

2023

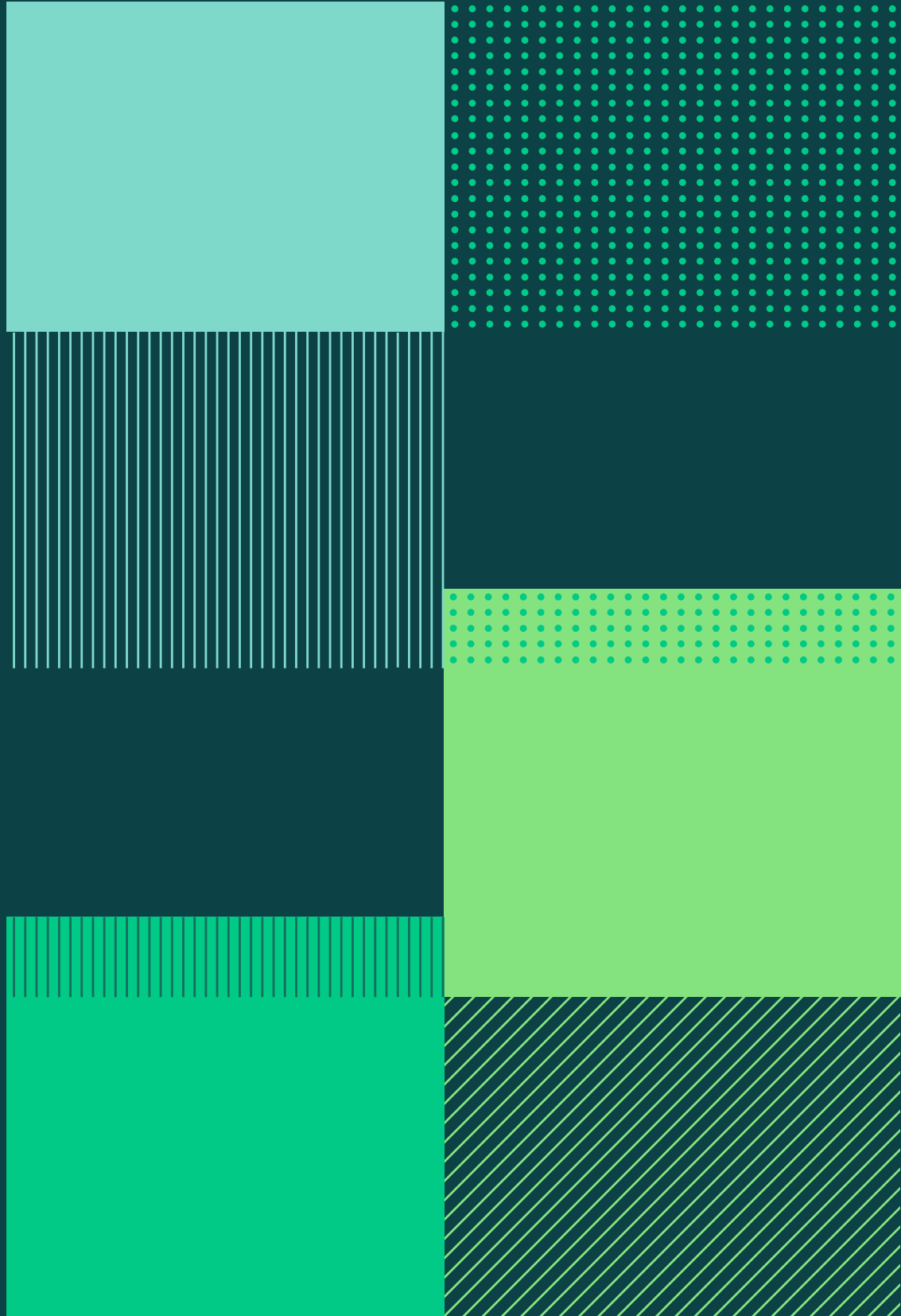
Iruñeko Udalaren urteko memoria

Aurkibidea

1.	Antolamendua	02
1.1	Politika- eta administrazio- antolamendua	03
1.1.1	Udalbatza	03
1.1.2	Udal antolamendua	05
1.2	Biztanleria	12
1.3	Gobernu organoen jarduera	20
2.	Udal alorrak	22
2.1	Alkatetza	23
2.1.1	Ekitaldi instituzionalak eta protokoloa	23
2.1.2	Komunikazio zerbitzua	24
2.1.3	Aholkularitza juridikoa	27
2.1.4	Garapenaren aldeko Nazioarteko Lankidetza	28
2.2	Herritarrekiko harremana, partaidetza eta adinekoak	36
2.2.1	Harremanak eta herritarren partaidetza	36
2.2.2	Herritarrendako arreta zerbitzua	41
2.2.3	Gazteria	49
2.2.4	Adinekoak	59
2.3	Hezkuntza, berdintasuna eta kultur aniztasuna	73
2.3.1	Hezkuntza	73
2.3.2	Berdintasuna	78
2.3.3	Kultur Aniztasuna	94
2.4	Gobernu estrategikoa eta hiri kontserbazioa	97
2.4.1	Gobernu estrategikoa	97
2.4.2	Hiri kontserbazioa	107
2.5	Ogasuna	115
2.6	Pertsonen kideaketa	121
2.7	Herritarren segurtasuna	129
2.7.1	Bide publikoaren kudeaketa	129
2.7.2	Herritarren segurtasuna	130
2.7.3	Bide-segurtasuna	136
2.7.4	Zirkulazioa eta mugikortasuna	139
2.8	Kultura	150
2.8.1	Kultura	150
2.8.2	Udal artxiboa	168
2.9	Turismo eta merkataritza sustapena	174
2.9.1	Turismoa	174
2.9.2	Merkataritza	180
2.10	Gizarte zerbitzuak, kirola eta osasuna	185
2.10.1	Gizarte zerbitzuak	185
2.10.2	Kirola	199
2.10.3	Osasuna	204
2.11	Hirigintza eta etxebizitza	220
2.11.1	Hirigintza eta etxebizitza	220
2.11.2	Hirigintza gerentzia	230
2.12	Garapen jasangarria eta proiektu estrategikoak	238
2.12.1	Proiektu estrategikoak	238
2.12.2	Jasangarritasuna	239

1. Antolamendua

1.1

Politika eta administrazio antolamendua

1.1.1 Udalbatza

Lehen seihilekoa

Zinegotziak

Navarra Suma Udal Taldea	Enrique Maya Miranda
	María Echávarri Miñano
	Ana Elizalde Urmeneta
	Javier Labairu Elizalde
	María García-Barberena Unzu
	Carmen Alba Orduna
	Fernando Sesma Urzáiz
	María Caballero Martínez
	Fernando Aranguren Reta
	Cristina Martínez Dawe
	Juan José Echeverría Iriarte
	Fermín Alonso Ibarra
EH Bildu Udal Taldea	Fernando Villanueva Mesa
	Joseba Asiron Saez
	Maidier Beloki Unzu
	Marian Aldaia Gaztelu
	Eva Aranguren Arsuaga
	Endika Alonso Irisarri
	Borja Izaguirre Larrañaga
Iruñeko PSN/PSOE Sozialistak Udal Taldea	Garbiñe Bueno Zabalza
	Maite Esporrín Las Heras
	Xabier Sagardoy Ortega
	Silvia Velásquez Manrique
	Federico Colmenar Carro
Geroa Bai Udal Taldea	Celia Ulzurrun Puy
	Patxi Leuza García
	Javier Leoz Sanz

Bigarren seihilekoa**Zinegotziak**

Unión del Pueblo Navarro Udal Taldea	Cristina Ibarrola Guillén
	Carlos Salvador Armendáriz
	María Caballero Martínez
	María Echávarri Miñano
	Aitor Silgado Goicoechea
	Izaskun Zozaya Yunta
	Raúl Armendáriz Lezáun
	Javier Labairu Elizalde
EH Bildu Udal Taldea	Clara García-Valiño Abós
	Joseba Asiron Saez
	Garbiñe Bueno Zabalza
	Joxe Abaurrea San Juan
	Maidier Beloki Unzu
	Endika Alonso Irisarri
	Aitziber Campion Gamboa
	Borja Izaguirre Larrañaga
Iruñeko PSN/PSOE Sozialistak Udal Taldea	Zaloe Basabe Gutiérrez
	Xabier Sagardoy Ortega
	Marina Curiel García
	Eloy del Pozo Cano
	Nuria Medina Santos
Partido Popular de Navarra Udal Taldea	Miguel Matellanes Muruzábal
	Carlos García Adanero
Geroa Bai Udal Taldea	Carmen Alba Orduña
	Koldo Martínez Urionabarrenetxea
Contigo Zurekin Udal Taldea	Mikel Armendáriz Barnechea
	Txema Mauleón Echeverría

1.1.2 Udal- antolamendua

Lehen seihilekoa Alkateza eta ardura-alorrak

Alkatea	Enrique Maya Miranda
Alkateordeak	Ana Elizalde Urmeneta
	María Echávarri Miñano
	María Caballero Martínez

Zinegotzi ordezkariak	Ardura-alorra
Ana Elizalde Urmeneta	Gobernu Estrategikoa, Merkataritza eta Turismoa
María Echávarri Miñano	Zerbitzu Orokorrak
María Caballero Martínez	Gizarte Zerbitzuak, Komunitate Ekintza eta Kirola
Fernando Sesma Urzáiz	Hezkuntza, Herritarren Partaidetza eta Gazteria
María García-Barberena Unzu	Kultura eta Berdintasuna
Juan José Echeverría Iriarte	Hirigintza, Etxebizitza eta Osasuna
Fermín Alonso Ibarra	Proiektu Estrategikoak, Mugikortasuna eta Jasangarritasuna
Javier Labairu Elizalde	Herritarren Segurtasuna

Zinegotzi bereziak

Carmen Alba Orduna	Turismoa
Fernando Aranguren Reta	Gazteria eta Kirola
Cristina Martínez Dawe	Berdintasuna
Fernando Villanueva Mesa	Osasuna

Alkatetza Kabinetea, Protokoloa eta Komunikazioa (Alkatetza)

- Alkatetza Kabinetea: Juan Echenique Huarte
- Protokoloa: Marta Urbiola Ochoa
- Komunikazioa: Edurne Elío Aldunate

Gobernu Estrategikoa, Merkataritza eta Turismoa

- Gobernu Estrategikoa
- Alorreko zuzendaria: José María Jiménez Bolea
- Idazkari teknikoa: Marian Ardanaz Ozcoidi
- Merkataritza eta Turismoa
- Alorreko zuzendaria: Silvia Azpilicueta Rodríguez - Valdés
- Idazkari teknikoa: Marian Ardanaz Ozcoidi

Zerbitzu Orokorrak

- Ogasuna
- Alorreko zuzendaria: Nuria Larráyoiz Ilundáin
- Idazkari teknikoa: Javier Bernabeu Llovet

– Giza Baliabideak

- Alorreko zuzendaria: Arancha Arias Leiro
- Idazkari teknikoa: Beni Soteras Ramírez

Herritarren Segurtasuna

- Udaltzainburua: Javier Goya Espronceda
- Alorreko zuzendaria: Patxi Fernández Elizalde
- Idazkari teknikoa: Eva Echarri Osinaga

Hezkuntza, Herritarren Partaidetza eta Gazteria

- Dirección de área: José Manuel Santana Toledo
- Secretaría técnica: Pilar Lanuza Aguerri

Kultura eta Berdintasuna

- Alorreko zuzendaria: Jorge Urdániz Apezteguía
- Idazkari teknikoa: Víctor Piñero Larrasoña

Gizarte Zerbitzuak, Komunitate Ekintza eta Kirola

- Gizarte Zerbitzuak
- Alorreko zuzendaria: Olivia Elizari Aranguren
- Idazkari teknikoa: Jesús María Pascal Mendioroz
- Komunitate Ekintza, Lankidetzak eta Kirola
- Alorreko zuzendaria: Conchi Mateo Pérez
- Idazkari teknikoa: Aurora Mendía Leache

Hirigintza eta Osasuna

- Alorrezko zuzendaria: Fernando Nagore Ferrer
- Idazkari teknikoa: Fermín Bacaicoa Barno
- Idazkari teknikoa: Carlos Eguizábal Villanueva

Proiektu Estrategikoak, Mugikortasuna eta Jasangarritasuna

- Proiektuak, Obrak, Mugikortasuna eta Jasangarritasuna
- Alorrezko zuzendaria: Alejandro Astibia Bruno
- Idazkari teknikoa: Arancha Carrero Cabezas
- Hiri Kontserbazioa
- Alorrezko zuzendaria: Óscar Esquíroz Noble
- Idazkari teknikoa: Francisco Linero Palacios

Hirigintza Gerentzia

- Zuzendari - Kudeatzailea: Ana García Gómez

Birgaitzeko Bulegoa

- Zuzendaria: Alberto Calvo Azagra

Haur Eskolen Erakunde Autonomoa

- Gerentea: Juan Ramón Rábade Iraizoz

ANIMSA

- Gerentea: Joaquin Sagüés Lacasa

Pamplona Centro Histórico SA - Iruña Biziberritzen

- Gerentea: Alberto Calvo Azagra

Mercairuña

- Gerentea: Miriam Mendivil Barandalla

SAD Pamplona SLU

- Gerentea: Íñigo Huarte Huarte

Auzo-sinzigotzigoak

Zinegotziak	Auzoa
Carmen Alba Orduna	Arrotxapea
Javier Labairu Elizalde	Sanduzelai
Fermín Alonso Ibarra	Txantrea
Ana Elizalde Urmeneta	Erripagaña-Beloso, Mendillorri
Fernando Sesma Urzaiz	Alde Zaharra
Fernando Villanueva Mesa	Donibane, Ermitagaña – Mendebaldea
Juan José Echeverría Iriarte	Arrosadia, Azpilagaña
Fernando Aranguren Reta	Iturrama
María Echávarri Miñano	Buztintxuri
María Caballero Martínez	Lezkairu – Santa María la Real
Cristina Martínez Dawe	Etxabakoitz
María García-Barberena Unzu	Zabalguneak

Tokiko Gobernu Batzarra

- Enrique Maya Miranda
- Fermín Alonso Ibarra
- María Caballero Martínez
- María Echávarri Miñano
- Juan José Echeverría Iriarte
- María García-Barberena Unzu
- Javier Labairu Elizalde
- Fernando Sesma Urzaiz
- Ana Elizalde Urmeneta

Batzordeak

Izena	Izaera
Lehendakaritza	Arrunta
Herritarren Aferak	Arrunta
Hirigintza	Arrunta
Kontuak	Berezia
Kontratazioak zaintzekoa	Berezia
Irakokizunak eta erreklamazioak	Berezia
COVID Batzordea	Berezia

Udal Erakunde Autonomoak

- Hirigintza Gerentzia
- Haur Eskolak

Udal partaidetzako enpresak

Enpresak	Ehunekoak
Mendeko Sozietateak (Udal-partaidetzakoak)	
Comiruña S.A.	100%
Pamplona Centro Histórico S.A. - Iruña Biziberritzen	100%
ELZ Iruña	100%
Asociación Navarra de Informática Municipal S.A. – ANIMSA	78%
Mercairuña S.A.	51%
Udal-Fundazioak (estatutu juridiko berezi baten menpekoak)	
Gayarre Antzokia Fundazioa	–
Erruki Etxea	–

**Bigarren seihilekoa
Alkatetza eta ardura-alorrak**

Alkatea	Cristina Ibarrola Guillén
Alkateordereak	Carlos Salvador Amendáriz

Zinegotzi ordezkariak	Ardura-alorra
Cristina Ibarrola Guillén	Alkatetza, Erakundeekiko eta Kanpoko Harremanak eta Gerentzia
Carlos Salvador Armendáriz	Herritarrekiko Harremana, Partaidetza eta Adinekoak. Hezkuntza, Berdintasuna eta Kultur Aniztasuna
María Caballero Martínez	Gobernu Estrategikoa eta Kontserbazioa.
María Echávarri Miñano	Ogasuna. Pertsonen Kudeaketa
Izaskun Zozaya Yunta	Hirigintza eta Etxebizitza
Raúl Armendáriz Lezáun	Gizarte Zerbitzuak, Kirola eta Osasuna
Clara García-Valiño Abós	Kultura. Turismo eta Merkataritza Sustapena
Javier Labairu Elizalde	Herritarren Segurtasuna
Zinegotzi bereziak	
Aitor Silgado Goicoechea	Garapen Jasangarria eta Proiektu Estrategikoak

Alkatetza Kabinetea, Protokoloa eta Komunikazioa (Alkatetza)

- Alkatetza Kabinetea: Javier Roncalés Pérez
- Protokoloa: Paula Díaz Echalecu
- Komunikazioa: Edurne Elío Aldunate

Erakundeen arteko Harremanak eta Kanpo Ekintza (Alkatetza)

- Alorreko zuzendaria: Eduardo Gozalo
- Idazkaritza teknikoa: Marian Ardanaz Ozcoidi

Gerentzia

- Gerentea: Ignacio Gallardo
- Idazkaritza teknikoa: Marian Ardanaz Ozcoidi

Herritarrekiko Harremana, Partaidetza eta Adinekoak

- Alorreko zuzendaria: Conchi Mateo Pérez
- Idazkaritza teknikoa: Aurora Mendía Leache

Hezkuntza, Berdintasuna eta Kultur Aniztasuna

- Alorreko zuzendaria: Cristina Martínez Dawe
- Idazkaritza teknikoa: Ana Góngora Urzaiz

Gobernu Estrategikoa eta Kontserbazioa

- Alorreko zuzendaria: Óscar Esquíroz Noble
- Idazkaritza teknikoa: Mónica Lana Elola

Ogasuna

- Alorreko zuzendaria: Nuria Larráyoiz Ilundáin
- Idazkaritza teknikoa: Javier Bernabeu Llovet

Giza Baliabideak

- Alorreko zuzendaria: Olga Gordillo
- Idazkaritza teknikoa: Beni Soteras Ramírez Gutiérrez

Hirigintza eta Etxebizitza

- Alorreko zuzendaria: José Luis Navarro
- Idazkaritza teknikoa: Fermín Bacaicoa Barro
- Idazkaritza teknikoa: Carlos Eguizábal Villanueva

Gizarte Zerbitzuak, Kirola eta Osasuna

- Gizarte Zerbitzuak
- Alorreko zuzendaria: Olivia Elizari Aranguren
- Idazkaritza teknikoa: Jesús María Pascal Mendioroz
- Kirola eta Osasuna
- Alorreko zuzendaria: Conchi Mateo Pérez
- Idazkaritza teknikoa: Ana Góngora Urzaiz

Kultura

- Alorreko zuzendaria: Rudy Gorosquieta
- Idazkaritza teknikoa: Pili Lanuza Aguerri

Turismo eta Merkataritza Sustapena

- Alorreko zuzendaria: Amparo Miqueléz
- Idazkaritza teknikoa: Pili Lanuza Aguerri

Herritarren Segurtasuna

- Udaltzainburua: Luis Manuel Iribarren
- Alorreko zuzendaria: Patxi Fernández Elizalde
- Idazkaritza teknikoa: Eva Echarri Osinaga

Garapen Jasangarria eta Proiektu Estrategikoak

- Alorreko zuzendaria: Alejandro Astibia Bruno
- Idazkaritza teknikoa: Arancha Carrero Cabezas

Hirigintza Gerentzia

- Zuzendari- Kudeatzailea: Ana García Gómez

Birgaitzeko Bulegoa

- Zuzendaria: Alberto Calvo Azagra

Haur Eskolen Erakunde Autonomoa

- Gerentea: Eunáte Ayestarán

ANIMSA

- Gerentea: Joaquin Sagüés Lacasa

Sociedad Pamplona Centro Histórico

- Gerentea: Alberto Calvo Azagra

Mercairuña

- Gerentea: Miriam Mendivil Barandalla

SAD Pamplona SLU

- Gerentea: Íñigo Huarte Huarte

Auzo-zinegotzigoak

Zinegotzi	Auzoa
María Echávarril Miñano	Arrotxapea
Javier Labairu Elizalde	Sanduzelai
Javier Labairu Elizalde	Erripagaña – Beloso
Clara García-Valiño Abós	Mendillorri
Clara García-Valiño Abós	Kultura eta Berdintasuna
Aitor Silgado Goicoechea	Alde Zaharra
Aitor Silgado Goicoechea	Donibane
Izaskun Zozaya Yunta	Ermitagaña – Mendebaldea
María Caballero Martínez	Arrosadia, Azpilagaña
Raúl Armendáriz Lezáun	Iturrama
María Echávarril Miñano	Buztintxuri
María Caballero Martínez	Lezkairu – Santa María la Real
Izaskun Zozaya Yunta	Etxabakoitz
Carlos Salvador Armendáriz	Zabalguneak

Tokiko Gobernu Batzarra

- Cristina Ibarrola Guillén
- Carlos Salvador Armendáriz
- María Caballero Martínez
- María Echávarri Miñano
- Aitor Silgado Goicoechea
- Izaskun Zozaya Yunta
- Raúl Armendáriz Lezáun
- Javier Labairu Elizalde
- Clara García-Valiño Abós

Batzordeak

Izena	Izaera
Lehendakaritza	Arrunta
Herritarren Aferak	Arrunta
Hirigintza	Arrunta
Kontuak	Berezia
Kontratazioak zaintzekoa	Berezia
Iradokizunak eta erreklamazioak	Berezia

Udal Erakunde Autonomoak

- Hirigintza Gerentzia
- Haur Eskolak

Udal Partaidetzako Enpresak

Enpresak	Ehunekoak
Mendeko Sozietateak (Udal-partaidetzakoak)	
Comiruna S.A.	100%
Pamplona Centro Histórico S.A. - Iruña Biziberritzen	100%
ELZ Iruña	100%
Asociación Navarra de Informática Municipal S.A. – ANIMSA	78%
Mercairuna S.A.	51%
Udal-Fundazioak (estatutu juridiko berezi baten menpekoak)	
Gayarre Antzokia Fundazioa	–
Erruki Etxea	–

1.2 Biztanleria

Iruñeko biztanleria osoa. 2023ko abenduaren 31ko datuak

Adina	Gizonak	%	Emakumeak	%	Guztira	%
Otik 4ra	3.832	3,8	3.687	3,3	7.519	3,6
5etik 9ra	4.425	4,4	4.371	3,9	8.796	4,2
10etik 14ra	5.082	5,1	4.835	4,4	9.917	4,7
15etik 19ra	5.714	5,7	5.369	4,8	11.083	5,3
20etik 24ra	6.422	6,4	6.463	5,8	12.885	6,1
25etik 29ra	6.185	6,2	6.311	5,7	12.496	5,9
30etik 34ra	6.099	6,1	6.008	5,4	12.107	5,7
35etik 39ra	6.166	6,2	6.528	5,9	12.694	6
40etik 44ra	6.883	6,9	7.280	6,6	14.163	6,7
45etik 49ra	7.932	7,9	8.176	7,4	16.108	7,6
50etik 54ra	7.685	7,7	8.214	7,4	15.899	7,5
55etik 59ra	7.199	7,2	7.935	7,2	15.134	7,2
60etik 64ra	6.357	6,4	7.310	6,6	13.667	6,5
65etik 69ra	5.292	5,3	6.435	5,8	11.727	5,6
70etik 74ra	4.669	4,7	6.107	5,5	10.776	5,1
75etik 79ra	4.301	4,3	5.818	5,2	10.119	4,8
80etik 84ra	2.893	2,9	4.217	3,8	7.110	3,4
85etik 89ra	1.754	1,8	3.140	2,8	4.894	2,3
90etik 94ra	780	0,8	1.989	1,8	2.769	1,3
95etik 99ra	161	0,2	624	0,6	785	0,4
99 baino gehiago	20	0	107	0,1	127	0,1
Guztira	99.851	100	110.924	100	210.775	100

Iruñeko biztanleria. 2023ko abenduaren 31ko datuak**Gizonak**

> 99		20
95 - 99		161
90 - 94		780
85 - 89		1.754
80 - 84		2.893
75 - 79		4.301
70 - 74		4.669
65 - 69		5.292
60 - 64		6.357
55 - 59		7.199
50 - 54		7.685
45 - 49		7.932
40 - 44		6.883
35 - 39		6.166
30 - 34		6.099
25 - 29		6.185
20 - 24		6.422
15 - 19		5.714
10 - 14		5.082
5 - 9		4.425
< 5		3.832

Iruñeko biztanleria. 2023ko abenduaren 31ko datuak**Emakumeak**

> 99		107
95 - 99		624
90 - 94		1.989
85 - 89		3.140
80 - 84		4.217
75 - 79		5.818
70 - 74		6.107
65 - 69		6.435
60 - 64		7.310
55 - 59		7.935
50 - 54		8.214
45 - 49		8.176
40 - 44		7.280
35 - 39		6.528
30 - 34		6.008
25 - 29		6.311
20 - 24		6.463
15 - 19		5.369
10 - 14		4.835
5 - 9		4.371
< 5		3.687

Iruñeko etorkinak. 2023ko abenduaren 31ko datuak

Adina	Gizonak	%	Emakumeak	%	Guztira	%
Otik 4ra	609	4	603	3,8	1.212	3,9
5etik 9ra	722	4,7	703	4,5	1.425	4,6
10etik 14ra	787	5,2	728	4,6	1.515	4,9
15etik 19ra	901	5,9	852	5,4	1.753	5,7
20etik 24ra	1.526	10	1.515	9,7	3.041	9,8
25etik 29ra	1.593	10,4	1.534	9,8	3.127	10,1
30etik 34ra	1.746	11,4	1.657	10,6	3.403	11
35etik 39ra	1.725	11,3	1.813	11,6	3.538	11,4
40etik 44ra	1.571	10,3	1.638	10,5	3.209	10,4
45etik 49ra	1.339	8,8	1.239	7,9	2.578	8,3
50etik 54ra	991	6,5	1.035	6,6	2.026	6,5
55etik 59ra	666	4,4	788	5	1.454	4,7
60etik 64ra	456	3	619	4	1.075	3,5
65etik 69ra	293	1,9	400	2,6	693	2,2
70etik 74ra	169	1,1	266	1,7	435	1,4
75etik 79ra	82	0,5	138	0,9	220	0,7
80etik 84ra	59	0,4	81	0,5	140	0,5
85etik 89ra	26	0,2	36	0,2	62	0,2
90etik 94ra	7	0	22	0,1	29	0,1
95etik 99ra	1	0	1	0	2	0
99 baino gehiago	1	0	0	0	1	0
Guztira	15.270	100	15.668	100	30.938	100

Iruñeko etorkinak. 2023ko abenduaren 31ko datuak**Gizonak**

> 99		1
95 - 99		1
90 - 94		7
85 - 89		26
80 - 84		59
75 - 79		82
70 - 74		169
65 - 69		293
60 - 64		456
55 - 59		666
50 - 54		991
45 - 49		1.339
40 - 44		1.571
35 - 39		1.725
30 - 34		1.746
25 - 29		1.593
20 - 24		1.526
15 - 19		901
10 - 14		787
5 - 9		722
< 5		609

Iruñeko etorkinak. 2023ko abenduaren 31ko datuak**Emakumeak**

> 99		–
95 – 99		1
90 – 94		22
85 – 89		36
80 – 84		81
75 – 79		138
70 – 74		266
65 – 69		400
60 – 64		619
55 – 59		788
50 – 54		1.035
45 – 49		1.239
40 – 44		1.638
35 – 39		1.813
30 – 34		1.657
25 – 29		1.534
20 – 24		1.515
15 – 19		852
10 – 14		728
5 – 9		703
< 5		603

Iruñeko biztanleria osoa. 2023ko abenduaren 31ko datuak

Biztanleria	Guztira	%
Gizonak	99.851	47,4
Emakumeak	110.924	52,6
0 - 14 urte bitarteko biztanleak	26.232	12,4
15 - 64 urte bitarteko biztanleak	136.236	64,6
65 urte eta gehiagoko biztanleak	48.307	22,9
Gazteria-tasa*		17,3
Medekotasun-tasa**		54,7
Zahartze-indizea***		184,2
Atzeritarrak	30.938	14,7
Biztanleak, guztira	210.775	

* 15 eta 29 urte bitarteko biztanleak, biztanleria osoan.

** 65 urtetik gorakoak + 0-14 urte bitartekoak / 15-64 urtekoak.

*** 65 urtetik gorakoak / 0-14 urte bitartekoak.

Iruñeko biztanleria osoa, auzoz auzo. 2023ko abenduaren 31ko datuak

Auzoa	Gizonak	Emakumeak	Guztira
Azpilagaña	3.376	3.746	7.122
Buztintxuri - Euntzetxiki	4.546	4.789	9.335
Alde Zaharra	5.594	6.046	11.640
Zabalgunea	9.539	11.350	20.889
Ermitagaña - Mendebaldea	7.608	8.818	16.426
Etxabakoitz	2.611	2.845	5.456
Iturrama	10.098	12.071	22.169
Lezkairu	4.312	4.636	8.948
Mendillorri	6.745	7.232	13.977
Arrosadia	7.639	8.141	15.780
Arrotxapea	13.050	13.775	26.825
Sanduzelai	6.245	6.379	12.624
Donibane	8.695	10.688	19.383
Txantrea	9.793	10.408	20.201
Guztira	99.851	110.924	210.775

Iruñeko etorkinak, auzoz auzo. 2023ko abenduaren 31ko datuak

Auzoa	Gizonak	Emakumeak	Guztira
Azpilagaña	537	596	1.133
Buztintxuri - Euntzetxiki	1.050	1.056	2.106
Alde Zaharra	1.014	1.052	2.066
Ensanche	1.057	1.037	2.094
Ermitagaña - Mendebaldea	938	1.019	1.957
Etxabakoitz	590	628	1.218
Iturrama	1.255	1.522	2.777
Lezkairu	322	409	731
Mendillorri	557	615	1.172
Arrosadia	2.027	1.796	3.823
Arrotxapea	2.149	2.111	4.260
Sanduzelai	1.370	1.291	2.661
Donibane	1.147	1.292	2.439
Txantrea	1.257	1.244	2.501
Guztira	15.270	15.668	30.938

1.3 Gobernu-organoak

Osoko bilkura

Iruñeko Udalaren Osoko Bilkura hiriko alkateak eta 26 zinegotzi hautetsiek osatzen dute. Alkatea da bilkuraburua. Udalaren ohiko osoko bilkurak hil bakoitzeko lehen ostegunean egiten dira, 16:30ean. Abuztuan ez da osoko bilkurarik egiten.

Osoko bilkurak jendaurrekoak dira; horrenbestez, nahi duen jende oro joan daiteke bilkuretara. Osoko bilkurak, gainera, Iruñeko Udalaren webgunearen bidez ematen dira, eta aurreko bilkurak kontsultatzeko aukera ere badago. Irailaz geroztik, edozein ordenagailu edo gailu mugikorretatik zuzenean jarraitzen ahal dira Youtube bideo plataformaren bitartez.

Bilkurak	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ohikoak	11	10	9	13	11	10	8
Bereziak	6	5	14	1	5	3	10
Bereziak eta Presazkoak						5	6
Eratzaileak			1				1
Guztira	17	15	23	14	16	18	25
Hartutako erabakiak	157	123	233	108	166	115	133

Alkatetza

Bilkurak	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ohiko bilkurak	748	796	957	722	734	968	1.018
Bilkura bereziak	37	74	85	32	27	26	103
Presazko bilkura bereziak	1	1	1	1	-	2	1
Guztira	786	871	1.043	755	761	996	1.122

Gobernu Batzarra

Bilkurak	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ohiko bilkurak	42	39	40	39	44	37	35
Bilkura bereziak	1	-	-	20	-	1	1
Presazko bilkura bereziak	29	42	51	7	38	24	47
Guztira	72	81	91	66	82	62	83
Hartutako erabakiak	594	690	857	686	840	822	860

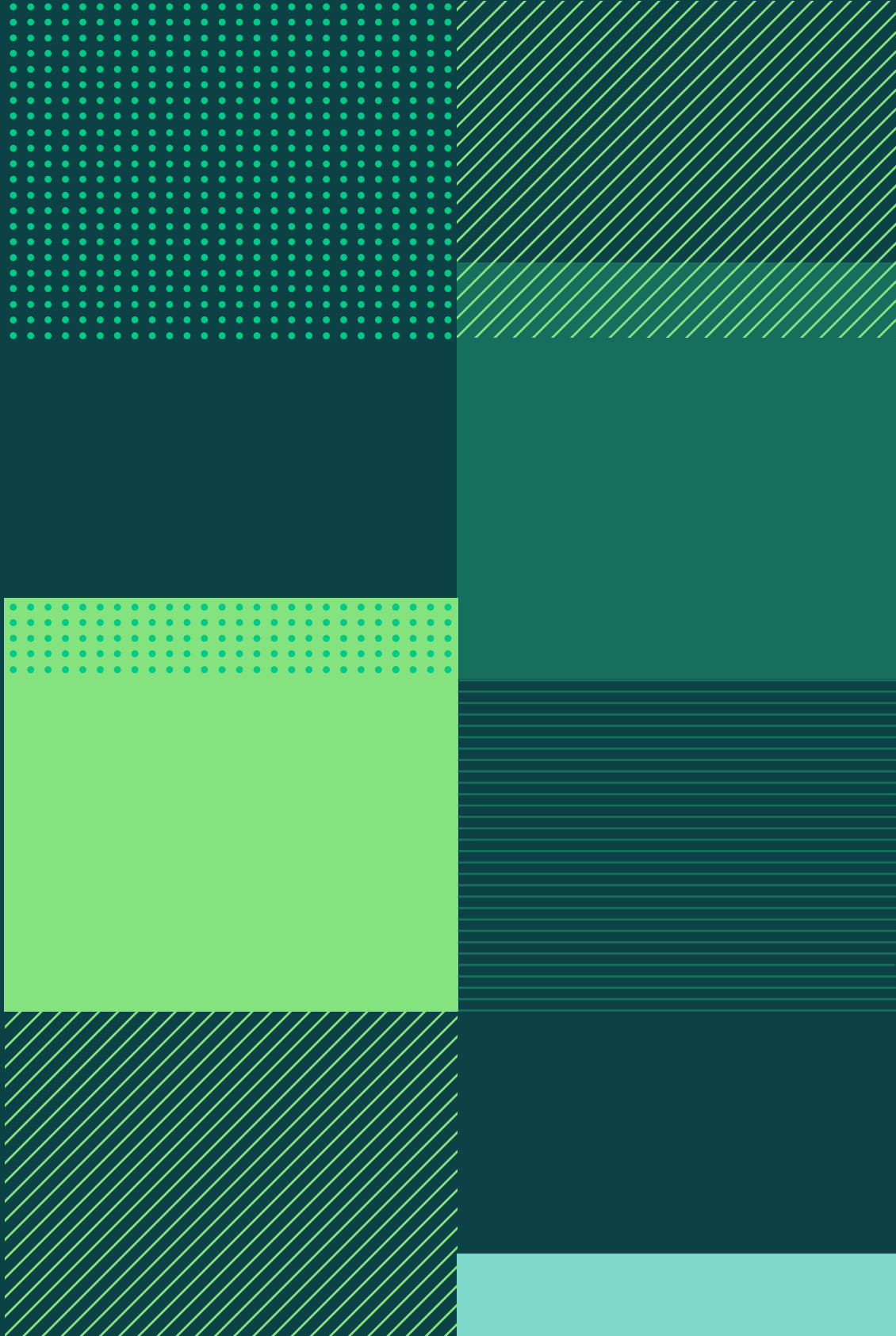
Ebazpenak**Zinegotzigo ordezkariak**

RCI	Kultura eta Berdintasuna	266
RSG	Zerbitzu Orokorrak	200
RGC	Gobernu Estrategikoa, Merkataritza eta Turismoa	275
RSC	Herritarren Segurtasuna	10.043
REJ	Hezkuntza, Herritarren Partaidetza eta Gazteria	429
RSD	Gizarte Zerbitzuak, Komunitate Ekintza eta Kirola	571
RUS	Hirigintza, Etxebizitza eta Osasuna	1.748
RPS	Proiektu Estrategikoak, Mugikortasuna eta Jasangarritasuna	493
RCP	Herritarrekiko Harremana, Partaidetza eta Adinekoak	184
RCU	Kultura	491
RDP	Garapen Jasangarria eta Proiektu Estrategikoak	187
RED	Hezkuntza, Berdintasuna eta Kultur Aniztasuna	215
REU	Gobernu Estrategikoa eta Hiri Kontserbazioa	195
RGP	Pertsonen Kudeaketa	77
RHA	Ogasuna	118
RGI	Berdintasuna	134
RSS	Gizarte Zerbitzuak, Kirola eta Osasuna	329
RTC	Turismo eta Merkataritza Sustapena	75
RUV	Hirigintza eta Etxebizitza	1.478
Guztira		17.508

Alorretako zuzendariak

SAL	Alkatetza	119
SGE	Gobernu Estrategikoa	58
SHA	Ogasuna	2.636
SRH	Giza Baliabideak	973
SAJ	Aholkularitza Juridikoa	34
SUV	Hirigintza, Etxebizitza eta Osasuna	26
SCT	Merkataritza eta Turismoa	18
SEJ	Hezkuntza, Herritarren Partaidetza eta Gazteria	834
SCI	Kultura eta Berdintasuna	4
SGP	Pertsonen Kudeaketa	1.862
Guztira		6.564

2. Udal alorrak

2.1 Alkatetza

2.1.1 Ekitaldi instituzionalak eta prokoloa

Iruñeak Batasunaren Pribilegioa ospatu zuen 2023an. Irun horren bidez, Iruña Erdi Aroan osatzen zuten hiru burgu nagusiak batu egin ziren hiri bakar bat eratzeko. Agiri hori 1423ko irailaren 8an sinatu zuen errege Karlos III.a Nobleak. Egitarau berezia antolatu zen urtemuga hori ospatzeko; besteak beste, musika-emanaldiak, arte-ekitaldiak eta birsortze historikoak. Ekitaldi multzoari amaiera emateko, errege-erreginak iruñera etorri ziren 2023ko irailaren 8an Katedraleko otoitzean parte hartzeko, Kondestableko erakusketa berezi bat bisitatzeko eta Alde Zaharreko Erdi Aroko merkatuan barna paseatzeko. Bestalde, Iruñeko udaletxean harrera egin zitzaion.

Batasunaren Pribilegioaren ospakizunek azaroaren 29ra bitarte iraun zuten, hiriaren egunera arte, alegia. Egun hartan, 4.000 faroltxo askatu baitziren Iruñeko zerura. Ekitaldi berri horrek hiriaren zaindariaren inguruko ospakizunaren egitarau ofizial guztia osatu zuen.

Ez ziren izan 2023ko mugarri instituzional bakarrak. Nafarroako Gobernuak, 2023ko urtarilaren 25eko bilkuran, Interes Kultureko Ondasun izendatu zuen Iruñeko Hiri Gorpuztua, ondasun immaterial gisa. Izendapen horrek udal-egutegiaren egun seinalatu batzuetan egiten den kultur adierazpen horren balioa aitortzen du.

Hiri Gorpuztua Iruñeko ordezkartza-sistema tradizional bat da, Batasunaren Pribilegioaz geroztik bilakatu eta ondorengo mendeetan osatu dena. Protokolo bat eta segizio bat daude barne, tradizioak eratuak. Hiriaren izenean egiten den Hiri Gorpuztuak, berez, Iruña protokoloz ordezkatzeko erabilera soziala du, bai eta erritu-eta festa-erabilera bat ere, urteko festa-zikloan hiria ordezkatzeko.

Bere osoan, honatx Hiri Gorpuztuko kideak, segizioan duten kokapen-hurrenkera-aren arabera, hasieratik bukaerara, zerrendatuak eta, gaur egungo moldean. Segizioak festa girotik giro solemne edo instituzionalera jotzen du nabarmen: buruhandiak, kilikiak eta zaldiko-maldikoak; erraldoiak (europarrak, asiarrak, afrikarrak eta amerikarrak), bakoitzak bere gaitari taldea daramala, erregina amerikarrak -azkenak- izan ezik, txistularien doinuaren arioren joaten baita; makilariak, dantzariak, gorriak eta banderariak; txistulariak; tinbalak eta turutak; Iruñeko bandera eta borladunak; mazolariak; libreak; udalbatza galaz jantzirik; alkatea eta alkateordeak; udaltzainburua; udaltzainak galaz jantzirik; La Pamplonesa banda.

Udalaren Hiri Gorpuztuak honako ekitaldi instituzional hauetan parte hartu zuen, 2023an:

- Bost Zaurien Botoa berritzea (Ostegun Santua).
- Sanfeminetako Bezperetako Martxa (uztailak 6).
- San Ferminen prozesioa (uztailak 7).
- San Ferminen Zortziurrena (uztailak 14).
- Batasunaren Pribilegioa (irailak 8).
- San Saturninoren prozesioa (azaroak 29).

Harrera-ekitaldiak

2023an, alkatea buru izan zuten 12 harrera-ekitaldi egin ziren, eta Udalbatzak ere haietan parte hartu zuen.

Urtea	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Harrera-ekitaldi kop.	26	22	15	17	17	13

Bestelako ekitaldiak

Harrera-ekitaldiez gain, alkatea eta Udalbatzako kide batzuk hainbat edukitako beste 23 ekitalditara ere joan ziren (sari-banaketak, jardunaldiak, etab). Haien artean nabarmentzekoak dira Urrezko Baba Gota de Leche fundazioari eman izana; Iruñeko Zapia, Donibaneko Adinekoaren aldeko Itunari; eta Txondorra saria, Aurelio Sagasetta apez eta konpositoreari.

Bisita gidatuak Udaletxera

Urtean zehar, 97 taldek bisitatu zuten Udaletxea; hori horrela, urte osoan zehar, modu egonkorrean eta doan eskainitako zerbitzu horren bitartez, 2.107 pertsonak bisitatu zituzten udaletxeko aretoak. Udalak kalitatea neurtzeko sistema bat ezarria du, gogobetetzeari buruzko inkesten bidez, bisitaren edukia, erreserba-sistemaren funtzionamendua eta jasotako tratua neurtzeko, besteak beste.

Urtea	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Talde kop.	147	172	63	40	107	97
Pertsonak, guztira	3.700	4.547	1.413	748	2.225	2.107

2.1.2 Komunikazio zerbitzua

Prentsa-oharrak eta deialdiak komunikabideei

Iruñeko Udaleko Komunikazio Zerbitzuak 1.621 prentsa-ohar igorri zituen 2023an komunikabideetara, aurreko urtean baino % 4,7 gehiago, 2022an 1.547 udal-informazio igorri baitzituen. Ohar gehien bidali ziren hilabeteak urria, iraila eta azaroa izan ziren, 164, 161 eta 151, hurrenez hurren. Urtarrilean, apirilean, abuztuan eta abenduan, 120 prentsa-ohar baino gutxiago igorri ziren.

2023an, 217 deialdi egin zitzaizkien komunikabideei, besteak beste ekitaldi, inaugurazio, bisita, erakusketa eta prentsaurrekoetarako.

Urtea	2019	2020	2021	2022	2023
Prentsa-oharrak	1.705	1.549	1.641	1.547	1.621
Helbide-deialdiak	189	106*	243	226	217

Webgunea

Iruñeko Udalaren webguneak, www.pamplona.es, 2023an guztira 1.099.031 erabiltzaile izan zituen eta 2.636.916 orrialdetara sartu ziren, 1,6 milioi saiotan. Erabiltzaile kopurua % 55 igo zen aurreko urtearen aldean, eta igorak ere izan ziren orrialde kopuruan eta hasitako saioetan. Gogoratu behar da 2022ri dagozkion datuak webgunearen datu bilketarako prozesuan izandako aldaketaren ondorioa izan zirela, cookieak www.pamplona.es barnean defektuz inhabilitatu baitziren. Bestalde, www.pamplona.es webean 2023an izandako sarreraren % 78,33 mugikorraren bidez egin zen, % 20,98 ordenagailu bidez, eta % 0,69, tablet bidez. Erabiltzaile gehien-gehienak konektatzen dira.

Google Analytics web analisirako tresnaren datuen arabera, saio bakoitzean 1,53 orrialde bisitatu ziren bana beste eta bisiten batez besteko iraupena minutu bat eta 56 segundokoa izan zen. Iraupenak, beraz, 6 segundotan egin zuen gora, 2021eko datuen aldean, eta minutu eta 6 segundotan batean, 2020koen aldean. Handitzen ere jarraitu zuen webaren barnean orrialde batean baino gehiagotan nabigatzen duten pertsonen kopuruak, erreboteko ehunekoa % 1,77 jaitsi baitzen 2022ekin alderatuta (% 47,30etik % 45,53ra).

Aurreko urteetan bezala, orrialderik bisitatuena azala izan zen, sarbide guztien %14,10ekin; gero, udal agenda (% 3,46).

Sare sozialak

Iruñeko Udalak urte osoan jarraitu du indartzen herritarrekiko komunikazio zuzena, errealitate sozial digitalera egokituta dauden bide berriak sortuz. Horrela, WhatsApp kanalak agertu direnez eta, ahien bidez, herritarrengana zuzenean iristeko aukera ematen dutenez, udalak bereak sortu ditu gaztelaniaz nahiz euskaraz. Egunerok, bide hori baliatuz, udal albisteen laburpena bidaltzen zaie herritarrei, zerbitzu-informazioaz landara, hala nola izen-emate nabarmenen hasiera eta bukaera, alerten gaineko oharra (uholdeak, elurra, polen-mailak) edota ingurune digitalean garrantzia hartu ohi duten mezuak, hala nola hiriarendako jardunaldi garrantzitsuen inguruko pilulak bide moldean edo Iruñeko Udalaren Eguberrietako zorion-agurra. Iruñeko Udalaren WhatsApp kanalei honako esteka hauen bitartez jarraituko diegu: gaztelaniaz eta euskaraz.

Ingurune digitala egunerokotasunari itsatsita mantendu nahirik eta herritarrei zuzenean mintzatu nahian une bakoitzean dauden foroetan, Komunikazio Zerbitzuak Threads tresnaren agerpena baloratu du, hots, ingurune digitalean agertutako kide berri bat, sare sozial garrantzitsuen artean leku garrantzitsuetako bat hartuko duena. Gaztelaniazko eta euskarazko udal profilak sortu dira eta, haren ezaugarriak kontuan harturik, X, Facebook eta Instagrameko profilei erantsi zaizkie, Udalak egunerok sortzen dituen prentsa-oharrik partekatzekeko estrategiarekin bat. 2022an, halaber, profil berriak sortu dira Iruñeko sareetako udal ekosisteman, Animaliak Artatzeko Zentroarenak, hain zuzen ere. Izan ere, ikusi da badagoela adopzioaren zain dauden katu eta txakurren gaineko jakinarazpena egiteko beharra, eta profilak horregatik sortu dira.

Urtean zehar, Iruñeko Udalak segida eman dio 2022an hasitako strategiari, udal kontu instituzionalen eta udal ekosistemako sareen arteko lotura sustatzeko, berriazko lekua baitu kulturean, gazterian, turismoan, jasangarritasun eta beste esparru batzuetan. Komunikazio Zerbitzuak sare bakoitzaren estrategiak koordinatu eta ekosistema horretan dauden hainbat sareen bidez jakinarazi behar diren ekitaldien edo jardueren estrategiak zuzentzen ditu. Sanferminen gaineko komunikazioa izan da horren adibiderik argiena. Izan ere, 2022an sare guztien ahaleginak koordinatze aldera eta, horrela, komunikazio eraginkorragoa egite aldera, burututako proiektu pilotuaren ondoren, Udalak estrategia ahaltsuago baten alde egin du jaien txoko bakoitza eramateko egitarauko ekitaldietara joaterik izan ez duten edo egun horietan hirian ez dauden pertsona guztiengana. Mugikorra, beraz, Sanferminak bizitzeko beste modu bat bat bihurtu da. Apustu hori Instagram, Facebook eta Twitter sareetako @SanferminesPamplona profiletatik zuzentzen da, eta emaitza oso oan izan da zinez, 1.838.575 kontutara iritsi baita eta erabiltzaile bakarretan igoera 300.000tik gorakoa izan da uztailearen lehen hamabostaldian bakarrik. Datu horiei erantsi behar zaizkie udal ekosistemako gainerako sareetan lortutako inpaktuak.

Irudi korporatiboa

Zerbitzuaren 2023ko lanaren barruan, instituzioaren irudi korporatiboari dagokionez, urtero bezala, aurreko urteko (2022) **udal-memoria** egin da. Memoria online da nabigarria eta PDFn deskarga daiteke. Hala, 2008az geroztik, Komunikazio Zerbitzuak zentralizatu eta laburbiltzen du Iruñeko Udaleko alor guztiek urte horretan egindako lana, herritarrei modu irisgarrian eskainiz erakundearen ikuspegi orokorra.

Hona hemen 2023an egindako irudi-kanpaina nagusiak:

- Iruña Espainian bizi-kalitaterik onena duen hiri izendatu zuten 2023an, erosahalmena kontuan hartuta eta, ingurumenean, segurtasunean, bizitza-kostuan eta beste aldagai batzuetan dituen parametroei begira, MWCC erakundearen Espainiako hirietako bizi-kalitatea txostenean jasotakoaren arabera. Hori jakinarazte aldera, Udalak kanpo-publizitate kanpaina bat sustatu zuen.
- Batasunaren Pribilegioaren 600. urteurrena. Batasunaren pribilegioaren 600. urtemuga dela eta, Udalak hiria sortzeko itun hori zabaltzeko kanpaina handi bat bultzatu zuen. Beste ekintza batzuen artean, urtemugaren oroitzapenezko logo-tipo bat ideiatu zen.
- Iruña gaztea. Udalak gazteria alorraren irudi korporatiboa berritu zuen, logo berri bat diseinatuz eta web berri bat eginez. Hori abiarazteko, Pila bat kanpaina egin zen: Gaztea zara. Garrantzitsua zara. Pila bat dugu zuri eskaintzeko.
- Pamplonistas 2023an, boluntariotza zerbitzu berri bat jarri zen abian, izena eta logoa ere sortuta: "Pamplonistas".
- Adinekoen Sarea. Adinekoen sareak Iruñeko auzoetan zabaltzen hasteko, marka-irudia sortu eta garatu zen, ekimenari ikusgaitasuna emateko.

Argazkigintza era bideografia-zerbitzuak

Iruñeko Udalak argazki-kontratua luzatu zuen. Kontratu horrek xede du Udalak bere proiektu, jarduketa eta ekitaldiei buruz agindutako argazki-lanak egitea, udal-kanaletan hedatzeko eta komunikabideen eskura jartzeko. Kontratuak 39.930 euroko aurrekontua du eta Cristina Núñez Baquedano eta Jesús Garzaron profesionalek osatutako taldeari adjudikatu zaio.

Iruñeko Udalak, gainera, indarrean du **bideo-albisteak egiteko** kontratua, herritarrei udal-jardunaren berri emateko zenbait euskarriren bidez. Kontratuaren aurrekontua 52.937,40 euro da urteko, eta Javier Noáin Sanzi eta Ignacio Martínez Martínezi adjudikatu zaie. 250 bideo egin behar dituzte, astelehenetik ostiralera bitarte argitaratu ohi direnak urteko lanegunetan, udal-informazioak ikus-entzunezkoen bidez osatzeko. Hainbat bertsio egiten dira bideo bakoitzari buruz, idazkunak gaztelaniaz eta euskaraz jarrita. Eduki horiek udal mupietan, Iruñeko Udalaren Youtube kanalean eta udalaren web eta sare sozialetan daude ikusgai.

Publizitate instituzionala

Horrela, jarraipena eman zaio **esparru-akordioari publizitatea eta komunikazio-materialak diseinatzeko**, hau da, publizitatearen, kartelen, liburuxken, etab. sormenarekin zerikusia duen guztia, ahalik eta kalitaterik onena lortzeko prezio lehiakorretan, eta irudi korporatiboaren batasuna lortzeko. Kontratuak publizitate instituzionaleko kanpainak eta ekintzak kontratatzea arautzen du urtebetez, bai eta jardueren eta zerbitzuen irudi, sustapen eta hedapenerako materialak eta euskarriak diseinatzea ere. Lizitazioaren oinarritzko aurrekontua 484.000 eurokoa da. Bi sorta ditu. Lehena 4.000tik gorako lanetarako eta publizitate instituzionalerako egiten diren lan guztietarako (La Llorona-Hasitagori esleitua). Bigarrena, berri, zenbateko horren azpitik dauden lanetarako; horrela, 11 enpresa aukeratu dira txandaka lan egiteko.

Martxoan, bestalde, **2023rako akordio-esparrua** esleitu zen, **tokiko hedabide pribatuetan publizitate-esparruak erosteko**, hedabideak beren tipologiaren arabera sorta ezberdinetan elkartuta. Kontratuak, gehienez, 600.000 euroko aurrekontua ezarria du publizitatea egiteko. Idatzizko prentsan, Brandok Comunicacioni (Diario de Navarra) eta Zeroa Multimediari (Diario de Noticias) adjudikatu zitzaien eta, prentsa digitalean, bi enpresa horien edizio digitei eta Glocal Influenceri (navarra.com) Era berean, honako irratietan sartuko dira irradi-kuñak: Sociedad Española de Radiodifusión/SER, Radio Popular Cadena Cope eta Uniprex S.A.U. (Onda Cero). Telebistako iragarkiei dagokienez, Editora Independiente de Medios de Navarra/Navarra Televisión da adjudikazioduna.

Komunikazio Zerbitzua arduratzen da udal-kanpaina kudeatzeaz **56 euskarri berti-kaletan** (mupiak. 52 analogikoak eta 4 digitalak) eta **lurpeko aparkalekuetako 18 edi-**

kuluetan. Kudeaketa administrazio-emakidaren bidez egiten da; zehazki, JC Decaux España SLU enpresari esleitu zitzaion, 2022ko abenduan. Kontratuarekin bat, altzari horiek informazio- eta publizitate-gune gisa kudeatu eta ustiatzen dira. Kontratua-ren bidez, gainera, elementu horien modernizazioa bultzatu zen, MUPI analogikoen ordeztuz (56tik 52) MUPI digitalak jarritz. Enpresak, halaber, ordua eta tenperatura ematen dituzten 39 erlojuen ordeztuz elementu digitalak jartzeko konpromisoa hartu zuen bere eskaintzan, hiri-altzariak osorik berrituta. 2023an, mupi analogikoen ia parke guztia berritu zen.

2.1.3 Aholkularitza juridikoa

2023. urtean, zerbitzu juridikoak administrazio-fasean zeuden honako errekurtsio hauen defentsaz arduratu ziren:

- Berraztertze-errekurtsioak. Guztira, 3.046 errekurtsio izapidetu ziren, eta 2.881 ebatzi. Ebatzitako errekurtsioen emaitzei dagokienez: 77 ez dira onartu (% 2,52), 1.466 ezetsi dira (% 48,12), 1.296 baietsi dira (% 42,54), 42 partzialki baietsi dira (% 1,37). 165 daude ebazteko (% 5,41).
- Gora jotzeko errekurtsioak, Nafarroako Administrazio Auzitegian aurkeztuak eta 2023. urtean Udal honetara igorriak, errekurtsioa jaso duen Administrazioa izateagatik; 1.255 jaso dira, haietariko 42 2022. urteari dagozkionak eta, 1.213, 2023ri.
- Nafarroako Administrazio Auzitegiaren ebazpenei dagokienez, Administrazio hartatik 1.360 ebazpen igorri eta Iruñeko Udalean erregistratu dira; haietariko 105, zehazki, 2022ko errekurtsioak dira, urte hartan bertan erregistratuak; 42, 2022ko errekurtsioak eta 2023an erregistratuak, eta 1.213, berriz, 2023ko errekurtsioak dira. Hona hemen haien emaitza:
 - 26tan (% 1,91) jarduketak artxibatu dira (3, 2022ko errekurtsioei dagozkie, urte hartan ere erregistratuak; 4, 2022ko errekurtsioak dira, 2023an erregistratuak; 19, azkenik, 2023ko errekurtsioei dagozkie).
 - 26 (% 45,59) ezetsi dira (61, 2022ko errekurtsioei dagozkie, urte hartan ere erregistratuak; 26, 2022ko errekurtsioak dira, 2023an erregistratuak; 533, azkenik, 2023ko errekurtsioei dagozkie).
 - 1 (% 0,07) boto partikularrekin ezetsi da. 2022ko errekurtsioa izan da, urte hartan erregistratua.
 - 3tan (% 0,22) jarduketak artxibatu dira, errekurtsioan atzera egiteagatik, hiruk 2023ko errekurtsioak.
 - 82 (% 6,03) baietsi dira (19, 2022ko errekurtsioei dagozkie, urte hartan ere erregistratuak; 6, 2022ko errekurtsioak dira, 2023an erregistratuak; 57, azkenik, 2023ko errekurtsioei dagozkie).
 - 72 (% 5,29) hein batean baietsi dira (12, 2022. urteari dagozkio, urte hartan bertan erregistratuak; 60, 2023ko errekurtsioei dagozkie).
 - 108tan (% 7,94) uziak aitortu dira (4, 2022ko errekurtsioei dagozkie, urte hartan ere erregistratuak; 3, 2022ko errekurtsioak dira, 2023an erregistratuak; 101, azkenik, 2023ko errekurtsioei dagozkie).
 - 52 (% 3,82) ez dira onartu (5, 2022ko errekurtsioei dagozkie, urte hartan ere erregistratuak; 3, 2022ko errekurtsioak dira, 2023an erregistratuak; 44, azkenik, 2023ko errekurtsioei dagozkie).
 - 396 daude ebazteko (% 29,12), eta guztiak 2023. urteari dagozkio.

2023an, zerbitzu juridikoak Iruñeko Udala eta haren erakunde autonomoak defendatzeaz arduratu ziren administrazioarekiko auzien ordenako, ordena zibileko, merkataritza-ordenako, zigor-ordenako eta lan-ordenako epaitegi eta auzitegiaren garatutako 443 prozeduratan (288 nagusi eta 155 intzidental). Prozedura motaren arabera, auto nagusi eta intzidentialetako defentsa egin zen administrazioarekiko 228 auzitan, ordena zibileko 51tan, zigor-ordenako 25etan eta lan arloko 139tan.

Gainera, legelari-laguntza ere eman zen udal-langileek zigor-prozeduretan ikertu gisa emandako deklarazioetan.

Defendatutako 443 administrazioarekiko auzien prozeduretatik, prozedura zibiletatik eta zigor-prozeduretatik 364k zenbateko zehaztugabea zuten. Beste 79 prozedurek zenbateko zehaztua zuten; orotara, 8.521,443 euro.

Administrazioarekiko auzien arloan honakoak amaitu ziren:

- 74 (% 46,83) prozedura nagusi. Haietariko 45 (% 60,81) udal interesen aldekoak izan ziren eta 29 (% 39,19) aurkakoak.
- 55 (% 78,57) prozedura intzidental (jarduketak baliorik gabe uztea, titulu judizialen exekuzioa, apelazio-errekurtsoak, kostuen tasazioen inpugnazioak...); haietariko 21 (% 38,18) udal interesen aldekoak izan ziren eta 34 (% 61,82) aurkakoak.

Arlo zibilean, honakoak amaitu ziren:

- 14 (% 66,64) prozedura nagusi; haietariko 11 (% 78,57) udal interesen aldekoak izan ziren eta 3 (% 21,43) aurkakoak.
- 13 (% 44,83) prozedura intzidental; haietariko 12 (% 92,30) udal interesen aldekoak izan ziren eta 1 (% 7,70) aurkakoak.

Zigor arloan honakoak amaitu ziren:

- 2 (% 13,33) prozedura nagusi, 2ak ere (% 100) udal interesen aldekoak.
- 5 (% 50) prozedura intzidental; haietariko 3 ere (% 60) udal interesen aldekoak eta 2 (% 40) aurkakoak.

Lan arloan:

- 48 (% 51,62) prozedura nagusi; haietariko 17 (% 35,42) udal interesen aldekoak izan ziren eta 31 (% 64,58) aurkakoak.
- 35 (% 76,09) prozedura intzidental; haietariko 29 (% 82,86) udal interesen aldekoak izan ziren eta 6 (% 17,14) aurkakoak.

Kostuei dagokienez, Iruñeko Udalak eta haren erakunde autonomoek 33.712,87 euro eskuratu eta 19.189,68 euro ordaindu dituzte. 12.316,55 euro daude ordaintzeko, Udalak jarritako errekurtsio bat baitago ebazteko, ez baitzegoen ados kostuen tasazioarekin.

2.1.4 Garapenaren aldeko Nazioarteko Lankidetzak

Erakundeen arteko harremanak eta kanpo ekintza. Garapenaren aldeko lankidetzak
Iruñeko Udalak Garapenaren aldeko Nazioarteko Lankidetzako Udal Programa bat du 1996az geroztik, herrialde pobreenetako edo Hegoko Herrialdeetako komunitateei laguntze aldera.

Urtero, Udalak diru-partida bat bideratzen du programa horretara, eta 2023an, 1.555,319 eurokoa izan zen, hau da, aurrekontu guztiaren % 0,76. Horrek esan nahi du lortu egin zela Nazio Batuen Erakundeak garapenaren aldeko nazioarteko lankidetzara bideratzea gomendatzen duen gutxieneko ehunekoa. Horrenbestez, 2023an, 7,50 euroko ekarpena egin zen Iruñeko biztanle bakoitzeko eta urteko, urte horretako udal-eroldako datuen arabera, biztanleria 208.762 biztanlekoa baita.

Laburpen honen oinarrian dago Iruñeko Udalak garapenerako lankidetzarako eta nazioarteko elkartasunerako eragile aktibo gisa egindako lankidetzaren emaitzen berri emateko beharra. Laburpena 2023an garatutako lan-ildo nagusien isla da.

Dirulaguntza-deialdiak**GGKEentzako dirulaguntza-deialdia, unean uneko sentsibilizazio-jarduerak egiteko**

Kodea	ONGD	Proiektua	Dirulaguntza
23-01APS	MGLTE (Mugarik Gabeko Langile eta Teknikarlen Elkartea)	Krisi humanitarioa, gogoeta jardunaldia	1.500 €
23-02APS	Muduko Medikuek	Zikloa: "Mitoak desmuntatzen, etorkizuna eraikitzen. Begirada bat emakumezkoen mutilazio genitalari"	1.825 €
23-03APS	Madre Coraje Elkartea	Zure Kamisetaren Bidaiari buruzko txartelak	2.000 €
23-04APS	Agua de Coco Fundazioa	Artea, musika eta Giza Eskubideak, aldaketaren aldeko kulturartekotasunezko topaketa	2.000 €
Guztira: 4 proiektu finantzatu dira			7.325 €

GGKEentzako dirulaguntza-deialdia, garapenaren aldeko sentsibilizazio- eta hezkuntza-proiektuak gauzatzeko

Kodea	ONGD	Proiektua	Dirulaguntza
23-01PAM	TAU	Sahara hegoaldean. Afrika ezinbestekoa. 23. edizioa	5.998 €
23-02PAM	ONAY	Denok gara herritartasun globala	6.314 €
23-04PAM	Mugarik Gabe	Mugitu zaitez justizia sozialaren alde	5.998 €
23-05PAM	Munduko Medikuek Fundazioa	sentsibilizazio-kanpaina: "podcast. crisis (in)visible"	5.316 €
23-07PAM	IPES	Zinema, mundua eta giza eskubideak	5.600 €
23-10PAM	SETEM	Balio gorpila, gizartea eraldatzeko hezkuntza kritikoa	6.314 €
23-12PAM	REAS Nafarroa	Ekonomia solidarioari buruzko XVII. jardunaldiak	6.210 €
23-13PAM	ZABALDI	Bide berriak ehuntzen: Koperatibismoa Hegotik Iparrera	5.938 €
23-14PAM	ACPP	Emakumeek erabakitzen dute, El Salvador	5.988 €
23-15PAM	Pueblos Hermanos	Bidezko Merkataritzako txokolateak zapore hobea du	6.314 €
Guztira: 10 proiektu finantzatu dira			60.000 €

Garapenaren eta Herritartasun Globalaren aldeko hezkuntza-proiektuak egiteko dirulaguntza-deialdia GGKEentzako

Kodea	ONGD	Proiektua	Dirulaguntza
23-01EDCG	Navarra Nuevo Futuro Elkartea	REDES + SOCIALES. Mundu hobia sustatzen duten gazteak	30.000 €
23-02EDCG	Mugarik Gabe	Elkartasuna ehuntzen-auzotik mundura	30.000 €
Guztira: 2 proiektu finantzatu dira			60.000 €

Lankidetzak-hitzarmena Nafarroako GGKEen Koordinakundearekin (GGKEK)

ONGD	Proiektua	Dirulaguntza
Nafarroako GGKen koordinakundea	informazioa eta koordinazioa 2020	36.000 €
Guztira: 1 proiektu finantzatu da		36.000 €

Dirulaguntzak emateko urteko deialdia, Garapenaren aldeko Nazioarteko Lankidetzak proiektuak gauzatze aldera

Kodea	ONGD	Izenburua	Helmuga	Puntuak	Dirulaguntza
23-02ELS	El Salvador Elkatasuna Kolektiboa	Osasunerako eskubidea egiazki bermatzea, genero-ikuspegia kontuan harturik, ingurumeneko eragileak eta COVID-19arekiko erresilientzia Cabañas-Cuscatlango 5 udalerritan	El Salvador	80	31.500 €
23-03COL	Proyecto ACI Solidario (PROACIS)	Emakume, haur, gazte eta desgaitasuna duten pertsonendako laguntza integrala. FSRM	Kolonbia	85	27.257,40 €
23-05SAH	MGLTE (Mugarik Gabeko Langile eta Teknikarien Elkartea)	Ura, elikagaiak eta saneamendua eskuratzeko logistika Saharako errefuxiatuendako	Sahara	91	31.500 €
23-05GUI	REMAR España	Haurrendako zentro integral inklusiboa Prestakuntza, gizarte-babesa eta giza garapena	Ekuatore Ginea	92	34.953 €
23-07ELS	Asociación Internacional D'ingeniería Sense Fronters	Ekonomia eta ekoizpen arloko krisiak kaltetutako nekazari-familien elikadura-segurtasuna hobetzea, emakume antolatutako ardatz harturik, El Salvadorko Comasagua udalerrian	El Salvador	76	31.500 €

23-10ELS	Felipe Rinaldi Fundazioa	Berdintasunean bizitzen ikasten, ikastetxe eta komunitateendako eredu berria Sonsonate Departamentuan. II. Fasea, finkapena eta handitzea	El salvador	91	35.000 €
23-11DOM	Asamblea Cooperación por la Paz	Gure eskubideak, gure ardurak: indarkeriarik gabeko osasun-sistemaren alde, desgaitasuna duen jendearentzat Dominikar Errepublikan	Dominikar Errepublika	88	33.250 €
23-12RWA	Vita Et Pax in Cristo Curia General Erakundea	Malnutrizioaren aurkako borroka Biryogoko nutrizio-zentroan	Rwanda	80	31.500 €
23-13PER	Manos Unidas	Elikatzeko eta ama lurra babesteko eta zaintzako giza eskubidea sustatzen, Andahuayillas eta Quiquijana barrutietan	Peru	71	31.500 €
23-14IND	Vicente Ferrere Fundazioa	Etxebizitza eta ostatua eskuratzea	India	92	35.000 €
23-15GUA	Mugarik Gabe Nafarroa Elkartea	Edateko ura eta trebakuntza	Guatemala	91	35.000 €
23-16BOL	Fundacion TAU Fundazioa	Eskubide sexualen eta erreproduktiboen eskubideak sendotzea	Bolivia	86	32.250 €
23-17MEX	Emakumeak Sarean Elkartea	Emakume berriak, indarkeriarik gabe	Mexiko	84	33.250 €
23-21COL	PBI-Nafarroa	Kolonbiako giza eskubideen defendatzaileei laguntza integrala ematea	Kolonbia	71	31.500 €
23-23ELS	ARUA Elkartasuna Elkartea	Erakustaldi zentro bat eraikitzea. Lantegi Proiektu integratua	Uganda	81	33.250 €
23-24ELS	ONAY	ODS 6 Asuchio, uretarako eskubidea	El Salvador	84	33.250 €
23-25NIC	Infancia Sin Fronteras Elkartea	Haurren osasuna eta elikadura	Nikaragua	88	33.226,25 €
23-28SEN	Garapene-rako Laguntza	Elikagaien segurtasuna Ndokhen	Senegal	81	23.963,40 €
23-29PER	SETEM Navarra-Nafarroa	Kontsumo arduratsua eta hondakin solidoen kudeaketa, Lambayequeko eskoletan bizitza jasangarria sustatzeko. II. Fasea	Peru	72	26.311,50 €

23-30GUA	RODE Interes Sozialeko Ikaskuntzen eta Jardueren Fundazioa	Nekazaritza-teknifikazioa genero-ikuspegiarekin	Guatemala	74	31.500 €
23-31SAH	RASDen Lagunen Nafarroako Elkartea	Osasun mentala errefuxiatu sahararentzat	Sahara	75	31.500 €
23-32BOL	Fundación ITAKA Escolapios ITAKA Eskolapiak Fundazioa	Batxilergo tekniko humanistiko, Anzaido, Bolivia	Bolivia	88	30.875 €
23-33ELS	Garabide Kultur Elkartea	El Salvadorko "Cunas nábuat" ekimenaren sendotze instituzionala	El Salvador	71	31.500 €
23-34SEN	UNICEF- Comité Español Fundazioa	Generoa eta haurrak ekusioan: eskolatik kanpo zaugarriak diren haurren eskolatzea eta eskolan irautea Kaffrine, Matam, Sedhiou, Kolda eta Tambacounda eskualdeetan. Senegal	Senegal	80	31.500 €
23-35SEN	Navarra Nuevo Futuro Elkartea	Kaleko haurrak gizartaratzea. eta babes komunitarioko bitartekoak sendotzea	Senegal	95	35.000 €
23-37MAD	Agua de Coco Fundazioa	Tuléarko ama gazteen ahalduntzea, COVID-19ak eta klima-alaketak eragindako krisi sozio-ekonomikoaren aurka	Madagascar	80	31.500 €
23-39BOL	FABRE Fundazioa	Edateko ura eskuratzeko eskubide unibertsala eta ekitatiboa San Juancito komunitatean	Bolivia	87	33.250 €
23-40BUR	ALBOAN Fundazioa	Burundiko emakumeen lidergo eraldatzailerako eskola	Burundi	98	35.000 €
Guztira: 28 proiektu					901.086,55 €

Dirulaguntza-deialdia, Hegoaldeko Herrialdeetako Toki-erakundeekin Lankidetzaz proiektuak gauzatzeko

Kodea	ONGD	Proiektua	Helmuga	Dirulaguntza
A modalitatea: Proiektu berriak				
23-03ESUR BOL	Medicus Mundi Nafarroa Aragoi, Madril	Elikagaiek kutsatutako gaixotasunak artatzea Tokiko Garapen Ekonomikoaren bidez Llialliaguan (Bolivia)	Bolivia	60.000 €
B modalitatea: Jarraitasun-proiektuak				
23-01ESUR PER	ALBOAN Fundazioa	Lalaquiz barrutiko ekoiz- pen-eta merkataritza- garapenaren udal-bultzada, 2. urtea	Peru	60.000 €
23-02ESUR ELS	El Salvador Elkartasuna Kolektiboa	Náhuat sustatu eta indartzea, bai eta ura eta saneamendua eskuratzeko giza eskubidea ere, El Salvadorren, II. urtea	El Salvador	58.500 €
Guztira: 3 proiektu finantzatu dira				178.500 €

Partaidetza Nafarroako lankidetzarako toki funtsean (NUKF)

ONGD	Proiektua	Herrialdea
Alboan	Edateko ur hornikuntza eta saneamendua Mayo-Lemié departamenduko zortzi landa- komunitaterako	Txad
ARCORES Navarra	Haurren lehen hezkuntza hobetzea Kaindemako landa-eskolan	Sierra Leona
ACNUR Nafarroa	Kalitatezko edateko ura eskuratzeko Txad ekialdeko errefuxiatu sudandarrentzako	Txad
UNICEF- Nafarroako Batzordea Navarra	Ur eskubidea eta saneamendua gauzatzen laguntzea genero-ikuspegiarekin, Burkina Fasoko Erdialde-Mendebaldeko eskualdean	Burkina Faso
ONAY	Jaio aurreko arreta hobetzea lehen mailako hiru osasun zentrotan, Kinshasako periferian	Kongoko Errepublika Demokratikoa
RODE Fundazioa	Edateko uraz hornitzeko sistema Grand Berebyko herriarrentzako eta emakume arrantzaleen kooperatibarako	Bali Kosta
Elkartea Children of Afrika Boluntarioak	Nuru School hobekuntzak Kenyako landa- eskoletan, hezkuntzarako oinarritzako eskubidea hobeki eskuratzeko laguntzeko	Kenya
Medicus Mundi Nafarroa-Aragoi Madril	Gakenke barrutiko 3 sektoretan higiena, saneamendua eta ura eskuratzeko indartzea	Ruanda

FABRE Fundazioa	Eskubideak sustatzea, edateko ura modu unibertsal, ekitatibo eta jasangarrian eskuratuz Totaicito landa-komunitate indigenan, San Ignacio de Velasco udalerrian	Bolivia
VIC Fundazioa	Ekipamendu medikoa hobetzea - Santa Joaquina Osasun Zentroa	Dominikar Errepublika
Munduko Medikoa	Emakume haurdunak eta 5 urtetik beherako haurrak artatzeko zerbitzuak hobetzea	Sierra Leona
Espainiako Gurutze Gorria	UVinza barrutiko eskola-ingurumenen osasun-hezkuntza eta hilerokoaren higieena sustatzea	Tanzania
Elkartasuna, Hezkuntza, Garapena (SED)	Kemkaga I, Nazareth eta Gatouabele I landa-komunitateetako ur-eta saneamendu-eskubideak hobetzen laguntzea Mandou eskuandean	Txad
Manos Unidas	Nekazari Txiki Jasangarriak eta Erresistenteak (SURE) II. Fasea	Uganda
Guztira: 9 proiektu finantzatu dira		44.000 €

Dirulaguntza-deialdia larrialdiko giza jarduketetarako

Kodea	ONGD	Proiektua	Destinoa	Dirulaguntza
23-01AHE PER	ALBOAN Fundazioa	Nilo Costero-k eragindako erauntsiak, giza laguntza	Peri	14.945 €
23-02AHE TPO	Fundación TAU Fundazioa	Etxe kalteberak birgaitzea	Lurralde okupatuak	15.000 €
23-03AHE SAH	RASDen Lagunen Nafarroako Elkarte	Haurrendako esnea haur sahararrendako	Sahara	15.000 €
23-05AHE YEM	España con ACNUR Elkarte	Yemengo gatazkaren ondorioz desplazatutako familiendako oinarritzko babesa eta laguntza	Yemen	15.000 €
23-06AHE PER	RODE Fundazioa	Erreslientzia hondamendiaren aurrean	Peru	14.999€
Guztira: 4 proiektu finantzatu dira				74.944 €

Giza laguntza bereziko deialdia Turkia eta Siriarako

GGKE	Proiektua	Dirulaguntza
UNICEF Nafarroako Batzordea	Wash hornidurak eta Nutrizioa Sirako lurrikarak eragindako larrialdirako	30.000 €

PMCIDen berezko jarduketak

Erakundea	Proiektua	Dirulaguntza
Garapenaren aldeko Nazioarteko Lankidetzako Udal Programa	Garapenaren aldeko Nazioarteko Plan Zuzentzailearen II. inprimatzea	2.750,88 €
Garapenaren aldeko Nazioarteko Lankidetzako Udal Programa	Lankidetzak Gizarte Enplegua	1.167,30 €
Garapenaren aldeko Nazioarteko Lankidetzako Udal Programa	Erakusketa	1.068,90 €
Guztira: 3 jarduketa egin dira		4.987,08 €

2023ko aurrekontua: Aurrekontuaren betetze-maila

Lan-ildoak	Kop.	2023ko betetze-maila	Ehunekoak (%)
Sesibilizazioa	17	163.325,00	11,7
Dirulaguntza-deialdia: Unean uneko jarduketak (APS)	4	7.325,00	0,5
Dirulaguntza-deialdia: Urteko proiektuak	10	60.000,00	4,3
Dirulaguntza-deialdia: Garapenaren eta Herritartasun Globalaren aldeko Hezkuntza proiektuak (2022-24)	2	60.000,00	4,3
Lankidetzak-hitzarmena: Informazioa eta Koordinazioa	1	36.000,00	2,5
Toki-garapena	32	1.123.589,55	80,7
Dirulaguntza-deialdia: Urte proiektuak	28	901.086,55	64,7
Dirulaguntza-deialdia: Hegoko toki-erakundeendako	3	178.500,00	12,8
Garapenerako lankidetzarako tokiko funtsa (NUKF)	1	44.000,00	3,1
Giza larrialdirako laguntza	6	104.944,00	7,5
Dirulaguntza-deialdia: Giza Larrialdia (GL)	5	74.944,00	5,3
Giza laguntza bereziko deialdia Turkia eta Siriarako	1	30.000,00	2,1
PMCIDen kudeaketa-jarduketak	3	4.987,08	0,3
II. Plan Zuzentzailea inprimatzea	1	2.750,88	
Erakusketa	1	1.068,90	
Gizarte Enplegua	1	1.167,30	
Guztizko partziala, jarduketak (PMCD)	58	1.391.855,55	100
Guztizko partziala, funtzionamendua (PMCID)		148.319,00	9,5
Gauzatua, guztira		1.545.161,63	100

2.2

Herriarrekiko harremana, partaidetza eta adinekoak

2.2.1

Harremanak eta herritarren partaidetza

Partaidetzaren sustapena politika publikoetan

Auzo-estabaidaguneak

2023an, Auzo Eztabaidagune guztiak antolatu ziren (14, guztira), nahiz eta haietako bi garatzea aurreikusita egon:

- Erripagaña-Beloso-Bidezar, 2023/11/21ean egina, 18:30etik 20:00etara, Elorri I.P.ko ekitaldi aretoan. Cristina Ibarrola alkatea eta Clara García-Valiño auzo-zinegotzi-goa izan ziren buru.
- Zabalguneak, egun batzuk lehenago bertan behera utzia, 2023/12/19an egitekoa zenean, 18:30etik 20:00etara, Iruñeko Arte eta Diseinu Eskolan. Cristina Ibarrola alkatea eta Carlos Salvador auzo-zinegotzia izatekoak ziren bilera-buru.

Eztabaidagunea zuzenean eman zen (streaming) “Parte hartu Iruña” Youtubeko kanalaren bidez, eta entzumen irisgarritasuna izan zuen, eta haur ludoteka zerbitzua kontziliaziorako.

Kontseiluak eta sektore-foroak

2023an zehar, sektorez sektoreko kontseilu eta foro hauek jardun zuten:

- Emakumeen Kontseilua
- Garapenaren aldeko Lankidetzako Udal Kontseilua
- Adinekoen Udal Kontseilua
- Gazteriaren Mahaia (Gazteriaren Udal Mahaia)
- Haurren Mahaia
- Sanferminetako Mahaia (foroa eta lan taldeak)

Partaidetza prozesuak

2023an zehar, partaidetzako alorrak honako alor eta gaiei lotutako partaidetza prozesuetan parte hartu zuen hein handiagoan edo txikiagoan, haien berri izan ondoren:

- Hirigintza eta Etxebizitza
- San Pedro PEA/HGP
- “Sanduzelaiko biribilgunea” gaia jorratzeko proposamen bilketa
- PCH; Santa Ana Plazarekin lotutako HGP plana
- Garapen Jasangarria eta Proiektu Estrategikoak
- Energia-komunitateak:
 - Mendillorri
 - Arrotxapea
 - Ermitagaña-Mendebalde
- Gurutzeko plazarekin lotutako Herriar Kontsulta
- Irisgarritasun plana eta irisgarritasun kontseilua
- Turismo eta Merkataritza Sustapena
- PSTD SF365
- Herriarrekiko Harremana eta Adinekoak
- Drogei buruzko Udal Plana
- Haur eta Nerabeendako plana
- Adinekoen Sareak
- Haurren Sareak

- Hezkuntza, Berdintasuna eta Kultur Aniztasuna
- ApS Udal Bulegoa
- Gobernu Estrategikoa eta Hiri Kontserbazioa
- oPEN Lab

**Herritartasun aktiboa, gizarte ehuna eta komunitatea babestu eta indartzea
(Gizarte eta Komunitate Partaidetza)**

Herritartasun aktiborako eta gizarte eta komunitate ehunerako erregistroak

- Herritar erakundeen udal errolda Errolda Herritarren Partaidetzako Erregela-menduan dago arautua. 2023an zehar, 24 elkarte berri inskribatu ziren.
- Herritartasun aktiborako erregistroa Errolda Herritarren Partaidetzako Erregela-menduan dago arautua. 2023ko abenduaren 31n, 212 pertsona zeuden inskribaturik.
- Gizarte ehunaren analisia auzoz auzo pandemia ondoko testuinguruan 2023an, Gizarte Ehuna Auzoz auzo pandemiaren ondoko testuinguruan aztertzeke proiektua abiatu zen, Iruñeko gizarte ehunaren erakundeen kopurua eta egoera eguneratze aldera eta auzoetako komunitateekin harremanak izateko tresna gisa, bai eta elkarren arteko loturak eta ezagutza eragiteko ere. Proiektua otsailean geldiarazi zen, beste udal alor batzuen jarraibide politikoen ondorioz, partaidetzazko saioak hastera zihoazenean, hain zuzen ere. Proiektuak bazuen Nafarroako Gobernuaren dirulaguntza; horrenbestez, hainbat lan egin behar izan ziren egoera justifikatzeko, txostenak prestatzeko eta gastatu ez ziren zenbatekoak itzultzeko.

Zentro

“Zentro. Elkarlaneko gunea” Kondestable Jauregiko bigarren solairuan dago kokatua eta informazioa, baliabideak eta prestakuntza eskaini nahi dizkie hiriko herritar zein elkarte orori banakako nahiz taldekako partaidetza garatzeko.

- **Partaidetzarako argibide eta baliabide zerbitzua.** 2023ko urtariletik abendura arte, **11.158** arreta izan dira guztira. Aurreko urtean, berriz, 9.189 izan ziren; beraz, igoe-ra nabarmena izan da. Baliabideen lagapenak (proiektagailuak eta eramangarriak) gora egiten jarraitzen du, aurreko urteetako erabilerarekin alderatuta, eta aurten **481** lagapen izan dira. 2022an, berriz, 368 izan ziren. 2023a amaitzean, **285** elkarte, kolektibo eta herritar aktibo erregistratuak zeuden erregistroan. 2022an, berriz, 268. Aurten, ZENTROko aretoen erabilerak gora egin du berriz, eta 976 erabilera izan dira guztira, iaz baino 100 erabilera gehiago (840, 2022an).

Partaidetzarako prestakuntza ikastaroen koordinazioan, 2023an **2.386** izen-emate egin ziren, guztira: 1.201 emakumeen eta 1.185 gizon. 11 partaidetza prozesutarako lankidetzak teknikoak eman zen.

- **Aretoen lagapena.** Partaidetzako alorrak kudeatutako aretoen lagapena, atezaintzan enkargatutako orduen arabera:

Sala Calderería		Descalzos 56	
Urtarrila	8	Urtarrila	13,5
Otsaila	30,5	Otsaila	31
Martxoa	0	Martxoa	63,35
Apirila	0	Apirila	43
Maiatza	0	Maiatza	53,5
Ekainza	60,5	Ekainza	85
Uztaila	0	Uztaila	7,5
Abuztua	0	Abuztua	0
Iraila	18	Iraila	37,5
Urria	46,62	Urria	43,5
Azaroa	44	Azaroa	85
Abendua	23,5	Abendua	3
Guztira	231,12	Guztira	465,85

- **Liburutegia eta dokumentazio zentroa.** Zentroko liburutegiak 3.109 dokumentuz osatutako **liburutegi-funtsa** du 2023an. Liburuaren funtsa 162 aletan handitu da, eta 2.489 liburu dira guztira, aldizkarietarako 5 harpidetza berriez gain.

2023an, 1.778 liburu **mailegatu** ziren. Gainera, 2023an, 826 **arreta eta iradokizun** izan ziren.

- **Komunikazioa.** 2023 honetan, webak 38.717 ikustaldi izan ditu <http://participa.pamplona.es>. Partaidetzak profilak ditu Twitter, Facebook, Youtube eta Flickr sareetan, euskaraz zein gaztelaniaz.

Elkarteen webgunearen bidez, Iruñeko Elkarten Erregistroan izena emanik da goen elkarte orok doan izan dezake bere webgunea. 2023an, webgunean 98 elkarte daude ostatatuta.

Decide.pamplona Iruñeko Udalaren partaidetzarako plataforma digitala da hiri demokratikoagoa eraikitzeko. Plataforman aldeztu aurretik erregistratu diren 16 urtetik gorako pertsonen parte har dezakete. 2023ko abenduaren 31n, 6 partaidetza prozesu berri irekiak zeuden plataforman. Guztira, 10.403 parte-hartzaile zeuden alta emanik, eta 631 proposamen aurkeztuak ziren.

Zentroko buletina telematikoki banatzen zaie 4.110 pertsonari. Informazio buletina hilerok bidaltzen da, alorreko hainbat gaiekin eta elkarteentzat eta herritar aktiboentzat interesgarriak diren gaiekin.

- **Lege aholkularitza.** Aholkularitza Juridikoak arreta, aholkularitza, orientazioa eta bitartekaritza eskaintzen ditu herritarren parte-hartzearen eta ahalgintzearen eremuan, bai banaka, bai elkarten bidez. 2023an, 546 kontsultari erantzun zaie aurrez aurre, telefonoz eta posta elektronikoz. Gaiaren arabera, 175 (% 32) kudeaketa gaiekin lotuta (zuzendaritza batzordeen erregistroa, estatutuen aldaketak, etab.); 109 (% 20) giza baliabideen, boluntariorikaren eta arriskuen babesaren inguruko gaiekin lotuta; 98 (% 18) fiskalitateari eta kontabilitateari buruz; 87 (% 16) proiektu eta dirulaguntzei buruz; 40 (% 7) datuen babesari buruz; eta 37 (% 7) elkarteak eratzei buruz.

Partaidetzarako Aholkularitza Juridikoak, gainera, 7 prestakuntza ikastaro eman ditu, eta 2 tailer bikoitz ematen parte hartu da (2 saio, dirulaguntzen deialdia aurkezteko eta, beste 2, dirulaguntzen justifikazioari buruz).

Herritarren parte-hartzea dinamizatzeko zerbitzua

Herritarren Partaidetza Dinamizatzeko Zerbitzuaren xedea da herritarren parte-hartzea sustatzea, Udalaren zerbitzu, organo, prozesu, mekanismo eta kanal parte-hartzaileen bidez.

Zerbitzuak 7.578 jarduera egin ditu maila instituzionalean, eta ikaskuntza-zerbitzuarekin lotutako udalaz gaindiko esparruko salbuespenen bat izan ezik, funtsean hiru udal alorrekin egon dira lotuta: Hezkuntza, partaidetza eta gazteria; Gizarte Zerbitzuak, Komunitate Ekintza eta kirola (adinekoen sareak eta haurren sareak); eta Proiektu Estrategikoak, Mugikortasuna eta Jasangarritasuna (energia-komunitateak eta irisgarritasun unibertsalerako plana).

Partaidetzarako prestakuntza

Prestakuntza, topaketa eta gogoetarako guneak sortu beharrak eraginda sortu da Partaidetzarako prestakuntza, herritarrek partaidetzarako ahalguztatu ahal izan daitezen Oro har, herritarrei dago zuzendua, bai eta elkarteei ere. 2023an, 3 programazio-hiruhileko egin ziren: urtarrila - martxoa (17 ikastaro eta 323 eskaera), apirila - ekaina (16 ikastaro eta 242 eskaera) eta urria - abendua (17 ikastaro eta 553 eskaera). Guztira, 1.118 aurreinskripzio 2023ko ikastaroetan. Parte-hartzaile gehienak emakumeak dira, izena emandakoen ia % 79 baitira. Adinari begira, bana beste, izena emandako gehienak 40-49 urte artekoak dira.

Dirulaguntzak

Entitate eta herritar kolektiboendako dirulaguntza deialdia partaidetzaren arloan

2023an, 123 elkartek aurkeztutako 134 proiektuk 500.000 euro jaso zituzten herritarren partaidetzaren arloko laguntza deialdiaren bitartez. Deialdiarekin bat, bost epigrafe zeuden dirulaguntza banatzeko, bakoitzak bere zenbatekoa zuela:

- **A epigrafea: Auzoetako festak, jai herrikoiak zein unean uneko izaera komunitarioko gizarte eta kultur ekitaldiak.** Zenbatekoa 50.000 euro. 19 proiektu lagundu dira diruz. Irabazi-asmorik gabeko elkarte eta entitateek (auzo- eta kultura-elkartek, jai batzorde eta kultur koordinakundeak, etab.) aurkeztutako proiektuak, honako hauek gauzatzeko: auzoetako festak, jai herrikoiak edo unean uneko izaera komunitarioko ekitaldi soziokulturalak (inauteriak, Olentzero, Erregeak, kautoak, auzoetako egunak, etab.), betiere kultura herrikoa eta gertukoa sustatu, sortu eta hedatzearen bidez auzoetan sareak eta gizarte-lotura sortze aldera.
- **B epigrafea: Herritarren parte-hartzea eta gizarte-ehunak sarean lan egitea sustatzen dituzten proiektuak.** Zenbatekoa 325.000 euro. 61 proiektu lagundu dira diruz. Epigrafe honen barruan sartzen dira lurraldeko irabazi-asmorik gabeko entitateek gauzatutako jarduerak eta programak egoera berezietan dauden pertsonak eta kolektibo zaurgarriak lagundu eta zaintzeko (gizarte-bazterketa pairatzeko arriskuan dauden pertsonak, gizarte-zailtasunean dauden adinekoak, errefuxiatuak, egoera zailen dauden haurrak eta gazteak, gizarte-zailtasunean dauden emakumeak, adimen-osasun arazoak dituztenak, etab.). Halaber, COVID-19a dela-eta abian jarritako berriarazko jarduerak laguntzen jarraitzen da. Halaber, herritarrei oro har zabalik dauden eta honako hauek sustatzen dituzten proiektuak barne hartzen ditu: gizarte-partaidetza, herritartasun aktiboa eta boluntario-lana; gizarte-ehunaren koordinazioa eta sare-lana; lurraldeko bizilagun, talde eta elkarten arteko informazioa eta komunikazioa. Horretarako, ekintza berritzaileak abian jarriko dituzte, garapen teknologikoak aplikatuta, eta baita gizarte-ehunetik gizarte eraldatzeko praktika onak ere.
- **C epigrafea: Kultur aniztasuna bultzatzen duten jarduerak.** Zenbatekoa 40.000 euro. 21 proiektu lagundu dira diruz. Herri-kultura sustatzeko, sortzeko eta hedatzeko proiektu eta jarduerak, Nafarroaren eta eskualdeko nahiz nazioarteko

beste komunitateen kultur aniztasunaren ordezkari diren entitateek aurkeztuak, hori dena topaketa kulturala eta elkarbizitza lortzeko, aisialdiaren eta denbora librearen arloan (gizarte eta kulturakoa, gizarte eta hezkuntzakoa eta gizarte eta komunitatekoa), lurraldeko gizarte-ehunaren parte-hartzetik abiatuta eta herritar guztiei irekia. Partaidetza, harrera, sentsibilizazio, sustapen, sormen eta hedapen proiektu eta jarduerak, kultura- eta jatorri-aniztasuna sustatzekoak, elkarbizitza, elkarbizitza eta ezberdintasunaren errespeturako estrategia gisa, jatorri ezberdinetako pertsonen eta kolektiboen parte hartzea eta ahalduntzea bultzatzeko udalerraren bizitzan.

- **D epigrafea: Herritarren partaidetza eta adinekoen ahalduntze soziala sustatzen dituzten jarduketak. Zenbatekoa 80.000 €. 31 proiektu lagundu dira diruz.** Aisialdiaren eta denbora librearen arloan (gizarte eta kulturakoa, gizarte eta hezkuntzakoa eta gizarte eta komunitatekoa) adinekoen bizi-kalitatea eta ongizatea sustatzearen alde lan egiten duten irabazi asmorik gabeko entitate edo elkarteek aurkeztutako proiektuak eta jarduerak.
- **E epigrafea: Prestakuntza-ekintzak, partaidetza eta gizartearen ahalduntzea sustatzeko: Zenbatekoa 5.000 €. 2 proiektu lagundu dira diruz.** Hezkuntza ez-formalaren esparruan diharduten irabazi-asmorik gabeko elkarte edo erakundeek aurkeztutako prestakuntza proiektuak, jendearen eta taldeen ahalduntzea gaitzeko, dela antolamendukoa, dela soziala, dela komunitarioa (animazio soziokulturala, asoziazionismoa, partaidetza eta garapen komunitarioa, sormena eta adierazpena, dibertsitate funtzionala, sentsoriala eta intelektuala, kultura, hezkidetzak, gizarte komunikazioa eta informazioaren eta komunikazioaren teknologiak, gazteen dinamizazioa eta informazioa, gizarte berrikuntza eta zeharkako beste ikuspegi batzuk).

Ikaskuntza-zerbitzua

Iruñeko Udala erreferentziazko udala da estatuan, ikaskuntza-zerbitzua sustatu eta bultzatzeko lanean, herritarren parte-hartzeari lotutako metodologia gisa, Iruñeko ikastetxeetatik abiatuta maila eta esparru guztietan. Horren emaitza da 2030eko Hiri Agendan sartzea izan da eta 2022an bultzatutako lan dinamika bat, Ikaskuntza-Zerbitzurako Udal Bulegoa sortu baita Hezkuntzako eta Herritarren Partaidetzako alorren aartean, eta, besteak beste, lankidetzak hitzarmen bat sinatu da Iruñeko unibertsitateekin: UNED, NUP eta UN.

Esparru horren ondorioz, 2023an, herritarren partaidetzako alorrean garatu diren jarduerak hauek nabarmenduko ditugu.

Ikaskuntza eta zerbitzu solidarioa. Nafarroako Sarea

Iruñeko Udalak nabarmen parte hartzen du sare horretan, zuzendaritza batzordeko kidea baita (talde txikia izenekoa), bai eta talde handia izeneko Batzarreko kidea ere. 2023ko Batzar Nagusia 2023an urtarrilaren 10ean egin zen. Talde txikiaren bilerak beharren arabera dira, eta online formatuan egiten dira eta, zenbaitetan, aurrez aurre. 2023an, talde txikiaren jarduerak garrantzitsuak izan zen, eta udalak ere jarduerak mugarriotan parte hartu zuen;

- Ikaskuntza-Zerbitzuari buruzko Nafarroako Jardunaldiak, urtarrilaren 31tik otsailaren 15era.
- Elkarreentzako ikaskuntza-zerbitzuari buruzko ikastaroa, otsailaren 7an eta 9an, alorrek antolatutako partaidetza ikastaroen baitan.
- Nafarroako Ikaskuntza-Zerbitzu Sariari I. Lehiaketa, maiatzean erabakia. Sariak ekainaren 1ean banatu ziren.

Atxikimendua Espainiako sareari

Udalek (toki erakundeak) 2023an izan dute lehen aldiz estatuko sarean sartzeko aukera, eta Iruñeko Udala izan da sare horretan sartzen lehena otsailean, egin beharreko urras administratiboak egin eta gero.

Unibertsitateko hitzarmena

Iruñeko unibertsitateekin sinatutako hitzarmenaren baitan, jarraipena egin zitzaion eta unean uneko bi lankidetza ezarri ziren:

- UNEDekin, 10 ikasleri aholkua eta laguntza emanez, haien TFG eta TFM lanak APS metodologiarekin eta udal beharren esparruan garatu ahal izateko. Otsailaren 17an hasierako aurkezpena egin ondoren, bost ikasleekin egin zen bitartekaritza xede horrekin, baina ikusi zen komenigarria zela prozesu hori ikasturte hasieran hastea, arrakasta handiagoa izan zezan.
- NUPekin, Nemos proiektuaren bidez. Lankidetza horren hasierako harremana ekainaren 5ean egin zen, baina gerora ez zuen aurrera egin, datak zirela eta.

Iruñeko Udalaren APS Sariak

2022ko udazkenean, Iruñeko Udalaren Ikaskuntza-Zerbitzu Sarien 6. edizioa egin zen. Iruñeko sariak maiatzaren 17ko galan banatu ziren. Galan, partaidetzako alorra hezkuntzako alorrarekin aritu zen elkarlanean.

Open Lab eta ikaskuntza-zerbitzua

Herritarren partaidetzako alorra kide den OPEN Lab proiektu europarraren baitan, Arrotxapea auzoko lehen hezkuntzako ikastetxeak energiarekin eta bere auzoarekin lotutako ikaskuntza-zerbitzuko proiektuetan inplikatzeko bultzatu zen. Zehazki, bi proiektu sortu dira Cardenal Ilundain eta Escolapios Compasión ikastetxeetan, eta jarraipena egin zaie 2022-2023 ikasturtean. Apirilaren 4an, komunitatearendako zerbitzu saio batean parte hartu genuen, Cardenal Ilundaineko 5. eta 6. mailako ikasleek auzorako emana: "Implicate, Ponte al corriente".

Ikastetxeendako aholkularitza-laguntza (APS Udal Bulegoa)

Nahiz eta alorrean kudeatutako apspamplona@pamplona.es postaren bidez horri buruzko hainbat gairi erantzun bazaie ere, ikastetxeren batera ere joan gara aholkularitza-laguntza lana egiteko, APS proiektuak bultzatze aldera; adibidez, San Cernin ikastetxera.

Lovers proiektua

Hiri Hezitzaileen Estatuko Sareko (RECE) lan talde batek topaketa egin zuen Sevillan, 2022ko abenduaren 16an, Hiri Hezitzaileak Gorrotoaren Kulturaren aurrean izenburuarekin. Iruñeko Udalak konpromisoa hartu du Lovers proiektua garatzeko. Proiektuak gorrotoaren kulturari aurre egiteko dekalogo bateratu bat sortu nahi du, APS metodologia erabiliz. Konpromisoaren ondorioz, urtariletik martxora, lan bat egin genuen elkarrekin Iruñeko Navarro Villoslada Institutuarekin eta Polizia Komunitarioarekin. Lanari bukaera emateko, saio bat egin zen martxoaren 21ean institutu horretako ekitaldi aretoan, arraza-diskriminazioaren aurkako nazioarteko egunaren karira, institutu horretako ikasleek garatua. Lan hori Estatuko Sareko gainerako udalek egindakoari gehitu zitzaion, ekainean egindako azken saioan.

2.2.2

Herritarrendako arreta zerbitzua

Aurrez aurreko arreta

Iruñeko Udalaren Herritarrendako Arreta Bulegoak eroldari lotutako 35.617 arreta egin zituen guztira 2023an, hau da, aurreko urteko antzeko kopurua. Erregistro kopurua pixka bat igo zen (% 4).

Arreta jaso duten herritarrak	2023	2022	2021	2020
Errolda	35.617	35.477	30.222	25.114
Erregistroa	2.743	2.636	2.375	2.637
Artatutako hitzorduak	38.360	38.113	32.597	27.751

Aurten, itxaron denbora handitu da, azken hiruhilekoan batez ere, eguneko hitzor-
duak ugaritu baitziren itxaronaldia egunetan murriztu ahal izateko.

Itxarote-denbora	2023	2022	2021	2020
Batez besteko itxarote- denbora Kondestablen	3' 36"	2' 09"	3' 30"	4' 34"
10'-an baino gutxiagoan artatu- tako herritarrak Kondestablen	89,5%	97,0%	91,7 %	86,1 %

Erroldarekin zerikusia duten izapide nagusiak dira, Herritarrendako Arreta Bulegoak
kudeatuta. Kontuan hartu behar da arreta bakarrean izapide horietako batzuk egin
daitezkeela.

Errolda datuak	2023	2022	2021	2020
Erroldako altak	13.652	13.930	13.316	11.069
Helbide aldaketak	10.729	11.250	11.236	9.522
Atzeritarren berritzea/berrespena	3.752	3.071	3.153	2.735
Ibilgailuen helbide-aldaketa eskaerak	2.663	2.697	2.966	1.903
Errolda-helbidearen altak/aldaketak telematikoki eskatuak	3.622	3.066	2.721	1.439
Emandako Agiriak/Ziurtagiriak	70.816	70.709	58.254	48.893
Errolda bulegorako erregistroak	1.256	1.185	995	815

Erregistroko datu globaletan ikusten da gora doazela etengabe erregistro elektroni-
koek eta, ondorioz, aurrez aurreko erregistroak behera doaz.

Erregistro datuak	2023	2022	2021
Aurrez aurreko erregistroak	40.178	43.909	40.741
Erregistro elektronikoak	63.369	58.633	52.571
Posta-erregistroak	3.633	3.568	2.987
Sarrerak Udalean, guztira	106.655	106.110	96.299

Ezkontza zibilak	2023	2022	2021
Ezkontza zibilak, guztira	214	236	177

Telefono arreta (010)

Guztira egindako kontaktuak

964.099 kontatu egin dira guztira, hau da, 2022an kudeatutakoak (922.499) baino %5
gutxiago. Honako datu hauek agertzen dira:

- 010 telefonoan **jasotako deien** kopurua (273.519) 2022n jasotakoaren antzekoa izan zen.
- **Dei artatuak** (231.798) aurreko urtean baino 17.000 baino gehiago izan dira (%8 igo
dira) Arreta ehunekoa %85 da, jasotako 273.519ren gainean.
- Jasotako posta elektronikoen bidez 010ean kudeatu diren **kontaktuak** 7.560 baino
gehiago izan dira.

- 2022an baino **SMS eta mail** masibo gehiago bidali dira (%3,5 gehiago). Udalak, guztira, 678.558 bidalketa egin ditu.
- 232.798 artatu dira, hau da, deiaren **iraupena bana beste**: 119 segundo (aurreko urteko deien batez besteko iraupena baino 11segundo gehiago, deieak BOT/LOPD mezuen bidez artatu direlako, informazio orokorra, etab.).
- Eta **egunean bana beste jasotako** deiei dagokienez: Lanegunetan, astelehenetik ostiralera, jasotako deiak batez beste 1.085 izan zen; larunbatetan, berriz, 54. 2021arekin alderatuz, 26 dei gutxiago egin dira lanegunetan eta, 3 gutxiago, larunbatetan.

Kudeatutako jarduera

Dei artatuak:

- **232.798** (2023an zehar jasotako 273.519 deien gaineko % **85eko arreta**) Arreta-ehunekoa **5 puntuan handitu da, aurreko urtearen aldean**. 9 puntu, guztira, bi urtean. Eskura dauden baliabideekin eta kanpaina jakin batzuk egitearen ondorioz erantzun ez daitezkeen dei tarteak bereizten baditugu, ehunekoa % 88,3koa izanen litzateke Martxotik, laguntzaile birtual bat dago (voicebot), eta, horri esker, urrian % 95eko arreta kopurua ere lortu da. Horrek konpentsatu egiten du beste hilabete batzuetan gertatzen dena, hala nola urtarrilean, % 59ri baino ezin izan baitzitzaion erantzun, batez ere trafikoarekin lotutako kontsultengatik.
- Deiaren iraupena, bana beste: 119 segundo (aurreko urteko deien batez besteko iraupena baino 11 segundo gehiago).
- **Egunean bana beste jasotako deiak**: Lanegunetan, astelehenetik ostiralera, jasotako deiak batez beste 1.085 izan ze; larunbatetan, berriz, 54. Kopuru horiek aintzat hartuta, 2022arekin alderatuz 213 dei gutxiago egin ziren lanegunetan eta, 4 gehiago, larunbatetan.
- **Tipologiaren arabera**, deiak honela sailkatu dira:

Sailkapena	Deien ehunekoa	Deien % (haztatua) - V1
AQS	2%	3%
Telefonogunea	14%	20%
Kudeaketa	25%	35%
Hizkuntzak	0,56%	1%
Informazioa	28%	39%
Beste batzuk	1,72%	2%
Kode okerra	3%	–
Katalogatu gabe	26%	–

* V1. Deien % (haztatua, kode okerra eta katalogatu gabe sailkapenik gabe).

- **Irazpide kudeatuak**: 86.086 (2022an baino % 4 izapide gehiago).

Izapide mota	Izapide kopurua	Ehunekoa izapide guztien gainean
Aurretiazko hitzordua (altak eta ezabaketak)	35.218	40,91
Errola-agiriak	29.005	33,69
Web postontziaren bidez izapidetutako posta elektronikoak	7.560	8,78
Galdutako objektuak	4.974	5,78
ZAC unean unekoak	2.107	2,45
Kautesle-errola kontsultak	1.659	1,93
Kontribuzio-zergaren ordainagiriaren kopia	965	1,12
ZAC kontsultak	869	1,01
Hiri-ondasunak ez edukitzea/edukitzea	572	0,66
Bestelakoak (16 izapide)	3.157	3,67

Bestelako kontaktuak:

- 010ek kudeatutako e-mailak 7.560 (aurreko urtean baino 1.140 gutxiago).
- Guztira bidalitako SMSak/e-mailak: 678.558 (2022an baino % 3 gutxiago). Horieta-tik 335.323 010 zerbitzutik bidali ziren.

Udal alorrek eskatutako kanpainen kudeaketa (SBD): 164 (jarduera horri gehitu beharko litzaioke urte osoan zehar emandako zerbitzua CIVIVOXeko ikastaro eta jardueretarako izen-emateak kudeatze aldera). Hau da, 2022an baino ia % 2 kanpaina gehiago kudeatu dira:

- Kudeatutako 164 kanpaina haietatik, 92k izen-emateak eragin dituzte, eta 72tan, SMS-mail masiboak bidali dira.
- Izen-emateak kudeatzeko **92 kanpainetatik**, guztira **34.697 izen-emate** sortu dira. Horrenbestez, nahiz eta kudeatu diren izen-emate kanpainen kopurua 2022koaren oso antzekoa izan den, izen-emateen kopurua jaitsi da (kontuan hartuta, halaber, urtean zehar Civivoxetako izen-emateak kudeatzen direla). Kudeatutako kanpainetatik, izen-emateen % 50 telefonoz egin dira; % 44, online, eta % 6, aurrez aurre. Sanferminetako kartelaren bozketak izen-emate gutxiago eragin ditu webaren bidez, eta 2022an baino 3.000 bozketa gutxiago izan dira. Bestalde, aurrez aurreko izen-emateen ehunekoa igo da, baina kanpaina zehatz berberak eraginda.
- Taula: alorretarako kudeatu diren eskaeraren araberrako zerbitzuak (zati kanpainak kudeatzeko eskaerak eta izen-emate kopurua nahiz SMS/mail bidaliak):

Área	Nº SBD	%	Inscrip.	% Inscrip.	mail/sms/ llamadas sal./val. padronal	% mail/ sms
Acción Comunitaria	30	18,29	2.562	7,56	1.055	0,3
Igualdad	7	4,27	2.343	6,91	1.805	0,52
Participación Ciudadana (suspendido)	1	0,61	0		0	
Agenda 21	1	0,61	72	0,21		
Desarrollo Sost. / Movilidad	37	22,56	937	2,76	1.354	0,39
Casa de la Juventud	64	39,02			311.612	89,37
Cultura	7	4,27	22.609	66,66	61	0,01
Educación	6	3,66	254	0,75	1.181	0,34
Deporte (Deporte y Salud)	4	2,44	2.796	8,24	3.147	0,9
Archivo	1	0,61	447	1,32		
Oficina Estratégica	2	1,22	53	0,15		0,11
Protocolo	3	1,83	1.787	5,27	367	
Sanidad	1	0,61	57	0,17	28.108	8,06
Total	164	100	33.917	100	348.690	100

- Aipatu behar da Hezkuntza, **Gazteria Etxeak** egiten dituela **kanpaina** eskaerarik gehien; **64**, zehazki. Batez ere, e-mail masiboak bidaltzeko, nagusiki erakunde horrek eskaintzen duen informazioarekin. Horren eraginez, 2023an, 311.612 irteera-kontaktu izan dira herritarrekin.
- **Kulturako alorrek** eskatutako kanpainei eragin dituzte izen-ematerik gehien 010erako. Kanpainak, entzierrillorako txartelak zozketatzeko, Sanferminetako kartela bozkatzeko, eta Civivox sareko ikastaro eta jardueretarako (azken horietarako, 5.785 izen-emate kudeatu dira).

Abisu, kexa eta iradokizunen erregistroa eta kudeaketa (AQS):

- AQS: **9.688** (2022an baino % 4 gutxiago). Kasuen % 96n, 5 egunean baino gutxiagoan erantzun zaie datuak uzten dituzten herritarrei.
- AQS: **alorrek erantzundakoen ehunekoa. % 95.**
- AQS: **batez besteko izapidetze-denbora** (ziklo osoa, 010 edo webgunearen bidez abisuak jasotzen direnetik, alorrek kudeaketa egin eta herritarrei erantzuna eman arte): **18 egun** (2022an ia 14 izan ziren).

Informazioa mantentzea

7.241 fitxa kudeatu dira; haietatik 1.467 informazio-fitxa sortu eta 5.774 eguneratu dira. Kontuan hartu behar da INFORMA datu-basearekin berreldu zaiola jarduerari eta, une horretatik aurrera, eguneratzen joaten da 2022ko maiatzeko ziber-erasoaren eraginez berreskuratzetik izan ez zen informazio guztia.

010 kontuaren kudeaketa X-en (Twitter)

Txio argitaratuak: 167 @ 010_Pamplona (urtean zehar, 111 jarraitzaile berri sartu dira. Guztira, profil horrek 6.157 jarraitzaile zituen 2023. urtearen amaieran).

Urtean zehar garatutako beste proiektu/zerbitzu batzuk

Bi laguntzaile birtual (voicebot eta chatbot) txertatu dira Herritarren Arreta modernizatzeko proiektuetan. Martxoaz geroztik, zerbitzuaren irisgarritasuna hobetu da, kudeaketa errepikakorrek eta ohikoak automatizatuz, hala nola errolda-ziurtagiria eta alde zurreko hitzordua. Tresna zehazteko eta mantentzeko lanetan lagundu da, ANIMSArekin eta Innopulse enpresarekin batera. Lanek 2024an jarraituko dute, beselako zerbitzuak gehituz.

Honatx bi tresnek urtean zehar izan duten errendimenduari buruzko datuak:

Proyecto BOT Voicebot

Gestión válida (cita previa, certificados)				Gestión a mejorar (desvíos no deseados y abandonos)				
Mensual				Mensual				
Cast.	Eusk.	Total	%	Cast.	Eusk.	Total	%	Total
2.741	50	2.791	45,43	3.308	44	3.352	54,57	6.143
2.028	34	2.062	45,70	2.416	34	2.450	54,30	4.512
3.127	59	3.186	50,55	3.083	34	3.117	49,45	6.303
2.680	57	2.737	49,04	2.780	64	2.844	50,96	5.581
1.838	53	1.891	45,30	2.243	40	2.283	54,70	4.174
2.467	73	2.540	46,28	2.880	68	2.948	53,72	5.488
2.444	87	2.531	46,85	2.801	70	2.871	53,15	5.402
2.173	62	2.235	44,81	2.691	62	2.753	55,19	4.988
2.055	39	2.094	49,11	2.114	56	2.170	50,89	4.264
1.483	13	1.496	44,58	1.803	57	1.860	55,42	3.356
23.036	527	23.563	46,93	26.119	529	26.648	53,07	50.211
46,93%				53,07%				

3 zerbitzu automatizatu berri sortu dira (erroldatze-ziurtagirien eskaera, aurretiko hitzordua 4 udal bulegotarako, eta hitzorduak bertan behera uztea). Horri esker, 010 telefono-zerbitzuaren eraginkortasuna handitu da.

2023an, 50.211 dei artatu dira voicebot bidez, 23.563 arreta modu erabat automatikoan dira, eta langilearengana 14.719 bideratu dira, datu batzuk eskatu ondoren.

Horri esker, murritztu egin da 010 zerbitzuko langileek erantzun beharreko deien kopurua 273.895etik 238.027ra, eta horrek eraginik, eraginkortasuna eta zerbitzu osoaren arreta-gaitasuna handitu dira (langileak + bot-a). 2022an, % 78,61ekoa izan zen eta, 2023an, % 85,11koa. Dena den, adierazle hori kontuan hartzen bada bot-a ezarri zenetik (martxoak 7), % 89,93ra igo da.

Ondorioz, jaitsi egin da ilaran itxaron behar duten deien kopurua: 2022an % 13,30ekoa zen, eta bot-a ezarri zenetik, % 7,45ekoa.

Proyecto BOT Chatbot			
Respuestas correctas Mensual	Respuestas incorrectas Mensual	Sin respuesta Mensual	Total Mensual
253	523	407	1.183
77	275	224	576
87	497	454	1.038
67	386	327	780
55	397	353	805
110	279	252	641
57	254	286	597
56	231	254	541
35	233	285	553
37	231	267	535
834	3.306	3.109	7.249
11,51 %	45,61 %	42,89%	100%

INFORMA datu-baseko berreskuratze lanak egion ditu ANIMSAk 2022ko maiatzean izandako ziber-erasoaren ondoren, aplikazioa jardun ezinik utzi baitzuen. 2023ko apirilean, berreskuratu egin da eta, une horretatik aurrera, informazio-fitxak sortu, aldatu eta eguneratzeko lanei ekin zaie berriro.

Aldez aurreko hitzordua ezarri da Energia Agentziarako, martxoaren 1etik aurrera.

010 Jarduera alderatzeko taula (2017-2023 urteak)

Contactos atendidas (totales)	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Llamadas atendidas	281.558	259.994	253.404	228.496	246.330	237.247	244.584
Trámites totales	232.798	215.302	225.749	201.408	193.183	190.008	202.076
Cita previa (altas y anulaciones) 010	86.086	85.735	88.246	80.835	79.741	82.438	83.528
Cita previa (altas y anulaciones) web	34.896	36.140	36.048	26.049	39.571	41.828	46.626
Cita previa (altas y anulaciones) internas	22.696	21.173	18.571	18.531	15.444	12.815	10.487
Inscripciones totales	7.013	6.052	5.750	4.191	444	1.391	1.907
AQS totales	34.697	38.942	19.917	8.621	42.165	39.543	33.908
BOT	9.688	10.161	10.407	8.747	8.524	7.867	7.199
Mails gestionados	50.211						
Trámites gestionados	7.560	8.715	7.812	10.242	4.651	3.654	2.845
Trámites web y validaciones	23.295	15.145	16.209	13.580	20.314	18.004	18.767
Inscripciones web	15.142	18.202	1.110	1142	26.214	23.608	19.205
AQS web	2.763	2.630	2.524	2.124	1.968	1.973	1.691
Contactos salientes (totales)	682.541	662.505	880.997	571.461	459.462	583.215	570.629
AQS contestaciones ciudadanos	3.769	3.987	4.134	3.530	3.081	2.444	2.443
Tweets	167	2.549	2.740	2.936	3.236	2.960	3.000
Llamadas salientes	47	88	53	148	46	253	339
Envío de sms/mail	678.558	655.881	874.070	564.847	453.099	577.558	564.847
Total contactos	964.099	922.499	1.134.401	799.957	705.792	820.462	815.213
Ehunekoa (%)	5%	-19	42	13	-14	1	

2.2.3 Gazteria

Gazteedako dirulaguntzak eta laguntzak

Ekintzaile gazteendako dirulaguntzak

Dirulaguntza deialdia 60.000 euroz dago hornitua. 44 eskaera aurkeztu dira, hau da, 2022an baino % 25,42 gutxiago (59 eskaera izan baitziren) eta 34k 53.826,95 € jaso dituzte. Guztira, 51 enplegu sortu dira (23 gizon: % 45,10; 28 emakume: % 54,90), gehienak autonomoak.

Jarduera motari dagokionez, honakoak lagundu dira diruz: fisioterapia, psikologia, irudi coachinga, musika- eta ikasketa-irakaskuntza, nekazaritza, salgaien garraioa, abokatutza, diseinu grafikoa, arte plastikoak, arte eszenikoak, etab.

Dirulaguntzak, haur eta gazteedako jarduerak egiteko

Bigarren urtez jarraian, Iruñeko Udalak laguntzetarako deialdia egin du Hezkuntzako, Herritarren Partaidetzako eta Gazteriako nahiz Komunitate Ekintzako, Garapenaren aldeko Lankidetzako eta Kiroleko alorren bidez, urtean zehar haur eta gazteendako jardueren urteko programak egiteko, hiriko haur eta gazteen bizi-baldintzak eta -kalitatea hobetzeko xedez. Deialdia Iruñeko irabazi-asmorik gabeko entitateei dago zuzendua eta 150.000 euroko partida dauka. Laguntzen xedea da erabiltzaileen parte-hartze aktiboa bultzatzen saiatzea beren ingurunerik hurbilean, ezagutza, harremana eta bizikidetzatza sustatzen dituzten aisialdiko eta denbora libreko jardueren bidez; haur, nerabe eta gazteen inplikazio aktiboa sustatze aldera eta adierazpen-jarreraren eta -gaitasunen garapena bultzatze aldera, bai eta sormena, autonomia, gizarte-konpromisoa edota elkartasuna ere.

Diruz lagunduko diren programak Iruñean garatu behar dira, 0-30 urteko haur eta gazteak xede harturik. Deialdian aurkeztu daitezkeen programak helburu hauek edozeinen inguruan zedarrituko dira: hausnarketa eta sentsibilizazio-jarrerak sortzen dituzten jarduerak sustatzea hainbat balio kontuan hartuta, hala nola elkartasuna, adiskidetasuna, konpromisoa eta antzekoak. Balioak sustatzea, hala nola genero-berdintasuna, gizarte-lankidetzatza, errespetua, elkartasuna, elkarbizitza, gizatasun kritikoa eta kulturartekotasuna; hartzaileen parte-hartzea sustatzea, hiriko kultur, aisialdi eta denbora libreko guneetan; garapen komunitarioa eta beste kolektibo, entitate eta programa batzuekin sarean lan egitea sustatzea, auzoetako kaleetan elkarrekin egiteko jardueren bidez; jarduera irekiak metodologia partizipatiboetan oinarrituak sustatzea, xede hartuta prebentzio- eta sustapen-baliabideak finkatzea, haien ingurunearen eta komunitatearen barruan; aisialdiko eta jolaserako jarduerak alternatiboak sustatzea; elkartegintza eta boluntarioratza sustatzea; haurrek eta gazteek bizi-ohitura osasungarriak eskuratu ditzaten erraztea; desgaitasuna duten pertsonen gizarteratzea ahalbidetuko duten jarduerak sustatzea; 2030 Agendako Garapen Jasangarriko Helburuak lor daitezten sustatzea.

Aurtengo edizioan 17 eskaera aurkeztu dira eta, guztira, 108.579,05 euro banatu dira. Hauek dira dirulaguntza jaso duten entitateak: Nafarroako Eskautak, Mugimendu Eskaut Katolikoa, San Juan Xar Txiki elkarteak, Dendari Izar Scout Taldea, V^a Tropa Skaut eskaut taldea, Jóvenes para Cristo elkarteak, Guratxuri, Adardunak Haur animaziorako elkarteak, Club Isaba gazte elkarteak, Hazialdea Elkarteak, Mikael Skaut Taldea eskaut taldea, Club Albatros, Buztintxureando Txuri, Garaiz gazte elkarteak, Anfas, Baracea eskaut taldea, Chácena gazte elkarteak eta Haziak.

Proiektuak beranduenez 2023ko abenduaren 31rako gauzatu beharko dira.

“Entsegu-bonuak” izeneko dirulaguntza musika-bandak sustatzeko

Iruñeko Udalak, Gazteria Unitatearen bitartez, urteak daramatza lan-ildo bat garatzen, Iruñeko gazteen musika-taldeei ekintza batzuen bidez laguntzeko. Ekintzetako bat da entsegu-areto musikalen erabilera erraztea gazteen musika-talde ez profesionalen, horrelako zerbitzua eskaintzen duten enpresetan entsegu-orduak diruz lagunduz.

Deialdiaren xedea da sektoreko enpresek kudeatzen dituzten entsegu-aretoen erabilera laguntzea diruz, Iruñeko musika-talde gazteek erabil ditzaten. Guztira, 12.000 € bideratu dira 2023. urterako.

2023ko urtarrilaz geroztik, 10 musika-banda gaztek eskatu dute dirulaguntza eta, guztira, 6.000 € eman dira.

Programak

Literatura lehiaketa

Udalak gazteendako antolatzen duen literatura lehiaketara 200 lan aurkeztu dira, 2022ko edizioan baino % 20,48 gehiago. Horietatik 110 poesian (91 gaztelaniaz eta 19 euskaraz): 65, 14 eta 16 urte bitarteko kategorian, eta 45, 17 eta 18 urte bitarteko kategorian; narrazioari dagokionez, 90 lan aurkeztu dira (81 gaztelaniaz eta 9 euskaraz); horietatik 62, 14 eta 16 urte bitarteko kategorian, eta 28, 17 eta 18 urte bitartekoan.

2019ko edizioaz geroztik, lan sarituak webgune honetan argitaratzen dira (<https://letrajoven.pamplona.es/>; <https://letrajoven.pamplona.es/eu/>).

Lehiaketa 6.800 €-z hornitua dago, berdin banaturik gaztelaniazko eta euskarazko sarien artean. Guztira, 6.050 € eman dira.

Gazteendako berriemaileak

Gaztediaren Etxeko Gazteendako Informazio Bulegoaren mendeko Korrespontsalien Programa 1996/1997ko ikasturtetik aurrera egin da etenik gabe. Gaztediaren Etxeak eta Gazteria Unitateak abian jarri dute elkarrekin, ikasturte hasieran beti egiten duten bezala, gazte-informazioa sustatzeko programa hau ikastetxeetan, ikastetxe nagusietan, eta gazteendako, gazte-elkarteendako eta beste gazteguneko batzueendako profesionaltasun-ziurtagiriak eskaintzen dituzten erakundeetan.

2022/2023ko ikasturtean izandako parte-hartzeari dagokionez, 38 ikastetxek parte hartu dute, eta guztira 76 berriemaile hautatu dira (40 ikastetxe 2020/2021 ikasturtean; % 5 gutxiago). 68 berriemaile saritu dira beren lana ongi egiteagatik, eta 5 ikastetxe, beren berriemaileen lana era aktiboagoan babestegatik. Guztira, 20.700 € eman dira.

Musika-taldeen sustapena. Taldeen poltsa

Programaren helburua da talde eta bakarlariei gazteei laguntzea, ekitaldi, prestakuntza, truke eta gisakoetan jotzeko aukera izan dezaten. Helburua da hiriko musika-banda gazteak sustatzea eta aukera ematea kontzertuak egin ditzaten Iruñeko elkarte eta kolektiboek antolatutako hainbat gunetan, bai eta udal-programazioan ere.

2021ean, musika arloko gazte-taldeen poltsa kudeatzeko baldintzak arautu ziren. Gaur egun, 16 talde daude zerrendan izena emanik, hau da, 2022an baino 4 talde gehiago 2022ko irailetik 2023ko urrira bitarte, poltsako hainbat talde aritu dira hainbat ekitalditan: Fly Mailo, migrazioen egunean, 2022ko abenduan; Nakama Planet eta Zazú, 2023ko sanferminetako gazte eremuan; Meraba eta Erel&Kuñi, CreaMurcia lehiaketan, Murtziako Udalak antolatua, “Tejiendo Redes” lankidetzak-akordioaren baitan, 2023ko ekainean.

“Txankletak” udako programa

Iruñeko Udalak Txankletak 2022: Aktibatu zure uda programazioa antolatzen du udako hilabeteetan. Udako jarduerak eskaintzen dira 14 urtetik 30era bitarteko gazteendako. Jarduerak, bost ataletan banaturik daude: kirola, lau jarduerarekin (urpekaritza bataioa, piraguismoa, ibilaldiak zaldiz, eta jauziak, kirolak eta akrobaziak); kultura, birekin (zinema eta ikus-entzunezkoak sortzeko campusa); eguneko txangoak (Irrisarri Land, Irunberriko arroilan nabigatzen eta uretako jarduerak Allotzen); eta s-sports, LOL 5 vs 5 bideojoko-txapelketa, eta bi solasaldi.

Aurten, guztira, 10 jarduera programatu dira. Guztira, 657 leku eskaini dira jardueretan, bai eta zinema ikusteko 1.300 txartel ere.

Txartel trukagarriak editatu dira programari atxikitako espazioetan, jardueretan aritzeko. Parte-hartzaileek 5na euro ordaindu dute bonua erosteko, salbu zinema (1 €), eguneko ateraldia joan-etorriarekin 15 €-an, eta ikus-entzunezko campusa 25 €-an.

Guztira, 857 gaztek parte hartu dute jardueretan (zinema kenduta): 354 emakumek eta 233 gizonak. Hona hemen jarduerak banan-banan:

Jarduera	Emakumeak	% Emaku.	Gizonak	% Gizonak	Guztira
Irunberriko arroilan nabigatzen	19	67,86	9	32,14	28
Irrisarri Land	26	65,00	14	35,00	40
Urpekaritza bataioa	48	55,17	39	44,83	87
Piraguismoa	88	70,40	37	29,60	125
Ibilbideak zaldi gainean	97	77,60	28	22,40	125
Jauziak, kirola eta akrobaziak	61	48,80	64	51,20	125
e-Sports txapelketa	3	7,50	37	92,50	40
Ikus-entzunezkoak sortzeko campusa	12	70,59	5	29,41	17
Guztira	354	60,31	233	39,69	587

Gainera, eskainitako 1.300enatik, 922 zinema txartel trukatu dira.

Sanferminetako gazte-eremua

Sanferminak ospatze aldera, gazteei zuzendutako programazioa diseinatu da; aurre-nerabeei eta nerabeei zuzendua, hain zuzen (12-17 urte), berariazko jardueren alternatiba bat eskaintzeko, biztanleria-tarte horren ezaugarri eta beharrek bat. Aurreko urteetan bezala, programazioa uztailaren 7tik 14ra izaten da eta, horrenbestez, sanfermin osoak hartzen ditu (hilaren 6a izan ezik, egun hori berezia baita). Aurten, lehen aldiz, Gazte Eremuaren antolaketa dinamizazioa kontratatu da eta Viajes Divertis 2007 SL enpresa izan da esleipenduna, eta koordinazio etengabea aritu da Gazteria Unitatearekin. Kokalekua aldatu da, aurten Konstituzio Plazan egin baita (Baluarte).

Programazioa diseinatu da kontuan harturik bai aurreko edizioetan jasotako balorazioak, bai aurreko edizioan parte hartutakoei eginiko inkestak, 500 baino gehiago. Programazioak musika, dantza, lantegiak, puzgarriak, kontzertuak eta DJak biltzen ditu. Gazte askok parte hartzen dute horiek dinamizatzen.

Edizio honetako ordutegia 19:00etatik 22:30era bitartekoa izan da, jarduerak egunero su-artifizialak baino lehen bukatuta. Ordutegi hori on eta egokitzat jotzen baita adin horretarako.

Gainera, 'Gozatu burua galdu gabe' kanpainari eman zaio jarraipena, 2022an hasitakoari; mezu horrek norberaren erantzukizuna azpimarratu nahi du jaiak modu osasuntsu eta arduratsuan bizitzeko orduan, alkoholaren eta beste droga batzuen kontsumoa saihestuz eta harreman afektibo-sexualak izateko beharrezkoa den segurtasuna azpimarratuz.

Hainbat euskarri erabili dira kanpaina zabaltzeko, hala nola informazio-flyerrak, eranskailuak, eskumuturrekoak eta buru erraldoi puzgarri bat, egunero gazte-eremuko jarduera-ordutegian kokatua egon zena. Horrez gain, “gune seguru” edo informazio etxola bat jarri da, prebentzioan ari diren elkarteek arreta emanda.

Aurten, guztira, 4.6500 lagunek parte hartu dute gazte eremuko programazioan eskaini diren jardueretan: 2.100 gizonak eta 2.500 emakumeak.

Eremuaren programazioak eta zabalkundeak, guztira, 120.439,60 €-ko zenbatekoa eragin dute, barne direla jarduerak, kontratazioak, zabalkundea eta Gozatu burua galdu gabe kanpaina.

Zinemarako txartelak

Urtean zehar zinemara joateko hiru txartel-kanpaina egin ziren: bata, martxoaren 1etik azaroaren 30era arte, zinemarako txartelak JBGAn (2.001 sarrera), beste bat Txankletak programaren barruan (1.300 sarrera) eta azkena, Gabonetan (1.200 sarrera). Guztira, 4.501 txartel eskaini zitzaizkien Iruñeko 14-30 urteko gazteei, zinema-sarrerekin trukatzeko. Txartel trukatuak dagokienez, JBGA kanpainan 310 txartel trukatu ziren; udako zinema-kanpainan, 869, eta Gabonetakoan, 814.

Beste lan-ildo batzuk

Genero-ikuspegia duen aurrekontua

2021eko urrian, aurrekontu publikoak genero-ikuspegiarekin lantzeko talde pilotu bat hasi zen. 2022an, taldeak lanari berreldu, lan egiteko modua aldatu zen, aurrez aurreko saioak eginez. Horrelako saioak 2023an ere egin dira eta gainerako udal aloretara zabaldu dira.

Gazteriako teknikariak hasierako prestakuntzan eta ondorengo lanaren garapenean parte hartu du. Zehazki, udalaren aurrekontu-fitxa berria izanen denaren zirriborroa egiten aritu dira. Horretarako, gazteriari eta berdintasunari buruzko datuak eta legeria aztertu behar izan dira. Berdintasun Alorra izan da lanaren gidaria, Ogasunarekin batera, eta prozesu osoan LIKaDI enpresak eman du aholkularitza.

Gazteriaren mahaia

2020an, gazteek parte hartzeko foro honi berreldu zitzaion. Hiriko gazte-elkarteek hartzen dute parte, bai eta gazteriarekin lotutako beste erakunde batzuek ere. Mahaiaren araudi zaharra Iruñeko Udalaren herritarren partaidetzarako erregelamendu berrira egokitze lanaren ondotik, 2021. urtearen hasieran Mahaiaren erregelamendu berria onetsi zen.

Behin erregelamendu berria indarrean, Gazteriaren Mahai berria eratu zen, ohiko bilkuran, 2021eko apirilean. Behin eraturik, Mahaia irailean berriro bildu zen ohiko bilkuran, erregelamenduak ezarritakoarekin bat. Urrian, gainera, bilkura berezia egin zen, III. Iruña Gaztea Plana lantzeko eta botila-betek hirian sortutako arazoa eztabaidatzeko.

2023an, deialdi bat egin da otsailean, baina quorumik ez zegoenez, bertan behera utzi behar izan zen.

Erregelamenduak ezarri bezalaxe, karguak Udalbatza aldatzearekin batera berritzen dira lau urtean behin, herritarren eta erakundeen ordezkarien txandaketa bermatzeko. Hauteskundeak ekainean eginik, mahaia eraketa berrian lan egiten ari dira.

III. Iruña Gaztea plana

Iruñeko Udalak III. Iruña Gaztea Planaren prestaketa bultzatzen jarraitu du. Sei printzipio gidari ezarri dira: zeharkakotasuna, berdintasuna, parte-hartzea eta gizarte inklusioa, jasangarritasuna, berrikuntza eta sormena, eta elkartasuna.

Funtsezko bost ardatz ezarri dira: gazte emantzipatuak; gazte konprometituak; gazte parte-hartzaileak; gazte jasangarriak eta gazte aktiboak. Proposatu diren ekintzak ardatz haietatik eratortzen dira. Hala udal-alorrak garatzen ari direnak, nola aurrez partaidetzan oinarriturik egindako lanean proposatutako ekintza berriak. Genero-ikuspegiaren txertaketaren berrikuspena egin eta genero-inpaktuaren txostena prestatu da.

Behin planaren oinarritzko dokumentua egindakoan, gazteriaren Mahaian erkatu da, III. Iruña Gaztea Plana behin betiko onetsi aurretik. Tokiko Gobernu batzarrak onetsi zuen 2022ko abenduaren 12an.

Plan berria eta Iruña Gaztearen logo berria aurkezte aldera, jai bat antolatu zen Zentral Aretoan eta Burgoen plazan, abenduaren 28an. Horretarako, VA de Kultura elkar-tea arduratu zen arratsaldeko kontaktu artistiko guztiak egiteaz. Taupadak dantza-eskolak parte hartu zuen Burguen plazan, eta, ondoren, Mariangel Garciak Eqües Elkarteko kide eta Gazteriaren Mahaiko presidenteordeak III. Iruña Gaztea Planaren ildoan aurkezpen laburra egin zuen. Ondotik, Claudia Castazabal, Messy Mess eta Ninyas del Corro taldeen musika-emanaldiak izan ziren, Zentral Aretoa beren abes-tiekin beteta.

Iruñeko Udalak droga-mendetasunen prebentzioarekin lotutako esku-hartze programa baten zehaztapena sartu du Iruña Gaztea III. Planean, hiriko etxabeetan eta/edo gazteen ohiko aisialdi-guneetan esku hartuz. Hori oinarri harturik, Udalak, Gazteria Unitatearen bitartez, hitzarmenak sinatu ditu Gazteriaren Mahaian kideak dituzten hiru elkarterekin, Gaueko aisialdiko gazte-bitartekarien prestakuntza-ikastaroa ekimenera joateko. Ikastaroa Gijonen egin zen otsailaren 23tik 26ra eta, Sant Boi de Llobregaten, ekainaren 16tik 18ra. Hitzarmenen helburua da Gazteriaren Mahaiko gazte elkarteetako gazteak gazteen gau aisialdiko bitartekari gisa gaitzen laguntzea, eta, ondoren, lan talde bat osatzea udal langileekin batera, Iruñean gazteen gau aisialdiko programa bat planifikatu eta garatzeko aukerei buruz hausnartzeko.

Haur eta Nerabeendako II. Plana

Gazteria Unitatea elkarlanean aritu da Haur Unitatearekin, baloratzeko III. Gazte Planaren zer helburuk izan dezaketen egokitzapena Haur eta Nerabeendako II. Planean, hartan ezartze aldera.

Drogen eta mendekotasunen prebentziorako II. Udal Plana

Aurten, lankidetzan ere aritu da, Komunitate Ekintzako alorraren mendean dagoen Droga-mendetasunei buruzko Udal Plan berria zehazteko eta lantzeko; zehazki, koordinazio batzordeko kide izan da, beste udal alor batzuetako laguntza teknikoarekin eta teknikariekin batera, azterketaren xede den gaiaren inguruan informazioa, adierazgarritasuna eta hurbilketa zehatza emateko.

Hilabeteotan, hainbat bilera egin dira, lan ildoak lantzen eta ekintzak diseinatzen laguntzeko.

Sareak Ehuntzen

Sareak Ehuntze udal proiektuaren helburu nagusia da Udalen arteko akordioak lortzea, trebetasun artistiko desberdinak dituzten gazteen mugikortasuna sustatzeko eta bultzatzeko. Programa 2014. urteaz geroztik dago abian, Gasteizko Udaleko Gazteria Unitateak jardunaldiak antolatu zituen geroztik bere Udal Gazte Planaren barnean. Antzeko ezaugarriak dituzten udalerriendako da, hots, 100.000 biztanletik gorako hiriendako eta/edo probintzia-hiriburuendako, betiere Gazteria Zinegotzigoen bidez esku hartzeko proiektuak garatzen dituztenak, hiriko gazteei arreta emateko eta gazte kultura garatzen laguntzeko, herritarren adierazpenerako eta parte-hartzeko tresna gisa.

Iruñeko Udala sare horretako kide da 2017ko azaroan Logroñoko Udalarekin “Sareak Ehuntzen” Lankidetzak Hitzarmena onetsi zenetik. Hasiera batean ekimena Gastei-

zko Udalak sortu bazuen ere, Logroñok bere gain hartu zuen sarea sustatzea eta bultzatzea, JTokiko Gobernu Batzarrak halaxe erabakita OB 28-NOV-17 (15/DC). Sinadura horren bidez, Iruña truke-sare horrekin batu zen, Gasteiz, Logroño, Malaga eta Murtziarekin aritzeko, etorkizunean beste hiri batzuek ere ekimenarekin bat egin zezaten.

Urteotan, sarea handitzen joan da eta jarduteko protokolo orokor berri bat idazteko beharra ikusi da. Honako hiri hauek batu dira: Madril, Santander, Valladolid eta Zaragoza, bai eta Espainiako Gazteriaren Institutua ere (INJUVE). Institutuak, zehazki, sarearen koordinazio lanak egiten ditu. Urteotan egin den lan bateratuaren ondorioz, lana protokolo baten bidez antolatzeke beharra ikusi da, eta alde guztiek sinatutako dokumentu batean jasota uzteko, hiri parte-hartzaile bakoitzak hartzen dituen akordioak eta konpromisoak, hiri bakoitzak artista gazteak Sareak Ehuntzen programaren barnean bidaltzen edo hartzen dituenen.

2023ko otsailean, topaketa bat antolatu zen INJUVEren egoitzan, eta kide diren hirietako ordezkariak izan ziren bertan, bai eta INJUVEko zuzendari nagusia ere.

“Taldeen Poltsa” atalean adierazi den bezala, Iruñeko Udalak Meraba eta Erel & Kuñi taldeei proposatu zien Murtziako Udalak antolatutako CreaMurcia lehiaketara joatea. Lehiaketa 2023ko ekainean egin zen.

Agenda 2030

Gazteria Unitatea Proiektu Estrategikoetako alorrekin aritu da lankidetzan eta Agenda 2030en GJHein bat datozen helburuak erraztu dizkio III. Gazte Planari begira. Horren haritik, aurtengo azaroaren bigarren hamabostaldian, bi ekitaldi egin dira Gazteriaren Etxean, gai hori lantzeko. Alde batetik, topaketa bat antolatu da Berriemaileen Programan parte hartu duten pertsonekin, 2023ko Agendari buruzko hausnarketa egiteko eta, ondoren, eztabaida lasaia eta askaria egiteko, 25 pertsonak parte hartuta. Eta, ondoren, bi topaketa egin dira jasangarritasunarekin eta edukien sorkuntzarekin lotutako influentzer gazteekin: Laura Peinado eta Igor Morales. Lehenbizikoan, 11 lagun elkartu ziren, eta bigarrenean, 8.

Inti ibilbidea

Onetsi berri den Iruña Gaztea III. Planean, Gazteek atzerriko jardueretan parte har dezaten bultzatzea izenekoaren ildo sartzu da. Horregatik, Iruñeko bi gazteek Inti Ibilbideak antolatutako espedizio horretan parte hartzea jarduera ildo horren barnean legoke, atzerrian prestakuntza esperientziak eta esperientzia ludikoak eragitea xede harturik. Ildo horren bidez, gazteei kultura- eta mugikortasun-esperientziak bizitzeko aukera emanen dieten ekintzak bultzatu nahi dira, ekintza jasangarriak eta egungo munduan diren beste errealitate sozial, kultural, historiko eta gizatiar batzuk eza-gutzeko eta haiekin harremanetan jartzeko interesa eta gogoia pizten ahalko dutenak.

Arlo horretan, irabazi-asmorik gabeko Inti Ibilbideak 2014tik honat garatzen du Inti Espedizioa jarduera, hots, mundu osoko gazteendako kultur eta gizarte programa bat da, parte-hartzaileen arteko kultura-trukea sustatzera bideratua, eta gazteak espedizioaren ingurune eta testuinguru sozialean aberastea xede harturik. Hainbat esperientziaren bidez, eta abenturaren eta bizikidetzaren bitartez, parte-hartzaileek errealitatearen gaineko ikuspegi globala eta kritikoa garatzen dute, eta bertan ere esku hartzen dute, hainbat kolektibo eta erakunderekin lankidetzan arituz, bisitatzen dituzten helmugetako boluntariora-jardueren bidez.

2023ko espedizioa Mexikon egin da, Yucatango penintsulan, Kukulkango oihanen misterioa izenburupean. Uztailearen 23tik abuztuaren 19ra ibili da penintsula horretan. Parte hartu duten gazteek boluntariora eta gizarte-ekintzako lanak egiteko aukera izan dute, batez ere ingurumenari buruzko elkarriketan eta kontzientziazioan oinarrituta. Aldi berean, kultura mexikarra eta herrialdeko errealitate indigenak zuzenean ezagutzeko kultur eta prestakuntza programan parte hartu dute, hitzaldi, solasaldi eta tailerren bidez.

Iruñeko Udalak bi leku gorde zituen hiriko bi gaztek parte har zezaten. Lekuak bi pertsonari eman zitzaizkien, biek ere baldintzak betetzen baitzituzten, hau da, Iruñean errolatuta egotea, espedizioaren hasieran 18-25 urte izatea, gaztelaniaz hitz egitea, programarekin benetako konpromisoa izatea. Gainera, biek ere puntuaziorik onenarekin gainditu zuten Ruta Inti elkarteak, hau da, ekimenaren arduradunak, ezarritako hautapen prozesua.

Rubiken kuboaren lehiaketa nazionala

Gaztediaren esparruko lan-ildoetako bat gazte-jarduerak eta -proiektuak babestea da, eta, horri dagokionez, martxoan Gaztediaren Etxean egindako Iruña Open Rubik Txapelketa babestu da. Txapelketa ofiziala da eta 64 lehiakidek parte hartu dute 18 modalitate arautuetatik 8tan. Programak izandako harrera ona kontuan hartuta, txapelketa antolatzen duten gazteekin elkarlanean jarraitzea aurreikusi da, huraxe Gaztediaren Etxean hartuz eta ekitaldia antolatzeko prozesuan lagunduz.

Aipatzekoa da Iruñean jokatu delako 2024an Europako Speedcubing Txapelketa, mundu zabaleko 1.000tik gora kuboazalek hainbat kategoriatan parte hartuta. Horretarako, lankidetzaz hitzarmen bat sinatu da 2023ko otsailean txapelketa garatuko duen elkartearekin, txapelketa jokatzeko dituzten beharrei erantzuteko.

Enplegu azokak

2023an, Gazteria unitateak bi enplegu azokatan parte hartu du: Prestakuntzaren Europako Aretoan, urtarrilaren 26an eta 27an, NH Iruña Park hotelean; eta Ikaslearen eta Enpleguaren Aretoan, martxoaren 2an eta 3an, Baluartean.

Iruñeko Udala, gainera, Gazteria unitatearen bitartez, Navarra Jobs enplegu eta ekintzailatza azokaren laguntzailea izan da. Ekainaren 29an egin zen, Baluartean.

Nafarroako Gazteriaren Institutua

Gaztediaren Etxeko kudeaketa-taldeak eta udal-teknikarien taldeak Nafarroako Gazteriaren Institutuaren prestakuntza-jardueretan, koordinazio-bileretan eta lan teknikoko mahai berariazkoetan parte hartzen dute.

Halaber, Gazteria Unitateak Nafarroako Gazteriaren Institutuaren bi dirulaguntza hauetan hartu du parte: "Toki-erakundeendako dirulaguntza, 2022ko Gazteendako Programak garatzeko eta Gazteendako Informazio Zerbitzuen Sareak ekipamendua erosteko dirulaguntza, 2022".

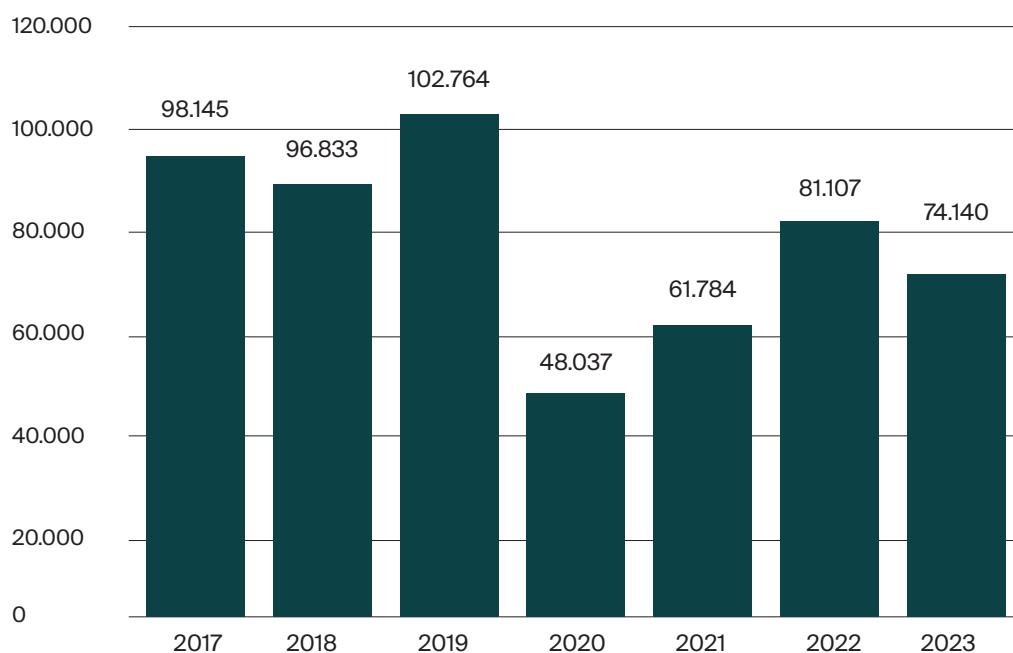
Unitatearen ebazpenak

Unitateak, 2023an, 111 ebazpen eman ditu, guztira. Haietatik, 13 Tokiko Gobernu Batzarraren erabakiei dagozkien; 14, Alkatetzaren Ebazpenei eta, azkenik, 84 egungo Hezkuntzako, Herriarren Partaidetzako eta gazteriako Alorraren zinegotzigo ordezkariaren ebazpenei dagozkien. Ebazpenen izaerari dagokionez, haietariko 18 kontratuak izan ziren; 22, dirulaguntzei eta lehiaketei zegozkien; 67, fakturazioak izan ziren eta, azkenik, 4, kontzeptu honi edo hari dagozkien.

Casa de la juventud de Pamplona

Zerbitzuak, guztira	Erabiltzaileak			
	2022	2023	Aldaketa	Portzentajea
	81.107	74.140	-6,967 %	-8,59 %
Jarduera kop.				
	2022	2023	Aldaketa	Portzentajea
	487	462	-25 %	-5,13 %

Computo global de personas usuarias de la Casa de la Juventud

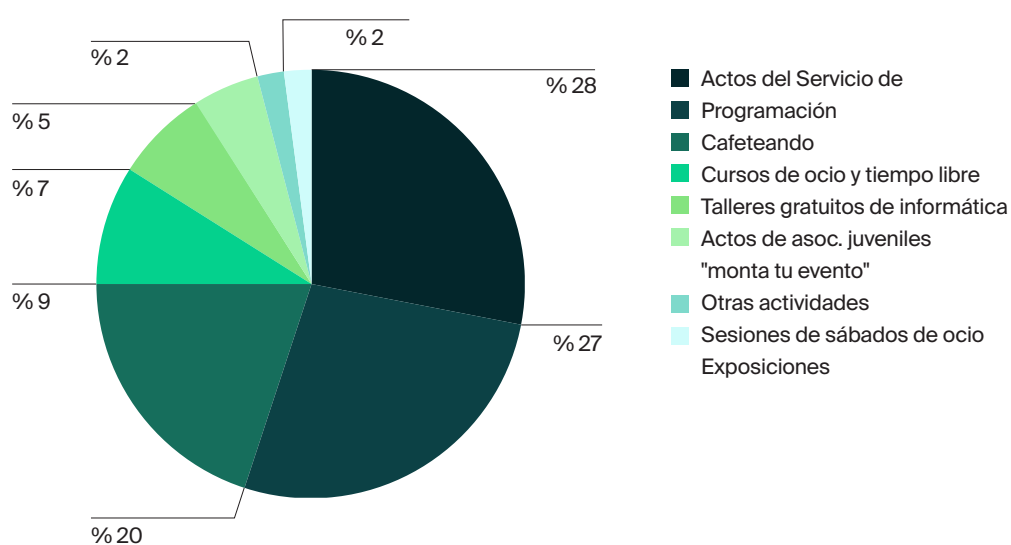

Informaio zerbitzuak	Erabiltzaileak			Aldaketa
	2022	2023		
	Guztira	Guztira	% sexuaren arab.	
Gazteendako Informazio Bulegoa	7.812	8.119	H: 3.277 (40%) M: 4.842 (60 %)	+3,93 %
Aholkalaritza Juridikoa	745	889	H: 436 (49 %) M: 453 (51%)	+19,33 %
Gazte Elkartegintzari buruzko aholkularitza	370	443	-	+19,73 %
Gazte-ekintzailetzarako aholkularitza	125	145	H: 71 (49 %) M: 74 (51 %)	+16 %
Aholkularitza Psikologikoa	318	303	H: 136 (45 %) M: 167 (55 %)	-4,72 %
Ikasketen, irtenbide profesionalen, aisiaren eta denbora librearen inguruko aholkularitza	272	360	H: 172 (48 %) M: 188 (52 %)	+32,35 %
Bidaiaategia	53	64	-	+20,75 %
Boluntarioendako Argibide Bulegoa	422	487	-	+15,40 %
"Hau zure etxea da" bisita gidatuak	159	340	-	+113,84 %
Guztira	10.276	11.150	-	+8,51 %

Aretoen lagapena	Erabiltzaileak		
	2022	2023	Aldaketa
Aretoak lagatzea, eskaera iraunkorrak	41.729	29.850	28,47 %
Aretoak lagatzea, noizbehinkako eskaerak	8.259	9.684	+17,25 %
Ikasketa-gela	4.822	8.412	+74,45 %
Guztira	54.810	47.946	-12,52 %

Jaduerak	Jarduera kopurua		
	2022	2023	Aldaketa
Aisiako eta denbora libreko ikastaroak	102	94	-7,84 %
Informatikako doako lantegiak	41	40	-2,44 %
Programazio Zerbitzuaren ekitaldiak	101	128	+26,73 %
Erakusketak	14	10	-28,57 %
Aisia larunbatak	10	10	0 %
Gazte elkarten jarduerak: "Antolatu zure ekitaldia"	35	33	-5,71 %
Kafehartzen	135	126	-6,67 %
Beste jarduera batzuk	49	21	-57,14 %
Jaduerak, guztira	487	462	-5,13 %

Jarduera mota

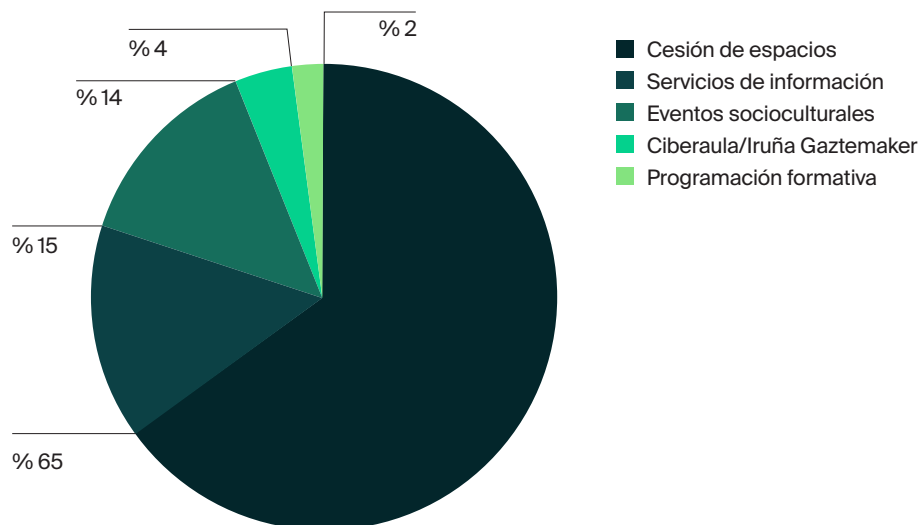

Gizarte- eta kultura-ekitaldiak	Erabiltzaileak			
	2022	2023		Variación
	Guztira	Guztira	% sexuaren arab.	
Kultur jarduerak	3.168	4.351	H: 1.695 (39 %) M: 2.656 (61 %)	+37,34 %
Erakusketak	1.164	1.109	-	-4,73 %
Aisia larunbatak	999	1.046	H: 586 (56 %) M: 460 (44 %)	+4,70 %
Gazte-taldeen jarduerak: "Antolatu zure ekitaldia"	1.516	1.558	H: 738 (47 %) M: 820 (53 %)	+2,77 %
"Kafehartzen" kafetegia dinamizatzeko jarduerak	1.337	882	H: 562 (64 %) M: 320 (36 %)	-34,03 %
Beste jarduera batzuk	1.133	1.086	H: 498 (46 %) M: 588 (54 %)	-4,15 %
Guztira	9.317	10.032		+7,67 %

Prestakuntza-programazioa	Erabiltzaileak			Aldaketa
	2022	2023		
Ikastaroetako parte-hartzaileak	1.421	1.473		+3,66 %
Informatika-lantegi irekiak	279	397		+42,29 %
Guztira	1.700	1.870		+10 %

Zibergunea	Erabiltzaileak			Aldaketa
	2022	2023		
	Guztira	Guztira	% sexuaren arab.	
Zibergela eta Iruña Gaztemaker	5.004	3.142	H: 2.795 (89 %) M: 347 (11 %)	-37,21 %
Guztira	5.004	3.142	-	-37,21 %

Usuarios/as servicios Casa de la Juventud

2.2.4 Adinekoak

Autonomia sustatzeko eta mendekotasunari aurea hartzeko programak

Garatutako jardueren helburu nagusia da Iruñeko adinekoen autonomia sustatzea eta haien mendekotasunari aurea hartzea; betiere, haien intereseko jarduerak antolatzen dira, motibagarriak eta eragingarriak izanen zaizkienak, eta zaintzaileen ongi-zatea sustatuko dutenak.

Era berean, adinekoen isolamendu eta bakardadea prebenitzea du xede, berdinen arteko aisia eta harremanak sustatuz, lotura horiek jardueraz haratago mantentzeko aukera izanen baitute. Programa Iruñeko 65 urtetik gorakoendako da.

"Martxan". Jarduera fisikoen eta memoria-jardueren programa

Lizitazio bidez esleitutako kontratu baten bitartez gauzatzen da.

2022-2023 ikasturtea

Tokia	Ariketa fisikoko jarduerak	Memoria-jarduerak
Alde Zaharra Plazara! Zentro Komunita. Kale Nagusia 31	Astelehen eta asteazke. 9:30 - 11:00	Astearte eta ostegu. 9:30 - 11:00
Arrotxapea Joaquin Beunza k. 31-33	Astelehen eta asteazke. 9:30 - 11:00	Astearte eta ostegu. 9:30 - 11:00
Txantrea Salestarrak Zentro Komunita. Iruñerria k. 24	Astearte eta ostegunetan 9:30 - 11:00	Astelehen eta asteazke. 9:30 - 11:00
Iturrama San Juan Bosco k. 15	Astearte eta ostegunetan 9:30 - 11:00	Astelehen eta asteazke. 9:30 - 11:00
Emitagaña Jose Maria Iribarren Kiroldo.	Astearte eta ostegunetan 9:30 - 11:00	Astelehen eta asteazke. 9:30 - 11:00

Parte-hartzaileak: 194

	Alde Zaharra		Arrotxapea		Iturrama		Ermitagaña		Txantrea	
	Memoria	J. Fisikoa	Memoria	J. Fisikoa	Memoria	J. Fisikoa	Memoria	J. Fisikoa	Memoria	J. Fisikoa
Emakumeak	18	19	17	14	16	17	14	16	15	13
Gizonak	1	2	6	9	3	1	4	2	3	2
Guztira	19	21	23	25	19	18	18	18	18	15

2023-2024 ikasturtea

Tokia	Ariketa fisikoko jarduerak	Memoria-jarduerak
Alde Zaharra Plazara! zentro komunitarioa Kale Nagusia 31	Astelehen eta asteazkenetan 9:30 - 11:00	Astearte eta ostegunetan 9:30 - 11:00
Arrotxapea	Astelehen eta asteazkenetan 9:30 - 11:00 Carbonilla zentro komunitarioa Marcelo Celayeta etorbidea 51	Astearte eta ostegunetan 9:30 - 11:00 Juslarrocha Civivoxa Mainteminduen pasalekua, 37
Txantrea Salestarrak zentro komunitarioa Iruñerria k. 24	Astearte eta ostegunetan 9:30 - 11:00	Astelehen eta asteazkenetan 9:30 - 11:00
Iturrama San Joan Bosco k. 15	Astearte eta ostegunetan 9:30 - 11:00	Astelehen eta asteazkenetan 9:30 - 11:00
Ermitagaña	Astearte eta ostegunetan 9:30 - 11:00 Jose María Iribarren kiroldegia	Astelehen eta asteazkenetan 9:30 - 11:00 Ermitagañako zentro komunitarioa Bartolomé de Carranza, 5

Participantes: 181

	Alde Zahar.		Arrotxapea		Iturrama		Ermitagaña		Txantrea	
	Memoria	J. Fisikoa	Memoria	J. Fisikoa	Memoria	J. Fisikoa	Memoria	J. Fisikoa	Memoria	J. Fisikoa
Emakumeak	14	11	14	18	15	17	17	15	9	16
Gizonak	5	5	4	3	2	3	4	5	2	2
Guztira	19	16	18	21	17	20	21	20	11	18

“Aisia-ostegunak eta -ostiralak”: zahartze aktiborako jarduera programa

Programa hau jarduera fisikoko eta arlo kognitiboko esparruetan dago kokatua. Zahartze aktiboa lantzeko jarduerak egiten dira, jarduera fisikoa egitea sustatuko dutenak, hala nola bisita gidatuak hirian barna, ibilaldiak... Egokiak jendea ezagutzeko eta elkarren arteko harremanak egiteko Era berean, estimulazio kognitiboa sustatuko duten eta harremanak egiteko balioko duten jarduerak antolatuko dira, hala nola hitzaldi-solasaldiak, zine-foruma eta beste adinekoendako intereseko gaiez. Jarduera fisikoa eta kognitiboa egiten da zeharka beste gai batzuekiko interesa erakutsi dezaketen pertsonentzat. Egutegi bat egiten da askotariko jarduerak jasotzeko.

Programazioa kontratu txiki baten bidez gauzatzen da, 3 entitateri eskaintza eskaturik. Sedena erakundea aukeratu zen; beraz, jarduera gauzatzeaz arduratzen da.

Profil sozio-sanitarioa edo soziala duten langileek zuzentzen dituzte jarduerak, helburua baita parte-hartzaileen elkarreragina eta parte-hartzea sustatzea; hala ere, une jakin batzuetan, arloan aditua den pertsona baten laguntza ere jasotzen da.

Programatua dago ostegun eta ostiral goizetan 1,5 orduz gauzatzeko urritik ekainera bitarte. Jardueretan aritzeko, izena eman behar da aurrez 010ean, dei-hurrenkeraren arabera, erroldatuek lehentasuna dutela.

Izen-ematea doakoa izatea zen asmoa, baina azken unean, irizpidez aldatu eta 2,5 euro kobratzea erabaki zen, jendeak programari atxikimendu handiagoa erakutsi diezaion. Edukiera mugatua zegoela eta, jarduerak 20 lagunekoak izan dira.

Parte-hartzaileak	Parte-hartzaileak guztira	Ehunekoak (%)
Emakumeak	545	81,58
Gizonak	123	18,41
Guztira	668	100

Eten digitala

Adinekoendako jarduera esparru-akordioaren 2. sortaren barnean, jarduera bloke bat zegoen jaso eta eten digitala hausteko. Lantegietan, bi gai ziren ardatz: alfabetatze eta eguneratze teknologikoa, eta oinarrizko kudeaketak administrazioarekin.

Honatz 2023ko parte-hartzaile kopurua:

Hiruhilekoa	Emakumeak	Gizonak	Guztira
Urtarrila - Martxoa	21	3	24
Apirila - Ekaina	19	5	24
Urria - Abendua	20	4	24
Guztira	60	12	72

“Zaintzen dutenak zainduz”: Zaintzaileei laguntzeko lantegiak

Esparru emozional, afektibo eta sozialean dago kokatua. Adinekoen zaintzaile ez profesionalei aholkularitza, prestakuntza eta informazioa bultzatzeko jardunaldiak.

Helburu nagusia zaintzaileei laguntza ematea da. Hona hemen berriazko helburuak:

- Zaintzaileak bizi duen gainzamarri aurrea hartzea eta hartan esku hartzea.
- Autozaintza kudeatzen ikastea.
- Estresa kudeatzea.

- Egoera onartzea.
- Gaixotasuna ulertzea.
- Zaintzaileei laguntzeko talde autogestionatu baterako oinarriak sortzea.
- Eguneroko zaintza-lanak errazteko teknikak ikastea.

Bizipenetan eta partaidetzan oinarritutako lantegiak dira, taldekideen zailtasunak eta esperientziak lantzeko. Hainbat estrategia saiatzen dira zaintza-egoerei hobeki aurre egiteko. Programa zaintzaileentzat da, bai eta adinekoen eta/edo mendekoen senideentzat ere.

Ikastaroak 15 lagunekoa izan dira. Guztira, 4 lantegi egin dira. Izen-emate gehiago izan dira eskaini diren lekuak baino, eta itxaron zerrenda izan da lantegi guztietan. Zaintzaile profesionalak ez diren pertsonak lehenetsi dira. Ondoren, parte-hartzaile kopurua dago zehaztua:

	1. Lantegia Iturrama	2. Lantegia Iturrama sakontzea	3. Lantegia Txantrea	4. Lantegia Txantrea sakontzea	Guztira
Emakumeak	8	8	8	11	19
Gizonak	4	4	4	1	5
Guztira	12	12	12	12	24

Adinekoei laguntza psikologikoa eta emozionala emateko programak Telefono bidezko laguntza espezializatua

Helburuak

Covid 19ak eragindako ondorioak zirela eta, Iruñeko Udalak programa bat antolatu zuen, egoera orokorrari telefono bidez laguntza espezializatua emanaz erantzuteko. Iruñeko Udalak, gaur egun, adinekoen bizitza emozionalaren kalitatea hobetzen lagundu nahi du, doako zerbitzu kualifikatua jarritz haien eskura, egoera emozionalaren hobekuntza eragite aldera.

Berariazko helburua:

Laguntza psikologikoa eta emozionala eskaintzea, behar bezalako estrategiak eta tresnak jartzeko adinekoen eskura, estres emozionalak jotako egoera zailean daudenei laguntzeko.

Programa gauzatzeko, hitzarmena sinatu da Itxaropenaren Telefonoarekin. Entitatea arduratzen da zuzeneko esku-hartzea egiteaz. Laguntza psikologikoa emateko taldeak prozesu guztiak gainbegiratu eta kasu guztien jarraipena egingen du.

Programaren erabiltzaileak Adinekoen Sareko berariazko baliabideren batek edo erakunde espezializaturen batek bidali behar ditu programara, betiere erabiltzaileak berak baimendurik.

Laguntza emozionaleko lantegiak

Askotariko lantegiak dira hainbat gai lantzeko, hala nola ongizate emozionala, estresaren kudeaketa, bizi-ohitura osasungarriak, antsietatearen prebentzioa, loezina, depresioa...

Talde moldean gehiago eta herritarrentzat oro irekiago lan egiteko asmoz, egoera ezberdinei erantzuteko lau gai zehatz lantzeko lantegiak proposatu dira: norberaren ongizatea lantzea, pertsonen arteko komunikazioa hobetzea, estresa kudeatzea, depresioa ulertzea, etab.

Izen-ematea Itxaropenaren telefonoaren bidez egin da, dei-hurrenkeraren arabera, Iruñean erroldatutakoek lehentasuna zutela. Doakoak izan dira eta udal aretoetan

egin dira. Taldeak, bana beste, 20 lagunekoak izan dira. Ez da talde handiagorik eskaini nahi izan, xedea baita jendeak parte hartzeko lantegiak izatea, nork bere bizipenak azal ditzan; eta nekez lor daiteke halakorik talde handiagoetan.

Tokia eta eguna	Emakumeak	Gizonak
Otsaila. Etxabakoitz. Urtarrilak 31 Otsailak 7, 14 eta 21	5	3
Martxoa. Arrosadia. Martxoak 8, 15, 22 eta 29	15	1
Ekaina. Donibane. Ekainak 5, 12, 19 eta 26	16	6
Urria. Iturrama. Urriak 17 eta 24 Azaroak 7 eta 14	20	3
Otsaila. Arrotxapea. Otsailak 7, 14, 21 eta 28	12	0
Maiatza. Zabalgunea. Maiatzak 3, 10, 17 eta 24	11	3
Urria. Sta. María la Real. Urriak 19 eta 26 Azaroak 2 eta 9	9	0
Otsaila. Iturrama. Otsailak 6, 13, 20 eta 27	13	3
Apirila. Arrotxapea. Apirilak 4, 11, 18 eta 25	11	0
Ekaina. Alde Zaharra. Ekainak 7, 14, 21 eta 28	14	3
Martxoa. Sta. María la Real. Martxoak 7, 14, 21 eta 28	7	2
Maiatza. Arrotxapea. Maiatzak 4, 11, 18 eta 25	11	3
Azaroa. Alde Zaharra. Azaroak 9, 16, 23 eta 30	17	3
Iturrama. Abenduak 12 eta 19 Urtarrilak 9 eta 16	17	3
Guztira	178	30

Igo eta jaitsi

Proiektua 2017an jarri zen abian, mugikortasun urria duten edo oztopo arkitektonikoek eraginik kalera atera ezinik dabilzan pertsonak karrikara atera ahal izateko. Baina 2023an sinatu dute Iruñeko Udalak eta Nafarroako DYAk hitzarmena, zerbitzua astean hiru egunetan eskaintzeko, Udalak 20.000 euro emanaz. Zerbitzua Osasun Etxe eta Auzo Unitateetan hedatu da, prentsa-oharra ere eginda.

Zerbitzuaren erabiltzaileek ordua adosten dute, hau da, zer ordutan nahi duten laguntza kalera jaisteko eta, ordu zehatz bat ere finkatzen dute, etxera berriz ere igotzeko laguntza jasotze aldera. Zerbitzuaren bidez, pertsona ongi molda daiteke

bere egunerokotasunean eta egin beharrekoak egin ditzake, etxean dituen oztopo arkitektonikoek (igogailurik gabeko etxeak, eskailerak) ohiko bizimodua egitea galarazi gabe.

Horrenbestez, pertsona horien bizi-kalitatea sendotzea dugu xede, naturaltasunez bizi daitezen beren ingurune sozialean, auzoan, auzokideekin batera. Ona da ere haien harremanak eta autoestimua hobetzeko. Beraz, etxetik ateratzeko laguntza behar edo nahi badute, izanen dute nork lagundua, horretarako beharrezkoak diren bitartekoak erabiliz.

Honatx 2023ko datuak: guztira 351 pertsona arreata eman zuten, 225 emakume eta 126 gizon.

Suizidioa prebenitzeko lan taldea

Azaroan hitzarmena sinatu da Besarkada eta Itxaropenaren telefonoa elkarrekin, udal mailan suizidioaren prebentzioaren inguruko lan talde bat eratzen hasteko.

Lan taldeko kideak hainbat alorretako langileak izan dira (ekintza komunitarioa, adinekoak, haurrak, udaltzainak, etab.).

Adinekoen udal kontseilua

Urriaren 5ean, Adinekoen Udal Kontseiluko kide berriak bildu dira. Alorreko zinegotzi ordezkaria buru delarik, udal talde guztiek dituzte ordezkariak, bai eta elkarrekin, Nafarroako Gobernuak eta Geriatria Elkarrekin ere, herritartasun aktiboaren eta sindikatuen ordezkariarekin eta udal teknikariarekin batera. Guztira, 15 gizon eta 10 emakume dira.

Adinekoen sareak

Adinekoen sareak 2022an sortu ziren, adinekoak beren ingurune hurbilean eta era komunitarioan artatzeko. Adinekoen sareak, horrenbestez, Iruñeko Udalak auzoko erakunde, elkarte eta taldeekin ezarri duen lankidetzak da, adinekoen beharrak elkarrekin antzemateko eta asetzeko.

Iruñean, gaur egun, adinekoendako 6 sarea daude: Iturrama, Sta. María la Real, Txantrea, Arrosadia, Zabalgunea eta Alde Zaharra.

Auzo bakoitzak bere osaera du, baina oro har, adinekoen sareak honela daude osatuta:

- Iruñeko Udala (adinekoendako teknikari komunitarioa, sarearen dinamizatzailea, polizia komunitarioa, kirol erregeta soziala, pamplonistas, auzo unitatea)
- Adinekoen erakundeak
- Auzo elkarrekin
- Farmaziak
- Osasun etxeak
- Merkataritza elkarrekin
- Solera Asistencial

Sare bilerak hilean behin egin ohi dira eta hizpide da zer jarduera antolatu hilez hil edo zer-nolako jarduera osagarri antolatu, hala nola egoera kalteberak atzemateko kanpaina...

Hilero, ahal duten neurrian, erakundeek beren jarduera batzuk Adinekoen Sareetara ekartzen eta programatzen dituzte, jendeak bere auzoan zer-nolako jarduerak egiten diren jakin dezan. Honatx jarduerarik errepikatuenetako batzuk: Ibilaldi osasungarriak.

Honatx aurtengo jarduera garrantzitsuenetako batzuk:

- **Sareak Alde Zaharrera eta Zabalgunera zabaltzea:**

<https://www.pamplona.es/actualidad/noticias/pamplona-extiende-sus-redes-de-mayores-los-barrios-de-casco-antiguo-y-ensanche>

- **Gabon postalak:**
<https://www.pamplona.es/actualidad/noticias/mas-de-1000-ninos-y-ninas-entregan-cientos-de-postales-navidenas-las-personas>
- **Belaunaldien arteko jarduerak:**
<https://www.pamplona.es/actualidad/noticias/ninas-y-ninos-de-coworkids-se-convierten-en-periodistas-que-entrevistan>
<https://www.pamplona.es/actualidad/noticias/las-redes-de-mayores-tejen-un-sistema-de-apoyo-y-colaboracion-las-personas-de>
- **Iturramako Sarearen aurkezpena:**
<https://www.pamplona.es/actualidad/noticias/la-red-de-mayores-de-iturrama-habilita-este-sabado-un-punto-informativo-en-la>

Donibaneko adinkeoen ituna

Aurreko urteetan bezala, aurrean ere Donibaneko Adinekoaren Itunean parte hartu dugu nabarmen. Ituna hilero biltzen da.

5 urteko ibilbidearen ondotik, finkatu egin da eta auzoko adinekoen beharrei erantzun die. Argibideak: <https://pactoporelmayor.blogspot.com/>

"Beti norbaitekin": bakardade programa

Beti norbaitekin la Caixa Fundazioaren eta Nafarroako Kutxa Fundazioaren estatu mailako programa da bakardadean daudenei edo bakardadea sentitzen dutenei laguntzeko. Erakunde kudeatzailea Pauma da.

2020ko irailetik hona, Iruñeko Donibane, Iturrama eta Txantrea auzoetan egiten du lana. 2023an, 178 lagun artatu dituzte: 150 emakume eta 28 gizon.

Beste batzuk

Etxabakoitz

Aurrean, hitzarmen berria sinatu da Etxabakoitzko Adinekoen Toki Elkartarekin, erakunde horrekin jarduerak lankidetzan antolatzeko, bereziki Etxabakoitzko adinekoei zuzendua. Jarduerak auzoko liburutegiko behe solairuan dagoen aretoan egiten dira.

Nafarroako Gobernuaren dirulaguntza

Dirulaguntza eskatu da Nafarroako Gobernuak toki entitateendako ateratzen duen deialdian, adinekoendako eta/edo mendekoendako laguntza psikologikoa eta emozionala sustatzen duten programak garatzeko, 2023an zahartze aktiboa bultzatze aldera.

Guztira, 5.000 euro eman dituzte.

Iruñeko Udalaren Partaidetza dirulaguntza

Herritarren Partaidetzako Deialdia. Dirulaguntzak, norgehiagokako araubidean. D epigrafea: Herritarren partaidetza eta adinekoen ahalduntze soziala sustatzen dituzten jarduketak. Dirulaguntzak baloratzeko batzordean parte hartu dugu.

Guztira, 30 proiektu aurkeztu, eta 80.000 euro banatu dira.

Zk.	Elkartea	Kopurua
D1	Grumatena Elkartea	2.311,07 €
D2	Gure Lan Berri	2.591,55 €
D3	Club Coronario Pamplona	3.711,56 €
D4	Orvina 1200 Erretiratuen Kluba	1.365,42 €
D5	Auzotegi erretiratu-pentsiodunen elkartea	3.034,59 €
D6	Nafarroako parkinson elkartea	513,07 €
D7	Grisalla Iruña Elkartea	0,00 €
D8	Artelan Artisautza Lantegia Elkartea	1.308,86 €
D9	Yoar	9.163,60 €
D10	Erretiratu-Pentsiodunen Elkartea	817,10 €
D11	Caminantes El Roble-Le Chaine Elkartea	946,87 €
D12	Pico de Orhy Erretiratuen Elkartea	6.069,79 €
D13	Vecinos Montes De Navarra S.M.R Elkartea	201,94 €
D14	'Aitonak' Mendigoizale Kluba Elkartea	5.580,98 €
D15	Asociacion Cultural Ciriano Elkartea	7.637,76 €
D16	Amigos de los Castillos Cultura y Ar Elkartea	926,29 €
D17	Espainiako Gurutze Gorria	149,58 €
D18	Navarra por Sevilanas Elkartea	1.997,44 €
D19	Grupo de Manualidades Trebol Elkartea	908,72 €
D20	'El Salvador' Erretiratuen Elkartea	9.332,18 €
D21	Union Sindical de Comisiones Obreras de	695,56 €
D22	Suppo Elkartea	0,00 €
D23	Irubide Erretiratuen Kluba Elkartea	5.272,09 €
D24	Oskia Erretiratuen Elkartea	1.929,64 €
D25	Ermitagañako Erretiratu eta Pentsiodunen Elkartea-Erymen	3.995,69 €
D26	Sanduzelaiko Erretiratu eta Pentsiodunen Elkartea-Erymen	3.943,2 €
D27	San Pedro Erretiratuen Elkartea	1.107,52 €
D28	Larrabide-Goroabe Erretiratuen Elkartea	2.324,54 €
D29	San Francisco Erretiratu eta Pentsiodunen Elkartea	1.108,82 €
D30	Arrotxapea Zaharreko Erretiratu eta Pentsiodunen Elkartea	0,00 €
D31	Arrotxapea Kirol eta Kultur Elkartea	1.054,57 €
Guztira		80.000,00 €

Hedapenak

Harremanetan jarraitu dugu adinekoen erakundeekin. Horietako anitzek erreferentzetzat gaituzte egin beharreko edozein gaitarako, zer jarduera antolatzen ditugun jakiteko, etab.

Haien interesekoa izan daitekeen informazioa helarazten zaie, eta zalantzak argitu eta beharrei erantzuten zaie. Informazio interesgarria duten mezu elektronikoak bidaltzen zaizkie (ikastaroak, jarduerak, dirulaguntzak...), deitu egiten zaie pertsona bati eragiten dion zerbait zehatzagoa denean, hainbat zalantza argitzen zaizkie edo beste alorrekin harremanetan jartzen ditugu. Informazio hori pertsonari banaka ere helarazten zaie.

Gaur egun, datu-baseak 328 e-mail ditu.

Frogatua dagoen bezala, adinekoengana hobekien iristen den kanaletako bat irratia eta prentsa idatzia dira. Horregatik, Komunikazioarekin koordinatu gara, komunikazioa hedabide horien bitartez areagotzeko.

Webgunea elikatzen jarraitzen dugu: www.pamplona.es/mayores

Gainera, hainbat kanal erabiltzen ari gara: posta elektronikoa, SMSak, prentsa idatzia, irratia, webgunea, flyerren banaketa eta kartelak toki interesgarrietan, hala nola liburutegietan, civivoxetan, auzo-unitateetan, osasun etxeetan...

Ekintza komunitarioa**Helburuak**

- Iruñeko auzo guztietako sare komunitarioa ezagutzea eta harekin harremanetan egotea.
- 11 Zentro Komunitarioen jardunaren jarraipena egitea: mantentze-lanak eta kudeaketa kolektiboekin batera egitea.
- Zentro Komunitarioei buruzko ordenantza garatzea.
- Haurtzaro-sareen lana babestea, bai eta sor daitezkeen lanbide-sareena ere.
- Bizilagunen arteko sareak eta auzoetako bizitza sendotzeko balio duten ekimenen garapena sustatu eta erraztea.
- Bizikidetzeta eta dibertsitatearen inklusioa sustatzen dituzten dinamikak sortzea.

Lan ildoak**Zentro komunitarioak**

Iruñeko Udalak auzotarrentzat zabalik dauden lokalak ipintzen ditu auzoen eskura. Zentro komunitarioek elkarte-bizitza bultzatu eta herritarren parte-hartze aktiboa sustatzen dute.

Garatzen diren jarduerak irekiak izan behar dute, irabazi-asmorik gabekoak, eta belaunaldi arteko eta kultura arteko ikuspegi sustatzen dute, generoan eta inklusioan oinarritutako ikuspegia bultzaturik.

- Auzoko jarduerak.
- Jolas-, kirol- edo musika-jarduerak, etab.
- Bertako pertsonen zein kolektiboen artean loturak sendotzea bultzatzen duen edozein jarduera.

Eguneroko zereginak

- Giltzen kudeaketa: giltzen maileguaren jarraipena egitea, sarbide-sistema berriaren jarraipena egitea eta hura hobetzea.
- Zentroen kudeaketa: erreserbak eta egutegiak, kolektibo erabiltzaileekin batera egitea, Kudeaketa Batzordeen barnean.
- Mantentze-lanen gorabeheren kudeaketa, eta instalazioak egokitu eta hobetzeko lanak.
- Ekimenak abian jartzen laguntzea kolektiboari: informazioa, harremana udaleko beste alor batzuekin, etab.

- Gorabeheren kudeaketa eta bizikidetzaz arazoak.
- Garbiketaren jarraipena egitea: gorabeheren kudeaketa, behar bereziak, etab.
- Beste alor batzuekiko koordinazioa: Hiri Kontserbazioa, lorategiak, Gizarte Enplegua, Herritarren Partaidetza, Gizarte Ekintza...

Zentroen kudeaketa

2022an, lan-dinamika finkatu da Kudeaketa Batzordeen baitan, eta komunikazio arin eta etengabea sortu da zentro komunitarioak erabiltzen dituzten kolektiboekin. Batzorde batzuek beren kideak eguneratu dituzte: Mendillorri eta Arrosadia.

Arrotxapean bakarrik ez da kudeaketa batzordea eratu, ez baitago entitate erabiltzaile egonkortzat hartzen den entitaterik hitzarmena sinatu dutenen artean; horrek zentroaren jarduna zaildu du eta, batez ere, gorabeheren kudeaketa.

Batzordearen bilerak eta lan-bilkurak egin dira, telefono, posta eta whatsapp bidezko harremanaz gain:

- Azpilagañako ZK: Lan bilerak otsailean, martxoan eta ekainean.
- Buztintxuriko ZK: Lan bilerak otsailean, ekainean eta azaroan.
- Alde Zaharreko ZK: Batzorde bilera martxoan eta urrian. Lan bilerak urtarrilean.
- Ermitagañako ZK: Batzorde bilera martxoan. Lan bilera urrian
- Etxabakoizko ZK: Lan bilera urtarrilean, ekainean eta abenduan.
- Lezkairuko ZK: Lan bilera martxoan.
- Mendillorriko ZK: Batzorde bilera irailean, eta lan bilera martxoan eta ekainean.
- Arrosadiko ZK: Batzorde bilera urrian, eta lan bilera maiatzean.
- Arrotxapeko ZK: Taldeen batzarra urtarrilean eta azaroan
- Sanduzelaiko ZK: Batzorde bilera urrian, eta lan bilera ekainean.
- Txantreako ZK: Lan bilera martxoan eta urrian.

Honatx bileretan landutako gaiak:

- Zentro Komunitarioaren gai garrantzitsuak aztertzea: zentro komunitarioaren funtzionamendua, konponketak, erabilera-egutegia, sarbideak, biltegiratzea, garbiketa, etab.
- Zentroak zer kolektibok erabiltzen dituzten jakitea, bai eta bizilagunen ekimenak ere.
- Batzordea osatzen duten pertsonak eguneratzea.
- Online egutegi app-a eta datuak babesteko agiria, datuak erabiltze aldera
- Aretoen berrikuspena: altzariak eta hobekuntzak (margotze-lanak).
- Gorabeheren kudeaketa. Ekintza bandalikoak eta bizikidetzaz arazoak: halakoak kudeatzeko adostasuna.

Berariazko lanak ZKk egokitzeke (beste udal alor batzuekiko koordinazioa dakar berarekin, bai eta kolektibo eta hornitzaileekin ere):

- App-a ezartzea ZK egutegian online kudeatzeko
- Aurkezpen- eta prestakuntza-saioak batzordekide guztiendako.
- Zentro komunitarioetako wifiaren egoera berrikustea (Anim sarekin koordinaturik) eta dotazioa proposatzea.
- Azterlana egitea Hiri Ekologiarekin batera Zkn hondakinak bereziteko guneak paratze aldera.
- Areto guztietako altzariak berrikustea, haien hobekuntzarako: 2023ko inbertsio eta erosketetan diren beharren zerrenda egitea
- Coworkid programarekin koordinatzea, zentro komunitarioetan aretoak erabiltzeko.
- Funtzionamendurako material osagarriak: aurten, zentro komunitarioetako plano guztiak eguneratu eta homogeneizatu dira (24 areto).
- Aulkiak eramateko gurdiak, Gizarte Enpleguak eginak.
- **Lezkairuko ZK**
- Barnealdea hobetzeko lanen koordinazioa Gizarte Enpleguarekin. Azkenean, proiektua ezetsi zen.

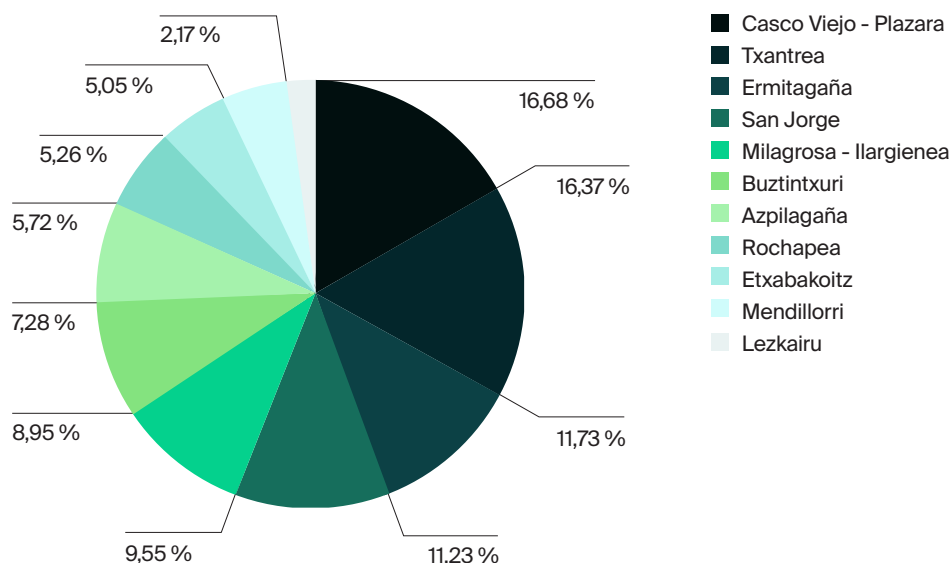
- **Txantreako Salestarrak ZK**
 - Ezezkoa eman zaio Herri-lanetako Departamentuak birgaitze integralerako aurkeztutako proiektu eskaerari: dirulaguntza-deialdia titulartasun publikoko eraikinak birgaitzeko, eta deialdia, birgaitze integralerako eskabideak norgehiagoka-prozeduraren bidez aurkezteko, Suspertze, Eraldatze eta Erresilientzia Planaren baitan (TMA/178/2022 Agindua).
 - Biltegia: dena txukun jartzea.
 - Ekitaldi aretoa berrikusteko eta prest jartzeko lanak.
- **Buztintxuriko ZK**
 - Margotze-lanak Buztincuevan
 - Altzariak berrikustea: zaharrak kendu eta egungoa hobetu da
 - Ekintza bandalikoek kudeaketa: segurua eta taldeekin batera
- **Arrosadiko ZK**
 - Komun egokituak.
- **Mendillorriko ZK**
 - Margotze-lanak Gizarte Enpleguaren bidez.
- **Arrotxapeko ZK**
 - Ekintza bandalikoek kudeaketa: irekiera-sistema aldatzea eta atezain automatikoa paratzea.
- **Sanduzelaiko ZK**
 - Atea irekitzeko sistemaren aldaketa aztertzea.
 - Margotze-lanak Sandua pasealekuan Gizarte Enpleguaren bidez.

Zentro komunitarioen erabilerak

Taula honetan auzoz auzo egindako erreserbak ageri dira. Kopuruak adierazten du eguneroko erreserben batura auzo bakoitzeko Zentro Komunitarioko areto eta gela guztietan 2023an, nahiz eta funtzionamenduaren logika ikasturtearena den.

Auzoa	Erreserba kop.	Ehunekoa (%)
Azpilagaña	1.768	7,28
Buztintxuri	2.174	8,95
Alde Zaharra	4.049	16,68
Ermitagaña	2.848	11,73
Etxabakoitz	1.277	5,26
Lezkairu	528	2,17
Mendillorri	1.226	5,05
Arrosadia	2.319	9,55
Arrotxapea	1.388	5,72
Sanduzelai	2.727	11,23
Txantrea	3.973	16,37
Guztira	24.277	100

Erreserva kopurua auzoz auzo

	Erreserba kop.
Egonkorrak	20.635
Unean unekoak	3.642
Emakumeak	62,8 %
Gizonak	37,2%

Jardueren % 88 egonkorrak izan ziren ikasturtean; gainerakoak, berriz, unean unekoak, egun zehatzetarako eskatuak. Zentro Komunitarioetan egindako jardueren barnean, % 62,8 emakumeak izan ziren eta % 37,2 gizonak. Zentro Komunitarioetan erreserbak egin zituzten 397 erabiltzaileetatik, 337 Zentroetako kolektibo egonkorrak izan ziren.

Bestalde, erakunde erabiltzaileen % 35 inguruk kulturaren eta prestakuntzan dihardute (musika, dantza, antzerkia, prestakuntza-ekintzak...); % 30ek auzo-, komunitate- eta gizarte-jardueretan, bai eta genero-berdintasunean eta eskubide sozialetan ere; % 20k dibertsitatea lantzen dute (kulturala, funtzionala, LGTBI); % 8k gorputz eta buru osasunarekin eta kirolarekin lotutakoak, eta % 7k haur eta nerabeendako jarduerak egiten dituzte.

Bizikidetza

Zurumurraren aurkako estrategia

2017az geroztik, Iruñeko Udala Zurumurraren aurkako Estrategia garatzen ari da, hau da, jatorri atzerritarreko pertsonen gaineko aurreiritzi eta estereotipoetan oinarrituak dauden zurumurruei aurre egiteko estrategia, horrelakoek bizikidetza eragozten dutelako eta diskriminazioak eragin ditzaketelako.

2023an, Kultur Dibertsitatearen Teknikari figura sortu da, eta gaia lantzeari ekin dio. Hainbat bilera egin dira, horretarako.

Kultur Dibertsitaterako Plana

Koordinazioa, hura garatzeko.

Haur sareak

2023an, teknikari komunitarioaren funtsezko lana izan da sareei laguntza teknikoa ematea, haien funtzionamendua errazteko.

Gainera, sareko baliabideen arteko barne loturako lana da, bai eta kanpo aukerekin lotzeko lana ere, hala udalarekin berarekin nola komunitatearekin:

- Sareei buruz egindako txostena eguneratzea.
- Lehendik zeuden sareak baina funtzionamendurik ez zutenak pizten laguntzea, bai eta sare berriak sortzen laguntza ere.
- Finkaturik dauden sareekin komunikazioa izatea aldizka, halaxe eskatu baitzuten prozesuaren jarraipena egiteko.
- Bilerak kudeatzeko tresnak prestatzea eta sareen eskura uztea.
- Sareen eskura dagoen materiala prestatzea: haur eta nerabeentzako udal-baliabideak, sarea aurkezteko dokumentua, eta sareen baliabide propioen gidak egiten hastea.
- Haur sare gehien bileretan, batzarretan eta/edo talde eragileetan parte hartzea.
- Berdintasuneko, Ekintza Komunitarioko, Auzoetako, Herritarren Partaidetzako eta Euskarako Alorraren edukiaren berri ematea.
- “Zurekin hazten” Gurasotasun Positiboko Udal Programari buruzko informazioa ematea eta, harekiko esteka, hala badagokio. Guraso taldeen garapena.
- Haurren Eskubideen Eguna, azaroaren 20a, ospatzeko laguntza ekonomikoa.

Koordinazioa beste alor eta erakunde batzuekin

- **Partaidetzako Alorra:** Dibertsitate Planaren diseinuan parte hartu da; eta koordinazioa Dinamizazio Zerbitzuarekin auzoetako ekimenetan parte hartzeko, eta zerbitzu hori ere Zentro Komunitarioetarako baliatzeko. Zentro Komunitarioen arteko jardueren hedapena.
- **Berdintasuneko Alorra:** Emakumeen Etxeko eta Harrotu-ren jarduerak Zentro Komunitarioetan hedatzea.
- **Ingurumen Museoa:** jarduerak Zentro Komunitarioetan hedatzea.
- **Polizia Komunitarioa:** Polizia zure Civivoxean programa abian jartzea Txantreako ZKn, eta belaunaldien arteko lokala, Santa Maria le Realen.

COworkkids

Ikasturte hau funtsezkoa izan da COworkkids finkatzeko. 2021eko urtarrilean programa abiatu zenetik, artatutako familia- eta haur-kopurua modu esponontzialean handitu da. Betiere, eskainitako zerbitzuaren kalitateari eutsiz, Iruñeko hamalau auzoetan zuzenean lan egiten duen udal-lantaldeari esker. Kopuruei erreparatzen badiegu:

- 3.150 haur eta nerabek parte hartu dute Gabonetako, Aste santuko eta udako jardueretan eta kanpaldietan.
- 353 haur eta nerabek parte hartu dute “COWorkkids larunbatak” jardueretan.
- 993 haurrek eta nerabek parte hartu dute astelehenetik ostiralera bitarteko arratsaldeetako jardueretan, 14 auzoetan. Guztira, 1.949 izen-emate egin dituzte honako jarduera hauetan:
 - 691 izen-emate eskola-laguntzako jardueretan.
 - 590 izen-emate haur jolasetan, sorkuntza-lanetan, multi-jolasetan eta nerabeen gauzetan.
 - 484 izen-emate kiroleetan.
 - 182 izen-emate kultur jardueretan eta teknologikoetan.
 - Eta 24.654 askari osasungarri banatu dira.

Kopuruetatik haratago, ikasturteak honako ezaugarri hauek izan ditu:

- **Prebentzio-protokoloa finkatu da eta** COworkkidseko Gizarteratze Lantalde teknikoaren eta gizarte zerbitzuen, ikastetxeen eta osasun etxeen arteko sare-lana indartu da, jarraipen pertsonalizatuaren bidez, kasuak bideratuz eta Haurren Sareetan parte-hartuz.
- **Haurrek eta nerabeek parte-hartzeko espazioak zabaltzen dira:** Iruñeko 20 ikastetxetako 440 haur eta neraberi inkestak egin zaizkie Haur eta Nerabeen II. Planaren diagnostikorako, UNICEF Españako partaidetza-organoen VII. estatuko topaketan

parte-hartu dugu, Brusela helmuga Erasmus+ programa sendotu da, UNICEF Nafarroako Komiteak antolatutako haurtzaroaren foroan parte-hartu dugu eta haurren eskubideen aldeko zeharkako lana egin dugu hiriko hamalau auzoetan.

- **Jarduera berriak txertatu ditugu**, familien eskaerak oinarri hartuta. 3 eta 5 urte bitarteko haurrendako jolasak, Nerabe-kontuak 13 eta 17 urte bitartekoendako, Minecraft Education Edition eta afrikar dantzak izan dira COWorkidsen asteroko programazioa osatu duten jarduerak.
- **Boluntarioria indartu da** Pamplonistas udal-programa berriaren sorrerari esker. Guztira, 247 lagun aritu dira elkarlanean COWorkidsen 2022-2023ko ikasturtean.

2.3

Hezkuntza, berdintasuna eta kultur aniztasuna

2.3.1 Hezkuntza

2023/2024 ikasturte matrikula

Uda	
Udalaren haur-eskolak	963
Joaquín Maya musika-eskola	1.129
Catalina de Oscáriz Udaleko Arte eta Lanbide Eskola	336
Haur-eskola (0-3 urte)	
Printzearen Harresi haur-eskola	102 haur
Donibane haur-eskola	Itxita, berrikuntzengatik
Hello Egunsenti haur-eskola	58 haur
Izartegi haur-eskola	82 haur
Mendebaldea haur-eskola	82 haur
Hurtzaro haur-eskola	82 haur
Mendillorri haur-eskola	102 haur
Goiz Eder haur-eskola	96 haur
Hello Azpilagaña haur-eskola	123 haur
José María Huarte haur-eskola (egonaldi murriztua)	44 haur
Hello Buztintxuri haur-eskola	82 haur
Lezkairuko haur-eskola	110 haur
Guztira	963 haur

Udalaren lan-ildoak

Iruña, Hiri Hezitzailea guida

Iruña hiri hezitzaileen nazioarteko sarean dago sarturik. Premisa horren pean, ze-harkako udal-gida bat prestatu zen, hezkuntza ardatz harturik. Gidan bildu, antolatu eta sailkatu dira Iruñeko Udalak ikastetxeei eta herritarrei oro har eskaintzen dizkien munta handieneko ekintzak eta baliabideak, Iruñeko herritar guztien prestakuntza handitze aldera. Bi sailkapen daude: ikaskuntza-eremuen arabera eta programak zer biztanleria-sektorerendako diren kontuan hartzen duena. Tresna erabilgarri bat eskaini nahi da, hiriko herritar edo talde orok ezagutu eta parte har dezaten Iruñeko Udalak bere herritarren eskura jartzen dituen hezkuntza-programa askotariko eta zabalean. Gida formatu digitalean dago pamplonaciudadeducadora.es helbidean eta aldizka eguneratzen da.

Datuak: 20 ikaskuntza-eremu: eskolaz kanpoko jarduerak eta jarduera osagarriak; ikaskuntza eta zerbitzua (APS); artea; zientzia; bide-hezkuntza; enplegarritasuna;

euskara; familia; genero-berdintasuna eta sexu-aniztasuna; gizarteratzea; kulturartekotasuna; irakurketa eta literatura; ingurumena eta jasangarritasuna; musika; parte-hartzea; ondare historiko eta artistikoa; prebentzioa eta hezkuntza zibikoa; osasuna eta kirola; antzerkia; IKTak **70 programa edo ekintza**. Munta handieneko **9 baliabide**: civivox; Joaquín Maya Musika Eskola; Catalina de Oscáriz Arte Eskola; Gazteria Etxea; haur-eskolak; liburutegiak; kiroldegia; Ingurumen Heziketarako Museoa; haur eta lehen hezkuntzako ikastetxe publikoak.

Nabarmenezkoa da ikaskuntza- eta zerbitzu-programak garapen berezia izan duela, unitate pedagogikoak eman nahi dion bultzadaren ondorioz **21 biztanleria-sektoreri** dago zuzendua, bi atal handitan elkartuak: ikastetxeak (haur-hezkuntzatik unibertsitatera bitarte) eta herritarrak, oro har (0-6 urte; 6-12; 12-18; 18-30; gurasoak; herritarrak, oro har; emakumeak; LGTBI biztanleak; adinekoak; gizarteratzeko programaren erabiltzaileak; langabeak; espetxean dauden pertsonak; irabazi-asmorik gabeko erakundeak).

2023an zehar pamplonaciudadeducadora.es weba **5.925 erabiltzaile desberdinek** bisitatu dute eta, guztira, **9.458 bisitaldi** egin dituzte.

Ikasleek ingurunea ezagutzeko programak

Iruña ezagutu

Ikasleek gure hiria ezagutzea bultzatzen du, Iruñearen historia eta hiri-bilakaera aztertuz. Ikastetxe publikoetako eta itunduetako Lehen Hezkuntzako 5. mailako ikasleei dago zuzendua.

- **Parte-hartzea**: 28 ikastetxetako **1.856** ikaslek parte hartu dute, 71 taldetan banaturik.
- **Bisita gidatu irekiak**: programaren osagarri, beste talde batzuei irekita dauden bisita gidatuak egiten dira. 2023an, 988 lagunek parte hartu dute, 33 taldetan banatuta. Taldeek ibilbide hauek dituzte aukeratzeko: Donejakue Bidea, Arga bazterreko bizitza, Harresietako sekretuak, Erdi Aroko Iruña, Zitudela, Iruña eta argien mendea, Modernismoa eta Iruña literarioa.

Abuztuaren 8an, JOBek programa kudeatzeko kontratu berri bat esleitu zion OUIPLAY, S.L. enpresari, 2022ko irailaren 1etik 2023ko ekainaren 30era arte gauzatzeko, lau aldiz luzatzeko modukoa. Bada, 2023ko abuztuaren 4an, kontratuaren lehen luzapena formalizatu zen eta 2023ko irailaren 1etik 2024ko ekainaren 30era arte iraunen du.

Arte jarduerak sustatzeko eta irakurmena hobetzeko programak

Antzerki-lantegiak

Haurrek dituzten adierazpen- eta antzezpen-baliabideak aberasteko programa da. Hartara, teknikak ere irakasten zaizkie, besteekiko komunikazioa eta harremana errazteko, eta, era berean, beste curriculum-arlo batzuekin zerikusia duten ikaskuntza-prozesuak finkatzeko. Programa Lehen Hezkuntzako 1. mailako ikasleentzat da, dramatizazioa eta jolas dramatikoa landu ditzaten; halaber, Lehen Hezkuntzako 5. mailakoentzat da, txotxongiloen bidezko dramatizazioa landu dezaten. Saioak astean behin egiten dira, ikasturte osoan zehar.

- **Parte-hartzea**: 2022/23ko ikasturteko bigarren eta hirugarren hiruhilekoan (2023ko urtarriletik ekainera) **1.608** ikaslek parte hartu zuten, **86** taldetan banaturik; 2023/24ko lehen hiruhilekoan (2023ko irailetik abendura), berriz, **1.352** ikaslek, **25** ikastetxetako **86** taldetan banaturik.

2023/2024 ikasturtean parte hartu duten ikastetxeen kopurua programazio osoa egiteko aurreikusitako kopuru gehienekoa da. Nafarroako Antzerki Eskolak kudeatzen du programa.

Irakur dezagun

Irakurzaletasuna bultzatzeko programa da, hiriko ikastetxe publiko eta itunduek idazleekiko topaketak eta ahozko narrazioei buruzko programak txerta ditzaten, ikastetxeetako irakasleei aholkularitza emateaz gainera.

- **Parte-hartzea:** 2023an, 277 jarduera egin dira. Guztira, 9.115 parte-hartzaile izan dira, Haur eta Lehen Hezkuntzako 41 ikastetxetakoak, Bigarren Hezkuntzako 26 ikastetxetakoak, Hezkuntza Bereziko 2 ikastetxekoak eta Helduen Hezkuntzako 2 ikastetxetakoak Programan hiru jarduera mota garatzen dira: irakasleendako mintegiak, oso egokiak liburuei buruzko aipamen eguneratuak emateko (71 orientazio bilera egin ziren); ahozko narrazio-saioak, hau da, munduko hainbat herrialde-tako herri-ipuinak kontatzen dira (117 narrazio), eta topaketak haur-literaturako idazleekin, eta horren baitan, egile horien kontakizunak irakurtzen dira ikastetxera bisitan joan aurretik (89 topaketa).

Programa 'Fomento de Iniciativas Recreativas y Artísticas' enpresak kudeatzen du.

LECXIT

'Hezkuntza-arrakastarako irakurketa' programa Lehen hezkuntzako ikasleen irakurmena hobetzeko programa da, boluntarioengan oinarriturik. Boluntarioak, izan ere, astean ordubetez aritzen dira irakurtzen programan izena emandako ikastetxeek aukeratzen dituzten ikasleekin. Hala, Lehen Hezkuntzako 4. mailatik 6.era bitarteko ikasleek elkarrizketa- eta irakurketa-aldiak partekatzen dituzte boluntarioekin, eta horrek ikasitakoa errotzen eta irakurmena hobetzen laguntzen die.

- **Parte-hartzea:** Programa berriz ere jarri da abian 2022-2023 ikasturtean, eskola-komunitatetik kanpoko pertsonen sartzeko baimena eman dieten ikastetxeetan. 9 ikastetxe izan dira eta 23 boluntario.

“En mudanza-ibiltari”

Programa honek arte garaikidea Iruñeko ikastetxeetara eramaten du, hau da, ikasleen bizi- eta ikas-lekura, beraientzat pentsatutako arte- eta hezkuntza-proposamen baten bidez. Horrela, honatx programaren helburuak:

- Arte garaikidera modu sentzorial eta intelektual batetik zuzenean hurbiltzeko aukera ahalbidetzea.
- Adierazpen-, dialektika- eta sormen-trebetasunak estimulatzea.
- Diziplina anitzeko ikuspegitik lantzen ahal diren edukiak irakasleei proposatzea (arte plastikoak, hizkuntza, zientziak...).

Ekimen honen bidez diziplina anitzeko erakusketa txiki eta kolektiboak egiten dira, Iruñeko Udalaren Arte Garaikideko bildumaren jatorrizko lanak erabiliz; erakusketa horiek ikastetxez ikastetxe doaz ikasturtean zehar; zehazki, bi aste egiten dute ikastetxe bakoitzean.

2022-2023 ikasturtean, erakustea ibiltaria Idazten dudan hitzari soinu dario izan da eta hiriko 8 ikastetxetan jarri da ikusgai: Mendillorri IP, Plaza de la Cruz BHI, García Galdeano IP, Buztintxuri IP, Cardenal Ilundain IP, Doña Mayor IP, Iruñeko Sagrado Corazón Ikastetxea eta Hizkuntza Eskola Ofiziala. Programaren gastua 6.535,50 € izan da, ikastetxe horietako ikasle eta irakasleekin egindako lantegiak direla eta.

Lantegiak Nafarroako Unibertsitateare Arte Garaikideko Arte Museoa

Nafarroako Unibertsitatearen Museoa eskaintzen dituen lantegietako bat egitea proposatzen die programak Lehen Hezkuntzako, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako, LHko eta Hezkuntza Bereziko ikastetxe guztiei.

Xedea da Arte Garaikidea Iruñeko ikasleengana hurbiltzea, museoan bertan esperimentatuz, integraltasunaren eta diziplina artekotatuen aldeko apustu garbia eginez, sormena sustatuz eta Pentsatzen ikastea gaitasunaren garapena bultzatuz.

- **Parte-hartzea:** 2022-2023 ikasturtean, Iruñeko ikastetxe publiko eta itunduetako 1.162 ikaslek parte hartu zuten, guztira, lantegi horietan.

Iruñeko erraldoi eta buruhandiak ikusteko bisita gidatuak

Bisiten bidez, Iruñeko Erraldoi eta Buruhandien Konpartsa osatzen duten irudien gaineko azalpenak ematen zaizkie haurrei: haien historia, ohiturak, bidaiak, etab. Nafarroako ikastetxeetako haur eta lehen hezkuntzako haurrei daude zuzenduak.

- **Parte-hartzea:** 2023-2024 ikasturtean 96 bisita gidatu egin ziren eta, guztira, 2.196 ikaslek parte hartu zuten.

Gaitasun zientifikoa hobetzeko programak (steam)

Maleta periodikoa zure ikastetxean bisitan

Zientzia, zehazki kimika, modu atsegin eta bisualean hurbildu eta metodo zientifikoa esperimendatzeko programa da, Lehen Hezkuntzako 5. eta 6. mailetako ikasleentzat. Ordubeteko saio batean, doktoretza egiten ari diren bi ikaslek 12 esperimendutatik 3 edo 4 aukeratu eta kimikako hainbat kontzeptu lantzen dituzte. Ikasleek talde txikietan egiten dituzte esperimenduak, metodo zientifikoari jarraituz.

- **Parte-hartzea:** 2023an, 27 saio egin ziren eta lehen hezkuntzako **11 ikastetxetako 519** ikaslek parte hartu zuten.

Manyaren sekretua

Programa DBHko 4. mailako ikasleei dago zuzendua kontzeptu kimikoetan sakontzeko, emakumeek zientzian duten garrantzia ikusarazteko eta bokazio zientifikoak sustatzeko. Ordu eta erdiko saioan, ikasleek, taldeetan banaturik, asmakizun teoriko eta praktikoko batzuen emaitzak bilatu beharko dituzte, jarduera interaktiboak errealitate areagotuarekin eta esperimenduzkoekin txandakatuz. Jokoaren haria Marie Curieren bizitza da.

- **Parte-hartzea:** 2023an, bigarren hezkuntzako **16** ikastetxetako **932** ikaslek parte hartu zuten eta, guztira, 43 saio egin ziren.

Ibilbide matematikoak Iruñean zehar. Kalemath

Matematiken ikaskuntza ikasleengan sustatzeko baliabidea da, zeinen erabilgarriak diren ikasiz ikasleen beraien auzoan edo hirian. 2022an, NUPeko talde batek sei ibilbide diseinatu ditu hiriko auzo hauetan: Iturraman, Donibane-Ermitagañan, Mendillorin, Txantrean, Sanduzelai-Buztintxurni eta Arrotxapean. Beraz, Alde Zaharrekoarekin batera (aurrez egin), hiria osatuko lukete. Ibilbideetan hainbat matematika-problema daude, eta Lehen Hezkuntzako 6. mailako nahiz Bigarren Hezkuntzako 2. mailako ikasleek lekuan bertan ebatzi behar dituzte. Problemek auzo bakoitzeko kokaleku interesgarri jakin batzuekin dute zerikusia. Informazioa edo pistak ematen dira, bai grafikoak, bai testualak, problemak ebazteko. Materialak gaztelaniz eta euskaraz daude. Honatx: ikasleendako koadernoak eta irakasleendako gida, 6. Mailako ikasleendako, hala formatu digitalean nola fisikoa; eta ibilbideak Mathcity-maps mugikorrendako APPEan, DBHko 2. mailarako prestatuak. Era berean, tutorial bat prestatu da, irakasleek APP nola erabili jakin dezaten. Guztira, jarduera-koadernoaren 2.200 ale eta irakasleendako gidaren 700 argitaratu ziren, betiere Iturramako, Donibane-Ermitagañako, Mendillorriko eta Txantreako ibilbideei dagozkienak.

Material hori Iruñeko ikastetxeek eskatu ahal banatzen da. 2023an, Iruñeko hainbat auzotako 365 koadernotxo banatu dira.

Lehiaketak

XXX. Literatur lehiaketa

Gaztelaniaz eta euskaraz, Lehen Hezkuntzako eta DBHko lehen eta bigarren mailako ikasleentzat. 'Ipuina' modalitatea, Lehen Hezkuntzako 1. mailatik DBHko bigarren mailara bitarteko ikasleentzat, lau kategoriatan banaturik, ikasmailen arabera; eta, Komikia modalitatea, Lehen Hezkuntzako 5. mailatik DBHko bigarren mailara bitarteko ikasleendako, bi kategoriatan ere banaturik adinen arabera. 2023an, **582** lan aurkeztu dira.

Ikaskuntza eta zerbitzuko proiektu didaktikoen sarietarako deialdia

Iruñeko ikastetxe publikoetan eta itunduetan ikaskuntza eta zerbitzuko hezkuntza-proiektuak egin eta ezartzeko, eta hiri osoan ikastetxeen konpromiso solidario eta zibikoa ikusarazteko, Hezkuntza, Herritarren Partaidetza eta Gazteriako Alorrak ikaskuntza-zerbitzuko proiektuetarako lehiaketaren hirugarren deialdia egin zuen Iruñeko unibertsitatez kanpoko irakaskuntza publiko eta itunpeko ikastetxeendako eta Iruñeko herritarren elkartendako.

Hezkuntza-etapa guztietan curriculum-eskakizun berak ez daudenez, eta proiektuak curriculumak ikastea eta elkartasunezko zerbitzua lotu behar dituela kontuan harturik, parte hartzeko kategoriatan hauek ezarri ziren euskaraz edo gaztelaniaz egin eta ezarritako proiektuetarako, ikastetxearen hizkuntza-ereduaren arabera:

- 1. Kategoriatan: Haur eta Lehen Hezkuntzako ikastetxeetako proiektuak.
- 2. Kategoriatan: DBH eta Batxilergoko ikastetxeetako proiektuak.
- 3. Kategoriatan: Lanbide Heziketako ikastetxeetako proiektuak.
- 4. Kategoriatan: Irabazi-asmorik gabeko Erakundeetan edo Elkarrekin proiektuak.

Lehiaketako kategoriatan bakoitzerako, sari hauek ezarri ziren, proiektua hirian ezartzea ahalbidetzeko:

- Lehen saria: 1.500 €
- Bigarren saria: 1.000 €

Aurtengo edizioan 17 proiektu aurkeztu dira; 5, Haur eta Lehen Hezkuntzako kategoriatan; 7, DBH eta Batxilergoko kategoriatan; 1, irabazi-asmorik gabeko Erakunde eta Elkarrekin kategoriatan, eta 4, Lanbide Heziketakoan.

Gabon txartelak

Lan plastikoen lehiaketa, gai librekoa eta txartel-formatukoa, Iruñeko Eguberrien ospakizunari buruzko motibo erlijioso edo laikoekin. Lehen Hezkuntzako ikasleei zuzendua. 2023ko edizioan, 742 lan lehiatu ziren.

Dirulaguntzetarako deialdiak

Eskola-liburutegiak eta ikasmaterialek suntsikorraren gastuak

Hiriko Lehen Hezkuntzako ikastetxe publikoetarako laguntzen urteko deialdia, liburutegien funtsa handitzeko eta ikastetxeek egoera ekonomiko txarrean dauden ikasleei familiek eman ezin dieten materiala eman ahal izateko. Ikastetxe publikoetan guztira 8.950 ikasle egon ziren matrikulatuta 2022-2023ko ikasturtean, hau da, aurreko ikasturtean baino % 4 gutxiago (beheranzko joera baieztatuta), eta banaturiko dirulaguntzen zenbatekoa 110.330 eurokoa izan zen guztira: 38.175 euro, eskola-liburutegietarako, eta 72.155 euro, ikasmaterialekarako.

Adierazlea

2.1.	Ikastetxe eskatzaileen %, deialdiaren xede diren ikastetxe guztien aldean. Gutxieneko betetze-maila: % 95etik gora.	96%
		25

Eskolaz kanpoko jarduera eta osagarriak

Lehen Hezkuntzako ikastetxe publiko eta itunduetako eskolaz kanpoko jarduera eta jarduera osagarrietarako dirulaguntzak, eskola-eskaintzaren kalitatea hobetzen laguntze aldera. 175.760 euro bideratu ziren. 2023an, eskolaz kanpoko jarduerengatik, 165.981,71 euro eman ziren dirulaguntzetan, eta 43 ikastetxeren artean banatu ziren. Deialdia Haur eta Lehen Hezkuntzako 41 ikastetxeei zuzendua dago eta, haietan, Iruñeko 17.225 ikasle ari dira Haur eta Lehen Hezkuntzan, hau da, aurreko ikasturtean baino % 4 gutxiago; horiei Hezkuntza Bereziko 2 ikastetxe eta helduendako oinarrizko hezkuntzako 1 gehitu behar zaizkie.

Adierazlea

1.1.	Ikastetxe eskatzaileen %, deialdiaren xede diren ikastetxe guztien aldean. Helburua: % 90etik gora.	98%
		43
1.2.	Egindako gastuaren %, deialdiaren zenbatekoaren aldean. Helburua: % 85etik gora.	94%
		165.981,71
1.3.	Emandako gastuaren %, berdintasunerako zuzkidura ekonomiko partzialaren aldean. Gutxieneko betetze-maila: % 40tik gora.	100%
		8.788,00
1.4.	Emandako gastuaren %, APSrako zuzkidura ekonomiko partzialaren aldean.	86,43%
		4.959,42

Halaber, 2023ko azken hiruhilekoan Dirulaguntzetarako deialdia onetsi zen 2023-2024 ikasturterako, tramitazioa hiruhileko bat aurreratuta, dirulaguntzaren erritmoa haren xede diren jardueren benetako gauzapenera egokitze aldea.

Gurasoen Elkarreketarako dirulaguntzak

Gurasoen Haur eta Lehen Hezkuntzan antolatutako programa eta jarduerak gara daitezzen errazteko. 2022-23ko ikasturteko deialdira 38 entitate aurkeztu ziren (33 elkarte eta 5 federazio), eta hasierako 80.000 euroetatik 68.231,05 euro eman zitzaizkien guztira.

Adierazlea (2021)

1.1.	Erakunde eskatzaileen %, deialdiaren xede diren erakunde guztien aldean. Gutxieneko betetze-maila: % 60tik gora.	77,5%
		38
1.2.	Egindako gastuaren %, deialdiaren zenbatekoaren aldean. Gutxienezko betetze-maila: % 80tik gora.	85%
		68.231,05

2.3.2

Berdintasuna eta kultur aniztasuna

Berdintasuna

Iruñeko Udalaren Osoko Bilkurak 2016ko apirilaren 7an onetsitako III. Berdintasun Planak jarraipena eman nahi die aurreko planen baitan hasitako ekintzei, emakumeek eta gizonek bizitza publikoaren eta pribatuaren eremu guztietan aukera berdinak izanzen dituzten hiri baten garapena sustatzeko.

Planean ezarrita daude emakumeen eta gizonen arteko berdintasunerako politika publikoa garatzeko ardura duten udal-alor eta zinegotzigo guztiek bete beharreko jarraibideak. Horrenbestez, agiri estrategikoa da eta lan-esparruak eta helburuak ezarri ditu, horien bidez udaleko administrazioarako eta udal-kudeaketarako alor guztiak inplikatzeko.

Planak, aurreikusitako lau esku-hartze esparruak bildu ditu, bai eta Nafarroako Gobernaren ibilbidea udaleko berdintasun-alorren lana Planifikatzeko, Kudeatzeko eta Ebaluatzeko, bai eta 15 ildo estrategiko ere. Esparru bakoitzean zehazten dira helburu orokorrak (HO), helburu zehatzak (HZ) eta proposatutako jarduketak. Urteko planen bidez garatzen da, batetik, udal-alorretan onetsitako aurrekontuen bitartez eta, bestetik, Planaren lau esparruetan jarduketak garatzen dituzten zeharkako proiektu komunak bitartez.

- Gobernantza eta berdintasunaren aldeko konpromiso politikoa.
- Emakumeak ahalduntzea eta balio-aldaketa.
- Zaintza-lanak eta erantzunkidetasuna bizitzaren jasagarritasunerako gakitortzea.
- Emakumeen aurkako indarkeriarik gabeko bizitza hiri seguruan.

III. Planaren indarraldia 2022rako zegoen pentsatua baina haren aplikazioa 2023an ere mantendu da.

Iruñeko III. Berdintasun Plana etengabe ebaluatzeko prozesua

Iruñeko III. Berdintasun Planaren ebaluazioa etengabea da eta urteko programazioan egiten diren gauzatze-adierazleen jarraipena du oinarri. Ebaluazioa, halaber, urte bakoitzean behar beste doikuntza egiteko baliatzen da, bai eta hurrengo urterako behar diren erabakiak hartzeko ere. Ebaluazioa batutzailea da, urtez urte jarraipen tresnaren bidez eskuratzen den gero eta informazio gehiagoan oinarritua.

Iruñeko III. Berdintasun Planaren garapena 2022. urtean 2023an

2023an, ekintza berritzaileak jarri ziren abian aurreko planetako programazioaren aldean, eta beste batzuk, berriz, alorrek garatu ohi dituzte urteko programazioen baitan.

Gobernanza y compromiso político con la igualdad

Batzorde Politikoa, udaleko talde politiko guztietako ordezkariak osatua (4 emakume eta 2 gizon, txosten hau egitean), bitan bildu da 2023an:

- 2023ko urtarrilaren 10ean: 2022ko Plan Operatiboaren jarraipen-txostena, eta 2023ko Plan Operatiboaren onespina.
- Azaroak 7: Legealdi berrirako eraketa.

Batzorde Teknikoa, alor guztietako zuzendaritzek eta teknikariak (18 emakume eta 13 gizon) osatua, 2 aldiz bildu da 2023an:

- Urriaren 18an. Teknikariak. 2024ko Plan Operatiboaren diseinua eta 2024ko aurrekontuen genero-eraginaren balorazioa.
- Azaroak 17. Batzorde guztia. Berdintasunerako Plan Operatiboa, aurrekontuen genero-eraginaren balorazioa eta 2023-2024 Prestakuntza Plana.

Aipatu behar da Batzorde Tekniko berria eratzeke, bi pertsona proposatzeko eskatu zitzaizela alorrei: lehen titular bat eta, bigarrena, beste sexukoa, behar izanez gero batzordea orekatzearren, orekara iristeko egin behar izan den bezala (emakumeak % 58 - gizonak % 42). Zerbitzu batek bakarrik ez zion eskaerari erantzun.

Oinarrizko prestakuntza eman zaio **berdintasunari** buruz udalbatza berriari eta Berdintasun Batzorde teknikoari berdintasuna udal politiketan txertatzearen inguruan eta aurrekontu-politiken bitartez (24 emakumeri eta 18 gizoni zuzendua. Berdintasuneko alorrak atzeman du zaila dela parte-hartze etengabea lortzea eta bi helburuak betetzea, hots, egokiro informatzea eta prestatzea denbora luzea erabili gabe).

2024ko Berdintasun Plan Operatiboa diseinatzeko, Batzorde Teknikoaren urriaren 18ko bileraren ondoren, lehen **proposamena** bidali zitzaion alorrei, alorrek egin beharreko ekintzak berresteko eta proposamen berriekin osatzeko. Bertsio finkatua, alor bakoitzeko 2024ko aurrekontuetan sartu beharreko berdintasun-helburuak ezartzeko ere balio izan zuena, Batzorde Politikoa 2024ko lehen bileran aurkeztu eta onetsiko da, Batzorde Teknikoak proposaturik.

2023an aurrera egin da, halaber, **Iruñeko Udalaren IV. Berdintasun Planaren Estrategiaren** diseinuan. Legegintzaldi aldaketak, dena den, aurreikusitako epeak betetzea eragotzi du.

Urriaren 24an, 2023ko Plan Operatiboaren jarraipenerako Laguntza Teknikoak **jarraipen-tresna** bidali zien alorrei (Excel formatuko fitxa), dagokion erabilera-gidarekin eta fitxak betetzeko eta bidaltzeko jarraibideekin, bai eta 2023ko Plan Operatiboa ere.

Harremanetan izan gara Batzorde Teknikoko kideekin, telefonoz eta posta elektronikoz, jarraipen-fitxak betetzean sortutako zalantzak argitzeko, bai eta informazio gehiago emateko ere, behar izan zenean. Ekintzen **179 jarraipen-fitxa** jaso dira, eta **175 fitxa** hartu dira kontuan txosten hau aztertzeko eta egiteko.

Berdintasun Teknikariak, urtero bezala, **Nafarroako Toki Entitateetako Berdintasun Teknikarien Sarearen** bileretan parte hartu dute, ekintzak koordinatzeko, baterako lan-prozedurak hobetzeko, eta solaskidetza lanak egiteko Nafarroako Berdintasunerako Institutuarekin (NABI), Nafarroako Udal eta Kontzejuen Federazioarekin (NUKF), etab. Bost bilera egin dira, 28 entitatek parte harturik eta, haien izenean, 27 emakume eta gizon bat bertaraturik.

Berdintasun Ordenantzan xedatutakoarekin bat eta III. Planaren 3. Ildo Estrategikoaren baitan (lan- eta administrazio-prozedurak, xede harturik berdintasun-printzipioa integratzea eta herritarrak zein udal-langileak asetzeko udalak berdintasuna kudeatzeko moduari eta harekiko konpromisoari dagokienez) honako jarduketa hauek garatu dira, gaien arabera elkartuta:

– **Genero Eraginaren gaineko txostenak arauetan eta plan estrategikoetan:**

Berdintasun Unitateak plan eta arauen prestaketan parte hartu du, plan eta arauak diseinatzeko ardura duten alorrek eskaturik, eta testuari eta kasuan kasuko genero-eraginari buruzko txostenen inguruko gomendio-proposamenak egin ditu. 2023an zehar, honako plan eta arau hauen egiaztapen-txostenak egin dira, onar-penerako izapidetu aurretik:

1. Drogamenpekotasunari aurrea hartzeko Plana
2. Haurren Plana
3. Azpiegitura berdearen plana
4. Adinekoen Kontseiluaren erregelamendua
5. Iruñeko Irisgarritasun Integraleko Plan Estrategikoa 2023
6. Iruñeko Kultur Aniztasunaren eta Herritartasun Inklusiboaren Plana.
7. Udal-aurrekontuak

– **Berdintasuna nola txertatu udal-aurrekontuetan:**

2021ean, Ogasunak gidatutako prozesu bat hasi zen, Berdintasunarekin lankidetzan, sei urtean garatzeko eta teknikariak trebatu eta aholkatzeko, berdintasuna aurrekontu-programa garrantzitsuetan txertatzeko, hirian berdintasuna lortzea eragite aldera. Prestakuntza-programa teoriko eta praktikoa horretatik abiatuta, aurrekontu-fitxa berri bat ezar eta bertan pixkanaka jasoko dira beren esku-hartze esparrutik berdintasuna sustatzeko garrantzi handia, ertaina eta txikia duten aurrekontu-programen plangintza eta aurrekontua, programan parte hartzen duten neurrian. 2022an, 6 aurrekontu-programa aztertu ziren, eta 2023an, 11 programa.

Aurrekontuen eraginari buruzko txostena egiten da alor bakoitzak III. Berdintasun Planarekin eta haren garapenarekin duen inplikazioari eta konpromisoari lotuta, “Udal-aurrekontuen genero-eragina” programan parte hartzen duten aurrekontu-programen aurrekontu-fitxa berriak lantzearen bidez.

2023ko Plan Operatiboaren proposamenarekin bat, eta Berdintasuneko alorrak aholkularitza emanik, eta alorrek berdintasunarekiko duten konpromisoari buruz aurretiaz egindako txostenetan oinarrituta, Ogasunak **2024ko udal-aurrekontuen proiektuaren genero-eraginari buruzko txosten** bakarra egin du, eta Berdintasun alorrak horren aldeko txostena egin du.

Berdintasuneko alorrak aurrekontu-proiektuaren edukiei buruzko dibulgazio-liburuxka bat diseinatu eta egin du, zuzendaritzako langileei eta teknikariei aurrekontu-programekin egindako lan-prozesuari buruzko informazioa emateko.

– **Berdintasuna udal-kontratazioan:**

Honako alor hauetako zerbitzuen kontratuetan jaso da genero-berdintasunari

buruzko gaiak kontuan hartzearen inguruko informazioa: Komunikazioa, Kirola, Garapen Jasangarria, Mugikortasuna, Herritarren Partaidetza, Turismoa eta Merkataritza.

– **Berdintasuna dirulaguntzen oinarrietan:**

Jasotako informazioaren arabera, honako alor hauetako dirulaguntzetan hartu da aintzat genero-ikuspegia txertatzea: Garapenerako Lankidetzak, Kultura, Kirola, Hezkuntza, Berdintasuna, Herritarren Partaidetza, Euskara Zerbitzua eta Gizarte Zerbitzuak.

– **Komunikazioa eta hizkuntza inklusibo ez-sexista:**

Honako alor hauei buruzko informazioa jaso da hizkuntza inklusibo ez-sexistaren erabileraren inguruan: Ekintza Komunitario, Komunikazio Zerbitzua, Pertsonak Kudeatzeko Alorra, Turismoa eta Merkataritza Sustatzeko Alorra.

– **Datu banakatuak:**

Iruñeko Hiri Behatokia erreferentzia da, udal-alor guztiek informazioa eskura izan dezaten gizonen eta emakumeen egoerari buruz, alor bakoitzari dagozkion gaietan. Erreferentzia eguneratuak ematen ditu zeharkakotasunezko ekintzetarako. Berdintasuna aurrekontuetan, eragin-txostenetan eta plan sektorialen jarraipenean.

2023an, Berdintasun Unitateak eskatuta, Behatokiaren adierazle guztiak berrikusi eta sexuaren arabera bereizi dira.

Gainera, sexuaren arabera bereizitako datuak aintzat hartu izanari buruzko informazioa jaso da honako ekimen hauei dagokienez: EGILE BERRIAK eta BERT-SOPAPERAK literatur lehiaketak, Gazteria Unitatearen eta Gaztediaren Etxearen programazioak, Herritarren Partaidetzako bileren kontakizunak eta txostenak, berdintasuneko jarduerak, Laneko Arriskuen Prebentziorako Zerbitzuak egindako jarduerak eta Langile Alorrak egindakoak, Iruñeko Turismo Bulegoa, San Bartolome Gotorlekua Iruñeko harresien interpretazio zentroa, Ultreia Donejakue Bidearen interpretazio zentroa, eta Jesus eta Maria erromes aterpetxea. Horrez gain, datuak sexuaren arabera berezita biltzeko sistema baten diseinua ari da lantzen, Zentro Komunitarioen funtzionamenduarekin bateragarria.

– **Gizonen eta emakumeen presentzia orekatua:**

Informazioa jaso da honako alor hauetako jarduketetan sustatu egin dela gizonen eta emakumeen presentzia orekatua:

- **Ekintza Komunitarioan** emakumeen eta gizonen arteko parte-hartze orekatua sustatu eta bultzatu da, emakumeen parte-hartzea trabatzen duen hartan eraginez. Horretarako, genero-ikuspegia kontuan hartu da Kudeaketa Batzordeen bileretan eta kolektiboen Batzarrean (hitz egiteko txanda orekatua, emakume parte-hartzaileak libre egotea kontuan hartzen duten ordutegiak, etab.).
- **Alkatetzak:** Erakundeko kargu publikoetan emakumeak ikusaraztea, 3 alkateorde izan baitira lehen seihilekoan eta, 2, urtearen bigarren erdian.
- **Komunikazio Zerbitzua**, halaber, ahotsa ematen saiatzen da emakumezko teknikari eta politikariei aurkezpen publikoetan, bideo-albisteetan, argazkietan, e.a. Arreta berezia jarri du hizkuntza inklusibo ez-sexistaren erabileran hedabideendako deialdietan agertzen diren karguetan.
- 2020an **bideo-albiste zerbitzu** berria hasi zen komunikabideentzat eta udal webgunearentzat, eta 2022an egindako azterketaren arabera ikusi zen bideo-albisteen % 75en gizonak zirela ardatz, bai erakundearen barne iturrietan, bai Administrazioaz kanpoko elkarrizketatuen artean. 2023rako proposamena iturri kopurua orekatzen saiatzea izan zen, kontuan hartu gabe noiz zegoen kargua duen pertsona zehatzak baldintzatua solaskidearen hautaketa. 2023ko azaroaren amaierara arte izan diren 205 bideo-albisteetan 329 ahots erregistratu dira, bai instituzionalak edo erakunde barnekoak (193, % 58,6), bai ez-instituzionalak, herritarrenak edo gizarte- eta kultura-erakundeetakoak (139, % 41,4). Bideo-albiste guztien artean, % 48,6 emakumezko ahotsak izan dira eta

% 51,3 gizonezkoak, parekotasuna argi eta garbi lortuta. Erakundeen ahotsak izan diren 193 iturrietatik, 82 (% 42,4) emakume politikari edo teknikariak izan dira.

- **Garapenaren aldeko Lankidetzarako Udal Kontseilua:** saiatu da banaketa orekatua lortzen Kontseiluko kideen artean, gizonen eta emakumeen artean parekidetasuna egon dadin.
- **Kultura:** Zikloetako programen diseinuan emakumezko erreferenteen presentzia da xedea, emakumeek duten kultur ahalmena ikusarazteko. Horregatik, antolatu diren ziklo guztietan emakumeen presentzia parekatzea da xedea.

Zehazki, 2023ko euskarazko kultur programazioan emakume kontratatutak % 50,8 izan dira guztira, eta gizon kontratatutak, % 49,2. Emakumeen eta gizonen presentzia orekatua lortzen saiatu da (sortzaileak, artistak, hizlariak, etab.), eta emaitza honakoa izan da: BERTSOAROA (% 54 g. / % 46 e.), IRRIZIKLO (% 5 e. / % 50 g.), ANTZERKI AROA (% 57 e. / % 43 g.), KANTU ETA HITZA (% 40 e. / % 60 g.), PROGRAMAK LANKIDETZAN (% 53 e. / % 47 g.).

Sanferminetako programazioaren agertoki eta zikloetan, halaber, emakumezko interpreteen presentzia izan da xedea, emakumeek ondutako sorkuntza artistikoa herritarrei erakusteko:

- Hautaketa organoetan eta **Pertsonen Kudeaketa Alorraren** jardun-eremuaren baitan eratutako batzordeetan, sexuen arteko ordezkaritza eta osaera orekatua lortzea izan da xedea.
- **Gazteria alorrean**, emakumeen eta gizonen presentzia orekatua sustatu da hainbat ekintzatan, hala nola kontratazioetan, epaimahaietan, Sanferminetako Gazte Gunean, Gazteriaren Mahaian...
- **Herritarren Partaidetzako** langileek dinamizatutako partaidetza-organoetan erabili diren metodologiek emakumeen presentzia erraztu dute, bai eta beren ekarpena adieraztea ere. Energia Komunitateetako talde eragileetan, berariazko lan bat egin da emakumeak taldean sar daitezen eragiteko eta ageriko zereginak beren gain hartzeko.

– **Berdintasuna udal-jardueran txertatzea:**

Genero-ikuspegia jarduera zehatz hauetan txertatzeari buruzko informazioa jaso da:

- Komunikazioak, urtero bezala, Berdintasun alorrak bultzatutako programen, jardueren eta ekimenen berri eman die herritarrei eta/edo komunikabideei. Hainbat euskarri erabili dira, hala nola prentsa-oharrak (59, 2023an; aurreko urtean baino 24 gehiago), prentsa-deialdiak, sare sozialak, webgunea, mikro-espazioak Día a día irratian, memoria, eguneroko prentsa idatziaren laburpena udal barneko erabilerarako, bideo-albisteak (4; 2022an, aldiz, 7), albiste horiek gero eta mupi digital gehiagotan zabaltzea (kopurua 3tik 20ra baino gehiagora igo da), etab.

Horrez gain, berariazko bi kanpaina zabaltzeko mupi digitaletan: sanferminetako eraso sexistaren aurkakoa, eta festaguneetan eta aisialdi guneetan indarkeria sexistari aurrea hartzeko eta erantzuteko protokoloari buruzkoa, bai eta eskuaren irudi grafiko berriari buruzkoa ere (2023/11/21).

Halaber, bitartekari lanak egin dira Berdintasunerako III. Plana maketatzeke, eta zenbait eduki sortzeko eta euskarriak kudeatzeko, indarkeria sexistari aurrea hartzeko eta erantzuteko protokoloa zabaltzeko kanpainari begira.

- Garapenaren aldeko Nazioarteko Lankidetzako II. Udal Planaren (2022-2025) esparru orokorrak GJHk ditu oinarri; eta 2.2 Berdintasuna, generoa eta emakumearen ahalduntzea atalean, esparru horretako berezitasunak dira mintzagai.

Genero-ikuspegia hartu da aintzat Iruña, hiri hezitzailea webgunean, Ikaskuntza-Zerbitzua Proiektua (ApS) ekimenean, bai eta honako hauetan ere: bigarren hezkuntzako ikasleen arteko horma-irudi urbano kooperatiboaren prestaketan (irudikapen grafikoetan estereotipoak haustea bultzaturik), "Marratzu Iruña"

aire zabaleko marrazki- eta pintura-lehiaketan (neskatoen eta mutikoen parte-hartze orekatua bultzaturik), eta Lehen Hezkuntzako ikastetxeetako Antzerki Lantegien Programan, zeinak baliabide adierazkorrak eta irudikapenezkoak aberastea baitu helburu komunikazioan, besteekiko harremanetan, hezkuntza emozionalean eta ikasleen sormenean, joko dramatikoaren eta dramatizazioaren bidez, estereotipoak haustea bultzaturik.

2023an, Herriarren Partaidetzako Alorrak Kultur Aniztasunaren eta Herriartasun Inklusiboaren I. Plana amaitu zuen eta, hura onetsi baino lehen, genero-ikuspegiari buruzko txostena prestatu zen.

Plangintza Estrategikoak Emakumeen eta Gizonen Berdintasuna Iruñeko Hiri Agendan Txertatzeko Gida berrikusi du, Berdintasun Unitatearekin koordinaturik, berdintasunari buruzko 4 galdetegi barne harturik: (1) Lurraldeari buruzko planak, (2) alderdi sozial eta ekonomikoei buruzko planak, (3) zentro edo erakunde bat sortzeari buruzko planak eta (4) eraikuntza-proiektuei buruzko planak. Gida Berdintasuna Nafarroako kudeaketa publiko eta pribatuan txertatzea jardunaldian aurkeztu zen.

Halaber, Iruña 2030 Sentsibilizazio eta Kontzientziazio Programa gauzatu da, eta emakumeen irudi plurala eta berdintasunezkoa transmititzea izan da lizitazio-kontratuaren helburua, baita hizkuntza ez-sexista eskakizun gisa erabiltzea ere.

- Hirigintza Gerentzian, aintzat hartu dira ikusgaitasuna hobetzeko eta segurtasunik eza eta irisgarritasuna hobetzea eragiten duten gune ilunak ezabatzeko jarduerak.

II. Zabalguneke Hiri Jarduketako Plan Bereziaren genero-eraginari buruzko txostena egin da (egiaztapen txostena dago egiteko, Plana behin betikoz onetsi aurretik), eta Arrosadia auzoko HJPB planaren genero-eraginari buruzkoa (Berdintasun alorrak egiaztapen txostena egin du, aurreikusitako planak genero-eragin onuragarria duela iritzita).

- Hiria Birgaitzeko Bulegoak berdintasun-neurriei buruzko atala hartu du kontuan Esku-hartze Orokorreko Proiektuaren (PIG) dokumentu teknikoan, eta, dagokion eremuaren analisiaren/diagnostikoaren emaitza gisa, inguruneari lotutako urbanizazio/berrurbanizazio proiektuak garatzean nahiz eraikinei lotutako gauzapean-proiektuak garatzean kontuan hartu beharreko ekintzak/proposamenak proposatuko ditu.

Berrikusitako PIG guztiek (Udal Zerbitzu Teknikoek txostena eginda, 2 2023an) ez dute lortu proposamenen azterketa- eta aurrerapen-maila optimoa. Jabeekideen elkarte sustatzaileek zuzenean edo Udalak (bere jabetzako eraikinetan) kontratatutako kanpo talde teknikoek egin dituzten dokumentuak dira.

Gainera, Eraikinak Birgaitzeko Udal Laguntzak arautzen dituen Ordenantza aldatzeko onartutako PLE 05-OCT-2023 dokumentuan, eraikinen irisgarritasuna hobetzera bideratutako atalean, etxebizitzetan eta haien sarbideen egoera hobetzeko beharrezkoak diren neurriak hartzea aipatzen da jabe guztientzat; bereziki, sexuaren, adinaren, egoera funtzionalaren, zaintza-arduren, etab. arabera kalteberenak direnentzat.

Berdintasuneko Alorra GOBERNANTZAREN Webgunea garatzen ari da, arlo horretan egindako prestakuntzen eta horri lotutako dokumentazioaren edukiak gordetzeko, bai prestakuntzari dagokionez, bai lan- eta administrazio-prozeduretan genero-ikuspegia kontuan hartzeari dagokionez. Horren haritik, aurten eta aurreko urteetan egindako materialak web formatura egokitzeari ekin zaio. Halaber, Berdintasun Koadernoak berrargitaratu dira (500 ale).

Pertsonak Kudeatzeko Alorreko Lan Arriskuen Prebentziorako Zerbitzuak (LAPZ) sexu-jazarpenaren eta sexuan oinarritutako jazarpenaren aurkako prebentzio- eta jarduera-protokoloari buruzko informazioa ematen jarraitu du, bai eta huraxe udal intraneten kontsultatzeko aukera eman ere Iruñeko Udalarekin edo Haur Eskolekin lan-harremana hasi duen langile orori.

Garatzen ari da honako egoeren prebentzioari, detekzioari eta tratamenduari buruzko prestakuntza: laneko jazarpena, sexu-jazarpeneko eta sexuan oinarritutako jazarpena, intentsitate txikiko jazarpena barne (mikromatxismoak), protokoloaren aplikazioan ari diren pertsonentzat eta lan taldeetako arduradunentzat eta, oro har, plantillarentzat.

2022an, Zuzendaritza Batzordeak, Administrazioaren eta langileen ordezkartzearekin batera, Iruñeko Udalaren Berdintasunerako Barne Plana onetsi zuen. Ekintza Plan Operatiboan dago jasota, berdintasunerako foru araudiarekin eta Iruñeko Udalaren Berdintasunari buruzko Ordenantzarekin bat.

Pertsonen Kudeaketa Alorrak planaren onarpena eta edukia zabaldu ditu, bai komunikabideetan (prentsa-oharra), bai udalaren webgunean eta Udalaren intraneten, eta Berdintasun Unitateak maketazioa eta edizioa kontratatu ditu, web-euskarrian eta paperean.

2023ko abenduan, Planaren jarraipenaz arduratzen den organoaren (Zuzendaritza Batzordea) lehen bilera egin zen, eta hartan, planaren jarraipen-txostena aurreratu zen. 2023. urterako aurreikusitako ekintzen artean, honako hauek burutu (edo hasi) dira:

- Epaimahaikideei zuzendutako prestakuntzaren plangintza. Prestakuntza-ekintzak ez dira 2023an burutu, epaimahaiak osatzen amaitzen ari zirelako. Inplikaturako pertsonen kopuruari begira (980 pertsona baino gehiago), urtariletik martxora bitartean gauzatu da.
- Genero-eraginari buruzko txosten bat egin da, 2023ko Lan Eskaintza Publikoa onartzeari lotuta.
- Prestakuntza-ekintzetan hizkuntza eta irudi inklusiboen erabileraren sustapena, bai eta edukietako genero-estereotipoen hausturaren sustapena ere. LAPZren prestakuntza hartu da kontuan. Iradoki da Berdintasun alorrak jarraibideen zerrrenda bat ematea prestatzaileei helarazteko eta prestakuntza-edukiak berrikus-terakoan erabiltzeko.
- Erregistroa gordetzea, sexuaren arabera banatuta, bai prestakuntza ematen dutenena, bai parte-hartzaileena. Laneko Arrisku Prebentzio Zerbitzuak sustatutako prestakuntzetan.
- Prestakuntzetan kontziliazio-premiak dituzten pertsonen parte-hartzea erraztea. Ez dakigu zergatik ez den parte hartu LAPZk sustatutako ikastaroetan, baina kontziliazio-premiak dituzten pertsona guztiei bertaratzeko laguntzen zaie. Iradoki da prestakuntza hori Berdintasun alorrak egitea.
- Kontziliazio-neurriak hartzen dituzten pertsonen Excel erregistroa gordetzea, sexuaren arabera banatuta.
- Nominen urteko auditoria (Kontuen Ganbera).
- Harrera Planean berdintasun arloko edukiak sartzea, Iruñeko Udalean sartzen diren pertsonak arloaz informatzeko eta sentsibilizatzeko, Udaleko Berdintasun Alorra eta berdintasunarekin lotuta egiten den lana ezagutarazteko.
- Lan baldintzetan dauden genero-desberdintasunak aztertzea. Arriskuen ebaluazioa ez da sexuaren arabera banatzen balorazio elementu gisa. Hartan sartuak daude, ordea, generoan jatorria duten arriskuak, eta sexuaren arabera banatutako datuak hartzen dira osasunaren ebaluazioan.
- Lan baldintzetan dauden genero-desberdintasunak aztertzea. Arriskuen ebaluazioa ez da sexuaren arabera banatzen balorazio elementu gisa. Hartan sartuak daude, ordea, generoan jatorria duten arriskuak, eta sexuaren arabera banatutako datuak hartzen dira osasunaren ebaluazioan.
- Osotasun fisikorako eta psikikorako arriskurik ez duten lan giroak mantentzea, prebentzio planaren baitan.

- Laneko bajek lanpostuari dagokionez duten eragina aztertzea, datuak sexuaren arabera banatuta bai baja eragin duten istripuetan, baja eragin ez dutenetan eta gaixotasun profesionaletan.
- Ugalketa osasuna, haurdunaldia eta edoskitzea prebenitzea, arriskua daragiten lanpostuak identifikatuz eta lanpostua egokitzeko mekanismoak ezarri, ahal izanez gero, edo bestela, haurdunaldian arrisku-prestazioa Mutuaren bidez bermatzea. Haurdunaldirako arriskua duten lanpostuetan lan egiten duten langileei jarduera-protokoloaren berri ematea.
- Ekipamenduak, ergonomia, jantziak, babes-sistemak eta makineria emakumeendako eta gizonendako egokitzea. Prebentzio Zerbitzuak ez ditu materialak eta ekipamenduak erosten, baina egiaztatzen du irizpide tekniko batzuen arabera erosten direla; besteak beste, lanpostuen egokitzapen ergonomikoaren arabera.
- Lan Eskaintza Publiko bakoitzean sartuta dauden lanpostuen % 2 generoaren biktima diren emakumeentzat gordetzea. Erreserba eraginkor hori 2020ko Lan Eskaintza Publikoen gainean egin da, eta haien deialdiak argitaratuko dira.
- Genero-indarkeriaren biktimei arreta eskaintzeko berariazko baliabideen barne-hedapena egitea.

Emakumeak ahalduntzea eta balio-aldaketa

AHALDUNTZEAREN arloan, eta emakumeen autonomia ekonomikoa sustatze aldera, Emakumeendako Udal Arreta Zerbitzuak (EUAZ) bere laguntza eta esku-hartze integralko programa mantendu du zaurgarritasun berezian dauden emakumeendako, hots, Eman Aukera Zeure Buruari. 2023an, 44 emakume artatu ditu 72 haurrekin (datua 2023/09/30era arte).

Gizarte Zerbitzuek ere hainbat jarduketa egin dituzte emakumeen enplegarritasuna hobetzeko, hala nola Gizarte Enplegu Babestuko Programako postuen % 55etan gutxienez emakumeak kontratatze konpromisoa hartzea (zehazki, 103 emakume eta 74 gizon aritu dira); emakumeak lehenestea, langabetuak kontratatze proiektuan mantentze-lanak egiteko eta hiri-altzariak margotzeko; nahasmendu mentalak jotako pertsonen nekazaritza-lan osagarriak egitea (nahiz eta 2023an 3 emakume bakarrik sartu diren proiektuan, 7 gizonen aldean); edota 15 emakumek parte hartu izana jendeari etxean gizarte- eta osasun-arreta emateko prestakuntza- eta enplegu-lantegian.

Horrez gain, Udaleko Gizarteratze eta Laneratze Taldeak (GLT), AMEDNA-Nafarroako emakume enpresarien eta zuzendarien elkartearekin elkarlanean, **MENTORING Proiektua** garatzeari eutsi dio emakumeen enplegarritasuna eta laneratzea handitzeko, hots, emakume bakoitzaren neurrira egindako prozesuak dira, emakume enpresari eta/edo zuzendari batek Gizarte Zerbitzuen erabiltzailea den emakume langabetu bat aholkatu eta lagundu dezan, betiere coach profesionalaren esku-hartzeak indarturik eta parte-hartzaileei talde prestakuntza emanik. 2023an, 130etik gora emakumek parte hartu dute.

Nafarroako Foru Komunitateak, Iruñeko Udalak (**Turismoa eta Merkataritza Sustatzeko alorra**) eta Nafarroako Enpresen eta Berrikuntzaren Europako Zentroak (CEIN) ekintzaileei eta enpresak sortzeari laguntzeko sinatutako lankidetzak-hitzarmenaren baitan, Emakumeak aldaketan. Aldaketa profesionalari eta ekintzailetza arlokoari ekiteko palankak lantegia egin zen, 30 emakumek parte harturik.

Hitzarmenaren bidez, halaber, Iruña Ekintzaile programa gauzatu da, gehienbat emakumeek parte harturik (12 izan dira, eta 6 gizon), Ekonomia Berdearekin lotutako esparruetan ekiteko interesa duten pertsonen aukerak eskaintzeko. Partaidetza eta eragin politikorako ildo estrategikorekin bat, Emakumeen Udal Kontseiluak bere jarduerari eutsi dio urtean zehar, Berdintasun Zinegotzigoak eta emakume-elkar-tee, talde politikoei eta sindikatuak solaskidetzak aktiboa mantentzeko asmoz.

Ildo estrategiko berarekin bat, **Herritarren Partaidetzan** emakume erraztaileen enplegarritasuna sustatu da partaidetzarako prestakuntza-ikastaroetan. 2023an zehar, ikastaroak emateko kontratatutako irakasleen % 80 emakumeak izan dira.

Partaidetza eta eragin politikorako ildo estrategikorekin bat, **Emakumeen Udal Kontseiluak** bere jarduerari eutsi dio urtean zehar, Berdintasun Zinegotzigoak eta emakume-elkarteek, talde politikoek eta sindikatuek solaskidetza aktiboa mantentzeko asmoz.

Iruñeko Emakumeen Etxea izen bereko elkartearekin batera kudeatutako udal-baliabide bat da, eta bere jarduerak egiten jarraitu du, hala nola ikastaroak, lantegiak, hitzaldiak eta prestakuntza-saioak, erakusketak, e.a., eta beste erakunde batzuek proposatutako jarduerak ere egin dira bertan. Era berean, lekua laga zaio Emakumeen Etxean Ipes Elkarteari **Silvia Fernández Viguera Emakumeen Dokumentazio Zentroa-Liburutegia** kudeatzeko.

2023an, koordinazio-bilerak eta Jarraipen Batzordearen bilkurak egin dira, informetika-materiala erosiz, etxeko mantentze-lanak eginez eta etxea koordinatzeko pertsona bat kontratatuz.

Emakumeen Etxean, halaber, **Feminismoen Eskola** ekimenaren edizio berria hasi zen urrian, 2 maila eskainita, eta 2024ko maiatzera arte iraunen du. **I. mailan** 25 emakume ari dira eta **II. mailan** 24 emakume eta gizon bat. Prestakuntza-ikastaro honetan, emakumeek munduari dakarzkioten ekarpenak berreskuratu eta haien balioa nabarmentzen da, egungo eztabaidak mahaigaineratuz eta gizartearen eraldaketa sustatuz. Berdintasun alorrak komenigarritzat jo du 0 maila ematea.

Ildo estrategiko horren beraren barnean, Berdintasun alorrak **dirulaguntza-deialdia** izapidetu du Iruñeko emakumeen elkartei, kolektibo feministei eta irabazi-asmorik gabeko bestelako entitatei zuzenduta, jarduketak finantzatzeko aldera, hots, genero-berdintasuna, balio-aldaketa eta emakumeak eta neskatoak bizitzaren arlo guztietan ahalduntzea sustatzeko; halaber, zaintzei balio handiagoa emateko, emakumeen eta neskatoen aurkako indarkeria mota guztiak ezabatatzeko, eta emakume eta neskatok guztien herritartasun eskubideen erabateko gauzapena sustatzeko. 18 entitaterekin proiektuak finantzatu dira eta, guztira, 132.612,38 euro jaso dituzte.

Hezkuntzaren eta hezkidetzaren ildo estrategikoan, Hezkuntzako Alorrak genero-berdintasunaren alde egin du irakurketa sustatzeko ekintzetan; zehazki, Haur Hezkuntzatik Batxilergora bitarteko ikastetxeetan irakurzaletasuna sustatzeko "Irakurriko dugu" programan. Idazleak ikasgelara joaten dira ikasleekin topaketa egiteko, bi sexuen arteko presentzia orekatua xede harturik, eta aholkularitza eskaini zaie irakasleei, genero-berdintasunarekin lotutako alderdiak barne. LECXIT banakako irakurketa programan, boluntarioen eta Lehen Hezkuntzako 4. mailatik 6. mailara bitarteko adingabeen artean, gehienak boluntarioak zirela ikusi zen (boluntario guztien % 76), eta antzemandako arrakala horren berri eman zitzaion Boluntarioendako Udal Bulegoari.

Bestalde, honako ekimen hauek garatzen ari dira, ikasleen gaitasun matematikoa eta zientifikoa, teknologikoa eta ingeniarietarako hobetzeko helburuarekin, gizartearen erronka digitalei eta teknologikoei aurre egin ahal izan diezaieten (bereiziki, neskato eta neska gazteengan eraginez), ikasketa horiek hautatzean eta profesionalizatzean genero-arrakala murrizte aldera:

- Ibilbide matematikoak iruñean zehar programa.
- Maleta periodikoa zure ikastetxean bisitan programa ikastetxeetan kimika-saiakuntzak egiteko.
- Manyaren sekretua kimika-breakout hezigarria. Maria Marie Curieren bizitza kontatzen da, emakumeek zientzian duten garrantzia ikusarazteko.

Eskola-eremuan ere, baina haur eta lehen hezkuntzako ikastetxeetako guraso elkartei zuzenduta, dirulaguntzak eman dira eskola-orduetatik kanpoko eskolaz kanpoko jarduerak antolatze eta egiteko, hala nola oporraldietako hiri-kanpamenduak, "goiztiarren" zerbitzuak eta familia eta lana bateragarri egitea errazten duten antzeko beste jarduerak batzuk, berdintasuna sustatzen dutenak lehenetsita.

Gaztediaren Etxeak ikasketa-aholkularitza mantendu du, online eta aurrez aurreko kontsultak eginez, eta programazioan genero-ikuspegia hartu du kontuan. 2023an, Etxeko **Aholkularitza Psikologikoak** Aniztasun afektibo-sexuala eta Maitasun osasungarria eta tratu txarren prebentzioa izenburuko lantegiak eman ditu Egunero plan bat abuztuko arratsaldeetako programazioan, bai eta udazkeneko programazioan (Tratu ona nola landu pertsonen arteko harremanetan) eta negukoan ere (Maitasun osasungarria eta tratu txarren prebentzioa gazteengan).

Kulturaren arloan, Civivoxeko programazioan Zinemako emakume heroiak zikloaren bi edizio egin dira, bata otsailetik maiatzera eta, bestea, 2023ko urritik 2024ko urtarilerara, filmak bi Civivoxetan (Iturrama eta Sanduzelai) emanik. Hilabete horietan ere, Zinemako eta serietako emakume errebelde eta arriskutsuak. Alde guztietara joandako neska gaiztoak ikastaroaren bi edizio egin dira.

Civivoxetako programazioan ere, Oh, Jainkosa maiteak!, zikloaren hirugarren edizioan, hainbat emakume idazlek hitzaldiak eta topaketak eskaini dituzte, beren lana azaltzeko; horretarako, beren lanean eragin nabarmena izan duen beste emakume idazle batekin aritu dira hizketan alegiazko solasaldi batean. Zikloak, hain zuzen, emakumeek literaturaren historian duten garrantzia erakusten du, isilaraziak izan diren arren, bai eta emakume idazle egungoenetan duten eragina ere.

Aurten, **Femkultur** jaialdiaren hirugarren edizioa martxoan egin zen, Emakumeen Nazioarteko Egunaren ospakizunekin batera. Zikloak ahotsa eta espazioa eman dizkie tokiko eta nazioarteko erreferentziazko bost emakume sortzailerari. Sorkuntza-laboregien, arte-instalazioen eta antzerki- eta musika-proposamenen bidez, haien lana eta sormen-prozesua nolakoa den erakutsi, eta sorkuntza garaikidean duten esperientziari buruz hausnartu dute. Jaialdiak muntako gaiak jorratu zituen, hala nola, emakumea kulturgintzan eta espazio publikoan aintzat hartzea, genero-rolak artean, berdintasuna ekoizpen artistikoan eta intelektualean, edo emakume artisten, zuzendarien, komisarioen eta kudeatzaileen ahalduztze profesionala...

Edizio horrek ere harrera bikaina izan zuen, bai ikusleen aldetik, bai parte hartu zuten emakume sortzaileen aldetik. Ikusi zen ekintza ona zela emakumearen irudia sortzaile gisa indartzeko, eta ontzat ere jo da ekitaldia martxora aldatu izana.

Urteko azken hiruhilekoan, **La risa lista** zikloaren edizio berria egin zen, emakumeek ondutako hainbat bakarrikzeta eman baitziren, guztiak ere estatu mailako figuren eskutik. Ziklo honek emakume komikoen garrantzia erakusten du, gizonetakoak nagusi diren eremu horretan.

Euskarazko kultur programazioa osatzen duten zikloetan, genero-ikuspegia duten jarduerak sartzen saiatu gara. Egin diren 38 jardueretatik 6 (% 15,8) genero-ikuspegiarekin egin dira. AINARAK (dokumentala eta solasaldia/genero migrazioa Pirinioetan), IRUNA, EMAKUMEEN HIRIA (2 bisita) (bisita gidatua/ibilbidea hirian barna, historian zehar hartan bizi izan diren emakumeen begiradaren bidez), MAGMA MÍA! (bakarrikzeta/ahalduntzea), MEMORIA (antzezlanaz/alzheimerre, zaintzak) eta EULI DANTZA (antzezlanaz/zaintzak).

Euskaraz ere, **Sartu eta Sortu** Programaren bidez, Kultura, Kirola eta beste arlo batzuetako gazte euskaldun sortzaileek beren lana eta sorkuntza esperientzia azaltzen diete DBHko 1. mailako ikasleei. Saiotetan, sortzaile gonbidatuak beren lanaz mintzo dira, eta emakumeek emakume gisa duten esperientzia nabarmentzen dute, desberdintasunaz, ahalduztzeaz eta beren arloan berdintasunaren alde egindako borrokaz hitz eginez, hala nola musikagintzan eta kirol profesionalean. Programan parte hartzen duten gonbidatuen erdiek baino gehiagok (batez ere kulturaren mundukoak) emakumeak edo pertsona ez bitarrak izan behar dute.

IKTeen arloan, 60 ikastaro eman dira **EMATICen**, 850 emakumek parte harturik¹. Udal-baliabide horren bidez, teknologien erabiltzeko eta eskuratzeko dagoen gene-

ro-arrakala digitala murrizten lagundu nahi da, eta, horrela, emakumeek gizartean, politikan eta lanean parte har dezaten erraztu, haien gizarteratzea eta laneratzea bultzatu, bai eta haien ahalduzko pertsonala eta kolektiboa sustatu ere.

IKTeen arloan ere, Udalak otsailaren 11 ospatu zuen hitzaldi baten bidez, hau da, **Emakume eta Neskato Zientzialarien Nazioarteko Eguna**: Adimen artifiziala eta feminismoa, Lorena Fernández Álvarez ingeniari informatikoak emana. Deustuko Unibertsitateko komunikazio digitaleko zuzendaria da eta STEAMi buruzko dibulgatzailea, genero-ikuspegia kontuan harturik.

Kirol arloan, eskolaume eta gazteendako areto-futboleko udal ligak (2023-2024) **balizko indarkeria kasuen aurrean jarduteko protokolo** bat du (hemen eskuragarri: <https://www.pamplona.es/temas/deporte/deporte-escolar-y-juvenil>).

Lehenago, erregelamenduak bazuen jarduera-protokolo bat hainbat bazterkeria-egoeratan jarduteko (sexuan oinarritutako kasuak, sexu-jazarpenekoak edo desgaitasunak eragindakoak). Protokoloa, orain, beste kasu batzuetara zabaltzen da, Adingabea Babesteko Legeak halaxe agindurik.

Berdintasunaren eta kirolaren adierazlea eguneratu da, aldi berean hainbat azpiadierazle osatua, Udal Kirol Zerbitzuaren berezko Adierazle Sistemaren barnean. Adierazle horrek izaera dimentsio anitza du, eta udaleko kirol kudeaketaren hainbat esparru hartzen ditu barne, berdintasunaren eta kirolaren inguruko hausnarketarako datuak ateratzeko.

Emakumeak ikusarazteari dagokionez, **Iruñeko Emakumeak Izendatu** taldeak, hots, ikertzaileek, kultur erakundeek ordezkariek eta historian nahiz zientzietan adituak diren unibertsitateko pertsonak osatuak, lanean jarraitu du 2023an. Aurten, Pompeion edo Iruñean agertutako lehen emakume-izenak biltzen dituen Hilarriari buruzko informazio-totema egin eta paratu da. Aurrekoa Vianako Printzea erakundeak agindurik suntsitu zen, hirian seinale gehiegi zeudelako.

Era berean, ikerketa batean oinarriturik, Historias silenciadas: vida y olvido de diez mujeres navarras represaliadas durante el franquismo liburua argitaratu da, emakumeoi gorazarre egiteko. Gainera, proposamena egin zaio Alkatetzari Hego Txantrako Plan berriko kaleei hamar emakume horien izenak emateko.

Azkenik, Hezkuntzako alorrak bultzatutako **Iruña ezagutu** Programaren helburuen artean honako hauek daude: emakumeek hiriko espazioetan duten azterna ikusaraztea eta hiriko historian eta kulturen esanguratsuak izan diren emakumeak nabarmentzea (2023an, 39 bisita egin dira). Bestalde, **Ibiltari** programako lantegi artistikoean, Udalaren Arte Garaikidearen Bildumako gizon-emakumeen artelan hautatuen sorta batekin lan egin da (9 lantegi 2023an).

Sexu-aniztasuna aitortzeko eta LGTBI+ herritarren eskubideak sustatzeko jarduerak
Iruñeko Udala sexu- eta genero-aniztasuna aitortzeko eta babesteko ekimenak eta politikak ari da bultzatzen azken urteotan, bai eta LGTBI+ pertsonen eskubideak babesteko eta bultzatzeko ere. 2023an egindako jarduerak memoria honen II. puntuan daude zehaztuta.

Zaintza-lanak eta erantzunkidetasuna bizitzaren jasagarritasunerako gaitortzea

Zaintzak eta erantzunkidetasuna aitortzeko esparruan, 2021ean Emakumeak eta zaintzak. **Iruñeko beste argazki-memoria bat erakusketa** jarri zen ikusgai, hots, emakume zaintzaileen, babesleen, sendatzaileen... 40 argazki, azalpen-taulen bidez aitortzeko zeinen garrantzitsuak diren emakumeek betidanik egindako zereginak eta lanak. Erakusketa eskura dago Iruñeko erakundeek edo toki entitateek erabil dezaten.

2023an, mailegu bat egin da eta Iruñeko Civivox batean jarri da ikusgai. Erakusketa eskatzen dutenek aseguru bat kontratatu behar dutenez, azkenean udal batek ez du erakusketa eraman, ez baitu gastu hori beharrezkotzat jo.

Berdintasuneko alorraren iritiz, interesgarria da erakusketa-eskaintza zabaltzea zaintzei buruzko ikuspegi berriak azaltzeko.

Emakumeen aurkako indarkeriarik gabeko bizitza hiri seguruan

Iruñeko Udalak, urtero bezala, bat egin zuen **Martxoaren 8ko** gizarte-aldarrikapenarekin (Emakumeen Nazioarteko Eguna) kanpaina baten bidez. Horrela, Nafarroako gainerako toki entitateetako berdintasun teknikariekin batera kartelak diseinatu eta **Anitzak gara, orain askeak** goiburua zehazteaz gain, programazio oparoa antolatu zuen, emakumeen, nesken eta neskatoen egoera era askotako ikuspegietatik lantzeko. Martxoan, Civivox Sarean eta Gaztediaren Etxean hainbat jarduera egin ziren, hala nola sukaldaritza, antzerkia, zinema, musika, diseinua, ahalduntzea, etab.

Ekitaldi instituzionalean, beren esperientzia arloetan nabarmendutako hiru emakumeri egin zitzaion gorazarre, udaletxeko fatxada morez argitzeaz gainera. Honatx 2023ko omendutakoak: María José Ballarín Domeque Obercorp taldeko lehendakaria eta Nafarroako Enpresaburuen Konfederazioko (NEK) lehendakariordea; María Sanz de Galdeano Arocena CEIN sozietate publikoko zuzendari-kudeatzailea; Vanessa Garde zinemarako, telebistarako eta ikus-entzunezko komunikabideetarako konpositorea; Mercedes Aranguren El camino de Nerea dokumentalaren zuzendaria, eta Amaia Osaba piraguita.

Halaber, urtero bezala, eta berdintasun-teknikaria duten gainerako toki entitateekin eta Nafarroako Udal eta Kontzejuen Federazioarekin koordinaturik, **azaroaren 25eko** sentsibilizazio-kanpainaren kartela, goiburua (**Ikusten duzu? geldi ezazu**) eta adierazpen instituzionala diseinatu ziren, Emakumeenganako indarkeriaren aurkako eguna baita, eta udaletxeko fatxada morez argiztatu zen.

Ekitaldi sinboliko gisa, zinegotziek Coworkids haurrendako udal-programako haurrek egindako panelez osatutako horma-irudi batean eranskailuak jarri dituzte. Eranskailu horiek indarkeriaren aurkako ikur ezaguna den esku-azpia zabalik duen esku altxatuaren irudi grafiko berria dira.

Gaztediaren Etxean, "Manual de salvación" kontzertua egin zen, Adriana Olmedoren eskutik. Azaroaren 25aren astean, **Festaguneetan eta gaueko aisialdi pribatuko guneetan indarkeria sexistari aurrea hartzeko eta erantzuteko protokoloaren** eguneratzea jaso duen web berria aurkeztu zen. Honatx protokoloaren helburuak:

- Indarkeria sexistaren aurrean erantzun integral bat ematea, herritarrek, instituzioek eta gizarte mugimenduak egina.
- Jarraibide komun eta partekatuak eskaintzea eraso sexistaren aurrean jokatzeko moduari buruz, horren aurrean erantzun eraginkorra bermatuko dutenak eta emakumea edozein modutan berriz biktimizatzea eragotziko dutenak.
- Hiri gisa dugun jarrera irmoa berrestea, hala instituzioen nola gizarte mugimenduen eta gaueko aisialdiko eragileen aldetik, emakumeen kontrako indarkeriaren aurka borrokatzeko.
- Laguntza ematea emakume guztien askatasun indibidual eta kolektiboan oinarritutako festetako eta gaueko aisialdiko ereduak sortzen.

Eguneraketa, hainbat erakunde aritu ziren lankide: Iruñeko Udala, Iruñeko Peñen Federazioa, Ostalaritzako Enpresa Txikien Nafarroako Elkarte (ANAPEH), Nafarroako Festa Aretoen, Dantzalekuen eta Diskoteken Elkarte (ASBANA), Nafarroako Ostalaritzako Enpresaburuen Elkarte (AEHN), eta Zentral, Terminal, Herriko Taberna, La Antigua Farmacia eta Ozone lokalak.

Sanferminetan, Eraso sexistarik Gabe, Iruña aske kanpaina egin zen berriro, honakoak xede harturik:

- Aurrera egitea jaietan eraso sexistak ezabatzeko udal-konpromisoan, eta emakumeen kontrako inolako erasorik gertatzen ez den hiri bat eraikitzea;
- Iruñearen jarrera erakustea (maila instituzionalean eta gizarteari begira) emakumeen kontrako indarkeriaren aurka.
- Egoera horiek lehentasunez salatzea.
- Emakumeek hiria espazio aske eta seguru gisa bizi dezatela ahalbidetzea.
- Ikusaraztea erantzun aktiboaren parte ez izateak berekin dakarrela indarkeriaren tolerantziaren parte pasiboa izatea, eta emakumeen aurkako indarkeria ez dela “fenomeno” bat eta ez dela saihestezina festa giroan.

Kanpaina hainbat hizkuntzatan burutua, kartel, mupi digital, sare, web eta bestelako euskarrien bidez zabaldutako zen.

2023ko Sanferminetako kanpainaren materialak	Kopurua
Kartelak	2.000
Imanak	160
Eskuaren pinak	30.000
Indarkerien gidak gaztelaniaz, euskaraz, ingelesez eta frantsesez	65.000
Sakela-txartelak	60.000
Pegatinak	110.000
Billabesak eta taxiak	9
Labrit lonak	1
Esku erraldoiak	3

Sanferminetan ere, komunikazio publikoan erantzun koordinatua emateko eta sexu-erasoetan herritarrek eman beharreko erantzunak antolatzeke, **2023ko Sanferminetan Iruñeko sexu-erasoei aurre egiteko protokoloa** jarri zen abian, Berdintasuneko alorrak, Komunikazio Zerbitzuak, Herritarren Segurtasuneko alorrak, Gizarte Zerbitzuetako alorrak eta mugimendu feministak parte hartuta. Berdintasuneko alorrak protokoloa eguneratzeko eta hartan ari direnak prestatzeko beharra dagoela.

Gainera, Gazteluko plazan, **sentsibilizaziorako eta sexu-erasoen prebentziorako informazio-gune** bat jarri zen, honako helburuak buruan hartuta:

- Herritarrei eraso sexistak prebenitzeko kanpainaren berri ematea eta egindako sentsibilizazio-materialak banatzea.
- Emakumeek informazio eta arreta espezializatuko zerbitzuak eskuratzeko modua zentralizatzea eta erraztea, festagune eta aisialdi-guneetan erasorik gertatuz gero (salaketa polizialik behar izan gabe).
- Festagune eta aisialdi-guneetako eraso baten aurrean dauden arreta-baliabideei buruzko orientazioa ematea.
- Beharrezkoa izanez gero, arreta- eta laguntza-protokoloa gaitzea.
- Eraso sexistei (pairatutakoak edo ikusitakoak) buruzko informazio anonimoa biltzea, bai eta inguruneak haiei emandako erantzunari buruzkoa ere.
- Udalaren, kolektibo feministen eta emakume-elkarteen arteko lankidetzadunak indartzea.

17.254 arreta eman ziren; 12.547 emakumeri eta 4.707 gizoni. Gainera, Emakumeendako Udal Arreta Zerbitzuak (EUAZ) eraso hiru biktima lagundu zituen. Azkenik, jaietako dagokienez, Komunikazio Zerbitzuak hizkera ez-sexistaren irizpideekin berrikusi zituen tokiko, nazio eta nazioarteko profesionalen bidaltzen zaizkien posten testuak, jaietarako akreditazio-prozesuari ekiteko eta ikus-entzunezko ekoiztetxei txupinazioa eta Gaixoa ni emititzeko eskaintzak aurkezteko.

2023ko lehen seihilekoan, **emakumeen aurkako indarkeriei aurre egiteko Iruñeko Talde Iraunkorraren** lan-dinamika mantendu da, Iruñean emakumeek pairatzen dituzten indarkeria-motei buruzko informazioa partekatze, hiriko indarkeria existenten biktimen egoera ezagutzeko, indarkeriaren kontrako baliabide publikoen hedapena hobetzeko, herritarrek sentsibilizatzeko kanpainak diseinatzeko, etab. 5 bilera egin dira, honako hauen ordezkariak parte hartuta: Berdintasuna, Herritarren Segurtasuna, EUAZ, SAM, Astelehen Moreak, Indarkeria sexisten aurkako plataformak, Peñetako talde Feminista, COCEMFE. Berdintasuneko taldea murriztu denez, ezinezkoa izan da talde horri deialdirik egitea 2023ko ekainetik hona, teknikariak lan-karga handiari erantzun ezinik dabiltzalako.

Emakumeendako Udal Arreta Zerbitzuak (EUAZ) arreta integrala eta pertsonalizatua ematen jarraitu du genero-indarkeria pairatzen duten edo pairatzeko arriskuan dauden Iruñeko emakumei; zehazki, 542 artatu ditu 2023/09/30era arte, eta hainbat lantalde eta batzordetan ere parte hartu du.

Bere jardueraren barnean, EUAZk hitzaldiak ematen ditu bere lana zabaltzeko, eskaintzen dituen zerbitzuei eta haiek eskuratzeko moduari buruzko informazioa emateko, genero-indarkeriaz kontzientziatzeko eta indarkeria identifikatzeko eta hari aurre egiteko aukera emanen duen informazioa eskaintzeko. 2023an, honako hauek egin dira:

- 3 saio María Inmaculada Institutuan, mendekoei arreta soziosanitarioa emateko erdi-mailako prestakuntzako ikasleei zuzendua.
- Saio bat Hezitzaileen Eskola Ikastetxe Integratuan, Haur Hezkuntzako goi-mailako ikasleei zuzendua.
- Kafe tertulia bat ACODIFNA elkartearekin.
- Prestakuntza-saio bat, sexu-esplotazioarako salerosketaren biktima diren emakumeendako baliabideei buruz, kolektibo horrekin lan egiten duten elkartei zuzendua.

Indarkeriari aurre egiten dioten emakumei enplegua lortzea erraztuko dieten neurriak hartzei dagokionez, 2023an **GAIA** programa gauzatzen jarraitu da, hots, 2022an abian jarria, Nafarroako Enplegu Zerbitzua-Nafar Lansareren eta Iruñeko Udalaren arteko lankidetzak-hitzarmenaren bidez, Suspertze, Eraldatze eta Erresilientzia Planaren baitan. Prestakuntza-proiektu bat da, genero-indarkeriaren, emakumezkoen salerosketaren eta sexu-esplotazioaren biktima diren emakumeak kontratatze eta gizarteratzeko konpromisoarekin, arreta pertsonalizatua emanez, gizarteratzeko eta laneratzeko ibilbide integratuen bidez, haien enplegagarritasuna hobetzeko eta haien laneratzeara sustatzeko. 2023an, 6 emakumek parte hartu dute.

Neska-mutilentzako indarkeriarik gabeko berdintasun- eta ikaskuntza-guneak indartzei dagokionez, Iruñeko Udaltzaingoko kideek genero-berdintasunari buruzko hitzaldiak eman dituzte (161 mutilek eta 168 neskek parte hartuta), eta, era berean, genero-indarkeriari buruzko hitzaldiak, 46 mutilek eta 50 neskek parte hartuta.

Iruñeko udaltzainek hainbat prestakuntza-ekintzatan parte hartu dute berdintasunaren eta genero-indarkeriaren arloan. Hona hemen, zehazki:

- Genero-indarkeriaren biktimentako polizia-arreta, salaketa eta salaketaren ondoko babesa. 3 ordu.
- Polizia judizialaren atestatuen, genero-indarkeriaren, sexu-erasoen eta bestelako enplegu-instrukzio-ikastaroa. 66 ordu. Parte-hartzaileak: 2 emakume eta 4 gizon.
- SIRAJ datu-basea erabiltzeko prestakuntza. Parte-hartzaileak: 2 emakume eta 5 gizon.
- SIRAJ2 datu-basea erabiltzeko prestakuntza. Parte-hartzaileak: 2 emakume eta 4 gizon.
- VioGén sistemaren hasierako erabilerari buruzko prestakuntza. 5 ordu.

2023an, **indarkeria-testuinguruetan bizi diren adingabeei arreta emateko talde eragileak** lanean jarraitu du, genero-indarkeriako egoeretan adingabeei arreta koordinatua emateko, udaleko gizarte-zerbitzuen programen bidez (EUAZ, EAIA eta EIF, bai eta DUO eta PIF programen bidez ere). Horren baitan, erabaki da haurren programak eta EUAZk adingabe horiei buruzko datuak biltzea. Horretarako, EUAZk atal bat gehi-

tu du bere datu-basean, genero-indarkeriaren biktima diren emakumeen seme-alaben kopurua eta haien adinak biltzeko, bai eta indarkeriaren zuzeneko lekuko edo biktima diren jasotzeko ere. Datu hori EUAZren memorieta ageri da 2022z geroztik.

Arazo horren inguruan, halaber EUAZko eta Iruñeko Udaleko Haur programetako profesionalek (5 emakume) **prestakuntza** jaso dute adingabeen genero-indarkeriako testuinguruak atzemateko eta haien esku hartzeko.

Azkenik, **Emakumeen mutilazio genitalaren aurreko tolerantzia ezaren Nazioarteko Egunean** (otsailak 6) dokumental bat eman zen Gaztediaren Etxean eta, horrekin batera, esperientzien mahai bat eta zapalduaren antzerkia. Bestalde, **Emakumeen eta haurren Salerosketaren eta Sexu Esplotazioaren aurkako Nazioarteko Egunean** (irailak 23), berdintasunari buruzko jardunaldi bat egin zen, gai horretan adituak diren hiriko bi elkarterekin koordinaturik, hirian sexu-esplotazioan bizi diren emakumeen egoera Iruñeko herritarrei ezagutarazteko. Jardunaldian, hizketaldia egin zen sexu-esplotaziotik biziraun duten emakumeekin, bai eta aldaketa-eragileekin ere, 40 emakumek eta 3 gizonen parte harturik.

Jakinarazitako ekintzen azterketa kuantitatiboa

Iruñeko Berdintasunerako III. Planaren 2023ko azterketa kuantitatiboa egiteko, ekintzen **175 jarraipen-fitxaren** informazioa erabili da.

Udal alor gehienek jarraipen-fitxak bete eta bidali dituzte, hainbat departamentutik, zehazki: Komunikazio Zerbitzua, Alkatetza Kabinetea, Garapenerako Lankidetzak, Ekintza Komunitarioa, Berdintasuna, Hezkuntza, Soziologia, Osasuna eta Kirola, Gizarte Zerbitzuak, Kultura, Merkataritza, Turismoa, Herritarren Segurtasuna, Etxebizitzaren Birgaitzea, Hirigintzako Gerentzia, Pertsonen Kudeaketa, Ogasuna, Gazteria, Herritarren Partaidetza, Garapen Jasangarria eta Mugikortasuna.

Jakinarazitako ekintzen % 22 (38 175etatik) Berdintasuneko alorrek gidatu ditu. **III. Planaren esku-hartze esparruekin** bat, ekintzen erdia baino gehiago (% 55,4) GOBERNANTZA esparruari dagozkio.

Aipatzekoa da ekintza-kopuru handiena (90) LE03ri dago kiola. **Berdintasun printzipioa txertatua duten lan- eta administrazio-prozedurak**; jarduketan artean daude garrantzi berezia duten plan, programa eta proiektu guztietan genero-ikuspegia txertatzea. Ondoren, LE13ri dagozkion ekintzak datoz. **Herritarrek emakumeen aurkako indarkerian prebenitu eta sentsibilizatzea** (20), LE14. **Koordinazioa emakumeen aurkako indarkeriaren arloan**, emakumeen kontrako indarkeriari aurre egiteko 14/2015 Foru Legearen jarraibideen arabera (11) eta LE05 **Partaidetza eta Eragin Politikoa** (10).

Arestian adierazi den bezala, fitxak ekintzen jarraipenari dagozkio. Ekintzak gutxieneko gauzapean-unitateak dira; horrenbestez, **III. Planaren jarduerak bati hainbat ekintza dagozkioke**. Horren haritik, baloratutako 175 ekintzak Planaren 38 jarduketan sartzen dira. Bada, ekintzen jarduketan banaketa hurrengo orrialdeko taulan ageri da. Berriz ere, ekintza kopuru handiena (64) genero-ikuspegia txertatzeko jarduketari dago (AC10) eta, ondotik, Berdintasunerako Barne Planaren baitan (24) garatutako ekintzak datoz.

Jarraipen-fitxan **ekintzen denbora-izaerari** buruzko informazioa dago barne, hots, ohikoa izan daiteke (zerbitzu bat edo dirulaguntza bat, adibidez) edo unean unekoa (ikerlan bat, adibidez). Ekintzen % 72,6 alorretako ohikotzat jo dira eta, gainerako % 27,4, berriz, unean unekotzat. **Ekintzak Berdintasunarekin duen loturari** dagozkionez, 96 Berdintasunekoak berezkoak direla jo da, eta 79, zeharkakoak.

Ekintzen xede-publikoari dagokionez, % 38 herritarrei zuzenduta dago, eta % 18, udal-langileei. Beste publiko hartzaile batzuetan honako hauek aipatu dira, besteak beste: komunikazio-enpresak eta profesional autonomoak, lanerako adin aktiboan diren pertsonak, gaueko aisialdi pribatuko guneak, eta emakumeak beren seme-alabekin.

Ekintza-motaren arabera, gehienak sarturik daude prestakuntza-ekintzen taldeetan, lantegietan, informazio- eta dibulgazio-saioetan (54) eta zeharkakoetan (53). **Ekintzen abenduaren 31ko egoerari** dagokionez, % 79 amaituta zeuden (139 ekintza).

Azkenik, aipatu behar da baloratutako ekintzen % 26k **kanpo-kontratazioa** dakartela, eta % 37k, berriz, eskusiboki baliabide propioekin egiten direla. Ez dago horri buruzko informaziorik 65 ekintzaren kasuan.

LGTBI

Sexu-aniztasuna aitortzeko eta LGTBI+ herritarren eskubideak sustatzeko jarduerak Iruñeko Udala sexu- eta genero-aniztasuna aitortzeko eta babesteko ekimenak eta politikak ari da bultzatzen azken urteotan, bai eta LGTBI+ pertsonen eskubideak babesteko eta bultzatzeko ere. 2023an, LGTBI+ komunitateari dagozkion jarduketan 7 jarraipen-fitxa jaso dira.

LGTBI+ pertsonen aurkako erasoen aurreko erantzuna koordinatzeko protokoloaren baitan, 2023an hiriko LGTBI+ mugimenduko kolektiboan eta Udaleko hainbat alorren arteko lan bateratua mantendu da: Berdintasuna, Herritarren Segurtasuna (UPAS) eta Gizarte Zerbitzuak (EUAZ), LGTBI+ pertsonekin hiri askotarikoa eta askea eraikitze jarduketa-esparrua eta beharrezkoak diren baliabideak sortzeko. Pertsona guztiek esparru guztietan lekua izanen duten ingurunea sortzea da xedea. Hala ere, LGTBI Planik ez izateak jarduketa horien kokapena zaildu du.

Prozesu hori hiriak LGTBI+ politika publikoekin duen konpromisoaren parte da, LGTBI+ kolektiboak eta herritarrak kontuan hartuta, gizartearen benetan eraldatzeko funtsezko eragileak baitira. Hirian LGTBIfobia desagerraraziko bada, indarkeria horiek ikusarazi behar dira eta gertatzen diren egiturazko indarkeriaren kulturen eta suposatzen duten eskubide-urraketen testuinguruan kokatu behar dira, eta hortik abiatuta indarkeria horiek ezabatzeko eta LGTBIfobiarik gabeko hiria bermatzeko behar diren mekanismoak sortu.

Mekanismo horietako bat **LGTBIfobiaren aurkako Behatokia** da, hots, homofobiaren, lesbofobiaren, bifobiaren eta transfobiaren aurkako behaketa-sistema iraunkor bat da Iruñean. Organo horrek hiriko eraso LGTBIfobikokoen gaineko ikuspegi orokorra jaso nahi du, Udalak egiten dituen prebentzio- eta sentsibilizazio-ekintzak bideratzeko.

Horrela, Behatokiaren bigarren txostenarekinbat, 2022ko abuztuaren 1etik 2023ko uztailaren 31ra, 34 gertakari erregistratu ziren Iruñean LGTBIfobiagatik, bai aurrez aurre, bai beste bide batzuetatik (telefonoa, posta elektronikoa eta sare sozialak).

Bestalde, **Harrotu** Iruñeko Udaleko Sexu eta Genero Aniztasunari Arreta eta Informazioa emateko Zentro Publikoak **LGTBI inguruan informatzeko eta haien parte-hartzea nahiz eskubideak sustatzeko zerbitzua** mantendu du, arreta emanez 217 emakumeri eta 167 gizoni, informaziorako, komunikaziorako eta trebakuntzarako jarduketak garatu eta dinamizatze, Sexu Aniztasunarekin eta Generoarekin lotutako esparruetan. Zehazki:

- Baliabideak ematea LGTBI herritarrei eta gizarte-sareari laguntzeko.
- Sexu eta Genero Aniztasunean interesa duten elkarteak eta herritarrak oro har artatzea.
- LGTBI herritarren errealitateen gaineko hedapenean eta haien eskubideen sustapenean lan egitea, Udalarekin koordinatuta.
- Herritarren sentsibilizazioan lan egitea, adierazpen LGTBIfobiko oro identifikatu, prebenitu eta arbuiatzeko.

Harrotuk programatan banatuta mantendu du **hiruhilekoko programazioa**:

- ahalduntze pertsonala,
- ahalduntze kolektiboa,
- gizarte- eta kultura-jarduerak,
- sentsibilizazioa eta oinarritzko prestakuntza, eta
- boluntarioria.

Hiru hilean behin programatutako jardueraz gain, ekitaldiak ospakizun-egunotan egin dira:

- **Ekainaren 28an**, ortzadarraren bandera Iruñeko Udaleko fatxadan paratu zen, eskubideen aldarrikapenekin bat egiteko eta pertsona askok beren sexu-orientazioagatik edo genero-identitateagatik pairatzen duten diskriminazioa salatzeke. Kontzertu bat egin zen, 150 pertsona inguru bertaratuta, eta lantegiak eta hizketaldiak ere, 125 lagunek parte hartuta (92 emakume eta 33 gizon).
- **Urrian** hainbat jarduera antolatu ziren, Naizen elkartearekin lankidetzan, sexu- eta genero-identitateari buruzko gaiak lantzeko, Trans Despatologizazioaren Eguna ikusarazteko eta trans errealitatei buruzko eztabaida- eta azterketa-guneak sortzeko. Honatx jarduerak: Monstruo film laburra eta Mi pequeño gran Samurai dokumentala eman ziren, eta, ondoren, solasaldiak. Halaber, bi hitzaldi izan ala ez ez izan (trans): nola egin aurre zalantzei, eta Nor da trans legearen beldur? Bukatzeko, trans adingabeak dituzten familiendako topagune bat antolatu zen, jolasgune bat barne.

Azkenik, Berdintasuneko alorrak, aurreko urteetan bezala, **LGTBI kolektiboendako dirulaguntza** kudeatu du, herritarrei eta/edo LGTBI herritarrei zuzendutako proiektuak egiteko, haien parte-hartzea eta ahalduntzea sustatzeko, eta gizarte-eskubi-deak lortzearen alde lan egiteko. Horren bidez, 5 erakunderen proiektuak finantzatu ziren eta, guztira, 20.000 € jaso zituzten.

Jakinarazitako ekintzen azterketa kuantitatiboa

2023an, LGTBI+ komunitateari dagozkion jarduketan **7 jarraipen-fitxa** jaso dira, guztiak ere AC42 ekintzari dagozkionak. Informazio-proiektuan sexu-aholkularitzako zerbitzu bat sartzea LGTBQI kolektiboarendako, ahalduntzearen esparruan.

Jakinarazitako jarduera guztiak ohikoak dira alorrean eta Berdintasuneko alorraren berezkoak. **Ekintzen abenduaren 31ko egoerari** dagokionez, guztiak bururaino eramanda dira 2023an, eta 2024an handitu, mantendu edo errepikatuko dira, ohiko izaera baitute.

Jarduerak herritarrentzat izan ziren, irabazi-asmorik gabeko erakundeendako dirulaguntzen deialdiaren kasuan izan ezik.

Ekintza motaren arabera, 3 Prestakuntza Ekintzen/Lantegien/Informazio Saioen/Dibulgazioaren taldean daude sarturik; 2, Arreta Zerbitzuaren taldean, 1 Dirulaguntzan eta 1 Protokoloan.

2.3.3 Kultur aniztasuna

Iruña hiri anitza da eta, bertan, kultura asko bizi dira elkarrekin eta elkarren arteko harremanean dihardute. Iruñeko Udalaren erroldako datuen arabera, 2023ko abenduaren 1ean, hiriko biztanleriaren % 22,6 atzerrian jaio da, Iruñeko 210.874 biztanleetatik 47.728 biztanle, hain zuzen ere.

Beste hiri batzuetan bezala, Iruñeko fisionomia nabarmen aldatu da azken hamar-kada hauetan. Hain zuzen ere, kanpoaldeko zein barnealdeko migrazio-fluxuek bultzatu dute azken urteotan gure hiriko gizartean eta demografian izaniko aldaketa nagusia, hiria hainbat alderditan eraldatu baitute eta, oraindik, beste alderdi askotan ere eraldatzen ari baitira. Horren guztiorren ondorioz, Iruñean etengabeak dira ez-augarri nahiz jatorri sozial eta kultural desberdineko pertsonen arteko harremanak.

Iruñeko Udaleko Kultur Aniztasunari eta Herritartasun Inklusiboari buruzko I. Planaren garapena 2021ean hasitako prozesuaren baitan dago, urte hartan kultur aniztasunari buruzko diagnostiko bat landu baitzen. Prozesuak ildo bat ezarri nahi du, Iruñeko hiriak bidea egin dezan kulturen baterako existentziatik kulturen arteko bizikidetzara eta, horretarako, behar diren helburuak, ekintzak, jarduerak eta programak ezarriko dira, xede orokor hori lortze aldera.

Iruñeko Udaleko Kultur Aniztasunari eta Herritartasun Inklusiboari buruzko I. Plana (2023-2026). Onespena.

2021. urtearen bigarren erdian, partaidetzan oinarritutako diagnostiko-prozesua burutu eta gero, Kultur Aniztasunerako Plan bat ondu zen, Iruñeak egun dituen erroka berriei erantzuteko: aniztasuna hiriari berez datxekion ezaugarria baita, eta aniztasun hori oinarri hartzea, garapenerako, gizartearen kohesiorako, ekitaterako eta bizikidetzarako. Iruñeko herritarrei dago zuzendua, oro har. 4 ardatz estrategiko bildu ditu eta 150 ekintza baino gehiago. Ekintzak urtero zehaztuko dira Plan Operatiboaren bidez.

2023ko Plan Operatiboak ezartzea, inplikaturako Alorrek egin beharreko ekintzak biltzeko.

Kulturen arteko Bizikidetzarako eta Arrazakeriaren eta Xenofobiaren aurkako Borrokarako figura teknikoa ezartzea (Iruñeko Tecir teknikaria)

Komunitatean esku hartzeko figura da, Nafarroako Gobernuak prestatu duen Nafarroako Kulturen arteko Bizikidetzaren 2021-2026 aldiko Estrategiaren inguruan garatutako plangintzarekin bat.

Kultur Aniztasunaren Foroa

Kultur Aniztasunaren Foroa herritarrek parte hartzeko organo gisa indartzea: kultur aniztasunaren ordezkaritza Udalaren partaidetza-esparruetan eta -organoetan indartzea; kasu honetan, kultur aniztasunaren foroan bitartez. Foroaren koordinazioa, antolaketa, programazioa, kudeaketa eta hartan parte hartzea sustatzea. Aniztasunaren foroa Udalaren eta kultur aniztasuneko elkartearen arteko zuzeneko elkarlanketarako gunea da. 2023an, 4 foro egin ziren: Otsailaren 8an eta 22an, irailaren 19an eta abenduaren 13an.

Elkarteak, kolektiboak eta, oro har, herritarrak kultur aniztasunaren eta kulturarteko gaitasunen arloan lagundu, prestatu eta sentsibilizatzea

Herritarren Partaidetzako Alorrak (SIRP, SDPC, Boluntariotza Bulegoa) eta beste udal alor batzuek, hala nola Gazteriak (Gaztediaren Etxea) edo Berdintasuneko Alorrak (Harrotu eta Emakumeen Etxea), eskaintzen dituzten baliabideekin koordinaturik egiten den lana; kultur aniztasunaren arloan berariaz prestatzeko ikastaroen programazioa; eta kultur aniztasuneko elkarteekin eta elkarteentzat eta herritarrentzat oro har egiten diren ekintzen koordinazioa.

- Partaidetzarako informazio eta baliabide zerbitzua: informazioa ematen zaie elkar-teei eta herritartasun aktiboari partaidetza arloan, deialdi, areto lagapen, eta beste gai batzuetan. Liburutegi espezializatua dago barne, bai eta lege aholkularitzarako zerbitzu bat ere.
- Herritarren Partaidetza Dinamizatzeko Zerbitzua: proposamenak bildu eta bideratzea, dirulaguntzei buruzko argibidea eta aholkularitza, laguntza pertsonalizatua.

Alorren arteko koordinazioa, udal langileak kulturarteko gaitasunetan prestatzea Iruñeko herritarrendako arreta hobetzeko, oinarri harturik kulturarteko ikuspegia eta haren garapena

Urteko prestakuntza-eskaintza programatu eta haren egutegia finkatzea udal langileentzat, udal alorren errealitate eta beharretara egokitua hainbat arlotan, hala nola harreran, zerbitzuan, garatzen diren ekintzen kulturarteko ikuspegian, aurreiritzietan, kultur gaitasunetan eta kultur aniztasunaren kudeaketa positiboan. Koordinazioa hobetzea eta alorren arteko lana indartzea, kultur aniztasunaren esparruan lanaren zeharkakotasuna bermatzeko.

Kultur aniztasunean diharduten elkarte eta taldeen parte-hartzea indartzea Herritarren partaidetzako dirulaguntza garatzea

Kultur aniztasunaren berariazko epigrafea, kultur aniztasuneko elkartearen parte-hartzea sustatzeko eta Iruñeko kultur aniztasunaren aberastasuna ikusarazteko. Deialdia egiteko, zabaltzeko, justifikatzeko... eginkizunak.

2023an, 40.000 euro erabili dira aurkeztutako 21 proiektutarako.

Hirian dagoen kultur aniztasuna modu positiboan eta festa giroan ikusaraztea

Gizarte-ehunarekin batera hainbat ekitaldi antolatuz eta askotariko kultur eta festa giroko agenda programatuz.

Migratzaileei eta kultur aniztasunari dagozkien nazioarteko egunak ospatzea: Martxoak 21 (arraza-diskriminazioa ezabatzeko nazioarteko eguna), maiatzak 21 (kultur aniztasunaren mundu eguna), urriak 12 (hispanitatearen eguna) eta abenduak 18 (migratzailearen eguna).

Kulturen kalejira

Berriazko ekitaldi bat da kultur aniztasunaren inguruan sanferminetako programazioaren barnean, uztailaren 14an egiten dena, hirian dauden kultura guztien balioa nabarmentzeko eta ikusarazteko. Ekitaldia garatuko bada, lan handia egin behar da aurrez, elkarte-ehunarekin -kultur aniztasunaren ehunarekin, bereziki- koordinaturik eta elkarteek ere parte hartuta.

2023an, kultur aniztasunaren esparruko 49 taldek parte hartu zuten.

2.4 Gobernu estrategikoa eta hiri kontserbazioa

2.4.1 Gobernu estrategikoa

Bulego Estrategikoak Hiri Plan Estrategiko bat diseinatu, landu, kudeatu eta haren jarraipena egitearekin lotutako eginkizun guztiak ditu bere gain, bai eta horrek dakartzan lan guztiak egitea ere. Ardura horiek emaitza da Iruñeko 2030 Hiri Agenda, 2021ean onetsia, gaur egun garapen fase honetan edo hartan dauden 57 proiektu barne harturik.

Bulego Estrategikoak, gainera, beste zeregin batzuk ere baditu, hala nola Europako funtsak hartzea deialdi lehiakorren bidez; zeharkako proiektuak bultzatzea; ikerketa soziologikoa egitea eta Iruñeko behatokia; eta kanpoaldeko lankidetzak kudeatzea.

Horrenbestez, Bulego Estrategikoaren barnean, honako lan-esparru hauek daude:

1. Iruñeko 2030 Hiri Agendaren kudeaketa eta bultzada
2. Europako proiektuak
3. Next Generation EU Suspertze Funtsak
4. GIS eta Udal Kartografia
5. Iruñeko Hiri Behatokia.

Iruñeko 2030 hiri agenda

2023a mugari izan da Iruñeko 2030 Hiri Agendaren komunikazioan, Iruña 2030 Kontzientziazio eta Sentsibilizazio Proiektua garatzeari esker.

2030 Agendaren sentsibilizazio, kontzientziazio eta hedapen lanak ardatz harturik, Iruñeko 2030 Hiri Agendaren ildo estrategikoen helburuekin bat datorren jarduera sorta zabala gauzatzea ahalbidetu zuen.

Jarduera programa zabal bat prestatu zen, herritarrak eta eragileak Iruñeko 2030 Hiri Agenda ezartzeko prozesuaren parte aktibo izateak duen garrantziaz informatu, mobilitatu eta inplikatzeko, eta GJHk lortzen laguntzeko.

Erakusketa ibiltariak, hiri-rai, proiektuetarako bisitak, material pedagogikoak egitea, etab. Guztiak ere, Iruñeko 2030 Hiri Agendaren jarduerak eta balioak zabaltzera daude bideratuta, Garapen Jasangarriko Helburuak lortze aldera.

Azken urtean nabarmentzekoa da Iruña 2030 webgunearen sorrera, Hiri Agendaren komunikazio kanal nagusia izateko diseinatua.

2023ko azaroaren 2an, gainera, Bulego Estrategikoak IRUÑEKO HIRI AGENDAREN III. JARDUNALDIAK antolatu zituen Ziudadelan, GJH - "Helburu Globalak Tokiko Gobernuen Zerbitzura" izenburupean. Horrela, urteroko hitzordu bat finkatu zen, Iruñeko 2030 Hiri Agendan izaniko aurrerapenen berri emateko eta funtsezko eragileen arteko truke gune bat eskaintzeko. Aldi hartan ere 2030 Itunarekiko atxikimendu berriak sinatzeko saio bat egin zen.

Halaber, Hiri Agendaren Gobernantza Ereduaren baitan, 2030 Ponentzia (Udal Taldeak ordezkatzeko organoa) eta 2030 Batzordea (hiri eragile sozial, ekonomiko eta instituzional nagusiak ordezkatzeko organoa) egin ziren.

2023ko lehen hilabeteetan, "Iruña, Pilotaren Munduko Hiriburua" proiektua prestatu zen, partaidetzan oinarriturik. Horretarako, 20 elkarrizketa baino gehiago egin ziren

pilotazaleen munduko eragile ospetsuekin, bi lan-mahai, 30 pertsona inguruk parte harturik, eta proiektua Labrit pilotalekuan aurkeztu zen, pilotari ospetsuak, udalbatza, Nafarroako Gobernuako goi-kargudunak eta pilotazaleen munduko eragileak bildurik.

Bestalde, Bulego Estrategikoak Espainiako Zerbitzu- Ikaskuntza Sareak antolatutako jardunaldian parte hartu zuen, Cosladan, AUP2030 Zerbitzu- Ikaskuntzako Proiektu Estrategikoa aurkezteko.

Europako proiektuak

Bulego Estrategikoak Europako proiektuen kudeaketan espezializatutako langileak ditu eta Europar Batasunaren finantza-ingurunea ezagutzen dute. Hiri Agenda-ren helburuak eta bertan jasotako proiektuak beti kontuan harturik, Bulego Estrategikoak Europako funtsak erakartzeko ardura dauka, proiektuetan parte hartuz. 2023an, honako proiektu hauetan lan egin da:

STARDUST

Proiektu honek (STARDUST), H2020 SCC1 Europako programarekin batera finantzatua, barne hartzen du Smart Cities direlakoei buruzko hiru proiektu pilotu egitea Europako hiru hiritan (Iruña, Trento eta Tampere), eta bertan parte hartzen dute, halaber, emaitzak transferitzen zaizkien beste hiri batzuek (follower cities). Iruñeko Udalaren zeregin nagusia da askotariko erakundeak biltzen dituen tokiko partzuergoaren buruan jardutea, pilotua garatzeko.

2023an, azken gauzapeen teknikoak egin ziren, hots, panel fotovoltaikoen nahiz Bee Planet bigarren bizitzaldiko baterien bidez elikatutako mikrosare baten instalazioa Arrotxapea Ipn, eta argiztapen adimentsuko proiektu pilotu bat Arantzadin.

Bulego Estrategikoak, gainera, tokiko partzuergoaren bilerak antolatzen jarraitu zuen eta Europako partzuergoaren bileretan ere parte hartu zuen (osoko bilkurak eta tematikoak), hala aurrez aurrekoak (Tampereko ekainean, eta Trenton, urrian), nola online.

Ekainean, gainera, proiektuaren emaitzak aurkeztu ziren, Tampereko jardunaldietan (Finlandia).

POTEnT

POTEnT proiektua FEDER funtsen bidez dago finantzatua Interreg Europe programaren bitartez, eta haren helburua da 2023rako aurreikusitakoa edo espero dena baino % 10etik gorako murrizketa lortzea karbono-isurietan, eta, horretarako, agintari publikoek energia-zerbitzuak hobeki eskaintzea lortu nahi da. Energia Agentzia da atal teknikoaren buru, eta Plangintza Estrategikoak laguntza etengabea ematen du kudeaketan, bazkide europarrekiko koordinazioan, etab.

Proiektu honetako jarduera garrantzitsuenetako bat gainerako bazkideekiko elkarlana eta esperientzia-trukea da eta, jarduerak hein handi bateak truke-bilerak egitea zekarren berekin. Covid krisiaren ondorioz, online egin behar izan dira.

2023an proiektua amaitu zen, eta bereziki emaitzen zabalkundean egin zen ahalegina. Horrela, urtarrilaren 24-25ean, proiektua Nafarroako Gobernuak antolatutako Energia Komunitateen Europako Biltzarrean aurkeztu zen. Bulego Estrategikoak POTEnT proiektuan diharduten Europako hainbat hiriren kontaktuak erraztu zituen, eta Iruñera etorri ziren Energia Komunitateen arloan izandako esperientzien berri emateko. Udaleko Energia Agentziak (AEMPA) ere ekitaldian parte hartu zuen.

Proiektua amaitzeko, emaitzak aurkezteko hitzaldi bat egin zen Parisen, apirilaren 20an. Bertan, Bulego Estrategikoko eta Udal Energia Agentziako langileek parte hartu zuten. Emaitzarik interesgarrienak, dena den, Iruñean aurkeztu ziren (Komunitate Energetikoen garapena). Hilaren 21ean, bazkideen batzarra egin zen proiektuaren itxierari buruz.

Bulego Estrategikoak proiekturako funtsak justifikatu eta jasotzeko lanak egin zituen, eta udal-kontabilitatean kontrolatu ziren.

oPEN Lab

oPEN Lab proiektua EBk finantzatzen du H2020 programaren bidez, 2021eko urrian abiarazia. Proiektuak errepikatu daitezkeen eta komertzialki bideragarriak diren irtenbide-sortak identifikatu nahi ditu, energetikoki positiboak diren auzoak lortzeko asmoarekin, egungo hiri-testuinguruen baitan, eta tokiko energia-sisteman guztiz txertaturik. Proiektuan teknologia eta sorta horiek ari dira testatzen auzo mailako irtenbide integratu gisa. Erakusle horiek Iruñean egin dira, baita Genk (Belgika) eta Tartu (Estonia) hirietan ere. Iruñean, Arrotxapean egin dira jarduketak, San Pedro multzoan, zehazki.

Proiektu honetan, Bulego Estrategikoak proiektuaren koordinatzailearen eta Udalaren arteko harreman-gunearen eginkizuna du (SPOC- Single Point of Contact).

2023an, mugarri garrantzitsuenetako batzuk lortu ziren, Iruñeko Udalak proiektu honetan hartutako konpromisoei dagokionez: martxoan, energia bulegoa inauguratu zen Arrotxapean eta, ekainean, AEMPak eta Partaidetzako alorrak gidatutako prozesu parte-hartzaile baten ondorioz, Arrotxa-E auzoko lehen energia komunitatea eratu zen. Gainera, San Pedro multzoko 11-12 atariei dagokien eraikina berritzeko lanak hasi ziren. Udalak, gainera, IWER plazaren proiektuari egindako aldaketak onartu zituen, oPEN Lab proiektuak aurrez sustatutako alde parte-hartze prozesu batean sortuak.

Komunikazioari dagokionez, nabarmendu behar da 2023ko azaroan argitaratu zela oPEN Laben proiektuaren lehen toki buletina, Bulego Estrategikoak koordinatua. Halaber, hainbat prentsaurreko eta haien zabalkundea koordinatu dira, eta udal webaren oPEN Lab web atala eta europar proiektuaren weba elikatzen joan dira. Era berean, hainbat ekitaldi egin dira azuoan.

Aldi berean, Bulego Estrategikoak proiektuaren hainbat bileratan parte hartu du aldizka:

- Udal barneko bilerak.
- Tokiko bazkideen bilerak, hala osoko bilerak (hamabostean behin) nola.
- Batzarrak, proiektuan dauden bazkide guztiekin (seihilekoan behin), bat online eta, bestea, aurrez aurre (Tartun, urrian).
- Aldebiko bilerak koordinatzailearekin.
- Proiektuko lan-sorta bakoitzaren bilerak, ekintza-burua den bazkide europarrak deituak (online).

Plan4CET

2023ko irailaren 1ean, Plan4CET deritzon proiektu berria abiarazi zen. Haren helburu orokorra Europako eskualde eta hiriei laguntzea da, beren behar eta aukeren arabera energia garbi bateranzko trantsizio-planak diseinatu, garatu eta aplikatu dituzten.

Horretarako, proiektua hainbat produktu (metodologiak, tresnak eta laguntza teknikoak) sortuko dituen ekimen gisa sortu da, EBko eskualdeei (bereziki, gaitasun falta duten udalerrri ertain eta txikiei) eta hiriei CET - Energia Trantsizio Garbiaren plan-gintzan laguntzeko.

Iruñeko Udalak parte hartzen duen LIFE deialdiaren lehen proiektua da, eta zuzenean lagunduko die EBko 3 eskualderi Klima eta Energia Jasangarrirako Ekintza Planak hobetzen Nafarroan, Skänen (Suedia) eta Emilia Romagnan (Italia) eginen diren proiektu pilotuetan. Eskualde horiek EBko hainbat eskualde mota irudikatzen dituzte, eta eredu izanen dira ikaskuntza eta praktika onenak transferitzeko.

Bulego Estrategikoak proiektua Iruñean abiarazteko jardunaldian parte hartu zuen, Nafarroako Gobernuak antolatutak. Bertan, gainerako europar bazkideen ordezkariak

riak izan ziren. Halaber, proiektuaren online bilera batzuetan hartu zuen parte. Era berean, proiektuaren irudiaren garapenetan aritu zen, Komunikazio arloko bazkide gidariak eskaturik, eta Plan4CET atala prestatu zuen udal weberako.

IRUHBI Pilota

Kontuan izanik Hiri Agendako proiektu estrategikoetako bat “Iruña, Pilotaren Munduko Hiriburua” dela, bulego estrategikoak Iruhbi Pilota proiektua sustatu du mugaz gaindiko POCTEFA lurralde lankidetzaren baitan. Horretarako, Bulegoa harremanetan hasi zen mugaz gaindiko erakundeekin, eta euskal pilotaren mugaz gaindiko ondarea kulturaren eta turismoaren ikuspegitik ustiatzeko proiektu-proposamen baten inguruan bildu zituen.

Proiektua Iruñeko Udalaren gidaritzapean aurkeztu zen, Miarritzeko eta Uharteko udalek, Nafarroako Euskal Pilota Federakuntzak, Pays Basque Lurralde Batzordeak eta Biarritz Athletic Clubek parte hartu zutela.

Azkenik, proiektua 2023ko abenduan onartu zen. Horrenbestez, 405.811 €-ko EGEF finantzaketa ekarriko dio Iruñeko Udalari, udalak proiektu horretarako duen 624.325,77 €-ko aurrekontuaren gainean.

Proiektua, guztira, 3,6 milioi eurokoa da sei bazkideentzat, eta POCTEFAk 2,34 milioi euroko finantzaketa emanen dio.

Proiektu-hautagaitza berrien aurkezpena

Bulego Estrategikoak laguntza ematen die udal alorrei proiektu-proposamen berriak prestatzeko. 2023ko martxoan, Col3Natur proiektua aurkeztu zen SUDOE programan, Nafarroako Unibertsitateak gidaturik. Espainiako, Portugalgo eta Frantziako bazkideek parte hartzen dute. Bulego Estrategikoak rol aktiboa izan zuen, bai proiektuaren prestakuntzan, bai bazkideen bilaketan. Proposamenak lehen fasea igaro zuen, eta 2023ko azken hiruhilekoan proposamen zehatzago bat prestatu zen, abenduan aurkeztu zena.

2023an aitortutako ordainketak, Europako finantzaketaren eraginpean daudenak
Europako finantzaketak ukitutako ordainketa aitortuen txostenean adierazten den bezalaxe, kalkulatu da 400.000 € inguru jasoko direla Europako finantzaketaren bidez Bulego Estrategikoak kudeatzen dituen proiektuetarako (atal honetan deskribatutakoak eta PRTR Runa 2025 proiektua).

Ondoren ageri da 2023an aitortutako ordainketen laburpena, hots, Europako finantzaketak ukitutakoak. Ordainketak zehatzago daude deskribatuta arestian aipatutako txostenean.

Gastu-proiektua	Benetako gastua, salbu langile. eta zeharka., BEZa barne	Gastu hautagarria				EB finantza.**		Egiazta. (gastu-proiek. ageri den zk.)
		Zuzenez., langile. izan ezik	Langile.	Zeharka.	Guztira	%	Gehien. finantza.	
2017- 09 Stardust	46.414	45.738	16.464	15.550	15.550	100	77.753	62.879
2021 - 60 oPEN Lab	507.023	41.412	84.404	22.400	22.400	100	148.218	591.428
2019 - 36 POTEnT	3.544	0	0	0	0	85	10.895	3.544
2023 - 73 Plan4CET			1.678	117	117	95	1.705	1.678
2022 - 78 NGPRTR Runa 2025	91.346	75.492	80.610	6.244	6.244	95	154.229	171.956
Guztira							392.802	831.486

* Guztizko gastuari dagokio, BEZa barne (BEZ berreskuragarriaren % 9 izan ezik) eta justifikazioan sartu ezin izan den beste gasturen bat (oPEN Laben kasuan, hautagarriak ez diren gastuak daude sartuta, obraren ziurtagiri osoa dagoelako). Kontuan izan behar da gastu guztiek ez dakartela BEZik.

** Gastu hautagarriaren gaineko finantzaketaren ehunekoari dagokio.

2019 36 POTEnT: Proiektua 2023ko uztailan amaitu zen, baina azken urtean ez zen gastua justifikatzen; zenbakekoa finkoa zen, mugariak betetzeagatik.

2021 60 OPEN LAB: Gastu-proiektu honetan, kontabilitatean, San Pedroko obren gastu osoa dago sartua (11 eta 12 zenbakiko atariak), baina proiektuak elementu berritzaileak bakarrik finantzatzeko dituzte, eta hortik heldu da gastu errealearen eta aukeragarriaren arteko aldea.

Next Generation EU suspertze funtsak

2023an, jarraipena egin zaio Espainiako Suspertze, Eraldatze eta Erresilientzia Planari, plan horren bidez bideratzen baitira Suspertze eta Erresilientzia Mekanismoaren eta Next Generation EU programaren Europako laguntzak. Horrela, argitaratzen joan diren laguntza-deialdi guztien analisia egin da eta hainbat deialditarako laguntza-eskarien aurkezpena koordinatu eta/edo lagundu da. Halaber, laguntza eman da jarraipen-txostenak aurkezteko eta amaitutako proiektuak justifikatzeko, dirulaguntzak ematen dituzten erakundeen aurrean.

Bulego estrategikoak Coffee tresnaren ezarpena koordinatzen du ministerio, organismo eta administrazioen eta udal alor eta zerbitzuen artean, PRTR proiektuen jarraipena egiteko. Bulegoa da, halaber, dirulaguntzen deialdia egiten duten erakundeak eta Iruñeko Udalaren arteko harreman gunea, proiektuen jarraipena eta balizko zuzenketak egiteko.

Honatx PRTR proiektuen egoera 2023/12/30ean, taulan ageri denez:

Convocatoria	Presupuesto convocatoria (M€)	Presupuesto proyecto Pamplona	Ayuda solicitada Pamplona	% Ayuda	Plazo ejecución	Estado	Tipo de convocatoria	Convocante	Grado de ejecución
Zonas de Bajas Emisiones 2021. Solicitud 1	1.000	12.121.479,65	9.015.976,60	74	2021-2023	Concedido 6.330.425,78	Concur. competi.	Min. de Transport., Movilidad y Agenda Urbana	95
Planes de Sostenibi. Turísticas en Destino 2021	615	6.301.000	6.301.000	100	2022-2024	Concedido 5.492.500	Asign. directa a Navarra	Ayto. de Pamplona incluido en el proyecto de GN	53
Mercados y Zonas Urbanas Comerciales 2021	66	2.887.585	2.147.790,50	74	2021-2022	Concedido 1.909.151,20	Concur. competi.	Min. de Industria Comercio y Turismo	75
Proyectos piloto de planes de acción de Agenda Urbana	20	302.500	250.000	83	2021-2022	Concedido 250.000	Concur. competi.	Min. de Transport., Movilidad y Agenda Urbana	100
Ayudas para la modern. de la Admin. Local	93	767.162,88	758.000	99	2021-2022	Concedido 758.692,90	Importe preasign.	Min. de Política Territorial	100
Ayudas renaturaliza. y resiliencia ciudades	58	5.053.191,62	3.999.456,73	79	2022-2025	Concedido 2.596.606,74	Concur. competi.	Min. de Transición Ecológica y el Reto	10
Digitalización Camino de Santiago	5	177.114,78	176.500	100	2022-2023	Concedido 177.114,78	Concur. competi.	Min. de Industria, Comercio y Turismo	0
Mercados y Zonas urbanas Comerciales 2022	60	1.286.400	1.025.575,62	80	2022-2023	Concedido 1.029.120	Concur. competi.	Min. de Industria, Comercio y Turismo	25
Fortalecimi. de la activid. comercial en Zonas Turísticas 2022	29	980.000	781.292,56	80	2022-2023	Concedido 784.000	Concur. competi.	Min. de Industria, Comercio y Turismo	10
Zonas de Bajas Emisiones 2022	500	10.273.264,36	7.641.271,02	74	2023-2025	Concedido 6.362.796,38	Concur. competi.	Min. de Transport., Movilidad y Agenda Urbana	70
RETECH (Redes Territo. de Especializa. Tecnológica)	530	5.000.000	4.350.000	87	2023-2025	Concedido 4.350.000	Concur. competi.	Min. de Asuntos Económi. y Transform.	
Proyecto "AUNA". Itinerarios Integrados de Inclusión	-	436.541,70	436.541,70	100	2022-2023	Concedido 436.541,70	Asign. directa a Navarra	GN	100

Programa de formación para mujeres en situación de vulnerabilidad	-	120.000	120.000	100	2022-2023	Concedido 120.000	Asign. directa a Navarra	GN	100
Digitalización de Servicios Sociales 2022	-		270.206,16		2022	Concedido 161.429,8		GN	100
Proyecto carril bici de la calle Miluce	-	833.234,74	833.234,74	100	2022	Concedido 833.234,74	Asign. directa a Navarra	GN	100
Proyecto carril bici de la ctra. Tajonar	-	949.746	804.352,92	85	2024	Concedido 807.284,1	Asign. directa a Navarra	GN	100
Proyecto carril bici de Beloso	-	4.775.393,42	4.082.327,83	85	2025	Concedido 4.082.327,83	Asign. directa a Navarra	GN	10
Moderniza. de instala. deportivas (CSD)	19	868.756	868.756	100	2023	Concedido 280.136,43	Concur. competi.	Min. de Cultura y Deporte (CSD)	100
Competitiv. BICs de uso turístico	139	2.834.211,48	2.834.211,48	100	2026	Pendiente valoración	Concur. competi.	Min. de Industria, Comercio y Turismo	
Planes de Sostenibi. Turística en Destino. Convocatoria 2023	-	-	-	-	2023-2025	Pendiente valoración	Asign. directa a Navarra	GN-MITECO	
Línea de Barrios (ERRP): San Jorge y Ctra. de Sarriuren	-	1.355.628	1.355.628	100	2023-2026	Concedido 1.355.628	Asign. directa a Navarra	GN-MITMA	
Escuela infantil Lezkairu	5,9	3.771.310,55	870.000	23	2022-2023	Concedido 870.000	Evaluac. individua.	GN	100
Escuela infantil Mendebaldea	5,9	1.510.752,26	660.000	44	2022-2023	Concedido 660.000	Evaluac. individua.	GN	
Escuela infantil Donibane	5,9	2.419.575,73	780.000	32	2023-	Pendiente	Evaluac. individua.	GN	
Digitalización de Servicios Sociales 2023	-	215.901,06	137.222,35	64	2023	Concedido 137.222,35		GN	100
Oficinas de transform. comunitaria (OTC)	-	380.379	380.379	100		Concedido 260.000	Concur. competi.	Inst. para la Diversific. y Ahorro	
MOVES II (vehículos)	-	65.799,99	11.500	17	2021	Concedido 11.500	Evaluac. individua.	GN	100
MOVES III (postes de recarga)	-	25.178,67	9.234,24	37	2023	Concedido 9.234,24	Evaluac. individua.	GN	100
Total concedido		65.712.106,89	50.900.466,45	77		40.064.946,94			

RUNA

2023an zehar, Estrategia Bulegoak proiektuaren koordinazio orokorreko lanak egiten jarraitu du, bai kanpora begira Biodibertsitatea Fundazioarekin, bai Udalaren barnean ekintzetako baten ardura duten zerbitzu guztiekin. Horren haritik, barne-koordinaziorako bi bilerak egin dira seihilekoan behin, eta berariazko bilerak ekintza bakoitzeko arduradunekin.

Gainera, honako zeregin hauek egin dira:

- Berariazko laguntza eman da pleguak idazteko, Next Generation proiektuetarako jarraibideekin bat.
- Bilera bat egin da Ebroko Konfederazio Hidrografikoarekin (CHE), proiektuaren berri emateko eta ekintzak baimentzeari begira nola jokatu behar den jakiteko informazioa eskatze aldera.
- Bi bilerak egin dira Nafarroako Gobernuarekin, Landa Garapeneko eta Ingurumeneko Departamentuarekin, proiektuaren berri emateko eta ekintza-proposamenen ingurumen-onespena errazteko.
- Bilerak egin dira GAN-NIKEkin, B2 eta B16 ekintzak lizitaziora ateratzeko laguntza eskatzeko.
- Urte amaieran, Nafarroako Unibertsitatearekiko hitzarmena lantzen hasi zen, B2-B16 ekintzak APS Zerbitzu-Ikaskuntza moldeko proiektua izateko.
- Udaleko ingurumen alorreko taldeak proiektuari buruz antolatutako prestakuntzetan parte hartu da.
- Laguntza teknikoko zerbitzuen kontratua prestatu eta lizitatu da, Iruña RUNA 2025 birnaturalizazio-proiektuaren kudeaketan, adierazleen kalkuluan, genero-ikuspegiaren txertaketan eta parte-hartzearen kudeaketan laguntzeko, Europar Batasunak finantzatutako Suspertze, Eraldatze eta Erresilientzia Planaren baitan (NextGenerationEU).

RETECH

2023an, Iruñeak proiektu barean izan behar duen parte-hartzea hasi dira zehazten Nafarroako Gobernuarekin batera, hiriko Biki digitala garatze aldera. Proiektuko bazkide nagusia Nafarroako Gobernua da, eta Udalak, bere aldetik, finantzazioa jartzeko konpromisoa hartu du biki digitala egite aldera.

Bulego Estrategikoa proiektua abiarazteko bilerara joan zen Logroñora, proiektuko gainerako bazkideekin batera, Tracasari eta Nafarroako Gobernuari lagun eginik.

Era berean, bilera ugari egin dira Nafarroako Gobernuarekin eta Tracasarekin, proiektua garatu aurretik sinatuko den lankidetzeta-hitzarmena zehazteko.

Halaber, Biki Digitalen inguruko prestakuntza antolatu da, ARUPen eskutik.

GIS eta kartografia

Informazio Geografikoko Udal Sistema (SIG) Iruñeko Udalaren jabetzako informazio kantitate handia aurkezteko beharra asetzea ahalbidetzen du, era georreferentziatua eta normalizatua, web zerbitzuen bitartez. SIG datuak prozesatzeko sistema bat da, informazio geografikoa (elementuen kokapen espaziala) eta alfanumerikoa (elementu horien deskribapena) modu integratua tratatzeko gai dena, eta barne hartzen du datuak atzematea, biltegitratzea, editatzea, aztertzea eta irudikatzea. Garrantasuna bultzatzen du, Open Data nabarmen areagotuta.

2023an, are gehiago erabili zen SIG, datu irekiak prozesatzeko udal tresna gisa, Trabajos Catastrales S.A. (TRACASA) enpresarekiko kontratua eginez, laguntza teknikoa jasotze aldera. Datu espazialen barne-sistema finkatu zen, QGIS tresnaren bitartez, 30etik gora erabiltzailerekin; haietako batzuek QGIS ikastaroa egin zuten 2020 amaieran. Barnealdeko QGIS tresnaren bidez, eskura diren geruza guztiei ematen zaie sarbidea, hala publikoei nola pribatuei, QGISek informazio georreferentziatua-ekin zuzenean lan egiteko eskaintzen duen funtzionaltasun guztia-ekin. 2023an ere, informazio-geruzen datu historikoak gorde eta geruza berriak txertatzen joan ziren.

Era berean, hainbat proiektu pilotu landu ziren, ekitaldiei, lorategiei, hiri-altzariei eta mugikortasunari lotutakoak. 2023an, 71.393,39 €-ko aurrekontua gauzatu zen GI-Sen (BEZa barne).

Kartografiari dagokionez, 2023an zehar, Nafarroako Gobernuarekin eta Tracasarekin lanean jarraitu genuen Lankidetzaren Hitzarmena egiteko, zehaztasuneko BTU kartografia berritze aldera, Iruñeko udal-mugartea 1:500 eskalan hartzeko, 1989tik hona erabat baitago eguneratu gabe. Lantzen ere jarraitu genuen Hiriko Topografia Oinarri Harmonizatu bat, Nafarroako gainerako udalerrien kartografiarako oinarria izanen dena.

Nafarroako Gobernuak TRACASari esleitu zizkion lanak eta, 2021eko ekainaz geroztik, BTU berria lantzen ari da; hiri guztiko datuak hartu dira Mobile mapping-aren bidez, egiazko ortofoto bat egin zen zehaztasuneko hegaldi batean eta udalerriko hegoaldera lehengoratu da.

2023an, beraz, aurrera egin dute proiektu hori kudeatzeko lanek. Nabarmentzekoa da hitzarmenaren Jarraipen Batzordean hitzarmena zabaltzea erabaki zela, Iruñeko Udalarri dagokionez honako lan hauen bidez:

- Kartografiatu beharreko eremua handitzea Galar inguruan (56,6 Ha), Iruñeko udal-mugartean sartuko baita, eta 20 metroko zerrenda bat udalerri osoaren perimetroaren inguruan (71,92 ha).
- Kartografiatutako zenbait elementutan atributuak handitzea.
- Hainbat urtetarako enkarguaren orduak aldatzea, Tracasa Instrumental enpresaren 2023ko tarifa berriei.

2023/02/17an Tracasa Instrumental, S.L.ren eskaintza jaso zen (enkarguaren adjudi-kazioduna, Nafarroako Gobernuak erabakita), eta, bertan, proposatutako aldaketak baloratu ziren. Bestalde, Hitzarmenaren Jarraipen Batzordearen 3. bilerarako deia egin zen 2023/03/10ean, eta bertan proposatu zen Hitzarmena aldatzeko gehigarri bat egitea. Horren ondorioz, gastua 119.099,64 € handitu da 2023an, eta enkarguaren epea 2024ra luzatu da, 14.979,16 e-ko aurrekontuarekin.

Gogoratu behar da hasieran 736.492,84 euro zeudela aurrekontuan, eta Tracasak 2022an eskatutako aldaketen ondorioz, aurrekontua 870.547,70 eurora iritsi dela.

Iruñeko hiri behatokia

Bulego Estrategikoaren eginkizunetako bat da izaera soziologikoa duten ikerketak garatzea, bai eta hiriarri buruzko informazio garrantzitsua biltzea, aztertzea eta argitaratzea ere, Iruñeko 2030 Hiri Agendaren diagnosiak eta jarraipena egin ahal izateko. 2023an, honako jarduketak hauek egin dira:

Haur eta nerabeen gaineko diagnostikoa egitea Haur eta Nerabeendako II. Udal Planerako

Bulego Estrategikoak Iruñeko haur eta gazteei buruzko diagnostikoa egin zuen, Haur eta Nerabeendako II. Udal Plana prestatzeko oinarria izate aldera. Horretarako, metodologia kuantitatibo bat erabiltzea erabaki zen, datuak triangelatuta. Hiriko haur eta nerabeak ardatz hartuta, haien bizitzetan eragina duten hainbat dimentsio jorratu ziren, eta, horretarako, haurrak eta nerabeak berak hartu ziren kontuan, bai eta familiak, biztanleria sektore horrekin lan egiten duten sareak eta erakundeak, eta Iruñeko Udal Alorrak ere.

Diagnostikoak honako ondorio hauek eman ditu, biztanleria-sektoreen arabera:

– Neska-mutikoak eta nerabeak:

- Ikasleen % 50,3k hezkuntza itundua aukeratzen du, eta % 75ek A eta G hizkuntza-ereduetan ikasten du.
- Iruñeko ikasleen % 23,4 hiritik kanpo bizi dira.
- Gunerik gogokoenak parkeak eta lorategiak dira, eta % 68 ez dira zentro komunitarioetara joaten.

- % 90 seguru sentitzen da beren auzoan, baina neskatoek segurtasun falta handiagoa sumatzen dute (% 9, eta mutikoen artean, berriz, % 3,5).
 - % 51,6k oinez egiten ditu joan-etorriak, eta % 40k ibilgailu partikularra erabiltzen du.
 - % 95ek jarduerak egiten ditu denbora librean, eta % 60k bere eskubideak ezagutzen ditu.
- **Familiak:**
- Gogobetetasun handia COWorkids programarekin (% 95,4).
 - Baloratzen dira jarduerak askotarikoak izatea, eskola-laguntza ematea eta taldearen dedikazioa.
 - Iradokitzen da komunikazioa hobetzea eta jarduerak zabaltzea.
 - Familia gehienek uste dute garrantzitsua dela Udalak haurren iritzia kontuan hartzea bere politiketan.
- **Haurren sareak:**
- Erakundeek % 81ek haurren parte-hartzea sustatzen dute, era askotako praktiken bidez, hala nola haurren mahaien eta teknologiaren bidez.
 - Helburua da gazteak ahalduntzea eta erakundeek arteko lankidetzak sustatzea.
 - Adierazi da ez dagoela koordinaziorik haur kalteberen babesean.
- **Udal-alorrak:**
- Gazteen parte-hartzea sustatzen da, baina alorren arteko koordinazio handiagoa behar da, eta parte hartzeko modu aktiboagoetarantz aurrera egitea.
 - Auzoz auzoko koordinazio taldeak eta kontseiluak sortzea proposatzen da, parte-hartzea hobetzeko.
- **Guraso elkarteak:**
- Guraso elkarteek eskola-komunitateari laguntzeko jarduerak antolatzen dituzte, baina % 20k bakarrik ezagutzen dute Haur eta Nerabeendako Plana.
 - Eskola-indarkeriaren prebentzioan parte hartzen dute eta ingurune seguruak sustatzen dituzte.

Herritarren segurtasunari buruzko pertzepzioaren azterketa Iruñean

Bulego Estrategikoak 2023ko lehen seihilekoan egin zuen herritarren segurtasunari buruzko lehen pertzepzio-azterketa Iruñean. Inkestaren helburu orokorra hiriko eta auzoetako segurtasunari eta bizikidetzari buruzko pertzepzioa ezagutzea izan zen, bai eta Iruñeko herritarren biktimizazio-esperientziak ezagutzea ere. Berariazko helburuak, berriz, honako hauek:

- Delituak eta biktimak ezagutzea, hau da, biktimizazio-egintzen ezaugarriak, bai eta halakoak pairatu dituzten biktimen ezaugarri soziodemografikoak ere.
- Biktimizazioa lurraldearen ikuspegitik ezagutzea.
- Iruñeko eta auzoetako segurtasunari buruzko pertzepzioa ezagutzea.
- Herritarrek Iruñeko udaltzaingoaz duten iritzia ezagutzea.
- Bizikidetzari dagozkion hainbat alderdi ezagutzea.

Azterlanak agertu du iruzurrak direla jabetzarekin lotutako biktimizazio zergati nagusia Iruñean; bereziki, online egindakoak. Emakumeek gizonen baino lapurreta gehiago izaten dituzte etxean, bai eta poltsa-tiroi gehiago ere; eta 30 - 45 urteko pertsonen biktimizazio handiagoa jakinarazten dute. Osotasun pertsonalaren aurkako delituei dagokionez, larderiak dira ohikoenak; gizonak gehienbat eraso fisikoen biktima dira, eta emakumeak, sexu-erasoen biktima.

Segurtasunari dagokionez, herritarrek seguruago sentitzen dira etxean, eta segurtasun apalagoa jende gutxi ibiltzen den kale eta parkeetan. Emakumeek eta 65 urtetik gorakoek segurtasun falta handiagoa sumatzen dute gauez bakarrik ibiltzean. Segurtasunik ezaren pertzepzio handiena duten auzoak Sanduzelai eta Arrosadia dira; Etxabakoitz, berriz, segurtasunaren pertzepzioagatik nabarmentzen da. Pertsonen ia % 60k leku jakin batzuk saihesten dituzte delituak pairatuko ote dituzten beldurrez, batez ere emakumeek eta adinekoek.

Gehienak segurtasun-kamerak bide publikoan jartzearen aldekoak dira; batzuek, dena den, pribatutasunaren inbasiotzat jotzen dituzte. % 13,4, gainera, ez da besta egitera ateratzen, delituen biktima izateko beldurrez; kopurua handiagoa da emakumeen artean.

Hiriak, oro har, segurtasun-pertzepzio nabarmena du, nahiz eta emakumeek eta adinekoek okerrago irizten dioten. Etxabakoitz da balorazio oneneko auzoa; Sanduzelai, berriz, txarrenekoa.

"Hiriko Agenda": Jarraipen eta ebaluazio adierazleak lantegian txostena aurkeztea
Bulego Estrategikoak Iruñeko 2030 Hiri Agendaren Hiri Behatokiari eta Aginte Taulari buruzko txosten bat eraman zuen Hiriko Agenda: Jarraipen eta ebaluazio adierazleak lantegira, 2023ko martxoaren 14an, Garraio, Mugikortasun eta Hiri Agendako Ministerioak eta Espainiako Udalerrien eta Probintzien Federazioak antolatutik.

Etxegabetasunaren inguruko Lan taldeak dinamizatzea udal esparruan

Lan taldeen ekimenaren helburua Toki Erakundeek etxegabeei eskaintzen zizkieten erantzunak aztertzea izan zen. Urritik abendura bitarte egindako hiru saiotan, arretan diren zailtasun eta arrakala nagusiak identifikatu, eta egungo baliabideen egokitasuna ebaluatu zen.

Hainbat proposamen izan ziren eztabaidagai, arloan ari diren eragileen arteko arreta eta koordinazioa hobetzeko, larrialdi-egoeretako arreta-zirkuituen egitekoa argitzea barne. Taldeak proposamen tekniko bat ere egin zuen, Nafarroako Gobernuarekin adostua, kolektibo horri eman beharreko erantzuna optimizatzeko irtenbideak bilatze aldera.

Adierazle soziodemografikoak eguneratzea Iruñerako eta auzoetarako

Urtero bezala, eguneratu dira Hiri Behatokian jasotako adierazle soziodemografikoak eta errealitate horren irudia eman da, bai hiri osoarena, bai auzo bakoitzarena.

2.4.2 Hiri kontserbazioa

2023an, Hiri Kontserbazioko zerbitzuek 5.400 abisuri baino gehiagori eta 423 eskabideri eman zieten arreta. Horrek esan nahi du harrera-, ikuskapen-, jarraipen- eta erantzun-lanak egin direla, eta, egokitzeak jotzen den kasuetan, jarduketak egin behar direla edo zerbitzuaren programazioan sartu behar direla.

Gainera, Herritarren Segurtasuneko alorrak baimendutako 200etik gora jarduera eta ekitaldi kudeatu eta gainbegiratu ziren eremu publikoan, hirian.

Garbiketa zerbitzua

- Urtea hasteko, ikusten da guztiz normaldu dela herritarren jarduera, egunero bide-garbiketak urteberria ospatzeko jai-inguruneetan bildutako hondakin kopuruari erreparatuz agerikoa den bezala.
- Hostoa biltzeko 2022ko kanpainak urtarrilaren erdialdera arte iraun du eta aurtengo bereziki luzea izan da (ia ohikoa dena baino hilabete gehiago); dena den, esan daiteke 2023ko kanpaina ez dela urriaren erdialdera arte hasi eta oso era geldoan. Azaro bukaeran eta abendu hasieran, euriak eta hotzak eraginda hostoa azkarrago erori da eta, ondorioz, hostoa biltzeko erritmoa handitu da.
- Ontziak eta plastikoa biltzeko paperontzi horiei dagokienez, aurtengo Iturrama auzoan paratu dira eta, ondoren, Mendebaldean.
- Alde Zaharrean pintaketa bertikalak ezabatzeko kanpaina egin da Descalzos kale-tik Sarasate pasealekura bitarteko karriketan, gatazka eta istilu txikiren bat tartean. Ondotik, Nabarrerria Burguko kaleak garbitu ziren, sanferminen aurretik.
- Iaz bezala, sanferminetan errespetu handia erakutsi diete herritarrek garbiketa-zerbitzuko langileei. Entzierroaren ibilbidea garbitzeko polizia-hesiek lan hori erraztu zuten; horren ondorioz, zerbitzu batzuk Gazteluko plazara bideratu ziren

eta, horri esker, 8:00etarako, plaza ia garbia zegoen (salbu uztailaren 9an, igandean, jendetza handiaren eraginez, lana ezin izan baitziren 9:30era arte bukatu). Kalean aurreko urtean baino plastikozko edalontzi gutxiago ikusi bada ere, garrardo-botila gutxiago izan dira eremu publikoan botata. Ostalaritza-establezimendu eta janari-denda batzuen gutxieneko laguntzaren hutsunea sumatu da eremu publikoaren eguneroko garbiketan, hondakinak kalean utzi baitituzte eta terrazak garbitu gabe. Badirudi handitu dela jende kopurua edozein lekutan pixa egiten. Aurten, uztailaren 15eko garbiketa hobetu da, lantaldeen kopurua mantendu baita eta koordinazioa hobea izan baita agertokiak eta behin-behineko komunak muntatzen eta desmuntatzen dituzten enpresekin.

- Aurten, garbiketa zerbitzuak lehen aldiz Foruen plazako hondakin bilketa egin du bere osoan festetan, bai eta Zitudela barneko piroteknia hondarren garbiketa ere.
- Urtean zehar ikusi da askoz ere poltsa gehiago utzi direla edukiontzi-gune askotan eta, gainera, tamaina handiko hondakinak eta, zenbaitetan, baita obra-hondarrak ere. Gure iritziz, edukiontzia irekitzeko sistemaren nolabaiteko deserotasunarekin batera, hori zor zaio ostalaritza-establezimendu eta terraza gehiago izateari, eta edukiontzi berrien edukiera txikiagoari; bai eta praxis txar horren inpunitateari ere. Hainbat aldiz aipatu da arazo hori Iruñerriko Mankomunitatearekin, egoerari konponbidea emateko (oraindik ez da lortu).
- 2023an, guztira, 129 bidaia egin dira material trinkotua Gongorako zabortegira eramateko, eta hartan, 1.202,54 TN isuri dira.
- Azaroaren 1etik aurrera, garbiketa mekanikoaren bidez hasi zen unean uneko laguntza ematen Berdeguneen zerbitzuaren mendeko pasealeku batzuetan. Iturriak mantendu eta garbitzeko lanak, bestalde, Berdeguneen Zerbitzuak hartu ditu bere gain.
- 010 zenbakiaren abisuen eta eskabideen kudeaketa.

Berdeguneen zerbitzua

- Erraustegiaren atzealdeko espazioa berreskuratzea, hura handitzeko obra egin eta gero, parterreak sortuta eta ureztaketa automatikoa jarrita. Sarrera-bide bat errekarriekin sortzea hilerriko langileendako. 5.240,87 € (BEZa barne).
- Ureztaketa-sarea hobetzea Belateko Monasterioaren kalearen eta Baiona etorbidearen elkargunean: 4.649,18 € (BEZa barne).
- Zuhaitzendako ureztaketa kokatua paratzea Landabengo industrialdeko D kaleko erdibitzailean: 4.741,47 € (BEZa barne).
- Berdeguneak zati batean zolatzeko lanak Gazteluko plazan oinezkoen joan-etorri-egokitzeko: 6.074,85 € (BEZa barne).
- Urdazubiko Monasterioaren kaleko erdibitzailea lorategi bihurtzea. 5.426,35 € (BEZa barne).
- San Joan Bosco plazako lore-askak iragazgaiztu eta lorategi bihurtzea. 13.214,94 € (BEZa barne).
- Karlos III.eko lore-aska hondatuen ordeztu corten altzairuzkoak jartzea. 23.737,42 € (BEZa barne).
- Udal orube batzuk sasiz garbitzea. 5.492,07 € (BEZa barne).
- Parke Historikoak sanferminetan babesteko hesiak jarri eta kentzea. 10.981,96 € (BEZa barne).
- Labriten bastioiko ezponda birgaitzeko lanak. 30.754,8 € (BEZa barne).
- Hiriko berdeguneak eta iturri apaingarriak mantentzeko lanak lizitaziora ateratzearen argitalpena. Adjudikazioa.
- 124 balorazio-txosten egin dira hirian egitekoak diren ekitaldietarako, mantentzen diren berdeguneei eragiten ahal ote dieten ikusteko.
- Hirian gauzatu diren urbanizazio-proiektuen eta obren gaineko 25 txosten prestatu dira, mantentzen diren berdeguneei eragiten dietelako.
- Abalak, proiektuen prestaketan parte hartzea, etab.
- 61 txosten egin dira Ondare Zerbitzuak kalteen gainean egindako balorazio eskaerei buruz.
- Berdeguneen Zerbitzuko Ikuskaritzak berrikusi eta prestatu ditu eskabideen eta 010 bidez jasotako abisuen erantzunak.
- Udal-langile batzuek berdeguneak mantentzeko lanak gainbegiratu eta koordinatu dituzte parke historikoetan, Miluzeko udal-mintegian, bai eta hiri-zuhaitzak mantentzeko udal-brigadak ere.

- Berdeguneak mantentzeko hiru kontratek berdeguneak mantentzeko egin dituzten lanak gainbegiratu dira.
- Mantentze-lanen koordinazioa egin da, Iruñeko Udalaren gizarte-enpleguko ibai eta mintegiko lantaldearekin eta Arantzadiko Lantegi Eskolarekin.

Obretako zerbitzua

Inbertsioak kontserbazio-kontratuaren barnean

- Galtzadetako lanak, unean uneko hondoratzeak konpontzea, kalte zehatzak konpondu eta hobetzea: 12.000 €
- Espazioa irisgarritasunari buruzko araudira egokitzeko obra txikiak: 7.500 €
- Espaloiak granailatzea irristagarritasun-koefizientea itzultzeko: 19.000 €
- Paulino Caballeroko zola bere osoan birgaitzea: 348.000 €
- Joan XXIII.aren plaza asfaltatzea: 100.000 €
- Ezkaba kalea asfaltatzea: 36.000 €
- Zangoza kalea asfaltatzea: 31.500 €

Inversiones en general y colaboraciones otros servicios y/o áreas

- Kabalgataren pasaera ahalbidetzeko arrapalak: 4.000€
- Biribilgunea gauzatzea eta oinezko-pasabideak hobetzea Urdazubiko Monasterioaren eta La Olivako Monasterioaren bidegurutzean: 50.000 €
- Zimenduak kalkulatzeko, zimenduak egitea, bai eta osasun-kolektiboei buruzko eskulturaren fuste metaliko trinkoa egitea ere, eta berariazko argiteriarako obra zibila ere bai: 33.000 €
- Komun publikoak egiteko edo beste udal kanalizazio batzuk konpontzeko obra zibila: 65.000 €
- Obra zibila, entzierroan adarkatuak izan direnen omenezko galtzada-harriak jartzeko: 4.000 €
- Kulturako eta Berdintasuneko alorrek totemak paratzeko obra zibila: 3.000 €
- Harea San Domingoko eskortetan zabaltzea Sanferminetarako: 5.500 €
- Sanferminei dagozkien beste lan batzuk, hala nola txorkoak aldi baterako estaltzea, new jersey edo lore-askak paratzea oinezkoen segurtasunerako, behin-behineko arrapalak...: 50.500 €
- Zoladura hondoratua birjartzea Gazteluko plazan: 19.500€
- Lezkairuko Zalduko haurtzaindegitik hurbileko oinezko-bidexka gauzatzea: 7.000 €
- Galizia etorbideko 12-14an kokaturiko espazioa egokitzea: 13.500 €
- Azpilagañako eskola-ingurunea hobetzea, Altzania Errekaren kalean: 34.000€
- San Ignazioko eskola-ingurunea hobetzea, Zangoza kalean: 41.000 €
- Gaztediaren Etxearen ingurunea hobetzea, Zangoza kalean: 43.000 €
- Larrabide kaleko espaloia handitzea eta galtzadako zola hobetzea: 75.500 €
- Galtzadako zola berritzea Agustindarren industriadako A kalean: 38.000 €
- Oinezko-pasabideak hobetzea Aitzoango Zalduko kalean: 39.000 €
- Galtzadako zola berritzea Uretako kalean: 39.000 €
- Galtzadako zola berritzea Ustarrotz kalean: 38.500 €
- Legez kontrako obra-hondarrak, uholdeek eragindako isuriak eta bestelako isuriak garbitzea: 5.500 €
- Labrit zaldaineko zola gauzatzea: 27.000€
- San Domingoko Baratzetako baranden hornidura eta ezarpena: 28.000 €
- Hontzaren plazako baranden hornidura eta ezarpena: 24.500 €

Horrez gain, jaso diren abisuen eta eskabideen kudeaketa. Aurten, Udalarik ez dagozkion zangak egiteko edo zoladurak kentzeko 300 lizentzia ere kudeatu dira. Lizentzia horiek presakoak, laburtuak edo normalak izan daitezke, edo zoladurak aldatzekoak, bai ibiak egiteko lizentzia berriengatik, bai justifikatutako beste arrazoi batzuegatik. Kudeaketa horren barnean dago ez soilik lizentzia dokumentu bidez ematea, baizik eta, era berean, jarduteko lekua egiaztatu behar izatea, leku bakoitzaren berezko baldintzak ezarri ahal izateko. Ondoren, hirugarrenek egindako jardunaren jarraipena egiten da, eta lanak behar bezala amaitu direla egiaztatzeaz gain, behin berme-aldia igarota, lanak behar bezala funtzionatzen duela ere egiaztatzen da.

Era berean, hainbat txosten egin dira udal departamentuetarako, eta txosten horien xede izan daitezkeen espazioak edo dokumentuak aldeztu aurretik gainbegiratu behar dira. Honatx txostenak:

- 49 txosten Hirigintzako Gerentziari eta Hirigintzako Alorrari egin zaizkio.
- 67 txosten Ondareari egin zaizkio, kalteen eraginez Udalarari egindako erreklamazioen ondorioz (B kalteak).
- 4 txosten Ondareari egin zaizkio, udal-jabetzan izaniko kalteen ondorioz Udalak hirugarrenei egindako erreklamazioengatik (A Kalteak).
- Herritarren Segurtasunari egindako txostenak, eremu publikoan egindako ekitaldi eta jarduera askotarikoen ondorioz.

Eraikinak mantentzeko zerbitzua

- **Alfredo Landa plaza:** Lezkairuko Zalduko Lurpeko Galerietara Sartzeko Eraikinean, minionda txapa zuriarekin forratzea: polikarbonatozko panel kaltetuen ordeztuak lakatutako minionda txapa jarriko da. Zenbatekoa: 20.571,29 euro, BEZa barne.
- **Abejerasko arrapala automatikoak:** Marruskadura-gurpilak, eskudelen gidari-erruletak, eskudelen ardatza eta eskudel osoa ordeztzea bi arrapaletan, ekipak eta materialak zaharkituak daudelako. Zenbatekoa: 40.496,52 euro, BEZa barne.
- **Frantziako portalea:** Zubi altxagarriko oholtza altxatzeko sistema konpontzea, eta hura birgaitu eta indartzea. Zenbatekoa: 11.997,83 euro, BEZa barne.
- **Komunikazio zerbitzua,** udaletxea: Komunikazio Zerbitzua handitzeko berrikuntza, udaletxeko behe solairuan. Zenbatekoa: 11.652,97 euro, BEZa barne.
- **Txantreako auzo unitatea:** Iruñeko Iruñerria kaleko udal-zentroan teilatzko estalkia guztiz birgaitzea; zenbatekoa: 26.838,11 euro, BEZa barne.
- **Agentzia Estrategikorako bulego berriak:** San Joan Seminario Zaharreko 3. solairuko bulegoen banaketa eta instalazioak egokitzeko lanak; zenbatekoa: 14.333,01 euro, BEZa barne.
- **Seminario Etxea:** Kanpoko fatxadak bere osoan margotzea Seminario Etxean: 13.065,56 euro, BEZa barne.
- **Akten zerbitzua,** udaletxea: Osoko Bilkuren Akta eta Emanaldi Zerbitzuaren lekualdaketa eta birbanaketa, itzultzaileen atala, udaletxeko 4. solairua; 32.769,74 Euro, BEZa barne.
- **Talde politikoen birbanaketa,** udaletxea: Alderdi politikoen bulegoak egokitzeko lanak udaletxeko 3. solairuan: 12.335 euro, BEZa barne.
- **Aholkularitza juridikoko bulegoak:** Abokatuentzako bulegoak egokitzeko lanak udaletxeko 4. solairuan: 16.143,42 euro, BEZa barne.
- **Ermitagañako auzo unitatea:** Galdaren eta berokuntza-instalazioaren berrikuntza Ermitagañako Auzo Unitatean eta CCIS zentroan. 9.033,18 euro, BEZa barne.
- **Media Lunako hiri-igogailua:** Natación-eko hiri-igogailuko makina erabat aldatu eta berria jartzea: 26.324,76 euro, BEZa barne.

Hiri argiteriako zerbitzua

Inbertsio-proiektuak

Arantzadi parkean argiteria publiko adimentsuaren instalazio pilotuaren eta ingurumen-kontrolako sistemaren bigarren fasea, Europako Direcstardust WP 2, Subtask 2.5.1, Smart Lighting, Horizon 2020 programaren baitan

Proiektuarekin bat, Arantzadiko parkeko bide-argi-gune guztietan jarri da argiteria adimentsua, behin parkea berrurbanizatzeko obrak amaitutakoan. Proiektua independentea da eta, horrekin bat, egungo instalazioan LED teknologia paratu eta moldatu diren bide berrietan argi-gune gehiago ezarri dira.

Argiteria publikoa telekudeatzeko sistema bi norabideko instalazioa da, puntuz puntukoa, banda estuko PLC teknologiaren bidez.

Argi-gune bakoitzari bere argia jartzen zaio, eta bi norabideko komunikazio-nodo bat dauka, bai eta radar motako detektagailu bat ere, gaueko orduetan instalazioa erregulatzen dela bermatzeko.

- Guztira, 121 argi-gunetan jardun da.
- Jarduketa 37.082,58 € izan da dirutan.

Berezko argiztapena, San Fermin jaietako entzierroaren ibilbidean hildakoen oroitzapenezko galtzada-harri errotulatuak argitzeko

Berezko argiztapena jarri zaie Sanferminetako entzierroen historian hildako pertsonen oroimenezko 6 galtzada-harriri. Horrekin batera, obra zibila egin, 4 euskarri paratu eta 10 proiektagailu erosi dira zezen-plazako kailejoirako.

Proiekturako aukeratutako proiektagailuak PUK QUBO Mini HP 8 W 4. 3000 °K beltza markakoak izan dira:

- San Domingo kalea, Zaldikoren parean
- Udaletxe plaza (3)
- Mercaderes/Estafeta bihurgunea
- Estafeta kalea/Xabier jaitsiera
- Estafeta kalea Ahumada Dukearen kalea
- Zezen-plazako kailejoia (9)
- Jarduera 24.000 € izan da dirutan.

Argiteria publikoa mantentzeko kontratura bideratutako partida ekonomikoen baitan, hona hemen jarduketa nabarmenenak:

Kontserbazio programatua

Labriteko zaldainean eta sarbideetan argiak paratzea

Argiztapen-instalazioa, zaldaineko arrapalen eta eskaileren eraikuntza-ezaugarrietara egokitua. Honatx osagaiak: 190 m-ko LED zerrenda, CCTX 24V kontrolarekin, potentzia 11W/m 1475 lum/m; IP67 estankoa, 3000 °K koloreko tenperatura, 5 metro-tik behin ebaki zigilatuekin; elikadura: 38 drivers Fullwat 100 W IP67 24V.

Instalazioa 190 m-tan egin da. Aluminiozko erreil-profila ECO XM 7S-2D, erreil zabale-ra 7 mm, 2 m-ko moduluak eta difusorea, zaldainaren egiturari finkatuak eta 2 m² -ko polikarbonato babesgarria puntu kritikoetan.

Zaldainetik Hemingway pasealekurako sarbidean, Bacolsa zutabe zilindriko bat jarri da, 8 m-koa, 127 mm-ko diametroa eta 3 mm-ko esp. Eta 2 proiektagailu: Iguzzini MaxiWoddy 52 W 8400 lm LED 3000 °K.

- Jarduera 31.000 € izan da dirutan.

Hemingway Pasealekuko argiak berritzea

Iruñeko Udalak Hemingway pasealekuko argiteria publikoaren instalazioa berritu du LED teknologiaren bidez. Horrela, 2018ko amaieran zezen-plazaren hegoaldean eta ekialdean jartzen hasitako teknologia horretako argien instalazioa osatu da.

Jarduketak jarraipena eman dio Iruñeko argiteria publikoan LED teknologia pixkanaka ezartzeko asmoari, ahalik eta eraginkortasun energetiko handiena lortzeko helburuarekin, ona baita energia gutxiago kontsumitzeko eta ona ere argi- eta ingurumen-kutsadura murrizteko.

Proiektuak 34 argi-gunetan jardun du: Jarduketa egin arte zeuden argiak: Ros marka, Munich oktogonal modeloa, goi-presioko sodio lurrunezkoa, 150 W-eko potentzia.

Instalatutako LED argi berriak: ATP marka, SIGLO XLAC LED55 S2 2 MOTA modeloa, 65 W-eko potentzia eta 2200° K koloreko tenperatura, Driver Tridonic LCO 90/200-1050ez hornitua, ready2mains programatzailerako aukera duena (gehienez 90W). Horri esker, badago argi-maila erregulatzeko aukera aginte-zentrotik elikadura-zirkuituen buruan, argi-maila tokiaren erabilerara egokituta, betiere indarrean dagoen araudia modurik merkeenean beteta.

Argiak argiztapen-maila murrizteko kurbarekin programatzen dira, oinezkoen joan-etorri txikieneko orduetan. Murrizketa % 30ekoa da 00:00etatik 05:00etara bitarteko ordutegian; gaueko gainerako ordutegian, potentziaren % 100en funtzionatuko du.

Lekuaren ezaugarriak direla eta, 2200 °K-ko kolore-tenperatura aukeratu da, ugalketa kromatikoaren indize handia ematen duelako eta argi-kutsadura txikia eragiten duelako.

Berrikuntza hiria klima-aldaketaren aurka egiten ari den jardueren barnean dago sartua. Etekin ekonomikoaz eta Pasealekuko argiztapena eta segurtasuna hobetzeaz gain, berrikuntza-lanari esker 6 Tm CO₂ gutxiago isuriko dira urtean.

- Datuak:
 - Urteko energia-aurrezpena: 14.000 kWh
 - Urteko energia-aurrezpena: 2.800 €
 - CO₂ isuriak murriztea: 6 Tm CO₂ urtean
- Jarduketak eragindako zenbatekoa: 38.000 €

Arriurdiñeta plaza. Argiteria sendotu eta berritzea

Arriurdiñeta plazako berdegunea zeharkatzen duen bidea argiztatu da, ez baitzuen argirik, eta argi gabeziak zituzten plazako hainbat eremutako argiztapena sendotu da. Bidenabar, gainerako VSAP argiak kendu eta haien ordeztatuak LED teknologiko argiak jarri dira.

Proiektuaren barnean, honako eremu hauek bereizi dira: plaza, haur parkea, pergola, berdeguneko bidea eta etxebizitzaren arkupean ondoko eremua. Honatx lanak: obra zibila, hartuneak jartzea, euskarriak eta argiak paratzea, eta plaza elikatzen duen CM N043 aginte-zentroa berritzea.

- Jarduketa 38.900 € izan da dirutan.

Maiteminduen parkea. Oinezkoendako bideen argiztapena sendotzea

Maiteminduen parkearen erdialdearen argiztapena sendotu da, LED teknologiko argi-gune berri paratu baitira, bostak ere beste udal instalazio batetik berreskuratuak.

Obra zibila ere egin da, hots, kanalizazioak, zimenduak eta kutxatila, eta instalazio elektrikoa.

- Jarduketa 13.500 € izan da dirutan.

VSAP argien ordeztatuak LED argiak jartzea Ipar Etxabakoitzan

250 W-eko 31 VSAP 31 argien ordeztatuak LED teknologikoak jarri dira, Salvi markako Clap S 3000 °K modelokoak, 52, 55 eta 60 W-ekoak, eta Tridonic markako driver programagarria, gaintentsio iragankor independenteetatik babesteko instalazioarekin. Bideabar, hartuneak saneatu eta fusible-kutxak ordeztatu dira.

- Jarduketa 17.300 € izan da dirutan.

Yamaguchi plazako proiektagailuak berritzea

4 VSAP proiektagailuen ordeztatuak LED teknologikoak jarri dira, Iguzzini MaxiWoddy 52 W 8400 lm 3000 °K markakoak.

- Jarduketak eragindako zenbatekoa: 8.500 €

Biurdana parkeko kirol-pistetako argiak aldatzea eta berritzea

Biurdanako kirol- eta aisia-pistetako argiak berritzeko obren barnean, honako lanak egin dira:

1. Argiteria berrantolatzeke obra zibila, euskarri bat atzera eramanez eta beste 2 euskarri kenduz. Horri esker, egoera hobetu da, bertako zuhaitz-adar hostotsuek proiektagailuen argia trabatzen baitzuten. Aurrez, gainera, baloratu zen inausketak ez zuela arazoa konpontzen.
2. Halogenuro metalikoz egindako eta VSAP moldeko 21 proiektagailuen ordeztatuak Ca-randini markako LED teknologikoak jarri dira.
3. Elikadura-hartunea zirkuitu trifasiko baten bidez berritu da. Horri esker, gaueko argi-maila murriztu, betiere inguruan gutxieneko segurtasun-maila mantentzeko egokituta.

Jarduketa horren bidez, aisia- eta kirol-jarduerak garatzeko argi-maila egokiak emateaz gain, energia-kontsumoa % 70 murriztea lortu da eta, gainera, lagungarria izan da ingurumen-kutsadura murrizteko.

– Jarduketaren aurrekontu ekonomikoa: 27.915 € (BEZa BARNE).

Eguzki-argiztapena Ipar Etxabakoizko Zakurrendako Eremuan

4 eguzki-argi-gune jarri dira eguzki-irradiazio ona duen eta kanalizazioak egitea zaila den leku batean, laurak ere berreskuratutak.

Jarduketaren barnean, obra zibilarekin batera, berreskuratutako materiala eta bateria berriak jarri dira.

– Jarduketaren aurrekontu ekonomikoa: 2.700 € (BEZ BARNE).

VSAP argien ordeztasun LED teknologikoak jarri dira Gipuzkoako etorbidean, Discosa birlagunetik 3 Reyes hotelera bitarteko zatian

Guztira 250 W-eko 22 VSAP argi-gune kendu eta haien ordeztasun LED teknologikoak jarri dira, 115 W-ekoak eta Salvi Clap markakoak.

– Jarduketaren aurrekontu ekonomikoa: 17.300 €

VSAP argien ordeztasun LED teknologikoak jarri dira Media Luna kalean, Nafarroa Beheretako etorbideetik Monjardín lizeora bitarteko zatian

250 W-eko 21 VSAP argi kendu eta haien ordeztasun LED teknologikoak jarri dira, Salvi Clap markakoak, 85 W-ekoak, 3000 °K. Horrela, CM N118 aginte-zentroak LED teknologiko argiak elikatzen ditu bere osoan.

– Jarduketaren aurrekontu ekonomikoa: 16.800 €

Argi-gunea NA-700 Lizarrako errepideko bus gurekuan paratzea, hiltze zaharren parean

Argi-gune bat jarri da argirik gabeko gunean, TUC gurekua dagoen tokian, NA-700 Lizarrako errepidean, hiltze zegoen aldean.

Barne daude obra zibila, euskarria eta LED teknologiko argiak, Schröder markakoa, Teceo modelokoa.

– Jarduketak eragindako zenbatekoa: 6.900 €

Gipuzkoako etorbidea (Santa Engracia-F.J Sáenz de Oiza). Argiak eta euskarriak ordeztzea
Euskarri eta argi deskatalogatuak zizutzen DAE TRONIC markako 7 argi-gune ordeztu dira ordeztzeko. Haien ordeztasun, Bacolsa markako euskarriak eta ATP markako argiak jarri dira, Cónica TLAC LED75 74 W 2200° K modelokoa, driver Tridonic programagarri hornituta.

– Jarduketak eragindako zenbatekoa: 7.989 €

Plaza de la Txantrea. Refuerzo de la iluminación

Al objeto de mejorar la iluminación en el lugar, se han sustituido dos columnas clásicas. Plazako argiztapena hobetze aldera, bi zutabe klasiko ordeztu eta bi deribazio eta bi zimendatze berri egin dira, hiruna proiektagailuko bi zutabe jarrita. LED teknologiko proiektagailuak Ledvance markakoak dira, Flood Light 50 W 3000°K modelokoa (3 ale) eta 30 w-ekoak (3 ale).

Obra zibilarekin batera, materialak kendu, instalazio elektrikoa egin eta euskarriak naiz proiektailuak jarri dira.

– Jarduketak eragindako zenbatekoa: 4.200 €

Lanparak aldatzea

Luminarietako lanparak aldatzeko urteko programazioaren barnean, hainbat potentziatutako VASAP Philips SON-T PIA Plus lanparak aldatu dira, eta, bide batez, argiak ere garbitu dira 4.940 argi-gunetan.

– Jarduketak eragindako zenbatekoa: 302.000 €

Sanferminak. Lan bereziak

Argiteria publikoko udal zerbitzuak euskarria ematen die eremu publikoan egin eta energia elektrikoa behar duten behar guztiei, Udaleko alorrek eskatzen dutenarekin bat. Euskarria, zehazki, argiteria publikoaren aginte-zentroen azpiegituraren bidez eta kontratatutako behin-behineko horniduren bidez ematen da. Honatx alor eskatzai-leak: Kultura, Osasuna, Herritarren Segurtasuna, Berdintasuna, Turismoa eta Gazteria.

Iruñeko Caritasek eskaturik, tonbola muntatzeko lanak ere egiten dira, eta hala-ber, entzierroaren ibilbideko eta zezen-plazara sartzeko galerietan, RTVEren azpiegitura muntatze aldera.

– Atal honetan egindako lanak 32.000 €-koak izan dira.

Beste kontserbazio-lan batzuk

Matxura handiak konpontzen dira (kutxatila hondatuak konpondu eta berregitea, lurpeko instalazioetako matxurak, borne erreak, kanalizazio itoak, aginte-zentroetako elementuak aldatzea, istripuz botatako argi-puntuak, etab.).

– Kontserbazio-lan hauetara 300.000 euro bideratu ohi dira urtean.

Atal honen barnean, eremu publikoan gertatutako istripuek instalazioetan eragindako kalteak ere konpontzen dira eta, horretarako, 84.000 € bideratu dira.

Oinarrizko mantentze-lanak

Barne hartzen dute instalazioen eragintza-kontrola (piztu eta itzaltzea), eguneko eta gaueko ikuskaritza-zerbitzuak, guardiako zerbitzua, aginte-zentroen telekudeaketa, matxura arinak konpontzea, ustekabeen erretako lanparak berritzea, fluxua murrizteko ekipoen funtzionamendua aldezka kontrolatzea, baliabide materialak eta pertsonalak eskura izatea, hiri-argiteriaren inbentarioa eguneratzea.

– Atal honetara, urtean 883.499,88 € bideratu ziren.

Txostenak

Argiteria Publikoko Zerbitzuak udal alorrei ematen die laguntza teknikoa, bere esku-meneko arloan. Hona hemen esku-hartzerik nabarmenenak:

- Proiektuak: Hiri argiteriari dagokion zatian, 14 urbanizazio-proiektu berriri edo hainbat aldagetari buruzko txostena egin da.
- Instalazioen harrera: Argiteria publikoko 18 instalazio berriri buruzko txostena egin, edo berrikusi eta jaso dira
- Abalak itzultzea: 8 obrari dagozkion abalak itzultzeari buruzko txostena egin da.
- Ekitaldiak eremu publikoan: Argiteria-azpiegituraren bidez hornidura elektrikoa eskuratzeko 120 eskaerari buruzko txostena egin da eta laguntza teknikoa eman zaie, eremu publikoan ekitaldiak egiteko.
- A kalteak: Hirugarrenek hiri argiteriako instalazioetan eragindako 38 istripu konpondu dira, horiei dagozkien kalteak 84.400€-an balioetsita.
- Herritarren erreklamazioei dagozkien eskabideak. Herritarrek eskabideen bitartez egindako 15 erreklamaziori buruzko txostena egin da.

Ibilgailu parkeko zerbitzua

Urtean zehar, honako esku-hartze hauek egin dira, gutxi gorabehera:

- IAT: 249
- Konponketa mekanikoak kanpo-lantegian: 131
- Karrozeria-konponketak kanpo-lantegian: 29
- Esku-hartzeak Ibilgailu Parkean: 760 (barne dira mantentze-berrikuspenak, matxurak eta esku-hartze txikiak).
- Guztira, 12 ibilgailuri eman zaie baja eta birziklatu dira.

2.5 Ogasuna eta kontratazio publiko arduratsua

2023ko aurrekontua

Iruñeko Udalak 2022eko abenduaren 29an onetsi zuen 2023ko ekitaldirako aurrekontu luzatua. Hona hemen Udalaren eta haren erakunde autonomoen aurrekontuak:

Erakundea	Gastuak	Diru-sarrerak
Iruñeko Udalaren aurrekontua	199.594.260,02 €	200.012.328,00 €
Hirigintza Gerentziaren erakunde autonomoaren aurrekontua	7.670.900,00 €	7.670.900,00 €
Udaleko haur-eskolen erakunde autonomoaren aurrekontua	9.526.000,00 €	9.526.000,00 €

Gastuak

Kapitulua eta izena	Zenbatekoa (€)		
	Udala	Haur-eskolak	Hirigintza gerentzia
Eragiketa arruntak			
Langileen gastuak	92.088.037,37	1.561.000,00	8.098.260,00
Ondasun arrunt eta zerbitzuetako gastuak	74.418.862,54	478.600,00	1.327.740,00
Finantza-gastuak	998.000,00	25.000,00	
Transferentzia arruntak	23.859.825,00	1.000,00	
Kontingentzia-funtsa	0,00		
Kapital-eragiketak			
Inbertsio errealak	1.805.535,11	3.905.300,00	100.000,00
Kapital-transferentziak	100.000,00		
Aktibo finantzarioak	376.000,00		
Pasibo finantzarioak	5.948.000,00	1.700.000,00	
Gastuen aurrekontua, guztira	199.594.260,02	7.670.900,00	9.526.000,00

Diru-sarrerak

Kapitulua eta izena	Zenbatekoa (€)		
	Udala	Haur-eskolak	Hirigintza gerentzia
Eragiketa arruntak			
Zuzeneko zergak	54.518.000,00		
Zeharkako zergak	6.560.103,00		
Tasak, prezio publikoak eta bestelako diru-sarrerak	28.348.500,00	296.100,00	1.061.000,00
Transferentzia arruntak	107.229.625,00	3.469.500,00	8.365.000,00
Ondare-sarrerak	2.980.100,00		
Kapital-eragiketak			
Inbertsio errealak besterentzea			
Kapital-transferentziak		3.905.300,00	100.000,00
Aktibo finantzarioak	376.000,00		
Pasibo finantzarioak			
Diru-sareren aurrekontua, guztira	200.012.328,00	7.670.900,00	9.526.000,00

Aurrekontu luzatuaren inbertsioak

Urtean barna, zenbait aurrekontu-aldaketa onetsi ziren, urte horretako udal-aurrekontuko partidak igotzea eragin zutenak. Iruñeko Udalaren Osoko Bilkurak 79,36 milioi euroren aldaketak onartu ditu; hori horrela, 2023ko behin betiko aurrekontu bateratua 284,20 milioi eurokoa izan da.

Kode ekonomikoa - Partida	Zenbatekoa (€)
609000 – Erabilera publikoko azpieg. eta ondas.	141.329,43
619000 – Erabilera publikoko azpieg. Birjar. Inb.	175.000,00
622090 – Beste eraikin batzuk	95.971,78
623010 – Semaforo-instalazioak	250.000,00
623090 – Beste instalazio batzuk	272.058,95
624000 – Ibilgailuak	95.227,00
625000 – Altzariak eta ekipamenduak	10.000,00
626000 – Informazio-prozesurako ekipoak	130.000,00
632010 – Eraikin birjartze Inb.	150.000,00
632020 – Etxebizitza birjartze Inb.	64.000,00
632060 – Instalaz. Birjartze Inb.	100.000,00
632090 – Beste eraikin Birjar.	321.947,95

Behin betiko aurrekontu bateratuaren bilakaera (milioi eurotan)

Urteak	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kopurua	211,1	219,0	221,7	220,8	221,0	226,2	281,1	272,1	284,2

2022ko kontu orokorra eta aurrekontuaren likidazioa

2023an, 2022ko aurrekontu-likidazioa eta ekitaldi horretako kontu orokorra onetsi dira. Iruñeko Udalaren tokiko sektore publikoak (Udala, Hirigintza Gerentzia, Haur Eskolak, Iruña Biziberritzen, ANIMSA, SAD Pamplona eta Gayarre Antzokia fundazioa) 3,64 milioi euroko aurrekontu-defizit edo finantzaketa-premiarekin itxi zuen 2022. urtea, kontabilitate nazionalaren balioen arabera. 2022. urtearen amaieran diruzaintzako gastu orokorretarako diruzaintzako gerakin bateratua 35,6 milioi eurokoa zen, hau da, 7 milioi euro inguru gehiagokoa 2021en baino (28,6).

Udalak, 2022an, 23,51 eguneko epean ordaindu zien hornitzaileei batez beste, hau da, 2021ean baino epe luzeagoan (19,3). Hona hemen hiruhilabetekoaren arabera banakatua:

Hiruhilekoa	Hornitzaileei ordaintzeko batez besteko epea (egunak)
Lehenengoa	23,35
Bigarrena	18,58
Hirugarrena	27,49
Laugarrena	24,64

Gastuak, biztanleko

Kontzeptua	Kap.	Behin betiko aurreikuspena	Betebehar aitortuak	Zenbatekoa biztanleko
Zor publikoa	0	8.659.000,00	8.575.963,22	42,16
Oinarrizko zerbitzu publikoak	1	108.571.590,06	98.650.016,62	484,96
Gizarte-babeseko eta -sustapeneko jarduketak	2	58.825.089,15	57.033.256,18	280,37
Ondasun prod. lehenetsiak	3	67.410.290,16	62.616.180,20	307,82
Jarduketa ekonomikoak	4	13.149.144,54	8.764.683,76	43,09
Jarduketa orokorrak	9	27.606.448,53	26.134.715,68	128,48
Gastuak, guztira		284.221.562,44	261.774.815,66	1.286,88

Diru-sarrerak, biztanleko

Kontzeptua	Kap.	Behin betiko aurreikuspena	Betebehar aitortuak	Zenbatekoa biztanleko
Zuzeneko zergak	1	54.518.000,00	57.584.982,40	283,09
Zeharkako zergak	2	6.560.103,00	11.132.731,13	54,73
Tasak eta bestelako diru-sarrerak	3	30.055.600,00	45.497.485,97	223,66
Transferentzia arruntak	4	116.175.566,79	119.511.560,67	587,52
Ondareko diru-sarrerak	5	2.980.100,00	4.183.137,10	20,56
Inbertsio errealak besterentzea	6	0,00	34.422.719,15	169,22
Kapital-transferentziak	7	12.581.257,11	16.267.243,91	79,97
Aktibo finantzarioak	8	39.779.115,08	227.052,88	1,12
Pasibo finantzarioak	9	21.571.888,44	0,00	0,00
Diru-sarrerak, guztira		284.221.630,42	288.826.913,21	1.419,87

Ordenantza fiskalak eta prezio publikoak

Iruñeko Udaleko Osoko Bilkurak, 2023ko urriaren 5ean, hasiera batez onetsi zituen Ordenantza Fiskalen eta Prezio Publikoak arautzen dituzten Arauen artikuluen eta tarifa-eranskinen aldaketak. Dagozkien argitalpenak eginik eta legezko epeak alegaziorik gabe iraganik, 2024ko urtarrilaren 1ean sartuko dira indarrean.

Honako hauek dira Ordenantza Fiskaletan eta Prezio Publikoak arautzen dituzten Arauetan aldatu diren artikulua eta tarifa-eranskinak, 2023ko urtarrilaren 1ean indarra hartu dutenak:

0. ordenantza	2. artikuluari azken paragrafo bat erantsi zaio. 34.1.b eta 35.1.b artikulua aldatu dira.
1. ordenantza	1.3 artikulua aldatu da: Hobariak energia berriztagarriko instalazioengatik. Hiri-unitateen karga-tasa aldatu da. Xedapen gehigarri bat gehitu da, balorazio-txostena 2024an zehar amaitu beharko dela adierazteko.
8. ordenantza	2. artikulua, b letra, aldatu da.
19. ordenantza	Tarifen Eranskinen I. eta IV. Epigrafeak aldatu dira.
20. ordenantza	Tarifen Eranskinen I.1 epigrafea eta I.1.4 azpi-epigrafea aldatu dira.
21. ordenantza	2., 3., 4. eta 5. Artikuluak aldatu dira.
1. araua	8,3.d) 2 artikulua aldatu da.
2. araua	13.3 d) 2 artikulua eta Tarifen Eranskina aldatu dira, tarifen murrizketarako aplikatzeko azken adin-tartea 65 urtetik aurrera aplikatu daitekeela argitzeko.
6. araua	6.d) 2 artikulua aldatu da.
7. araua	5.3 d) 2. artikulua eta II.1 eta Tarifen Eranskinen II.6 azpi-epigrafeak aldatu dira

8. araua	6.3 d) 2. artikulua eta III.1 eta Tarifen Eranskinen III.6 azpi-epigrafeak aldatu dira.
9. araua	Xedapen iragankorra aldatu da, Udalaren Haur Eskolen doakotasuna 2024-2025 ikasturtera zabaltzeko.
10. araua	9 d) 2. Artikulua eta Tarifen Eranskinen II.1 eta II.6 azpi-epigrafeak aldatu dira.

7 - 22 Bitarteko ordenantza fiskaletan araututako tasak eta 1., 2., 3., 7., 8., 10., 11., 12., 13., 14., 15. eta 16. Arauetan araututako prezio publikoak. Oro har, % 2 igo dira tasa eta prezio publikoen tarifak, salbu 4., 5. eta 6. arauetan araututako Gizarte Zerbitzuen prezio publikoak, ez baitira igo.

Ordenantza Fiskalen eta Prezio Publikoak arautzen dituzten arau guztien testu osoa eta eguneratua hemen dago kontsultagai: www.pamplona.es

Inbentarioa **Inbentarioaren balioa, guztira**

Data	Balioa (€)
2014. urtea	799.380.216,96
Udalbatza-aldaketa 2015/06/12	793.784.739,44
Año 2015. urtea	809.318.719,81
Año 2016. urtea	814.241.335,51
Año 2017. urtea	820.921.246,90
Año 2018. urtea	808.202.331,85
Udalbatza-aldaketa 2019/06/14	812.427.328,98
Año 2019. urtea	829.719.852,45
Año 2020. urtea	835.551.657,90
Año 2021. urtea	847.846.335,14
Año 2022. urtea	866.565.639,81
Udalbatza-aldaketa 2023/06/16	861.910.625,82
Año 2023. urtea	863.960.306,57

Udal-erakin eta -lokalen guztizko balioa

	2019/12/31	2020/12/31	2021/12/31	2022/12/31	2023/12/31
Bulego-erakina	13.627.773,36	13.629.110,13	13.700.127,69	13.713.249,69	13.713.249,69
Merkataritza-erakinak	6.772.371,57	6.772.371,57	6.780.212,37	6.780.212,37	6.780.212,37
Kultura- eta/edo gizarte-instalazioa	57.366.006,60	57.687.136,54	58.209.902,38	58.314.129,28	59.024.125,53
Irakaskuntza-erakiniak	97.978.949,73	98.464.780,73	99.603.101,34	104.986.284,98	112.119.681,97
Kirol-instalazioak	43.443.707,77	43.947.812,06	44.509.114,37	46.638.749,22	47.133.360,58
Osasun-erakinak	11.655.393,40	11.721.539,00	12.034.641,51	12.596.727,05	12.698.917,87
Beste zerbitzu batzuk	21.269.714,85	21.302.411,83	21.684.680,84	21.781.556,67	21.952.483,95
Zerbitzu Galeria	14.602.340,36	14.602.340,36	14.602.340,36	14.602.340,36	14.602.340,36
Etxebizitzak	34.459.708,91	33.884.110,16	34.506.185,80	35.388.752,22	35.566.240,79
Lokala	21.778.909,42	21.866.303,48	22.300.923,23	22.736.725,28	23.184.343,40
Trastelekuak	383.507,35	383.507,35	383.507,35	383.507,35	383.507,35
Garajeak	2.207.868,77	2.207.868,77	2.207.868,77	2.207.868,77	2.207.868,77
Kioskoak	21.629,37	20.727,85	64.282,97	64.282,97	68.271,40
Beste eraikin batzuk	6.375.836,54	6.474.360,09	6.520.999,20	6.569.365,20	6.569.365,20
Kontr. historiko- artist.	0,00	0,00	0,00	0,00	434.138,26
Eraikuntzak, guztira	331.943.718,00	332.964.379,92	337.107.888,18	346.763.751,41	356.438.107,49

2.6 Pertsonen kudeaketa

Udal plantilla

Plantilla	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Iruñeko Udala						
Funtzionarioak	887	863	818	794	810	789
Kontratu administratiboa duten langileak	361	378	373	413	499	491
Langile kontratudunak	180	182	180	14	545	442
Guztira	1428	1423	1371	1221	1854	1722
Haur Eskolak						
Funtzionarioak	43	36	34	28	22	53
Kontratu administratiboa duten langileak	79	81	93	55	46	73
Langile kontratudunak	71	70	75	99	133	82
Guztira	193	187	202	182	201	208
Hirigintza gerentzia						
Funtzionarioak	14	18	20	19	18	18
Kontratu administratiboa duten langileak	11	8	6	8	7	8
Guztira	25	26	26	27	25	26

2023an, 936 kontratu sinatu ziren Iruñeko Udalean, 45 langilek erretiroa hartu zuten eta ezintasun iraunkorreko hiru prozesu izan ziren. Haur Eskoletan, 459 kontratu sinatu ziren eta 3 langilek erretiroa hartu zuten. Eta Hirigintza Gerentzian bi kontratu sinatu ta langile batek erretiroa hartu zuen.

Iruñeko Udaleko 2023ko hautapen-prozesuei dagokienez, honako hauek nabarmendu behar dira:

- Ikastetxeetako Zerbitzuko burua. Merezimendu-lehiaketa.
- Udan instalazioen funtzionamenduko ofiziala. Aldi baterako kontratazioetarako zerrendak.
- Musika Eskolako bateria irakaslea Aldi baterako kontratazioetarako zerrendak.
- Musika Eskolako kontrabaxu irakaslea Aldi baterako kontratazioetarako zerrendak.
- Musika Eskolako txirula irakaslea. Aldi baterako kontratazioetarako zerrendak.
- Musika Eskolako txistu irakaslea Aldi baterako kontratazioetarako zerrendak.
- Musika Eskolako biolontxelo irakaslea. Aldi baterako kontratazioetarako zerrendak.
- Musika Eskolako abesbatza irakaslea Aldi baterako kontratazioetarako zerrendak.
- Musika Eskolako tuba bonbardino irakaslea. Aldi baterako kontratazioetarako zerrendak.

- Musika Eskolako kantu irakaslea Aldi baterako kontratazioetarako zerrendak.
- Musika Eskolako fagot irakaslea Aldi baterako kontratazioetarako zerrendak.
- Musika Eskolako tronboi irakaslea Aldi baterako kontratazioetarako zerrendak.
- Musika Eskolako biola irakaslea Aldi baterako kontratazioetarako zerrendak.
- Babes Zibileko laguntzailea. Aldi baterako kontratazioetarako zerrendak.
- Udaltzaingoa, inspektoreordea eta agente lehena Lehiaketa eta berariazko lehiaketa.
- Gizarteratzeko Goi-mailako teknikaria. Aldi baterako kontratazioetarako zerrendak.
- Hiri-kontserbazioko ikuskatzailea (argiteria). Aldi baterako kontratazioetarako zerrendak.
- Hiri-kontserbazioko ikuskatzailea (garbiketa publikoa). Aldi baterako kontratazioetarako zerrendak.
- Hiri-kontserbazioko ikuskatzailea (berdeguneak). Aldi baterako kontratazioetarako zerrendak.
- Hiri-kontserbazioko ikuskatzailea (eraikin orokorrak). Aldi baterako kontratazioetarako zerrendak.
- Hiri-kontserbazioko ikuskatzailea (hiri-altzariak). Aldi baterako kontratazioetarako zerrendak.
- Hiri-kontserbazioko ikuskatzailea (herri-lanak). Aldi baterako kontratazioetarako zerrendak.

2023az geroztik, honako deialdi hauetako hautapen-prozesuak egiten ari dira:

- Zuzenbidean lizentziaduna. Lanpostuan sartzeko oposaketa.
- Udaltzaina. Lehiaketa eta berariazko lehiaketa.
- Udaltzaina. Lanpostuan sartzeko oposaketa.
- Gizarte-enpleguko ofiziala (margoketa). Aldi baterako kontratazioetarako zerrendak.
- Erd-mailako teknikaria (Partaidetza, Gazteria, Berdintasuna). Aldi baterako kontratazioetarako zerrendak.
- Musika Eskolako tronpa irakaslea Aldi baterako kontratazioetarako zerrendak Nafar Lansarerekin.
- Musika Eskolako ganbera musikako irakaslea Aldi baterako kontratazioetarako zerrendak.
- Musika Eskolako piano irakaslea Aldi baterako kontratazioetarako zerrendak.
- Hilerriko administratzailea Lekualdatze lehiaketa.
- Ibilgailu parkeko arduraduna. Lekualdatze lehiaketa.
- Kontu-hartzaile ordezkaria Lekualdatze lehiaketa.
- Musika Eskolako piano irakaslea Lekualdatze lehiaketa.
- Arkitekto teknikoa. Lekualdatze lehiaketa.
- Udal instalazioen funtzionamenduko laguntzailea. Lekualdatze lehiaketa.
- Kulturako teknikaria. Lekualdatze lehiaketa.
- Lan Erizaintzako teknikaria. Lekualdatze lehiaketa.
- Gizarte-laneko erdi-mailako tituluduna, osagarriiduna Lekualdatze lehiaketa.
- Proiektuetako zerbitziburua. Merezimendu-lehiaketa.
- Udaletxeko mantentze-lanetako arduraduna. Merezimendu-lehiaketa.
- Administrazio kudeaketako unitateko arduraduna. Merezimendu-lehiaketa.
- Hilerriko administratzailea Lanpostuan sartzeko oposaketa.
- Ibilgailu parkeko arduraduna. Lanpostuan sartzeko oposaketa.
- Kontu-hartzaile ordezkaria Lanpostuan sartzeko oposaketa.
- Musika Eskolako piano irakaslea Lanpostuan sartzeko oposaketa.
- Arkitekto teknikoa. Lanpostuan sartzeko oposaketa.
- Udal instalazioen funtzionamenduko laguntzailea. Lanpostuan sartzeko oposaketa.
- Kulturako teknikaria. Lanpostuan sartzeko oposaketa.
- Lan Erizaintzako teknikaria. Lanpostuan sartzeko oposaketa.
- Gizarte-laneko erdi-mailako tituluduna, osagarriiduna Lanpostuan sartzeko oposaketa.

Bestalde, 2022tik, honako deialdi hauetako hautapen-prozesuak burutzen ari dira egonkortze-prozesu bereziaren baitan:

- Arkitektoa. Lekualdatze lehiaketa.
- Psikologoa. Lekualdatze lehiaketa.
- Erdi-mailako tituluduna, bateraezintasunarekin. Lekualdatze lehiaketa.
- Gizarte-laneko erdi-mailako tituluduna, osagarriiduna Lekualdatze lehiaketa.
- Ofizial administraria. Lekualdatze lehiaketa.
- Administrari laguntzailea. Lekualdatze lehiaketa.
- Udal instalazioen funtzionamenduko laguntzailea. Lekualdatze lehiaketa.
- Familia-langilea. Lekualdatze lehiaketa.
- Arkitektoa. Merezimendu-lehiaketa.
- Eraikuntzako Lantegi Eskolako zuzendaria Merezimendu-lehiaketa.
- Ekonomialaria. Merezimendu-lehiaketa.
- Farmazialari kudeatzailea. Merezimendu-lehiaketa.
- Udaleko kontu-hartzailea. Merezimendu-lehiaketa.
- Zuzenbidean lizentziaduna. Merezimendu-lehiaketa.
- Psikologoa. Merezimendu-lehiaketa.
- Teknologia berrietako teknikaria, webgunearen arduraduna. Merezimendu-lehiaketa.
- Goi-mailako tituludun kultur teknikaria Merezimendu-lehiaketa.
- Arkitekto teknikoa. Merezimendu-lehiaketa.
- Industria-ingeniari teknikoa. Merezimendu-lehiaketa.
- Obra publikoetako ingeniari teknikoa. Merezimendu-lehiaketa.
- Kimikako Ingeniari Teknikoa. Merezimendu-lehiaketa.
- Tributu-ikuskatzailea. Merezimendu-lehiaketa.
- Arte eta Lanbideetako irakaslea (marrazketa) Merezimendu-lehiaketa.
- Musika Eskolako kontrabaxu irakaslea Merezimendu-lehiaketa.
- Musika Eskolako baxu elektrikoko irakaslea. Merezimendu-lehiaketa.
- Musika Eskolako bateria irakaslea Merezimendu-lehiaketa.
- Musika Eskolako piano irakaslea Merezimendu-lehiaketa.
- Musika Eskolako Koru Taldeko irakaslea. Merezimendu-lehiaketa.
- Musika Eskolako piano irakaslea Merezimendu-lehiaketa.
- Musika Eskolako baxu elektrikoko irakaslea. Merezimendu-lehiaketa.
- Musika Eskolako musika-hizkuntzako irakaslea Merezimendu-lehiaketa.
- Musika Eskolako piano irakaslea Merezimendu-lehiaketa.
- Lantegi Eskolako irakaslea Merezimendu-lehiaketa.
- Enplegu-teknikaria. Merezimendu-lehiaketa.
- Turismo Enpresa eta Jardueren teknikaria. Merezimendu-lehiaketa.
- Laneko Arriskuen Prebentzioko teknikaria. Merezimendu-lehiaketa.
- Gizarte-laneko erdi-mailako tituluduna, osagarriiduna Merezimendu-lehiaketa.
- Erdi-mailako tituluduna, bateraezintasunarekin. Merezimendu-lehiaketa.
- Laborategiko laguntzaile teknikoa. Merezimendu-lehiaketa.
- Gizarte Enpleguko Arduraduna (jantoki soziala) Merezimendu-lehiaketa.
- Gizarte Enpleguko Arduraduna (jantzigintza) Merezimendu-lehiaketa.
- Gizarte Enpleguko Arduraduna (koadernaketa) Merezimendu-lehiaketa.
- Gizarte Enpleguko Arduraduna (garbiketa) Merezimendu-lehiaketa.
- Gizarte Enpleguko Arduraduna (obrak) Merezimendu-lehiaketa.
- Gizarte Enpleguko Arduraduna (ibaiak eta haztegiak) Merezimendu-lehiaketa.
- Gizarte Enpleguko Arduraduna (soldadura) Merezimendu-lehiaketa.
- Gizarte Enpleguko Arduraduna (tapizgintza) Merezimendu-lehiaketa.
- Desinfekzio- eta mantentze-lanetako arduraduna Merezimendu-lehiaketa.
- Lantegi Eskolako monitorea (lorezaintza) Merezimendu-lehiaketa.
- Lantegi Eskolako monitorea (soldadura) Merezimendu-lehiaketa.
- Ofizial administraria - ofizial administrari osagarriiduna Merezimendu-lehiaketa.
- Ofizial ikuskatzailea (hirigintza) Merezimendu-lehiaketa.
- Gizarteratzeko Goi-mailako teknikaria. Merezimendu-lehiaketa.
- Administrari-laguntzailea - administrari-laguntzaile osagarriiduna Merezimendu-lehiaketa.
- Zoonosi-laguntzailea. Merezimendu-lehiaketa.
- Udal Instalazioetako Funtzionamenduko laguntzailea. Merezimendu-lehiaketa.
- Hiri Kontserbazioko Mantentze-lanetako laguntzailea Merezimendu-lehiaketa.

- Ehorzle-laguntzailea Merezimendu-lehiaketa.
- Ikuskatzaile laguntzailea (Eraikinetako mantentze-lanak). Merezimendu-lehiaketa.
- Ikuskatzaile laguntzailea (Ibilgailuen Parkea) Merezimendu-lehiaketa.
- Lantegi Eskolako monitorea (igeltserotza) Merezimendu-lehiaketa.
- Lantegi Eskolako monitorea (biltegia eta harria) Merezimendu-lehiaketa.
- Lantegi Eskolako monitorea (zurgintza) Merezimendu-lehiaketa.
- Lantegi Eskolako monitorea (askotariko mantentze-lanak) Merezimendu-lehiaketa.
- Gizarte Enpleguko Ofiziala (jantoki soziala) Merezimendu-lehiaketa.
- Gizarte Enpleguko Ofiziala (elektrizitatea) Merezimendu-lehiaketa.
- Gizarte-enpleguko ofiziala (Koadernaketa) Merezimendu-lehiaketa.
- Gizarte Enpleguko Ofiziala (iturgintza) Merezimendu-lehiaketa.
- Gizarte Enpleguko Ofiziala (garbiketa) Merezimendu-lehiaketa.
- Gizarte Enpleguko Ofiziala (obrak) Merezimendu-lehiaketa.
- Gizarte-enpleguko ofiziala (margoketa). Merezimendu-lehiaketa.
- Gizarte Enpleguko Ofiziala (ibaia) Merezimendu-lehiaketa.
- Gizarte Enpleguko Ofiziala (soldadura) Merezimendu-lehiaketa.
- Desinfekzio- eta mantentze-lanetako ofizial profesionala. Merezimendu-lehiaketa.
- Erreprografiako mandataria Merezimendu-lehiaketa.
- Udal bulegoetako mandataria Merezimendu-lehiaketa.
- Familia-langilea - familia-langilea lanaldi partzialean Merezimendu-lehiaketa.
- Laborategiko zerbitzu anitzeko peoia Merezimendu-lehiaketa.
- Zerbitzu anitzeko peoia, hilerriko atezaina Merezimendu-lehiaketa.
- Mugikortasuneko koordinatzailea Oposizio-lehiaketa.
- Zuzenbidean lizentziaduna. Oposizio-lehiaketa.
- Estrategiako eta proiektuetako goi-mailako teknikaria Oposizio-lehiaketa.
- Giza Baliabideetako eta antolamenduko goi-mailako teknikaria Oposizio-lehiaketa.
- Hezkuntza-programen koordinatzailea (ingurumen-hezkuntza) Oposizio-lehiaketa.
- Lantegi-eskolako zuzendaria (lorenzaintza) Oposizio-lehiaketa.
- Kimikako ingeniari teknikoa. Oposizio-lehiaketa.
- Aparkalekuetako zerbitziburua Oposizio-lehiaketa.
- Turismoko zerbitziburua Oposizio-lehiaketa.
- Mugikortasuneko teknikaria Oposizio-lehiaketa.
- Erdi-mailako tituluduna (lorenzaintza) Oposizio-lehiaketa.
- Ingurumen hezkuntzako erdi-mailako tituluduna Oposizio-lehiaketa.
- Ofizial administraria. Oposizio-lehiaketa.
- Gizarteratzeko Goi-mailako teknikaria. Oposizio-lehiaketa.
- Administrari laguntzailea. Oposizio-lehiaketa.
- Udal Instalazioetako Funtzionamenduko laguntzailea. Oposizio-lehiaketa.
- Hiri Kontserbazioko Mantentze-lanetako laguntzailea Oposizio-lehiaketa.
- Ehorzle-laguntzailea Oposizio-lehiaketa.
- Gizarte Enpleguko Ofiziala (ibaia) Oposizio-lehiaketa.
- Familia-langilea - Familia-langilea lanaldi partzialean. Oposizio-lehiaketa.
- Psikologoa. Oposizio-lehiaketa.

Lan-eskaintza publikoa

2023. urtean, Udalak eta haren erakunde autonomoek lan-eskaintza publikoa onetsi zuten, honako lanpostu hauek sartuta:

Iruñeko Udala. Lanpostuak berritzea

- Osoko bilkurako idazkaria, 1 lanpostu.
- Arkitektoa, 1 lanpostu.
- Artxiboko Goi-mailako Teknikaria, 1 lanpostu.
- Pedagogian lizentziaduna, 1 lanpostu.
- Soziologoa, 2 lanpostu.
- Jarduera fisikoaren eta kirolaren zientzietako graduduna, 1 lanpostu.
- Euskara itzultzailea, 1 lanpostu.
- Ekonomia, finantza eta aurrekontu kudeaketako arduraduna, 1 lanpostu.
- Albaitaria, 2 lanpostu.
- Segurtasun gaietako goi-mailako tituluduna, 1 lanpostu.

- Laneko medikuntza, 1 lanpostu.
- Ingurumeneko goi-mailako tituluduna, 1 lanpostu.
- Euskara Zerbitzuko burua, 1 lanpostu.
- Arkitekto kudeatzailea (urbanizazioak), 1 lanpostu.
- Albaitari kudeatzailea, 1 lanpostu.
- Udaltzaingoko inspektoreordeak, 7 lanpostu.
- Garapenaren aldeko Lankidetzako teknikaria, 1 lanpostu.
- Lorategietako Erdi-mailako tituluduna, 1 lanpostu.
- Gizarte-laneko erdi-mailako tituluduna, osagarriiduna, 3 lanpostu.
- Arte eta lanbideetako irakaslea, 1 lanpostu.
- Katastroko arduraduna, 1 lanpostu.
- Errenta eta gainbalioko arduraduna, 1 lanpostu.
- Laneko arriskuen prebentzioko teknikaria, 1 lanpostu.
- Aparejadore/hiria birgaitzeko bulegoko arduraduna, 1 lanpostu.
- Gizarte Ongizateko programaren arduraduna, 5 lanpostu.
- Gizarte Ongizateko zentroen arduraduna, 1 lanpostu.
- Artxiboko erdi-mailako teknikaria, 1 lanpostu.
- Partaidetza teknikaria, 1 lanpostu.
- Teknikari komunitarioa, 1 lanpostu.
- Adinekoekin gizarte esku-hartzeko teknikaria, 1 lanpostu.
- Lan erizaintzako teknikaria, 1 lanpostu.
- Udaltzaingoko agenteak, 10 lanpostu.
- Zerbitziburua (desinfekzio-parkea), 1 lanpostu.
- Gizarteratze teknikaria, 1 lanpostu.
- Hiri kontserbazioko arduradun orokorra, 1 lanpostu.
- Zoonosi arduraduna, 1 lanpostu.
- Gizarte-enpleguko arduraduna, 1 lanpostu.
- Aktak eta Jakinarazpeneko burua, 1 lanpostu.
- Laneko arriskuen prebentzioko ofizial profesionala, 1 lanpostu.
- Hiri-kontserbazioko mantentze-lanetako arduraduna, 1 lanpostu.
- Langileriako ofizial administraria, 2 lanpostu.
- Hiri-kontserbazioko ofizial ikuskatzailea, 2 lanpostu.
- Udal Instalazioen Funtzionamenduko ofiziala, 1 lanpostu.
- Mantentze-lan eta osagarrietako arduraduna, 1 lanpostu.
- Udal instalazioen funtzionamenduko laguntzailea, 5 lanpostu.
- Familia-langilea, 1 lanpostu.
- Administrari laguntzaile osagarriiduna, 1 lanpostu.
- Hiri-kontserbazioko mantentze-lanetako arduraduna, 1 lanpostu.
- Administrari-laguntzailea, 1 lanpostu.
- Gizarte-enpleguko ofiziala, 1 lanpostu.
- Familia-langilea lanaldi partzialean, 1 lanpostu.
- Zoonosi-laguntzailea, 1 lanpostu.

Iruñeko Udala. LEP osagarria

- Hiri-kontserbazioko industria ingeniari teknikoa, 1 lanpostu.
- Ofizial administrari, 27 lanpostu.
- Hilerriko arduraduna, 2 lanpostu.
- Administrari-laguntzailea, 9 lanpostu.
- Familia-langilea, 10 lanpostu.
- Ikuskatzaile laguntzailea, 1 lanpostu.

Haur Eskolak. Egonkortzea

- Kontu-hartzaile ordezkaria, 1 lanpostu.

Haur Eskolak. Lanpostuak berritzea

- Haur Eskoletako hezitzaileak, 4 lanpostu.

Hirigintza Gerentzia. Lanpostuak berritzea

- Arkitektoa, 3 lanpostu.
- Kontu-hartzaile ordezkaria, 1 lanpostu.
- Arkitekto teknikoa, 1 lanpostu.

Prestakuntza

2023. urtean zehar, Nafarroako Udal eta Kontzejuen Federazioarekin elkarlanean, prebentzio-prestakuntzarako hainbat ikastaro eman dira, bai eta hainbat udal aloretako langileendako ikastaro berariazkoak ere.

Berrikuntza gisa, 2023an zibersegurtasunari buruzko 3 prestakuntza-ekintza egin dira; zehazki, segurtasun informatikoaren arloko kontzientziazioari buruzkoak, ANIMSAk emanak eta Nafarroako Toki Erakundeetan Segurtasun Eskema Nazionala ezartzeari lotutakoak. Prestakuntza hori antolatuko da, harik eta datuak eta informazioa bistaratzeko eta tratatzeko tresnekin lan egiten duten udal langile guztiek esparru horretan nahitaez jakin beharrekoak ikasi arte.

Prebentzioaren arloan, honako prestakuntza-ekintzak eman ziren:

- Errespetuzko komunikazioa eta asertibitatea.
- Lan-ongizatea eta pertsonen arteko harremanak kudeatzea.
- Emozioen kudeaketan eta ongizate psikologikoan trebatzea.
- Gizarte-trebeziak osasun mentaleko patologia duten pertsonendako tratuan eta arretan.
- Suteen prebentzio eta su-itzalgailuak maneiatzea.
- Koordinazioa eta prebentzioa hiriguneetako suteetan. (Udaltzainendako ekintzak).
- Plataforma jasotzailearen erabilera.
- Manipulagailu teleskopikoaren erabilera.
- Oinarrizko ikastaroa Laneko Arriskuen Prebentzioari buruz.
- Gorputz jarreraren higiena eta gihar eta hezurren nahasmenduen prebentzioa.
- Gorputz jarreraren higiena eta gihar eta hezurren nahasmenduen prebentzioa, berariaz pertsonak mugitzeari dagokiona.
- Arreta integrala, pertsona erdigunean jarrita.

2023an, 26 prestakuntza-ekintza antolatu dira. 337 pertsonak parte hartu dute (193 emakume eta 144 gizon).

Horrez gain, honakoa antolatu da:

- ADR prestakuntza, hilerriko erregaia garraiatzeko eginkizunak dituzten langile-entzat eta Arantzadiko Lantegi Eskolarentzat.
- Laneko Arriskuen Prebentziorako Zerbitzuak Laneko Arriskuen Prebentzioari buruzko oinarrizko alderdiei buruzko bi prestakuntza-ekintza eman ditu 2023an, familia-langileei zuzenduak, eta 23 langilek parte hartu zuten.

Sentsibilizazio-ekintzak

Mutua Navarrak sentsibilizazio-ekintzak eskaintzen dizkie udal-langileei, mutuek laneko osasuna sustatzeko duten berezko eginkizunaren baitan. Hona hemen zer ekintza eskaini diren 2023an:

- Ongizate mentala zure taldearekiko harremanean.
- Bizkarra zaintzeko eskola (oinarrizko maila eta aurreratua).
- Emozioak kudeatzeko eta maneiatzeko tresna praktikoak.
- Ondoez emozionala duten zure taldeko pertsonak detektatzea eta babestea.
- Alkohola/drogak kontsumitzea eta joko mendekotasuna.
- Une osasungarrien metodologiaren aurkezpena.
- Iktusa prebenitzea.
- Komunikaziorako trebetasunak, zure taldearekiko harremanetan.
- Erdi mailako arduradunendako sentsibilizazioa.
- Sentsibilizazioa, Enpresa-jardueren Koordinaziorako.

Udalak, guztira, ekintza horietako 57 leku erabili zituen.

Bestalde, 2022an eta 2023an, Haur Eskolen Erakunde Autonomoan honako pres-takuntza-ikastaro hauek antolatu ziren:

- Hizkuntza bimodala.
- Jardunbide egokiei buruzko jardunaldiak. Ahozko eta idatzizko hizkuntzaren es-timulazioa.
- Neurozientzian, emozioan eta pentsamenduan oinarritutako ikaskuntza.
- Gorputz jarreraren higiena eta gihar eta hezurren nahasmenduen prebentzioa
- Datuen babesia.
- Lan-taldeak kanpoaldean Heike Freirerekin.
- Pedagogia sistemikoa.
- Kontakizun partekatuak.
- Ahozko transmisioa, ipuin klasikoak, haien garrantzi sinbolikoa eta nola sartu ikasgelan.
- Psikopatologien eta arrisku psikosozialen prebentzioa eta detekzioa.
- Familia-bitartekaritza eta -laguntza.

Era berean, aipatu urteetan, Hirigintza Gerentziako Erakunde Autonomoko langi-leek hainbat ikastarotan parte hartu zuten: euskara, hirigintza-planeamendua, hiri-gintza-kudeaketa eta hirigintza-desjabetzeak.

Laneko arriskuen prebentzioa

Udal-langileendako informazioa

2023an, 407 laguni eman zaie informazioa: 218 emakumeri eta 189 gizoni. Gehienak lan-kontratudunak izan dira, Udalarekin lehen aldiz kontratua sinatu dutenak edota lanpostuz aldatutakoak. Halaber, informazio hori eman zaie Udaleko hainbat zerbit-zutan praktikak egin dituzten ikasleei.

Gizarte Enplegu Babestuaren barneko programen bidez kontratatutako pertso-nei era programatuan ematen zaie informazioa lehen kontratu-egunean, 2 orduko saioan, eta arrisku eta prebentzio-neurriei buruzko azalpenak emateaz gain, oinarri-zko nozioak ematen zaizkie Laneko Arriskuen Prebentzioaz:

- 2023an: 109 pertsona kontraturik Gizarte Enplegu Babestuaren programen bi-dez (101 pertsona, gizarte enpleguko lantaldeetan: 53 emakume eta 48 gizon), eta Elkarkide (8 pertsona: emakume bat eta 7 gizon).

Arrisku-mapak

2023an zehar, honako alor eta/edo zerbitzu hauetako arriskuen ebaluazioa egune-ratu da:

- Gizarte Zerbitzuetako Alorra
 - Koadernaketa
- Hezkuntzako Alorra
 - Haur Eskolak

Istripuen ikerketa

2023an zehar, Iruñeko Udalean 120 lan-istripu gertatu dira, baja medikoa behar izan Dutenak, eta 105 lan-istripu, baja medikorik behar izan ez zutenak.

Azterketa medikoak

2023an, osasun-azterketa egiteko 992 hitzordu egin zitzaizkien udal-langileei, eta 857 langile joan ziren; hau da, deitutakoan % 86 (barne daude EMAD zerbitzuak eta PAMPLONA CENTRO HISTORICO SA - Iruña Biziberritzen).

Kontsulta medikoak eta lanbide-gaixotasunak

Osasuna zaintzeko azterketez gain, 2023an guztira 64 langile artatu dituzte kontsulta medikoan (31 gizon eta 33 emakume). 2023an, lanbide-gaixotasuneko bi kasu izan dira.

Antolaketa eta giza baliabideak

2022an, Lanpostuak Egonkortzeko Prozesu Berezia jarri zen abian. Horretarako, Iruñeko Udaleko eta erakunde autonomoetako lanpostu huts guztiak aztertu behar izan ziren, enplegu publikoaren behin-behinekotasuna murrizteko premiazko neurriak ezartzen dituen abenduaren 28ko 20/2021 Legean ezarritako betebeharrak betetzen ote ziren ikusteko, Egonkortzeko Enplegu Publikorako eskaintzan sartze aldera.

Ondoren, aipatu prozesuan sarturiko lanpostu-deialdi guztiak prestatu eta argitaratu ziren eta, 2023an zehar, deialdi horiei lotutako hautapen-prozesuak garatzen joan dira; zehazki, merezimendu lehiaketarako 71 deialdi, lekualdatze lehiaketarako 12 deialdi eta oposaketa-lehiaketarako 21 deialdi. Prozesuok 2024ko abenduan bukatu behar dira, kasuan kasuko izendapenak eginez.

Bestalde, 2022an eta 2023an, Lanpostuak Berritzeko Lan Eskaintza Publikoaren prestaketa landu zen, bai eta Plantilla organikorako proiektua ere.

Bestalde, giza baliabideak kudeatzeko 2020-2023 urtetarako planaren baitan, 2022an eta 2023an alorrak presentzia malgutzeko eta kontrolatzeko proiektua landu du, norberaren bizitza, lana eta familia bateragarri egiteko neurriekin, langileei segurtasun juridikoa ematen aldera eta Iruñeko Udala toki hobea izan dadin lan egiteko.

Era berean, Digitalizazio Planari eman zaio segida, ANIMSaren bidez web-deialdien aplikazioaren bigarren fasea garatuz; horri esker, deialdiak modu eraginkorragoan kudeatu dira eta, aldi berean, izangaiek aldi baterako kontrataziorako zerrendetan duten postua kontsultatzeko aukera izan dute.

Halaber, herritarrek enplegu publikorako deialdiei buruz egindako informazio-eskaerei erantzun zaie; eskaria nabarmen handitu da, enplegu publikoa egonkortzeko eta administrazio publikoetako behin-behinekotasuna murrizteko prozesua garatzearen bidez.

Erregistroak

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Aurrez aurrekoa	38.839	48.003	41.411	41.223	43.909	40.178
Elektronikoa	9.096	14.390	32.726	51.628	58.633	63.369
Postala	7.994	7.208	5.380	3.668	3.568	3.633
Sarrerak guztira	55.929	69.601	79.517	96.519	106.110	107.180

2.7 Herritarren segurtasuna

2.7.1 Bide publikoaren kudeaketa

Jarduerak bide publikoan

Jarduera baimenduak	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kirol jarduerak	66	71	25	29	47	56
Eskeko mahaiak eta informazio-mahaiak	81	91	24	39	47	50
Kultur jarduerak	17	27	13	2	8	24
Erakusketak eta publizitate-kanpainak	51	8	0	5	0	0
Informazio- eta publizitate-autobusak	7	11	2	4	4	7
Merkataritza-jarduerak	17	69	42	42	59	72
Festa-ekitaldiak	186	179	36	24	90	116
Desfileak	88	112	32	39	82	91
Filmaketak	19	32	17	27	35	38
Auzoetako festak	12	27	0	1	22	27
Askotariko baimenak	86	152	122	149	248	341
Terrazak	104	139	818	661	853	112
Sanferminetako jarduerak	83	110	0	0	112	148
Guztira	817	1.028	1.131	1.022	1.599	1.082

Jarduerak eta elementuak bide publikoan

2023ko amaieran, 874 lizentzia emanda zeuden eremu publikoan terrazak jartzeko, eta 91 lizentzia beste era batzuetako okupazioetarako (loreontzi-euskarriak, erakustokiak, etab.).

Manifestazioak eta elkarretaratzeak

Bilera Eskubidea arautzen duen eta apirilaren 21eko 9/1999 Lege Organikoak aldatu zuen uztailaren 15eko 9/1983 Lege Organikoa betez, Herritarren Segurtasuneko alorrak txostena eman du Gobernu Ordezkaritzak Iruñean baimendutako elkarretaratze eta manifestazio guztiei buruz, eta, gero, zirkulazioa kontrolatu du haietan, normaltasunez egin ahal izateko. Guztira, 866 ekitaldi egin ziren; 727 elkarretaratze eta 139 manifestazio.

Ganadu-feriak

2023an, bi ganadu-feria egin dira; bata, Sanferminen harira eta, bestea, San Migel egunaren karira.

Galdutako objektuak

Herritarrek emandako objektu guztiak datu-base bakar batean erregistratzen dira. Gehienak, polizia-kidegoek, posta-bulegoek, eskualdeko hiri-garraioaren enpresa esleipendunak eta merkataritzako beste entitate batzuek -hipermerkatuek, kasu-entregatzen dituzte. Objektuak udal-egoitzetan gelditzen dira gordailuan, eta bertako langileak jabeak aurkitzen saiatzen dira. 2023an, guztira, 10.060 objektu erregistratu ziren; 2022an, berriz, 8.915. Jabeai 7.905 itzuli zitzaizkien (4.589, 2022an). Herritarrek objektu galduetarako 11.938 abisu egin zituzten (2022an, 10.584).

Beste hainbat jarduketa**Landabengo Azoka**

Guztira, 121 postu esleitu zitzaizkien beste horrenbeste titularri. Haietatik 50 produktu jangarrien eremukoak dira, eta 71 salmenta-postuk jangarriak ez diren produktuak saltzen dituzte. Ostalaritza-jarduerak ez daude baimenduak. Urteko igande guztietan dago zabalik, uztail eta abuztukoetan izan ezik, 09:00etatik 14:30era.

2.7.2

Herritarren segurtasuna

Polizia judizialaren jarduketak**Egitate ezagunak, tipologia penalaren arabera. Udaltzaingoa**

Delitu mota	2017	2018	2019	2020*	2021**	2022	2023
Pertsonen aurkako delituak	540	576	458	382	439	523	700
Indarkeria edo larderia bidezko lapurreta-delituak	141	91	94	90	108	150	153
Tratu txarrak	300	295	298	287	220	275	255
Sexu-askatasunaren aurkako delituak	53	42	36	30	53	62	78
Indarrez eginiko lapurreta-delituak	406	500	493	378	359	423	180
Ondarearen aurkako delituak	3.233	3.345	3.698	2.588	2.955	3.905	3.758
Gainerako delituak (estupefazianteen trafikoa barne)	523	456	663	520	970	733	335
Delituak guztira	5.195	5.305	5.740	4.275	5.104	6.071	5.459

* 2020, Sanferminik gabe, pandemiaren ondorioz.

** 2021, Sanferminik gabe.

Egitate argituak, tipologia penaltzen arabera. Udaltzaingoa

Delitu mota	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Pertsonen aurkako delituak	110	93	104	102	101	390	636
Indarkeria edo larderia bidezko lapurreta-delituak	40	23	27	35	39	63	138
Tratu txarrak	300	295	298	287	228	275	321
Sexu-askatasunaren aurkako delituak	11	19	19	30	39	44	69
Indarrez eginiko lapurreta-delituak	30	24	28	37	35	46	45
Ondarearen aurkako delituak	242	295	361	325	420	479	677
Gainerako delituak (estupefazianteen trafikoa barne)	430	444	537	424	548	605	324
Delituak guztira	1.163	1.193	1.374	1.241	1.410	2.221	2.210

Atxilotuak eta ikertuak, tipologia penaltzen arabera. Udaltzaingoa

Delitu mota	2017	2018	2019	2020*	2021**	2022	2023
Pertsonen aurkako delituak	39	52	56	58	79	88	171
Indarkeria edo larderia bidezko lapurreta-delituak	37	32	46	53	59	86	106
Tratu txarrak	157	161	170	152	129	176	158
Sexu-askatasunaren aurkako delituak	24	26	27	17	32	41	53
Indarrez eginiko lapurreta-delituak	40	34	28	51	60	71	30
Ondarearen aurkako delituak	36	76	62	42	53	65	80
Gainerako delituak (estupefazianteen trafikoa barne)	191	197	269	240	339	293	165
Delituak guztira	524	580	656	614	751	820	763

Atxilotuak eta ikertuak, tipologia penalaren arabera. Udaltzaingoa (sexuaren arabera)

Delitu mota	Gizonak	%	Emakumeak	%	Guztira
Pertsonen aurkako delituak	143	83,6	28	16,4	171
Indarkeria edo larderia bidezko lapurreta-delituak	98	92,5	8	7,5	106
Tratu txarrak	133	84,2	25	15,8	158
Sexu-askatasunaren aurkako delituak	49	92,5	4	7,5	53
Indarrez eginiko lapurreta-delituak	27	90	3	10	30
Ondarearen aurkako delituak	70	87,5	10	12,5	80
Gainerako delituak (estupefazianteen trafikoa barne)	143	86,7	22	13,3	165
Delituak guztira	663	86,9	100	13,1	763

Atxilotuak eta ikertuak, tipologia penalaren arabera. Udaltzaingoa (adinaren arabera)

Delitu mota	Adingabeak	18 - 30	31 - 40	41 - 64	+ 64
Pertsonen aurkako delituak	15	78	37	40	0
Indarkeria edo larderia bidezko lapurreta-delituak	20	67	14	5	0
Tratu txarrak	2	57	38	59	2
Sexu-askatasunaren aurkako delituak	0	29	11	11	1
Indarrez eginiko lapurreta-delituak	3	22	4	2	0
Ondarearen aurkako delituak	4	34	27	11	3
Gainerako delituak (estupefazianteen trafikoa barne)	3	84	51	32	1
Delituak guztira	47	371	182	158	7

Atxilotuak eta ikertuak, tipologia penalaren arabera. Udaltzaingoa (nazionalitatearen arabera, globala)

Delitu mota 2023	Espainiarra	Hego amerikarra	Europarra	Erdialdeko amerikarra	Afrikarra	Gainerakoak
Pertsonen aurkako delituak	67	52	56	58	79	88
Indarkeria edo larderia bidezko lapurreta-delituak	31	32	46	53	59	86
Tratu txarrak	54	161	170	152	129	176
Sexu-askatasunaren a urkako delituak	21	26	27	17	32	41
Indarrez eginiko lapurreta- delituak	9	34	28	51	60	71
Ondarearen aurkako delituak	12	76	62	42	53	65
Gainerako delituak (estupefazianteen trafikoa barne)	85	197	269	240	339	293
Delituak guztira	279	580	656	614	751	820

Biktimizazioak, tipologia penalaren eta sexuaren arabera

Delitu mota	Gizonak	%	Emakumeak	%	Guztira
Pertsonen aurkako delituak	332	46	199	28	531
Indarkeria edo larderia bidezko lapurreta-delituak	120	17	65	9	185
Tratu txarrak	41	13	186	58	227
Sexu-askatasunaren aurkako delituak	10	3	85	26	95
Indarrez eginiko lapurreta- delituak	217	6	149	4	437
Ondarearen aurkako delituak	1.926	52	1.401	38	3.256
Gainerako delituak (estupefazianteen trafikoa barne)	34	35	64	65	98
Delituak guztira	2.915	55	2.341	45	5.256

Biktimizazioak, tipologia penalaren eta adinaren arabera

Delitu mota	Adingabeak	18 - 30	31 - 40	41 - 64	+ 64
Pertsonen aurkako delituak	24	171	93	205	55
Indarkeria edo larderia bidezko lapurreta-delituak	20	64	21	55	29
Tratu txarrak	7	57	72	70	22
Sexu-askatasunaren aurkako delituak	12	41	18	20	5
Indarrez eginiko lapurreta-delituak	0	39	67	220	45
Ondarearen aurkako delituak	80	1.042	459	1.388	354
Gainerako delituak (estupezazienteen trafikoa barne)	8	12	18	30	12
Delituak guztira	151	1.426	748	1.988	522

Delitu-egitate larriak familia-esparruan. Genero-indarkeria 2023

Jatorrizko nazionalitatea	Egitate ezagunak	Atxilotuak	Biktimak
Espainiarra	44	57	100
Hego-amerikarra	27	40	102
Europar Batasuna	6	11	14
Erdialdeko amerikarra	17	22	20
Afrikarra	12	28	13
Beste batzuk	3	4	4

Delitu-egitate larriak familia-esparruan. Etxeko indarkeria 2023

Jatorrizko nazionalitatea	Egitate ezagunak	Atxilotuak	Biktimak
Espainiarra	15	16	9
Hego-amerikarra	5	14	10
Europar Batasuna	2	3	1
Erdialdeko amerikarra	2	6	1
Afrikarra	1	0	1
Beste batzuk	1	2	1

Substantzia estupefazianteen atzitzeak

Substantziak	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Anfetamina	3	7	54	26	51	32	
Kokaina	40	71	140	109	134	177	
Kokaina eta anfetamina	0	0	1	0			
Pilulak	2	0	21	28	9	21	
Estasia (MDMA)	10	9	13	15	23	14	
Haxixa	57	112	237	154	363	794	
Heroína	1	21	8	9	29	13	
Ketamina	1	0	10	7	10	9	
L.S.D.	0	0	1	1	1	1	
Marihuana	234	260	350	503	753	758	
Baliogabeak	1	0	5	1	2	5	
Beste batzuk	3	3	12	57	15	40	
Speed	43	55	37	53	61	101	
Guztira	395	538	889	963	1.451	1.965	1.600*

* Ez daude 2023. Urteari dagozkion guztizko datuak. Gutxi gorabeherako datua da.

Objektu konfiskatuak

Objetos	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Arma zuriak	62	88	39	115	99	152	139
Tresnak	67	84	15	26	39	52	55
Drogekin zerikusia duten tresnak	8	5	5	48	24	17	12
Su-armak	3	2	3	1	8	5	3
Beste objektu batzuk	203	130	70	101	124	108	180
Guztira	343	309	132	291	270	334	389

2.7.3 Bide- segurtasuna

Udal-ordenantzak urratzea

Arau-hauste nagusiak: udal-ordenantzak, herritarren segurtasunari buruzko legea, etab.

Infracciones	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Orinar, defecar en la vía pública	450	514	461	274	77	662	541
Tenencia de sustancias estupefacientes	205	148	479	21	1.103	513	702
Venta ambulante	95*	67	61	6	4	3	9
Desobedecer los mandatos de la autoridad	78	97	97	7	225	162	101
Arrojar basuras, papeles, vidrio...	52	52	13	27	33	18	28
Provocar ruidos que perturben el descanso de los vecinos/as	35	46	38	235	98	117	61
Alterar el funcionamiento de un servicio público	6	26	2	20	13	48	33
Pintadas, pancartas en la vía pública	31	112	30	22	44	79	103
Causar desórdenes en la vía pública	128	17	112	114	83	186	223
Alterar el orden	18	156	4	6	93	90	59
Falta de respeto a agentes de la autoridad	153	14	248	270	237	436	313
Negativa a función inspectora de los agentes		21	5	2	1	14	3
Deterioro de bienes en espacios públicos		30	9	17	13	14	12
Negativa a identificarse			33	46	75	67	57
Escupir a la vía pública						25	31
Perturbar levemente la convivencia ciudadana						23	6
Perturbar gravemente la convivencia ciudadana						7	5
Resto de infracciones						77	34

Trafiko-salaketak
Trafiko-salaketa nagusiak

Tipologia	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Aparkatzea	39.380	39.899	41.975	34.533	51.779	60.504	59.790
Abiadura	8.292	4.407	6.874	10.765	8.489	51.444	36.624
Seinaleak	1472	3.955	11.089	30.935*	46.812	37.631	34.733
Alkohola	839	884	942	423	746	1247	1143
Mugikorra	745	715	557	439	504	502	684
Auskeriaz gidatzea	30	38	35	23	32	168	180
Arduragabekieriaz gidatzea	119	106	130	100	106	-	-
Gainerakoak	936	1066	1.405	2.208	2.760	-	3.570
Guztira	51.813	51.070	63.007	79.426	111.228	151.496	136.724

DGTra igorritako salaketak, haren eskumenekoak izateagatik

Tipologia	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Asegururik ez izatea	615	754	909	861	730	540	522	563
Zirkulazio-baimenik ez izatea	15	23	25	18	19	4	1	15
Gidabaimenik ez izatea	16	31	71	12	20	4	63	61
IAT	599	910	1.244	973	743	1.169	1.048	1.040
Pneumatikoek marrazkirik ez izatea	58	74	39	32	33	45	42	27
Homologazio-baldintza teknikoak ez betetzea	49	49	41	26	26	53	67	58
Gidabaimena iraungita gidatzea	76	114	132	92	47	119	151	106
Beste batzuk	119	142	221	207	146	167	268	105
Guztira	1.547	2.097	2.682	2.221	1.910	2.101	2.162	1.975

Ostalaritzako arau-haustek

Establezimenduak	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lizentziarik gabejo jarduerak	-	1	4		1		4
Musika 11:00ak baino lehen jartzea	1	1	1				1
Edukiera gaintzea	17	10	19	10	21	13	23
Baimen-baldintzak ez betetzea (etxabeak)	8	1	2				
Etxabeen ordutegia ez betetzea	55	17					
Ixteko ordutegia ez betetzea (tabernak)	54	51	52	20	11	36	36
Jarduera ateak zabalik daudela egitea	23	7	1				
Bozgorailuak kanpoaldean baimenik gabe jartzea	-	1	4		1		1
Adingabeei alkohola saltzea debekatua dagoelako kartelik ez edukitzea	17	2	4				3
Zuzenejo emanaldiak baimenik gabe eskaintzea	3	2	7		1		2
Adingabeei edariak kontsumitzen uztea	1	13	17	3	8		
Edariak lokaletik kanpora ateratzea	57	14					
Jarduera lizentziarik gabe egitea		4			1		
Agintaritzaren sarrera tratatzea				7	2		1
Sust. estupefazianteen kontsumoa uztea				2			1
Terrazak							
Terraza baimenik gabe ezartzea		7	7	11	7	12	28
Terraza ezartzeko baldintzak ez betetzea		9	11	8	9	4	3
Baimendutako elementuak baino gehiago jartzea	2	2	1	12	48	30	51
Terraza-jarduera ordutegitik kanpo egitea	14	1	5	9	10	16	6
Baimendu gabeko elementuak paratzea	11	5	4	8	12	4	15
Terraza ez garbitzea	1	-		2	1	2	2

Edariak terrazagunetik kanpora ateratzen uztea	-		
Covid ostalaritza-establezimenduak	210	26	
Elementu debekatuk jartzea	20	2	1
Elementuak kokalekutik kanpo	3	11	3
Autoritateko agenteei sarrea oztopatzea, terrazaren baimena agerian ez egoteagatik		11	1
Pertsonak ebakuatzeari buruzko baldintzak ez betezea		1	
Lokalaren instalazioa nabarmen aldatzea arriskurik gabe		1	

2.7.4

Zirkulazioa eta mugikortasuna

Trafiko-istripuak

Trafiko-istripuetako istripu-tasa

Ezbeharrak	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Istripuak	2.146	2.305	2.558	2.605	2.697	2.134	2.333	2.307	2.366
Bizikletak tartean	124	104	125	150	144	148	161	174	178
Ziklo./Motorrak	246	161	276	204	229	185	266	266	285
MPlak tartean direla				6	31	22	40	75	62
Harrapaketak	148	145	164	154	150	90	84	125	101
Istripuak guztira	2.294	2.554	2.722	2.759	2.847	2.224	2.844	2.913	2.996

Kaltegarritasuna

Tipologia	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zauritu arinak	584	611	585	636	636	476	603	584	491
Zauritu larriak	33	44	43	41	46	45	38	68	63
Hildakoak	2	4	5	5	1	0	1	4	1

Lesio arineko biktimen banaketa, kide diren kolektiboaren arabera

Lesio arineko biktimen banaketa	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Oinezkoa	111	105	100	115	110	70	65	97	66
Txirrindularia	77	64	74	91	85	83	91	98	94
Motorra/ziklo.	116	79	81	95	135	96	132	101	105
MPI				3	17	11	24	49	28
Beste batzuk	280	361	310	317	303	221	316	245	198
Guztira	584	609	565	618	633	470	604	584	491

Lesio larriko biktimen banaketa, kide diren kolektiboaren arabera

Lesio larriko biktimen banaketa	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Oinezkoa	22	23	23	30	28	18	12	21	20
Txirrindularia	2	9	5	2	5	9	12	12	18
Motorra/ziklo.	8	7	11	8	10	16	8	22	14
MPI				0	1	2	2	5	6
Beste batzuk	1	5	4	1	2	0	4	8	5
Guztira	33	44	43	41	46	45	38	68	63

Hildakoen banaketa, kide diren kolektiboaren arabera

Hildakoen banaketa	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Oinezkoak	2	3	4	5	1		1	2	1
Txirrindulariak									-
Motorra/ziklo.			1						-
Ibilgailu/ bus erabiltzaileak		1						1	-
Guztira	2	4	5	5	1	0	1	3	1

Kaltegarritasuna harrapaketatik

Tipologia	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zauritu arinak	111	105	100	114	110	70	65	95	61
Zauritu larriak	22	25	23	30	28	18	10	20	20
Hildakoak	2	3	4	5	0	0	1	2	1
Zaurigabeak									22

Ondoren, zehazturik dago zer lekutan gertatu diren harrapaketak eta zerk eraginda. 2023ko datuak bakarrik:

Lekua	Atrop.
Espaloia eta oinezkoendako bideak	23
Galtzada	15
Oinezkoendako pasabide semaforoduna	13
Oinezkoendako pasabidea, ibilg. horia	0
Oinezkoendako pasabide semafororik gabe	44
Beste batzuk	7
Guztira	102

Zergatiak	Harrapaketa
Ez du oinekoaren lehentasuna errespetatu	15
Gidaria – arduragabekeria arina	4
Gidaria – arduragabekeria larria	2
Eguraldia – euria	6
Oinezkoa, behar ez den lekutik	17
Eguzkiak itsuturik	5
Oinezkoak ez ditu seinaleak errespetatu	2
Argitu gabe, ezezaguna	6
Arreta galtzea eta/edo aurreikuspenik eza	45
Guztira	102

Txirrindularien kaltegarritasuna

Tipologia	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Arinak	77	64	74	86	78	81	91	98	93
Larriak	2	9	5	2	5	7	12	12	18
Hildakoak	0	0	0	0	1	0	0	0	0

Zergatiak	Kop.
Lehentasuna ez errespetatzea	42
Arreta galtzea/aurreikuspenik eza	69
Oina lurrean ez jartzea	28
Txirrindulariak LSV legea urratzea	15
Bideko gabeziak	2
Segurtasun tartea	5
Erreia inbaditzea-sartzea	1
Arduragabekeria larria	1
Alkohola/drogak	5
Ezezaguna-argitu gabe/Besterik	10

Motor-gidarien kaltegarritasuna

Tipologia	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Arinak	116	79	81	95	135	96	132	101	97
Larriak	8	7	11	8	10	16	8	22	13
Hildakoak	0	0	1	0	0	0	0	0	0

Zergatiak	Kop.
Errei aldaketa	27
Alderantzizko talka	26
Alkohola/drogak	4
Bideko gabezia	11
Arreta galtzea/aurreikuspenik eza	92
Arduragabekeria larria	6
Ihes-maniobra	4
Segurtasun tartea ez gordetzea	26
Lehentasuna ez errespetatzea	11
Seinaleak ez errespetatzea	31
Zergatia ezezaguna da	15
Beste batzuk	32

Istripuak MPIrekin

Tipologia	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Istripuak	6	31	22	40	75	62
Zauritu arinak	3	22	11	24	50	28
Zauritu larriak	0	1	2	2	5	6
Hildakoak	0	0	0	0	0	0

Lekua	Kop.
Espaloia/Oinezko eremua	9
Galtzada	13
Oinezko pasabidea	19
Biribilgunea	3
Erregulatu gabeko txirrindulari pasabidea	10
Bidegorria	8

Zergatiak	Kop.
MPItik ez jaistea	18
Arreta galtzea/trebetasunik eza	12
Segurtasun tartea ez errespetatzea	2
Lehentasun generikoa ez errespetatzea	15
Seinaleak ez errespetatzea	6
Beste batzuk	9
Ezezaguna/argitu gabe	2

Istripu kopuru handiko tokiak

Puntu beltzak	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nafarroa etorb. / Oliva / Biurdana	26	27	27	29	30	39	36
Vianako Printzea plaza	47	42	47	47	62	56	58
Nafarroa etorb. / Ofitas / Santa Luzia	9	30	23	25	28	27	26
Merindade plaza	34	30	26	16	14	21	27
Nafarroa etorb. / Sanduzelai etorb.	22	18	27	16	26	33	29
Bake plaza	20	13	22	7	13	11	22
Pio XII.aren etorb. / Arama etorb.	11	7	15	9	15	14	21
Nafarroa etorb. / Pio XII.aren etorb.	9	7	22	10	14	10	10
Nafarroa etorb. /Abejeras /Azpilagaña	38	23	25	22	15	18	18
Nafarroa etorb. / Arcadio M ^a Larraona	22	16	20	17	21	13	21
Nafarroa etorb. / Ermitagaña	15	17	13	19	22	36	18
Gipuzkoako etorb. / Biurdana	24	15	19	20	19	16	27
Cuatrovientos	11	15	24	16	20	12	23
Ermitagaña / Miluze	14	13	16	10	11	14	10
Nafarroa etorb. / Bañaraingo etorb.	14	13	18	8	12	15	16
Nafarroa etorb. / Eneko Aritza /Ezkirotz	27	25	20	16	33	21	22
Agustindarren industrialdea	47	84	55	71	77	45	46
Landaben industrialdea	29	74	42	59	44	33	41
Arga ibaia / Bernardino Tirapu	10	7	13	10	5	32	6
Aróstegui / Unibertsitateko errep. / Concepción Benítez	15	8	10	9	12	27	9
Baiona etorb. / Belateko Mon.	23	20	10	9	16	17	27
Katalunia etorb.	22	38	29	16	40	25	52
Guztira	489	542	523	461	549	535	565

Semaforo-instalazioak eta CCTV kamerak

2023an, 374 semaforo konpondu dira istripuek eragindako eraispenen eta instalazioetako matxuren ondorioz (semaforoak, erregulatzaileak, CCTV kamerak, tresneria elektronikoaren areto hotza, zinemometroak eta neurgailuak). Honatx egindako lan nagusiak:

- Ibilgailuetako 200 led aldatu dira.
- Oinezko 167 led-multzo aldatu dira.
- 12 abisatzaile akustiko aldatu eta itsuendako 50 aginte banatu dira.
- 1.840 metro elikatze-kable baino gehiago berritu dira.
- Kono-enbor formako makulu bat aldatu da.
- 12 semaforo-zutabe aldatu dira.
- Matrikulak irakurtzeko zutabe-kamera bat paratu da tren-geltokiko aparkalekua-
ren irteeran.
- Domo motako zutabe-kamera bat jarri da Labriteko aldapan zaintzarako.
- Domo motako kamera bat paratu da Sanduzelaiko plazan.
- Domo motako Avigilon kamera bat jarri da San Anton eta San Migel kaleen arteko
bidegurutzean.
- Mini Domo motako bi kamera jarri dira CECOP bulegoetan.
- Domo motako Avigilon kamera bat jarri da Navas de Tolosa eta Basotxo kaleen
arteko bidegurutzean.
- Domo motako kamera bat jarri da Baiona etorbidean, Enter diskotekaren parean.
- Domo motako zutabe-kamera bat jarri da Belateko zeharkaleko plazan, aparkale-
ku poltsa.
- Domo motako kamera bat jarri da Belateko monasterioaren kalea, Ozone diskote-
karen parean.
- Domo motako zutabe-kamera bat jarri da Puyko Ama Birjina kalean.
- Domo motako kamera bat jarri da Baiona etorbidean, Canalla diskotekaren parean.
- Domo motako kamera bat paratu da Arrosadia auzoan.
- Santa Ana plazako kameraren orde Domo Avigilon motako bat jarri da.
- Backup zerbitzari bat handitu da Avigilon kameren grabazioetarako.
- Semaforoak paratu dira lau oinezko pasabidetan, Sanduzelaiko biribilgunean.
- Semaforoak paratu dira Eguesibar kalean, Lezkairuko futbol-zelaiaren parean.
- Semaforo bat paratu da Landabengo A kaleko oinezko pasabidean eta bidegorrian,
hilerriko errepidearen parean.
- Semaforoaren instalazioa egokitu da Iratxeko Monasterioa eta Erreginaren aldapa
kaleen artean, oinezko bi pasabide berriak eta bi bidegorriak barne hartzeko.

Seinale horizontal eta bertikalak galtzadan

Honatx 2023an seinaleetan egin diren lan nagusiak:

- Arcadio Maria Larraona kalean erdibitzailea margotu eta birmargotzea.
- 40 oinezko-pasabide saneatu dira, bai eta gelditze-lerroak ere, hiri-inguru guztian.
- 10 urte baino gehiago jarrita zeramaten 156 seinale berritu dira.
- 3 oinezko-pasabide sortu dira Sanduzelaiko biribilgunean eta beharrezkoak diren
seinale horizontalak eta bertikalak.
- Asto-bizkarrak seinalez tatu eta margotu dira.
- Iruña motako 123 hesi paratu eta/edo birjarri dira.
- Kuxin berlingarra eta abiadura moteltzeko zerrendak (40) jarri dira leku zehatzetan.
- 185 seinale eta zutoin garbitu dira, Alde Zaharra eta Zabalguneak garbitzeko
kanpaina barne.
- 148 ONA elementu edo zutoin jarri dira.
- Bizikletak aparkatzeko 27 euskarri berrezarri edo paratu dira, 90ºkoak edo 45ºkoak.
- 245 seinale-zutoinen bertikaltasuna berrezarri da.
- Kale-xaflak egin eta paratu dira Geronimo de Uztariz kalean, Premin de Iruña
kalean, Ugaldetako pasealekuan, Juan Goya Bernedo pasealekuan eta Batasuna-
ren Pribilegioa kalean.
- 102 new jersey hesi jarri, urez bete eta kendu dira Sanferminetarako.
- Aparkatzeko 9 leku berri sortu dira mugikortasun urrituko eta desgaitasuna duten
pertsontentzat.

2023an gauzatutako eskola-inguruneak

- San Ignacio - Jesuitas ikastetxea (Larrabide k.).
- Azpilagañako Ikastetxe Publikoa (Altzania erreka k.).
- Gaztediaren Etxea (Zangoza k.).

Ekintzak	2020	2021	2022	2023
36. ekintza – Trafiko eta Aparkatze Plana prestatzea		1		
39. ekintza – Oinezkoendako pasabideetan hobekuntzak egitea	11	26	12	
40. ekintza – Oinezkoendako pasabideen argiztapena hobetzea	11	26	12	
42. ekintza – Led argiarekin argitutako oinezkoendako pasabidean proba pilotua egitea	1		1	
44. ekintza – Kuxin berlindarra paratzea	15	25	97	45
45. ekintza – Abiadura moteltzeko gailuak paratzea	10	15	13	25
47. ekintza – Asto-bizkarrekin babestutako pasabide berriak jartzea		24		
48. ekintza – Zinemometro finko berriak jartzea		5	0	
50. ekintza – Galtzada gaineko nasak eskualdeko hiri-garraio geralekuetan jartzea	4	9		
53. ekintza – Seinaleak Mugikortasun Ordenantzara egokitzeko programa gauzatzea		526		4
95. ekintza – Disuasiozko aparkaleku-eskaintza handitzea		4	5	
97. ekintza – Disuasio-aparkalekuen erabilera-araubidea aldatzea		4	5	
98. ekintza – Aparkaleku gehiago jartzea motozikleta eta ziklomotorrendako		802		
99. ekintza – Aparkaleku gehiago jartzea bizikletendako		432	18	2

Sarbide murriztuko eremurako izapideak

Nabarmentzekoa da hiriko Alde Zaharrerako sarbideak kontrolatzeko sistema bat jarri dela, matrikula irakurritz, zutoin pneumatikoak ordeztuta. Eraginkortasun osoa izan dezan, kamerak jarri dira auzoko sarrera eta irteera gunetaz guztietan. Honatx kontrol-lekuak: Nagusia-Basotxo (sarrera-irteera), Berria (sarrera), San Anton-Navas de Tolosa (irteera), Sarasate pasealekua-Navas de Tolosa (irteera), Sarasate pasealekua-San Ignazio (sarrera), Espoz y Mina (sarrera), Estafeta (sarrera), Labrit-Merced-Artzapezpikutza (sarrera), San Agustín (irteera), Carmen (sarrera-irteera), San Domingo (sarrera) eta Hezkuntzako parkinga (irteera).

APP bat dago eskura (TOK-TOK) eta Udalaren berezko aplikazio bat aipatu sarbideak erregistratzeko.

Izapide motak	2020	2021	2022	2023
Izapide informatikoak	144.157	177.875	194.705	215.402
Sarbide iraunkorrerako baimena	3.197	4.924	3.848	3.671
Une jakin baterako eta behin-behineko baimena	109.312+ 15.698	121.460+ 27.064	124.484+ 31.663	123.051+ 33.374
Erregistro-eskabide aztertuak	129	110	157	55
Zinegotziaren ebazpen bideratuak	164	61	140	42

Tarjetas de estacionamiento regulado y plazas ORA

TAOk araututako aparkatze-tokien kopurua: 35.244 leku. Horietatik, 14.017 urdinak dira; 44, gorriak; 1.197, berdeak; eta 19.395, laranjak; 227 gorri/berdeak eta, 344, ego-naldi luzeko laranjak. 2023an guztira margotutako lekuak: 6.484. Horietatik:

- 3.657 leku laranja.
- 2.025 leku urdin.
- 484 leku berde.
- 22 leku beltzean ezabatuak.

Sektorea	Bizilagun- txartelak	Jarduera- txartelak
1 (Alde Zaharra)	2.613	17
2 (Zabalgunea)	5.095	54
3 (Arrosadia-Azpilagaña)	4.045	45
4 (Iturrama)	6.367	301
5 (Mendebaldea-Erripagaña-Ipar Etxabakoitz)	5.242	194
6 Donibane	4.899	199
8 Arrotxapea	6.256	188
9 Sanduzelai	2.541	60
10 Txantrea	6.291	120
Guztira	43.349	1.178

Kanina radarraren salaketak

Radarra	2019	2020	2021	2022	2023
Salaketak	5.537	9.973	7.144	51.444	36.606
Delituak	1	0	1	8	5
Neurketak	1.620.466	5.363.183	5.966.536	6.610.350	7.735.948

SKE erregistroen irakurketa

Lekua	2020	2021	2022	2023	Guztira
Gipuzkoako Etorb. Sarrera	274.068	413.843	400.009	x	1.087.920
Kale Nagusia Sarrera	40.061	51.814	40.022	51.433	183.330
Kale Nagusia Irteera	289.968	316.730	312.804	328.741	12.48.243
Kale Nagusia Sarrera	355.567	396.865	388.833	378.875	1.520.006
Kale Nagusia Irteera - Proh	503	489	563	683	2.238
Labrit Aldapa Sarrera	366.225	429.707	321.030	270.580	1.387.542
Labrit Aldapa Sarrera - Proh			1.216	x	1.216
Labrit Aldapa Irteera - Proh	1.096	1.098	1.641	x	3.835
Hezkuntza Sarrera - Proh	224	447	585	716	1.972
Hezkuntza Irteera	164.522	182.414	183.506	189.580	720.022
Espoz y Mina Sarrera	45.188	51.375	57.745	61.947	216.255
Espoz y Mina Irteera	9.007	8.863	9.535	14.710	42.115
Estafeta Sarrera	104.913	113.251	111.572	121.445	451.181
Estafeta Irteera - Proh	1.623	1.173	1.454	1.587	5.837
Jose Alonso - Proh		174	396	58	628
Jose Alonso Sarrera		147.219	123.830	99.774	370.823
Aita Moret - Proh		49	159	103	311
Aita Moret - Sarrera	177.388	313.366	191.584	216.311	898.649
Sarasate Pasealekua Sarrera	101.426	187.725	224.177	206.402	719.730
Sarasate Pasealekua Irteera	345.888	416.209	423.356	423.356	1.608.809
Frantziako Portalea Sarrera	52.331	64.665	56.559	57.754	231.309
Frantziako Portalea Irteera	60.011	74.650	61.692	59.915	256.268
San Agustin Sarrera			59.622	270.324	329.946
San Agustin Sarrera - Proh	1.147	1.246	1.296	x	3.689
San Agustin Irteera	425.476	499.762	473.431	474.727	1.873.396
San Anton Sarrera	37.522	58.413	52.425	53.344	201.704
San Anton Irteera	191.643	207.811	190.028	190.028	779.510

**Bide-ezkuntza
Ekintza kopurua**

2023 urtea	Bide- hezkuntza	Hezkuntza zibikoa
Urtarrila	39	59
Otsaila	43	77
Martxoa	63	82
Apirila	33	29
Maiatza	39	11
Ekaina	37	4
Uztaila	-	-
Abuztua	-	-
Iraila	3	-
Urria	24	32
Azaroa	48	42
Abendua	26	-
Guztira	355	336

Ikasle kopurua

2023 urtea	Bide- hezkuntza	Hezkuntza zibikoa
Urtarrila	784	1.467
Otsaila	962	1.736
Martxoa	1.571	1.896
Apirila	826	602
Maiatza	229	229
Ekaina	747	85
Uztaila	-	-
Abuztua	-	-
Iraila	70	
Urria	555	738
Azaroa	966	947
Abendua	613	-
Guztira	7.323	7.700

2.8 Kultura

2.8.1 Kultura

Civivox sarea Erabiltzaileak

Civivox	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Kondestable	144.664	191.306	85.874	78.061	206.521	214.786	225.866
Zabalgunea	20.879	18.582	19.425	16.963	42.343	45.213	39.645
Iturrama	90.092	77.023	57.513	69.141	186.958	198.020	218.988
Juslarrocha	51.553	73.569	56.196	57.027	120.017	116.537	107.597
Mendillorri	27.147	30.246	26.238	16.975	43.281	48.826	62.538
Arrosadia	13.665	17.814	16.501	10.342	33.525	40.760	35.604
Sanduzelai	37.777	47.159	41.514	31.852	62.102	100.293	61.002
Aire zabalean/ beste batzuk	30.424	20.563	8.790	3.811	56.842	28.317	31.262
Guztira	416.261	476.262	312.051	284.172	751.589	792.752	782.502

Civivox sarean programatutako udal jarduerak 2023ko urtarrila-abendua

Civivox zentroa	Ikastaroak + bisitak	Solasaldiak/ hitzaldiak	Jaiak/ ikuskitzak	Lehiaketak	Erakuskitzak	Zinema	Lantegia/ beste batzuk	Guztira
Kondestable	89	29	72	1	31	28	32	282
Zabalgunea	71	5	11	0	3	0	13	103
Iturrama	146	13	39	0	11	27	31	267
Juslarrocha	73	4	10	0	11	0	24	122
Mendillorri	68	3	25	0	5	2	40	143
Arrosadia	56	7	11	0	6	0	32	112
Sanduzelai	66	7	24	0	3	13	11	124
Aire zabalean/ beste batzuk	14	0	21	0	0	20	10	58
Guztira	578	68	213	1	70	90	193	1.213

Parte-hartzaileak Civivox sareko Udal jardueretan 2023ko urtarrila-abendua

Civivox zentroa	Ikastaro izen-emanak	Hitzaldiak	Txangoak	Jaiak/ ikuskizunak	Lehiaketak	Erakuskizunak	Zinema	Lantegia/ beste batzuk	PAI*	Bainuetxe/ irakurketa taldeak*	Guztira
Kondestable	1.275	2.232	0	6.927	181	77.686	5.359	484	587	0	94.731
Zabalgunea	817	149	0	268	0	1.285	0	143	880	8.077	11.619
Iturrama	2.060	469	0	5.355	0	13.575	3.059	411	198	23.376	48.503
Juslarrocha	980	41	26	816	0	3.946	0	255	737	0	6.801
Mendillorri	840	33	29	1.700	0	2.577	77	471	75	0	5.802
Arrosadia	732	121	0	186	0	893	0	418	42	2.120	4.512
Sanduzelai	855	582	0	2.313	0	2.035	1.278	99	7	0	7.169
Aire zabalean/ beste batzuk	0	0	147	8.877	0	0	6.939	988	0	0	16.951
Guztira	7.559	3.627	202	26.442	181	101.997	16.712	3.269	2.526	33.573	196.088

Lagapenak, guztira 2023ko urtarrila - abendua

Civivox	Entitateak	Erabilerak	Orduak	Erabiltzaileak
Kondestable	307	2.393	6.228,03	49.993
Zabalgunea	82	931	1.890,72	9.260
Iturrama	181	2.566	4.857,09	41.589
Juslarrocha	276	3.441	8.808,86	44.752
Mendillorri	109	1.519	3.699,95	21.345
Arrosadia	89	880	1.867,50	9.153
Sanduzelai	122	1.601	5.110,78	30.608
San Joan Bosco	19	1.397	1.790,5	13.473
Guztira	1.014*	14.728	34.253,43	220.173

* Kopurua aterata da, erakundeak iragazi ondoren eta bikoizketak ezabatu ondoren, unean uneko lagapenetan eta iraunkorretan izandako erabilera bikoitzengatik. Horrenbestez, kopuru horrek adierazten du zehazki zenbat erakundek erabili duten Civivox Sarea.

Lagapenen bilakaera

Lagapen mota	2023	2022	2021***	2020	2019	2018	2017
Lagapen iraunkorrak	136.978	130.743	72.471	98.667	210.658	205.438	215.293
Unean uneko lagapenak	83.185	113.272	82.777	70.368	153.705	169.443	85.899
Udal lagapenak	*--	*--	*--	*--	*--	*--	52.148
Parte-hartzai-leak, guztira	220.173	244.015	155.248	169.035	364.363	374.881	353.340
Erakunde eskatzaileak	1.014*	1.005**	980**	634**	917**	729**	836

* 2018az geroztik, ez dira bereizten udal lagapenak unean unekoetatik.

** Kopuru horrek adierazten du zehazki zenbat erakundek erabili duten Civivox Sarea, erakundeak iragazi ondoren eta bikoizketak ezabatu ondoren, unean uneko lagapenetan eta iraunkorretan izandako erabilera bikoitzengatik.

*** 2021ean, edukierak indarrean egondako araudiei egon dira lotuta.

Civivox sareko lagapenen erabilera-orduen bilakaera (iraunkorrak eta unean unekoak)

Civivox	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Kondestable	6.228,03	5869,82	4.330,6	4.035,5	7.308	6.267	7.433
Zabalgunea	1.890,72	2.100,42	2.162,9	776,81	2.483,32	1.786	1.424
Iturrama	4.857,09	4.614,70	3.653,75	3.016,24	8.311,50	7.089	8.894
Juslarrocha	8.808,86	8.393,46	8.181,75	5.500,14	10.121,77	8.845	10.246
Mendillorri	3.699,95	4.229,25	3.454,35	1.414,85	2.540	2.034	3.954
Arrosadia	1.867,5	2.589,25	1.955,5	1.050,75	1.818,25	1.756	1.603
Sanduzelai	5.110,78	4.587,78	4.690,8	2.835	5.133,75	5.340	5.539
San Joan Bosco	1.790,5	1.412,42	--	--	--	--	--
Guztira	34.253,43	33.797,10	29.118,15	19.977,54	37.717,00	33.117	39.092,50
Erabilerak	14.728	14.059	12.148	7.955	15.778	15.150	17.626

Civivox irekiera-orduak

Civivox	2023	2022	2021	2020	2019
Kondestable	4.399,75	4.419,50	4.410,75	3.398,25	4.276,50
Zabalgunea	2.805,00	2.821,50	2.810,50	2.269,50	2.764,50
Iturrama	3.941,25***	3.998,00**	4.026,00	3.069,75	3.871,00
Juslarrocha	3.601,00	3.629,25	3.626,50	2.828,50	3.574,75
Mendillorri	3.601,75	3.629,25	3.671,50	2.843,50	3.684,75
Arrosadia	2.788,50	2.821,5	2.810,50	2.269,50	2.764,50
Sanduzelai	3.759,75***	3.816,25	3.842,00	3.008,50	3.662,75
San Juan Bosco	1.225,00	1.225,5	1.215,00	915,00	1.210,00
Guztira	26.122,00	26.360,25	26.412,75	20.602,50	25.808,75

* Lehen aldiz, Kultura Alorrak eskaturik, kultur jarduera programatu da Sanferminetako arratsaldeetarako, baldintza-agirian aurreikusita ez zeudenak. Zentroak jarduera-ordutegian egon ziren zabalik, eta programa-tutako jarduerari eman zitzaion arreta, sarreraren kontrolerako, kudeaketarako eta koordinaziorako langileen bidez. 2023an zabalik diraute.

** Bainuetxe-zerbitzua urriaren 18tik azaroaren 29ra eten zen, Nafarroako kirol sektorearen greba izan zela medio.

*** Bainuetxe-zerbitzua urtarrilaren 17tik 19ra eten zen, Nafarroako kirol sektorearen greba izan zela medio. Halaber, Sanduzelaiko Civivoxa ez zen ireki, azaroaren 30eko greba orokorraren ondorioz. Bi gorabeherak garaiz eta behar bezala jakinarazi zitzaizkion Udalari, eta kasuak kasuko hileko fakturazioan izan zuten eragina.

Civivox, jendeari arreta emateko orduak

Civivox	2023	2022	2021	2020	2019
Kondestable	3.293,00	3.279,00	3.321,25	2.585,00	3.178,00
Zabalgunea	2.550,00	2.575,00	2.557,00	2.055,00	2.515,00
Iturrama	2.600,00	2.640,00	2.660,00	2.065,00	2.780,00
Juslarrocha	2.615,00	2.640,00	2.635,25	2.055,00	2.590,00
Mendillorri	3.048,00	3.060,00	3.083,25	2.185,00	2.690,00
Arrosadia	2.535,00	2.575,00	2.557,00	2.055,00	2.515,00
Sanduzelai	2.595,00	2.640,00	2.667,25	2.195,00	2.670,00
San Juan Bosco	1.225,00	1.225,00	1.215,00	915,00	1.210,00
Guztira	20.461,00	20.634,00	20.696,00	16.110,00	20.148,00

Erakusketak
Aldi baterako erakusketak 2023

Ziudadelako aretoak	31
Arma Aretoa	4
Mistoen pabiloia B.S.	6
Mistoen pabiloia 1.S.	7
Bolborategia	7
Labea	7
Ziudadela. Beste esku-hartze batzuk	2
Kondestable jauregia	8
1-2 aretoak	6
Atondoa eta patioa behe solairua	1
Patioa 1. solairua	1
Beste gune batzuk	1
Erakusketak, guztira	42

Ziudadela-Erakusketak

Erakusketa	Aretoa	Datak	Bisitak
Topaketen ondoren. E.P.72	Arma Aret. 1	Ira. 30 – urt. 8	1.091
Ghislaine Verano – Gorputzaren soinuak	Labea	Aza. 11 – urt. 8	1.063
Barne oihua (argazkia,kolektiboa) África ezinb.	Mistoen E. 1 solairua	Aza. 3 – urt. 15	1.336
Mila García- Paperezko arimadun istorioak	Bolborategia	Abe. 2 – urt. 22	5.238
Oaia Peruarena - Substanzia	Mistoen E. B	Abe. 16 – ots. 5	2.795
Esther García Urquijo – Margeriteren omenezko...	Labea	Urt. 20 – mar. 26	3.890
Belén Arévalo – A-gerpenak...	Bolborategia	Urt. 27 – mar. 12	2.742
Maslow-La Trastera. Beldurraren garaipena	Misto. Pab. 1	Ots. 3 – mar. 12	1.987
Asoc. Alfredo Sada - Hauskorra	Misto. Pab. B	Ots. 10 – mar. 26	3.255
Banetako istorioetan oinarrituta - Foto Colectan	Arma Aretoa- 1	Ots. 16 – api. 16	3.357
Marisa Mantxola - Caminografías	Bolborategia	Mar. 17 – mai. 7	3.699
Colectivo Zzzz. Frontera/Muga	Misto. Pab. 1	Mar. 23 – mai. 7	2.421
José Antonio Eslava - Maskarak	Misto. Pab. B	Api. 5 – mai. 21	3.736
Ogia eta Zirkua	Arma Aret. 1	Mai. 3 – ira. 17	6.122
Greta Alfaro-Fornacalia (Ogia eta Zirkua)	Labea	Mai. 3 – uzt. 2	3.750
Miguel Leache – REM azkarra	Bolborategia	Mai. 12 – uzt. 2	2.807
3coidesign – Italiako Kultura Institutua	Misto. Pab. 1	Mai. 19 – eka. 25	1.631
Protocolo colectivo - Relativismo	Misto. Pab. B	Mai. 26 – irai. 17	6.402
Pablo Juarros – Lorategi bat Marterako	Labea	Uzt. 28 – ira. 10	6.177
Diana Chow – Ura+tinta	Misto. Pab. 1	Uzt. 28 – ira. 10	4.856
Wojciech Siudmak – Chopin gauekoak	Polvorín	Abu. 10 – urr. 1	4.949
Alberto Odériz/Irene Zottola Mapam. XVI	Misto. Pab. 1	Ira. 15 – urr. 29	2.941
Aurélien Mauplot-Mapamunditarrak XVI	Labea	Ira. 15 – urr. 29	3.247
Kike Balenzategui - Sakkaku	Misto. Pab. B	Ira. 28 – aza. 19	4.595
Almeida/Madoz-F.Foto Colectania	Arma Aret. 1	Ira. 29 – urt. 21	6.696
Adolfo Lacunza – Xenda, ibilbide	Bolborategia	Urr. 13 – abe. 10	4.294
V.R.U.S.-en munduak - Afrika behar-beharrezkoa	Mistoen Pabiloia 1.	Aza. 8 – urt. 21	3.823
Álvar Calvet – Terra presa	Labea	Aza. 10 – abe. 17	3.092
Iosu Zapata - Paradisu baten debozioak...	Misto. Pab. B	Abe. 1 – urt. 28	3.789
Variopintas - Correspondencia	Bolborategia	Abe. 15 – ots. 11	1.982
Marta Rueda – Chère Marta	Labea	Abe. 22 – ots. 11	2.943

Ziudadela-Beste esku-hartze batzuk

Beste esku-hartze batzuk	Aretoa	Datak	Bisitak
Banco Dinamika – Antartika/SEI	Barrutia		
Bestelako argiak jaialdia - Proiektzioak	Barrutia	Abe. 20 – urt. 7	15.000
Bitartekaritza-jarduerak			1.336
Egileen aurkezpenak:			42
Bisita gidatuak/iruzkinduak egileen eskutik			35
Talde-bisitak			124
Dantza/performanceak			3
Lantegiak			10
Solasaldiak			10
Ziudadela bisitariak, guztira			125.626

Kondestable Jauregia

Erakusketa	Aretoa	Datak	Bisitak
Koldo Sebastián. Topaguneak	1. eta 2. aretoak	Aza. 24 – urt. 15	-
Luis Martorell- 2022 – 1972	1. eta 2. aretoak	Urt. 26 – mar. 19	1.150
Artea Oinez 2023	1. eta 2. aretoak	Mar. 31 – mai. 24	2.875
Hemingway gogoan. 100 años...	Ezkarantza. Patioak B1	Uzt. 4 – abu. 20	5.850
Sanfermin kartelak XXI. m.	1. eta 2. aretoak	Uzt. 4 – abu. 20	3.315
XIV. Komiki Aretoa-S.Levallois. Goya/Hellboy	1. eta 2. aretoak	Irai. 1 – urr. 29	8.512
Julio Martín-Caro. Tinta eta papera	1. eta 2. aretoak	Aza. 17 – urt. 14	-
Bisitariak, guztira*			21.702*

* Civivoxek emandako datuak.

Sarasate pasalekua

Erakusketa	Aretoa	Data	Bisitak
Leonardo da Vinci	La Caixa Fundazioa	Abe. 19 – urt. 17	-

2023ko Sanferminetako kartel lehiaketa

Edizio honetan 465 kartel aurkeztu dira guztira (2022an, 601 aurkeztu ziren eta, 2019an, 277). Haietatik, 217 Nafarroatik bidali ziren (% 47); haietariko 121, Iruñetik. 230 Espainiako autonomia-erkidegoetatik iritsi ziren (% 49). 18 lan (% 4) nazioartetik iritsi ziren: Mexiko, Frantzia, Erresuma Batua, Italia, Kolonia, Finlandia, Txile, Herbehereak, Txina, Brasil eta Estatu Batuak.

Liburutegiak eta funts dokumentala

Liburutegia	Liburu.	Aldizka.	Soinuak: CD, diskoak	DVD Bideoa	CD/DVD ROMak	Gaine.	Guztira
Txantrea	32.713	184	1.980	4.599	344	25	40.543
Etxabakoitz	20.305	10	445	2.522	552	23	23.857
Iturrama	18.015	21	2.156	4.126	165	10	24.413
Mendillorri	21.493	26	1.190	2.782	143	6	25.640
Arrosadia	29.727	74	1.261	3.212	179	10	34.463
San Frantzisko	23.057	129	681	3.283	18	18	27.186
Sanduzelai	28.029	96	96	3.484	38	21	32.689
San Pedro	28.047	143	1.020	3.158	137	11	32.516
Yamaguchi	31.845	150	175	5.116	64	187	37.537
Guztira	233.231	833	9.004	32.282	1.640	311	278.844

Mailegu-zerbitzua

Liburutegia	Liburu.	Aldizka.	Soinuak: CD, diskoak	DVD Bideoa	CD/DVD ROMak	Gaine.	Guztira
Txantrea	17.959	166	239	3.124	13	18	21.536
Etxabakoitz	1.865		4	6	4	3	1.882
Iturrama	11.729	109	302	2.409	10	9	14.568
Mendillorri	17.531*	130	63	750	1	6	18.481
Arrosadia	13.340	1	42	1.152		15	14.550
San Frantzisko	25.624	263	178	5.406	5	21	31.497
Sanduzelai	10.303	196	23	1.109		3	11.634
San Pedro	14.567	1	80	1.903	4		16.555
Yamaguchi	17.906	188	23	2.809		188	21.114
Guztira	130.824	866	954	18.668	37	263	151.817

* Liburutegien arteko 70 mailegu (70 liburu mailegaturik Nafarroako Liburutegi Publikoen Sareko beste liburutegi publiko batzuei).

Bisitariak eta erabiltzaileak

Liburutegia	Bisitar. zenbat.	Erabiltzaile altak 2022			Izena emandakoak, guztira			Internet erabil.	Jard. kop.
		Haur.	Held.	Guzt.	Haur.	Held.	Guzt.		
Txantrea	52.275	218	214	436	1.167	9.060	10.227	2.370	187
Etxabakoitz	2.840	2	1	3	656	92	748	98	12
Iturrama	45.128	87	159	246	1.361	6.204	7.565	1.428	16
Mendillorri	63.898	177	135	312	1.409	6.031	7.440	794	30
Arrosadia	30.918	203	195	398	1.084	7.595	8.679	853	88
S. Frantzisko	157.604	213	847	1.060	1.321	5.897	7.218	12.831	161
Sanduzelai	31.318	119	121	240	1.418	5.339	6.757	1.244	70
San Pedro	157.604	213	847	1.060	1.321	5.897	7.218	12.831	67
Yamaguchi	29.489	109	168	277	1.002	13.389	14.391	1.116	87
Guztira	571.074	1.341	2.687	4.032	10.739	59.504	70.243	33.565	718

Irakurzaletasuna bultzatzeko jarduerak

Liburutegi publikoa	Irakurketa/ zinema taldea	Liburu aurkezpenak	Narrazioa, lantegiak eta ipuinak	Hitzaldi- solasaldiak	Bisita gidatuak	Interes guneak eta erakusketak	Jarduerak, guztira	Bertaratuak, guztira
Txantrea	64	11	63	16	21	12	187	7.353
Etxabakoitz			9				12	620
Iturrama	16						16	256
Mendillorri	14	1	14	0	1	0	30	474
Arrosadia	44	8	29	5		2	88	
S. Frantzisko	29	11	21	3	16	81	161	3.873
Sanduzelai	24		5	4	10	37	70	4.270
San Pedro	10	3	20	5	7	22	67	592
Yamaguchi	33	1	23	5	1	24	87	974
Guztira	234	35	184	38	56	178	718	18.412

Funtsak

2023an, Iruñeko liburutegi publikoetako funts dokumentalak 278.844 dokumentu ditu irakurketa- eta mailegu-zerbitzuen eskura. Hau da, iaz baino gehiago.

Maileguak

Funts bibliografikoko maileguen kopurua 151,817 izan zen 2023an; beraz, 2020tik hona, gero eta mailegu gehiago dira urtetik urtera.

Bisitariak eta erabiltzaileak

Erabiltzaileen alta berriak 4.032 izan dira; haietatik, 1.341 hurrek liburutegi publikoetako irakurle-txartela eskuratu zuten, 2023an. Urte bukaeran, 70.243 lagun dau-de izen emanik liburutegi publikoetan (haur txartelak % 15 dira).

Erabiltzaileez gain, edonor joan daiteke liburutegira eguneroko prentsa irakurtzeko eta ordenagailuak, wifi sarea eta plataforma digitalak erabiltzeko. Horrela, liburutegi publikoek erabilera publikoko ordenagailuak eskaintzen dituzte, interneten eta wifi sarean nahieran sartzeko. 2023an zehar, 33.565 internet-erabilera izan ziren liburutegi publikoetan; hau da, % 75,76ko igoera nabarmena izan du.

Bisitari kontzeptuan sarturik daude, halaber, liburutegi publikoek irakurketaren eta hura sustatzearen inguruan antolatzen dituzten kultur jarduera ugarietara joaten diren pertsonak. 2023an, 571,074 lagunek bisitatu zituzten liburutegi publikoak, hau da, aurreko urtean baino % 43 gehiagok.

Aactivities culturales

Irakurzaletasuna haurren eta helduen artean sustatzeko jardueretan (irakurketa taldeak, liburu aurkezpenak, eskolaumeen bisitak, irakurketa gidak eta interes-gu-neak...), irakurketa partekatuaz gero eta gehiago gozatzen duen jendearen parte-hartzea piztu da.

2023an, irakurzaletasuna sustatzeko 718 jarduera antolatu ziren; aurreko urtean baino eta 18.412 parte-hartzaile bildu zituzten.

Udal-gastua

Liburutegi publikoa	Funtsen erosketa	Funtzionamendu eta mantentze gastuak	Beste gastu arrunt batzuk	Guztira
Txantrea	13.642,57	25.999,84	43.775,52	83.417,93
Etxabakoitz	10.706,11	1.889,41	17.794,15	30.389,67
Iturrama	12.424,1		1.536,75	13.960,85
Mendillorri	10.433,86		2.621,71	13.055,57
Arrosadia	11.653,42	6.940,19	21.964,85	40.558,46
S. Frantzisko	12.908,45	31.225,15	87.647,62*	13.1781,22
Sanduzleai	11.595,65	10.48,89	2.069,8	14.714,34
San Pedro	10.840,63		22.341,25	33.181,88
Yamaguchi	11.995,16	22.568,48	26.652,2	61.215,84
Guztira	106.199,95	89.671,96	226.403,85	422.275,76

* Barne dira liburutegiko langile laguntzaileen gastua: 47.126,46 €

2023ko udal gastuaren atalean zehazturik daude liburutegien arabera funtzionamenduko eta mantentze-lanetako gastuak, bibliografia-funtsak erosteko gastuak eta irakurzaletasuna sustatzeko jardueren garapenean izandako gastuak.

“Funtzionamendu- eta mantentze-gastuak” atalean gastu hauek daude barne: bildumaren mantentze-lanak, instalazioak, automatizazioa, inbertsioak orube eta erai-kinetan, inbertsioak altzarietan eta inbertsioak informatika-sistemetan. “Beste gastu arrunt batzuk” atalean, berriz, jardueren gastuak, bulegoko materiala, telefono-, posta- eta telegrafia-lineak, garraio-gastuak, garbiketa, etab.

Berezko programak

Programak	Ekitaldi kop.	Parte-hartzaileak
Erljio Musikako Jaialdia	7	2.847
Dantzaldia, txistulari eta gaiteroekin	18	2.520
Harresietako Jaialdia ¹	18	13.425
Flamenco on Fire ²	23	43.000
Batasunaren Pribilegioa (ekitaldiak) ³	13	77.200
Bermutean	18	5.000
Hemengo antzerkiaren erakustaldia	7	1.728
San Saturnino. Iruñearen Eguna	2	2.410
Eguberri garaia ⁴	62	19.125
Olentzero, harrera	1	2.000
La Pamplonesa banda ⁵	6	5.900
Erraldoien Konpartsaren ateraldiak ⁶	4	20.000
Duguna Soka Dantza ⁷	2	825
Segizioa Kultur Intereseko Ondasun izendatzea ⁸	1	10.000
Besterik ⁹	3	1.800
Guztira	185	207.780

¹ Lau ziklo daude barne: bost punta, dantzatu madarikatuok, Madarikatuak night eta Iruña Ilunabarrean.

² 8 kontzertu balkoietan, Sables betierekoa 3 jardunaldi, 5 zinema-proiektzio eta 7 kontzertu Ezpeleta Jauregian.

³ 5 kontzertu, 2 dron-ikuskizun, 3 kanpaldi egun, 3 birsorze historiko.

⁴ Kontzertu hauek daude barne, hots, elizetan, baluarten, kondestablen, Zitudadelan egindakoak, kalekoak, bideomapping-a eta burbuila bare bat instalazioa.

⁵ Bakarrik daude aipatuak zikloetan sarturik ez dauden kontzertuak (Erruki Etxea, ekaineko kontzertuak, Sanfermin aurrekoa, San Fermin Aldapakoa edo Santa Zezilia). Programazioetan edo Gayarre Antzokiaren datuetan daude zenbatuta gainerakoak.

⁶ Honako ekitaldien kontura egindako ateraldiak daude barne: Batasunaren Pribilegioa, 2 San Fermin Aldapakoa, eta bat, San Saturninoren karira.

⁷ Barne daude San Blas eta San Joan egunetan egindako soka-dantzak.

⁸ Hiri gorpuztua Kultur Intereseko Ondasun izendatu zutela eta, kalera atera zen huraxe ospatzeko.

⁹ Barne dira honako ekitaldiekin zerikusia duten protokolozko emanaldiak: Bost Zaurien Funtzioa, Batasunaren Pribilegioa eta San Saturnino eguneko emanaldia.

Gainera, batasunaren pribilegioaren 600. utemugaren karira, liburu bat argitaratu, 2 musika-lan enkargatu, Udalaren ingurunearen 3Dko birsorzen bat egin zen, eta brontzezko pinak eta armariak egin ziren hiriaren zigilua uzteko.

Dirulaguntzak eta lankidetzazko programak
Dirulaguntza izendunak

Entitatea	Dirulaguntza
La Pamplonesa	1.167.010,81
Udal gaiteroak	47.316,27
Udal txistularik	62.524,10
Errege Magoen Kabalgata Elkartea	55.000,00
NICDO. Iruña beltza	10.000,00
NUP.	20.000,00
Gaz Kaló Elkartea	10.000,00
Olentzeroren Adiskidean Elkartea	15.000,00
Iruñeko Orfeoia	100.000,00
Hitzarmena Artzapezpikutzarekin (Senidetasuna, Bakea eta Karitatea hitzarmena)	6.000,00

Convocatoria de subvenciones en régimen de concurrencia competitiva para entidades culturales y artísticas por la realización de proyectos y actividades culturales y artísticos, específicos y/o anuales

Entitatea	Dirulaguntza
Agrupación coral de cámara de Pamplona	16.147
Santaspascuas elkartea	16.636
Gayarre Operare Adiskideen elkartea	17.908
Nafarroako Ganbera Abesbatza	10.000
Nafarroako Abesbatzen Elkartea	14.190
Nafar Ateneoa	12.000
Atena fundazioa	16.636
Va de Kultura elkartea	15.266
Geltoki Sociedad microcooperativa	10.667
Armonías sin fronteras	13.994
Kulturix elkartea	16.245
Kontalariak elkartea	19.376
Asoc. de música contemporánea Garaikideak	12.000
E_7.2 elkartea	15.000
Karrikiri elkartea	13.935
Hermandad de la pasión del Señor	5.086
El Trastero creativo	7.226
Tiza. elkartea Komikia sustatzeko elkartea	7.739

Gautxoriak soul club elkarte	4.400
Nafarroako dantzarien biltzarra	5.678
Nabarralde fundazioa	5.528
Nafarroako ikastolen elkarte SCI	6.246
Nafarroako Kazetarien elkarte	3.712
Bidebitarte, sociedad microcooperativa	6.112
El vértigo de la trapezista elkarte	6.167
Labea elkarte	4.896
Sociedad hispano alemana del norte de España	3.569
Veinte21ensemble elkarte	3.364
Cofradía de San Saturnino Ad brasa aeternam elkarte	2.908
Artearen Adiskideak musika-elkarte	4.067
Gospel elkarte	4.027
Nafarroako argazkigintza eta zinemagintza elkarte	2.350
Ortzadar euskal folklore elkarte	3.300
Nafarroa Retina elkarte	2.625
Guztira	309.000

Dirulaguntzak, kultur, arte eta sorkuntza industriei, 2022an kultur eta arte jarduerak egiteko eta programatzeko

Entitatea	Dirulaguntza
Archanco Mancho, Miguel	4.251
Delta arte y movimiento SL	7.099
Irubil 2012 SL	8.049
Irufest producciones SL	5.716
Molina Lapeña, Lara	6.014
Oria Rubio Blanca y Zapater López Juan	4.000
Producciones Maestras compañía teatral SL	5.888
Sacristán Terradillos, Helios y Usatorre Iglesias, Andrés	6.421
Senosiain Sánchez, Virginia	6.647
Tdiferencia s.cooperativa	5.915
Guztira	60.000

Lankidetzak-programak

Honako programa hauekin aritu gara lankidetzan:

- San Saturnino kofradia Ad Bras Aetern (CD edizioa)
- Dantzaren Eguna
- Opera balkoietan

- Dantz Point
- Rincones y recovecos jaialdia
- Baiona senide-hiriko festak
- Aizkol-Mariaxi-Mex jardunaldia

Azkenik, arte talde ez profesionalen katalogoko 144 emanaldi laga zitzaizkien herri-tarren hainbat elkarte, talde eta erakunderi, beren programazioa egin zezaten.

Sanferminak

1.446.025 lagunek parte hartu dute Sanferminetan antolatutako 542 ekitaldietan. Kopuru horri 40.000 lagun gehitu beharko litzaizkioke, Taconeran eta Basotxoan ezarritako bi gune kolektiboetan programatutako ekitaldietara bertaraturakoak.

Oro har, ekitaldi guztiak ongi eta normaltasunez garatu dira, uztailaren 6ko arratsalde eta gaueko nahiz uztailaren 7ko arratsalderako programaturakoak izan ezik, euriarengatik bertan behera utzi behar izan baitziren ekitaldi gehienak, hilaren 6ko gaueko su artifizialak barne.

Ekitaldi jendetsuak: 583.000 parte-hartzaile

- Su artifizialak: 388.000 ikusle inguru Yanguas y Mirandan, Armada etorbidean eta Gaztelugibelen.
- Erraldoi eta Buruhandien konpartsa: 195.000 jarraitzaile.

Haur eta familiendako jarduerak: 260.542 parte-hartzaile baino gehiago

- JolastuBirjolastu: 56.000 adingabe eta heldu.
- Hauek Festak Hauek!: Askatasun Plazako haur parkea: 86.000 adingabe eta heldu.
- SportKids: 9.000 erabiltzaile (Kiroleko arloerak antolatzen du).
- Haurrendako entzierroak: 5.800 parte-hartzaile.
- Kale antzerkia: 42.800 ikusle Karlos III.aren etorbideko ikuskizunetan.
- Txotxongiloak: 5.400 lagun Askatasun plazan.
- Haurrendako trenak: 9.400 bidaiari, Askatasun plaza eta Merindadeen plaza lotzen dituzten trenetan.
- Haurren dantza-jaialdia: 1.400 parte-hartzaile.
- Zezensuzkoa: 32.000

Musika-hitzorduak: 326.490tik gora ikusle

- Foruen plaza: 115.000 lagun, arratsaldeko zein gaueko DJetan.
- Compañía plaza: 19.700 lagun.
- Gurutzeko plaza: 27.200 lagun dantzaldietan.
- Gazteluko plaza: 97.000 lagun gaueko kontzertuetan.
- Musika-bandak: 4.950 lagun Gurutzeko plazan.
- Antoniutti: 63.000 lagun.

Folklore-musika: 193.400 lagun baino gehiago

- Jota-kantariak Sarasate pasealekuan: 6.710
- Txistulariak eta gaiteroak Gazteluko plazako dantzaldietan: 9.000
- Uztailaren 6ko dantza-jaialdia Foruen plazan: 3.400
- Jauzi-jaialdia Gazteluko plazan: 1.300
- Gaiteroen alardea: 6.000
- Txistularien alardea: 1.000
- Bertsolariak Sarasate pasealekuan: 440
- Dantzak Sarasate pasealekuan: 550 (saio bat euriarengatik bertan behhera utzia).
- Musika kalean: 165.000

Beste ekitaldi batzuk: 64.930 lagun

- Txupinazoa: 39.500 ikusle Udaletxe plazan, eta Gazteluko plazan, Foruen plazan, Antoniuttin eta Sarasate pasealekuan jarritako pantailetan.
- Herri-kirolak: 5.150 ikusle Foruen plazako eguneroko erakustaldietan.
- Kulturen kalejira: 4.000 ikusle eta, gainera, 51 taldeetako 1.300 parte-hartzaile.

- Haur eskaintza: 4.500 lagun.
- Kondestablearen jauregiko erakusketak 4.421 lagun.
- Kondestablearen jauregiko kontzertuak 1.035 lagun.
- Gaixoa ni: 4.500 lagun.
- Ekitaldi erlijiosoak (bezperak eta zortziurrena): 1.600 lagun.
- Literatur ibilbideak: 224 lagun.

Peñei diru-laguntzak emateko deialdia, 2023ko Sanferminetan parte har dezaten

Peña	Dirulaguntza (€)
Muthiko Alaiak Kultur eta Folklore elkarte	4.808,82
Iruñeko Mutilzarren Kofradia – Peña Mutilzarra	4.808,82
Oberena erakundea	4.808,82
Armonía Txantreana Peña	4.808,82
Donibane Peña San Juan Sanfermin Peña	4.808,82
La Unica Peña	4.808,82
Sanduzelai Peña	4.808,82
Irrintzi k.k.a.e	4.808,82
Iruñeko Algara k.k.a.e	4.808,82
Los del Bronce Peña k.k.e	4.808,82
7 de julio San Fermín k.a.e	4.808,82
Aldapa k.a.k.e	4.808,82
Anaitasuna k.a.k.e	4.808,82
La Jarana k.a.ke	4.808,82
La Rotxa Peña a.k.e	4.808,82
Alegría de Iruña k.k.a.e	4.808,82
La Escalerica de San Fermín Peña	4.808,82
Guztira	81.750,00

Euskarazko kultur programazioa

Kultur zikloak

Jende guztiari zuzendutako euskal kultur programazioak 3.868 lagun bildu zituen guztira, Udalak antolatutako 42 ekitaldietako batera bertaratu baitziren. Udalak 80.040,67 euroko gastua egin zuen.

Antzerkia ardatz duen Iruñeko kultur eskaintza orekatzen aldera, Nafarroako Antzerki Eskolarekin lankidetzan, Antzerki Aroa antzerki-zikloa udaberrian ez egitea erabaki zen, zikloa udazkenean indartzeko, errendimendu hobea erakutsi duelako.

2023ko euskarazko kultur eskaintzan jende gehiagok euskarazko kultur eskaintzan jende gehia gok bertaratu eta parte hartu du ekitaldietan; beraz, joera ona da. Igoera 2020tik hona gertatu da, urtetik urtera. Bestalde, iaz adina ekitaldi antolatu dira; beraz, kopuru polita da eta eskaintza askotarikoa eta osoa eskaintzen dio komunitateari.

Programa	Saioak	Ikusleak	Gastua
Antzerki Aroa	6	330	15.147,90
Kantu eta Hitza	6	855	23.629,31
Bertsoaroa	6	582	16.441,95
Garaikide	1	473	2.986,57
Hitzaldiak eta errezitaldiak (Nafar Ateneoa)	11	513	9.062,50
Irriziklo	4	657	9.499,74
Ekintza Kulturak Karrikiri Elkartearekin	5	435	3.272,70
Hitzen mintegia	3	23	1.408,84

Urtea	Ekitaldi kop.	Ikusleak	Gastua
2013	33	4.668	65.906,37
2014	28	3.009	53.855,08
2015	30	3.718	66.255,99
2016	40	5.628	85.206,84
2017	45	5.584	115.431,70
2018	44	4.293	113.258,94
2019	39	4.684	78.387,10
2020	29	2.050	75.992,95
2021	31	3.207	77.826,04
2022	35	3.253	81.449,51
2023	42	3.868	80.040,67

Prestakuntza-programat eta literatur lehiaketak

Antolatu diren prestakuntza-programetan 711 lagunek hartu dute parte eta udal-gastua 51.933,43 eurokoa izan da. Antolatu diren lehiaketetan 777 lagunek hartu dute parte eta udal-gastua 16.614 eurokoa izan da.

Haur eta gazteendako literatur lehiaketa guztiek eragindako gastuak bere gain hartu ditu Hezkuntzako, Berdintasuneko eta Kultur Aniztasuneko alorrak.

Programa	Parte-hartzaileak	Gastua
Bertsolaritza irakaskuntzan	693	45.833,34
Bikoteka lantegia (ilustrazio- eta idazketa-lantegia)	18	6.100,00
Haur literatur lehiaketa (euskaraz)	147	0,00
Gazte literatur lehiaketa (euskaraz)	28	0,00
Haurrendako antzerki-testuen lehiaketa (euskaraz + gaztelaniaz)	3 (+73)	2.740,00
Iruña Hiria (euskera + castellano)	14 (+430)	1.425,10
Egile berriendako literatur lehiaketa	21	11.306,55
Bertsopaper Lehiaketa	43	1.142,00

Gayarre Antzokia Ikusle kopurua

	P	A	UE	AC	I	IH	FA	UU	PL	Guztira
Urtarrila	3.443	3.930	708	1.797	2.376	0	830	0	828	13.912
Otsaila	3.494	2.756	605	363	1.132	432	171	0	1.153	10.106
Martxoa	2.318	8.538	1.197	0	1.499	408	0	0	304	14.264
Apirila	2.101	1.056	1.539	452	-	-	-	-	930	6.078
Maiatza	5.145	2.881	584	594	-	-	-	-	-	9.204
Ekaina	1.003	2.688	-	20	-	-	-	-	-	3.711
Uztaila	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Abuztua	-	-	-	-	-	-	630	157	-	787
Iraila	-	1.329	-	50	-	-	-	1.769	-	3.148
Urria	2.600	2.208	-	227	-	-	-	1.661	-	6.696
Azaroa	2.211	4.476	2.414	680	619	336	-	-	1.915	12.651
Abendua	3.735	3.634	807	0	793	332	1.903	-	957	12.161
Guztira	26.050	33.496	7.854	4.183	6.419	1.508	3.534	3.587	6.087	92.718

Saio kopurua

	P	A	UE	AC	I	IH	FA	UU	PL	Guztira
Urtarrila	6	11	1	6	4	0	3	0	1	32
Otsaila	5	6	1	5	6	1	2	0	2	28
Martxoa	5	15	2	0	3	1	0	0	1	27
Apirila	3	2	2	3	0	0	0	0	2	12
Maiatza	7	6	1	10	0	0	0	0	0	24
Ekaina	2	5	0	1	0	0	0	0	0	8
Uztaila	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Abuztua	0	0	0	0	0	0	5	2	0	7
Iraila	0	2	0	1	0	0	0	13	0	16
Urria	4	4	0	6	0	0	0	4	0	18
Azaroa	5	9	3	8	2	1	0	0	5	33
Abendua	6	7	1	0	1	1	4	0	2	22
Guztira	43	67	11	40	16	4	14	19	13	227

Okupazio-ehunekoa

	P	A	UE	I	IH	FA	UU	PL	Guztira
Urtarrila	79	53	91	94	-	49	-	93	79
Otsaila	90	68	90	58	64	99	-	87	79
Martxoa	84	75	83	88	60	-	-	59	77
Apirila	87	78	98	-	-	-	-	63	83
Maiatza	92	86	87	-	-	-	-	-	90
Ekaina	84	75	-	-	-	-	-	-	77
Uztaila	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Abuztua	-	-	-	-	-	-	98	-	98
Iraila	-	83	-	-	-	-	87	-	88
Urria	90	78	-	-	-	-	82	-	84
Azaroa	96	86	98	65	50	-	-	89	88
Abendua	84	79	99	99	49	90	-	71	82
Guztira	87	76	92	81	56	79	89	77	84

P: Programazioa
A: Alokairuak
UE: Udal Emanaldiak
I: Ikastxeak

IH: Interprete Handiak
FA: Familia Antzerkia
UU: Udako Umorea
PL: Platea

2.8.2

Udal-artxiboa

Artxibo-prozesuak

Diru-sarrerak

Udal-bulegoen artean, Gizarte Orokorreko Alorrak bakarrik egin dio **dokumentazio-transferentziarik** Udal Artxiboari; Akten departamentuak, hain zuzen ere.

- Tokiko Gobernu Batzarraren eta Eledunen Batzarraren akten liburu ofizialak, bai eta alkatearen eta zinegotzi ordezkarien eta alorretako zuzendaritzen 2021eko ebazpenak ere. 44 liburuki.
- Informazio-batzordeen 2021eko aktek liburu ofizialak: 7 liburuki.
- Osoko Bilkuraren saioen 2022ko 17 espediente.
- Osoko Bilkuraren, Tokiko Gobernu Batzarraren eta Eledunen Batzarraren akten liburu ofizialak, bai eta alkatearen eta zinegotzi ordezkarien eta alorretako zuzendaritzen 2022ko ebazpenak ere. 32 liburuki.
- Informazio-batzordeen 2022ko akten liburu ofizialak, Kontratazio Zaintzari dago-kionak izan ezik: 5 liburuki.

Lekurik ez dagoenez, biltegian gorde dira koadernatu arte.

Fototekak, bestalde, ikus-entzunezko funts digitalen bi transferentzia jaso ditu, Kulturako eta Alkatetzako (Komunikazioa) alorrek bidaliak, Turismoko alorrak bultzatu eta finantzaturiko proiektuaren baitan, hots, Iruñeko Udaleko ikus-entzunezko funtsei kanpo-kontratazioaren bidezko artxibo-tratamendua emateko (ikus 3. puntua). Kulturako alorrak, guztira, 40.517 objektu digital bidali ditu (3977 GB). Komunikazio-ko Alorrak, bestalde, 2009tik 2019ra bitarteko argazkiak: 29.617 objektu digital (278,7 GB). Oraingoz, kanpo-gailuetan daude, tratamendua eman arte.

2023an, azkenik, 2022ko sanferminetako kartel-lehiaketaren proposamen irabazlea bidali (Beti Bezala, Olaia Merino Ervitik ondua) eta Sanferminetako kartel-bilduman sartu da.

2023an, hainbat **dohaintza** jaso dira; haien artean hauek dira nabarmentzekoak:

- Sanferminetako kartel-proposamena, 2014an bigarren saria eskuratutakoa, Estefanía Pazek egin.
- Eusebio Minaren funtsa. 3.483 argazki dira, gehienak Hirugarren Zabalkundekoak eta XX. mendeko hirurogeiko, hirurogeita hamarreko eta laurogeiko hamarkadetakoa.
- Galbete Martincorena anaien hainbat dohaintza. Construcciones Martincorena enpresaren jabetzako argazkiak dira ,XX. mendeko hogeiko hamarkadatik hirurogeikora bitartekora, Iruñeko hainbat eraikuntza-espaziori eta eraikini buruzkoak.

Era berean, Fototekak carte de visite moldeko 17 erretratu **erosi**, digitalizatu eta Udal Bilduman sartu ditu.

Azkenik, **liburutegi** osagarriaren funtsak 68 titulutan handitu dira: 9 Nafarroako Gobernu-ko Argitalpen Funtsak eman ditu dohaintzan; 6, Udalak berak argitaratu ditu eta, 53, liburu-dendetan erosi dira.

Identifikazioa-deskribapena

Urte amaieran, Iruñeko Erregimentuaren Errege Hiletetako Hieroglifo- en bilduma identifikatu eta deskribatu zen (91 hieroglifiko). NOVADOC programa artxiboaren baldintzetara egokitzeko zain, datuak Excel batean jaso ziren, ISAD (G) fitxa batean oinarriturik. Artxibo-signatura bat eman zitzaion, eta pergamino-gelako plano-altzariaren 26. eta 41-48. tiraderatan jarri ziren.

Horrez gain, plano-altzarian gordeta dauden pergaminoen, dokumentu solteen eta bestelako materialen inbentarioa egin zen, kokapen egokia emateko eta altzari hori mapa, plano eta marrazkien bilduma ezartzeko erabiltze aldera. Halaber, plano, mapa eta marrazkien bildumako 26 plano katalogatu dira.

Era berean, eta erabiltzaileek gehien eskatzen duten dokumentazioa non dagoen gordeta errazago jakiteko, administrariak deskribapen-lanetan lagundu dute, bai udal-eroldako liburuak indexatuz (404 liburu), bai atal hauetako paper-sorten edukien inbentarioa eginez:

- Irekierak: 12 paper-sorta
- Udalaren Ondasunak: 12 paper-sorta
- Irakaskuntza Publikoa: 94 paper-sorta
- Arte eta Lanbideen Eskola: 9 paper-sorta
- Iturengo Eskola: 3 paper-sorta
- Musika Eskola: 14 paper-sorta
- Inprimatuak eta Foiletoak: 170 paper-sorta
- Udal Obrak: 9 paper-sorta
- Aginduak eta Zirkularrak: 1 paper-sorta
- Langileak eta Ondarea: 8 paper-sorta
- Irekiera- eta eskualdaketa-lizentziak: 87 paper-sorta
- Merkataritza-lokalak berritzeko lizentziak: 35 paper-sorta
- Elkartek: 5 paper-sorta
- Gertakari Politikoak: 3 paper-sorta
- Hiri Garraioa: 1 paper-sorta
- Hirigintza: 15 paper-sorta

Fototekari dagokionez, honako funts eta bilduma hauek digitalizatu, deskribatu eta jendaurrean jarri dira:

- Arazuri Bilduma, 2021ean hasitako lanari jarraipena emanda: 1.264 dokumentu-unitate.
- Eusebio Mina funtsa: 402 dokumentu-unitate.
- Udal Bilduma: 16 dokumentu-unitate.

Artxiboan gauzak gordetzeko leku falta izugarria dagoenez, ezin da barnealdeko transferentziarik jaso eta, aldi berean, udal-bulegoak goraino betetzen duen ondare-baliorik gabeko dokumentazioa dela eta, 2023an berrikusten hasi ziren Nafarroako Gobernuak Ebaluazio Dokumentalerako Batzordeak hartutako akordioak, betiere Toki Entitateei buruzkoak edo aplikatzekoak. Bere osoan edo zati batean ezabatzeko moduko hainbat serie identifikatu ziren.

Lan horri jarraipena emateko eta bukatzeko asmoa dago, akordio horiek Iruñeko Udalaren balorazio-egutegietara eramate aldera.

Urtean zehar, Haur Eskoletako eta Turismoko alorreko bulegoek dokumentazioa ezabatzeko beharra jakinarazi diote Artxiboari.

Sarbidea

Kontsultak aretoan

Urtean zehar, **1.685 erabiltzailek** kontsultatu zituzten funtsak han bertan: 1.545 kanpoko erabiltzaileak izan ziren (herritarrek) eta 140 barnekoak (Udal barnekoak). Aurreko urteko antzeko kopuruak dira.

Funtsik kontsultatuenak Fototekari dagozkionak izan ziren; gero, Eraikuntza Lizentzien espediente-serieak, biztanleen udal-eroldakoak eta katastrokoak, eta bilduma hemerografikoa.

Aurrez aurreko kontsulta-datuei gehitu beharko litzaizkieke Novadoc aplikazioaren bidezko sarrerak, dela Fototekako funtsetara, dela Hemerotekako eta Liburutegiko bildumara. Programak ez digu hori kuantifikatzea ahalbidetzen.

Maileguak

Urtean zehar, dokumentazioaren **barne-maileguak** 140 eskari artatu dira, 172 espedienteri dagozkionak. Era berean, 174 itzuli dira. Gehienak, Hirigintzako alorretik datoz.

Artxiboa, halaber, Udalak berak antolatutako zabalkunde-jardueretan eta erakusketetan aritu da lankidetzan. Horrela, Protokoloko alorrek eskaturik, irailaren 1etik 7ra, Batasunaren Pribilegioaren ale bat (R.205) mailegatu eta, guk teknikoki gainbegiraturik, udaletxeko harrera-aretoan jarri zen ikusgai.

Artxiboak, era berean, sanferminetako hogeitakartel mailegatu zizkion Kulturako alorrari, Kondestable jauregian ikusgai jartzeko ekainaren 26tik irailaren 29ra; 2000tik 2019 urtera bitartekoak, hain zuzen.

Azkenik, honako mailegu hauek baimendu zitzaizkien artxibo- edo museo-erakundeek, erakusketetan ikusgai jartzeko:

- "Nafarroako Errege Artxibo Nagusiari Biba Konstituzioa! Liberalak eta liberalismoa Nafarroan (1812-1876)" erakusketarako (2023ko azaroak 23 - 2024ko apirilak 21), 5 dokumentu eta 4 prentsa-ale;
- Nafarroako Milizia nazionalaren indarraren egoera. 1836ko abenduaren 12a. (AMP; Gerra eta miliziak, 23. paper-sorta, 2. zk.).
- Nafarroako probintziako Gobernu Zibilararen jakinarazpena, Iruñeko Klub Errepublikanoaren Erregelamendua onesteari buruzkoa. 1869ko abenduaren 30a. (AMP, Elkarrekin, 1841-1918, 19. zk.).
- Iruñeko Askatasunaren Boluntarioen Batailoien indarraren egoera. 1872ko irailaren 14a. (AMP, Gerra eta miliziak, 1. paper-sorta, 9. zk.).
- Iruñeko Udal errepublikanoaren aldarrikapena absolutismoaren defendatzaileek mantendutako gerraren aurka. 1873ko ekainaren 28a. (AMP, Gertakari Politikoak, 2. paper-sorta, 5. zk.).
- Luis Martinez de Ubago Iruñeko jarduneko alkatearen bandoa, bizilagunak Errepublikaren defentsan armak hartzera gonbidatzeko. 1873ko uztailaren 13a (AMP, Gerra eta miliziak, 1. paper-sorta, 9. zk.).
- Iruñeko Aldizkari Ofiziala, 1837ko urtarrilaren 30a.
- Iruñeko Aldizkari Ofiziala, 1842ko abenduaren 9a.
- Nafarroako Probintziako Aldizkari Ofiziala, 1854ko uztailaren 31.
- La Montaña. Egunkari errepublikano-federala, 1873ko ekainaren 8a, 117. zk.
- Madrilgo Cerralbo Museoari, Sebastián Taberna: gerraren aurpegia (2022ko urriaren 17a - 2024ko urtarrilaren 28a): 1936ko sanferminetako kartela.

Erreproduktzioa

Artxiboak eskaintzen dituen zerbitzuen artean, bertako funtsen erreproduktzioa dago. 2023an, Hemerrotekako 45 eskaera bideratu ziren eta, Fototekako 69 (1.502 irudi). Halaber, 507 plano digitalizatu ziren Repronet bidez, 110 erabiltzailek eskaturik.

Zabalkundea

Erakusketa

Batasunaren Pribilegioa eman zeneko seigarren mendeurrena zela eta, Udal Artxiboak A vida de paz et concordia. Batasunaren Pribilegioaren 600 urte izenburuko erakusketa antolatu zuen. Irailaren 6tik azaroaren 30era bitarte egon zen ikusgai Kondestable Jauregiko Areto Gotikoan, Artxiboko zuzendaritzak komisariatua. Honako pieza eta dokumentu hauek jarri ziren ikusgai:

- 24 pergamino: 23 udal-artxibokoak eta 1 Iruñeko Katedraleko Artxiboak mailegatua;
- Iruñeko Katedraleko Kabildoak mailegatua. Haren bidez, Antso Ramiritz erregeak jabetzak berretsi zizkion apezpikuari 1092an, Iruña hiria barne (ACP; B2).
- Gainerako pergaminoak (23) 1129tik 1423 urtera bitarte zeuden datatuak eta, haien artean, Batasunaren Pribilegioaren jatorrizkoa zegoen: R001, R008, R009, R010, R013, R016, R018, R021, R031, R047, R057, R063, R067, R068, R071, R072, R099, R102, R106, R183, R195, R204 y R206.
- 4 artxibo-liburu:
- Batasunaren pribilegioaren notario-kopia, eskuz idatzia (1533).
- Kontsulta-liburua (1556-1561).
- Iruña hiriko artxiboan dauden pribilegioen, eskrituren, patenteen eta paperen inbentarioa, Martin Senosiainek egina. 1597.
- Udalaren osoko bilkuraren akta liburua (1834-1836).

- 2 dokumentu grafiko: marrazkiak eta grabatua, 1766ko Aita Moreten Anales lanaren edizio ilustraturako: Iruña Antso Jakitunak goraipatua. Egilea: José Lamarca.
- 2 ale bibliografiko:
- Nafarroako Erresumako Hiriburua den Iruña Txit Prestu eta Leialeko Batasunaren Pribilegioa. 1619. Lehen ale inprimatua.
- Iruñeko gerra zibila Anelieren poema Azterketa eta edizioa: Pablo Ilarregui 1847.
- Karlos III.aren erretratua, Enrique Zubirik margotua. 1923.
- Iruñeko armari brodatua, karmin-koloreko hondoaren gainean. XVI. mendea.
- Turuten oihala, Iruña hiriaren armariarekin. 1768.
- Artxiboko dokumentazioa gordetzen zen kutxa gotorrari dagozkion hiru giltza metaliko.

Aipatu materialen erakusketarako, segurtasunezko 10 beira erosi ziren. Batasunaren Pribilegiarako, udaletxeko atarteko arasa erabili zen, propio horretarako lagata, Beirari led zerrenda erregulagarri bat jarri zitzaion.

Erakusketa diseinatu eta koordinatzeko, Murariaren zerbitzuak kontratatu ziren, eta Josemi Parrarenak, berriz, diseinu grafikorako. 12 panel jarri ziren, azalpen-testuekin eta argazkien bidez ilustratuak, pieza bakoitzari buruzko informazioa zuten 10 arasa, 2 roll-up eta kanpo-olana bat.

Segurtasunaren indargarri, Intro-rekin aurrez aurreko zaintza kontratatu zen erakusketaren irekiera orduetan (10:00etatik 13:30era eta 17:00etatik 20:00etara).

Erakusketa ikusteko bisita gidatuak eskaini ziren doan, euskaraz eta gaztelaniaz, DINAMIC Eventos enpresarekin kontratatuak. Guztira, 24 bisita eta 451 bisitarirentzat izan ziren. Era berean, artxiboko langileek bisita gidatuak egin zizkieten hala eskatu zuten zenbait kolektibori.

Erakusketaren katalogo bat ere argitaratu zen, 500 ale plazaratuta, 6na eurotan saldu-ta, bai Martzeliano Etxean, bai Kondestable Civivoxen.

Erakusketak 5.705 bisitari izan zituen guztira, eta leku nabarmena izan zuen tokiko prentsan eta irratan. Bisitarien artean, nabarmentzekoa da Espainiako errege-erreginek eta beste agintari batzuek irailaren 8an egindako bisita.

Erakusketaren kostua 37.350,23 €-koa izan zen, zaintza, diseinua, bisita gidatuak eta katalogoa barne.

Elkarlana ikastetxeekin

Batasunaren Pribilegioaren seigarren mendeurrena zela eta, **eskaintza didaktiko** baten diseinua kontratatu zen Nafarroako Unibertsitate Publikoko Didaktika sailarekin Lehen Hezkuntzako hirugarren zikloko ikasleendako, Batasunaren Pribilegioa lantzeko. Aurreikuspenen arabera, 2024ko otsailean da aurkeztekoa. Era berean, hiru bisita antolatu dira:

- Maiatza: Nafarroako Unibertsitateko Historia Graduko ikasleak.
- Urriak 9: NUPEko Historiako 4. mailako taldea.
- Azaroa: Nafarroako Unibertsitateko Artearen Historia ikasgaiko ikasleak.

Artxiboa ikusteko bisitak

Hiru bisita gidatu Udal Artxibora, udal funtsetan interesa duten taldeekin.

Kontserbazioa

Prebentzio-kontserbazioa

Artxiboak gordetzeko espazioen tenperatura- eta hezetasun-baldintzak kontrolatzeko aldera, uztailan eguneroko datuak hasi ziren sistematikoki hartzen bi unetan (8:00 eta 14:00).

Izan ere, hamar termohigrometro jarri ziren: hiru 4. solairuan (bertan gordeak dau-de sanferminetako kartelen bilduma eta Zubieta eta Reteguiaren argazki-bildumaren zati bat), beste bat kaperan, sakristian (ondare historiko-artistikoa), pergaminoen gelan, Pablo Sarasateren liburutegian, Ganbera Korazatuan eta armairu trinkoen bi aretoetan. Abendutik aurrera, datuak hartzeko bi tresna berri jarri dira Fototekako bi bulegoetan (beheko solairua).

Berretsi dira 4. solairuko baldintzak oso txarrak direla, eta komeni da bertan dagoen materiala baldintza egonkorragoak dituen beste leku batera eramatea. Gainerako getan ere ez da aldeko emaitzarik izan.

Zaharberritzeak

Batasunaren Pribilegioaren erakusketa zela eta, Nafarroako Errege Artxibo Nagusia-ren lankidetzara eskatu zen, eta honako dokumentu hauek zaharberritu zituen kos-turik gabe:

- Batasunaren Pribilegioaren lehen edizio inprimatua, 1619an egina.
- Batasunaren Pribilegioaren Iruñeko Zigilu Handia (192B). Zatiak berrintegratu eta zigilatzea.

Halaber, 1909ko "El Pensamiento navarro" egunkariaren liburuki koadernatu bat za-harberritu eta desazidotu zen.

Azkenik, Udal Artxiboa Amsterdam Unibertsitateko (UVA) "Advanced Professional Programme in Conservation and Restoration" programako Paula Ogayar ikaslearekin aritu zen lankidetzan. Ikasleak, izan ere, Zubieta eta Reteguiaren Funtseko beirazko 17 plaka zaharberritzeko tratamendua eskaini zuen. 1949ko taldeen erretratuak ziren.

Instalazioa

- Luis Paretan iturri-proiektuak biltzen dituzten 6 laminari markoa kentzea (NEAN).
- Marko estanko bat enkargatu zen 1990eko sanferminetako kartelerako (Mikel Ur-meneta), izan ere, plastilina egina dagoenez, sufrea eta toxikotasun handiko bes-te elementu kutsagarri batzuk darizkio. Abenduaren 18an ezarri zen gordailuko plano-atzari batzuetan.
- Eusebio Mina funtsa: 402 dokumentu-unitate kontserbazio-kutxetan eta hesi-pa-perarekin.

Digitalizazioa

Mírame comunicación. Iñaki Azkonaren ikus-entzunezko materialaren digitalizazioa.

Proiektuak

Udal Artxiboa, bestalde, Artxiboak eta Turismoko alorrak (María Bezunartea) koor-dinatutako honako proiektuetan ari da, Europako Next Generation funtsei loturik:

- **San Fermin 360:** Sanferminei buruzko proiektua da artxiboak digitalizatzeko, erakunde publikoetako, pribatuetako eta herritarren funtsek osatua. Laguntza te-chnikoko kontratu bat argitaratu zen, Gesardoc enpresari adjudikatua, artxibo hori elikatu dezaketen agenteak eta elementuak aurkitu, identifikatu eta deskribat-zeko, domeinu eta hosting bat gaiturik: archivosanfermines.eu. Azken txostena ekainaren 30ean aurkeztu zen.
- Hainbat gailu eta unitatetan barreiaturik, bikoizturik eta deskribatu gabe dauden Iruñeko **Udalaren argazki eta bideoei artxibo-tratamendua emateko proiektua**. Urte bukaeran, lankidetzara hasi zen Turismoko alorrarekin laguntza teknikoko kontratuaren plegu tekniko idazteko (2024an argitaratzeko asmoa dago), Uda-laren argazki- eta ikus-entzunezko dokumentuei artxibo-tratamendua emateko: identifikazioa, sailkapena, deskribapena, balorazio-proposamena eta kontserba-zioa. Era berean, jabetza intelektualeko eskubideen eta argazkietan ageri diren pertsonen ohorerako eskubidearen arloan arazoak dituzten dokumentuak identi-fikatuko dira. Oraingoz, kontratuaren xedea Turismoko, Kulturako eta Komunika-zioko alorretako dokumentuei dagokie.

Ondare historiko-artistikoan esku hartzea

Artxiboak Udalaren ondare historiko eta artistikoa osatzen duten ondasun higigarrien multzo handi bat zaindu eta kudeatzen du. Material hori inbentariatu eta kontrolatzeko asmoz, **argazkiak** egiteko enkargua egin zitzaion José Luis Larrioni. 100 pieza inguru erretratatu ziren, kaperaren ondoko biltegi batean gordetako margolanak dagozkienak.

Lan horien ondorioz, **Napoleonen garaiko bonba** bat identifikatu zen, langileen segurtasunerako arriskutsua izan zitekeena, ez baitzekiten zer egoeratan zegoen. Udal Artxiboko zuzendaritzak Espainiako Poliziaren GEDEX taldeari eman zion (abendua-ren 18an) eta, aurreikuspenen arabera, 2024an desaktibatuko da. Bonbaren karkasa kontserbatuz gero, Artxibora itzul dadila eskatu zen.

Artxiboak, gainera, udaletxean zeuden honako ondare-ondasun hauen zaharberritzea kudeatu zuen:

- **XVIII. mendeko kasulla**, daletxeko kaperaren apaingarrien artean zegoena. Ikerlari batek huraxe aztertzeke eskatu izanaren ondorioz, bere markotik atera eta intsektuak atzeman zituzten. Vianako Printzea erakundeak halaxe agindurik, kasulla ateratzeko eta azala garbitzeko enkargua eman zitzaion Cyrpa enpresari. Pieza orain Udal Artxiboaren geletan dago gordea.
- **Hiriko armarriak**. Batasunaren Pribilegioaren erakusketa antolatzearen karira, udaletxeko kapera apaintzen zuten Iruñeko bi armarritan esku hartu da: horietako bat XVI. mendekoa da, karmin-koloreko belusean brodatua; bestea, XVIII. mendekoa. Biak markotik atera eta kontserbazio-kaxetan sartu ziren Artxiboko geletan; XVI. mendekoa soilik (ikusgai jarri zena) askatu zuten bere euskarritik, eta azala garbitzeko tratamendu bat eman zitzaion (CYRPA).
- **Karlos III.aren erretratua**, Enrique Zubiri pintoreak 1923an egina, Batasunaren Pribilegioaren 500. urteurrena zela medio. Udaletxeko Osoko Bilkuren aretoan dago kokatua. Haustura txiki bat zuen mihisean, eta Cyrpak zaharberritu zuen, Kondestable Civivoxean ikusgai jartzeko.
- **Udaletxeko fatxadako beirateetan eta elementu metalikoetan** esku hartu da, baina Ondareko alorraren aurrekontuaren kargura.

2.9 Turismo eta merkataritza sustapena

2.9.1 Turismoa

Jarduketa nagusiak

Alorraren jarduerak bi ardatz izan ditu 2023an: batetik, Iruña SF365 proiektuaren onespena Helmugako Jasangarritasun Turistikoko Planen deialdian, Suspertze, Eraldatze eta Erresilientzia Planaren baitan eta, bestetik, Next Generation funtsak. Turismo Zerbitzuak, hala ere, Turismoko Plan Estrategikoak (2017-2019) zehaztutako lerroak garatzen jarraitu du.

Gobernantza

Laguntzak

Laguntzak turismo sektoreko elkarteei

Helburua da turismoa dinamizatu eta sustatzeko ekintzak garatu dituzten turismo-elkarteei laguntzea, turismo arloko produktuak gara ditzaten. Sei elkarteri eman zaie laguntza: Restaurantes de Reyno elkarteri, Hotel elkarteri, AHTNi, Restaurantes de Navarra elkarteri eta ANAPEHi. Guztira, 84.580,04 euro.

Hitzarmenak

Hitzarmena iruñeko turismo bulegoa kudeatzeko

Nafarroako Gobernuaren eta Iruñeko Udalaren arteko lankidetzaz hitzarmena luzatu da turismo-bulegoa kudeatzeko. Hitzarmena 2025eko abenduaren 31ra arte izanen da luzagarria. Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioak, zehazki, 80.700 euro eman dizkio Iruñeko Udalari hitzarmenaren xede diren zereginak 2023an gauzatzeko. 2023ko azaroaren 22an, Jarraipen Batzordea bildu da.

Iruñeko Udalari eman beharreko dirulaguntza arautzeko hitzarmena, Iruña SF365 helmugako jasangarritasun turistikoko plana gauzatze aldera, Europar Batasunaren Next Generation EU funtsek finantzatua

2023ko azaroaren 22an, Jarraipen Batzordea bildu da. Iruñeko Udalak, zehazki, Nafarroako Gobernuak abian jarritako Nafarroako Turismo Guneak Kudeatzeko Unitateen koordinazio teknikorako bileretan hartu du parte.

Lankidetzaz hitzarmena, Iruñeko Udalaren eta Renfe Viajeros Sociedad Mercantil Estatal, S.A. Ren artekoa, Renfe Viajerosko tren bidezko garraio zerbitzuak eta Iruñeko turismoa batera sustatzeko

Renferekin sinatutako hitzarmena luzatu da 2023an, helburua baita batera sustatzea Renfe Viajerosko tren bidezko garraio zerbitzuak eta Iruña hiria, turismo- eta negozio-helmuga gisa. Baldintzak AHTri eta Distantzia Luzeko trenetara soilik dagozkie; ez, ordea, Renfe Viajerosko gainerako zerbitzuei eta/edo produktuei, eta hitzarmenetik kanpo berariaz gelditzen dira Hurbileko, Distantzia Erdiko eta Avlo zerbitzuak, salbu espresuki hitzartzen bada.

Iruñeko Udalaren eta Donejakue Bidearen adiskideen elkartearen (Donejakue Ermandadea Paderbornen) arteko lankidetzaz hitzarmena, Iraizoz txaleta eraikina lagatzeko Donejakue Bideko erromes-aterpetxea izan dadin: Paderborn Etxea (espediente: 2021/29)

Hitzarmena indarrean dago eta 5 urteko iraupena du, 2026ko maiatzaren 28ra arte. Horrekin bat, Iraizoz Txaleta erromes-aterpetxe gisa kudeatzen da.

DTI Helmuga

2023an, Segitur enpresak zehaztutako ekintza-plana gauzatzen hasi da. Beste gauza batzuen artean, Turismoko Plan Estrategikoaren (2023-2029) gauzapena atera da lizitaziora, berrikuntza-plan bat; era berean, Jasangarritasun Plan bat abian jarri eta azterlan bat egin da hiriaren behar teknologikoak atzemateko.

Udalerri elkartearen eraketa Donejakue Bideko hiri-adimenerako sistema proiektua aurkezteko

Burgos, Leon, Logroño eta Iruña hiriek udal-elkarte bat eratu dute, turismo-helmugen eta turismo-enpresen digitalizazioa bultzatzeko jarduerak ezartzeko helburu orokorrarekin, bi jarduera-ardatz nagusiren bidez. Proiektuaren berri emate aldera, elkarte FITUREn aurkeztu zen, urtarilaren 18an, asteazkenarekin, Gaztela eta Leongo standean. 2023ko apirilean, laguntzak onartzeko proposamena jakinarazi zen. Behin betiko ebazpena 2023ko uztailaren 7an jaso eta onartu genuen. Gauzapen epea 2024ko irailaren 30era bitartekoa da, eta justifikazio epea, berriz, hiru hilabete-koa data horretatik aurrera; hortaz, 2024ko abenduaren 3ra arte.

Proiektua bi jarduera ildo nagusitan dago egituratua. Batetik, adimen turistikoko sistema bat sortzea, soluzio teknologiko berritzaileak eskuratuz eta ezarriz (turismo-fluxua kudeatzeko sentsore-sareak turismo-informazioan laguntzeko, eta bisi-tari ibilbideak kudeatzeko; edukieren kontrola; segurtasuna; biometri sarbideetan, kamera-sistemen bidez, NFC sentsoreak, wifi publikoa eta espekto erradioelektrikoko sentsoreak). Hori guztia, datu-base bat lortzea ahalbidetzeko. Datu-base horietarako, datu irekien sistema bat aplikatuko da, datu horien elkarreragingarritasunarako, adimen artifizialaren bidez tratatuko diren norberaren eta hirugarrenen datuak erabiliz. Gainera, kameren bidezko trafiko-fluxuak denbora errealean aztertze-ko plataforma bat izanen dugu, bai eta wifi sentsoreak ere, edukiera, segurtasuna eta instalazioetarako sarbide biometrikoa kontrolatzeko; eta Frantziako Donejakue Bidearen adierazle-sistema bat, Donejakue Bidearen hiri-helmuga semantikoki definitzeko eta helmugen arteko turismo-behatoki elkarreragile bat sortzeko, lau hirietako turismo-sektorea hobetuko duten erabakiak hartzeko eta politikak diseinatzeko.

Beste ardatz nagusia da helmugako edukiak eta online marketina kudeatzeko plataforma bat garatu eta ezartzea, helmugaren izen ona online kudeatzeko, turismo-ibilbideak sentsoreen sarearen eta seinaleetika digital eta/edo fisikoko sarearen bidez kudeatzeko, marketin digitalerako kanpainak kudeatzeko tresnak, eduki digitalak sortzeko eta kudeatzeko zerbitzu bat, eta turismo-informazioa panel digitale-tan eta web/app-etan erabiltzeko chatbot bat.

Partaidetza-plana

Apirilean jarri da abian HJTJP planen parte-hartze plana, eta Jarraipen Batzordea eta talde eragilea sortu ziren. 2 aurkezpen egin dira herritarrendako eta, halaber, sektorekako 2 lan-mahai eta talde eragilearen 7 bilera.

Helmuga egituratzea**Turismo bulegoa eta Ultreia Donejakue Bidearen interpretazio zentroa**

Arreta eta sustapen turistikoko zerbitzuak bi egoitza ditu: Turismo Bulegoa eta, Ultreia, Donejakue Bidearen Interpretazio Zentroa. Zerbitzuak bi xede ditu: lehenik eta behin, jarduerak eta produktu turistikoak jakinarazi eta sustatzea, bai eta Iruñeko Udaleko Turismo Zerbitzuak, Nafarroako Gobernuako Turismo Departamentuak eta hiriko turismo-sektoreak garatutako programak ere; eta, bigarrenik, hiriaren komunikazio- eta sustapen-tresnak kudeatzea, hiriaren irudia eta kontakizun turistikoa finkatze aldera. Kudeaketa Dinamic Imizcoz Servicios Culturales SLU enpresak egi-ten du 232.825,49 euroan.

Kontratua 2023ko abenduaren 31n amaitu denez, urtean batera atera dira lizitazio-ra turismo bulegoa, San Bartolome gotorlekua eta San Fermin Esperientzia Zentroa. Kontratua Dinamic Imizcoz Servicios Culturales SLU enpresari esleitu zaio.

San Bartolome gotorlekua, Iruñeko gotorlekuen interpretazio zentroa

Iruñeko Udalak San Bartolome gotorlekua du, hau da, Iruñeko Gotorlekuen Interpretazio Zentroa. Oinarrizko gunetzat jotzen da Iruñeko produktu turistikoa egituratzeko eta, zehatzago, Iruña harresiak dira produktua dinamizatzeko. Iruñeko gotorlekuei buruzko erakusketa dago eta Iruñeko Harresiak ibilbidearen abialekua da, bai eta Iruñeko blokeoa ihes-jokoaren hasiera ere. Gotorlekua kudeatzeko kontratua ITARCA RIOJA enpresari esleitu zaio 2023rako, 23.358,23 euroan.

San Fermin esperientzia zentroa

San Fermin Esperientzia Zentroaren obrak bukatu dira. Aldi berean, edukien programaren diseinuaren eta prestaketaren lizitazioa landu da, bai eta SF365 esperientzia zentroaren hornidura, fabrikazio, instalazio eta funtzionamenduaren gauzapena ere Guardia Gorputzean, Iruñeko Arrotxapeko portale zaharrean kokatua. Proiektua Arena Comunicación Audiovisual - Ostiz Sistemas Audiovisuales - Enrique Kahle Arquitectura (UTE SF365) aldi baterako enpresen elkarteari esleitu zaio 177.023 euroan 2023ko aurrekontuaren kontura eta, 75.867 euroan, 2024ko aurrekontuaren kontura.

Beste helmuga batzuekiko sinergiak indartzea. Donejakue Bideko udalerrien elkarte

Iruñeak parte hartzen du Donejakue Bideko Udalerrien Elkartean bultzatutako bileretan. Iruñeko hiriaren ordezkaria da elkartearen presidentea. Iruña 2018az geroztik da elkartearen kidea.

Aparkaleku seguru eta kontsigna berria Kale Nagusiko 14an

148.527,30 €-an lizitatu eta egin dira Kale Nagusiko 14ko lokalaren obrak, biziklete-tarako aparkalekua segurua eta kontsigna izateko. Guneak 20 bizikleta gordetzeko aukera ematen du eta bizikleta elektrikoak kargatzeko entxufeak eskaintzen ditu, nahiz eta kargagailua ez dagoen sartuta. 30 armairuak domotizatuta daude, eta, beraz, NBici-Biziz aplikazioaren bidez irekitzen dira. App horrek aparkalekura eta udal-sareko beste batzuetara sartzeko aukera ematen du. Erabiltzaileei aparkaleku-zerbitzua, leihatila-zerbitzua edo biak erabiltzeko aukera ematen zaie.

Biosphere jasangarritasun ziurtagiria

2023ko irailean, Iruñeko Udalak Biosphere ziurtagiriarekiko konpromiso karta sinatu du eta aurkezpen publikoa eginda sektorearendako, bai eta webinar bat ere. Diagnostikoa lantzen hasi da.

Ahogozatu Espainia

Iruñeko Udalak hainbat ekintzatan parte hartu du, erakunde horrek proposaturik. Parte-hartzaren kostua 5.000 euro izan da.

- **Lyonen egindako aurkezpenean**, 2023ko ekainaren 16an, Paul Bocuse inositutuan, Taparen Mundu Egunaren ospakizunarekin bat. Ekitaldia elkarrekin antolatu zuten Saborea España erakundeak eta Parisko OETk (Turespaña).
- **Saborea España** elkartearen Batzar Nagusia. Espainiako helmugen turismo gastronomikoa sustatzeko elkarte da. Valladoliden egin zen, irailaren 19an. Batzarrean, 2022an egindako ekintzak aurkeztu ziren, 2023an jada egindako proposamenak eta oraindik ere egiteko zeudenak, bai eta “Esperientzia gastronomikoak” proiektua ere.
- **“Esperientzia gastronomikoen plana, lehen sektorea txertaturik” proiektua aurkezteko jardunaldia**, en la convocatoria “Espainiako turismo esperientziak” deialdiaren barnean, azaroaren 9an, Valladoliden.
- **Saborea Lanzarote Jaialdi enogastronomikoa**. 2023ko azaroaren 25ean eta 26an, Costa Teguisen. Iñaki Andradas sukaldaria Lanzarotera joan zen, bere miniaturazko sorkuntzak bi egunez dastatzera emateko eta saltzeko. Turistek eta bertakoek erruz parte hartu zuten jaialdian.

Helmuga-adimena

Turismoaren behatokia

2023ko uztailetik aitzina, Nafarroako Gobernuak "Infoturist Office" ezarri zuen Nafarroako Gobernuarekin sarean sarturiko turismo bulegoetan. Sistemak turistaren eta

txangozalearen segmentazio handiagoa egiten du turismo bulegora joaten diren bisitarien datuak hartzean.

Turismo bulegoa

	2023. urtea	2022. urtea	Aldea (%)
Bisitari nazionalak, guztira	54.302	46.606	+17%
Nazioarteko bisitariak, guztira	35.432	29.844	+19%
Bisitariak, guztira	89.734	76.450	+17%

Hilez hileko datuek erakusten dute berriz ere abuztuak jaso dituela bisitaririk gehien, hala nazionalak nola nazioartekoak. Bereziki deigarria da bisitari nazionalen kasua, abuztuko datuak ia bikoitzak baitira bisitaririk gehien dituzten hurrengo hilabeteen aldean: apirila eta uztaila. Bisitari nazionalak zubietan, aste santuan eta abuztuan bidaiatzeko joera mantentzen dute. Nazioarteko turistek dagokienez, urtarotasun txikiagoa nabaritu daiteke une gorenetan, nahiz eta gehienek apiriletik urrira bitarteko hilabeteetan bidaiatzen duten.

Iaz bezala, Katalunia da lehen Autonomia Erkidegoa bisitarien mailari dagokionez eta, gainera, % 18,30 hazi da, aurreko urtearen aldean. Madrilak ere bigarren postuan errepikatu du, baina oso gutxi igota, % 2,81 besterik ez. Bisitarien kopuruari dagokionez, hurrengo erkidegoak Valentzia, Nafarroa eta EAE dira. Gehien igo diren probintziei dagokionez, Kantabria ageri da, harritzekoa bada ere, % 103,91 igo baita.

Ondotik, Murtzia % 62,48rekin eta Gaztela eta Leon, % 54,96rekin. Bestalde, erkidegoen artean Gaztela-Mantxatik bakarrik etorri da turismo bulegora bisitari gutxiago aurreko urtean baino; % 8,21 gutxiago, hain zuzen.

Frantziatik etorri dira turistarik gehien, alde handiz gainera, bisitarien % 36,65ekin. Alemaniatik, berriz, % 11,03 etorri dira. Honatx hurrengo herrialdeak bisitarien kopuruan: AEB, herbehereak, Italia eta Erresuma Batua. Aurreko urtearekiko aldaketek dagokienez, Japonia da nabarmentzekoa, % 185,71 igo baita. Nabarmen igo dira, halaber, Australia, New Zeelanda eta Austria.

Zerbitzurik eskatuena “mapak eta planoak” eta “hiriaren gaineko informazio orokorra” dira.

Donjakue Bidearen interpretazio zentroa - Ultreia

	2023. urtea	2022. urtea	Aldea (%)
Bisitari nazionalak, guztira	3.357	3.238	+4%
Nazioarteko bisitariak, guztira	3.479	2.835	+23%
Bisitariak, guztira	6.836	6.073	+13%

Hilez hileko datuak bereiziz, ikusten da berriz ere abuztuan jaso direla bisitari gehien bai nazionaletan, bai guztira etorritako bisitarietan. Bestalde, irailean izan dira nazioarteko turistarik gehien. Eta apirilean igo da gehien (% 48), Aste Santuaren eraginez, ziur aski.

Jatorri nazionalakoei dagokionez, Ultreia I.Z.ra etorritako pertsonen % 39,34 Nafarroakoak izan dira. Ondotik, Kataluniakoak eta Madrilgoak, % 14,62 eta % 14,26 izan

baitira, hurrenez hurren. Nazioarteko merkatuari erreparaturik, atzeritarren % 24 Frantziakoak izan dira eta, % 20,18, AEBkoak. Hirugarren herrialdea, Alemania, % 10,62rekin eta, gainerakoetatik, egia esateko, inor gutxi etorri da.

San Bartolome Gotorlekua

Apiril, maiatz eta ekainean, profil mota nagusia Iruñeko familiak izan dira, gehienbat emakumeek osatuak, San Bartolome Gotorlekua goizeko ordutegian bisitatu dutenak. Uztailean, berriz, profil mota nagusia, turistak dira, familiaratean, jatorri zehatzik gabeak, gehienbat San Bartolome Gotorlekua bisitatu duten 36-65 urteko emakumeek osatua. Abuztu eta irailean, berriz, profil mota nagusia, turistak dira, familiaratean, beste autonomia erkidego batzuetatik etorriak, gehienbat San Bartolome Gotorlekua bisitatu duten 36-65 urteko gizonek osatua, baina oso parekatua. Urrian, profil mota nagusia, turistak dira, Nafarroako bikoteak, gehienbat San Bartolome Gotorlekua bereziki goizeko ordutegian bisitatu duten 36-65 urteko gizonek osatua, baina oso parekatua.

2023	Bisitariak
Apirila	2.285
Maiatza	635
Ekaina	523
Uztaila	1944
Abuztua	3213
Iraila	764
Urria	978
Guztira	10.342

Jesús eta Mariaren turismo-aterpetxea

2023ko irailaren 18an, Jesús eta María udal aretoaren administrazio-emakida gauzatu da, Donejakue Bideko turismo-aterpetxe gisa kudeatu eta ustiatzeko, partaidetza irabazi-asmorik gabeko enplegu-zentro berezien, gizarte-ekimeneko enplegu-zentro berezien edota gizarteratze- eta laneratze-enpresen eskuetan utzita. Kontratuaren prezioa 1.200,00 euroko kanona da urtean eta, bost urterako da, eta plegu arautzailean ezarritakoarekin bat ordainduko zaio Iruñeko Udalari. Kontratua gauzatzeko epea 2028ko irailaren 17an amaituko da, kontratuaren baldintza berezietan ezarritakoarekin bat.

Jesús eta María aterpetxeak, guztira, 17.368 erromes hartu ditu; haietatik, 13.877 atzerriko turistak.

Paderborneko erromes-aterpetxea

2023. urtean, aterpetxea zabalik egon da maiatzetik urrira bitarte, eta 3.648 erromesek hartu dute ostatu; gehienbat, alemaniarak izan dira.

Autokarabanendako eremua

2023an, 11.064 eragiketa izan dira Trinitariosko autokarabanendako eremuan.

Produktu turistikoak

MICE

Iruñeko Udala Spain Convention Bureau elkartearekin dago sarturik. Elkarrearen xedea da entitate horri lotutako helmugak estatuan eta nazioartean sustatzea bileretako turismoaren segmentuaren barnean. 3.515 euroko kuota ordaintzen da urtean. Udalak, gainera, MICE mahaia izeneko lan-taldea bultzatzen du, kidea baita, biltzar eta

bileretako sektorean ari den turismo-sektoreko elkarteek, Nafarroako Gobernuak eta Baluarte Biltzar Jauregiak osatua. Beste lankidetza-ildo garrantzitsu bat da ekitaldi eta jardueretan, eta bisita gidatuak, material turistikoa eta RENFErekiko deskontuak eskaintzen ditu. 2023an, honako ekitaldiotan parte hartu da:

- AMW (Association Meetings Workshop), Granadan, otsailaren 8an eta 9an. Nazioarteko bezero elkartuarendako sustapen-jardunaldia.
- SCBren batzarra, martxoaren 15ean eta 16an, Palma Mallorcakoan. Datuen aurkezpena, 2022an egindako ekintzak, 2023rako proposatutako ekintzak.
- Jardunaldi Korporatibo Nazionala, maiatzaren 12tik 14ra, Forum Business Travel (FBT) erakundeak deitua eta SCBk eta Iruñeko Udaleko Turismoko alorrak antolatua. FBTk Iruña aukeratu zuen egoitza gisa jardunaldia egiteko, SCBren helmuga elkartuak sustatzeko asmoz eta, bereziki, jardunaldia hartu duen helmuga anfitrioi. Hainbat kultur eta gastronomia eta workshop jarduera egin dira (2 goiza) enpresa parte-hartzaileekin, ekitaldiak antolatzen baitituzte.
- Pure Spain ekitaldia merkatu frantsesarendako sustatzeko jardunaldia. Parisko OETk ekitaldi bat antolatu du urriaren 19an, bai MICE bai oporraldietako turismoa sustatzeko asmoz. Frantziako merkatuarendako baizik ez.
- Sustapen-jardunaldia bezero elkartu nazionalarekin, Gijonen, azaroaren 3an eta 4an.
- IBTM Azoka, Bartzelonan, azaroaren 29tik abenduaren 1era.

Osasun turismoa. Osasun-klusterrean parte hartzea

Iruña osasuna arloko kluster-mahaian da partaide, klusterra bera sortu zenetik. 2023an, Iruñeak hainbat sustapen-jarduera bultzatu ditu Estatu Batuetako eta Latinoamerikako merkatuan.

Iruña berdea da

Jasangarritasuna Turismoan Proiektuaren baitan, azterlan bat egin da Argaren Ibai Ekosistema turismo-produktua diseinatu eta ezartzeko. Azterlana urtariletik otsailera bitarte egin da eta GARRAPO enpresari adjudikatu zaio 16.407,6 €-an.

Dinamizazio-jarduerak

2023ko Aste Santua

Dinamizazio-jarduerak egin dira Iruña harresiak dira gaiaren inguruan, bisita gidatuak eta ginkana bat eskainita.

2023ko uda

Honako jarduera hauek eskaini dira: Familiendako jarduerak: eskaini diren jarduerak San Bartolome Gotorlekua dute ardatz, gune horren inguruan egin dagoen kontratuaren barnean daude kudeatuak. Adeitasunezko bisita gidatuak Iruñeko hoteletan ostatu hartutako turistendako, uztailan eta abuztuan.

Babesletzak

NAVARTUR

NAVARTUR Summit Gastronomia Turismoaren Nazioarteko Biltzarrari esker, Iruña Gastronomia Turismoaren munduko hiriburua izan zen 2 egunez (otsailak 24 eta 25). 9 herrialdeetako 20 adituk eztabaidagai izan dute nola txertatu jasangarritasuna gastronomia-turismoan, hala ekonomiari begira, nola gizarte eta kultur arloari zein ingurumenari begira. Babesletza 5.000 € + BEZa.

NORT FESTIVAL

Estatuko Diseinu eta Gastronomia Topaketa martxoaren 3an egin da Iruñeko Tres Reyes hotelean. Babesletza 4.000 €, BEZa barne.

Talentos Gastro

2023an, "Talentos Gastro Navarra" Sarien 2. edizioa egin da ekainaren 21ean, Iruñeko Tres Reyes hotelean. Ekitaldia sektorean lan bikaina egiteagatik aitortza merezi duten 40 urtetik beherako profesionali dago zuzendua. Helburu du une honetan ostalaritzari lotutako hainbat diziplinatan nabarmentzen ari diren sukaldaritzako gazteen lana indartu eta aintzat hartzea. Babesletza 3.000 € + BEZa.

Iruña SF365 helmugako jasangarritasun turistikoko plana (HJTP)**Ekonomia zirkularra eta eraginkortasun energetikoa**

Azterlan bat egin da Ekonomia Zirkularra udal eraikinetan aplikatzeko. Arbuniés y Lekunberri enpresari adjudikatu zaio 18.150 €-an. Gainera, azterlanak atera dira lizitazioa 10 udal eraikinetako eraginkortasun energetikoa hobetzeko.

Turismoko plan estrategikoa 2023-2029

Turismoko plan estrategikoa egiteko kontratuaren lizitazioa egin eta Soluciones turísticas del Mediterráneo enpresari adjudikatu zaio 41.291,25 €-an. Azaroan, 8 lan-mahai garatu dira (gaiz gaikoak eta orokorrak) hiriko turismo arloko enpresekin eta kontsulta bat herritarrei, Planaren diagnosiaren emaitzak alderatzeko.

Aholkularitza zerbitzuak, Iruñeko Smart estrategia turistikoa diseinatzeko laguntza teknikorako, Iruña SF365 PSTD proiektuaren baitan eta Europar Batasunak finantzatutako NextgenerationEB suspertze, eraldatze eta erresilientzia planaren barnean

Kontratuaren helburua da Smart estrategia turistikoa bat finkatzea, PSTDko 8.2 leerroaren (Big Data eta DTI tresnak) inbertsio-ildoak ezartze aldera. Kontratua MB3 enpresari esleitu zaio 15.759,04 €-tan.

San Fermin adimentsuen eredua zehazteko azterlana idazteko zerbitzuaren kontratazioa, Iruña SF365 PSTD proiektuaren baitan eta Europar Batasunak finantzatutako NextgenerationEB suspertze, eraldatze eta erresilientzia planaren barnean

Kontratuaren helburua da nola aplikatu adimen turistikoa sanferminetan. Kontratua MB3 enpresari esleitu zaio 14.517,58 €-tan.

Iruñeko bisitarien fluxuak aztertzeko zerbitzuaren kontratazioa, Iruña SF365 PSTD proiektuaren baitan eta Europar Batasunak finantzatutako NextgenerationEB suspertze, eraldatze eta erresilientzia planaren barnean

Kontratuaren helburua da fluxu turistikoa aztertzea 2022ko abuzturik 2023ko uztaile, bai eta 2022ko eta 2023ko sanferminen arteko alderaketa ere. Kontratua Optimizadata enpresari esleitu zaio 16.940 €-tan.

2.9.2

Merkataritza

Merkataritza dinamizatzeko eta animatzeko kanpainak**Stock Azoka (2023)**

XVII. Iruña Stock Azoka martxoaren 2an, 3an eta 5ean egin zen, Iruñeko merkatarri-elkartekin elkarlanean antolatua, eta ehun saltokik parte hartu zuten Edizio horretan, azoka merkataritza-aretoetan beraietan egin zen, eta Merkataritzako alorrak komunikazio-kanpainan lagundu zuen (kartelaren diseinua, prentsa-oharra, informazioa eta irudia sare sozialen bidez zabaltzea).

Liburuaren eta lorearen eguna

Liburuaren Eguna (apirilak 23) igandea izan da 2023an. Hasieran zalantzan ibili baziren ere, Diego de Haro Liburu-denda Elkarteak eguna igande horretan ospatzea erabaki zuen, merkataritza-eguna ez izanik ere. Halaber, jarduera hasi zenetik, lehen aldiz lorea ez da oparitu liburu bat erostearekin batera, prezio sinboliko batean saldu baita (0,50 zentimo). “París 365” gizarte-erakundeak egiten du salmenta, postua boluntarioen bidez artatuta, eta biltzen den dirua erakunde horri ematen zaio, dirua bere lokalarendako liburuak erosteko konpromisoa harturik. Herritarrek oso erantzun ona eman diote ideiarei eta, zenbaitek diru gehiago eman dute loreendako ezarritakoa baino.

17 liburu-denda parte-hartzaileak pozik agertu dira, bai giro ona izan delako, bai salmenta onak izan direlako, jaieguna izanik ere. Liburu-saltzaileek, egun horretan ohi denez, % 10eko deskontua egiten dute beren salmenta guztietan.

Hiru Burguen Erdi Aroko Azoka

Pandemia dela eta, hiru urtez Gazteluko plazan eta Sarasate pasealekuan egin eta gero, Hiru Burguen Erdi Aroko Azoka bere hasierako lekura itzuli, eta 100 postuak Iruñeko Alde Zaharreko kale eta plazetan barna ezarri dira. Izan ere, Merkatarikalean, kale Berrian, Kontseiluko plazan, San Frantzisko plazan, Eslava kalean eta kale Nagusian, herritarrek eta turistek denetariko produktuak izan zituzten erosgai, Erdi Aroko giroa berregiteak dakarren erakarpenarekin batera. Udaletxe plazako postuak beste leku batzuetara eraman dira, Espainiako errege-erreginak bisitan etorri direlako Batasunaren Pribilegioaren egunean.

Tokiko productuen VIII. astea

2023ko urriko 9tik 15era, tokiko produktuari eskainitako astearen zortzigarren edizioa egin da. Ekitaldi nagusia tokiko produktuen merkata izan zen, Gazteluko plazan kokatua eta, horren osagarri, jende guztiarendako jarduera ugari egin ziren, guztiak ere tokiko produktuei lotutakoak. Haien artean tokiko produktuari buruzko pintura-lehiaketa da nabarmentzekoa, eta Foru Komunitateko hainbat pintura-eskolatako ikasleek parte hartu zuten.

Hainbat arlotako lau entitatek dihardute tokiko produktua marka sustatzen. Laurek ere lankidetza-hitzarmena sinatua dute Iruñeko Udalarekin. Honakoak dira: Nafarroako Artisau Elikagaien Elkartea, Nafarroako Nekazal Produkzio Ekologikoaren Kontseilua (NNPEK), Intia-Reyno Gourmet eta Bizilur. Entitateok arduratzen dira Gazteluko plazan paratzen diren postuak eta espezialitateak ekartzeaz, horrela ekoizleen eta azken kontsumitzaileen arteko kontaktua sustatuta.

2023-2024ko gabonetako kanpaina**Eguberrietako argiak**

Sektoreko hiru enpresa aurkeztu dira hornidura kontratatzeko lehiaketa publikoan, eta Iluminaciones Ximénez S.A enpresari adjudikatu zaio 268.500 euroan (+BEZa), prozedura negoziatuaren bidez. Aurreko kanpainatik (2022-2023) 2023kora, % 68 igo da argietarako aurrekontua. Aurrekontua handitzeko arrazoia izan da azterlan bat eginez jakin dela Iruña antzeko zenbait hirik gutxienez 400.000 euro bideratzen dituztela Eguberrietako argietarako eta ziur gaudelako aurreko urtean ez zela inor aurkeztu, arrazoi ekonomikoek eraginda. Iluminaciones Ximénez enpresarekin egingutako kontratuak hiru aldiz luzatzeko aukera du, aurrez aldeak ados jarririk.

Eguberrietako apainketa-egitura handien erosketa

2021. urteko Next Generation neurrien barnean, badago partida bat Merkataritza Hirigintza 5. ardatzean: “hiri-apaingarrietarako inbertsioa goi dentsitateko merkataritza-ardatzetan”. Bada, horren baitan, tamaina handiko 9 gabon-apaingarri erostea erabaki zen, photocall moldekoak, Iruñeko auzoetako merkataritza-ardatz nagusiak apaintzeko. Kontratua Artesanía Rodríguez enpresari esleitu zitzaion 57.390€-an (+BEZa). Gainera, kalkulu automatikoko irizpideetan, enpresak beste 3 egitura eskaini zituen. Udalak, hortaz, 12 egitura ditu jabetzan.

Eguberrietako apainketa saltokien atarietan

Hiriko merkatarien elkarteetako kide diren merkataritza-establezimenduei 300 irudi baino gehiago banatu zitzaizkien, hiriko merkataritza-ibilbide nagusietako establezimenduetako sarrerak argitzeko eta apaintzeko.

Izotz gaineko patinaje-pista Gazteluko Plazan

Jende guztiarendako entretenimendu berritzaile bat eskaintzeko asmoz, izotz gaineko patinaje-pista baten instalazioa eta ustiapena atera da lizitaziora, Gazteluko plazan paratzeko. Kontratazioa bide publikoa okupatzeko espediente baten bitartez egin da. Udalak, horrenbestez, ez du dirurik bideratu jarduera horretara eta haren errentagarritasuna enpresa adjudikaziodunaren arrisku eta menturara gelditu da. Pistak 390 metro koadro ditu luze-zabaleran, Karlos III.aren etorbideetik hurbilen dagoen aldean jarri eta 35 egunez egon da jendearendako zabalik. 21.782 lagunek erabili dute.

Eguberrietako Azoka

Aurten, bi aldaketa garrantzitsu gertatu dira ohiko Eguberri Azokaren aldean: batetik, kokaleku aldaketa eta, bestetik, antolamendu moldea. Azoka Sarasate pasealekuan jarri da eta lankidetza-hitzarmen baten bidez gauzatu da, Iruñean eta Nafarroan tokiko produktu mota guztien sustapenean diharduten erakunde guztiei zabalik. Sarasatera eraman da, enpresa gehiago etorriko direlakoan. Guztira, 38 etxolak osatu dute Azoka, bai eta txurro-dendak Reyno Gourmetek (bi solairuko bus ingelesa) kudeatutako gastronomia gunek ere. Ohikoa izaten ari denez, Iruñeko Udalak Setem-Bidezko Merkataritza GKEri laga dio etxola bat. Alde Zaharreko Merkatarien Elkartek, gainera, bere merkataritza-sustapenerako kanpaina jarri du gunetako batean, 20.000tik gora lagun bertaraturik.

Animazio eta dinamizazio gunea autobus-geltoki zaharrean

Lehen aldiz, autobus-geltoki zaharrean, haurrendako animazio eta dinamizazio jarduera entretenigarriak egin dira haurrak erakartzeko eta haien bidez, herritarrak Iruñeko erdigunera etortzea eragiteko. Iruñeko Udalaren iritziz, hura aukera izan zitekeen familiak erakartzeko eta, horrela, periferiako beste merkataritza-formatu batzuetara ez ihes egiteko. Guztira, 18.878 lagun bertaratu dira jardueretara, 1. nasan ezarritako jolas-parkearen osagarri. Era berean, Askatasun plazan ezarritako Coworkids gunearekin aritu gara lankidetzan, bertako karpa argituz.

Auzoetako merkataritza sustapen, animazio eta dinamizazioa

Iruñeko auzoek ere beren animazio eta dinamizazio kanpaina dute merkataritzari begira. 30.000 poltsa berrerabilgarri erabili dituzte Oparitu Iruña leloarekin. Musika-emanaldiak eskaintzeaz gain, zaldiko-maldikoak jarri, gaztaina erreka banatu eta, auzo batzuek kabalगतको banderadunen bisita izan dute.

Komunikazio kanpaina: Zorionak Iruña, eguberri on

Turismo Sustapeneko eta Merkataritzako Alorra lankidetza aritu da Zorionak Iruña. Eguberri On Eguberriko kanpaina orokorrarekin, La Llorona agentziak gidaturik, Iruñeko Udalaren komunikaziorako esparru-akordioaren adjudikazioduna baita. Horrela, hondo berdeko eta urre-koloreko xehetasunez osaturiko irudi berdina dutela, hainbat bitarteko erabili dira mezua hedatzeko: 90 bandera, tamaina handiko 6 olana autobus-geltoki zaharrean, kartelak Descalzos kaleko igogailuko atean, aparkalekuetako edikuluak, eta 26 mupi eta 30 hesi, autobus-geltoki zaharreko gune guztiak antolatzen.

Era berean, paperezko 10.000 poltsa ekoiztu dira, kanpainaren irudia agerian dutela, sarasate pasealekuko Eguberri Azokan banatzeko eta, mezua erosketen bidez mantentzeko.

Laguntza ekintzaileei eta enpresei**Hitzarmena Nafarroako Gobernuarekin eta Nafarroako Enpresen eta Berrikuntza-ren Zentroarekin (CEIN)**

Iruñeko Udalak lankidetza-hitzarmena sinatu zuen hirian ekintzailatza bultzatu eta sustatzeko. Iruñean duen bulegoan ekintzaileei arreta ematea agindu zitzaion CEINi eta, horrez gain, hirian enpresak sortzera eta ETEak garatzera eta prestakuntza sustatzera bideratutako programak eta ekintzak kudeatzea.

Belaunaldi-aldaketa dendetan

Dendetako belaunaldi-aldaketa proposamenaren helburu da bi kolektiboren, ekintzaileen eta beren negozioa eskualdatzeko edo hari jarraipena emateko interesa duten denda-jabeen parte-hartzea sustatzea, Iruñeko jarduera ekonomikoa berritzen eta indartzen laguntze aldera. Sareetan komunikazio-ekintzak egin ziren, interesdunak erakartzeko; halaber, informazioa emateko jardunaldi bat jende guztiarendako zabalik, belaunaldi-aldaketak negozioan zer esan nahi duen azaltzeko. Saioa 2023ko azaroaren 6an egin zen, Kondestable Jauregian. 68 lagunek eman zuten izena eta, azkenean, 50 pertsona agertu ziren. Aldaketa gauzatzeko benetako interesa izan zutenek aholkularitza pertsonalizatu eta espezializatua jaso zuten, egungo denda-jabeek lagundurik.

Iruña, ekintzaile 2023

Iruñeko Udalak, CEINekin elkarlanean, hiriko jardueraren hobekuntza bultzatu eta laguntzeko asmoa izan zuen 2023an, aukerak eskainiz Ekonomia Berdeari lotutako arloetan enpresak sortzeko interesa zuten pertsoneri. Xedea da bultzada eta ekintzailletza susta lezaketen ekintzen bidez sor litezkeen ekimen eta dinamika berriak sortzea, betiere aurreko programetan testatutako metodologia berritzaileak erabiliz. 25 parte-hartzaile aukeratu ziren, eta haietarik 16k programa bururaino eraman zuten. 45 prestakuntza-saio eman eta 17 proiektu sortu ziren.

Imajinatu Iruña

“Imajinatu Iruña” ekimenaren hasierako helburua izan da helburu batzuk lantzen laguntzea Iruñeko Hiri Agendaren Estrategia Bulegoari eta Iruñeko Udaleko GJHri, hots, ekintzailatzarekin lotutako jardueren bidez identifikatutako helburu batzuk lantzea, ekintzailatzarako ekimena duten pertsonen jorratu ditzaketen erronketan oinarriturik. Open Innovation saio bat egin zen CEINen egoitzan, (Leire kalea), 2023ko azaroaren 9an. Dinamika Iruña Ekintzaile ekimenean parte hartu duten pertsona batzuekin egin zen.

Emakumeak eta berrikuntza jardunaldia

Jardunaldiaren helburuak dira emakume ekintzaileen ekosistema bultzatzea eta emakumeen enplegarritasuna hobetzea. Palankak izenburuko lantegi-jardunaldiak egin ziren lanbide- eta ekintzailletza-aldaketa joratzeko, maiatzaren 5ean, ostirala, Kondestable Jauregian (hitzaldi aretoa). 30 emakume bertaratu ziren. Haietarik 25ek azken inkestari erantzun eta gogobetetze-maila handia adierazi zuten.

Merkataritza-sektorerako laguntzen deialdia

Deialdi honek prozedura bat garatzen du Animazio eta Dinamizazio, Sustapen eta Komunikazio, Enpresa Sustapen eta Asoziazionismo Komertzialeko eta Hirigintza Komertzialeko jarduerak egiteko dirulaguntzak norgehiagoka araubidean emateko, bai eta Iruñeko Udalaren Dirulaguntzei buruzko Ordenantza Orokorrean xedatutakoa betetzeko ere. Ordenantza hori hasiera batean onartu zen Udal honen Osoko Bilkurak 2005eko azaroaren 3an hartutako erabakiaren bidez.

Deialdiaren xedea da Iruñean presentzia handiena duten Iruñeko merkatarien elkar-teak diruz laguntzea -eremukoak zein gremioetakoak-, merkataritza-sektorea sustatzeko jarduerak eta merkataritza dinamizatzeko eta bultzatzeko jarduerak diseinatu, garatu eta horien jarraipena egin dezaten, 2022ko urriaren 16tik 2023ko irailaren 30era bitarte.

Hurbileko merkataritza sustatzea da Iruñeko Hiri Agenda-2030 Estrategiaren helburu estrategikoetako bat. 2. Dimentsio estrategikoaren barruan (“Iruñea Sozialki Inklusiboa”) “L6. Iruñea, hurbileko merkataritza eta zerbitzuekin”.

Merkataritza-sektoreko 11 elkarte aurkeztu ziren guztira deialdira. Deialdiaren hasierako aurrekontua 100.000 eurokoa izan zen, eta onuradun bakoitzari jarduera bakoitzeko gehienez onartutako aurrekontuaren % 80 eman ahal izango zaio. Guztira 38 proiektu aurkeztu ziren, eta hasierako gastuaren aurrekontua 94.288,08 eurokoa da, nahiz eta, parte hartzen duten elkarteek benetan gauzatutako ekintzen-gatik aurkeztutako justifikazioaren ebaluazioa amaitu ondoren, guztira 64.918,43 euroko laguntzak eman ziren.

Autobus-geltoki zaharreko nasen erabilera

Autobus-geltoki zaharreko nasak erabiltzeko baimenak kudeatu ziren, udal-webean argitaratutako erabilera-irizpideen arabera. 2023an, guztira 27 jarduera baimendu ziren urtean zehar.

Geltoki espazioa

Koordinazioa dago GELTOKIren arduradunekin eta, administrazio-emakidako pleguan aurreikusia dagoen bezala, espazio horretako esleipen-hartzaileak 2023. urteko jarduera-txostena aurkeztu zuen eta hura espedientean sartu zen.

Iruñeko merkataritzaren mahai teknikoa

Merkataritzaren Mahai Teknikoa lan-talde bat da eta hiriko merkatarien elkarteetako nahiz Udaleko Merkataritzako Alorreko teknikariek osatua dago. Aholku-emailea da, eta Merkataritza eta Turismo Alorreko jardueren garapenari buruzko informazioa emateko sortu zen, bai eta horri buruzko iradokizunak jasotzeko eta kontsultak ebaizteko ere.

Bide publikoaren okupazioari buruzko txostenak

Gobernu Estrategiko, Merkataritza eta Turismo Alorrak hiriko merkataritza inplikatzen duten jarduera guztiei buruzko txosten teknikoak egiten ditu, eremu publikoaren okupazioari dagozkionak, Herritarren Segurtasuneko Alorrak eskaturik, 2023an, guztira, 42 txosten egin dira.

Eremu publikoan jarduerak egiteko aplikazioaren kudeaketa

Kaleko ekitaldi guztietako jarduera guztiak antolatu eta muntatzeko (merkatuak, azokak, Eguberriko argiak jartzea, etab.), Herritarren Segurtasuneko alorraren eremu publikorako aplikazioarekin lan egiten da. Tresnak ekitaldiei buruzko informazio guztia jasotzen du eta, haren bidez, Udaltzaingorako interesekoak diren datu guztiak sartzen dira: okupatuko diren espazioak, materialak, produktuak, zamaketa-lanetarako ibilgailuetako matrikulak, ordutegiak...

2.10 Gizarte zerbitzuak, kirola eta osasuna

2.10.1 Gizarte zerbitzuak

Oinarrizko osasun laguntza

Auzo unitateak. Erabiltzaileak

2023an, Iruñeko auzo-unitateek 59.062 artatze egin zituzten. Artatzeak era programatuan nahiz lehen baheketa-artatze gisa egin ziren.

	2019	2020	2021	2022	2023
Artatze kopurua	43.113	46.075	49.320	56.694	59.062

Erantzundako hitzorduak, auzo-unitateen arabera eta auzo bakoitzak iruñeko Guztizkoan adierazten duenaren arabera

Auzo-unitatea	2019	%	2020	%	2021	%	2022	%	2023	%
Buztintxuri	2.971	6,83	2.623	5,69	2.820	5,72	3.197	5,63	3.328	5,63
Alde Zaharra	3.474	8,05	3.932	8,53	4.016	8,14	4.800	8,46	4.947	8,38
Txantrea	5.446	12,63	5.310	11,52	5.428	11,01	6.193	11,00	6.846	11,59
Etxabakoitz	2.861	6,63	2.226	4,83	2.608	5,29	3.101	5,47	2.855	4,83
Zabalgunea	3.384	7,84	3.395	7,37	3.101	6,29	3.614	6,37	3.814	6,46
Ermitagaña	2.173	5,04	2.099	4,56	2.172	4,40	2.782	4,90	2.851	4,83
Iturrama	2.081	4,82	2.644	5,74	2.926	5,93	3.560	6,27	3.523	5,96
Lezkairu			1.379	2,99	2.482	5,03	2.876	5,07	2.735	4,63
Mendillorri	2.131	4,94	1.947	4,23	1.940	3,93	2.056	3,63	2.256	3,82
Arrosadia	5.188	12,03	4.947	10,74	5.868	11,90	6.685	11,77	6.925	11,72
Arrotxapea	6.322	14,66	7.623	16,54	7.673	15,56	8.224	14,50	9.339*	15,81
Sanduzelai	3.823	8,86	4.131	8,97	4.400	8,92	4.966	8,75	4.955	8,39
Donibane	3.259	7,55	3.819	8,29	3.888	7,88	4.640	8,18	4.688	7,94
Guztira	43.113	100	46.075	100	49.320	100	56.694	100	59.062	100

* “Auna proiektua, inklusiorako ibilbide integratuak” proiektu pilotu bat da, nafarroako gobernuko eskubide sozialetako departamentuak garatua, estatuko administrazio orokorreko gizarteratze eta aurreikuspen sozialeko helburu eta politiken idazkaritza nagusiaren eta nafarroako foru komunitateko eskubide sozialeko politiken artean. Iruñearen kasuan, errenta bermatua-bizitzeko gutxieneko diru-sarrera jaso eta arrotxapeko auzoan erroladatuta dauden pertsonekin garatu da. Egin diren tramitazioen artean, honakoak daude:

Bizitzeko gutxieneko diru-sarrera eskariak	107
Errenta bermatua berritzea	599
Errenta bermatua eskaera berriak	388

Auzo unitateak. Programak

Auzo-unitateek oinarritzko osasun laguntzako lau programak eskuratzea eskaintzen diete herritarrei, baita Nafarroako Gobernuaren titulartasuneko prestazioak ere.

Harrera eta Gizarte-Orientazioko programa

Herritar guztiei zuzenduta, haien eskariak jasotzea du xede. Herritarren arazoei lehen erantzuna eskaintzen die, gizarte-babeserako sistemetako prestazioak eskuratzeko bide emanez eta, behar izanez gero, lehen mailako arretako edo laguntza espezializatuko gainerako programetarako sarbidea emanez.

Norberaren autonomia sustatzeko eta mendekotasun-egoeran dauden pertsonen arta emateko programa

Udalak hainbat baliabide eskaintzen ditu, helburu hauek gogoan hartuta: norberaren autonomia sustatzea, mendekotasunezko egoerei aurrea hartzea, eta laguntza ematea bere kabuz moldatzeko arazoak dituzten pertsonen eta mendekotasunean daudenei edo egoteko arriskua dutenei, betiere beren ohiko ingurunean. Behar izanez gero, gainera, etxetik kanpoko baliabide ordezkioak eskuratzeko aukera ematen du, banakako, taldekako eta izaera komunitarioko artaren bidez. Programa honetako langileek Pertsonen Autonomiarako eta Garapenerako Nafarroako Agentzia (PAGNA) eta Etxez Etxeko Laguntzako Udal Zerbitzuaren (EELZ) prestazioak kudeatzen dituzte.

Mendekotasunari lotutako prestazioak, auzo unitateetan kudeatuak

Auzo unitateak	Mendekotasunaren balorazioa				API				Lag. Ek. Zaintzak eta familia-inguru.				POA		
	20	21	22	23	20	21	22	23	20	21	22	23	21	22	23
Buztintxuri	5	4	50	13	18	14	48	37	9	4	5	1	6	2	0
A. Zaharra	152	154	47	49	259	186	68	42	58	35	16	5	18	8	10
Txantrea	57	49	128	104	74	52	171	124	16	11	26	22	3	11	15
Zabalgunea	32	17	201	174	38	13	241	204	10		35	21		23	13
Ermitagaña	158	173	69	51	220	201	87	92	36	24	15	10	21	7	11
Etxabakoitz	115	73	16	35	198	80	22	37	34	10	3	10	36	2	6
Iturrama	126	212	176	194	263	231	272	219	47	25	19	24	29	21	18
Lezkairu	17	25	18	12	30	25	31	25	4	5	6	7	3	3	8
Mendillorri	39	38	42	54	55	30	46	49	19	3	7	14	5	3	1
Arrosadia	102	104	107	71	146	105	122	92	27	21	27	18	11	8	5
Rotxapea	182	141	156	114	263	185	212	152	56	24	17	24	16	14	18
Sanduzelai	77	99	81	86	108	95	105	97	27	13	17	18	8	5	4
Donibane	231	278	286	198	327	313	343	271	58	49	73	32	38	42	33
Iruña	1.304	1.367	1.377	1.155	2.029	1.530	1.788	1.441	431	224	266	206	171	149	142

Etxez etxeko laguntza-zerbitzua (EELZ)

EELZk zuzeneko arta etxean bertan eskaintzen dio zerbitzuaren hartzaileari, gehie-
nez bi orduz egunero. 2023an, zerbitzu horretako prestazioren bat erabiltzen duten
pertsonek 1.107 espedienterekin lan egin da (zuzeneko arreta lanerako, familia, eli-
kadura, arropa-garbiketa eta/edo laguntza teknikoak ematea).

Guztira, zuzeneko arreta pertsonaleko 127.976 ordu eskaini zaizkie 813 erabiltzaileri.
Gainera, 126.654 bazkari eta 49.675 afari ere eman zaizkie 625 pertsonari, beren beha-
rretara egokitutako menuekin. Azkenik, 711 garbitegi-zerbitzu egin zaizkie 23 erabilt-
zaileri eta laguntza teknikoak eman zaizkie aldi baterako EELZren 65 erabiltzaileri.

Adinekoendako udal-apartamentuak

Adinekoendako udal-apartamentuei dagokienez, 2023an auzo-unitateek udal-apar-
tamentuen 46 espediente eskatu eta baloratu dituzte (22 emakume eta 24 gizon).

Hala, 2023an, banakako 140 apartamentu eta 4 apartamentu bikoitz daude okupatu-
ta. Bertan 146 pertsona daude, 122 bakarrik bizi dira eta 22 berriz, bikotekidearekin.
146 egoiliarretatik 92 emakumeak dira (% 63) , eta % 54, gizonak (% 37). Adinari da-
gokionez, egoiliarren batez bertzeko adina 78,2 urtekoa da. Udal-apartamentuetan,
batez besteko egonaldia 89,9 urtekoa da.

2023an, 32 apartamentu birgaitu ditugu, hobekuntzak egin baitira egokitapenean.
Lau apartamentu, berriz, birgaitzeko daude.

Haurrei eta familiei laguntzeko programa

Haurren eskubideak bermatzea du xedetzat programa honek, eta haien garapen
pertsonala ahalbidetzen duen ingurunea bermatzea; horretarako, prebentzio, sus-
tapen, babes, laguntza pertsonal, familiar eta sozialeko neurriak erabiltzen ditu, eta,
babesgabetasun-egoerak daudenean, baita familiako esku-hartzea ere, baina adin-
gabeen instituzionalizazioa saihesten da betiere. 2.977 adingabe artatu dira eta haie-
tariko 1.513 neskatoak dira, eta 1.464, mutikoak.

Programan 705 adingabe (347 mutil eta 358 neska) artatu dira lehendabizikoz 2023an.
Aurten, 627 adingaberekin amaitu da esku-hartzea (321 mutil eta 306 neska).

	2019	2020	2021	2022	2023
Artatutako familiak	1.253	1.379	1.453	1.653	1.733
Artatutako adingabeak	1.924	2.306	2.539	2.883	2.977

Adingabe artatuak guztira auzo unitateko eta larritasun mailaren arabera

Auzo unitateak	Arriskurik gabe baina laguntza- ren bat behar dute	Babesgabetasun arinerako arriskua	Babesgabetasun moderatu- rako arriskua	Babesgabe- tasun larri- rako arriskua	Babesgabetasun oso larri- rako arriskua	Balorazio- prozesuan	Guztira
Buztintxuri	40	89	37	13	1	37	217
Alde Zaharra	17	55	64	11	5	47	199
Txantrea	106	200	57	24	11	66	464
Zabalgunea	30	41	26	1	4	15	117
Ermitagaña	8	87	12	6	0	13	126
Etxabakoitz	21	24	22	13	2	19	101
Iturrama	95	37	16	1	1	7	157
Lezkairu	65	21	22	14	8	16	146
Mendillorri	34	52	31	16	2	9	144
Arrosadia	46	158	51	6	6	70	347
Arrotxapea	39	212	106	63	32	81	533
Sanduzelai	74	98	51	7	6	16	252
Donibane	46	56	27	0	2	43	174

– **Familietan esku hartzeko programa (FEHZ).** Haurren Programan berariazko baliabide hau dago; lehiaketa publiko bidez kudeatzen da, eta, babesgabetasun-faktoreak daudenean, adingabearen etxean bertan esku hartzean datza. 2023an, 103 familiari eman zitzaizen zerbitzua eta, guztira, 182 adingaberi (110 mutil eta 72 neska).

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Artatutako familiak	89	94	88	110	104	103

Artatutako 103 kasuetatik, 64tan esku-hartzea aurreko urteetan hasia zen (1, auzo-unitateen bidez eta, gainerakoak, EAIAREN bidez) eta 39, berriz, 2023an abiarazi dira.

Gizarteratze-programa

Helburua da bazterturik gelditzeko arriskuan edo bazterturik dauden pertsonen gizarteratze-bidea sustatzea; hartara, banakako gizarteratze-ibilbideak diseinatzen dira, eta pertsona horiek gizarte- eta hezkuntza-laguntza jasotzen dute. Kasu horretan, gizarte-laneko eta gizarteratze-teknikariek esku hartzen ahal dute, eta, zenbait kasutan, psikologoek ere bai.

Gizarteratze programa	Familia-unitateak				Erabiltzaileak			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Buztintxuri	172	240	269		213	296	314	291
Alde Zaharra	110	115	147	163	127	132	164	191
Etxabakoitz	112	95	113	109	143	102	128	129
Ensanche	101	117	146	178	125	141	161	189
Ermitagaña	76	98	113	154	99	117	132	174
Iturrama	86	150	161	178	93	181	189	204
Lezkairu*	102	100	105	65	133	136	128	72
Mendillorri	63	75	83	74	79	109	123	94
Arrosadia	294	400	435	443	403	531	558	542
Arrotxapea	244	361	446	427	310	496	634	492
Sanduzelai	127	197	256	232	174	247	297	265
Donibane	103	149	165	195	111	157	182	222
Txantrea	292	350	370	392	381	476	465	487
Guztira	1.882	2.447	2.809	2.869	2.391	3.121	3.475	3.352

Gizarteratze programa	Gizarte- zein hezkuntza-laguntza duten familia-unitateak				Esku-hartze psikologikoa duten pertsonak			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Buztintxuri	63	76	55	48	7	10	7	5
Alde Zaharra	67	69	78	75	5	5	5	6
Etxabakoitz	79	47	26	43	6	3	6	6
Ensanche	59	53	60	55	1	3	5	7
Ermitagaña	62	52	51	52	4	4	2	2
Iturrama	52	64	67	38	5	5	8	10
Lezkairu*	44	44	45	43	2	2	13	7
Mendillorri	48	50	56	59	5	4	6	3
Arrosadia	83	85	98	105	9	9	7	10
Arrotxapea	121	107	113	100	2	5	6	6
Sanduzelai	80	95	101	107	3	5	6	7
Donibane	61	65	90	88	3	4	7	7
Txantrea	63	57	65	77	4	8	10	11
Guztira	882	864	905	890	56	67	88	87

*Auzo-unitate berria 2022ko martxoaren 2an sortu zen, baina alarma-egoera eta konfinamendua zirela eta, ez zen lantalde gisa modu egonkorrean eta kokapen berrian lanean hasi urte horretako ekainaren 22ra arte. Aurretik Zabalguneako eta Arrosadiko auzo-unitateetan artatzen ziren kasuak hartu zituzten beren gain; batez ere azken horretakoak.

2023an zehar, prestakuntza-ekintzak egin dira, prestakuntza-ekintzen kontratu teknikoaren barnean emanak (Koine), Iruñeko Udaleko Gizarte Ekintzako Alorreko programen erabiltzaileendako.

Programa	Deskribapena	Parte-hartzaileak	Ikastaro asier.-amaie.	Orduak
Landaben Eskola	B.A.E. Ekintzailatza eta Diru-sarrerren kudeaketa - Igeltserotza	17	2023/4/28 2023/6/30	44
	B.A.E. Ekintzailatza eta Diru-sarrerren kudeaketa - Hargintza	17	2023/04/26 2023/06/28	44
	B.A.E. Ekintzailatza eta Diru-sarre-ren kudeaketa - Mantentze-lanak	16	2023/04/25 2023/06/27	44
	B.A.E. Ekintzailatza eta Diru-sarrerren kudeaketa - Zurgintza	15	2023/04/24 2023/07/03	44
				176
Arantzadi Eskola	Lantegia: enplegu-bilaketa aktiboa (BAE) eta ekintzailatza (lorenzaintza)	16	2023/03/16 2023/05/25	46,5
	Lantegia: enplegu-bilaketa aktiboa (BAE) eta ekintzailatza (soldadura)	17	2023/03/29 2023/05/30	51,75
				98,25
Gizarteratze Eskola	Gaztelaniaz lezkairu-garapen kognitiborako baliabideak I	30	2023/03/16 2023/06/29	103,5
	Gaztelaniaz lezkairu-garapen kognitiborako baliabideak II	30	2023/09/20 2023/12/28	72,45
	Hiri-baratzeak	8	2023/04/01 2023/12/31	103,5
	Gaztelaniazko elkarrizketa taldea Sanduzelai I	15	2023/03/20 2023/06/26	20,7
	Gaztelaniazko elkarrizketa taldea Sanduzelaiko AU II	15	2023/09/11 2023/12/18	24,15
	Prestakuntza prebentzioan eta pantailen erabilera	30	2023/05/05 2023/05/12	7
	Gaztelanian murgiltzeko taldea I	8 (gizonak % 100)	2023/05/23 2023/06/30	20,7
	Gaztelanian murgiltzeko taldea II	10 (gizonak % 100)	2023/07/26 2023/08/11	20,7
	Herritartasuna eraikitzen		2023/10/06 2023/12/28	9,2
Non bizi naiz ni? Gaztelanian eta komunitatean murgiltzea		12 (gizonak % 100)	2023/10/27 2023/12/22	38,52
				420,42

EISOL	Alfabetatze digitala I	11	2023/03/27 2023/04/05	36,8
	Alfabetatze digitala II	11	2023/09/11 2023/09/20	36,8
	Zeharkako gaitasunak-gaia proiektua	11 (emakume. %100)	2023/04/25 2023/04/28	16,95
	Hobetu zure enplegu-bilaketa aktiboa I	11	2023/04/17 2023/05/05	55,2
	Hobetu zure enplegu-bilaketa aktiboa II	11	2023/06/01 2023/06/16	55,2
	Hobetu zure enplegu-bilaketa aktiboa III	11	2023/09/25 2023/10/10	55,2
	Gaitasun digitalak mugikorraren bidez. Enplegu-lantegia	15	2023/04/26 2023/04/28	4,6
	Enplegu-bilaketa aktiboa-gaia proiektua	10 (emakum. %100)	2023/05/08 2023/05/19	42,5
	"Afan" dementzia duten pertsonak etxean artatzea	15 (emakum. %100)	2023/10/09 2023/11/10	32,2
				335,45

2023an, prestakuntza-ekintza gehiago egin dira oinarrizko laguntzako auzo-unitateetan eta ez hain zentralizatuak Arrotxapeko Errotazar Zentroan.

Enplegurako prestakuntza

Iruñeko Udaleko enplegurako prestakuntza-programek antolatutako ekintzen ardatz nagusia da zailtasun erantsiren bat duten pertsonen laneratzea sustatzea. Pertsona horien gizarteratze eta laneratzea lortuko da, lan-merkatuan baloratzen diren gaitasun profesionalak, pertsonalak eta sozialak garatuz eta lanbide-kualifikazioa erdietsiz.

2023an, 812 pertsonak parte hartu dute Iruñeko Udaleko enplegurako prestakuntza-programan. Ekintzen ardatz nagusia da zailtasun erantsiren bat duten pertsonen laneratzea sustatzea Iruñean, gizarteratzea eta laneratzea lor dezaten, lan-merkatuan baloratzen diren gaitasun profesionalak, pertsonalak eta sozialak garatuz eta lanbide kualifikazioa erdietsiz.

2023ko programa	Parte-hartzaileen kopurua
Lantegi-eskola: Biltegiatzea, hondakinen kudeaketa eta harri naturalaren lanketa	17
Lantegi-eskola: Igeltserotzako birgaitze-lanetako eraikuntza jasangarria	17
Lantegi-eskola: Zur bidezko birgaitze energetikoa	17
Lantegi-eskola: Energia-eraginkortasuna eraikinen mantentze-lanetan	17
Lantegi-eskola: Natur baliabideen kontserbazioa eta ustiapena: Baso autoktonoa CO2 hustulekua eta lorategiak	17
Lantegi-eskola: Soldatze-teknika operatiboak industria metalurgikoan	17
GLT-GLBZ	430
Interes orokorreko eta sozialeko obrak	15
Langabeendako ikastaroak (SNE-NLk diruz lagunduak)	0
Lantegia: prestakuntza eta enplegua gizarte- eta osasun-arretan	15
Guztira	562

Programa	2019	2020	2021	2022	2023
Lantegi-eskolak eta PEPlak	100	100	100	102	102
GLT-GLBZ	405	429	504	533	430
SNE-NLk finantzaturiko prestakuntza-ikastaroak eta espetxeetako lantegiak	222	173	191	15	15
Interes orokorreko eta sozialeko obrak	20	13	17	17	15
Onuradunak, guztira	809	737	812	667	562

* 2023an, ez zen lantegirik egin espetxean.

Gizarteratze- eta laneratze-taldea (GLT)

2023. urtean, Gizarteratze eta Laneratze Taldeak 430 espediente aktiborekin lan egin zuen eta, horietatik, 113 alta berriei dagozkie. Horietatik % 65,12 emakumeak dira, eta % 34,88, gizonak. Eta 331 pertsona, artatutakoen % 76,98, migratzaileak dira, eta 99, berriz, nazionalak, % 23,02.

Datuen laburpen taula 2023

2023an jasotako proposamenak	240
Altak 2023an. 2022an eta 2023an jasotako proposamenetatik izandako altak	113
Itzulketak. 2023an - 2022an eta 2023an jasotako proposamenetatik izandako itzulketak	147
Bajak 2023an. 2022an eta 2023an jasotako proposamenetatik izandako bajak	208
Espediente aktiboak 2023an	430

Espediente aktiboak 2023an, sexuaren arabera	%	Zk.
Emakumeak	65,12 %	280
Gizonak	34,88 %	150
Guztira	100%	430

Espediente aktiboak 2023an, jatorri herrialdearen arabera	%	Zk.
Bertakoak	23,02 %	99
Beste herrialde batzuetatik datozen personak	76,98 %	331
Guztira	100 %	430

Urtean zehar hainbat prestakuntza-jarduera egin dira taldeak artatutako pertsonen gaitasun pertsonalak eta enplegarritasuna hobetzeko:

- “Mentoringa eta coachinga emakumeak laneratzeko”, AMEDNarekin lankidetzan (Nafarroako Emakume Enpresarien elkartearekin lankidetzan). 2023ko azaroan eta abenduan egin zen. 12k hasi eta bukatu dute.
- “Dementzia duten pertsonak etxean artatzea”, AFAN/Nafarroako Alzheimer Gaixoen Senideen elkartearekin lankidetzan. 17 emakumek hasi eta 16k bukatu dute (baja bat, lanean hastearen ondorioz). 132 orduko prestakuntza jaso zuten; horietako 20 praktika-orduak izan ziren EELZn.
- “Enplegurako trebezia pertsonalak”. Urtean zehar hiru ikastaro egin ziren. Guztira, 33 parte-hartzaile aritu ziren.
- “Oinarrizko gaitasun digitalak”. Urtean zehar bi ikastaro egin ziren. Guztira, 22 parte-hartzaile aritu ziren.
- GAIA proiektua. SNE- NAFAR LANSAREren eta Iruñeko Udalaren arteko lankidetzaz hitzarmen baten bidez gauzatua, prestakuntza-programa bat egiteko, genero-indarkeriaren, emakumezkoen salerosketaren eta sexu-esplotazioaren biktimak diren emakumeak kontratatze eta laneratzeko konpromisoarekin. 7 emakumek parte hartu zuten. Proiektua 2023ko abenduan amaitu zen.
- Kontratazioak ESP: 2023. urtean, guztira 23 leku eskaini dira, baina Gizarte Enplegu Babestuan 18 pertsona kontratatu dira, 8 gizon eta 10 emakume, hain zuzen ere.
- Hautestontziak garbitzeko eta hauteskundeetarako materiala prestatzeko kontratazioak: 2023an, 6 pertsona kontratatze prozesua egin zen (3 emakume eta 3 gizon).
- Sanferminetan komunak garbitzeko kontratazioak 2023an, hautapen-prozesua egin zen eta, haren ondorioz, 13 pertsona kontratatu ziren.
- Gizarte Ekintzarako kontratazioa: Bi eskaintza jaso ziren eta haietako bat bete zen (gizona).

Talde horren barruan Gizarte eta Lan Arloko Bitartekaritza Zerbitzua ere (GLBZ) badago; hautatze-prozesuak egiten ditu, urtean zehar eta zenbait postutarako, GLTren erabiltzaileak kontratatze. 216 enplegu-eskaintza jaso ditu zuzenean 226 lanpostutarako. Eskaintza horien ondorioz, 119 laneratze izan dira.

Lanpostuak / eskaintzak etxe-familia zerbitzurako 2023	Zk.
Eskaintzak	134
Lanpostu eskainiak	134
Laneratze kop.	56
EIS lanpostuak / eskaintzak 2023	
Eskaintzak	70
Lanpostu eskainiak	75
Laneratze kop.	52
Lanpostuak / eskaintzak beste lanpostu batzuk 2023	
Eskaintzak	12
Lanpostu eskainiak	17
Laneratze kop.	2
Lanpostuak / eskaintzak guztira 2023	
Eskaintzak	216
Lanpostu eskainiak	226
Laneratze kop.	110

Halaber, Eroskirekiko lankidetzak nabarmendu behar da langileak kontratatzeke, Lezkairu auzoan establezimendu berri bat irekitze aldera. Enpresak emandako datuen arabera, hautapen-prozesuaren ondotik, 10 kontratazio egin ziren.

Langabeendako prestakuntza- eta enplegu-lantegia

Iruñeko Udalak pertsonen etxean gizarte- eta osasun-laguntza emateko prestakuntza- eta enplegu-lantegia egiteko proiektua aurkeztu zuen honako deialdi honetan: “21624E/2022 EBAZPENA, urriaren 10ekoa, Nafar Lansare-Nafarroako Enplegu Zerbitzuko zuzendari kudeatzaileak emana, zeinaren bidez onesten baitira Nafarroako toki erakundeek prestakuntza- eta enplegu-tailerrak egiteko dirulaguntzen deialdia eta oinarri arautzaileak”.

Behin deialdia onetsita, Iruñeko Udalak Pertsonen etxean gizarte- eta osasun-laguntza emateko prestakuntza- eta enplegu-lantegia gauzatu zuen, 2023ko maiatzaren 1etik urriaren 31ra bitarte.

Pertsonen etxean gizarte- eta osasun-laguntza emateko prestakuntza- eta enplegu-lantegiaren helburu nagusia 15 pertsonaren gaitasun teknikoa lortzea pertsonen etxean laguntza emateko sektorean; horrenbestez, haien enplegarritasuna hobetzea, haien laneratzea erdieste eta zaintzen sektoreko kualifikazio profesionalaren hobekuntza bultzatzea.

Lantegiaren bidez, bazegoen “SSCS 0108.2 Pertsonen etxean gizarte- eta osasun-laguntza ematea” profesionaltasun ziurtagiria eskuratzeko aukera.

Ikasle langile bakoitzak 796 orduko prestakuntza teorikoa eta praktikoa jaso zuen. Lantegia 15 emakumek hasi zuten eta, bere osoan, 14k amaitu zuten.

Nafarroako gobernuaren titulartasuneko prestazioak eskuratzea

Kotizazio gabeko baliaezintasun-pentsioa; errenta bermatua, gizarteratzeko laguntza ekonomiko bereziak eta desgaitasuna duten pertsonendako prestazio ekonomikoa.

- **Kotizazio gabeko erretiro-pentsioa.** 2023an, PNCJko 169 eskaera izapidetu ziren.
- **Kotizazio gabeko baliaezintasun-pentsioa.** 2023an, PNCIko 44 eskaera izapidetu ziren.
- **Errenta bermatua** 2023an, errenta bermaturako 6.932 eskaera gauzatu ziren hirian.
- **Laguntza ekonomiko bereziak.** 2023an, 646 eskaera gauzatu ziren hirian.
- **Desgaitasuna duten pertsonendako prestazio ekonomikoa** 2023an, 19 eskaera izapidetu ziren.

Zerbitzu espezializatuak**Gizarteratze eta laneratzeko ibilbideetako enplegu-programak****Gizarte-enplegu babestua**

Programak 207 pertsonako taldea du 2023an, kontratatutako peoien eta programan laguntzeko teknikarien artean: lantaldeetako arduradunak eta ofizialak eta talde teknikoa. Talde horrek hamaika lantaldeetan lan egiten du: obrak, soldadura, pintura, garbiketak, zerbitzu orokorrak eta atezaintza, ibai-parkea mantentzeko lanak, lorategiak eta mintegia, jostintza eta jantzigintza, tapizgintza, udal-jantokia, elikagaiak banatzeko gunea, eta koadernaketa eta serigrafia. Programak udal-arloetarako eta bertze administrazio publiko batzuetarako lan egiten du, eta, zehazkiago, irabazi-asmorik gabeko erakunde/elkarteetarako.

Programa udal-dinamikan finkaturik dago, bai gizarte-bazterketa egoeran dauden hiriko pertsonak kontratatzeari dagokionez, bai eskatutako zeregin eta lanei dagokienez. 2023. urtean zehar, programa honen bidez, Udaleko gizarte-zerbitzuetatik datozen 176 pertsonak lan-kontratua lortu dute. Egindako zenbait lan:

- 2023an, etxebizitzak birgaitzeko obren lantaldeak adinekoendako hiru udal-apartamentu bere osoan zaharberritzeko lanetan esku hartu zuen, bai eta gizarte-larrialdirako bi udal-etxebizitza eta udal-aretoak eta -zentroak berritu eta konpontzeko lanetan ere.
- Garbiketako lantaldeak ohiko garbiketak egin zituen egonkorki esleituak dituen udal-aretoetan, eta garbiketa bereziak noizbehinka etxebizitza eta pisu berrituetan, haien entrega egin aurretik.
- 2023an pinturakoak, besteak beste, adinekoendako 14 udal-apartamentu babes-tutan lan egin zuen eta, era berean, 21 udal-etxebizitzetan, udal-ikastetxeetan eta bestelako udal-areto eta -bulegoetan.
- Koadernaketa eta serigrafiako lantaldea Udal Artxiboan aritu da (aktak eta prentsa), laneko arropa eta beste elementu batzuk inprimatzen eta serigrafiatzen, eta, horretaz gainera, txartelak, liburuxkak, triptikoak eta kartelak maketatzen, inprimatzen eta tolesten, eta sublimazio bidezko inprimatzean. 5.090 poltsa eta 693 packaging-zorro.
- Tapizgintzako lantaldeak aulkiak eta besaulkiak tapizatu, besaulkietarako zorroak egin, kuxinak egin eta ibilgailuen eserlekuak tapizatu ditu. Gortinak egin dira hainbat udal-zentrotarako.
- 2023an, On Egin udal-jantokiko taldeak 16.092 gosari, 17.162 bazkari eta 16.363 afari banatu ditu.
- Elikagaiak banatzeko guneak hilerok banatzen dizkie elikagai-bankuetatik datozen elikagai-sortak gizarte-bazterketan diren familiei. 3.618 sorta banatu ditu urtean zehar, bana beste 300 familia artatuz hileko eta guztira urtean 3.828 familia artatuz.
- Jantzigintzako lantaldeak laneko arropa egin eta konpondu du gizarte-enpleguko programarako eta beste departamentu batzuetarako. Poltsak, motxilak, lorde-zapiak, zorroak, etab. egin eta konpondu dira, eta lan bereziak protokolo eta alkatetzako alorreko oihalkietan (banderak, jantziak, zapiak, etab.).
- Garbiketako eta lorategiak nahiz ibai-parkea mantentzeko lantaldea batez ere aritu da esleituak dituen eremuak garbitzen eta mantentzen: Arga ibaiaren pasealekua Iruñeari dagokion tartean eta Arantzadiko parkearen zati bat. Era berean, modu osagarrian, zuhaitzak landatu eta babestu dituzte zenbait eremutan, eta era berean, udal-mintegiari laguntzeko lanak egin dituzte, ohi denez.

Langabeak interes orokorreko eta sozialeko obretarako kontratatzeako deialdia

Laneratze-ibilbideetako enplegu-programetako ekintzen barruan, Udalak langabeak kontratatzeako deialdian parte hartu du, interes orokorreko eta sozialeko obrak egiteko, Nafar Lansare - Nafarroako Enplegu Zerbitzuak bultzatuta. Langabezia dauden pertsonak lehentasunezko kolektibo gisa definitutako taldeetatik kontratatzen dira 6 hilabetez. 2023an, bi proiektu aurkeztu dira deialdian:

- **Gaixotasun mentalak jotako pertsonak kontratatzeako programa.** Programa Elkar-kide erakundearekin egin da lankidetzan, eta gaixotasun mentalak eraginik % 33tik gorako desgaitasun-aitorpena duten 8 pertsona kontratatu dira 6 hilabetez, nekazaritza-lanak egiteko eta hiri-altzarien mantentze-lanak egiteko eta margotzeko. Proiektuaren barnean emakume bat ere kontratatu da parte-hartzaileei hezkuntza-laguntza emateko, eta ofizial bat, hiri-altzariak margotzeko lanak antolatu eta gainbegiratzeko.
- **Langabeak kontratatzeako programa, Txoko Berri adinekoendako apartamentuak berritzeko eta bertako oztopo arkitektonikoak ezabatzeako.** Programaren bidez, 5 lagun kontratatu dira (obra-arduradun 1, 2 igeltserotza-ofizial eta 2 peoi), guztiak ere lehentasunezko taldeetakoak, langabeziak bereziki jotakoak. Errenta Bermatua jasotzen dutenak eta/edo 51 urtetik gorakoak.

Emakumeendako udal arreta zerbitzua

2023an, Emakumeendako Udal Arreta Zerbitzuak (EUAZ) 638 emakume artatu ditu; horietatik 277k aurreko urtearen lehen aldiz jo dute zerbitzura, eta 361ek aurreko urteetan irekitako espedienteak zeukaten.

2022aren aldean, emakume artatuen kopurua % 9,62 igo da. Igoerarik handiena espediente zaharretan gertatu da, % 14,60 gehiago baitira aurreko urtean baino; espediente berriak, berriz, % 3,75 igo dira.

EUAZko langileek 2.349 pertsona artatu dituzte, guztira. Hau da, iaz baino % 17,64 gehiago. Aurreko atalean bezala, aurreko egin dira banakako artarik gehien, azken bost urtean. Honelako jarduketak egin dira: 1.188 gizarte-arretak izan dira; 769, arreta psikologikoak, eta 383, arreta juridikoak.

Zerbitzura zer arazorengatik jotzen duten

Tipologia	Emakumeak	%
Emakumeen kontrako indarkeria	237	75,24
Hauste-prozesuetako zailtasunak	33	10,47
Zailtasunak guraso-ahala eta zaintza gauzatzeko orduan	14	9,07
Gizarte-zailtasuneko egoera	14	9,07
Besterik	9	2,86
Desorekak harreman afektiboetan	4	1,27
Daturik gabe	4	1,27
Diagnostikoak, guztira	315	
Espedienteak, guztira	277	

- **Eman Aukera Zeure Buruari programa (EAZB).** Emakumeendako Udal Arreta Zerbitzuak (EAUZ) berriazko baliabide hori du, lehiaketa publiko bidez kudeatua, eta gizarte- eta hezkuntza-arloko esku-hartze bat egiten du EAUZen artatutako arazoren bat duten emakumeekin eta haien seme-alabekin, arazo hori gizarte-zailtasun bereziko egoera baten ondorioz larritua dagoenean. Programaren barnean dago ostatua ematea aldi baterako udal-apartamentu batean. 10 apartamentu ditu eskura. 2023an, 120 pertsona artatu dituzte, 48 emakume eta haien 72 seme-alabak (29 neska eta 43 mutil), haietariko 32 adinez nagusiak (7 neska eta 6 mutil).

Haur eta nerabeendako laguntza-taldeak (HNL)

Talde profesional honen helburua da ikertzea, balioestea eta esku hartzea babesgabetasun-arriskua duten adingabeak dituzten familietan, betiere babesgabetasun horrek ez badu eskatzen familiatik bereiztea. 2023an 167 esku-hartze egin ziren 166 familiarekin eta 313 adingaberekin. Familia horietatik 46k babesgabetasun larria dute; 23k, oso larria; 65ek, moderatua, 19 balorazio-fasean zeuden, eta 10 baloratu gabe. Azpimarratu behar da urtean zehar HNLTa bideratu ziren hiru kasuk ez zutela babesgabetasunik eta, berriz ere, EIFra bidali ziren.

Babesgabetasunaren tipologiari dagokionez, aurreko urteetan bezala, motarik arruntenak arduragabekeria (106 kasutan agertu da), tratu txar psikologikoa (77 kasutan) eta jokamoldea kontrolatzeko ezintasuna (72 kasutan).

Lantegi-eskolak, enplegurako prestakuntzako programa integratuak eta guk finantzatutako enplegurako prestakuntza-programak

Lantegi Eskolak programa mistoak dira, prestakuntzakoak eta enpleguak. Nafarroako Enplegu Zerbitzuak finantzatuak, eta Iruñeko Udalak eta Enplegu eta Gizarte Segurantzako Ministerioak sustatuak eta finantzatuak. Ikasleek, prestakuntza-kontratu baten bidez, prestakuntza teoriko-praktikoa jasotzen dute, eta zeharkako arlo batzuetan trebatzen dira, hala nola funtsezko gaitasunetan, gizarte-prestakuntzan eta prestakuntza pertsonalean, enplegu-bilaketa aktiboan, etab.

Izena	Espezialitatea	Profila	Leku kop.
Landaben Prestakuntza Zentroa	Biltegiratzea, hondakinen kudeaketa eta harri naturalaren lanketa	16 eta 30 urte bitarteko gazteak	17
	Igeltserotzako birgaitze-lanetako eraikuntza jasangarria	16 eta 30 urte bitarteko gazteak	17
	Zur bidezko birgaitze energetikoa	16 eta 30 urte bitarteko gazteak	17
	Energia-eraginkortasuna eraikinen mantentze-lanetan	16 eta 30 urte bitarteko gazteak	17
Arantzadi Prestakuntza Zentroa	Natur baliabideen kontserbazioa eta ustiapena: Baso autoktonoa CO2 hustulekua eta lorategiak	16 eta 30 urte bitarteko gazteak	17
	Soldatze-teknika operatiboak industria metalurgikoan	16 eta 30 urte bitarteko gazteak	17

Bazterkeria larria pairatzen duten pertsonak artatzeko programak

Ettxerik gabeko pertsonak artatzeko zentroa

2023an, ettxerik gabeko pertsonak artatzeko zentroak 1.786 pertsona artatu zituen (ibiltariak, erroldatuak eta arreta kalean). Horietatik 266 emakumeak ziren (% 14,89), eta 1.520, gizonak (% 85,11).

Pobrezia eta Gizarte Kohesioa Programa	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ibiltariak	1.508	1.689	801	1.204	1.319	1.725
Erroldatuak	51	48	60	63	77	74
Arreta kalean	182	200	145	151	390	386
Hotz-bolada*	293	422	308	339	1.269	857
Autobus-txartelak	720	848	684	524	408	1.197

* Hotz-boladak barne biltzen du kasuan kasuko urteko azarotik hurrengo urteko martxora bitarteko kanpaina.

“On egin” Udal jantokia

Iruñeko Udalaren udal-jantokiak (Carmen kalea, 25) 568 pertsona artatu zituen 2023an. Haietarik 401 helduak ziren (% 70,59) eta 167, berriz, adingabeak. Oro har, 325 (% 57,21) gizonak ziren eta, 243 (% 42,68), emakumeak.

2023an, 53.877 zerbitzu eskaini ziren; 151,76 zerbitzu batez beste egunero (gosariak, bazkariak eta afariak). 16.214 gosari, 19.273 bazkari eta 18.390 afari, hain zuzen ere.

Prestazio eta hitzarmen sinatuetaarako beste udal-deialdi batzuk Irabazi-asmorik gabeko erakunde eta elkarteendako dirulaguntzak

– Gizarte Ekintza. Iruñeko Udalak gizarte-ekintzako jarduerak garatzen dituzten 56 proiektu lagundu ditu diruz: 33, desgaitasunari eta mendekotasunari buruzkoak, eta 23, gizarteratzeari buruzkoak. Deialdiak 340.000 euroko aurrekontua du.

Hitzarmenak eta kontratuak

- Nafarroako Elikagai Bankua fundazioa. Haren jarduna finantzatu zen, zehazki laguntza emanez elikagaiak doan bildu, gorde eta banatzeko egoera sozio-ekonomiko larrian edo gizarte-bazterketan zein pobrezian dauden Iruñeko herritarren artean. 40.000 euroz dago hornitua.
- CERMIN - Desgaitasuna duten pertsonen Ordezkariei Nafarroako Batzordea 15.000 euroko dirulaguntza eman zitzaion desgaitasunaren gaineko informazio-, aholkularitza-, prestakuntza-, sentsibilizazio- eta koordinazio-programari, bai eta desgaituen eta haien familien elkarte-mugimenduaren jarduerak eta zerbitzuak jakinarazteko proiektuari ere.
- Sekretariado Gitano fundazioa. 30.000 euroko dirulaguntza eman zitzaion ijito familiarekin egin beharreko esku-hartze proiektu bati, familia-nukleo batzuek duten gizarte- eta familia-arazo larria modu globalean geldiarazteko, eta bizikidetzaren eta gizarteratzeko zailtasunak eta haien adingabeen defizit sozialeko egoerak arintzen saiatzeko. Aurten, jarraipena eman zaio 2021ean Magdalena auzoan hasitako proiektuari Txantreako auzo-unitatearekin batera. Bi emakume-talderekin lan egin dute (ijitoak eta ez ijitoak) eta, hainbat lantegi ludiko eta prestakuntza-lantegiren bidez, hainbat gai landu dira zeharkakotasunez, hala nola hazkuntza, hazkuntza pertsonala, autozaintza eta familia kanpoko aisia. Halaber, uda partean, aisia jarduerak jarri dira abian Magdalena, Buztintxuri eta Lezkairuko auzoetako adingabeendako.

Banakako eta lehiaketa bidezko udal-dirulaguntzak

Prestazioak	2020	2021	2022	2023
Gizarte-larrialdiko egoeran dauden familiak	1.195.903,49	872.808,84	744.986,1	753.063,43
Eskola-jantokiak	473.767,04	397.935,93	557.189,33	634.163,25
Alokairuak: etxebizitzaren aldeko programa	405.954,92	377.849,44	339.286,37	250.818,88
Adinagabeen arreta (0-12)	10.695,38	16.171,44	14.754,5	23.813
Gizarte-ekintzako erakundeetarako dirulaguntzak	290.000	338.945	340.000	340.000
Taxi bonua	107.514,70	153.910,02	185.063,4	190.570,56
Guztira	2.077.880,61	2.159.641,67	2.181.279,70	2.192.429,12

2.10.2 Kirola

Sarrera

Kiroleko Udal Unitateak honako langile hauek ditu bere kudeaketa-lan guztiak egiteko: gradudun bat Jarduera Fisikoaren eta Kirolaren Zientzietan, kiroldegien zerbitzuburu bat, erdi-mailako teknikari tituludun bat, administrari laguntzaile bat eta udal-kiroldegi atxikitako 25 funtzionamendu-laguntzaile.

Aurten, Unitatea hiru alorretan egon da sartua: Gizarte Zerbitzuetako, Komunitate Ekintzako eta Kiroleko alorrean (2023ko tokiko hauteskundeak egin arte), Gizarte Zerbitzuetako, Kiroleko eta Osasuneko alorrean (2023-2027 legealdiko lehen hilabeteetan), eta, azkenik, Kulturako, Jaietako, Hezkuntzako eta Kiroleko alorrean (urte amaieran, udal gobernuaren zentsura-mozio batek aldatu izanaren ondorioz).

Arantzadiko kirolgunearen, Sanduzelaiko kirol-hiriaren (Aquavox) eta Mendillorriko trinketaren funtzionamendua bi zerbitzu-kontraturen bidez egiten da: Arantzadi eta Mendillorri enpresa berari esleitu zitzaizkion, eta Sanduzelai, beste bati. San Agustingo Aquavox, azkenik, Pamplona Centro Histórico S.A-Iruña Biziberritzen udal-enpresak kudeatzen du beste enpresa baten bidez.

Labrit pilotalekuaren funtzionamendua Nafarroako Euskal Pilota Federazioaren esku dago, zerbitzuak emateko kontratu baten bidez. Bestalde, Caparrosoren Errota eraikina Club Piragüismo Pamplona klubak kudeatzen du piraguismo-zentro gisa eta taberna-jatetxe gisa.

Gimnastika aerobikoa modernoa (lehenago, mantentze-gimnastika eta Aerobika, 2011ko urrian abiarazia), Yoga 50 urtetik gorakoendako, areto-futboleko haurren liga eta kirol- eta gizarte-errezeta kirol arloko enpresa espezializatuen bidez kudeatzen dira, zerbitzu-kontratuen bitartez.

Arantzadi kirolguneko eta Sanduzelaiko kirol-hiriko (Aquavox) taberna-jatetxeak, berriz, zerbitzuak emateko bi kontraturen bidez kudeatzen dira. 2023ko aurrekontu luzatuaren arabera (Alkatetzaren 2022ko abenduaren 30eko ebazpen bidez onetsia), Kiroleko Udal Unitateak bi azpiprograma ditu eta, guztira, 5.424.281,69 euro dituzte:

1.483.650,69 euro programetarako, hitzarmenetarako eta kirol dirulaguntzetarako; eta 3.940.631,00 euro udalaren kirol instalazioetarako -bertan sartuak daude unitateko langileen gastu guztiak-.

Udal-programak

Kirolaren sustapena eta biztanleria-sektore guztien jarduera fisikoa bultzatuko duten proiektuak abian jartzea dira Udalak kirolaren arloan darabiltzan bi jarduketak-ildoak.

Gimnastika aerobiko modernoa

Programan eskola zuzenduak ematen dira, bai oinarri erritmikoko ariketa aerobikoak, bai indarra lantzeko ariketak gorputz-pisuaren bidez, bai GAP eta malgutasuna lantzekoak, besteak beste. Adin ertaineko biztanleendako da, eta eragin terapeutikoa indartzeko estrategiak erabiltzen dira. 2022an ezarririk, mantendu da gehieneko ratioaren murrizpen orokorra monitore bakoitzeko, irakaskuntzaren kalitatea hobetze aldera. 2021-2022 denboraldian, 816 emakumek eta 117 gizonek parte hartu zuten

Yoga, 50 urtetik gorakoendako

Programak Yoga eskolak barne hartzen ditu, batez ere Hatha-Yoga adarrekoak, eta eragin terapeutikoa indartzeko estrategia berariazkoak erabiltzen dira. Gimnastika-programan bezala, gehieneko ratioaren murrizketa orokorrak ere egiten dira monitore bakoitzeko, 2022tik aurrera. 2022-2023 denboraldian, 582 emakumek eta 83 gizonek parte hartu zuten.

Areto-futboleko haurren udal liga

Areto-futboleko txapelketa da, funtsean jostagarria, lehiakorra ez dena, joko-arauak egokituta, hiriko 7 urtetik 11ra bitarteko ikasleei zuzendua. 2022-2023 denboraldian, 897 mutikok eta 52 neskatok parte hartu zuten.

Kirol- eta gizarte-errezeta

Programak ariketa fisikoa eta beste gizarte-jarduera batzuk agintzen ditu, hiriko osasun-etxeak pazienteak bideratzeko ardatz gisa hartuta. 45 urtetik gorakoendako da, baldin eta arazo hauetakoren bat badute: nahi ez den bakardadea, hauskortasun-sindromea, sedentarismoa eta jarduera fisikorik eza. Programa 2022an hasi zen egiten, modu pilotuan, Iturrama eta Txantrea auzoetan. 2023An, beste auzo bat sartu da: II. Zabalgunea, hain zuzen. 2023ko abuztuan, 74 errezeta agindu ziren emakumeendako eta, 27, gizonendako.

Minutuak zure kontagailurako

Programa 2021eko ekainean hasi zen eta jarraibideak nahiz baliabide aukeratuak eskaintzen ditu, ariketa fisikoa nork bere kasa egin dezan, edonoiz eta edonon. Adin guztiendako da. Barne dauka bideo-joko aktiboen ranking bat, bai eta ariketa fisikoa egiteko aplikazio mugikorak ere. Web: <http://minutosatucontador.pamplona.es/> Edukiak urtero eguneratzen dira.

Sportkids

Sanferminen barruan, aisialdiko programazio berariazko bat egin zen 8 eta 14 urte bitarteko neska-mutilentzat, Komunitate Garapeneko alorrak eta Kulturako alorrak batera bultzatuta eta Nafarroako kirol-federazioek lagunduta. Helburua zen kirol-jarduera sustatzea festa-giroan, diskriminaziorik gabe, eta parte-hartzaileek, jokoaren bidez, eskaintzen ziren kirol-modalitateekin kontaktua izatea. Jarduera Media Lunako lubanarroetan garatu zen, uztailaren 7tik 14ra, 11:00etatik 14:00etara eta 18:00etatik 20:00etara.

Padel, eskubaloia, xakea, taekwondo, esgrima, gimnastika erritmikoa, arku-tiroa, kirol egokituak, errugbia, beisbola, atletismoa, hipika, saskibaloia, futbola, boleibola eta golfa programatu zen, eta, halaber, paseoak Arga ibaian Caparrosoren Errotako Piraguisimo Zentrotik abiatuta. Parte-hartzeari dagokionez, 30.000 parte-hartzaile inguru izan dira aurtengo edizioan; aurreko edizioan, berriz, 13.000.

Laguntzak eta dirulaguntzak

2023an, 2022-2023 denboraldiko kirol-erakundeen gastuak estaltzeko dagokionez, kirolerako udal-dirulaguntzetarako bost deialdi kudeatu ziren, 1.200.000,00 euroko aurreikuspenarekin; azkenean, 1.196.864, 41 euro banatu ziren. Honatx deialdiak: eliteko lehiaketa ofizial nazionalak ez-profesionaletan; kirol-jarduera iraunkorrak (gehienbat, aisialdikoak), kirol-ekitaldiak, kirol afizionatua eta kirol-eskolak.

Laguntzak eliteko lehiaketa ofizial nazionalatan parte hartzeko (2022-2023 denboraldia)

Udalak 430.000,00 euro eman dizkie estatuko elite-lehiaketa ofizial ez-profesionalatan parte hartu duten 33 kirol-talderi (lehenengo hiru kategoria absolutuetan). Taldeak 21 erakunderen mende daude eta 176 kirol-modalitatetan ari dira.

Jarduera iraunkorrak antolatze laguntzak (2022-2023 denboraldia)

Horrelako jarduerak garatzeko, 2022/2023 denboraldian 246.864,41 euro banatu dira (250.000,00 euroko kreditu erabilgarriaren gainean) hiriko 7 kirol-erakunderen artean, guztira 6 jarduera iraunkor garatzeko.

Unean uneko kirol-ekitaldiak (2022ko abendutik 2023ko azarora)

Kirol eta jarduera fisikoaren arloko hogeita zazpi erakundek jaso dute udal-laguntza, 2022ko abendutik 2023ko azarora 39 kirol-ekitaldi antolatze laguntza. Guztira, 160.000 euro aurreikusi eta banatu ziren.

Kirol-eskolak (2022-2023 denboraldia)

Nafarroako Kirol Federazioek -edo, halakorik ezean, kirol-erakunde jakin batzuek- kirol-eskolak antolatzen dituzte 6 urtetik 14ra bitarteko (edo 15 urtera bitarteko) ikasleendako. Eskolek udal-dirulaguntza jasotzen dute, eta 2022-2023 denboraldian, 210.000,00 eurokoa izan zen, diru-kopuru bereko kreditu aurreikusien gainean. Deialdiaren bidez, hamabi kirolean ari diren hamalau erakundek jaso zituzten laguntzak.

Kirol afizionatua (2022-2023 denboraldia)

Kirol federatu afizionaturako laguntza-deialdiaren bidez, 150.000,00 euro banatu dira 2022-2023 denboraldian. 30 erakundek jaso dituzte laguntzak kirol-instalazioak erabiltzeko gastuetarako, Espainiako Txapelketa/Kopa ofizialetan parte hartzeko eta, oro har, kirol-talde federatuen kudeaketan ohikoa izaten den beste edozein gastuetarako.

Kirol instalazioak**Udal-kiroldegia**

Udalak bederatzi udal-kiroldegi ditu, eta 2022-2023 denboraldian zehar % 73ko okupazioa izan dute, batez beste. Udal-kiroldegiek astean irekita ematen dituzten 761 orduetatik 670 erreserbatuta egoten dira klub, ikastetxe edo kirol-programentzat, erabil ditzaten. Honatx Udal-instalazioak: Arantzadiko kirol anitzeko pista estalia, Arrosadia, Azpilagaña, Ermitagaña, Ezkaba, Jose Maria Iribarren, Arrotxapea, Mendillorri eta Sanduzelai.

Klub, ikastetxe edo kirol-programen erreserbei dagokienez, okupazio handiena duten kiroldegia Ermitagaña (bere 88 orduen % 90 erreserbatuak), Azpilagaña (bere ordutegiaren % 89 erreserbatua) eta Mendillorri (79 ordu ditu okupatuak, hau da, erabilgarri dituen 88 orduen % 90) dira, hain zuzen. Sanduzelaiko kiroldegian eskura dauden orduen % 80 daude okupatuak; Ezkabakoan, % 65; Arrotxapekoan, % 60; Arrosadikoan, % 80 eta José María Iribarrenen, % 60. Arantzadiko kiroldegi estaliko okupazioa ez da % 45era iristen; zehazki, % 41 da. Zortzi kiroldegia astelehenetik ostiralera daude zabalik, 08:30etik 22:30era, eta larunbatetan, 08:30etik 21:30era. Hala ere, Arantzadiko kiroldegia da ordutegi desberdina duen pista bakarra, egokiagoa kirolguneko instalazioetarako. Astelehenetik larunbatera dago zabalik, 09:00etatik 21:00etara. Igandean Arrosadia, Ezkaba, Arrotxapea, Sanduzelai eta Mendillorri baino ez daude zabalik, 08:30etik 14:00etara.

Erreserben esleipendunak honako hauek dira: ikastetxeak, gorputz-hezkuntzako irakasgaiaren curriculumak garatzeko eta eskolaz kanpoko kirol-jarduerak egiteko; ki-

rol-taldeak, beren entrenamendu eta partidu ofizialetarako; eta elkarteak, kirol-jarduerak egiteko. Normala denez, erabileraren ehuneko handiena duten kiroldegiek hartzen dituzte, goizez, ikastetxeetako gorputz-hezkuntzako eskolak.

Urteko bigarren seihilekoan, Mendillorriko Trinket Kiroldegia berritzeko lanak egin dira, nazioarteko txapelketak jokatzeko aldera, CSDk Next Generation jarduketan barnean xede horretarako emaniko dirulaguntzarekin bat. Irisgarritasuna hobetzeaz gain, hainbat mekanismo ezarri dira hainbat geletako klimatizazioaren hobekuntza energetikorako, eta, era berean, sistemaren aireztatze-osagaiak eraginkortasunez hobetu dira. Aldi berean, ia instalazio osoan, led moldeko argiak paratu dira.

Arantzadiko eta Sanduzelaiko kirolguneak

Arantzadiko kirolguneak eta Sanduzelaiko kirol-hiriak 70.833 sarrera eman zituzten urte osoan, 2023an. Urteko abonamenduei dagokienez, herritarrek 1.155 eskuratu zituzten. Hamabi hilabeteetarako dira, udaldirako barne Bestalde, udako abonamenduek hiru hilabete inguruko iraupena dute eta 2.622 izan dira. Neguko abonamendu bat ere saldu zen; horien iraupena urtarrilaren 1etik ekainaren 15era eta irailaren 16tik abenduaren 31ra bitartekoa da. Azkenik, seihileko 1.142 abonamendu, hiruhileko 477 eta hileko 919 eta 10 erabilera-saioko 1.868 eman ziren.

	Arantzadi	Sanduzelai
Sarrerak	42.769	28.064
Abonamenduak		
Urtekoak	530	625
Negukoak	1	0
Udakoak	1.754	868
180 egunekoak	476	666
90 egunekoak	175	302
30 egunekoak	438	481
10 txartel	1.012	856

Labrit pilotalekua

2023an, Nafarroako Euskal Pilota Federazioak udal-jabetzako Labrit pilotalekua kontratu baten bidez kudeatu eta ustiari zuen; kontratu horren barnean ondasunak, makinak eta instalazioak garbitu, mantendu, kontserbatu eta zaintzeko lanak ere badaude jasota. Kontratuak 181.354,80 euroko kostua izan zuen.

Eskuzko eta erremintako modalitateak sustatzeko kirol-eskolak, pilota-selektzioen entrenamenduak eta afizionatuen lehiaketa ofizialak programatu zituen federazioak. Nafarroako, Espainiako eta Herriarteko Txapelketako finalak ere jokatu ziren bertan, bai eta pilota profesionaleko jaialdiak ere. Noiz edo noiz, jarduera sozial edo kulturalak ospatzeko ere erabili zen pilotalekua.

Urteko bigarren seihilekoan, pilotalekua berritzeko lanak egin dira, nazioarteko txapelketak jokatzeko aldera, CSDk Next Generation jarduketan barnean xede horretarako emaniko dirulaguntzarekin bat. Irisgarritasuna hobetzeaz gain, prentsa-aretoa berritu eta instalazioa digitalizatu zen bideo-markagailu bat jarritz; halaber, soinua indartu eta datu-sarea handitzeaz landara, lanak ere hasi ziren bai bulegoetako klimatizazioaren hobekuntza energetikorako, bai aireztatze naturaleko sistema bat paratzeko. Lanak 2024an bukatuko dira.

Beste gune batzuk**Caparrosoren errota**

Club Piragüismo Pamplona-k Caparrosoren Errota izeneko udal-lokala kudeatu eta usiatu zuen piraguismorako gune eta jatetxe-taberna gisa. Udalak 63.373,75 euro ordaintzen ditu zerbitzu horrengatik, eta askotariko jarduerak egiten dira, hala aisialdikoak nola entrenamendukoak eta kirol-errendimendukoak. 60-70 lagunek erabiltzen dute eskuarki pilotalekua, eta 4.044k, berriz, jardueraren edo alokairuen bidez erabili dute.

Belar artifizialeko udal futbol-zelaiak

Halaber, Sanduzelai, Lezkairu eta Arrotxapea auzoetako belar sintetikoko futbol-zelaiak ere kudeatu ziren. Oinarri-kiroleko futbol-taldeentzako entrenamenduak eta partidak egiteko erabili ziren batez ere; ordutegi hauetan okupatu ziren: astelehenetik ostiralera, 16:00etatik 21:30era bitartean; larunbatetan, 09:30etik 14:30era eta 14:00etatik 21:30era bitartean, eta igande eta jaiegunetan, 09:30etik 14:00etara. Denboraldi honetan, 150 taldek eta 2.500 jokalarik inguru erabiltzen ari dira aldizka hiru futbol-zelaiak, astelehenetik ostiralera (partidak eta lehiaketak kontuan hartu gabe).

Softbol-zelaia

Sarrera libreko kirol-lekua da aisia-erabilerarako, softbolean aritzeko; ez, ordea, lehiarako. Arrotxapea auzoan dago, Artika eta Ximenez de Rada kaleen artean. Argiak ditu eta 5.000 m² inguruko joko-zelaia. Hiru erakundek izan dute joko-zelaia erabiltzeko erreserba beren jarduerak garatzeko.

Udalaren publizitate-babesletza duten kirol-ekitaldiak

Unean uneko kirol-ekitaldi hauek jaso dute publizitate-babesletza, Iruñeko Udalaren logoaren/irudiaren publizitatea egiteko eta, oro har, hiriko kultura-, arte- eta turismo-baliabideak indartzeko.

Publizitate-babesletzarako kontratuak kirol-ekitaldietan 2023	Zenbakiak (BEZa dago sarturik)
Iruñako Alde Zaharreko IX Erremonte Txapelketa	7.260,00 €
San Fermin Erremonte Profesionaleko II. Txapelketa	2.000,00 €
“ADOS PILOTA” Binakako Pilota Txapelketako finalerdia	2.420,00 €
Club Atlético Osasuna (*)	100.000,00 €
Emakumezkoen futboleko II. Sentimendu Kopa	4.840,00 €
Espainiako Judo Txapelketa, eskolakoa, beteranoak, kata eta Gala RFEJDA	20.000,00 €
Espainiako Txirrindularitza Itzuliaren 15. Etaparen irteera (Iruña-Lekunberri)	40.000,00 €
Munduko FIM X-Trial Txapelketa	18.150,00 €
La Media San Fermín	4.000,00 €
Zubiri-Iruña 2023	4.840,00 €
San Fermin emakumezkoen eskupilotako txapelketa. Emakume Master Cup zirkuitua	4.840,00 €
GR Iberdrola Taldeen Oinarri Txapelketa Nazionala	13.000,00 €
Navarra Indoor Athletics	25.000,00 €

(*): 2022ko uztailaren 1etik aurrera, publizitate-babesletzarako kontratu bat sinatu zen Club Atlético Osasunarekin, hiriaren irudia sustatzeko eta, horrekin batera, kirol-jarduera eta haren balioak gure hiriko herritar guztien gainean sustatzeko. Kontratuak 300.000,00 euroko balioa du (BEZa barne) 2022/2023, 2023/2024 eta 2024/2025 kirol-denboraldietarako.

Igerileku pribatuetako abonamenduen zozketa

Iruñeko Udalak udako abonamenduak zozketatuko ditu urtero Txantrea KKEko, Oberena Elkarteko, Arrotxapea KKEko, Amaya Kirol Hiriko eta SDC Echavacoiz-ko igerilekuak erabiltzeko. Guztira, 753 abonamendu banatu dira: 480 abonamendu urtean (otsailaren 1etik abenduaren 31ra) eta udako 273 abonamendu (ekainaren 15etik irailaren 15era) izena ematen duten pertsonen artean. Zehazki, urteko 175 eta udako 75 abonamendu zozkatuko dira Oberena elkartearentzat; urteko 75 eta udako 100, Txantrea KKErentzat; urteko 125 eta udako 68, Arrotxapea KKErentzat; urteko 75 eta udako 30, Amaya Kirol Hiriarentzat, eta urteko 30, SDC Echavacoiz elkartearentzat. Instalazio bakoitzerako ezarritako abonamenduen % 10 erreserbatuta egonen dira % 33tik gorako desgaitasuna duten pertsonentzat. Eskabidea igerileku baterako bakarrik aurkezten ahalko da.

2.10.3 Osasuna

Osasunare prebentzioa

Elikagai-ikuskaritza

2023ko urtarilaren 1ean, Iruñeko industrien eta establezimenduen eroldaren arabera, honako hauek zeuden: ostalaritzako 1.151 establezimendu, 124 jangela kolektibo, 84 industria/lantegi/biltegizain eta 947 elikagai-establezimendu. 2023an, 910 ikuskapen-bisita egin dira kontrol ofizialaren barnean eta, 74, aldizkako kanpainetan.

Mercairunako handizkako merkatuaren osasun-kontrola egin da, handizkako 6 arrain-establezimendurekin eta 6 fruta- eta barazki-establezimendurekin, bai eta hiri-ko hornidura-azokakoetan ere; guztira, 77 postu. Landabengo merkatu txikiaren osasun-kontrola ere egin da; gaur egun, 50 elikagai-postu ditu.

2023an, 457 espediente ireki dira ofizioz, elikagaien ikuskaritzari lotuta. Horietako 103tan zehapen-espedientea hastea proposatu da, eta 379 errekerimendu-txosten izapidetu dira gabeziak zuzentzeko.

Errekerimenduetako 153 ostalaritza eta jantoki kolektiboek dagozkie; 194, txikizkako saltokiei; 1, biltegizainei, eta 31, fabrikatzaile eta ontziratzaileei. Zehapenak ostalaritzako 45 establezimenduri ezarri zaizkie; 54 txikizkariri eta 4 lantegi, biltegizain eta jantoki kolektibori.

Errekerimendu- eta zehapen-espedienteak

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Errekerimenduak	428	486	306	346	306	306	457
Zehapen-espedienteak	113	87	204	96	52	52	103

Elikagaien Ikuskaritzak elikadurari lotutako 33 salaketa bideratu ditu, partikularrek eta poliziak esku-hartzeetan eginak, edo beste erakunde publiko batzuek abiatutakoak.

Salaketa horietatik, 5 intoxikazio posibleengatik izan ziren; 17, baldintza higieniko-sanitario eskasengatik; 4, intsektuak egoteagatik; 1, ur-mozketengatik; 2, etiketa okerragatik, eta 4, lizentziarik gabeko elikagaiak prestatzeagatik.

2023an, gainera, ostalaritzako eta elikadurako 123 jarduera ez-iraunkor kontrolatu dira. Sanferminetan, ostalaritzako eta elikadurako 95 postu eta instalazio bisitatu ziren, guztiak behin-behinekoak, eta 51 espediente ireki ziren; horietatik 40 zehapen-espedienteak izan ziren, eta 11 errekerimendukoak.

Osasun-alerten arreta

2023an, osasun-alertako 15 egoeratan esku hartu zen, Nafarroako Osasun Publikoaren eta Lan Osasunaren Institutuak jakinarazitakoak. Egoera horiek elikagaietan edo farmazietan banatutako elikagaiei eragiten zieten, eta, ondorioz, haiekin lotutako 39 establezimendu ikuskatu ziren.

Esportazio-ziurtagiriak

Iruñeko udal-barrutian kokatutako enpresetan prestatutako elikagaien esportazioari buruzko 30 ziurtagiri eman dira.

Laginak hartzea

Zerbitzuak, 2023an, guztira, 34 elikagai-lagin hartu ditu. Horietako 10 analisi mikrobiologikoak egiteko; 12, kutsagarrietarako; 5, alergenoei eragiten dieten; 2 plagizida-lagin; hastamina-lagin 1 eta 6 gehigarri-lagin. Halaber, 23 lagin hartu dira ostalaritza-establezimenduetan izandako toxiinfekzioek eraginik.

Gainera, frijitze-olioaren 20 lagin hartu eta Madrilgo Osasun Publikoaren Laborategi Ofizialera bidali ziren.

Inskripzio-kontrola osasun-erregistroan

2023an, 138 ikuskapen-bisita egin eta akta jaso da osasun-erregistroa eguneratzeko.

Zoonosia

2023an, 260 txakur eta katu sartu dira Animaliak Artatzeko Zentroan, eta horien sarrera- eta jomuga-arrazoia dagokien taulan daude zehaztuta, bai eta urtean sartu direnen kopuruaren bilakaera ere.

Urtea	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zakurrak	172	171	190	177	181	135	108	159	113
Katuak	36	35	37	82	62	54	81	95	147
Biak	208	206	227	259	243	189	189	254	260

AAZn sartutako animaliak, 2023an

	Osasun-behaketa	Bide publikoan bilduak	Jabeek emandakoak	Guztira
Zakurrak	0	105	8	113
Katuak	0	147	0	147
Biak	0	252	8	260

AAZko animalien jomuga 2023an

	Jabeari itzuli zaio	Adopzioa	Sakrifizioa eta berezko heriotza	Harrera Etxeak	Helmuga guztiak
Zakurrak	68	44	7	16	135
Katuak	18	84	27	16	145
Biak	86	128	34	32	280

AAZn adoptatutako animaliak 2016tik 2023ra

Urtea	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zakurrak	51	64	78	57	62	33	47	44
Katuak	25	24	47	58	51	54	62	84
Biak	76	88	125	115	113	87	109	128

Animaliek sortutako arazoen eragindako zehapen-espedienteak 2016tik 2023ra

Zehapen-arrazoiak	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zakurrak aske eramateagatik	69	128	109	109	120	87	81	111
Gorozkiak ez jasotze-agatik	11	21	13	10	8	11	9	12
Zakurrak egoera ego-kian ez edukitzeagatik	5	6	3	6	2	2	3	2
Txertatze eta identi-fikazioarekin lotutako arau-hausteengatik	3	8	9	8	3	4	11	4
APP araudia	38*	64	50	47	31	31	14	19
Zakurrekin lotutako bestelako zehapenak	16*	7	28	19	7	5	9	6
Zakurra abandonatzeagatik						2	3	
Bestelako animaliekin lotutako beste zehapen batzuk	4	1	-	-	1	2	6	2
Zergati guztiak	152	235	212	199	172	144	136	156

Animaliek eragindako hozkada-kasuak 2017tik 2023ra

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zakurrek egindakoak	39	42	45	37	34	45	65
Beste animalia batzuek egindakoak	2	1	-	-			84
Guztira	41	43	45	37	34	45	65

Arriskutsuak izan daitezkeen animaliak edukitzeko lizentzia-espedienteak 2023 (zakurrak)

	Lizentzia eskatuak	Emandako lizentziak	Berritutako lizentziak	Kopiak	Besterik
Zakurrak	92	62	25	64	2
Bestelako animaliak	–	–	–	–	–
Guztira	92	62	25	64	2

AAZn hartutako animaliak. Jarduketa klinikoak

	Esterilizazioa	Txertaketak/Identifikazioa	Bestelako albaitaritza-arretak
Zakurrak	11	64/14	29
Katuak	21	96/30	35
Biak	11	160/44	64

CES/R- programa: esterilizatutako, bizkarroiak hidako eta txertatutako katuak

	Esterilizatzea, txertatzea, bizkarroiak hiltzea	Bestelako albaitaritza- arretak
Emeak	24	29
Arrak	17	16
Guztira	41	45

Zabalkundeko jarduerak

2023an, prestakuntza- eta informazio-jarduerak egin dira animaliak era arduratsuan edukitzeari buruz Animaliak Artatzeko Zentroan.

Ikastetxeak eta institutuak	10
Bisita gidatuak	7
Beste kolektibo batzuk	10

Uso-salaketen arreta

Administrazio-espedienteak	010 abisuak	Besterik	Guztira
17	25	4	46

Ingurumen-osasuna Salaketak

Urtea	Kopurua, guztira	Salaketa kopurua	Eskaera kopurua	Sorrarazitako ikuskatze kop.	Kopurua sortutako laginak
2013	72	47	25	56	5
2014	57	34	22	32	1
2015	50	28	22	26	0
2016	54	36	18	36	2
2017	51	30	21	37	3
2018	36	26	10	57	4
2019	43	32	11	70	0
2020	29	20	9	48	0
2021	36	28	8	26	4
2022	28	24	4	48	2
2023	31	25	6	47	0

Ofiziozko zaintza

Urtea	Ikuskapen kopurua, guztira	Lagin kopurua, guztira
2013	1.782	1.677
2014	1.772	1.905
2015	1.914	1.790
2016	1.904	1.756
2017	1.759	1.761
2018	1.941	1.695
2019	1.835	1.500
2020	1.555	801
2021	1.384	957
2022	2.634	1.010
2023	2.081	1.107

Hona hemen programaz programa egindako ikuskapen eta laginen kopurua:

- Ikuskapenak: igerilekuak (375); haurtzaindegia (39); estetika-lokalak (876); merkataritza-establezimendu berriak (594); eta 197 kasutan, jarraipena eman zaie espedienteei ikuskapenetan antzemandako gabeziengatik.
- Laginak: giza kontsumorako ura (881); ibaietako ura (10); igerilekuetako ura (216).

806 ur-laginak hartzea planifikatu zen, analisi kimikoa eta bakteriologikoa egiteko, 3/2023 Errege Dekretua 705 kontsumo-txorrotatan betetzen dela begiratze aldera. Txorrotak honako tokiotan daude kokaturik: bide publikoan (iturriak), derrigorrezko

irakaskuntzako ikastetxe publiko eta pribatuetakoko jostaleku, jantoki eta sukaldeetan, udalaren haur eskoletako ikasgela eta sukaldeetan, udal kiroldegietan, Civivox zentroetan eta udal lantokietan, eta 792 egin ziren, plangintzaren % 98,3 beteta.

Planifikatutako laginen osagarri, beste 89 lagin hartu ziren, antzeman ziren ustezko anomalia bakteriologikoak baieztatzeke edo baztertzeko.

71 anomalia-abisu jaso eta 38 baieztatu ziren. Gabeziak zuzendu eta guztiak ongi zeudela egiaztatu zen.

Anomaliarik ohikoena bakterio aerobioen ezohiko kopurua izan da (>300/ml), normalean huraxe antzematen den txorrotaren erabilera txikiari edo etenari lotuta (kasuen % 63), eta ondoren, hainbat koliforme espeziaren presentziaren ondorioz sortuak (kasuen % 34).

Kontsumorako uretan ustezko akats bakteriologikoak dituzten txorroten ehunekoiari dagokionez, 2016an izan du baliorik apalena (% 4,0), kontuan harturik 2008an hasi zirela holako datuak eskuratzen. Ehuneko handiena 2011n izan zen (% 10,07). 2023an, % 8,96 izan da uretan ustezko akats bakteriologikoak izan dituzten txorroten ehunekoa.

Arga, Elortz eta Sadar ibaietan 10 ur-lagin hartu ziren, udalerriaren hurrenez hurreneko sarrera eta irteeretan, Iruñeko hiriak bere uren osasun-kalitatean duen eragina zaintzeko.

2023an, igerilekuko instalazioetarako eta igerilekuetarako plangintzaren barnean, 4 ikuskapen eta 4 lagin hartze egin dira igerileku ireki guztietan. Planifikatutako ikuskapenen % 100 egin da; 375 ikuskapen, guztira.

Lagin-hartzeei dagokionez, igerileku ireki guztietako laginak hartu ziren. Guztira, igerilekuko uraren 216 lagin-hartze egin ziren. Ikuskapenetan eta lagin-hartzeetan antzemandako anomalien ondorioz, 30 espediente ireki ziren. 30 espediente horietatik, 13tan zehapena ezarri da, osasun publikorako garrantzia duen urraketa bat gertatu baita osasun arloko araudian.

Hautzaindegiko eta haur-eskolako 39 lokal ikuskatu ziren, plangintzaren % 100 beteta. Ikuskapenetan aurkitutako gabezien ondorioz, 7 espediente ireki ziren. Aurkitutako anomaliak lokalen unean uneko funtzionamendu- eta mantentze-gabeziekin daude lotuta; eta garrantzi txikikoak izan arren, osasun-arriskua ekartzen ahal diete erabiltzaileei, 3 urtetik beherako haurrei, alegia.

Estetika eta garbitasun pertsonaleko jarduerak dituzten establezimenduei dagokionez, halako jarduera egiteko udal-baimena duten 671 establezimendu erroldatuetako bakoitzari egin zitzaion ikuskapena. Ikuskapenen ondorioz, 33 espediente abiatu ziren, aurkitutako gabeziak zuzendu zitzaizkion eskatzeko, egindako ikuskapen guztien % 4,91, hau da, 2022koan izanikoen erdia.

Funtzionamenduaren erantzukizunpeko adierazpena duten edo titularra aldatu duten Merkataritza-lokalen ikuskapenak 2023an

Merkataritza-lokal berri guztiak ikuskatzea planifikatu zen, elikadurarekin zerikusirik ez duten jarduera dutenak, 22/12/01etik 23/11/30era bitartean erantzukizunpeko adierazpena erregistratua edo titulartasun-aldaketa egindakoak (ikuskapenak erantzukizunpeko adierazpena edo titulartasun-aldaketa aurkeztu eta hilabete geroago egiteko planifikatzen dira). Horrelako lokalak 386 izan ziren. 2022an ezin izan ziren 97 lokal ikuskatu; beraz, 2023ko lokalei 2022an egiteko zeuden 97 lokal haiek gehitu zitzaizkien, hau da, 483 lokal guztira.

Plangintzaren % 79,1 bete zen, eta horretarako, 594 ikuskapen-bisita egin ziren guztira (382 lokal ikuskatu ziren). Ikuskatzeko dauden 101 lokalak 2024ko 1. hiruhilekoko plangintzan sartu dira.

Egindako ikuskapenek 84 espediente eragin zituzten, aztertutako lokalen % 22n aurkitutako gabeziak zuzentzeko eskatzeko. Eragindako espediente guztietatik, 2023an 56 espediente daude amaituta eta artxibatuta. Beste 28 espedienteen administrazio-tramitazioa aurrera doa 2024an.

Urtea	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lokal berrikusien kopurua	501	379	376	311	561	410	249	167	657	382
Gabeziak dituzten lokalen kopurua	57	46	52	49	91	65	49	40	127	84
Ongi ez dauden lokalen % 1. ikuskapen-bisitan	11,4	12,1	13,8	15,8	16,2	15,9	19,7	24,0	19,3	22,0

Ingurumen ingeniaritza

Zerbitzuaren jarduerak, funtsean, honakoak dira: salaketei erantzutea eta eragozpenak sor ditzaketen jarduerak ofizioz ikuskatzea, zaratari eta usainei buruzko ingurumen-legeria betetzen dela egiaztatzeko.

Salaketak

Urtea	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Salaketak	174	199	133	145	106	110	122	114
Ikuskapenak	97	175	100	63	58	62	128	102

Kutsadura akustikoak eragindako salaketak

2023an, 23 zehapen jarri dira zaratagatik.

Urtea	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tabernak	46	50	29	33	15	21	36	44
Auzotarrak	66	71	59	63	37	56	49	34
Besterik	42	44	30	38	39	19	21	25
Kutsadura akustikoak eragindako salaketak	154	165	118	134	91	96	106	103

Ofiziozko ikuskapenak

Udal-ekimenez egindako ikuskapenak hartzen ditu barne, jarduera-lizentzian edo indarreko legerian ezarritako baldintzen jarraipena egiteko, betiere zerbitzuaren eskumenekin bat.

Urtea	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ostalaritza ikuskapenak	777	833	813	845	585	763	951	897
Bestelako ikuskapenak (Merkataritza, industrialak)	132	150	151	117	71	74	124	76
Guztira	909	983	964	962	656	837	1.075	973

Ostalaritza lokaletan zaratak eragindako salaketen bilakaera ofiziozko ikuskapenen aldean

Urtea	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zaratak eragindako salaketak ostalaritzan	46	50	29	33	15	21	36	44
Ofiziozko ikuskapenenak ostalaritzan	777	833	813	845	585	763	951	897

Zaratar dagokionez, hona hemen 2023ri dagozkion ondorioak:

- % 31 jaitsi dira bizilagunen arteko salaketak, etxebizitzak direla medio; batez ere, musika ozenegi jartzeagatik.
- Ostalaritza-lokaletako (tabernak, kafetegiak, taberna bereziak...) zaratak eragindako salaketak 2022an baino % 22 gehiago izan dira.
- Gaueko zaratak etxebizitzetan eragiten du eragozpneik handiena; gehienbat, aisia-lokalek eragiten duten musika ozenaren ondorioz eta aldameneko etxebizitzetan egiten diren zaraten ondorioz.

Udal laborategia

Udal Laborategiko langileek Nafarroako Osasun Publikoaren Laborategietako instalazioetan betetzen dute bere eginkizuna 2019ko uztailaz geroztik; urte horretan Iruñeko Udalak hitzarmen bat sinatu zuen Nafarroako Gobernuak Osasun departamentuarekin, Nafarroako Osasun Publikoaren eta Lan Osasunaren Institututuko laborategiko instalazioak aldi baterako erabiltzeko.

Elikagaien kontrola

Elikagai-laginei buruzko entseguak gehienbat Nafarroako Gobernuak langileek egin zituzten.

Ingurumen-kontrola

- **Uren kontrola:** Kontrola egiten da, Ingurumen Osasuneko Ikuskaritzarekin 2023ko urtarrilean hitzartutako laginketa-programarekin bat.
- **Hornidura-ura:** Hornidura-uren laginak aztertu ziren, bai lorategi, parke eta ikastetxeetako iturri publikoetakoak, bai ikastetxeetako jostaleku eta jantokiak urez hornitzeko guneetakoak, bai haurtzaindegietakoak, bai udal-eraikinetako lantokiak. 820 lagin zeuden programatuta (808, kontsumitzailearen txorrota egunero kontrolatzeko, eta 12, analisi osorako, hau da, barne hartuta metalen, anioien, herbiziden, trihalometanoen, beste konposatu organiko lurrunkorren eta

erdi lurrunkorren analisiak, bai eta kutsaduraren adierazle osagarrien analisi mikrobiologikoen azterketak ere). 876 ur-lagin aztertu ziren, hau da, kontsumorako uraren bilketa/analisien programazioa bete zen

- **Igerilekuetako urak eta hidromasaje-ontziak:** 217 lagin aztertu ziren, hau da, urte hasierako programazioan kalkulaturakoen % 79.
- **Ibaietako ura:** 10 lagin hartzea aurreikusita zegoen Aрга, Elortz eta Sadar ibaietako urak kontrolatzeko, eta guztiak egin dira.

	Saiakuntzak kimikoak/ lagina	Saiakuntzak mikrobiologikoak/ lagina	Guztira saiakuntzak/ lagina
Sareko ura, eguneroko kontrola	10 / (11)	4 / (3)	14 / (14)
Sareko ura, analisi osoa	93 / (116)	5	98 / (121)
Igerileku eta hidromasajeetako ura	10	2	12
Ibaietako ura	7	3	10
Guztira	113	14	127

Higiene- eta desinfekzio- zerbitzua Desinfekzioak

Urtea	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Desinfekzio partikularrak	15	18	11	14	9	8	2	4	5
San Domingo eta Zabalguneko merkatuak	104	102	104	104	100	102	102	100	96
Bide publikoa	2.082	1.949	2.663	2.432	1.991	1.875	2.268	2.110	2.062
Hauteslekuak	Datuak udal-egoitzetan daude sartuta				69	0	0	0	52
Udal-egoitzak					56	90	53	53	42
Zerbitzuak guztira	2.201	2.069	2.778	2.225	2.225	2.075	2.425	2.267	2.257

Intsektuak hiltzea

Urtea	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Intsektuak hiltzea (partikularrak)	129	150	152	192	188	71	130	102	99
Ikastetxeak eta haur-eskolak	35	41	43	40	41	41	35	38	38
Udal-egoitzak	307	270	314	514	93	52	85	64	97
Udaberriko kanpaina	Datuak udal-egoitzetan daude sartuta				83	112	117	115	115
Bide publikoa					318	389	286	279	279
Bainu-etxeak eta komun publikoak	167	169	55	15	14	36	12	13	13
Zerbitzuak, guztira	641	630	564	761	737	701	665	611	734

Arratoiak hiltzea

2022an, estolderiako arratoiak kontrolatzeko urteko kanpainak udaberrian egin ziren, otsailaren 3tik maiatzaren 3ra, eta udazkenean, irailaren 21etik 2023ko urtarriaren 5era.

Urtea	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Estolderia: erregistroak	1.146	1.394	3.008	3.014	3.050	3.078	3.106	3.138
Estolderia: ikuskapenak	896	3.942	3.282	3.763	3.865	3.217	3.868	2.633
Bide publikoan eta udal-eraikinetan	395	612	543	717	1.027	1.570	1.248	1.231
Arratoiak hiltzea (partikularrak)	417	78	74	146	49	97	59	70
Ikuskapenak (partikularrak)	302	21	0	0	0	0	0	0
Zerbitzuak, guztira	3.156	6.047	6.907	7.822	8.183	7.994	8.423	7.143

Labemozorroen kanpaina

Urtero, eta udaberrian espeziearen arrautzak eklosionatzearekin batera, Desinfekzio Parkeak ofizioz hiltzen ditu intsektuak; oraingoan, Txantrea auzo osoan egin da, bai eta Bigarren Zabalguneako leku zehatzetan eta hiriko beste auzo batzuetan ere. Labemozorroak kontrolatzea du xede; zehazki, intsektizida botatzen da saneamendu-sisteman eta konpainia elektrikoetako eta argiteriako erregistroetan.

Tigre eltxoa

2023an, espezie hori zaintzeko eta kontrolatzeko programari eman zaio segida Iruñean. Zaintza egite aldera, lekuko bana duten hamar arrautza-tranpa jarri dira Iruñeko udal-barrutian zehar, bai eta inguruetan ere. Tranpak 15 egunean behin berrikusi, lekukoak bildu eta berriak jartzen dira. Biltzen diren lekukoak kodetu eta Nekazaritza Elikagaien Kalitaterako Laborategira eramaten dira, aztertu ditzan. Laborategia Nafarroako Gobernu Landa Garapeneko eta Ingurumeneko departamentu barruan dago. Arrautza-tranpak jarri, berrikusi eta kentzeko sistema 2023ko martxoaren 21etik azaroaren 28ra erabili zen.

Liztor asiarra

2023an, zerbitzuak 72 habia kendu zituen. 2023ko martxoaren 3tik 2023ko maiatzaren 19ra, tranpak 4 aldiz berrikusi ziren eta, guztira, 561 ale harrapatu ziren. 2023ko maiatzaren 3tik, ziklo hasierako lehen habia primarioa atzeman zenetik, 2023ko urriaren 30era arte, guztira 51 habia atzeman ziren.

Komun publikoak

Hiriak 10 komun tradizional ditu (obrakoak eta kudeaketaz arduratzen diren langileak dituztenak) eta berez garbitzen diren 31 komun, hiri osoan banatuak, urte gutxian funtzionamenduan, ezinbestekak eragindako kasuetan izan ezik.

Komun tradizionaletan, zerbitzuak zenbat jendek erabiltzen dituen zenbatu zen udaberriko aste batean (ekainaren 5etik 11ra) eta udazkeneko aste batean (azaroaren 20tik 26ra). Datuak urtearen gainerakora aldatuz erabilerari buruzko kalkulu bat egin daiteke, taula honetan ageri den bezala.

	Ekaina (5etik 11ra)		Azaroa (20tik 26ra)		Zenbatespena erabilera urtean
	Astea	Eguna	Astea	Eguna	
WC - Sarasate	9.108	1.301	4.887	698	210.502
Gazteluko Plaza	13.527	1.932	9.335	1.334	490.649
Gurutzeko Plaza	3.216	459	3.288	470	228.541
Foruen Plaza	5.107	730	4.082	583	255.520
Basotxo	6.066	867	5.389	770	140.230
Antoniutti	2.672	382	3.668	524	116.963
Ziudadela	1.795	256	1.578	225	106.245
Media Luna	1.654	236	957	137	85.696
Mundaren Parkea	1.866	267	570	81	73.618
Landaben*	0	0	487	487	18.232
Guztira					1.726.197 erabiltzaile urteko

(*) Landabengo komunak igandeetan bakarrik daude zabalik. Uztailean eta abuztuan izan ezik, itxita baitaude. Beraz, azaroko datuak 10 hilabetez hartzen da aintzat.

Garbiketa automatikoko komunak. Erabilera kopurua

Komuna	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Gazteluko plaza	42.777	40.299	31.945	32.108	15.011	18.539	35.918	46.135
Sanduzelai - Arga pas.* DG	DG	DG	DG	11.639	5.834	6.677	13.316	14.982
Magdalenako zubia*	DG	DG	DG	7.457	3.327	4.178	7.935	9.076
Runa parkea*	15.122	12.975	18.896	17.566	8.513	8.166	16.820	17.211
Maiteminduen park.*	7.977	9.099	10.123	9.686	5.692	5.387	10.519	11.935
Mendillorribaiti	10.093	7.366	7.608	9.093	3.668	4.455	9.504	10.105
Mendillorrigoit	4.563	5.617	4.524	5.590	1.892	2.669	6.108	6.060
Nazario Carriquiri k.*	4.279	DG	3.507	3.653	1.200	1.986	3.277	3.183
Felisa Munárriz plaza	7.401	5.833	5.987	6.639	3.325	2.597	6.477	7.466
Sarasate pasalekua	27.686	34.846	35.057	40.364	16.954	21.153	38.939	45.899
La Olivako Monast. k.	23.568	DG	DG	17.378	7.779	6.563	16.058	18.567
Ibarbidea	9.681	9.041	DG	7.273	3.075	2.891	5.274	9.363
Gartzia Naiarakoaren pasealekua	12.603	DG	21.285	21.336	10.220	9.269	20.251	20.368
Serafin Olave k.	22.959	23.795	23.489	21.557	8.811	14.238	25.137	24.780
Ilargi Enea parkea*	5.818	7.698	5.188	7.669	2.936	2.890	5.581	6.990
Karlos III.aren etorb.	31.512	36.427	34.187	40.167	14.669	16.539	34.088	41.107
San Roke k.	4.463	5.609	6.419	7.249	3.903	3.855	6.022	6.067
Martzilla monast. plz.	4.690	4.327	7.307	5.583	2.525	2.344	5.583	5.483
Viñaburu botikariaren k.	2.867	2.874	2.844	2.441	1.201	1.348	2.611	2.926
Manuel Turrillas pl.	6.050	6.914	7.176	7.997	3.400	3.651	6.175	7.803
Gares plaza	5.604	5.846	5.709	7.194	3.317	3.241	5.778	7.324
Erriberri k.	7.271	7.408	6.485	7.642	3.482	2.552	6.171	6.928
San Frantzisko plaza	36.187	41.667	30.269	31.210	15.062	16.184	31.862	38.679
Alfredo Landa parkea	12.779	8.587	S.D	17.753	8.272	8.029	14.208	14.625
Sandua pasalekua	10.046	9.954	12.429	9.543	4.793	4.470	10.730	12.287
Taxoare k.	-	3.871	1.552	8.942	3.330	4.607	9.936	12.194
Yamaguchi	-	-	-	-	-	-	-	17.335
Trinitarios	-	-	-	-	-	-	10.989	12.029
Donejakue bidea	-	-	-	-	-	-	13.858	16.475
Etxabakoitz	-	-	-	-	-	-	5.793	5.971
Iruñeko Orfeoia	-	-	-	-	-	-		7.158
Guztira	315.996	290.053	281.986	364.731	162.191	178.478	384.918	466.511

(*) Kanpoaldean komun bikoitza duten komunak.
 DG: Daturik gabe.

Ikusten da erabilera kopuruak gora egin duela komun gehien-gehienetan. Erabilera-rik gehien izan duen urtea da, datuak ditugunetik.

Garbiketa automatikoko komunik erabilienak

Hurrenkera	Komuna	Erabiltzaile eguneko	Ehunekoa (%)	% metatua
1	Sarasate pasealekua	126	9,84	60,66
2	Gazteluko Plaza	127	9,91	
3	Karlos III.a	113	8,82	
4	San Frantzisko	106	8,27	
5	Serafín Olave	68	5,31	
6	Gartzia Naiarakoa	56	4,37	
7	Runa Parkea*	48	3,75	
8	La Olivako monasterioa	51	3,98	
9	Alfredo Landa-Lezkairu	40	3,12	
10	Sanduzelai*	42	3,28	
11	Maiteminduen parkea*	33	2,58	39,35
12	Trinitarios	33	2,58	
13	Taxoare	33	2,58	
14	Sandua pasealekua	34	2,65	
15	Mendillorribeiti ikastetxea	28	2,19	
16	Magdalenako zubia	25	1,95	
17	San Roke/Entzutegia	17	1,29	
18	Azpilagaña/Turrillas plaza	21	1,64	
19	Felisa Munárriz plaza	20	1,56	
20	Gares plaza	20	1,56	
21	Ibarbidea	26	2,03	
22	Ilargi Enea parkea*	19	1,48	
23	Mendillorrigoit, aintzira	17	1,33	
24	Erriberri	19	1,48	
25	Martzilla mon.	15	1,17	
26	Karrikiri*	9	0,67	
27	Viñaburu-Ospitaleak	8	0,62	
28	Yamaguchi	47	3,67	
29	Etxabakoitz	16	1,25	
30	Donejakue bidea	45	3,51	
31	Iruñeko Orfeoia parkea	20	1,56	
Guztira		1.281	100,01	

Ateratako datuak kontuan hartuta, erabileren % 60,66 garbiketa automatikoko 10etan egin dira eta, guztira 31 daude (taulan gris ilunean adierazita).

Bainu-etxea

Hiriak bainu-etxe bat du Eslava kaleko 9 zenbakian; ur beroz hornitutako instalazioak ditu, eta zortzi dutxa-kabina, sei bainugela (degaitasunen bat duten pertsonak erabiltzeko egokitutako bi), hiru arropa-garbigailu eta hiru lehorgailu. Horrez gain, modu egokian erabiltzeko tresna guztiak ere badaude.

Dutxen erabileren joera

Urtea	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Gizarte-zerbitzuetako dutxa kopurua	768	956	900	815	757	549	719	3.459
Ordainpeko dutxak, guztira	7.153	5.711	6.447	6.511	3.057	3.336	5.747	6.564
Bainu kopurua	24	19	6	16	0	0	0	0
Guztira	7.945	6.686	7.353	7.342	3.814	3.885	6.466	10.023

Garbitze eta lehortze kopurua

Urtea	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Gizarte-zerbitzuetako garbitze kopurua	783	905	808	1.480	878	709	868	1.737
Gizarte-zerbitzuetako lehorketa kop.	783	905	808	1.480	878	709	865	1.737
Guztira gizarte zerbitzuak	1.566	1.810	1.616	2.960	1.756	1.418	1.733	3.474
Ordainpeko garbiketak, guztira	832	754	734	494	332	388	341	302
Ordainpeko lehorketak, guztira	705	660	665	438	313	374	325	283
Guztira ordainpeko zerbitzuak	1.537	1.414	1.399	932	645	762	666	666
Guztira	3.103	3.224	3.015	3.892	2.401	2.180	2.399	4.059

Arropa garbiketa

Desinfekzio Parkeak udal-zerbitzuetako langileen lan-arropa garbitu eta lehortzen du, halakorik eskatzen badute. Zehazki, arroparen oinarritzko garbiketa egiten da eta ez dago bermatua orban zailak kentzea (ez da tindategiako lanik egiten).

Urtea	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Arropa kontuz garbitzeko zerbitzua (aurrez desinfekzioa autoklabean)	332	254	227	95	104	90	105	94	91
Udal-arropa garbitzeko zerbitzuak	649	605	626	500	475	413	465	451	482
Garbitze-zerbitzuak, guztira	981	859	853	595	579	503	570	545	573
Autoklabe-zerbitzuak, guztira	107	94	117	95	116	103	110	119	124

Xiringen bilketa

Gaur egun, garbiketa automatikoko komunak dira xiringak aurkitzeko aukerarik handieneko lekuak. Higiene Zerbitzuko langileek biltzen dituzte xiringak, prozeduraren arabera, aipatu komunak egunero berrikusten dituztenean.

Urtea	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Guztira	92	42	44	52	43	107	72	20	26	18

Udal-hilerria

Ez da arazorik izan eskura dagoen eskaintzan, ez nitxoetan, ez gorpuzkin-kolunbarioetan, ez errauts-kolunbarioetan, ez lurreko hilobietan. Urtea amaitzean, 4.255 nitxo, 155 gorpuzkin-kolunbario eta 129 errauts-kolunbario daude libre eta ezabatu dira lautik gorako altuera izan eta libre daudenak.

Urtean, errauts-kolunbarioetako lau modulu ezarri dira; guztira, 192. Haietariko 96, zehazki, 61. nitxo-multzoan eta, beste 96, 62. nitxo-multzoan.

Ehorzketen konparazio-taula

Ehorzketa motak	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Horma-hilobiak	457	427	435	420	363	466	364	383	317
Lurra	15	8	24	32	37	218	198	197	166
Panteoia	214	184	183	180	191	46	33	29	26
Gorpu-errausketak	1.888	2.078	2.033	2.171	2.162	2.402	2.072	2.182	2.445
Guztira	2.573	2.697	2.675	2.803	2.753	3.132	2.667	2.791	2.954

2023an errausketa gehiago egin dira 2022an baino, eta ehorzketa gutxiago panteoietan, nitxoetan eta lurrean. Guztira, zerbitzu gehiago izan dira aurreko urtean baino.

Desobiratzeen konparazio-taula

Desobiratze motak	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beste hilerri bat	9	19	25	16	17	7	15	9	5
Hezurtegi komuna	681	803	592	643	314	384	964	646	478
Berrehorzketak	127	136	126	126	202	182	200	218	220
Gorpuzkien errausketa	277	261	238	206	308	231	227	281	298
Guztira	1.094	1.219	981	991	841	804	1.406	1.154	1.001

2023an, desobiratze gutxiago egin dira 2022an. Gorpuzkin gutxiago eraman dira beste hilerri batzuetara eta hezurtegi komunera, eta, zertxobait hazi dira berrehorzketak eta errausketak.

Konparazio-taula: nitxora eramatea/errausketa

Ehorzketa mota	2017	%	2018	%	2019	%	2020	%	2021	%	2022	%	2023	%
Nitxoak	435	16,26	420	14,98	363	13,18	466	15	364	13,7	383	13,7	317	10,7
Gorpu-errausketak	2.033	76	2.171	77,45	2.162	78,53	2.402	76,7	2.072	77,7	2.182	78,2	2.445	82,8
Gainerakoak			212	7,5	228	8,3	264	8,3	231	8,6	226	8,1	192	6,5
Guztira	2.675		2.803		2.753		3.132		2.667		2.791		2.954	

Iruñeko hilerrian ehortzitako kanpotarren jatorria

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Iruñerriko herrietakoak	520	538	442	519	575	571	602	627	663
Nafarroako beste herri batzuetakoak	479	555	543	542	521	571	457	485	583
Beste probintzia batzuetakoak	52	80	73	79	88	99	97	97	82
Guztira	1.052	1.173	1.058	1.140	1.184	1.241	1.156	1.209	1.328

2.11 Hirigintza eta etxebizitza

2.11.1 Hirigintza eta etxebizitza

Hirigintza, Etxebizitza eta Osasuneko Alorraren helburua da hiria sortzea lurraldean: horretarako, hiri-antolamendua planifikatu eta kudeatzen du, etxebizitza duin bat eduki ahal izatea errazten du, naturaguneak hobetzen ditu, historia-ondarea zaintzen du eta ahalegina egiten du hiri- eta gizarte-ingurua osasungarria izan dadin, osasun-, higiene- eta ikuskaritza-baliabideen bitartez. Halaber, laguntza eskaintzen du herritar orok etxebizitza duin eta egokia eduki dezan.

Hirigintza eta etxebizitza

2023an zehar, honako obra-espedienteak izapidetu dira Alorrean:

Mota	2023
Obrak	454
Laburtuak	816
Komunikatuak	1.501
EEZB obrak	313
EEZB laburtuak	120
EEZB komunikatuak	210
Guztira	3.414

Aurreko urteekin alderatuta:

Mota	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Obrak	221	349	387	406	437	473	518	568	503	454
Laburtuak	558	764	765	781	709	649	560	717	798	816
Komunikatuak	546	651	805	762	914	918	779	903	1.345	1.501
EEZB obrak	90	134	197	237	244	256	258	300	342	313
EEZB laburtuak	107	128	30	73	56	58	39	66	97	120
EEZB komunikatuak	54	52	76	210	210	186	168	176	194	210
Guztira	1.576	2.084	2.260	2.469	2.570	2.540	2.322	2.730	3.279	3.414

Horrek esan nahi du obra-espediente gehiago (% 4) izapidetu direla 2022an baino eta % 25 gehiago 2021ean baino. Taulan ageri denez, urtean nabarmen igo da Alorrean obra-espedienteen kopurua.

2023an, gainera, guztira 91 hirigintza-kontsulta, lehentasunezko birgaitu beharreko etxebizitzan 16 txosten eta bizigarritasun-agirietarako 177 txosten izapidetu dira.

Bizitzeko eraikinetan izapidetu diren etxebizitza kopuruari dagokionez, 382 etxebizitzatarako lizentziak izapidetu dira (33 BOE, 20 EPT eta 329 libreak), honela banaturik:

Hego Txantrea	Arrosadia/Lezkairu	Ipar Etxabakoitz	Arrotxapea	Buztintxuri
120	120	120	120	53

Aurreko urteekin alderatuta:

	Hego Txantrea	Arrosadia / Lezkairu	Ipar Etxabakoitz	Zabalguneak	Buztintxuri	Erripagaina	Arrotxapea	Beloso	Iturrama	Guztira
2020	79	467	51	92	24	93	24	24		806
2021	59	246	23	156	138	72	138	138		716
2022	105	519		53					24	701
2023	137	120	24		53		53	53		382

Horrenbestez, nabarmen jaitsi da espediente izapidetuen kopurua eta, horren ondorioz, etxebizitza kopuruarena.

Merkataritza-lokalak behe solairuan etxebizitza eraldatzeari dagokionez, 2023an 74 espediente izapidetu dira 153 etxebizitzatarako:

Arrotxapea	36
Sanduzelai	19
Arrosadia	42
Mendebalde	8
Txantrea	15
Buztintxuri	8
Azpilagaña	6
Ermitagaña	6
Iturrama	1
Donibane	4
Mendillorri	2
Lezkairu	6

Aurreko urteekin alderatuta:

	Arrotxapea	Arrosadia	Azpilagaña	Etxabakoitz	Donibane	Lezkairu	Sanduzelai	Buzintxuri	Iturrama	Mendillorri	Mendealde	Txantrea	Ermitagaña	Guztira
2020	27	9	6	6	-	-	5	1	1	5	3	3	3	69
2021	23	12	8	1	9	9	7	7	4	3	5	1	4	93
2022	32	17	9	9	4	21	3	7	11	8				121
2023	36	42	6	0	4	6	19	8	1	2	8	15	6	153

Hazkunde etengabea dago, hala espediente kopuruan nola etxebizitza kopuruan. Horrela, 2022aren aldean, % 25 etxebizitza gehiagorako izapidetu dira espedienteak eta, 2020ren aldean, % 217 gehiagorako.

Irekiera-espedientei dagokienez, 2012tik hona, irekiera-espediente gehienak erantzukizunpeko adierazpen bidez izapidetzen dira, eraikinen lehen erabilerak eta erabilera-aldaketak izan ezik. Erantzukizunpeko adierazpenak (12/2012 Legean aratua) jarduera kaltegabeak eta sailkatuak irekitzeko izapideak errazten ditu. Jarduera horiek Geroko Kontrolari buruzko Ordenantzarekin bat kontrolatzen dira.

2023an, 1.065 espediente izapidetu ziren, ia iazkoan adina. Haietatik 114 etxebizitzaren lehen erabilerako lizentziak izan ziren, eta 79, apartamentu turistikoetarako lizentziak (11, ukatuak).

Aurreko urteekin alderatuta:

Urteak	Guztira	1. erabilera	Apartamentu turistikoak
2018	917		
2019	829		
2020	964	87	199 (42 ukatuak)
2021	950	112	74 (14 ukatuak)
2022	1.068	118	47 (7 ukatuak)
2023	1.065	114	79 (11 ukatuak)

Etxebizitzaren alorrean egindako esku-hartzeak

Etxebizitza-bulegoa

2023ko abenduaren 31ra arte, guztira 180 etxebizitza artatu dira Etxebizitza Bulegoan, den-denak okupatuak. Etxebizitzak jendearen eskura jartzeko esku-hartzeak bi bideren bitartez egiten dira. Batetik, Proiektu Estrategikoetako eta Mugikortasuneko alorrak koordinatzen dituen etxebizitzetan, eraikinetan eta beste ondasun higiezin batzuetan konponketak eta berrikuntzak egite aldera. Bestetik, esku-hartzea Gizarte Ekintzako alorraren Gizarte Enpleguko eta Gazte Langabetuen Laneratze programen bidez egiten da. Bulegoaren erabiltzaileen profila 3 edo 4 kideko familia-unitatea da, adingabeak ardurapean dituenak, eta diru-sarrera prekarioak. 2020an, 33 etxebizitza bildu ziren bulegoan, haien kudeaketa egiteko; 2021ean, beste 38 etxebizitza batu ziren; 2022an, beste 11 etxebizitza. 2023an, 11 etxebizitza bildu dira.

Hipoteka-bitartekaritzako bulegoa

2023. urtean, hipoteka-bitartekaritzako 56 eskabide jaso ziren. Hori zela eta, espedienteak abiarazi, eta emaitzak honako hauek izan ziren:

39 espedienteak amaitu ziren, eta gainerakoak (17), irekita daude. Horietako 21 espediente abokatuen aholkularitzaren bidez ebatzi ziren, ez baitzuten zuzeneko bitartekaritarik behar, aukera posibleak gainbegiratzea baizik. A Fasean kokatutako kasuak dira. Hau da, bezeroak lege-aholkuaren alde egin eta neurri posibleak hark berak bere banku-entitatean zuzenean proposatzea hobesten du.

Gainerako espedienteek dagokienez, kasu bat etxebizitza ordainean emanen amaitu zen, zorra kitatzeko; kasu batean kopurua birnegoziatu zen, abusuzko klausulak ikusirik, eta beste 3 (interesa 2 urtez finkatu zen) luzamendua lortuz eta hipoteka ordaintzeko kontrola berreskuratuz.

10 kasutan ez zen akordioa lortzerik izan bankuarekin. 6 kasutan, bezeroak uko egin ziolako, euriborraren igoeraren ahaleginari eustea nahiagoa izan baitzuten entitateak ezarritako baldintzak onartzea baino, ia kasu guztietan gabezia proposatzen zuelako. Beste 3 kasuetan, akordiorik gabe bukatu zen, bankuak negoziatzeko borondaterik izan ez zuelako.

Aurreko urtean bezala, kasurik gehien Arrotxapea, Txantrea eta Sanduzelaikoak dira, baina euriborraren igoera izan denez desoreka eragilerik ohikoena, auzo guztietan izan dira kasuak, eta Donibaneko igoera da nabarmentzekoa, Sanduzelairekin parekatu baita.

Hiria birgaitzeko bulegoa (HBB)

Iruñeko Udalaren Hiria Birgaitzeko Bulegoa 1984an hasi zen lanean, MOPUren, Nafarroako Gobernuaren eta Iruñeko Udalaren arteko hitzarmen baten babesean, hiriaren erdigune historikoko hainbat eraikin birgaitzeko asmoz. Udaleko Plan Orokorraren eskakizunekin bat, une hartan bulego bat sortu zen, udalaren mendean soilik, aipatu Planak hiriaren erdigune historikorako aurreikusten duen hirigintza-garapena kudeatzeko eginkizunak bere gain hartuta. Nafarroako Gobernuak eta Iruñeko Udalak 1986ko urrian sinatutako hitzarmenarekin bat, bulegoak halaber bere gain hartu zuen Nafarroako Gobernuak foru-lurraldean Eraikinak eta Etxebizitzak Birgaitzeko ezarri zuen Bulego haietako baten eginkizuna.

Eginkizunak

Iruñeko Udalak eta Nafarroako Gobernuak ezartzen dituzten birgaitze-politikek sortutako lan arlo guztiek gidatzen dute Iruñeko Udalaren Hiria Birgaitzeko Bulegoaren jardura. Praktikan, Bulegoaren jardueraren zati garrantzitsu bat birgaitze babes-tuko espedienteen tramitazioan datza, leihatila bakarreko kontzeptura hurbiltzen den kontzeptuarekin bat, Bulegoak bere gain hartuak dituen eginkizunetariko batzuk batera egin nahirik, betiere birgaitze-jarduketekin lotutakoak (hirigintza-legeari eta legeria teknikoari buruzko informazioa, Jabetza Horizontalari buruzko Legea; aholkularitza laguntzei buruz, hirigintza-lizentziak izapidetzei buruz, Gobernuaren eta udalen laguntzak izapidetzei buruz, eta MRR funtsetarako deialdiak...).

Lehentasunez birgaitu beharreko eremuetako hirigintza-araudia

2023an, 12 hirigintza-kontsultaren ebazpena izapidetu da indarrean den araudiaren aplikazioari buruz hiri guztiko hainbat birgaitze-proiektutan.

Hiriko birgaitze-jarduerak gero eta jardura profesional handiagoa dakar berarekin; izan ere, gehienbat, teknikari pribatuek edo beste administrazio batzuek denetari-ko espediente amaituak kontsultatu eta aztertze beharra eskatzen dute, HBBko artxiboan gordeak daudenak: 2023an, HBBko artxiboko 89 espediente eskatu dira, hainbat azterlan mota, txosten, analisi eta kontsulta egiteko.

Hirigintza-diziplina

Etxebizitzak Birgaitzeko Bulegoak hainbat hirigintza-izapide egiten ditu, guztiak ere hiriaren erdigune historikoko birgaitze-jarduketei eta jarduketak kontrolatzeari lotuak.

- Iruñea osoan birgaitzeko laguntzen espedientei lotutako obra-lizentziak.
- Hiriko Hirigune Historikoaren eremuan obrak egiteko lizentziak.
- HHBk izapidetutako lizentzia duten obren azken berrikuspena.
- Aurreko jarduketa guztiei buruzko hirigintza-aholkularitza.
- HHBn ematen diren lizentziekin lotutako espediente osagarriak (zigor-diziplina, bide publikoa okupatzeko baimenak, zangak irekitzea...).

2023an, HHBk honako espediente hauek ebatzi ditu:

- 636 hirigintza-lizentzia obretarako.
- Obra-amaierako 407 espediente (obra-amaierako eta lehen erabilerako azterketak).

Eraikinen kontserbazioa - obrak gauzatzeko aginduak eta eraikinak ebaluatzeko txostenen aurkezpena

Birgaitze Bulegoak, Hirigintzako alorrarekin batera, hiriaren erdigune historikoan kokatutako eraikinak kontserbatzeko betebeharrekin lotuta dauden obren gauzape-nerako txosten teknikoak eta aginduak izapidetzen ditu.

108/2014 Foru Dekretuak eraikin-jabeendako betebeharrak ezarri dituen neurrian (Eraikinak Ebaluatzeko Txostenak egin eta aurkeztearekin lotutakoak), Hiria Birgaitzeko Udal Bulegoak bere gain hartu ditu aipatu txostenak hartu, erregistratu eta aurkezteko lanak.

- Eraikinak ebaluatzeko 165 txosten hartu eta erregistratzea (135, hasiera batean aurkeztuak eta aurreko ekitaldietan aurkeztutako txostenen 30 eguneratze).
- Eraikuntza pribatuan aurri-adierazpenaren 2 espedienteren tramitazioan esku-hartzea, eta hirigintza-betebeharrak ez betetzeagatik abiarazitako 9 zehapen-espedientetan, hiriko Alde Zaharrean.

Irigarritasun plan bereziak

Nafarroan etxebizitza izateko eskubideari buruzko 10/2010 Foru Legearen 55. artikuluan ezarritakoarekin bat, Hiria Birgaitzeko Bulegoak bere gain hartzen du Irigarritasun Plan berezien tramitazioa partikularrek eskatuta, zeinen bidez etorkizunean desjabetzeak ahalbidetuko baitira eraikinetan oztopo arkitektonikoak kendu ahal izateko.

Aurreko urtealdian (2023) honako jarduketa hauek egin ziren espediente horien gainean:

- Lehen irigarritasun Plan Bereziaren behin betiko onespena.
- Desjabetze-espediente batean ukitutako titular eta ondasunen zerrenda baten behin betiko onespena.

Eraikinak birgaitzeko laguntzen kudeaketa

Nafarroako Gobernuaren laguntzak

Datu orokor gisa, 2023an tramitaziora aurkeztutako espedienteen kopuruak bere horretan dirauela atzeman da, 2022ekin alderatuta. Hona hemen Nafarroako Gobernuak 2023an hitzemandako laguntzak, Iruñean onetsitako jarduketei dagozkienak (behin-behineko kalifikazioa 2023):

- 3.529 etxebizitzak jaso dituzte Nafarroako Gobernuaren laguntzak (%4,9 jaitسي da, 2022aren aldean).
- Sustatzaileen inbertsio pribatua: 36.620.533€ (%13,21 igo da, 2022rekin alderatuta).
- 13.500.724€ dirulaguntzatan, Nafarroako Gobernuak emanik (%13,44 igo da, 2022ren aldean).

Aipatzekoa da, halaber, Alde Zaharreko birgaitze-jarduketei laguntzeko neurri gisa, Hiria Birgaitzeko Bulegoak txostena egiten duela inguruko etxebizitzetan bizigarritasun-baldintzak betetzearen gainean. Etxebizitzaren jabeek egindako aurrez aurreko kontsultei erantzuteaz gainera, Nafarroako Gobernuak eskatuta, 177 txosten egin ditu, bizigarritasun-zedulen eskaerei loturik.

2023an, HBBko zerbitzu teknikoek Esku-hartze Globaleko 3 proiekturen partaidetza-prozesuetan esku hartu dute hainbat bizitegi-multzotan (240 etxebizitza). 2k HB-Bren aldeko txostena jaso zuten eta Nafarroako Gobernura igorri dira, eta hirugarren onarpen prozesuan dago.

MRR laguntzak 2023 (853/2021 Errege Dekretua)

2021eko urriaren 6an, urriaren 5eko 853/2021 Errege Dekretua argitaratu zen 239. EAOn, bizitegi-birgaitzearen eta etxebizitza sozialaren arloko laguntza-programak arautzen dituen PRTR planaren baitan. Dekretuak autonomia-erkidegoei zuzeneko dirulaguntzak emateko mekanismo bat ezartzen du MRR funtsak kudeatzeko, bizitegi-eraikinen birgaitze energetikorako laguntza-programetara bideratuak.

Iruñeko Udaleko Birgaitze Bulegoa Nafarroako Gobernuarekin ari da elkarlanean, honako laguntza-deialdi hauek izapidetzeko:

- **Programa edificios MRR 2023:** 901/2022 EBAZPENA, abenduaren 19koa, Etxebizitzako zuzendari nagusiak emana, lehendik dauden eraikinetan birgaitze energetikoko jarduketak egiteko dirulaguntzen deialdia eta dirulaguntza horien oinarri arautzaileak onesten dituen. 2023ko 4. NAOn, urtarilaren 5ekoan, argitaratua.
- **Programa barrios:** 349/2022 EBAZPENA, maiatzaren 25ekoa, Etxebizitzako zuzendari nagusiak emana, zeinaren bidez onesten baita alde aurretik Birgaitze Programatuko Bizitegi Ingurune gisa deklaraturako eremuetan dauden eraikinetan birgaitze energetikoko jarduketak egiteko dirulaguntzen deialdia, baita dirulaguntza horien oinarri arautzaileak ere. 2022ko 121. NAOn, ekainaren 20koan, argitaratua.

Bi deialdien indarraldia amaiturik, Iruñean guztira espediente kopuru hau dago: 149 eskaera ERAIKINAK programan, eta 11 eskaera, AUZOAK programan. Eskaera horiek 2.875 etxebizitza ukitu dituzte ERAIKINAK programan, eta 144 etxebizitza, AUZOAK programan.

	Eraikinak 2023	Auzoak
Eskaera kopurua	149 espediente	11 espediente
Esp. berrikusiak dokumentazio guztia	44 espediente	7 espediente
Nafar Gobernura bidalitako espedienteak HBBk txostena egindakoak	24 espediente	3 espediente
Nafarroako Gobernuak onetsitako esp.	16 espediente	1 espediente

Udal laguntzak

Eraikinak zaharberritzeko Udalaren laguntzak arautzen dituen ordenantza

Eraikinak birgaitzeko laguntzen udal lerroa ERAIKINAK ZAHARBERRITZEKO UDALAREN LAGUNTZAK ARAUTZEN DITUEN ORDENANTZAn dago zehaztua, NAOn 2007ko irailaren 5ean argitaratua. Hirian lehentasunez birgaitzeko eremuetan soilik dihardu, hau da, Alde Zaharrean eta Zabalguneetan.

Honako hauek dira Birgaitze Bulegoak bere gain hartzen dituen lanak, birgaitzeko laguntzen espedienteak izapidetzeari dagokionez:

- ARP eraikinak birgaitu aurreko txostenak idaztea, eraikinean beharrezkoa den ego-kitzapen-maila lortzeko beharrezkoak diren obrak sustatzaileei ezagutarazteko.
- Eraikinak birgaitzeko espedienteak izapidetzea:
 - Lehentasunezko Birgaitze Eremuak.
 - 50 urtetik gorako eraikinak hiriaren gainerakoan.
- Aldamioen lagapena kontrolatzea fatxadak birgaitzeko.
- Espediente horien izapidetzearekin planteaturako edozein gairi buruzko informazioa eta aholkularitza ematea.
- Birgaitze-jarduketan kudeaketa osagarria egitea (hitzarmenak partikularrekin, hirigintza-desegokitzapenak erostea...).

- Berrostatatzeak kudeatzea eta kontrolatzea udal-etxebizitzetan, birgaitze babes-tuko jarduketei lotuta.

2023an, birgaitze-espedienteek ukitutako pertsonen aurrez aurre edo telefonoz etengabe emandako informazioaz gain, HBBk Birgaitze Babestuko 16 txosten eman ditu Lehentasunez Birgaitu beharreko Eremuetako (Alde Zaharra eta Zabalguneak) eraikinetan. Helburua da birgaitze-jarduketei ekiteko interesdunei jakinaraztea zer-nolakako behar zehatzak dauden eta zenbateraino egokitu beharko duten araudira eraikinean egin beharreko obrek, aurreikusitako laguntzak eskuratu ahal izateko.

Eraikinak zaharberritzeko laguntzak arautzen dituen ordenantzan aurreikusitako laguntzak kudeatzeari dagokionez esaten da urtero egin beharreko deialdia izapidetu dela.

- Bana-banako ebaluazio araubideko laguntzen deialdia, Alde Zaharreko eta I. eta II. Zabalguneetako eraikinak osorik birgaitzeko 2023. urterako:
 - RUS 25-MAY-23 (15/US) ebazpenaren bidez onetsia.
 - 2023ko 121. NAO, ekainaren 8koan, argitaratua.

2023ko ekitaldian, Alde Zaharreko eta Zabalguneetako 20 eraikin birgaitzeko proiektuak kalifikatu dira hasiera batez udal laguntzak jasotzeko modukotzat. Espedienteok guztira 175 etxebizitzari eragin diete, 2.422,160 €-ko inbertsio partikularra eragin dute eta Iruñeko Udalak 855.014 €-ko dirulaguntza emanen die.

Udalak babestutako birgaitze-jarduketan ondorioz, halaber, aldarnioak laga dira Lehentasunez Birgaitu beharreko Eremuetako eta Auzo Kalteberetako fatxadetan eta estalkietan esku hartzeko. 2023an, 12 eraikinek jaso dute aldarnioak lagatzeko laguntza, 91.956,84 euro guztira.

Aipatu behar da, halaber, 2023an zehar, 859.987,77€ eman direla Alde Zaharreko eta Zabalguneetako 9 birgaitze-jarduketa bukaturen laguntzak ordaintzeko.

Udaleko Birgaitze Bulegoak 2007tik indarrean dagoen eraikinak birgaitzeko udal laguntzen ordenantzaren aldaketa kudeatu du. Aldaketa garrantzitsuak ekarri ditu, eta 2023ko abenduaren 5etik dago indarrean.

- Aldaketa, Eraikinak birgaitzeko udal laguntzak arautzen dituen ordenantzan:
 - Osoko bilkurak hartutako erabakiz onetsia: PLE 05-OCT-23 (13/CU).
 - 2023ko 251. NAO, abenduaren 5ekoan, argitaratua.

Honatx onetsitako aldaketaren ezaugarri nagusiak:

- Hiri osoan ematen du 50 urtetik gorako eraikinetan birgaitze-jarduerak diruz laguntzeko aukera, ez bakarrik lehentasunezko birgaitze-eremuetan.
- Jabekideen erkidegoei emanen zaizkien zuzeneko dirulaguntzak izanen dira oinarri, elementu komunetan obrak egiteko.
- Diruz laguntzen dira eraikinaren birgaitze orokorreko espedienteari lotutako etxebizitza-jarduerak (bizigarritasuna eta irisgarritasuna).
- Diruz lagungarria den jarduketa berariazkoa izanen da eraikinen energia-eraginkortasuna hobetzeko jardura.
- Aurreko ordenantzan bezala, laguntzak eskuratuko badira, ezinbestekoa da eraikin osoan gutxienezko egokitzapen-maila egokia lortzea, egiturari, funtzionaltasunari eta estetikari dagokienez.
- 2024ko ekitaldian egingo da ordenantza horri lotutako lehen laguntza-deialdia.

Hiria berroneratzeko jarduketak - eremu kalteberak

2012. urteaz geroztik, hiriko eremu hondatuenetako hiri-kalteberatasunari buruz aurrez egindako azterlanetatik abiatuta, Hiria Berroneratzeko jarduerak garatzen eta ezartzen ari dira eremu kalteberetan, Esku-hartze Orokorreko proiektuen erredakzioa Esparru Hitzarmenen onespenera lotuz. Hala, hitzarmen horiei esker, eragindako eremuetan informazio- eta kudeaketa-laguntzak eta -neurriak ezartzen ahal dira. 2023an, honela gauzatu da:

- Laguntza-lerroa hasi zenetik, hainbat esparru-hitzarmen lotutako jarduketak amaitu dira Lezkairuko, Agur Maria zeharkaleko, San Migel koloniako eta Trenbide kaleko etxeetan.
- 4 hitzarmen onartu dira jabekideen erkidegoekin, birgaitze-jarduerak diruz laguntzeko (irisgarritasuna eta inguratzaile termikoa hobetzea).
- Jabekide-erkidegoekin egindako 14 hitzarmen-aldaketa onetsi dira aipatu eremu kalteberetan, dirulaguntzen ordainketa obren gauzaper erritmora doitzeko.

Aurreko ekintzen garapenak eraginda, eremu kalteberetako 14 erkidegori ordaindu zaizkie laguntzak 2023an; 666.391,19 €, guztira.

Era berean, aipatu behar da eraikinak birgaitzeko 9 proiektu kalifikatu direla hasiera batez aipatu eremuetan (dirulaguntza aurreikusia: 567.025 €).

Beste laguntza deialdi batzuk, hala nola birgaitzetarako pizgarriak

2023an, Iruñeko Udalak 3 laguntza-deialdi argitaratu ditu Hiria Birgaitzeko Bulegoaren bidez, hiriko eraikinetan birgaitze-jarduketak laguntzen bidez sustatzeko:

- Deialdia, dirulaguntzak emateko, 2023an diruz laguntzeko esku-hartze orokorreko proiektuak idatzi eta kudeatzeko lansari teknikoak, banakako ebaluazioaren araubidean, 61/2013 Foru Dekretuaren VI. kapituluaren laugarren atalaren arabera.
- RUS 09-MAY-2023 (5/US) ebazpenaren bidez onetsia.
- 2023ko 109. NAO, maiatzaren 25ekoan, argitaratua.
- Deialdia, dirulaguntzak emateko 2023. urtean Alde Zaharreko eraikinak zaharberritzeko aurreproiektuak egiteko lansarietarako, banakako ebaluazioaren araubidean.
- RUS 09-MAY-23 (9/US) ebazpenaren bidez onetsia.
- 2023ko 109. NAO, maiatzaren 25ekoan, argitaratua.
- Dirulaguntzak banakako ebaluazio-araubidean emateko deialdia, uholdeek sotoetan eta behe solairuetan eragindako ondorioak ahalik eta gehien gutxitze aldera, 2023. urterako.
- RUS 25-JUN-2023 (3/US) ebazpenaren bidez onetsia.
- 2023ko 141. NAO, uztailaren 6koan, argitaratua.

Birgaitzea laguntzeko udal jarduketan laburpena

Hona hemen birgaitze babestuetarako sustapen pribatuarendako udal laguntzen jarduketa nagusien xehetasuna:

- 859.987,77 € zuzeneko dirulaguntzetan ordaintzea L.B.E. etako birgaitze-sustatzaileri. (9 birgaitze-jarduketa).
- 666.391,19 € zuzeneko dirulaguntzetan ordaintzea sustatzaileri hiri kalteberatasuneko arriskua duten eremuetan (14 birgaitze-jarduketa).
- L.B.E. ko 20 espediente hasiera batez kalifikatzea. Hitzemandako dirulaguntza: 855.014 €.
- Eremu Kalteberetako 9 espediente hasiera batez kalifikatzea. Hitzemandako dirulaguntza: 260.155 €.
- Aldamioak birgaitze-obretarako lagatzea 12 eraikinetan: 91.956,84 €.
- 4 etxebizitzaren alokairua, birgaitze-jarduketei lotutako berrostatzuetarako.
- 14 hitzarmen ekonomiko onetsi eta eremu kalteberetako jabekide-erkidegoekiko 14 hitzarmen ekonomiko aldatu dira.
- Birgaitze babesturako 16 txosten eman dira aurrez.
- 2 plan berezi izapidetu dira eraikinetako irisgarritasuna hobetzeko.
- Diruz lagundu dira Alde Zaharreko 5 eraikinetako aurreproiektuak idazteko ordainsariak: 18.997,39 €.
- Diruz lagundu dira 2 bizitegi-multzotako esku-hartze globalerako proiektuak idazteko ordainsariak 34.200,00 €.
- 314 ikuskapen-bisita tekniko egin dira, HBBn izapidetzen ari diren hainbat espediente motarekin lotuta.

2023. Urtean dirulaguntzen espedienteak izapidetzearen laburpena**Etxebizitzak eta erakiniak birgaitzeko laguntzak. Nafarroako Gobernua****Hasierako kalifikazioa**

Espediente izapidetuen kopurua	412 espediente
Ukitutako etxebizitza-kopurua	3.529 etxebizitza

Behin betiko kalifikazioa

Espediente izapidetuen kopurua	474 espediente
Ukitutako etxebizitza-kopurua	2.881 etxebizitza
Diru-sarreraren aurrekontua, guztira	33.373.305 €
Guztira Emandako Dirulaguntza	11.105.729 €
Batez besteko dirulaguntza %	33.27 %

Eraikinak birgaitzeko laguntzak lehentasunezko birgaitze-eremuetan eta auzo kalteberetan. Iruñeko Udala**Hasierako kalifikazioa**

Espediente izapidetuen kopurua	23 espediente
Ukitutako etxebizitza-kopurua	204 etxebizitza

Behin betiko kalifikazioa

Espediente izapidetuen kopurua	32 espediente
Ukitutako etxebizitza-kopurua	288 etxebizitza
Guztira Aurrekontu Babesgarria	5.583.805 €
Guztira Emandako Dirulaguntza	1.904.970 €
Batez besteko dirulaguntza %	34.11 %

Pamplona Centro Histórico SA (PCH) - Iruña Biziberritzen

PCH-IBk abiaraziak ziren sustapenetako 5 burutu ditu, eta ia bere osoan eman dira eraiki diren 52 etxebizitzetako gehienak: Descalzos 23 - 25 - 27 (8 etxebizitza + 2 lokal Udalarri lagata); Descalzos 47 - 53 (17 etxebizitza + 1 lokal - 20 garaje-leku + 8 trasteleku); Descalzos 24 (6 etxebizitza + 2 lokal Udalarri lagatzeko prozesuan), Carmen 25 (14 etxebizitza eta Udalarri lagatako lokal 1) eta Descalzos 33-35 (7 etxebizitza eta lokal 1 Udalarri lagatzeko prozesuan).

Etorkizunerako diren gainerako 4 sustapenetan, jabetzak erosteko eta proiektuak kontratatzeko kudeaketa-lanak egin dira. Sustapen hauek dira: Jarauta (7tik 21era), Descalzos 55 - 61, Descalzos 42 - 48 eta Jarauta 84 - 86.

PCH-IB, SA, halaber, Iruñeko Udalaren bitarteko instrumentala eta zerbitzu teknikoa da, 150/2003 Foru Dekretuan ezarritako ondorioetarako, kalte egin gabe bere estatutuen arabera egokituak dituen jarduerari.

Iruñeko Udalak, zenbaitetan, dela zuzenean, dela beraren mende dauden beste entitate batzuen bidez, PCH-IB, SAren gizarte-xedeari berez dagozkion jarduerak egiteko enkargua ematen dio PCH-IB, Sari, hala nola:

- Aurretiazko azterlanak, birgaitzeko premia berezia duten eremuetako hiri-kalte-beratasunari buruz.
- Udal-obren eta toki-administrazioaren mendeko beste erakunde batzuen jarraipena eta ikuskapena.
- Lan teknikoa eta toki-administrazioaren mendeko beste erakunde batzuei enkar-gatutako obren jarraipena kudeatzea.
- Txosten teknikoak idaztea.
- Plangintzako figuren idazketan esku hartzea.

Era berean, Iruñeko Udalarekin aritzen da lankidetzan hiriko Alde Zaharreko zerbitzu eta ekipamenduen sarea osatzeko, bere jabetzako 2 eraikin Udalak berak ematen dituen zerbitzuetarako baliatuz. Aquavox San Agustin eta Ansoleaga 17ko apartamentu babestuen eraikina dira.

2023ko jarduketak

2022ko abenduaren 19an egindako bileran, enpresaren Administrazio Kontseiluak 2023ko ekitaldirako aurrekontua eta Jarduera Plana onetsi zituen. Onetsitako dokumentua erabili da udal-enpresak ekitaldi horretan eginen dituen jardueren programazio gisa. Jarduerak bi lan-ildo nagusi dituzte ardatz: Alde Zaharreko Etxebizitza Plana garatzea eta udalak eta haren sozietateek egindako mandatuak.

2023an, Etxebizitza Planean hasiak diren sustapenak garatzearekin lotutako jarduketak hauek garatu dira:

- DESCALZOS 33-35eko ERAIKINA. 2023an, etxebizitza bat eman da eta lokal bat Iruñeko Udalari eskualdatu zaio, dibidenduak espezetan banatuz 135.570,31 €-an. 7 etxebizitzetatik bat dago esleitu gabe.
- DESCALZOS 24ko ERAIKINA. 2023an zehar, bi lokalak Iruñeko Udalari eskualdatu zaizkio, dibidenduak espezetan banatuz, 64.222,47 €-an lokal bat, eta 107.396,68 €-an, bestea.
- JARAUTA 58ko ESLAVA 26ko ERAIKINA Sustapena geldiarazia dago, jabetza guztiak erosteko baitaude, ezinezkoa izan baita bi jaberekin akordioa egitea (etxebizitza bat eta lokal bat). Sustapen berrirako lizentzia lortu bazen ere, obra hastea ezinezkoa zenez, obra-zuzendaritzako eta Passivhaus aholkularitzako kontratuak deuseztatu ziren, elkarren artean ados jarrita.
- DESCALZOS 55-61eko ERAIKINA. 2023an, sustapen berriaren proiektua idazten jarraitu da, erakunde informazio-emailei aurrez kontsultak eginez. 2023Aren bukaeran lizentzia eskatu zen.
- DESCALZOS 42-48, JARAUTA 84-86: Ez da jabetzarik erosi eta trukatu.
- JARAUTA 7-21. 3 etxebizitza erosi dira sustapen horiek osatzen dituzten eraikinetan, horietako bat trukearen bidez. Aipatu behar da, gainera, Jarauta 11ko eraikin osoa erosi dela; jabe bakar batean zen. Halaber, bi lokal esleitu dira: Jarauta 13 eta Jarauta 15/17. PCH-IB, SA Jarauta 11 eta Jarauta 13 eraikin guztiaren jabea da.

2023. urtearen amaieran, PCH-IBk 14 lokal eta 95 etxebizitza zituen PIG eraikinetan, eta 1 lokal eta 3 etxebizitza PCHIBk gauzatutako sustapen berrietan.

Mandatuak: Ermitagañako merkatuko merkataritza-galeriako lokalak mantentze-lanak

2023ko maiatzaren 18an, PCH-IB, SAren Administrazio Kontseiluak COMIRUÑA, SAK PCH-IB, SARI egindako mandatuak onetsi zuen, hots, txosten baloratu bat egitea Ermitagañako merkatuko merkataritza-galeriako lokaletan mantentze-lanak egiteko, eta obra eginen duen enpresa hautatze aldera eta obraren gauzapena gainbegiratze aldera behar den laguntza teknikoa emateko. Lan horiek (txostena eta laguntza teknikoa) 2023an zehar egin dira PCH-IB, SA enpresako langileekin.

Enpresaren jabetzako eraikinak, udal ekipamenduetarako bideratuak

Enpresa arduratzen da, halaber, Alde Zaharreko ekipamendu-sarearen esku jarritako eraikinak kontserbatzeaz eta mantentzeaz, bere jabetzakoak baitira. (Aquavox San Agustín eta Ansoleaga kalearen 17ko apartamentu babestuak). Descalzos 47-53eko

eraikineko sotoan dagoen aparkalekua ere kudeatzen du. Bertan, Alde Zaharrean bizi direnei alokairuan lagatako 20 aparkaleku daude, BOE prezioetan.

2.11.2 Hirigintza gerentzia

Jarduketa nagusiak

Urbanizazioa

Horma, lubeta eta oinezkoendako pasabidea egiteko obrak Buztintxuriko M. Martinez de Ubago kalean

– Obrak lizitatzkeo aurrekontua: 121.274,72 € (BEZa kanpo).

Buztintxuriko eremua urbanizatzeko obrak hainbat fasetan egin dira. Obrak, izan ere, lursailak eskura izatera, aurretik zeuden lursailetara eta lurzatiaren urbanizazio-beharretara egokitu dira. Urbanizazioa ia 2011. urtean amaitu zen.

Urteak igaro ahala, agerian geratu da perimetroko ezpondetako bat urbanizaziora egokitu beharra, horrek kaltea eragiten baitio Martinez de Ubago kalean dagoen bidegorriari eta oinezkoendako bideari. Lan hori gauzatzea ez zen beharrezkotzat jo eremu horretako urbanizazio-fasea egitean, une hartan ezponda egonkorra baitzen, baina urteen poderioz, huraxe osatzen duen tuparriaren degradazioak urbanizazioaren erabilerari eragiten dion luizi bat eragin du, eta konpondu beharra dago.

Horretarako, proiektu tekniko bat idaztea kontratatu da, PA-34ren perimetroko ezponda egokitzea proposatuta. Horretarako, lubeta bat eta hormigoi armatuzko horma bat eraikiko dira tarte batean ezpondaren oinarrian, eta oinezkoendako pasabide bat beste maila batean, inguruaren erabiltzaileendako irisgarritasuna eta bide-segurtasuna hobetzeko.

Funtsean, hona zer obra egingen diren: PA-34ren perimetroko ezponda egokitzea, ezpondaren oinarriko tarte batean lubeta bat eta hormigoi armatuzko horma bat eraikiz, eta oinezkoendako pasabide bat egitea beste maila batean, bidegorrira materialik ez erortzeko; halaber, erabiltzaile guztien irisgarritasuna eta bide-segurtasuna hobetzea, oinezkoendako pasabide berri bat eraikiz.

2023an, proiektuari zegokion atala idatzi, urbanizazio-obrak lizitatu eta Excavaciones Tolosa SL kontratistari esleitu zitzaizkion 121.274,72 euroan (BEZa kanpo). Obrak 2024ko urtarrilaren 26an hasi dira.

Erreginaren aldapa kalea birrurbanizatzeko proiektua idaztea eta, kasua bada, obra-zuzendaritza

– Lizitazio-aurrekontua: 120.000,00 € (BEZa barne) 80.000,00 € proiektua idazteko eta 40.000,00 € obra-zuzendaritzarako.

Trinitarios eremua Taconera parkearekin eta Donibane auzoarekin oinez eta ibilgailuz lotzeko, aurreko atalean deskribatutako igogailu berriaz gain, antzinako Erreginaren Aldapa kalea dago.

Erreginaren Aldapa kalea Joan XXIII.aren plaza parean hasi eta Gipuzkoako etorbidearen elkarguneko biribilgunean amaitzen da, Trinitarios parkearen ondoan. Konfigurazioari dagokionez, bi zati oso desberdin ditu: batetik, Joan XXIII.aren plazaren eta San Roke kalearekiko bidegurutzearen arteko tarte, eta bidegurutze horren eta Trinitarios biribilgunearen arteko tarte. Lehenengo zatiak konfigurazio urbanizatua du, ondoko karriketara egokituta eta baditu espaloi zabal eta zuhaitzuak, bi errei noranzko bakoitzean eta erdibitzaile zuhaitzua. Bigarren zatia, ordea, ibilgailuendako errepide bat da, noranzko bakoitzean errei bat duena, zuhaitzez inguratua eta euri-urak biltzeko areka-sistema duena. Azken antolaera hori bera dago Gipuzkoako etorbidearekiko bidegurutzeko biribilgunera iritsi arte, eta biribilgunetik abiatzen

den zatian soilik du oinezkoendako espaloia, Larraina aldapako etxeetara iritsi arte, Iratxeko Monasterioa kalearekiko bidegurutzearen ondoan. Oinezkoendako espaloia horrek, dena den, ez du betetzen irisgarritasunari dagokion egungo araudia. Tarte bakar batean ere ez du bizikletendako azpiegiturarik.

Kale horren erabileraren intentsitateari dagokionez (oinezkoena zein ibilgailuena), hiriaren iparraldea eta mendebaldea erdigunearekin lotzeko ardatz garrantzitsua da, eta Gipuzkoa etorbidetik hirira sartzeko bide nagusietako bat da.

Horrenbestez, Erreginarenean aldapa kalea oinezkoen eta ibilgailuen egungo gurpilen beharretara egokitze aldera, indarrean dagoen araudia betetze aldera eta hiri-tratamendu homogeneoa emate aldera, beharrezkoa da ibilbide guztian osorik berrurbanizatu beharra dago.

Kontratu honen xedea da laguntza teknikoko zerbitzuak eskura izatea Erreginarenean Aldapa kalea berrurbanizatzeko proiektua idazteko, eta, hala badagokio, obren zuzendaritza fakultatiboari dagozkion lanak egiteko.

2023an, dagokion zerbitzu-kontratua lizitatu da, eta aurreikusten da dokumentua idazteko lanak 2024ko lehen seihilekoan esleitzea.

Txantrea-Arantzadi lotzeko zaldainarako proiektua idaztea (indarrean den planeamendua aldatzeko agiriarekin)

– Lizitazio-aurrekontua: 170.000,00 € (BEZa barne) proiektuak eta planeamendu-agiria idazteko, eta obra-zuzendaritzarako.

Iruñeko Udal Planaren aldaketa garatzeko, Arantzadi IV. Unitate Integratuaren (IV/G.Z.-2 Sistema Orokorra) hegoaldeko espazio librea eta bide-eremua proiektatu eta berrurbanizatzea dago aurreikusia kontratu honen bidez. Helburua da hego Txantreako eta Arrotxapeako fronteen arteko komunikazioa bermatzea ibilgailuendako eta oinezkoendako, ukitzen diren finken mugak erregularizatuta. Lotura hori oinezkoendako eta bizikletendako zaldain baten bidez egitea proposatu da. Era berean, zaldain berri hori egiteaz gain, beharrezkoa da Vergel kalea berrurbanizatu beharra dago, Txantrea, Arantzadi eta Arrotxapea eremuen arteko lotura hobetuta.

Beraz, kontratu honen xedea hainbat agiri idaztea da. Honako hauek, zehazki:

1. Txantrea-Arantzadi lotzeko zaldainaren oinarritzko eta gauzapen proiektua idaztea, barnean harturik sartzeko eta irteerako espazioak, errotoak ubidea abian jarrita, ibaian behera dagoen uhartearen tratamendua eta horrek dakartzan lanak (kontuan hartuko da inguruak ibaiaren uhaldien aurrean duen arazoa), eta Vergel kalearen oinarritzko eta gauzapen proiektua idaztea, zaldainaren bukaeratik Vergelko zubiarekiko lotura arte.

Jarduketa hori egiteko, aurrez Vergel kalea berrurbanizatzeko azterlana egin eta oinarritzko proiektua idatziko da, Ponpeio biribilgunearen eta Plan Orokorrean Labriteko aldaparako aurreikusita dagoen biribilgunearen artean. Proiektua halako jarduketa-esparrua izanen da, esku-hartze osoari hiri-tratamendu homogeneoa emateko, trafikoa eta klima-aldaketa arintzeko neurriak barne harturik.

2. Indarrean dagoen planeamendua aldatzea, zaldainaren, Vergel kalearen eta kale hori zaldainarekin lotzeko tartearen etorkizuneko diseinura egokitze.

Zerbitzu-kontratuaren barnean, kasuan kasuko obren zuzendaritza fakultatiboa ere dago sarturik. Faseka egiten ahalko da, eta hura gauzatzea Udalaren aurrekontu erabilgarriaren mende egonen da. 2023an zehar, zerbitzu-kontratuaren lehiaketari dagokion dokumentazioa prestatu eta lan horiek lizitatu dira. Lanak 2024ko maiatzean esleitzea dago aurreikusia.

U.I.Vko ARS1en barnealdeko plazei dagozkien atalak idaztea eta, kasua bada, obra-zuzendaritza

- Obren idazketaren eta zuzendaritzaren lizitazio-aurrekontua: 80.000,00 € (BEZa kanpo).

Magdalenako (Hego Txantrea) ARS-1 banaketa-eremuaren urbanizazioa osatze aldera, urbanizazioaren hirugarren faseari dagozkion atalak idazteko beharra planteatzen da, eraikuntza-etxadien barnealdeak amaitzeko, bai eta aurreko faseekin lotzeko gelditzen diren lan txikiak ere. Halaber, hiru esparru libre publiko handi garatzeari emanen zaio jarraipena:

- Plaza nagusi publiko bat, hegoaldera irekia, eta parke bat Torralba, Cascante eta Corella kaleen segidan, M-2 etxadiaren ondoan.
- Toki-izaera handiagoko bi berdegune, biak ere egonguneak, M-3 eta M-4 etxadiaren ondoan.

2023an, hirugarren urbanizazio-faseko atalak idazteko zerbitzu-kontratuaren lizitazioarako deialdia onartu zen (jada deskribatua), bai eta obren zuzendaritza fakultati-boa ere. Hori guztia 2024an eta 2025ean zehar garatzea dago aurreikusia.

Planeamendua

Ekimen publikoa

Iruñeko Udal planaren eta Donapea plan partzialaren aldaketa egituratzailearen idazketa

2023an jarraipena eman zaio 2022an Iruñeko udal plana aldatzeko hasi zen prozesuari, behar diren hirigintza-zehaztapenak ezartze aldera, Iruñeko eta Galar Zendeako udal barrutien muga aldatuz txertatutako lurzoruan etxebizitzaren antolamendua egiteko.

Era berean, Iruñeko Udal Planaren eta Donapea Plan Partzialaren aldaketa Egituratzaila idazteko kontratazio-espeditentari eman zaio segida, eta ALONSO HERNÁNDEZ & ASOCIADOS ARQUITECTURA, S.L.ri esleitzea ebatzi da. Kontratazioak, aipatutako plangintza-tresnak idazteaz gain, Ingurumen Azterketa Estrategikoa eta Herritarren Partaidetzarako Prozesua hartzen ditu barne, 7 fasetan gauzatzekoak.

2023an, behin kontratazioa ebatzita, 1. faseari ekin zaio, honako agiri hau idazteko prozesua abiarazita: informazioa, analisia eta diagnosa, eta aurrerapena antolamendu-alternatiba posibleekin. Era berean, herritarren partaidetzarako prozesua planifikatu eta idatzi da.

Z-1 Udal planaren aldaketa puntuala. Osasun-eskola ezartzea (San Jose zentro zaharra)

Udal Planaren Aldaketa aurkeztu da, Nafarroako Gobernuako Hezkuntza Departamentuko Hezkuntza Baliabideen Zuzendaritza Nagusiak sustatua Etxabakoizko San Jose Zentro zaharraren etxadian, Iruñeko Udal Planeko hiri-lurzoru finkatuaren XX. Unitate Integratuko Z-1 eremuari dagokiona. Aldaketaren helburua da eraikuntza-baldintza berriak ezartzea, bertan Osasun arloko Lanbide Heziketarako ikastetxe berri bat eraikitzeko. Iruñeko Udalaren 2023ko irailaren 7ko Osoko Bilkuraren erabakiaren bidez (203. NAO, 2023ko irailaren 28koa), Udal Planaren Aldaketa Xehatua hasiera batez onetsi eta jendaurrean jarri da.

XIII/Z-2 Hiri Jarduketarako Plan Berezia (espetxe zaharraren lurzatia)

Espedientea 2021ean hasi bazen ere, espetxe zaharraren lurzatia antolatze lanari eman zaio jarraipena, Justizia Jauregia berriz handitzeko eta udal dotazio bat ezartzeko asmoa zehazte aldera, hasiera batez onespina eman dakion.

Lehendik dagoen hiria berritzeko plangintza-lan gisa

2023an, Hiri Jarduketarako Plan Bereziak (HJPB) prestatzeko lanek izan dute jarraipena, aukera egokia baitira hiriguneetan esku hartzeko legerian aurreikusita dauden tresna berriak txertatzeko.

- **Lehen zabalguneko HJPB plana** Xedea da hiri-lurzoruan arautzea eraikinak birgaitzeko, zuzkitzeko eta urbanizazioa eraberritzeko edo berritzeko jarduketak, bai eta ondarea babesteko zehaztapenak ezartzea ere. 2022ko otsailaren 14an hasierako onespina eman ondoren, 2023an izapidetzen jarraitu da behin betiko onespina emate aldera, aurkeztutako alegazioak eta jasotako txosten sektorialak aztertuz eta baloratuz. Azkenean, Iruñeko Udalaren osoko bilkurak onetsi du 2023ko apirilaren 5ean (156. NAO, 2023ko uztailaren 28koa). Era berean, akatsak zuzendu eta behin betiko onspen erabakiari jarritako berraztertze-errekurtsoak ebatzi ziren (199. NAO, 2023ko irailaren 22koa).
- **Bigarren zabalguneko HJPB plana** HJPBk bere gain hartu ditu I. eta II. Zabalguneko BBPB planaren helburu orokorrak, Europako lurralde-politiketan jasotako, 2019ko Espainiako Hiri Agendaren (2019AUE) helburu estrategikoetan jasotako eta Garapen Jasangarriko 2030 Agendaren helmugetan txertatutako helburuak osatuta eta haietara egokituta. 2022ko uztailaren 4an hasierako onespina emanik, 2023an jarraipena eman eta izapidetzen jarraitu da, behin betiko onespina emateko; izan ere, aurkeztutako alegazioak eta eskatutako txosten sektorialak baloratu dira.
- **Arrosadiko HJPB** Xedea da hirigintza-antolamendu eta -arabide berri bat zehaztea Udal Planaren XIX. Unitate Integratuaren esparruan, Arrosadia auzoa berrorenatzea ahalbidetzeko, haren hiri-ehuna berrituz eta kualifikatuz, eta gaur egun dituen hirigintza-ahuleziak eta -gabeziak ezabatzeko edo arintzeko aukera ematen duten ekintza eta tresna guztiak ezarri. 2022ko uztailaren 4an hasiera batez onetsirik, 2023ko urtarrilaren 12an Iruñeko Udalbatzak Arrosadiko Hiri Jarduketarako Plan Bereziaren (HJPB) Testu Bategina behin betiko onesteko erabakia hartu zuen (36. NAO, 2023ko otsailaren 7koa).
- **Arrotxapeko Plan Partziala aldatzea, ZO-1 (San Pedro multzoa, 11 eta 12).** Helburu du lehendik dauden eraikinak birgaitu eta handitzea ahalbidetzea, irisgarritasun- eta bizigarritasun-baldintzak hobetuz, apartamentu babestu gisa egokitzeko. Hasiera batez onetsi zuen Tokiko Gobernu Batzordeak 2022ko urriaren 24an, eta jendaurreko epea iraganik, dokumentuari bide ematen eta izapidetzen jarraitu da. Azkenean, Iruñeko Udaleko osoko bilkurak behin betiko onetsi zuen 2023ko martxoaren 2an (55. NAO, 2023ko martxoaren 17koa).
- **Udal Planeko Katalogoaren Aldaketa** Arga ibaian diren 4 presen katalogazioa da, Santa Engraziako presa hautsi ondoren: Caparroso, Ciganda, Santa Engrazia eta Biurdanako presak, hain zuzen ere. Iruñeko Udalaren 2023ko urriaren 5eko Osoko Bilkurak onetsi zuen hasiera batez (217. NAO, 2023ko irailaren 28koa), eta hilabeterako jarri da jendaurrean.

Ekimen pribatua

2023an bururaino izapidetutako espedienteen zerrenda:

- Z.5 unitateko Hiri Jarduketako Plan Berezia eta U.I. - IX unitateko GZ-1 unitatearen zati bat. (Beloso).
- Xehetasun Azterlanaren aldaketa, Iruñeko 7. poligonoaren 1.378 lurzatian (UI Xko Z-1ean - Landaben).

2023an izapidetze-fasean dauden espedienteen zerrenda:

- Sanduzelaiko UODko Plan Bereziko P-6.1., p6.2. eta p7 lurzatien xehetasun aztarlana.
- Xehetasun-azterketa, Concepción Benítez zeharkaleko 15. zenbakian arkitektura-oztopoak kentzeko (igogailua).
- Udal Planaren aldaketa egituratzailea Iruñeko A-1, A-2, A-4 eta ZNO-1 eremuetan. Amaya KH.
- Hiri Jarduketarako Plan Berezia, Agur Maria zeharkaleko 2. eta 4. zenbakietan dauden eraikinetan oztopo arkitektonikoak kentzeko.
- Alde Zaharreko katalogoa eta BBBPB planaren aldaketa puntuala Zapateria 35eko eraikinerako.

Beste espediente batzuk

Lankidetza-hitzarmena, Nafarroako Foru Komunitateko administrazioaren lurralde kohesiorako departamentuaren eta Barañaingo eta Iruñeko Udalen artekoa, Barañain NA-30 errepidearekin Landabenen lotzeko errepide berria egiteko proiektuko obrak agauzatze aldera

– 126.180,86 €-ko zenbatekoa 2024ko ekitaldiaren kontura.

Hitzarmenaren xedea da Lurralde Kohesioko Departamentuarekin eta Barañaingo Udalarekin lankidetzan aritzea, Barañain NA-30 errepidearekin Landabenen lotzeko errepide berri bat egiteko proiektuko obrak finantzatzeko aldera. Iruñeko Udalak hitzarmen hau sinatzeko interesa du. Izan ere, hitzarmenaren bidez, Barañain NA-30 errepidearekin Landabenen lotzeko errepide berria egiteko proiektua burutzeko obrak gauzatuko dira. Proiektu horretan aurreikusita daude PA-30 errepidearekin lotzeko biribilgune berriak izan beharko dituen baldintza tekniko eta neurri egokiak. Iruñeko Udal Planak Landabenen aurreikusten dituen bideekin lotzeko aukera eman du biribilguneak.

2023ko martxoaren 21ean, Udalak hitzarmena onetsi zuen, eta Nafarroako Gobernuak, martxoaren 22ko 18/2023 Foru Agindua bidez, hitzarmenaren edukia onetsi zuen.

ARZ-6 banaketa-eremuaren birpartzelazio proiektuaren behin betiko likidazio-kontua (ZN-10 U.I XIX/GZA-3, GZA-4 eta GZA-5)

Eremu horretako urbanizazio-lanak amaitu ondoren, 2023ko martxoaren 13an Tokiko Gobernu Batzarrak hasiera batez onetsi zuen Iruñeko Udal Planeko UI XIXko (Arrosadia) ARZ-6 ZN-10aren eta UI VII (Trinitarios) GZ-3 eta GZ-4ko kanp- lurzoruen Birpartzelazioaren Behin Betiko Likidazio Kontua. Horretarako, dokumentu bat idatzi zen Behin Betiko Likidazio Txostena eta Kontua biltzeko, eta interesdun guztiei jakinarazi zitzaion.

Erabaki hori 2023ko martxoaren 30eko 64. NAOn argitaratu zen. Ez zen alegaziorik aurkeztu erabakiaren aurka. Aurreikuspenen arabera, 2024aren hasieran onetsiko da behin betiko.

Jarduketa protokolo orokorra, Iruñeko Udalak bi lurzatiaren jabetza lagatzeko Iruñerriko mankomunitateari, eskualdeko hiri garraioko kotxetegiak izan daitezkeen

Iruñeko Udalak eta Iruñerriko Mankomunitateak sinatutako protokoloak ahalbideturik, gaur egun Ezkaban dauden kokalekutik Agustinosko industrialdean dagoen beste leku batera eramanen dira eskualdeko bidaiarien garraio publikoko ibilgailuetarako kotxetegiak. Horretarako, Iruñeko Udalak adierazi du Iruñerriko Mankomunitateari laga nahi diola bai dotazio-lurzatia, bai onda-lurzatia, hots, IPARRA ZN2/UI.I unitatearen eremuaren aprobetxamenduaren % 10 nahitaez lagaz lortutakoa: Iruñeko Udal Planaren barnekoa, antolamendu berriaren xede izanen dena. 2023ko maiatzaren 19an alkateak protokoloa onetsi zuen.

Iruñeko Udalaren eta Iruñerriko mankomunitatearen arteko lankidetza hitzarmena, Txantreako ekaitz-urak atxikitzeko ur-biltegia (drat) mantentzeko baldintzak finkatzeko aldera

2023ko urriaren 19ko Alkatetzaren Ebazpenaren bidez, lankidetza-hitzarmen bat onetsi da Iruñerriko Mankomunitatearekin, Iruñeko Udalak Iruñerriko Mankomunitatearen ekaitz-uren ur-biltegia zaindu, mantendu eta garbitzeko baldintzak ezartzeko (Iruñeko Udalaren jabetzako lurretan dago), Txantreako SGA-2an dagoen Donejakue Bidea Parkearen erabilera eta helburuetara egokitze aldera.

Ikerketa zientifikoetarako goi kontseiluaren (CSIC) estatuko agentziaren eta Iruñeko Udalaren arteko jardura protokolo orokorra, Lezkairuko LC2-4 lurzatia lagatzeko eta Arantzadiko soto etxean jabetzaren emakida emateko baldintzak ezartzeko aldera

2023ko azaroaren 30ean, Iruñeko Udalak eta Ikerketa Zientifikoetarako Goi Zentroak (aurrerantzean, CSIC) asmo-protokolo bat sinatu zuten, batetik, Iruñean eraikin bat eraikitzea sustatzeko, Nafarroako Foru Komunitatean Agrobioteknologia Institutua-

ren egoitza berria izateko, eta, bestetik, Arantzadi Parkean biomedikuntzarekin, nekazaritzarekin, ekologiarekin eta ingurumenarekin lotutako ikerketa tekniko eta zientifikoko jarduera garatzeko zentro bat bultzatzeko, bertan garatzen diren beste jarduera batzuekin bat, espazio berriak sortzea ahalbidetze aldera, ingurunea biziberrituta.

Iruñeko Udalaren jabetzako lurzatiak (6 sorta) enkante publiko bidez eta prozedura irekian besterentzea

Espediente honen xedea Iruñeko etxebizitza-eskaerari erantzutea izan da, batez ere etxebizitza babestuari dagokiona, bai salerosketan, bai alokairuan, kalitate-parametroekin eta hiriko auzoetan banatuta.

Etxebizitza babestuaren sustapenak moteltze handia izan duenez (iaz, babes ofizialeko etxebizitzaren kalifikazioa aurreko urteko laurdenera murriztu zen), eta baliabide ekonomiko mugatuagoak dituzten familiei eta pertsonen zuzendutako etxebizitza mota horren premia eskariari erantzute aldera, udal ondasunak besterentzeko espediente bat diseinatu zen sorten bidez, etxebizitza babestura zein libreria bideratutako lurzatiak barne. Baldintza bat jarri zen, hots, etxebizitza babestuak jartzea erabileran sorta bereko libreen aurretik.

Espedientea izapidetu ondoren, Tokiko Gobernu Batzarrak 2023ko maiatzaren 22an esleitu zituen sortak, eta salerosketako eskritura publikoak sinatzearen ondorioz, 30.705.310 euro eskuratu zituen.

Lokala lagatzeko, Iruñeko Buztintxuri-Euntzetxiki-Santa Engrazia sektoreko PA Poligonoko U.I.II/S.O.-1eko 30.A.E. Lurzatian dagoen ekipamendu publikorako

Udal Plana al Buztintxuriko Plan Partzialaren eremuan, 30A-E lurzatian (2011/4/20ko NAO), aldatu ondoren, eraikin gehiago egiteko aukera eman zuena, Udalarik 30A-E lurzatia lagatzeko beharra eragin zen, erabilera anitzeko eta kultur ekipamendu gisa. 342,92 m²-ko azalera du beheko solairuan eta 124,08 m²-koa solairuarterean. Haren ondorioz, Buztintxuriko birpartzelazioaren aldaketa etorri zen eta, orduan, beheko solairuko lokala Iruñeko Udalarik doan lagatzeko aurreikuspena egin zen, ekipamendu publikorako.

Horrela, 2023ko maiatzaren 30ean, JOBek behe solairuan ekipamendu publikorako lokal horren lagapena onartu zuen, eta, horrenbestez, 2023ko ekainaren 6ko eskritura publiko bidez, eman egin zen.

Iruñeko XIX. U.I.ko ARS-4ko banaketa-eremuko S-2 sektoreko M2-A2 eta M3 lurzatiaren enkantea

Espediente hori izapidetu ondoren, JOBek 2023ko abenduaren 18an M3 lurzatia esleitzea erabaki zuen (% 72,60), eta M2-A2 partzela eman gabe gelditu zen. Salerosketaren prezioa 1.038.750 eurokoa izan zen.

Arrosadia- Lezkairu birpartzelazio L31-6 lurzatiaren % 1,51 zuzenean besterentzeko hitzarmena

Tokiko Gobernu Batzarraren 2023ko ekainaren 12ko Erabakiaren bidez, hitzarmen bat onetsi zen hasiera batez, L31-6 lurzatian udalak duen partaidetza (% 1,51) CONSTRUCCIONES ANDÍA, S.A. enpresari zuzenean besterentzeko. Organo berberak, hitzarmen hori onetsi zuen behin betiko 2023ko azaroaren 13an. Salerosketa-eskritura eta prezioaren kobrantza, 26.041,56 euro, 23/12/19an egin ziren.

Salerosketa-eragiketa horren bidez, 130/2023 lurzatia zatitugabe desegiteko prozedura amaitu zen; erosleak jarria, gertatze bidez objekturik ez izateagatik.

Lezkairuko A1-2 ARS-3 lursailaren % 45,03 katastroko 5.Pol 217. Lurzatiarekin trukatzeko, Arrosadia auzoan (antzinako Guelbenzu Zinetokia) dotazio publiko berria lortzeko Udaleko osoko bilkurak Arrosadia auzoko Hiri Jarduketarako Plan Berezia onetsi zuen behin betiko 2023ko urtarrilaren 12an. Planaren lehentasunezko helburuetako bat da udal-dotazio publiko berri bat sortzea 5. katastro-poligonoko 217. lurzatian, Manuel de Falla eta Juan Mª Guelbenzu kaleen artean kokatua; zehazki, lehenago

Guelbenzu zinetoki ezaguna egondako lokaletan eta haren ondoan dauden tamaina txikiagoko beste batzuetan.

Planeamendu onetsiak desjabetze-sistema aurreikusi du higiezin horiek lortzeko, baina bazter utzi gabe administrazioaren eta partikularren arteko trukea, lokal horiek errazago eskuratze aldera.

Jabearekin adostu ondoren, lokal horien eta Udalak Arrosadiko A1.2 lurzatian duen % 45,03ko partaidetzaren arteko truke-espedientea izapidetu zen, eta 43.831,64 €-ko konpentsazioa eman zitzaion Udalari, tasazio-balioaren aldeak zirela eta. Izapidetu ondoren, 2023ko uztailaren 21eko JOBek truke hori onartzeko erabakia hartu zuen.

Erabaki hori betetze aldera, 2023ko irailaren 27an trukerako eskritura publikoa eman zen.

Hitzarmena, Iruñeko Udal planeko Hego Txantreako U.I.Vren S1 sektoreko 4. Etxadiko 4B eta 4C lurzatietan garaje-sabaiaren gaineko urbanizazioa egiteko

ISGA INMUEBLES SAUk, 4B eta 4C lurzatietako 79 etxebizitza, garaje eta trastelekuetarako eraikinaren sustatzaile gisa (azaleraren zati batean erabilera publikoa duena), Hirigintza gerentziarekiko hitzarmen bat onesteko eskatu zuen 2023ko azaroaren 14an. Hitzarmenaren bidez, 4B eta 4C lurzatietako garajearen estalkiaren gainean dagoen azaleraren erabilera publikoko eremuaren urbanizazioa esleitu zitzaion, esleipenaren izapidea arintzeko eta, horrela, garajearen sabaiko forjatuaren iragazgaiztea babesteko eta urbanizazio publikoari amaiera duina emateko. Hitzarmenarekin bat, Udalak urbanizazio-proiektuan aurreikusitako prezioetan ordainduko ditu obrak (birpartzelazioaren likidazio-kontuaren kargura), eta sustatzaile berberak eginen ditu.

Hitzarmenaren hasierako onarpena JOBek erabaki zuen, 2023ko azaroaren 27an (3/UV), eta behin betiko onarpena 2024rako gelditu da.

Prozedura judizialak

2023an zehar, Hirigintza Gerentziak prozedura judizial batzuk izan ditu. Honako taula honetan daude zehaztuak:

Administrazioarekiko auziak

Auzi Zk.	Organo judiziala	Gaia	Aurkaria	Zenbatekoa
316/2023	SALA C-AD TSJN	Epai apelazioa: birpartzelazio ezetsia ARS-4	Hermanos Oroz	Zehaztgb.
PO 10/2023	JDO C-A N° 1	Buztintxuri likidazioa	Adania y otros	
252/2023 APELAZ	SALA TSJ NA	Apelazio-errekurtsoa vs Lezkairuko plaza nagusiko obra zuzendaritzagatik ordainsari handiagoak partzialki onartu dituen epaia	TYM Asocs. Taller de Arquitectura S.L.	
PO 107/23	JDO C-A N° 2	TAN 709 ebazpena JOB 13/6/2022 erabakiaren gainean, Salesianos p-4 lurzatia zuzenean beste-erentzearen kontra	Nunila Promociones S.L.	
440/2023	SALA C-AD TSJN	Epai apelazioa: Arrotxapeko 4B eta 11C lurzatiaren eraikigarritasuna	Grupo Palo Alto Empresarial	Zehaztgb.
7719/2023	T.S. SALA 3	Kasazioa – Arrotxapeko P-11 finka desjabetzea Rochapea	Gil Hermanos	
216/2023	JDO C-A N° 3	Berandutze interesak birpartzelazio kalte-ordaina ordainketa ARZ-6 Arrosadia	Constr. Andía	
179/2023	JDO C-A N° 1	Lezkairu SLD saldoen itzulketa	Gabriela Propco	26.748,94€
7901/2023	T.S. SALA 3	Kasazio aldaketa Arrotxapeko A-6 xehetasun azterlana	Promociones Ocec S.A.	
254/2023	JDO C-A N° 1	Desjabetzea Txantrea parkea	Isabel Busto Chueca	

Zibilak (desegite zatiezina)

Auzi Zk.	Organo judiziala	Gaia: Lurzatia	Udal Jabetz %	Aurkaria
PO 121/2023	JPI N° 5	Buztintxuriko 15 AE lurzatia	% 42,3068 ondarea	Constr. Andía S.A
PO 130/2023	JPI N° 6	Lezkairuko L31.6 lurzatia	%1,51 aprobetxamendu soberakina	Constr. Andía S.A
PO 210/2023	JPI N° 4	Lezkairuko L31.2 lurzatia	% 6,03 (% 4,45 soberakina eta % 1,58 ondarea)	Constr. Andía S.A
PO 285/2023	JPI N° 9	Buztintxuri 15 BE lurzatia	% 53,06 (ondarea)	Constr. Tellechea
PO 974/2023	JPI N° 6	Arrosadiako A.1.1 lurzatia	% 4,71 (% 4,04 soberakina eta % 0,67 ondarea)	Valentín Domeño S.L.

2.12

Garapen jasangarria eta proiektu estrategikoak

2.12.1

Proiektu estrategikoak eta obrak

Kultur Etxeak

II. Zabalguneko Civivoxa eraikitzea

- Aurrekontua: 2.144.684,93 euro.
- Azalpena: 2023an, II. Zabalguneko Civivoxa eraikitze lanek jarraitu zuten, 2022ko azaroan hasiak.

Ikastetxeak

Kanpoko zurajeak aldatzea Azpilagañako IPn Nicasio Landa HLHIPn eta San Frantzisko IPn

- Aurrekontua: 422.817,56 uro.
- Azalpena: Aipatu ikastetxeetako zurajeak aldatzeko lanak bi sortaren bidez lizitatu ziren. 1. sortako lanak uztailearen 17an hasi eta abenduaren 17an bukatu ziren, gauzatze epea 5 hilekoa izan baitzen. 2. Sortako lanak uztailearen 24an hasi eta uztailearen 31n bukatu ziren.

Haur Eskolak

Donibaneko Haur Eskola Zaharberritzea

- Aurrekontua: 680.000 euro.
- Azalpena: Uztailearen 17an, Donibaneko haur eskola zaharberritzeko lanak hasi ziren, eskola araudira egokitze aldera. Haur Eskolen erakunde autonomoarekin aritu ginen lankidetzan lanen jarraipena egiteko.

Kirol instalazioak

Buztintxuriko kiroldegia eraikitzea

- Aurrekontua: 4.992.431,95 euro.
- Azalpena: 2023an, Buztintxuriko kiroldegia eraikitze lanek jarraitu zuten, 2022ko irailean hasiak.

Berrurbanizazioak

Fuente del Hierro Berdea (1. Faseko 2. Eta 3 eremuak), Europar Batasunak Next Generation EU funtsekin finantzatzutako suspertze, eraldatze eta erresilientzia planaren esparruan

- Aurrekontua: 281.848,43 euro.
- Azalpena: Kontratuaren xedea da egungo urbanizazioa berrantolatzea, honako lan hauek eginez:
 - Euri-lorategi gisa diharduten berdeguneak sortzea Fuente del Hierro kaleak Pedro I.a eta Iturrama kaleekin duen elkarguneko biribilguneetako errepideen artean.
 - Fuente del Hierro kaleko biribilguneen arteko erdibitzailea zabaltzea eta galtzadako erreiak mehartzea.

Iruña eta Burlata Belosoko aldapan barna lotuko dituen oinezkoendako eta bizikletendako ibilbidea, Europar Batasunak Next Generation EU funtsekin finantzatzutako suspertze, eraldatze eta erresilientzia planaren esparruan

- Aurrekontua: 3.655.604,90 euro.
- Azalpena: 2023ko abenduaren 18an, Iruña eta Burlata lotuko dituen oinezkoendako eta bizikletendako ibilbidea egiteko lanak esleitu ziren. Lanak egite aldera, hitzarmena sinatu zen Nafarroako Gobernuaren, Iruñeko Udalaren eta Burlatako Udalaren artean, 2023ko apirilaren 4an. Nafarroako Gobernuak obra guztia finantzatzuko du, dagokion BEZa izan ezik, NEXT GENERATION funtsen bitartez. Obrak

gauzatzeko proiektua Nafarroako Gobernuak egina da. Lanak martxoaren 15ean hasi ziren. Lanak egiten hasi aurreko hilabeteetan, obrek ukitutako jabetza pribatuko lurrei dagozkien desjabetzeak egin ziren.

Etxebizitzak

San Pedro Multzoko 11 eta 12ko etxebizitzak berritzea - Open Lab proiektua

- Aurrekontua: 500.000 euro
- Azalpena: 2023ko ekainaren 16an, San Pedro Multzoko 11 eta 12ko etxebizitzak berritzeko lanak hasi ziren, OPEN LAB Europar Proiektuaren baitan.

Beste Zenbait jarduketa

Harresiak mantentzeko lanak

- Aurrekontua: 300.000 euro.
- Azalpena: 2020ko urritik, Zitudadelako kanpo-harresi guztietan jardun da. Horma-atal eta bastioietako 11.600 m²-ko eta kontraezponda eta errabelinetako 1.585 m²-ko landaredia garbitu da, harlanduetako 230 m² juntura pikatu eta horiek berriz bete dira eta barneko erakusketa aretoetako, guardia-gorputzeko eta poternen aurrealdeko landaredia kendu da.

Zoladura aldatzea Urdanoz multzoko zaldainean

- Aurrekontua: 155.458,69 euro.
- Azalpena: Lizitazioaren xedea da Urdanoz Multzoko hiri-igogailuko zaldaineko zola eta albo-estaldurak aldatzea, udal-teknikarien idatzitako proiektuarekin bat.

2.12.2

Jasangarritasuna

Iruñeko Udaleko Energia-Agentzia

2023an zehar, Agentziak egin duen garapenik garrantzitsuenak izan da 2030erako Energia Trantsizio eta Klima Aldaketarako Estrategia bururaino prestatu eta haren onespenera lantzea (ETEYCC20230). 2021eko irailaren 09ko osoko bilkurak onetsi zuen (5/CU).

Bi jarduketa-ildo operatibo azpimarratzen ahal ditugu 2020an zehar, datozen urteetan ere segida izanen dutenak: jarduketa-ildo nagusi bat, estrategikoa eta hura garatzeko jarduerak eta, bestetik, eta aurrekoarekin erabat lerrotatua, hirian banatutako sorkuntza berriztagarria. Eta hori dena egin da beste zenbait esparrutan garatzen ari zen jarduna eten gabe: hortaz, segitu dute energiari buruzko barne aholkularitza eta herritarrendako aholkularitza ematen, eta parte hartzen, hala Europako proiektuetan nola jendea sentsibilizatzeko hainbat ekitaldi eta jardunalditan; baina beti erabateko koherentzian 2030erako Energia Trantsizio eta Klima Aldaketarako Estrategiarekin.

Jarduera hori egiteko, Agentzian 418.077 euroko aurrekontua bete da (aurrekontuetan jasotako 516.865,76 €-ren aldean). Diru-sarrerak, bestalde, 379.673,45 € izan dira; aurrekontuetako diru-sarreraren aurreikuspena, berriz, 368.027 € zen. Diru-sarrerak datoz Udalaren instalazio fotovoltaiakoek (FV) sortutako energiaren salmentatik, bai eta modalitate honetan legeztatutako FV instalazioetan zuzeneko autokontsumoen bidez aurreztutako energiatic, Europako proiektuek emandako finantzaziotik eta espazio publikoa ibilgailu elektrikoak kargatzeko azpiegiturarako lagatzeko kanonak erakarritako diru-sarreretatik ere.

Energia-transiziorako estrategia

2030erako Energia Trantsizio eta Klima Aldaketarako Estrategia onetsi ondoren (2021eko irailaren 9ko osoko bilkuran onetsia), ahal izan diren ildoak ezartzen jarraitu dute:

Udalaren energia-kudeaketa

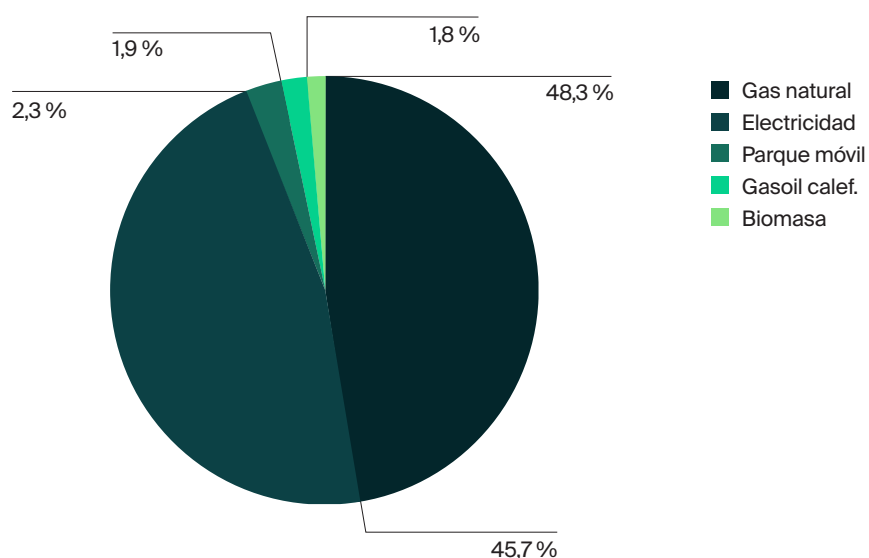
Funtsezkoa da udalaren energia-eragileari buruzko ikuspegi holistikoa izatea. Hori dela eta, Agentziak jarraipena eman dio 2019an hasitako lanari, hau da, datuak bildu ditu eta behar diren bitartekoak garatzen saiatu da eskariaren jarraipen egokia egite-

ko. Hona hemen Udalaren 2021eko energia-eskariaren datuak:

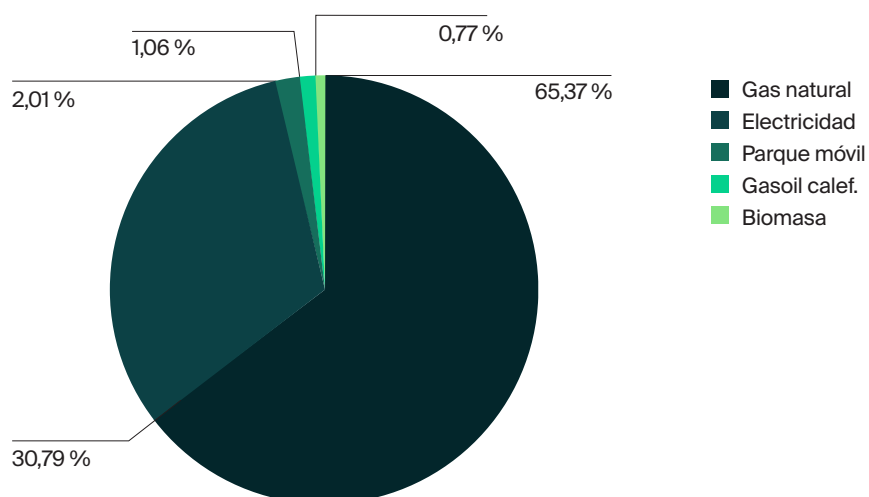
Energia Eskariaren inpaktuak eta Iruñeko Udalaren kostua (2022)

	Energia (kWh)	%	Balioa (€)	%	
Gas naturala	25.392.677	48,34	2.985.097	30,79	0,118 €/kWh
Elektrizitatea	24.002.903	45,70	6.337.043	65,37	0,264 €/kWh
Biomasa	947.007	1,80	74.581	0,77	0,079 €/kWh
Gasolioa	984.178	1,87	103.032	1,06	0,105 €/kWh
Ibilgailu-parkea	1.199.769	2,28	194.807	2,01	0,162 €/kWh
Guztira	56.900.919	100	9.775.779	100	

Udalaren energia-eskaria 2022 (kWh)

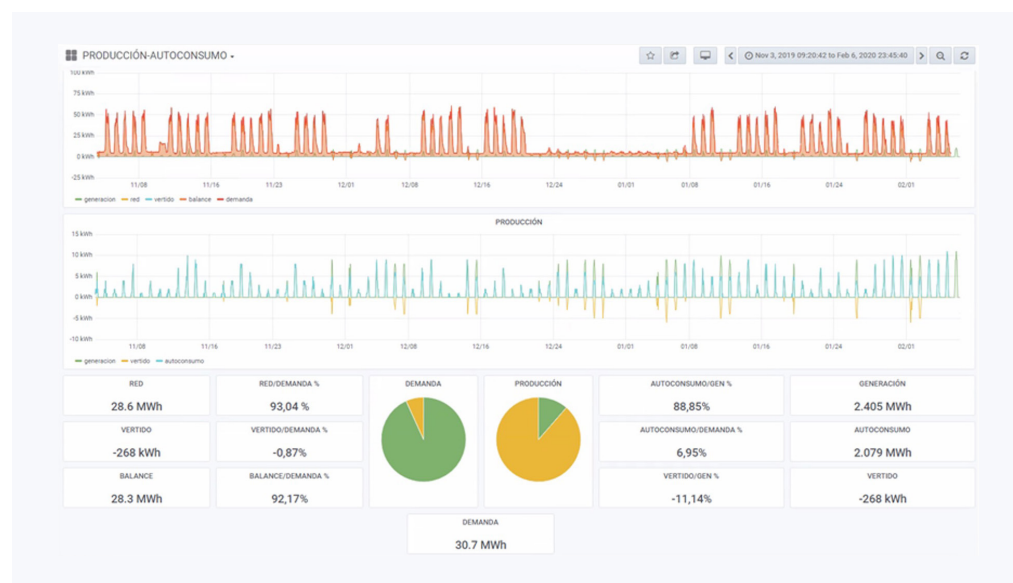
Udalaren energia-eskaria 2022 (€)

Udalak, besteak beste, energia-kontrol eta kudeaketako tresna hauek ditu behar horiek asetzeko:

- Arelsa, Argiteria Publikoaren kontrola.
- TREND Energy Manager, eraikinetarako.
- Eguzkiko instalazio foltovoltaikoak, inbertsore fabrikatzaileen teknologiarekin.

Eta Agentziak, 2023an zehar, iturri horiek guztiak Energia Kudeaketako goi-geruza batean batzeko lanak egiten jarraitu du, bertan konpainia elektrikoaren kontagailu fiskalak ere txertatuta; horrela, Hiria Plataforma sortzeko lehen urratsak eman dira. Hura tresna garrantzitsuenetako bat izanen baita Iruña benetako Smart City bilakatu dadin.

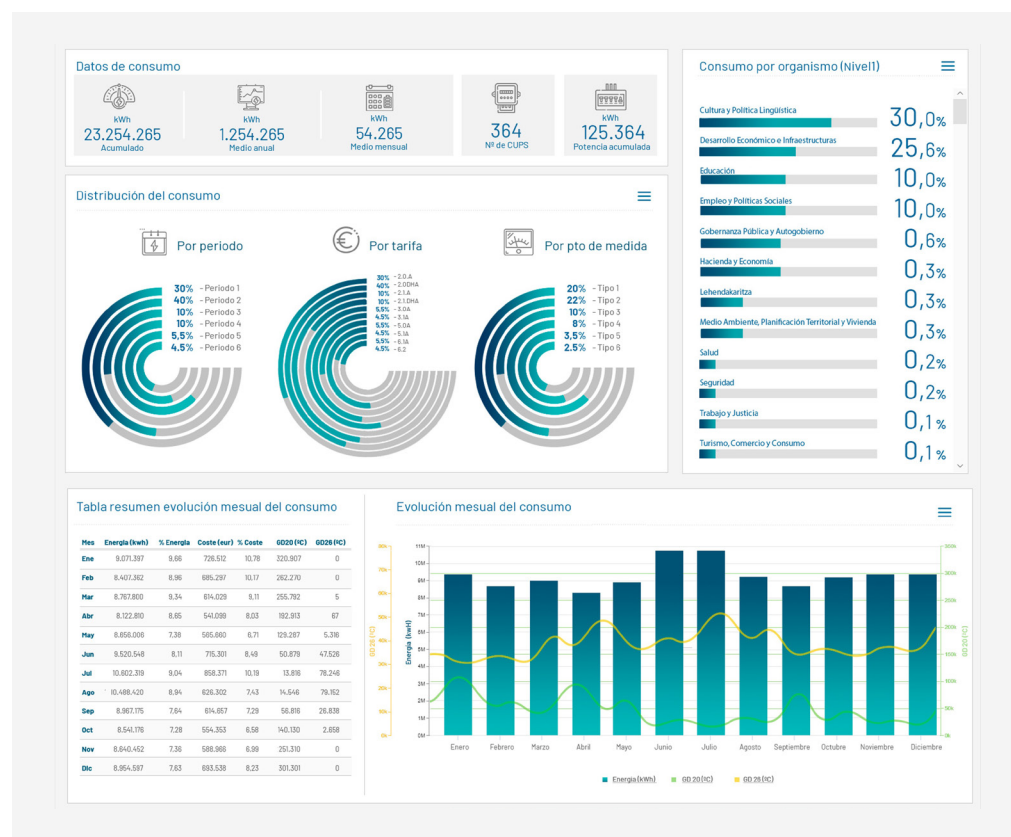

Hiria Plataformaren garapenaren eredua – Autokontsumoko instalazioak

Hiria Plataformaren garapenaren eredua – Eraikinetako elektrizitate-eskaria.

2023an, halaber, jarraipena eman zaio EnerAgen eta Red Eléctrica Españarekin lan egiteari software bat egiteko eta, haren bidez, hiriko datu elektriko guztiak eskuratze, hala barnekoak nola hiriko kontsumitzaile guztien datu estatistikoak.

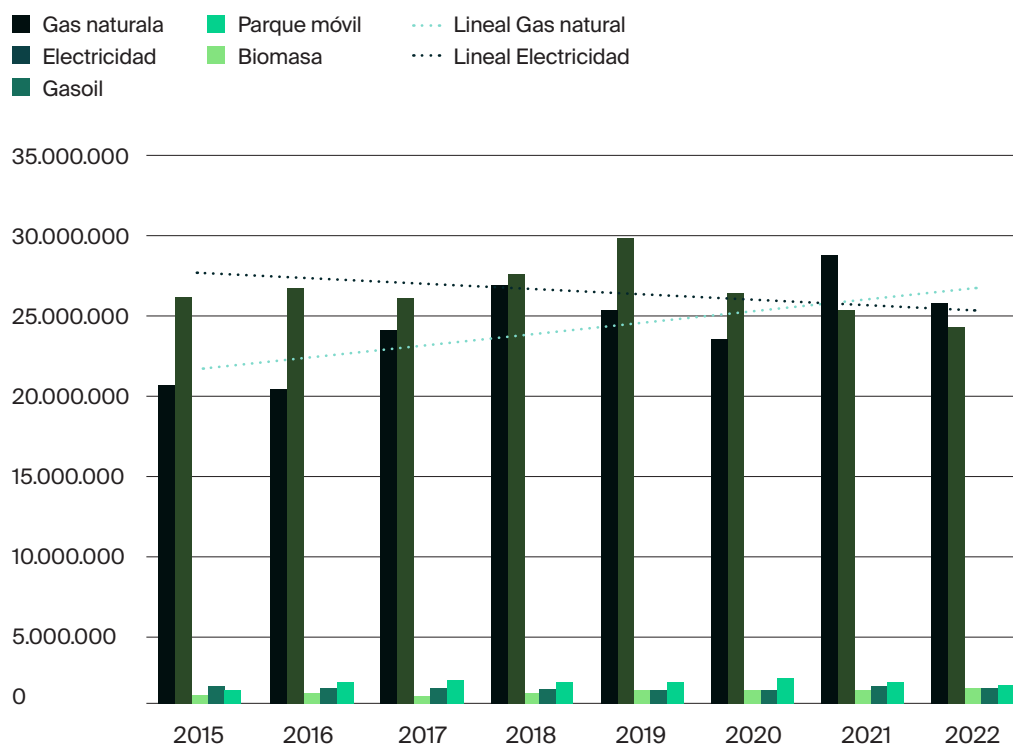
DataHubApp garapen eredua ENERAGEN eta REEkin.

Bilakaera historikoa

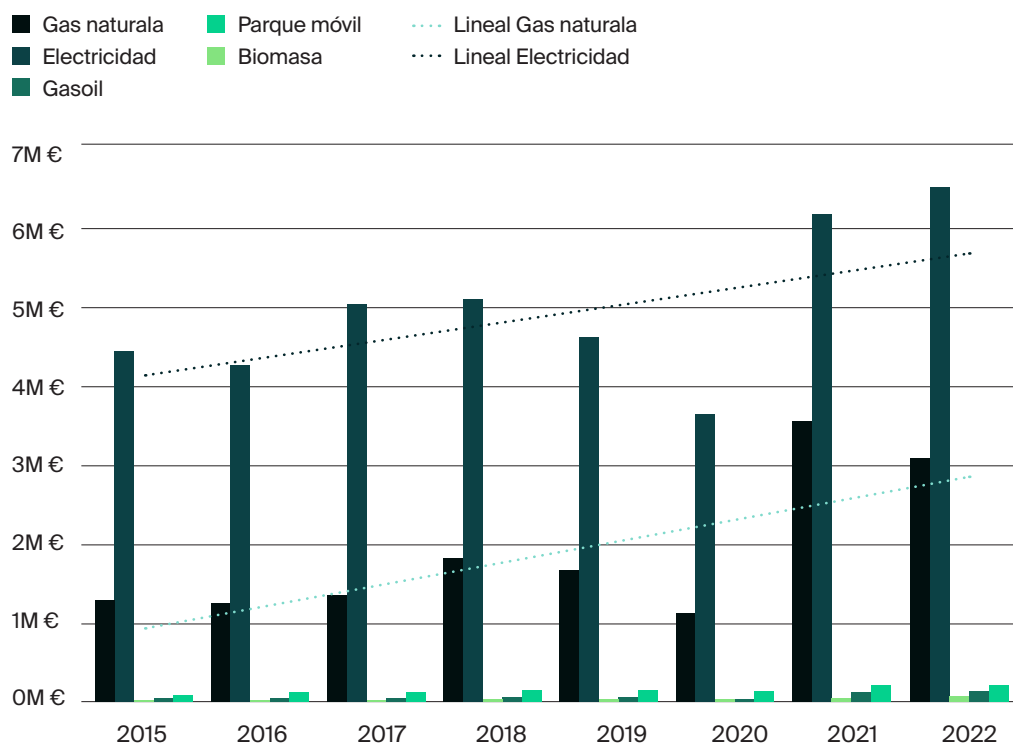
Azterketa historikoan, energia-eskaria murriztu egin da, COVID-19aren ondorioz erabilera batzuk murrizteak eta konfinamenduak eragindako geldialdiaren ondorioz. 2021ean, ordea, azkar berreskuratu da eta, batez ere, energia-prezioen igoera nabarmena gertatu da.

Ondoren, joerak ageri dira, dela eskarian (kWh) goranzko joerarekin (2020ean izan ezik), dela kostuan (€).

Eskariaren bilakaera, energia-iturrien arabera (kWh)

Eskariaren bilakaera, energia-iturrien arabera (€)

Hiriko energia-balantzea

2030erako Energia Trantsizio eta Klima Aldaketarako Estrategiak azaltzen du oso garrantzitsua dela hiriko energia-datuak eta isurien jarraipen egitea. Hona hemen azken urtekoak:

2022 (kWh)	Azken kontsumoa	Industria	Garraioa	Administrazioa eta Gizarte Zerbitzuak	Etxebizitza	Merkataritza eta zerbitzuak	Bestelako erabilerak
Ikatz	7.911.524	7.911.524	-	-	-	-	-
Petrolio- produktuak							
	72.072.063	31.023.353	43.389	-	32.960.118	8.018.059	27.145
Gasolina	279.854.966	-	279.484.251	370.715	-	-	-
Gasolioa	1.741.893.480	35.886.237	1.668.997.348	13.222.663	20.522.314	1.466.774	1.798.144
Fuel-olioa	5.681.345	5.681.345	-	-	-	-	-
Petrolio- kokea	28.223.293	28.223.293	-	-	-	-	-
Gas naturala	1.038.261.721	239.179.692	3.868.384	72.466.102	584.625.667	138.095.956	25.921
Energia berriztagarriak							
	7.379.118	-	-	1.975.206	5.403.912	-	-
Geotermia	1.581.607	-	-	1.581.607	-	-	-
Biomasa	43.753.636	17.578.440	-	947.007	25.228.190	-	-
Biogasa	-	-	-	-	-	-	-
Bioerregaia	103.477.200	-	103.477.200	-	-	-	-
Energia elektrikoa	624.480.798	107.920.855	2.054.067	75.587.177	211.161.101	227.368.314	389.285
Guztira (kWh)	3.954.570.752	473.404.739	2.057.924.639	166.150.476	879.901.301	374.949.103	2.240.494

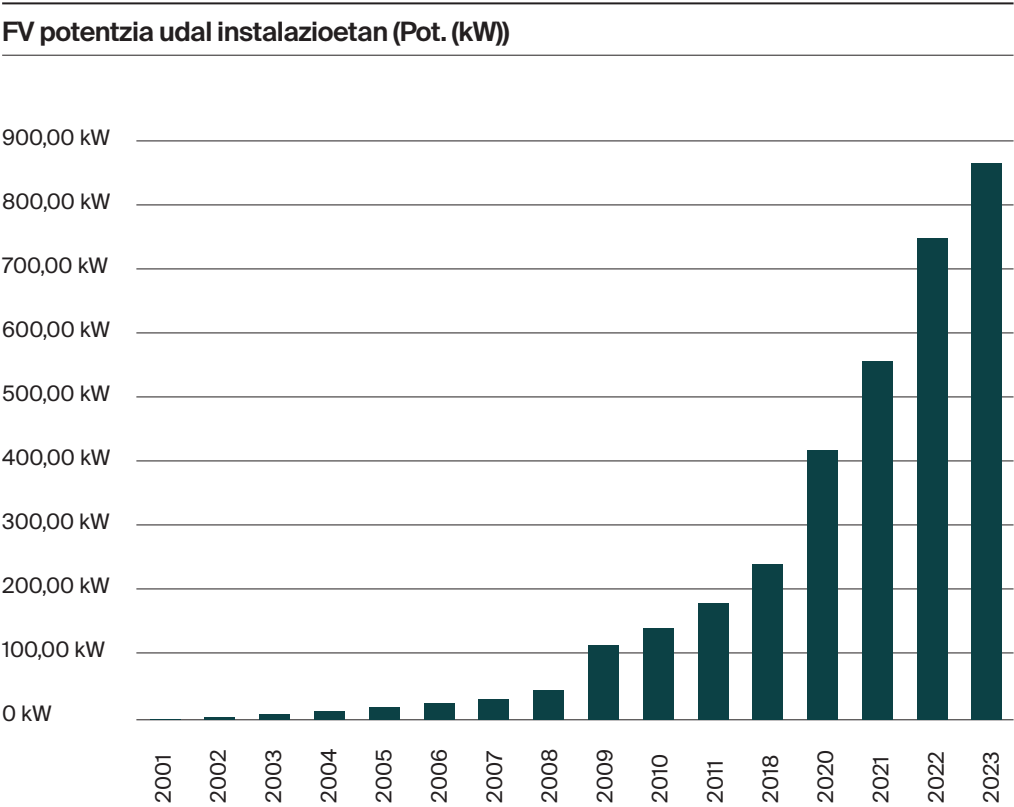
2022 (Tn CO2)	Azken kontsumoa	Industria	Garraioa	Administraz. eta Gizarte Zerbitzuak	Etxebizitza	Merkataritza eta zerbitzuak	Bestelako erabilerak
Ikatz	Kokeria-kokea 3.167	3.167	-	-	-	-	-
Petrolio-produktuak	GLP 15.147	6.520	9	-	6.927	1.685	6
	Gasolina 66.344	-	66.257	88	-	-	-
	Gasolia 443.144	9.710	423.419	3.578	5.553	397	487
	Fuel-olioa 1.653	1.653	-	-	-	-	-
	Petrolio-kokea 11.849	11.849	-	-	-	-	-
Gas naturala	Gas naturala 209.933	48.361	782	14.652	118.209	27.923	5
Energia berriztagarriak	Eguzki-energia termikoa 162	-	-	43	119	-	-
	Geotermia 71	-	-	71	-	-	-
	Biomasa 788	316	-	17	454	-	-
	Biogasa -	-	-	-	-	-	-
	Bioerregaia 26.710	-	26.710	-	-	-	-
Energia elektrikoa	Energia elektrikoa 101.166	17.483	333	12.245	34.208	36.834	63
Guztira (Tn CO2)	Guztira (Tn CO2) 880.134	99.061	517.510	30.695	165.470	66.838	561

2022 (€)		Azken kontsumoa	Industria	Garraioa	Administrazioa eta Gizarte Zerbitzuak	Etxebizitza	Merkataritza eta zerbitzuak	Bestelako erabilerak
Ikatz	Kokeria-kokea	520.838	520.838	-	-	-	-	-
Petrolio-produktuak	GLP	9.720.830	4.184.322	5.852	-	4.445.547	1.081.448	3.661
	Gasolina	55.294.903	-	55.221.655	73.247	-	-	-
	Gasolia	313.839.722	3.606.265	305.802.146	1.607.807	2.495.407	147.398	180.698
	Fuel-olioa	331.859	331.859	-	-	-	-	-
	Petrolio-kokea	7.764.317	7.764.317	-	-	-	-	-
Gas naturala	Gas naturala	93.566.610	20.722.529	405.540	6.278.463	54.516.343	11.641.489	2.246
Energia berriztagarriak	Eguzki-energia termikoa	-	-	-	-	-	-	-
	Geotermia	-	-	-	-	-	-	-
	Biomasa	2.532.669	640.749	-	82.958	1.808.963	-	-
	Biogasa	-	-	-	-	-	-	-
	Bioerregaia	32.423.519	-	32.423.519	-	-	-	-
Energia elektrikoa	Energia elektrikoa	143.952.748	20.786.447	425.155	15.645.185	63.227.968	43.793.013	74.979
Guztira (€)	Guztira (€)	659.948.014 €	58.557.326	394.283.867	23.687.661	126.494.228	56.663.349	261.585

2030erako Energia Trantsizio eta Klima Aldaketarako Estrategiarako diagnosia argitaratu zenetik, Agentziak hiriko energia-balantzea garatzen du urtero, hiriko energia-eskariak energian, ingurumenean eta ekonomian duen eragina ebaluatzeko.

Energia berriztagarriak
Udal-instalazio fotovoltaikoak

Iruñeko Udaleko Energia Agentziak udal-eraikinetako instalazioen jarraipen teknikoa egiten du hiler, funtzionamendu egokia dutela ziurtatzeko. Jarraipena egitean, mantentze-lan batzuk egiten dira, akatsak eta matxurak konpontzeko inbertsoreetan, panel didaktikoetan, fusible-kutxetan edo panel fotovoltaikoetan.

2001etik, kontratazio-modalitate honekin edo harekin, legeztatu diren 36 instalazio horiei esker, zuzenean saltzen da energia merkatu elektrikoan, energia berriztagarriendako hobariekin edo gabe, eta bestetik, zuzenean murrizten da udal faktura autokontsumorako modalitateen bidez. Gainera, aldaketak egiten joan gara gure instalazioetako aldagai ekonomikoa optimizatzeko.

Udal instalazioetako datuak				
Modalitatea	Potentzia	%	Unitatea	%
Salmenta hobariduna	114 kWn	13 %	21	55 %
Salmenta merkatura	3,3 kWn	1 %	1	3 %
Autokontsumoa konpentsazioa	731 kWn	1 %	1	3 %
Autokontsumoa soberakinik habe	0 kWn	0 %	0	0 %
Guztira	849 kWn		38	

Instalazio horiek 500.933 kWh-ko energia sortu dute 2023an zehar (kontuan harturik instalatu diren azkenek ez dute urte osoan jardun).

Sorkuntza horrek diru-sarrera handia eragiteaz gain, udal horniduren energia-fakturen kostuak murriztu ditu nabarmen. Lehen kasuan, sarera saltzen da, hala hobaria jasotzen duten instalazioetan nola jasotzen ez dituztenetan, eta horrek 57.740,00€-ko diru-sarrera ekarri dio udal-kutxari.

Bestalde, autokontsumorako instalazioek 168.573,62 € inguruko aurrezkoa eragin dute elektrizitatearen fakturretan, zuzenean autokontsumitu den energiari esker, hau da, instalazioek sortutako energiaren % 90 baino gehiago eta, hein batean, soberako energiaren konpentsazioagatik. Energiak 2023 guztian prezio handi-handia izateak eragin du hori.

Termino ekonomikoetan, honako balio hauek ditugu (denak zergarik gabe):

Sarrera saldutako energia hobadiruna = 0,36€ / kWh inguru				
ISF PREFO 2023	161.117 kWh	57.740€	0,3584€/Kwh	Behin-behinekoa
ISF PREFO 2022	142.794 kWh	63.343€	0.4436€/kWh	Behin betikoa
ISF PREFO 2021	134.706 kWh	59.907 €	0,4447€/kWh	Behin betikoa
ISF PREFO 2020	139.814 kWh	54.641€	0,3908€/kWh	Behin betikoa
ISF PREFO 2019	156.506 kWh	59.715 €	0,3816€/kWh	Behin betikoa
ISF PREFO 2018	143.788 kWh	58.953 €	0,4094€/kWh	Behin betikoa
ISF PREFO 2017	157.949 kWh	60.176 €	0,3798€/kWh	Behin betikoa
ISF PREFO 2026	141.336 kWh	59.940 €	0,4234 €/kWh	Behin betikoa

Energia berriztagarriak erabiltzen dituzten udal-instalazioak

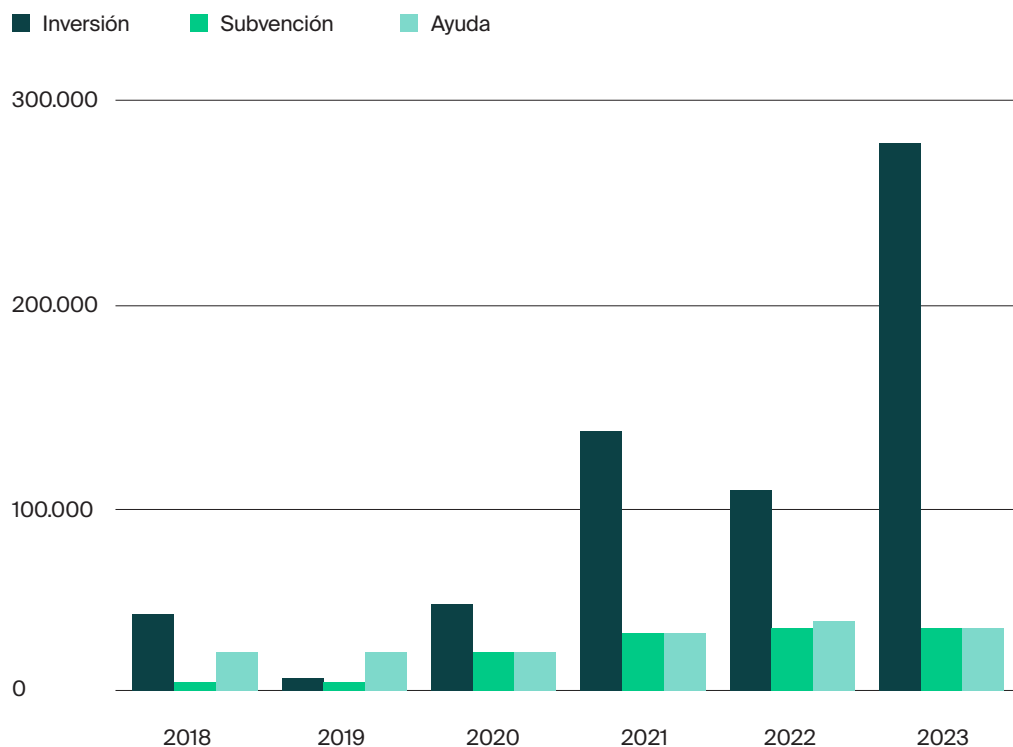
Eguzki-energiaren bestelako erabilerak sustatze aldera, Iruñeko Udalak eguzki-instalazio batzuk sustatu ditu ur bero sanitarioa (UBS) berotzeko, baina ez da instalazio berririk izan 2023an. Eguzki-instalazio termikoak bereziki dira eraginkorrak kiroldegietan ekonomiaren ikuspuntutik, eta erregaia aurrezten dute ur beroa sortzeko.

Hainbat energia berriztagarri mota sustatze aldera, Iruñeko Udalak biomasako 3 instalazio ditu Sanduzelaiko kirol-hiriaren (Aquavox), Buztintxuri Haur Eskolaren eta Trinitariosko harrera-zentroaren klimatizaziorako.

Laguntzak autokontsumoko instalazioetarako

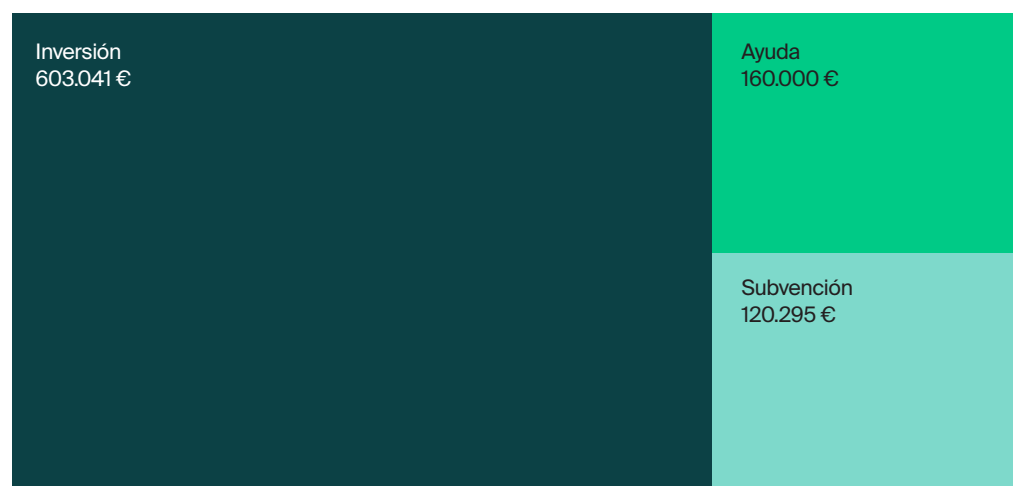
Bere instalazioez gain, Udalak autokontsumoaren garapena sustatu du 2018tik bere laguntza-lerroaren bidez; lagundu du, beraz, horrelako instalazioek 2023an izan duten aurrerapen argian. 30.000 € banatzeko dituela, 2023 honetan, eskura diren laguntzen % 100 eman dira.

Laguntzak autokontsumoko instalazioetarako, eskura daudenak eta emandakoak

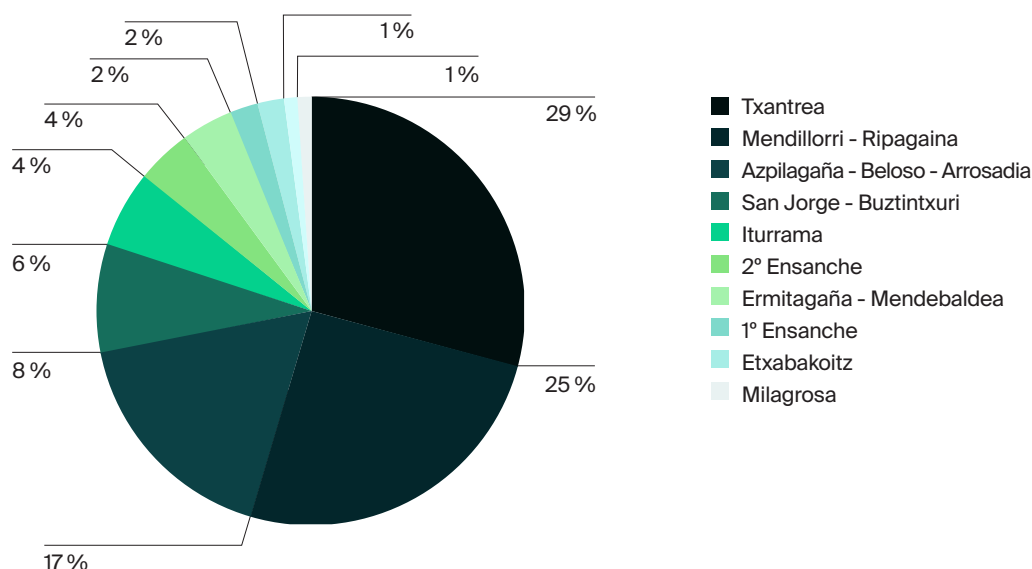
Orain arte emandako laguntzek (160.295 €) 603.041 €-ko inbertsio pribatua eragin dute hirian; hau da, halako 5 inguru.

Emandako laguntzen eta eragindako inbertsioaren arteko lotura

Lehen urteotan diruz lagundutako instalazioak banakako instalazioak ezartzeko aukera duten auzoetan banatu dira, hau da, familiabakarreko etxebizitzetan eta/edo altuera apalekoetan. Gehienak Txantrean eta Mendillorin-Erripagañan. 2002 honetan, ordea, auzo motak nabarmen aldatu dira eta autokontsumo partekatutako instalazio ugari agertu dira.

Laguntzen banaketa auzoz auzo

Udal ordenantza berria

2023an zehar, bi pauso garrantzitsu eman dira sorkuntza berriztagarriko instalazio ugari hirian ezartzea errazteko, Agentziak araudi-garapena landu baitu, bai eta hobarien aplikazioaren gauzapena ere:

- Obra-lizentzia lortzeko betebeharra ezabatzea. Gaur egun, zilegi da autokontsumorako instalazioak garatzea, obra-lizentziaren ebazpenaren zain egon behar izan gabe.
- Lizentzia-kostuak murriztea. Hala gauzatzen den unean, lizentzia-kostuak % 95 murriztuz, nola etxeko ondasun higiezinaren gaineko zerga % 50era arte murriztuz. Horra hor horrelako instalazioak garatzeko ematen diren abantaila ekonomikoak.

IBIrenn hobariak izapidetze aldera, Energia Agentziari txosten tekniko bat egiteko eskatu zaio, instalazioak behar bezala legeztatuta daudela eta baldintzak betetzen dituztela egiaztatzeko. Bestalde, Iruñeko bizilagunen jabekide-erkidegoetako autokontsumo kolektiboen gorakadak hobaria jasotzeko eskubidea duten higiezinaren zerrenda zabal-zabala eragin du, bai eta lan-karga handia ere, bai Energia Agentziarentzat, bai zergen atalarentzat:

FV Instalazioaren helbidea	Tipologia	P (kW)	Pp (kWp)
Gorraiz kontzejuaren kalea 1, 31016 - Iruña (Nafarroa)	Banakoa		
Kaiko kalea 55, BS 31012 - Iruña (Nafarroa)	Banakoa		
Kaiko kalea 45, BS 31012 - Iruña (Nafarroa)	Banakoa		
Kaiko kalea 47, BS 31012 - Iruña (Nafarroa)	Banakoal		
Itza Zendearen kalea 5, BS 31015 - Iruña (Nafarroa)	Banakoa		
Kaiko kalea 61, BS 31012 - Iruña (Nafarroa)	Banakoa		
San Kristobal kalea 32, 1. 31015 - Iruña (Nafarroa)	Banakoa		
Katalunia kalea 20, 1. A 31006 - Iruña (Nafarroa)	Kolektiboa	10	11,25
Juan de Tarazona kalea 89, 31015 - Iruña (Nafarroa)	Banakoa		
Gipuzkoako etorbidea 40, 1. 21 31012 - Iruña (Nafarroa)	Kolektiboa		
Berriobeiti kalea 7	Banakoa	2	1,82
Katalunia kalea 20, 1. D 31006 - Iruña (Nafarroa)	Kolektiboa	10	11,25
Katalunia kalea 20, 2. C 31006 - Iruña (Nafarroa)	Kolektiboa	10	11,25
Katalunia kalea 20, 4. A 31006 - Iruña (Nafarroa)	Kolektiboa	10	11,25
Katalunia kalea 20, 6. B 31006 - Iruña (Nafarroa)	Kolektiboa	10	11,25
Katalunia kalea 20, 8. A 31006 - Iruña (Nafarroa)	Kolektiboa	10	11,25
Katalunia kalea 20, 8. B 31006 - Iruña (Nafarroa)	Kolektiboa	10	11,25
Katalunia kalea 20, 9. B 31006 - Iruña (Nafarroa)	Kolektiboa	10	11,25
Katalunia kalea 20, 7. C 31006 - Iruña (Nafarroa)	Kolektiboa	10	11,25
Katalunia kalea 20, 9. C 31006 - Iruña (Nafarroa)	Kolektiboa	10	11,25
Katalunia kalea 20, 4. B 31006 - Iruña (Nafarroa)	Kolektiboa	10	11,25
Itza Zendearen kalea 29, 1.	Banakoa		
Bernardino Tirapu zeharkalea 12, 5. H	Kolektiboa	17	21,385
Eguesibar kalea 24, Behe Solairua A	Kolektiboa	36	42,77
Bernardino Tirapu zeharkalea 12, 1. F	Kolektiboa	17	21,385
Bernardino Tirapu zeharkalea 12, 3. B	Kolektiboa	17	21,385
Bernardino Tirapu zeharkalea 12, 5. D	Kolektiboa	17	21,385
Joaquín Imaz Martinez kalea 1, 5. B	Kolektiboa	15	14,56
Eguesibar kalea Portal 22, 2. D	Kolektiboa	36	42,77
Joaquín Imaz Martinez kalea 3, 2. B	Kolektiboa	15	14,56
Eguesibar kalea 22, 4. A	Kolektiboa	36	42,77
Eguesibar kalea 24, 2. A	Kolektiboa	36	42,77
Joaquin Martinez Imaz kalea 3, 2. A	Kolektiboa	15	14,56

Joaquin Martinez Imaz kalea 3, Atikoa A	Kolektiboa	15	14,56
Bernardino Tirapu zeharkalea 12, 4. D	Kolektiboa	17	21,385
Joaquin Martinez Imaz kalea 1, 4. B	Kolektiboa	15	14,56
Bernardino Tirapu zeharkalea 12, 4. G	Kolektiboa	17	21,385
Joaquin Martinez Imaz kalea 3, 1. A	Kolektiboa	15	14,56
Bernardino Tirapu zeharkalea 12, 1. A	Kolektiboa	17	21,385
Bernardino Tirapu zeharkalea 12, 1. D	Kolektiboa	17	21,385
Bernardino Tirapu zeharkalea 12, 4. B	Kolektiboa	17	21,385
Aritz Doktoarearen kalea 3, 2. A	Kolektiboa	15	14,56
Eguesibar kalea 24, 5. A	Kolektiboa	36	42,77
Bernardino Tirapu zeharkalea 12, 5. I	Kolektiboa	17	21,385
Eguesibar kalea 24, 1. D	Kolektiboa	36	42,77
Eguesibar kalea 24, 4. B	Kolektiboa	36	42,77
Eguesibar kalea 22, 4. D	Kolektiboa	36	42,77
Eguesibar kalea 24, 3. C	Kolektiboa	36	42,77
Bernardino Tirapu zeharkalea 12, 1. G	Kolektiboa	17	21,385
Aritz Doktoarearen kalea 3, 5. B	Kolektiboa	15	14,56
Bernardino Tirapu zeharkalea 2, 5. B	Kolektiboa	17	21,385
Bernardino Tirapu zeharkalea 12, 2. H 31014	Kolektiboa	17	21,385
Aritz Doktoarearen kalea 1, 1º A 31006 - Iruña (Nafarroa)	Kolektiboa	15	14,56
Bernardino Tirapu zeharkalea 12, 2. E 31014	Kolektiboa	17	21,385
Aritz Doktoarearen kalea 1, 5. A	Kolektiboa	15	14,56
Aritz Doktoarearen kalea 3, Bj. B	Kolektiboa	15	14,56
Joaquin Martinez Imaz kalea 1, 3. B	Kolektiboa	15	14,56
Joaquin Martinez Imaz kalea 5, 8. A	Kolektiboa	15	14,56
Joaquin Martinez Imaz kalea 3, 3. A 31006	Kolektiboa	15	14,56
Joaquin Martinez Imaz kalea 3, 5. A 31006	Kolektiboa	15	14,56
Eguesibar kalea 24, 4. C 31004 - Iruña (Nafarroa)	Kolektiboa	36	42,77
Eguesibar kalea 24, 5. C 31006 - Iruña (Nafarroa)	Kolektiboa	36	42,77
Katalunia kalea 20, 9. A 31006 - Iruña (Nafarroa)	Kolektiboa	10	11,25
Eguesibar kalea 22, Behe Solailura A 31006	Kolektiboa	36	42,77
Juan de Tarazona kalea 91, 1. Eskuin 31015	Kolektiboa	4,5	

Hiriko energia-komunitateak

2023an zehar, 2030erako Energia Trantsizio eta Klima Aldaketarako Estrategia ezartzen jarraitu da. Lan handia egin da zehazteko nola garatu hiriko energia berriztagarriak olde handian. Horretarako, tresna gakoetako bat energia-komunitateak izanen dira. Ildo horretan, ikuspegi estrategiko batetik lan egin da, Europako European City Facility proiektua eta Open Lab (H2020) ekimena garatuta, bai eta, EBko LIFE PLAN4CET programari dagokionez, guk parte hartutako proposamenak ere. Ikuspegi estrategiko hori osatzen aldera, Iruñeko auzoetan sortu eta sortze prozesuan diren energia-komunitateekin lanean jarraitu dugu jarraitu dugu lanean.

Mendillorriko Energia Komunitatea (Kemendi) izan zen hirian lehena osatzen 2022aren amaieran eta, 2023ko lehen hilabeteetan, elkarte gisa eratu eta bazkideak hartzen hasi zen. 2023 bukaeran, Kemendik 137 ditu.

Horrez gain, El Lago-Mendigoiti Ikastetxe Publikoan eguzki-instalazioak sortzen duen energia fotovoltaikoa banatzeko akordioa ere zehaztu zen, eta energia-komunitateko kideen artean banatuko da.

Arrotxapea auzoak 2023ko urtarrian jaso zituen energia-komunitatea sortzeko prestakuntza-saioak; handik hilabete batzuetara, elkarte gisa eratu eta, azaroan, herritarrei aurrekeztu zitzaion.

Ermitagaña eta Mendebalde auzoetako energia-komunitateari dagokionez, 2023ko maiatzean prestakuntza-saioak egin ziren Nafarroako liburutegian, huraxe sortze aldera. Irailean eta urrian, energia-komunitatea eratze bilerak egin ziren talde eragilearekin eta, abenduan, batzar eratzailea sortu eta elkarleen erregistroan inskribatzeko eskaera egin zen.

2023an, 3 energia-komunitate daude sortuta, eta Energia Agentziak haien eraketan parte hartu du. Agentziaren helburua Iruñeko auzo bakoitzean energia-komunitate bat sortzea da.

Beste batzuk

Cardenal Ilundáingo eguzki-aparkalekua hiriko instalazio fotovoltaiikorik handiena da, 2.700 panel fotovoltaiiko baino gehiago baititu.

2023ko urrian, aparkalekua ireki zen, hiru astean itxita egon baitzen eguzki-panelen instalazioa osatzeko. Instalazio fotovoltaiakoak 1,1 MW-ko potentzia dauka, hau da, orain arte potentzia handiena zuenak (autobus geltokiko 100 kWko instalazioa) baino hamar aldiz potentzia handiagoa dauka.

Instalazio fotovoltaiakoaren estalkiaren galiboaren altuera hiru metrotik gorakoa da, eta, beraz, autoak zein furgonetak eta ibilgailu industrialak aparkatzen ahal dira.

Cardenal Ilundain HLHIPren ondoko udal-lurzatian dagoen eguzki-aparkaleku horren administrazio-emakida -aparkalekuaren erabilerarekin bateragarria den energia fotovoltaikoa ekoizteko planta bat instalatu, kudeatu eta ustiatzeko- Sunstroom Engineering SL eta Sunstroom Engineering Nederland BV enpresek osatutako Parking Eguzki ABEEari adjudikatu zitzaion. Emakidak 20 urteko indarraldia du, eta 2042ko irailean amaituko da. Parking Eguzki ABEEak honako hau ordaindu beharko du: kanon finko bat, 2.000 eurokoa urteko, gehi zati aldakor bat, energia saltzearen bidez eskuratutako diru-sarreraren % 1,50ekoa.

Eguzki-aparkalekuan 240 plaza daude eta 5.500 metro karratuko azalera du. Plaza guztietatik, 8 mugikortasun murriztua dutenendako dira; beste 16 ibilgailu elektrikoak kargatzeko erreserbatuta daude eta laster aktibatuko dira. Estalkiaz gain, obrak eremua berrurbanizatzeko, aparkalekua erabat asfaltatzeko, aparkatzeko tokiak eta zirkulazio erreak mugatzeko eta artifizialki argiztatzeko sistema bat jartzeko baliatu dira, besteak beste.

Instalazio fotovoltaikoak sortzen duen energia kudeatzeko, transformazio gune berri bat eraiki da, eta aurrez zegoenari konektatu zaio 250 metroko kanalizazio baten bidez. Eguzki-aparkaleku hori hiriko lehena da eta Go Green Iruña Estrategiaren parte da. Estrategia horrek Udala klima-aldaketaren aurka borrokatzeko egiten ari den jarduketak biltzen ditu.

Mugikortasun elektrikoa

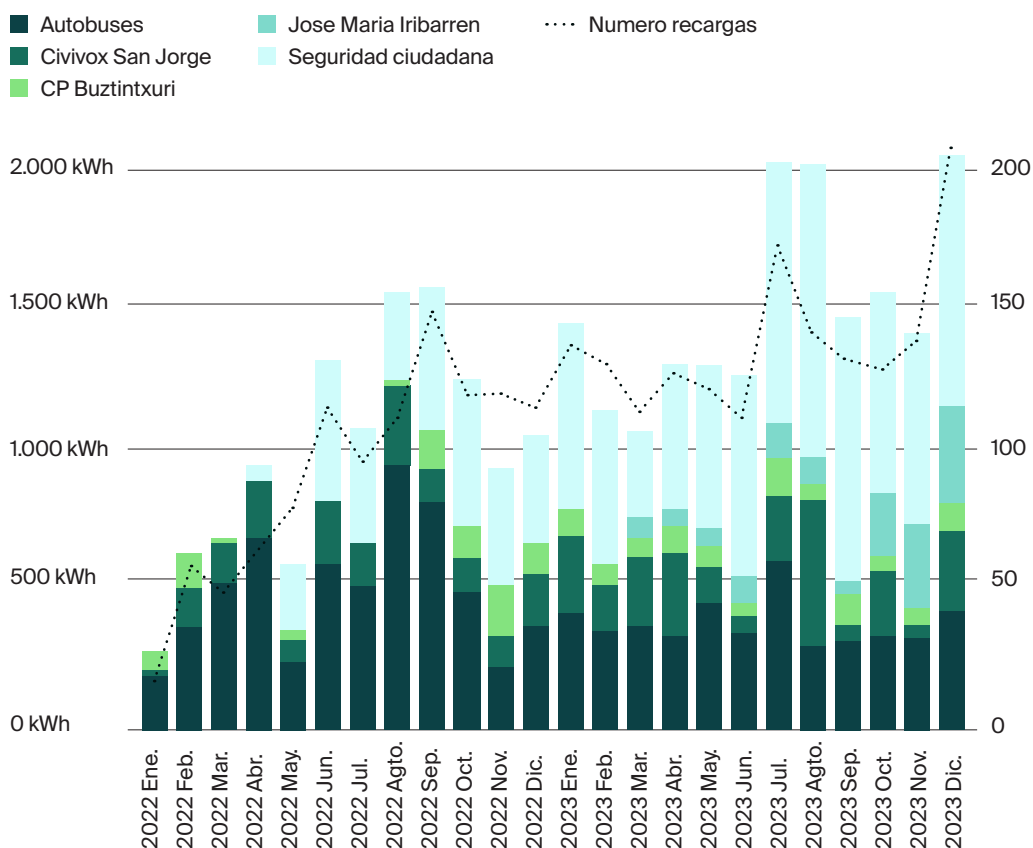
2021etik hona, Mugikortasun Zerbitzuarekin elkarlanean, lanean aritu gara udal gu-
neak lagatzeko, karga azkarreko eta erdi azkarreko 20 gune ezarri eta kudeatzeko, bai
eta udal jabetzako beste 3 kargagune ere.

2023 hasieran, VILALTA emakidunaren 20 kargaguneak ezarri dira, eta jarraipen eta
kontrol lanak egin dira kontratua betetzen den eta emakidan ezarritako kanona fak-
turatzen den jakiteko.

3 udal kargagunez gain, beste bat jarri zen Herritarren Segurtasunerako eraikinaren
ondoan, Udaltzaingoarean ibilgailu elektrikoak kargatzeko.

Honako grafiko honetan, 2023ko abendura arte izandako kargen bilakaera ageri da
hilez hil:

Total kWh consumidos y número de recargas al mes

Kargaguneen zerrenda, Iruñeko Udalaren emakida eta jabetza

Izena	Kudeatzailea	Potentzia (kW)
620 - Iruña - PDR004_AUTOBUSAK_R	Iruña	72
628 - Iruña - PDR006_IP_BUZTINTXURI_SR	Iruña	44
629 - Iruña - PDR005_CVX_SANDUZELAI_SR	Iruña	44
838 - Iruña - PDR011 - OSPITALEAK_R	Pamplona EVcharge	72
839 - Iruña - PDR012 - OSPITALEAK_SR	Pamplona EVcharge	44
842 - Iruña - PDR007 - EZKABA_R	Pamplona EVcharge	72
843 - Iruña - PDR018 - PAULINO CABALLERO_SR	Pamplona EVcharge	44
847 - Iruña - PDR008 - VILLAFRANCA_SR	Pamplona EVcharge	44
848 - Iruña - PDR009 - ERRIPAGAÑA_R	Pamplona EVcharge	72
849 - Iruña - PDR010 - SADAR_R	Pamplona EVcharge	72
850 - Iruña - PDR013 - OLIVA MONASTERIOA_R	Pamplona EVcharge	72
851 - Iruña - PDR014 - OLIVA MONASTERIOA_SR	Pamplona EVcharge	44
852 - Iruña - PDR015 - RENFE_R	Pamplona EVcharge	72
853 - Iruña - PDR016 - RENFE_SR	Pamplona EVcharge	44
854 - Iruña - PDR017 - NAFARROAKO BLANKA_SR	Pamplona EVcharge	44
855 - Iruña - PDR019 - GALIZIA ETORB._SR Der	Pamplona EVcharge	44
856 - Iruña - PDR020 - GALIZIA ETORB._SR Izq	Pamplona EVcharge	44
857 - Iruña - PDR021 - ENEKO ARITZA_SR	Pamplona EVcharge	44
858 - Iruña - PDR022 - ANELIER PASALEKUA_SR Der	Pamplona EVcharge	44
859 - Iruña - PDR023 - ANELIER PASALEKUA_SR Izq	Pamplona EVcharge	44
6088 - Iruña - PDR001 - ERMITAGAÑA_SR	Pamplona EVcharge	44
6089 - Iruña - PDR002 - SAN IGNAZIO_SR	Pamplona EVcharge	44
6090 - Iruña - PDR003 - EZKIROTZ_SR	Pamplona EVcharge	44

Aholkularitza / sensibilizazioa**Barnera begira**

2023an zehar, jarduera mota horiek eboluzionatzen joan dira, **Energiaren Udal Kudeaketa Integrala** izatea espero dena izan dadin. Iruñeko Udaleko Energia Agentziak energiaren arloan gehien inplikaturik dauden uda alorrekin dihardu lankidetzan, eta, ahal den neurrian, alor, erakunde autonomo eta udal-enpresei laguntzen die energia-gaietan.

Energia mahaia

2022an ere mahaia geldirik egon da, Hiri Kontserbazioko alorrak jarraipenik eman ez diolako. Hiri Kontserbazioko, Argiteriako, Eraikinetako eta Agentziako zerbitzuen arteko barne-mahai teknika eta zeharkakoa da. Funtsezkotzat jotzen da udalaren eraginkortasun energetikorantz jotzeko eta hornidura publikoen eraginkortasuna hobetzeko.

Helburua da egiten ari diren lanak, xedeak eta sor daitezkeen eragozpenak bateratzea. Asmoa da, baita ere, ikuspuntuak eta ezagutzak partekatzea, zerbitzuen arteko elkarre-raginak egoki denean sustatzea, halako moduz non udal-administrazioaren koordina-zioa eta eraginkortasuna hobetuko baitira Energia kudeatu eta planifikatzeko.

Energia-azterlanak eta aholkularitza

Energia-azterlanek helburu dute, batetik, instalazioaren ekiporik adierazgarrie-n egoera zein den eta zer kontsumitzen duten jakitea, eta, bestetik, lortzea ene-gia-kontsumoa izan dadila jardueraren premiak betetzeko behar den txikiena, horre-la ere CO₂ isuriak zein kostu operatiboak murriztuko baitira.

Esan beharra dago lan-esparru horren parte batez behintzat “Udal-eraikinen man-tenantze-lanak eta energia-zerbitzuak” izeneko kontratua arduratzen dela (Hiri Kont-serbazioaren kontrolpean), eta U.T.E EULEN-ODF enpresak ematen duela zerbitzu hori. Horrenbestez, energia-azterlanak edo haiei lotutako beste edozein argibide zer-bitzu horren bidez ere eskuratu daitezke.

2022an, honako entitate eta lan hauekin aritu gara lankidetzan:

- Gayarre Antzokia Energia elektrikoa kontratatzeko aholkularitza eta aldaketa kon-tratu-baldintzetan.
- ComIruña. Horniduren kontratu-baldintzak berrikustea.
- Kirolak. Instalazioen analisia eta berariazko aholkularitza proposamen jakin bat-zuetan:
 - ESE auditoria.
 - Enpresa hornitzaileen, mantentzaileen eta energia-zerbitzu berrien plegua.
 - ESE Aurrezki Analisiak.
- Gizarte Ekintza Aholkularitza energetikoaren inguruko lana eta inkestak egitea ECODES eta EPAH (Energy Poverty Advisory Hub) enpresekin, Iruñeko hirian po-brezia energetikoari buruzko azterlana egiteko.
- Mugikortasuna. Udal eraikinei lotutako kargaguneen azpiegitura abian jarri eta kudeatzea.
- Bulego Estrategikoa. Europako proiektu onetsiak kudeatzen laguntzea eta propo-samen berriak zehaztea, hala nola LIFE programari lotutakoak.
- Proiektu Estrategikoak. Exekuzio-proiektuak idazten laguntzea, zero ener-gia-kontsumoaren, berriztagarriak txertatzearen eta energia-kudeaketaren ikus-puntutik abiatuta; Buztintxuriko kiroldegia eta Zabalguneako Civivoxa egiteko obretan lagundu da.
- Hirigintza Gerentzia Hornidura elektrikoa optimizatzea: tarifei buruzko aholkula-ritza, kontratazioa eta kontsumoa optimizatzea kondentsadoreen baterien bidez:
 - Aurten ere ekarpenak egin zaizkio Arrosadiko HJPBri.
- Turismoa. SF360 proposamenaren idazketan lagundu da NGEUtik datozen funt-sak eskatzeko.
- Kultura Aktiboki parte hartu da Ekitaldi Jasangarriak Iruñean garatzeko proiek-tuan, Zitudela Jasangarria proiektu pilotuaren bidez.

- MercaIruña. Erakundeari analisia egiten eta proposamenak zehazten lagundu zaio instalazioetan autokontsumorako tresneria garatzeko, baita ibilgailu elektrikoa kargatzeko guneak ere.

Tokiko Agenda 21

Ohikoa izaten ari denez, bi alorrak elkarrekin egiten ari diren lana funtsezkoa da eta, 2030erako Energia Trantsizio eta Klima Aldaketarako Estrategiaren bidez, aukera ematen du halako ikuspegi bat izateko Klima Aldaketa arintzeko eta hartara egokitzeko, bai udalerako, bai hiri osorako.

Aurten, gainera, berezko kartelak egin dira Hiriko Drainatze Sistemetarako.

Laguntza publikoen kudeaketa

Energia Agentziak energia-esparruaz bezainbatean dituen ezagutzez baliatuta, laguntzak kudeatzen ditu, hala bereak nola beste udal-alorrenak, eskualde zein estatu mailetan eskuragarri dauden baliabide ekonomikoak lortze aldera.

Kanpora begira

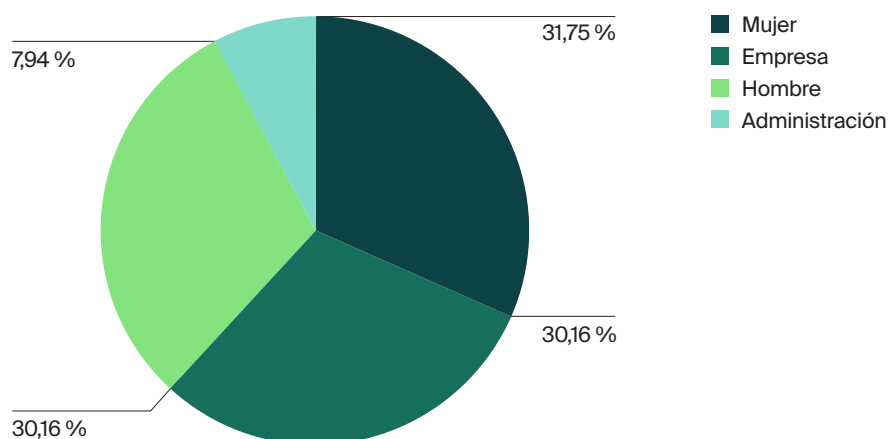
Iruñeko Udaleko Energia Agentzia erreferentziazko aholku-emailea da hiriko herriarrentzat eta enpresentzat. Hortaz, halako kontsultak jasotzen ditu.

Herritarrendako aholkularitza

Energia Agentziak jendaurreko lana egiten du lanegunetan, 08:30etik 14:30era. Hona, jarraian, Zerbitzuan, 2023. urtean, jasotako kontsultei dagozkien datu nagusiak, baldintza ezberdinen arabera sailkatuta.

- Kontsulta egiten dutenen profila. Kontsulten % 60 baino gehiago partikularrek egiten dituzte (% 30 gizonak eta % 30 emakumeak), eta gainerako % 30, enpresek.

Kontsulta egiten duten agenteen profila (gizon-emakumeak partikularren kontsultak dira)

- Tipo de Consulta. Más de la mitad de las consultas han sido realizadas a tenor de la publicación de las ayudas municipales al autoconsumo, y también a otro tipo de ayudas estatales y/o regionales. El siguiente tema por importancia (y muy relacionado con el anterior) son las posibilidades de las energías renovables en la ciudad.

Kontsulta motak

Subvenciones	Autoconsumo energético		Factura luz	
	Climatización	Constr.	Instal.	Otros
	E. renovables	VE/ Carsharing		Autoconsu. Certificado energético

Arrotxapeko energia informazioko bulegoa

Arrotxapeko Energia Informazioko Bulegoa 2022ko martxoan ireki zen Ingurumen Hezkuntzako Museoan. Iruñeko Udalak oPEN Lab Europako proiektuaren esparruan gauzatu duen ekimenetako bat da. Proposamen horrek energia jasangarriaren arloan errepikagarriak eta komertzialki bideragarriak diren soluzio-paketeak identifikatzea du xede.

Espazio espezializatu horrek argiaren eta gasaren fakturei buruzko aholkularitza ematen du, baita energia berriztagarrietarako laguntzei buruzko informazioa ere: eguzki-plakak, aeroterminak, birgaitzea, fatxaden isolamendua, etab. Halaber, energia-komunitateei buruzko informazioa ematen du.

Bulego horren bidez, eta pixkanaka leihatila bakarreko energiaren, birgaitzearen eta hiri-berroneratzearen arloko aholkularitza-eredu bat ezarriz, Iruñeko Udalak eragile aktiboa izan nahi du energia-trantsizioa bultzatzen eta energia-birgaitzearen, mugikortasunaren, fotovoltaikeen eta instalazio termiko berriztagarrien inguruko jarduera sortzen, bai eremu publikoan, bai energia-komunitateetan, eta inbertsio pribatuak sustatuz.

Bulegoak honako zerbitzu hauek eskaini ditu:

- Azalpen erraza etxeetan kontsumitzen ditugun energia motei buruz eta haien ingurumenean, herritarrengan eta ekonomian duten eraginari buruz. Etxeetako energia-kontsumo termikoaren/elektrikoaren batez bestekoa.
- Faktura elektrikoa: 2.0 TD tarifar potentzia eta energia terminoak deskribatzea. Kontratazio-aukerak: PVPC, kooperatibak eta merkatu libreko merkaturatzaileak. IDE Distribución plataformaren deskribapena.
- Gas-faktura: Fakturaren deskribapena eta kontratazio-aukerak, azken baliabidea eta bonu termikoa.
- Bonu sozial termikoa eta elektrikoa. Zer da? Non lagunduko didate?
- Etxean energia aurrezteak: Irudien bidez, aurrezteko adibide errazak erakusten dira, hala nola: isolamenduen garrantzia, aire-infiltrazioak ezabatzea, konfort-tenperaturak, erradiadoreetarako islagailuak, toldoen eta pertsianen erabilera, eguzki-kontrolerako xaflak beiretan paratzeko, argiztapena, etxetresna elektrikoaren etiketa energetikoa berria, deskonexio-blokeak, etab.
- Ahalduntze energetikoa: Nola aurreztu autokontsumoarekin eta izan buruaskiagoa? Zer laguntza daude? Nola partekatu blokeko etxebizitzekin? Zer dira energia-komunitateak eta nondik hasiko gara?

Hirien edo erakundeen energia-sareak

Energia Agentziak hirien zenbait saretan parte hartzen du hala nazioan nola nazioartean, eta esperientziak, proiektuak, kezkak eta premiak partekatzen ditu haiekin. Honako sare hauekin izan du harremana eta haiekin jardun 2023. urtean zehar:

Eneragen (<http://www.eneragen.org/es/>)

Iruñeko Udala EnerAgen Sareko (Espainiako Energia Agentzien Elkarte) bazkidea da, 2003. urtetik.

EnerAgen sariak. Udala elkarlanean aritu da sarean EnerAgen sariak hedatzen eta haietarako hautagaitzak hautatzen.

Lan taldeak

Agentzia aktiboki ari da Elkartearen bi lantalde hauekin elkarlanean:

- Autokontsumoa. Webgunea garatzeko ardura dauka: Ministerioari ekarpenak eta proposamenak egiten dizkio, autokontsumoaren garapena hobetzeko eta bitartekari aritzeko hala berrikuntzen gainean lehen eskuko informazioa jasotzeko nola Estatuan gure kezkak helarazteko.
- Energia-horniduren digitalizazioa eta kudeaketa. Lan taldeka hiru helburu ditu: (1) Energia-merkatua (gasa eta elektrizitatea) eta kontratazio-ereduak eta -prozedurak hobeki ezagutzea; (2) Administrazio Publikoek kudeatzen dituzten energia-hornidurako guneen gaineko informazio teknikoak modu digital, arin eta errazean ematea; (3) Jardunbide egokiak eta kasu arrakastatsuak identifikatzea eta haien trukea sustatzea lan taldearen jardun-eremuan.

Energy-cities (<https://energy-cities.eu/>)

Iruñeko Udala Energy Cities sareko bazkidea da 1999. urteaz geroztik. Hura Europako hiri aktiboen sare garrantzitsuena da, eredu energetiko berriei dagokienez.

2023an, Energy Cities sareko hainbat teknikarirekin aritu da lankidetzan, Agentziak abian dituen proiektuen balioa nabarmentzeko: pobrezia energetikoaren jarraipena egitea, udal-instalazioekin energia berriztagarria sortzea, autokontsumoa bultzatzea...

Europako proiektuak**Stardust** (<https://stardustproject.eu/>)

Stardust proiektu europar bat da, xede duena energia-eraginkortasun orokorra areagotzea eta parte hartzen duten hirietako bizi-kalitatea hobetzea, baita tokiko ekonomia suspertzea eta negozio-eredu berriak sortzea ere. Hori lortzeko bidea da eraikuntzaren, energiaren eta mugikortasun elektrikoaren sektoreak integratzea, informazioaren eta komunikazioaren teknologia aurreratuenak, konektibitatea, eta gauzen Interneta (IoT) erabilita.

Aurreko urteetan bezala, honakoetan garatutako proiektuen jarraipena lantzen segitzen dugu:

- Microred Irache.
- Beroa berreskuratzea CPD ANIMSA.
- Hiri Plataforma.
- Ibilgailu elektrikoa kargatzeko azpiegituraren garapena.

Agentziarekin koordinatutako ekintza horiez gain, esparru energetikoari buruzko gure ikuspegiaren bidez eman dugu laguntza hainbat neurritan, hala nola gamifikazio-tresnan, negozio-ereduen garapenean eta argiztapen adimentsuan.

Proiektuari buruz eskura dagoen informazio guztia haren weba da, eta Stardust Academyren txostenak udal-webean.

Potent (<https://www.interregeurope.eu/potent/>)

Public Organisations Transform Energy Transition (POTEnT). Proiektu honen helburua da 2023rako aurreikusitakoa baino % 10etik gorako karbono-murrizketa lort-

zea, eta, horretarako, agintari publikoek energia-zerbitzuak hobeki eskaintzea lortu nahi da. Proiektua finantzatzen duen programa Interreg Europeda.

2023a haren garapen-urtea izan da; zehazki, hainbat Study Visits egin dira, proiektuko bazkideekin esperientziak eta jardunbide egokiak partekatzeko. Azken Study visit-a ekainean egin genuen, Parma hirira, hain zuzen:

- Lan-saio interaktiboa - Proiektuko bazkide bakoitza gonbidatzen da aurkezpenen edukia talde txikitan eztabaidatzera eta proiektu berrietarako funtsezko puntuak identifikatzera.
- Energia marjinalako proiektuak berriro aztertzea.
- Finantza-hezkuntzako programak eta mikrokredituak.

Aldi berean, Tokiko Ekintza Plana garatzeko, Stakeholders Taldearen topaketak egin dira. Bertan, gure aurrerapenak azaldu eta elkarrekin lan egin dugu gure Tokiko Ekintza Planean eragina izan dezaketen tokiko eragile publiko zein pribatuekin, batez ere Parma hiriarekin.

Amaitu dugu gure Tokiko Ekintza Plana (hori Proiektuaren helburu bat da), eta bi neurri hartu ditugu plana ezartzeko: Energia-komunitaterako plan pilotu bat eta haren erreplikagarritasun posiblea, eta, bestetik, informazio energetikorako bulegoen eredua garatzea.

- Energia-komunitateak: udal-instalazioen energia lagatzea, esparru publikoak lagatzea eta forma juridikoa.
- Informazio Energetikorako Bulegoak. Jardueren deskribapena eta bideragarritasun ekonomikoaren azterketa.

EUCF

European City Facility EUCF Europako ekimen bat da tokiko udalerriei/agintariei, horien elkarteei eta Europa osoan udalerriak/tokiko agintariak elkartzen dituzten tokiko erakunde publikoei laguntzeko, energia jasangarriari lotutako inbertsioak azkartzeko inbertsio-kontzeptuak gara ditzaten.

Proiektu honek Europar Batasuneko Horizonte 2020 Ikerketa eta Berrikuntza Programaren finantzazioa jaso du, 864212 zenbakiko dirulaguntza-hitzarmenaren bidez.

European City Facility-ren baitan, Iruñean energia-komunitateetan oinarritutako inbertsio-kontzeptu bat garatu da. Energia komunitateak, energia positiboko auzoetara ntz jotzeko, deskarbonizaziorako estrategia gisa.

Ondoren, proposatutako estrategia bakoitza abian jartzeko lortu nahi diren funtsak daude zehaztuta (728.285.403 EUR). Era berean, Pay-back (Inbertsioa berreskuratzeko epea) eta TIR (Itzulerako Barne Tasa) datuak sartu dira, inbertsio bakoitzaren finantza-balorazio hobea egiteko:

EUCF finantza-balorazioa

Estrategia	Inversión a movilizar (€)	Pay-back (años)	TIR*
Rehabilitación	443.456.000	10	5,75 %
Aeroterminia	108.900.000	>25	-4,35 %
Biomasa	24.208.000	13	5,48 %
Movilidad	51.095.200	6	8,23 %
Fotovoltaica	99.760.000	12	6,13 %
Ayuntamiento	866.203	-	-

Informazio eta laburpen exekutibo guztia: <https://www.pamplona.es/european-city-facility>

Open Lab

Open Lab proiektuak errepikagarriak diren eta komertzialki bideragarriak diren irtenbide-sortak identifikatu nahi ditu, dauden hiri-testuinguruen barruan energetikoki positiboak diren auzoak lortzeko asmoarekin; irtenbide horiek tokiko energia-sisteman txertatuko dira erabat. Hala, auzoan mikroenergia aktiboko gune bat sortzen saiatzeko. Proiektuak teknologia eta sorta horiek auzo mailako irtenbide integratu gisa probatu nahi ditu.

Erakusle horiek Iruñean egingen dira, baita Genk (Bélgica) eta Tartu (Estonia) hirietan ere. Iruñean Arrotxapean egingen dira jarduketak, IWER eraikinean eta San Pedro kolonian zehazki.

Iruñeko Udaleko Energia Agentziak honako lan hauek egin ditu 2023an:

- Proiektuan erabateko dedikazioa duen pertsona bat kontratatzea. Horretarako, kontratazio-prozedura bat egin da maiatzean eta ekainean.
- Arrotxapea auzoan energia-komunitate bat sortzea.
- Auzoaren energia-beharrak lantzea Arrotxapeko gizarte-eragile guztiekin.
- Birgaitze energetiko berritzaileko jarduketak alokairuko 12 etxebizitza sozialetan San Pedro etxe-multzoan:
- Energia aktiboki garatzea eta kudeatzea Iruñeko energia positiboko lehen auzo berdea lortzeko, kontuan hartuta hala energia-eraginkortasuna nola tokiko sor-kuntza berriztagarria.

PLAN4CET LIFE

PLAN4CET proiektuaren helburu orokorra Europako eskualde eta hiriei laguntzea da, beren behar eta aukeren arabera energia garbi bateranzko trantsizio-planak diseinatu, garatu eta aplikatu ditzaten.

Horretarako, proiektua hainbat produktu (metodologiak, tresnak eta laguntza teknikoak) sortuko dituen ekimen gisa sortu da, EBko eskualdeei (bereziki, gaitasun falta duten udalerri ertain eta txikiei) eta hiriei CET - Energia Trantsizio Garbiaren plan-gintzan laguntzeko.

Proiektuak zuzenean lagunduko die EBko 3 eskualderi Klima eta Energia Jasangarri-rako Ekintza Planak hobetzen Nafarroan, Skånen (Suedia) eta Emilia Romagnan (Italia) egingen diren proiektu pilotuetan. Eskualde horiek EBko hainbat eskualde mota irudikatzen dituzte, eta eredu izanen dira ikaskuntza eta praktika onenak transferitzeko.

Proiektuan trebakuntza-ekintzak egingen dira parte hartzen duten eskualde eta kide guztiendako. Aldi berean, eskualde bakoitzak energia trantsizio garbirako (CET, ingelesezko siglen arabera) pilotua ezarriko du.

Nafarroan egingen diren jarduketa nagusiak honako hauek izanen dira:

- 2030eko eta 2050eko Nafarroako Energia Trantsizio Garbirako Estrategiaren garapena.
- Nafarroako energia-trantsizio jasangarriko gobernantza (antolaketa eta langileen prestaketa).
- Proiektuak Iruñeko Udaleko Klima-alaketako eta Energia-trantsizio Estrategia ezartzen lagunduko du.

Ekitaldiak eta jardunaldiak

Agentziak hainbat ekitaldi eta jardunalditan parte hartu du:

- 023/01/24 Energia Komunitateen Europako II. Biltzarra.
- 2023/05/03 UNEF jardunaldia, Jasangarritasun Mahaia.
- 2023/05/30 SNE Microredes saioa, AFI jardunaldia prestatzea .
- 2023/06/02 AFI Eraginkortasun Energetikoaren Jardunaldia.

- 2023/06/13 U. Politecnica Valencia katedraren mintegian parte hartzea.
- 2023/06/22 a3e jardunaldia.
- 2023/07/14 ECOSERVEIS - DIBA jardunaldia eta prestaketa.
- 2022/09/27 birgaitze jardunaldia, Merkataritza Ganbera - Iberdrola.

Iruñeko tokiko Agenda 21

Hiri-baratze

Komunitarioak

- Aurrekontua: 4.596,45 €
- Deskribapena: Hiri-baratze komunitarioetan hiri-nekazaritza ekologikoa egiten da. Abian jarri ondoren (hau da, baratze-mailak eraikitzea eta lurrez eta konpostez betetzea, inguruz inguru hesiak jartzea, tresnak eta lanabesak ekartzea), gastuak honakoak izaten dira: galdutako lurra birjartzea, konposta ekartzea, landareak erostea eta materialak konpontzea.

Baratzeetan ikastetxeek eskatutako lantegiak egin dira (Eunate Institutua, San Frantzisko Ikastetxea, Víctor Pradera Ikastetxea, Cardenal Ilundáin, Patxi Larraintzar Ikastetxea, etab.), Berriztu elkarterako lan komunitarioak, aisia jarduerak hainbat erakundetarako: Down Sindromea eta Tasubinsa Elkarte; lankidetzak hainbat elkarterekin: Nafarroako Hazien Sarea, Nafarroako Elikadura Subiranotasun Taldea, etab.

2022az geroztik, landareak hein batean Enplegu Sozialeko Ibai Lantaldearen bidez ematen dira, eta gizarte enpleguko taldeak barazkiak, landare usaintsuak eta landareak ekoizten ditu, eta gero, halakoak eskatu dituzten baratzeen artean banatzen dira.

Gainera, baratzeetako lurra hobetze aldera, hiriko zuhaitzen inausketa xehatu eta huraxe ere aprobeztatzen da, eta, horrela, aldiro, lorategi-zerbitzuko kamioiek inausketa xehatua baratzeetan utzi, eta elkarrekin beren baratzeetan banatzen dute. Era berean, loreak birjartzeko denboraldi amaiera bakoitzean, Berdeguneen Zerbitzuko soberakinak hiri-baratzei eskaintzen zaizkie, baratze-maila loretsuetan landatzeko.

Etxabakoizko baratzeak (partikularrak eta elkarrekin)

- Aurrekontua: 1.875,54 €
- Deskribapena: Guneak 45 baratze ditu (37 partikularrenak, 8 elkarrekinak, 3 udalarenak gizarteaz bazterturik dauden familiendako). 300etik gora lagun daude erre-serba-zerrendan.

Inguruan badira harri aunitz; hori dela eta, edukiontzi bat paratu zen hara eramateko eta zabortegean husteko. Harriz beteriko 2 edukiontzi eraman dira zabortegeira, 501,60 euroan.

Sarrera aldean, ontzi bat paratu da zaborrak biltzeko. Asteaz behin, Bideak Garbitzeko Zerbitzuak ontzia husten du.

Zerbitzuak hainbat modu baliatzen ditu jendearekin eta elkarrekin harremanetan jartzeko:

- SMS mezuak bidaliz; abisuatarako.
- Posta elektronikoa eta telefonoak: Horrela, jendearen beharren eta abisuen berri izaten da.

Espezie exotikoak ezabatzea

- Aurrekontua: 36.493,60 €
- Deskribapena: Iruñeko udalerrian espezie exotikoak daude, bai animaliak bai landareak, eta kaltegarriak dira hiri-ekosistemarentzat, besteak beste galera ekonomikoak eta biodibertsitatearen galera eragiten dituztelako.

2023an, Iruñeko udal-barrutiko ibaiertzetako landare-espezie exotiko inbaditzaileei

buruzko lana hasi da, Runa 2025 proiektuaren baitan. Hainbat jarduera barne hartzen ditu: Iruñeko ibai-parkean espezie exotiko inbaditzaileen presentzia ezagutzea.

- Inva-exotik ingurumen-hezkuntzako eta -sentsibilizazioko programa.
 - Erakusketa ibiltaria urteko lehen lauhilekoan. 8 kokaleku Iruñean.
 - Erakusketa dinamizatzeko 10 jarduera Geltokin eta hiru Civivoxen.
 - 10 bisita gidatu.
 - 19 hezkuntza-lantegi.
 - 3 landa-ateraldi edo auzolan.
- Espezie horiek Iruñeko ibaien uholde-eremuan duten egoeraren gaineko diagnosia: landa-lana, identifikazioa eta mapa-lana uholde-eremuaren barnean, 100 urteko errepikatze-denborarekin. Azterlana oinarria izanen da, aurrera begira horrelako espezieak ezabatzeko eta kontrolatzeko.

Hegazti ugaltzaileetan oinarritutako biodibertsitate adierazlea

- Aurrekontua: 3.000,00€
- Deskribapena: Iruñeko Udala 2009tik ari da hemen bizi diren hegazti arrunten populazioaren tamaina ikertzen, bizi-kalitatea eta garapenaren jasangarritasuna neurtzeko adierazle nagusietako bat baita (SEO/BirdLife, 2010).

2022. urtean metodologia aldatu zen, eta, horren ondorioz, Iruñeko hegaztien gaineko laginketa bat egin zen, errolden bidez eta udalerriko habitatekin duten loturaren bidez.

Horrela, udalerria 500 metro luzerako eta 500 metro zabalerako gelaxketan banatu zen, eta haietariko 80 gelaxkatako hegaztiak erroldatu ziren. Azterketa bi txandatan egin zen, bata apirilaren 15etik maiatzaren 15era, espezie egoiliarak eta migratzaile aurre-sahararrak lagintzeko, eta bestea maiatzaren 15etik ekainaren 15era, Saharaz gaindiko espezieak lagintzeko.

Aldi berean, aldagai geografikoa hartu zen kontuan, 14 azpikategoriatan multzokatutako SIG mapetako geruzen bidez lortutakoa. Azpikategoria horiek, aldi berean, 5 kategoria handitan sailkatzen dira: nekazaritza-eremua, lorategiak, parkeak, ibai-ingurunea eta guneko oso urbanoa.

Guztira, 80 transekto lagindu ziren eta, haietan, 2022an eta 2023an, 78 hegazti-espezie atzeman ziren (2022: 68; 2023: 76).

2023an, guztira, 7.762 hegazti ikusi edo zenbatu ziren, hau da, 2022an zenbatutakoak baino % 8,6 gutxiago (n = 8490).

Espezierik ugariena (5 ale baino gehiago erroldatuak transekto bakoitzeko), *Passer domesticus* eta *Columba livia* dira. Kalkuluen arabera, bana beste, 8 hegazti transekto bakoitzeko, hau da, 12 hegazti baino gehixeagoko dentsitatearekin 10 hektarea bakoitzeko, detektagarritasunaren efektuaren ondorioz zuzendu gabe (Buckland et al., 2001). 2002an erabilitako ereduaren arabera, bana besteko dentsitateari dagokionez, 22 hegazti dira 10 hektarea bakoitzeko *Passer domesticus* erako, eta 18 hegazti/10 ha *Columba liviarako* (Arizaga et al., 2022c).

Hegazti aberastasunari begira, ibai-ingurunea da nabarmentzekoa espezie asko eta era askotakoak daudelako.

Hegaztiendako babeslekuak (habia-kutxak) eta biodibertsitateari buruzko beste jarduketak batzuk

- Aurrekontua: 16.587,92 €
- Deskribapena: Habia-kutxa teknika bat da, hegazti eta ugaztunen espezieak “bir-kolonizatzeko” aukera hobetu eta handitzeko erabiltzen dena hiri-eremuetan. Horretaz gain, habia-kutxak erabiltzeak datuak ematen ditu biologiaren zenbait alderdi zientifikotarako, bertan diren espeziei buruz, eta tresna erabilgarria dira ingurumen-hezkuntzako jarduerak garatzeko. Proiektuaren helburu dira izurrien

kontrola egitea (amilotx eta kaskabeltzen bidez), habia-kutxen jarraipena egitea (eraginkortasuna jakiteko), hegazti-populazioen bilakaera ezagutzea, hegaztiei eraztuna jartzea, eta ingurumen-hezkuntza lantzea ikastetxeetan lantegiak eginenez. Gainera, gizarte-egoera zailean dauden gazteen gizarteratze eta laneratzea (zurgintzako lantegi-eskola).

Lantegiak gaztelaniaz eta euskaraz eskatu dira, haur, lehen eta bigarren hezkuntzako mailetan emateko.

Bestalde, habia-kutxak udaberrian berrikustek aukera ematen du garaiz atzemaiteko liztor asiarrek okupatu ote dituzten, lehen habia gisa erabiltzen baitituzte. Programan honelako ekintzak egiten dira:

- Habia-kutxa egin eta jartzea paridoentzat
- Apo-hontzaren habia-kutxak berrikustea
- Belatz gorrien habia-kutxak berrikustea
- Gau-hontzaren habia-kutxak berrikustea
- Gerri-txori arruntaren habia-kutxak berrikustea
- Txantxangorrien eta buztanikara zuriaren habia-kutxak berrikustea
- Paridoen habia-kutxak berrikusi eta bernizatzea
- Lantegiak ikastetxeetan, haien artean habia-kutxak jartzeko eta berrikusteko lantegiak, hegaztiendako janlekuak, natur ibilbideak, ibilbide ornitologikoak, zentzumenen estimulazioa, intsektu-hotelak egiteko lantegiak.

Guztira, 1.500etik gora lagunek parte hartu dute.

Gau-saguzar ertainaren eta beste saguzar batzuen populazioa mantentzeko lanak

- Aurrekontua: 3.400,00 €
- Deskribapena: Gau-saguzar ertainaren populazioa (*Nyctalus noctubre*) egonkor mantentze aldera edo, are, handitze aldera, haren populazioari buruzko azterketa bat egiten da urtero. Horretarako, Iruñeko hainbat eremutako zuhaitzetan jarritako babes-kutxak aztertzen dira. Lana saguzarretan aditua den biologo batek egiten du. 2023an, honako ekintza hauek egin dira:
 - Hainbat tipologiatako 94 habia-kutxa berrikusi eta garbitu dira hiriko hainbat lekutan.
 - Babes-enborrak bitan berrikusi dira (irailean eta urrian).
 - Babes-zuhaitzen bilaketa eta berrikuspena.
 - Eraikinen berrikuspena eta laginketa ultrasoinuen bidez Iruñeko katedralean.

Gau-saguzar ertainak hiru eremutan bakarrik aurkitu dira: Trinitarios, Miluze eta Nafarroako Unibertsitateko Campusa, azken 5 urtean bezala. Irailean daude kutxa okupatu gehien.

10 kutxatan, behin baino gehiagotan ikusi dira gau-saguzar ertainak. Baieztatu da gau-saguzar ertaina egon dela aurreko urteetan okupatutako zuhaitzetan. Guztira, 315 ikuskapen egin dira eta, haietariko 54tan, gau-saguzarrak aurkitu dira.

2021ean jarritako kutxa lauak gero eta okupatuagoak daude.

Gau-saguzarra oraindik ere badago Iruñean, baina duela bi hamarkada baino ale gutxiago dira. Zalantzarik gabe, besteak beste, nagusiki zuhaitz zaharren mozketak eragin du jaitsiera.

Karbonoa xurgatzako baso autoktonoa landatzea

- Aurrekontua: 20.128,59 €
- Deskribapena: Landatutako baso autoktonoa (3 hektarea) mantentzeko lanak. Saila Agustinos industriadeko 7-2069 udal lurzatian dago kokatua. Iruñerriko landareen serieko 2.000 zuhaitz autoktonoen marren % 7 landatu dira, eta 200 zuhaixka ere bai.

Marrak eta 150 zuhaitzak bi egunetan landatu zituzten boluntarioek, azaroaren 25ean. 75 lagun baino gehiago aritu ziren.

Lurzatiaren gainerako 3 hektareak ere lehen zatiaren irizpide berberekin landatu ziren eta landaketa karbonoaren hustuleku gisa erregistratu zen Ekologia Trantsizio eta Demografia Erronkarako Ministerioan, Iruñeko Udalaren berotegi-efektuko isuriak berdintzeko, Kalkulatzen dut, Murritzten dut, Konpentsatzen dut ekimenaren baitan 3 zigilu horiek eskuratze aldera.

Mantentze-lanak Iruñeko Udalaren Lorezaintza Lantegi Eskolak egin ditu, proiektua eskolako gizarte-lan gisa aurkeztu baitzuen. Lantegi eskolako taldeak egin ditu lanak: sasiak garbitu, zuloak egin, landatu eta landaketa egiten laguntzeko elementuak paratu.

- Boluntariotza: 847,00 €
- Kartela babesteko kristala birjartzea: 356,95 €
- Boluntarioen aseguruua: 105,00 €
- Konposta: 295,15 €

Gestión forestal del pinar de Ezkaba

- Aurrekontua: 0,00 €
- Deskribapena: Ezkabako pinudian ez da oihan kudeaketarik egin, 2012ko mozketatik hona. Nafarroako Gobernuak Hezkuntza Departamentuarekin egindako hitzarmenaren bidez, oihan aprobetxamendua lehentasunezkoa izateaz gain, beste helburu bat ere txertatu da, hots, helburu hezigarria, basozaintzako graduan ari diren ikasleek pinudian praktikak egin ditzaten.

2023an, Basogintza Eskolarekiko lankidetzari eman zaio segida.

Harreman Nafarroako Gobernuak herri-lurren atalarekin, Iruñeko Udalak Ezkaba aldean jabetzan dituen lursailetakoa larreak nola aprobetxatu zehazteko.

Behar den agiri teknikoak prestatzea, Iruñeko Udalaren jabetzako larizio pinudietako zura aprobetxatzeko enkanterako. Ezkaba parajea.

Baso olinpiarra

- Deskribapena: Ekimen bat aurkeztu zen Espainiako Batzorde Olinpiarren deialdian, Iruñean karbono xurgatzeko baso bat landatzeko, COEren jardueraren berotegi-efektuko isuriak konpentsatze aldera. Deialdia Espainiako Udalerri eta Probintzien Federazioak koordinatzen du eta Santanderko bankuaren diru ekarpena dauka.

Lezkairu eta Mendillorri arteko oinezkoendako ibilbidean dagoen lurzattia aukeratu da, oinezkoendako bide horrek itzala izan dezan eta, horrela, inguru horretako konfort termikoa hobetzeko. Lezkairun, erreserbatua dago kirol hiria eraikitzeko lurzorua. Gaur egun, Lezkairuko ikasleak Mendillorrira doaz ikastera eta espero da ibilgailu pribatuaz bestelako garraiobideak sustatzea eguneroko joan-etorri horietarako.

2023ko martxoan, landaketa egin eta basoa 2023ko urrian inauguratu zen, Nafarroako Foru Komunitateko kirolari olinpiar batzuek parte hartuta.

Mapa termikoa

- Aurrekontua: 14.014,45 €
- Deskribapena: Iruñeko parametro klimatikoaren bilakaera aztertu ondoren, energia-trantsizioarako eta klima-aldaketakarako estrategian hainbat ekintza jo ziren lehentasunezkoetat; horien artean, hirian estres termikoa zuten eremuak zein ziren jakitea. 7 tenperatura-sentsore eta HR geolokalizatu erosi ziren, Iruñerriko Mankomunitateko hondakinen aurre-bilketako furgoietan jarri dira, eta abuztutik ari dira emititzen. Halaber, tenperatura, HR, eguzki-erradiazioa eta haizearen abiadura eta norabidea neurtzen dituzten 5 sentsore erosi eta udazkenean 5 kokapen finkoetan jarri ziren.

2023an, Irunlarreako sentsorea Mendebaldea haur eskolako estalkira eraman zen. Urtebetean neurtzen aritu eta gero, lanaren ondorioak daude eskura, eta proiektua bilakatu da. Ondorioz, 2023an honako lan hauek egin behar izan dira:

- 2 sentsore 2 haur eskolatan paratzea: 2.841,08 €
- Sentsorea argiteria publikoan paratzea: 1.344,50 €
- SIM txartelak urtebeterako 12 sentsoretan 809,49 €
- 2 seihilekoetrako datuak lortzea: 522,72 €
- Sentsorea konpontzera eramatea: 12,90 €

Partaidetza sareetan

- Aurrekontua: 2.500,00 €
- Espainiako Klima Federazioaren aurrekontua: 700,00€
- Deskribapena:

- **NELS Sarea**

Udala Nels Sareko kide da (Nafarroako Toki Entitateen Jasangarritasunerako Sarea), Tokiko Agenda 21 duten Nafarroako udalerriek osatua. 2022an, Nafarroako Gobernuak erabat utzi du hasieratik Sareari ematen zion laguntza teknikoa, eta Sareak bere diruekin Nasuvinsa kontratatu du Sarea administratzeko eta idazkaritzarako, kontratu txiki baten bidez; hori ez da nahikoa Sareak bilakaera aktiboa izan dezan. Egoera berri horrek Sareak Nafarroan duen zereginari buruzko eztabaida piztu du, hau da, zer helburu dituen eta sarearen etorkizuna bera...

Sarearen bilera teknikoak asko urritu dira. Oraindik ere ezinbestekoa da bertako kide izatea Nafarroako Gobernuari dirulaguntzak eskatu ahal izateko.

Bi bileretan parte hartu da. Haietan, sareko kide izateko kuota onesteaz gain, 2021eko kontuak aurkeztu eta Sarearen laguntza teknikoa eta jasangarritasun Jardunaldien antolaketa ere onartu ziren.

- **Klimaren aldeko udalerrien sarea**

Sareko kide izateak online egiten diren prestakuntza-jardunaldi eta -solasaldietan parte hartzeko aukera ematen du; besteak beste, hondakinei buruzko udal-ordenantzak egitea eta berdeguneak mantentzeko irizpideak, karbono-aztarnaren kalkulua, CO2 xurgatzeko proiektuak.

Ingurumen-txostenak

- Aurrekontua: 0,00 €
- Deskribapena: Hirigintza Gerentziak edo Birgaitze Bulegoak eskatutako ingurumen-txostenak dira, izapide hori behar duten hirigintza-espeditenteak bideratzeko. Organo substantiboa Udala denean, ingurumen-organoa Udala ere bada. Birgaitze integralerako eskaera jakin batzuk egiteko, ingurumen-txostenak ere egiten dira.

Ingurumen-txostenak bat datoz bai Energia Trantsizio eta Klima Aldaketarako Estrategiarekin, bai Iruñeko 2030erako Hiri Estrategiarekin, bai Ibai Plangintzaren Ereduarekin.

Ingurumen-txostenetan honakoei buruzko irizpideak jasotzen dira: drainatze jasangarria, hegazti-espezie babestuen eraikinak eta habiak birgaitzea, zuhaitz autoktonoak landatzea, ura eraginkortasunez erabiltzea eta hondakinen kudeaketa.

Udalaren ingurumen-txostenak hirigintza-planei eta hiria birgaitzeko planei buruzkoak izan dira. Hona hemen:

- II. Zabalguneko HJPB

Iruñeko karbono-aztarnaren kalkulua. Ministerioaren kalkulu eta konpentsazio zigilua

- Aurrekontua: 0,00 €
- Deskribapena: Agustinosko xurgatze basoa karbono hustuleku gisa ministerioan inskribatzea.

Ekonomia zirkularra zerbitzuetan

- Aurrekontua: 0,00 €
- Deskribapena: Elkarlana Turismo Zerbitzuarekin, Ekonomia Zirkularraren azterlanetik eratorritako kontratuak Turismo zerbitzuetan aplikatzeko.

Ekitaldi jasangarriak: edalontzi berrerabilgarriak

- Aurrekontua: 50.000 €
- Deskribapena: Jai-ekitaldi jendetsuetan hondakin asko sortzen dira, batez ere erabili eta botatzeko edalontziak; lurrean gelditzen dira eta, ondorioz, zaborte-gira iristen dira. Agenda 21 Zerbitzuak lehiaketa publiko bidez esleitu zion gizarte-erakunde bati edalontzi berrerabilgarriaren udal-zerbitzua.

Zerbitzuaren barnean dago, hala eskatzen den ekitaldietarako, edalontzi garbiak banatzea, erabili gabeko edalontzi garbiak eta edalontziak biltzea, bai eta haiek garbitzea eta biltegiatzea ere.

Sistema bi ekitaldi motatan ezartzen da: erakunde pribatuek erositako eta batez ere Sanferminetan erabilitako edalontzi berdea, eta irabazi-asmorik gabeko erakundeek eskatutako udal-edalontzia, hala nola auzoetako jai-batzordeak.

Honatx, 2023ko datuak:

- Udal edalontzi berrerabilgarria
 - 14 ekitalditan erabilia.
 - 50.844 edalontzi banatu dira.
 - 17.230 edalontzi garbitu dira.
 - 18.696 itzuli dira erabili gabe.
 - 14.593 edalontzi ez dira itzuli (% 45eko galera tasa edalontzi erabilien gainean).
 - Kostua: 4.632,43 euro.
 - Edalontzi itzuli gabeek eragindako diru-sarrerak: 14.560 euro (Entitateek Udalaren kontuan sartzen dute dirua).
- Edalontzi berrerabilgarri berdea (Sanferminak)
 - 43 lokal pribatuk, 9 peñak eta udal-espazioetako 4 emakidak erabilia.
 - 439.492 edalontzi banatu dira.
 - 423.605 edalontzi garbitu dira.
 - 15.897 edalontzi bildu dira erabili gabe.
 - 243.434 edalontzi ez dira itzuli (% 55eko galera tasa).
 - Kostua: 31.143,48 euro.

Barne-aholkularitza

- Aurrekontua: 0,00 €
- Deskribapena: Zerbitzuak ingurumen-irizpideak zerbitzu batzuetako lehiaketa publikoetan txertatzen laguntzen du, bai eta espazio publikoa emateko, kontratuak egiteko eta beste ingurumen-alderdi batzuetarako baldintzetan ere.

Ingurumen-irizpideak lehiaketa publikoetan

Zerbitzuak ingurumen-irizpide kuantitatiboak eta kualitatiboak txertatzen hartu du parte, bai eta txostenak egiten ere honako lehiaketa publiko hauetan aurkeztutako eskaintzak baloratzeko:

- Gizarte Zerbitzuetarako kamioiaren erosketa.
- Gizarte Zerbitzuetarako furgoi bat eta 2 furgoneta erostea.
- San Domingo aldapako Guardia Gorputzaren barnealdeak.

Espazio publikoaren lagapenak

Sanferminetan, elkarte batzuek espazio publikoa okupatzea eskatzen dute beren jarduerak egiteko. Zerbitzuak ontzi berrerabilgarriak erabiltzeko eta hondakinak kudeatzeko irizpideak sartu ditu honako eskaera hauetan:

- Foruen plaza.
- Taconera (Nafarra Oinez).
- Gurutzeko plaza.
- Basotxo (etxe erregionalak).

Kontratuak egitea

Honako kontratu hauen pleguak egiten eta aurkeztutako eskaintzen balorazio teknikoak egiten parte hartu da:

- Turismo-zerbitzuetako ekonomia zirkularrari buruzko azterlana, Udaleko Turismo Zerbitzuak egina.
- Miravalles kaleko SUD lorategi bihurtzea.

Karbono-aztarna turismo eta merkataritza alorrak sustatutako ekitaldietarako Merkataritzari aurkeztutako proposamenaren berrikuspena.

Kanpo-aholkularitza**Partikularrak**

- Aurrekontua: 0,00 €
- Deskribapena: Zerbitzuak partikularrek nahiz udalaz kanpoko erakundeek egingako kontsulta eta iradokizunetan laguntzen du. Partikularren kontsultak, iradokizunak edo kexak 010eko udal zerbitzura bidalitako mezu elektronikoen bidez edo zerbitzuko telefonora zuzenean egindako deien bidez egiten dira.

Ekitaldiak antolatzea eta parte hartzea**Biomaratoia**

Apirilean, herritarrendako zientzia jarduera bat egiten da munduko hainbat hiritan. Hiriko izaki bizidunei argazkiak egiten zaizkie, animaliei zein landareei, eta, ondoren, espeziearen izena egiaztatzen duen aplikazio batera igotzen dira.

Runa 2025

- Aurrekontua: 24.865,50 €

A1 eta A2 ekintzaren kontratazioa eta 2023ri dagokion zatia garatzea. B8 ekintza kontratatzeke mahaian parte hartzea.

Ingurumen-hezkuntza**Ikastetxeetarako ingurumen-hezkuntza**

- Aurrekontua: 6.986,75 €
- Deskribapena: 2023an, 6 ikastetxetako 2.587 ikasle aritu dira Eskola Baratzek programan. Programa honetako parte-hartzaileen kopuruak ikastetxeetako irakasle eta ikasle guztiak hartzen ditu. Ikastetxeek bi ikasturterako konpromisoa hartzen dute proiektuan aritzeko. Irakasleek prestakuntza-saioak eman eta irakasleek berek ere curriculum-aplikazioa lantzen dute ikasleekin. Ingurumenek Hezkuntza zerbitzuak, gainera:
 - Laguntza tekniko etengabea eskaini dio 2022-2023 ikasturte osoan zehar ikastetxe bakoitzeko irakasle talde eragileari.
 - Haur eta lehen hezkuntzarako proposamen hezigarri bat egin da eskola baratzeko lantegiari buruz, lehen urteko ikastetxeetako ikasleentzat.
 - Eskola Baratzeko Urteko Topaketa egin da proiektuari atxikitako ikastetxeekin.
 - Eskola Baratzek programaren deialdia egin eta ebatzi da, 2023-2024 ikasturterako.
 - Bukatu dira proiektuaren lehen urteari atxikitako irakasleendako prestakuntza teknikoak, 2022-2023 ikasturteari dagokionez. Eta hasi dira proiektuaren lehen urteari atxikitako irakasleendako prestakuntza teknikoak, 2023-2024 ikasturteari dagokionez.
 - Proiektuari atxikitako ikastetxeen ekintza planak burutu dira, 2023ko azken hiru hilekoan.

Hona hemen taulan bildurik programan izandako datu banakatuak:

Ikastetxeak	Ikasle kopurua	Irakasle kopurua	
Cardenal Ilundain HLHIP	670	57	
Mendillorri IP	106	20	
Hegoalde Ikastola	337	37	
Ermitagaña HLHIP	435	45	
Larraona ikastetxea	400	40	
Vázquez de Mella HLHIP	400	40	
Guztira	2.348	239	2.587

Programa educativo Planeta Dantzan

- Aurrekontua: 3.237,30 €
- Deskribapena: Proiektua abian jarri du Iruñeko Udalak eta ekimen-kide dira Biarritzeko Malandain Ballet, Donostiako Cristina Enea Fundazioa eta Akitania Berria-Euskadi-Nafarroa Euroeskualdea. Programaren helburu nagusia da ingurumenaren aldeko mezua era erakargarrian zabaltzea, metodologia eta baliabide berritzaileak erabiliz, hezkuntza-programen aberasgarri, DBHko lehen zikloko ikasleak dantzara eta arte sorkuntzara hurbiltzeko.

2023an, 2022-2023 ikasturtea amaitu da Jaso Ikastola Jaso, Basoko BHI eta Caro Baroja BHI ikastetxeekin. Programa gauzatzetik eratorritako ekintzak honako hauek izan dira 2023an Ingurumeneko Hezkuntza Zerbitzurako:

- 2022-2023 ikasturteko ikastetxeetako koreografia lantegien kudeaketa eta jarraipena.
- 2022-2023 proiektua itxi da, ikastetxeekin eta proiektuaren bazkideekin ebaluazioa eginez eta beharrezkoak diren administrazio-kudeaketak eginez.
- Proiektuaren jarraipenaren kudeaketa Nafarroako Foru Komunitateko bazkideekin, Iruñeko Udalak ez jarraitzea erabakitzearen ondorioz.
- Euroeskualdearekiko tramitazioak, Europako proiektua justifikatzeko.

Hona hemen taulan bildurik programan izandako datu banakatuak:

Ikastetxeak	Ikasle kopurua	Irakasle kopurua	
Jaso Ikastola	41	4	
Basoko BHI	125	10	
Caro Baroja BHI	140	14	
Guztira	306	28	334

“Jasangarritasuna lantzen elakerrekint” programa

- Aurrekontua: 6.761,31 €
- Deskribapena: Jasangarritasuna lantzen elkarrekin hezkuntza-programa bat da eta hezkuntza-etapa guztiei dago zuzendua. Eskaintzen zaizkien jarduerak ingurumen, gizarte eta lurralde mailan diren ingurumeneko arazoak jorratzen dituzte eta, aldi berean, bat datoz eskola-curriculumetako hezkuntza-premiekin. 4.916 parte-hartzaile aritu dira jardueretan, hau da, hainbat ikastetxetako 217 ikasgela/ikastaldetan banatuta.

Programan, 3 jarduera-tipologia daude parte hartzeko:

- Ingurumen Hezkuntzako Museoan dinamizatzen diren jarduerak; zehazki, 16 jarduera eskaintzen dira, guztiak ere egokituak hezkuntza-etapa bakoitzera. Ingurumeneko arazo batzuei buruzko jarduerak dira, eskola-curriculum oinarri harturik egokituak. Jarduerekin batera bestelako jarduerak egiten dira aurretik eta ondotik ikasgelan bertan, ikas-prozesua osatzeko.
- 3 jarduera eskaintzen dira Natura Sentitu proiektuaren inguruan, hau da, lehen hezkuntzako hezkuntza-bloke bakoitzeko bat. Jardueren bidez hiriko berdeguneen balioa nabarmendu nahi da, bai eta berdeguneen ingurumen- eta gizarte-balioak ere. Era berean, aurretiazko eta ondoko jarduerak egiten dira ikas-prozesua osatzeko.
- Maleta Ibiltariak: mailegatzeko moduko baliabidea da ingurumen arazo bat jorrazteko, irakasleek gida didaktiko baten bidez lantzeko. Hezkuntza-maila guztiei eskaintzen zaizkie. Guztira, 6 maleta ibiltari dira eta bikoiztuak daude.

Aurreko jardueren gain, programak baliabide osagarriak eskaintzen ditu, hala nola:

- 8 jarduera online, hainbat gai jorrazteko eta hainbat hezkuntza-etapatarako.
- Nahieran erabiltzeko bost unitate didaktiko udal webetik deskargatzeko, gai hauek jorrazteko: eskola-baratzea, ura eta hiria, xahutze energetikoa, plastikoa eta ozeanoak, eta ingurumeneko larrialdia/aukera.
- Harremanetarako eta elkarlanerako gune bat, ikastetxeek udal bitartekoak eta baliabideak erabil ditzaten, ingurumenari buruz egiten dituzten lanak herritarrei erakusteko.
- Bisita autogidatuak Ingurumen Hezkuntzako Museoan diren erakusketa iraunkorrak eta aldi baterakoak ikusteko.

Programa gauzatzetik eratorritako ekintzak honako hauek izan dira 2023an Ingurumeneko Hezkuntza Zerbitzurako:

- 2022-2022 eta 2022-2024 ikasturteetako Ingurumen Hezkuntzako Museoan aurreko jarduerak dinamizatzea.
- 2022-2023 eta 2023-2024 ikasturteetako programaren jarduera-modalitateen jarraipena, kudeaketa logistikoa eta ebaluazioa egitea.
- 2022-2023 eta 2023-2024 ikasturtean online erreserba-sistemaren kudeaketa eta jarraipena egitea.
- Jasangarritasuna lantzen elkarrekin programa diseinatu da 2023-2024 ikasturterako, eta dagokion komunikazio liburuxka ere bai.
- Ikastetxei deialdia egin zaie 2023-2024 ikasturterako programari atxikitzeko, hainbat komunikabideren bidez: zabalkunde-zerrendak, prentsa-oharrak eta sare sozialak.
- Programarako behar diren materialak berrikusi eta haien jarraipena egin da, eta birjarri edo hobetu dira, programaren beharren arabera.

Xahutzearen aurkako ekintza programa

- Aurrekontua: 4.375,15 €
- Deskribapena: Stardust proiektuaren baitan, 2020an gamifikazio-tresna bat sortu zen energiaren arloan. Tresnaren helburua da CO2 isuriak jaistea Lehen Hezkuntzako 5. eta 6. mailetako ikasleen artean. Horrenbestez, trantsizio ekologikorantz jotzea, klima-larrialdiko egoeraren ondorioz. Gamifikazio-tresna proiektu globalago baten baitan dago hezkuntza-zerbitzuen barnean, eta jarraipena Ingurumen Hezkuntzako Zerbitzuari dagokio, ikastetxeetako ohituretako aldaketak erraztu eta egiaztatzeaz arduratzen baita, ikastetxeetan energia gutxiago kontsumitze aldera.

2023an, 2022-2023 ikasturtean esku hartu zen Teresianas, El Huerto eta Vedruna ikastetxeekin, eta 2023-2024 ikasturteko deialdian, Compasión Escolapios eta Patxi Larrainzar HLLHI ikastetxeekin. 2023-2024 ikasturteko deialdian, Teresianas, EL Huerto eta Vedruna ikastetxeek proiektua lantzen jarraitzea erabaki zuten, modu autonomoagoan, baina Ingurumeneko Hezkuntza zerbitzuak nolabait lagundurik.

Programa gauzatzetik eratorritako ekintzak honako hauek izan dira 2023an:

- 2022-2023 ikasturteko ikastetxeei beren ekintza-planak garatzen laguntzea.
- 2022-2023 ikasturteko ikastetxeen ekintza planen gauzapeanaren jarraipena egitea.
- 2022-2023 ikasturteko proiektuko ikastetxeen arteko topaketa antolatzea eta egitea.
- Arrotxapea auzoko ikastetxeekin harremanetan jartzea, 2023-2024 ikasturtean Xahutzearen Aurkako Ekintza proiektuan parte hartzeko, betiere energia positiboko auzoak lortzea helburu duen OPEN LAB proiektuarekin batera.
- Koordinazio-bilerak Patxi Larrainzar HLHIPko eta Compasión Escolapios ikastetxeko ikastetxeekin, 2023-2024 ikasturtea antolatzeko.
- Proiektuari atxikitako irakasle taldeei prestakuntza ematea 2023-2024 ikasturtean, Xahutzearen Aurkako Ekintza proiektuaren gamifikazio tresna gauzatzeko.

Partaidetza datuak honako taula honetan daude banakatuta:

Ikastetxeak	Ikasle kopurua	Irakasle kopurua	
Teresianak ikastetxea	56	2	
El Huerto ikastetxea	84	4	
Vedruna ikastetxea	108	5	
Compasión escolapios	60	4	
Patxi Larrainzar	60	4	
Guztira	368	19	387

Klima-aldaketa buruzko Break Out

- Aurrekontua: 4.000,00 €
- Deskribapena: 2023ko udazkenean, hiru enpresari eskaintzak eskatu zitzaizkien, kontratu bat egiteko, Klima Aldaketari buruzko “break out” hezkuntza-tresna bat garatzeko helburuarekin. Tresna bigarren hezkuntzara dago bideratua, baina herritarrentzat ere izan daiteke.

Ingurumeneko Hezkuntza Zerbitzuak tresna landu nahi du bigarren hezkuntzarako hezkuntza-programa bat garatzeko. Tresna horren eta beste ekintza batzuen bidez, modu esanguratsuan eta eraldatzailean landu daiteke klima-aldaketa gaia. Tresnak, era berean, aukera ugari ematen ditu hainbat xede-publikorekin (herritarrak oro har, energia-komunitateak...) prestakuntza edo sentsibilizazio arloko esku-hartzeetan erabiltzeko.

“Break out” tresna metodologia berritzaileen baitan dago kokatua, Jasangarritasunerako Ingurumen Hezkuntzako Ekintza Planaren (2021-2025) 2. ardatz eragilearen MITECOk sustatutako (Berrikuntza, ikerketa baitan: “Berrikuntza, ikerkuntza eta hobekuntza Jasangarritasunerako Ingurumen hezkuntzako programetan jardueretan”).

2023an, honako ekintza hauek egin dira proiektua gauzatzeko:

- Kontratu-beharrak lantzea eta 3 enpresa gonbidatzea. Proiektuaren beharretara ondoen egokitzen den eskaintza hautatzea.
- Hautatutako enpresarekin koordinatzea eta jarraipena egitea, “Break out” tresna prestatzeko.

Ekozone zinema eta ingurumeneko nazioarteko jaialdia

- Aurrekontua: 9.996,35 €
- Deskribapena: Iaz, 2023an, seigarrenez egin zen Ekozone zinema eta ingurumeneko nazioarteko jaialdia Iruñean. Ekozone 2007an sortu, Zaragozan, Ekozone Kultur Elkartearen ekimenez eta, 2017az geroztik, jaialdi horretako bi sailez gozatzeko

aukera dugu Iruñean; batetik, publikoari oro har zuzendutako sail ofizialaz eta, bestetik, Bigarren Hezkuntzako ikasleei zuzendutako Gazte Sailaz.

Sail ofiziala sentitzeko, hausnartzeko eta jarduteko gonbidapena da: zinema gizar-tea eraldatzeko arte gisa. Horretarako, sail ofizialean lehiatzen diren nazioarteko dokumentalak proiektatzen dira, eta ondoren, solasaldi bat egiten da lanak sortu edo ekoiztu dituzten pertsonekin.

Ecozine Nazioarteko Jaialdiaren seigarren 678 parte-hartzaile bildu zituen Iruñean. Honatx taulan bildurik eta banakaturik parte-hartzeari dagozkion datuak:

Sail Ofizialeko saioak	Parte-hartzaile kop.
Loop + Ganado o desierto	177
Feeling the apocalypse + Pícaro suavemente na terra	177
The invention of less + Sew to saw	177
Nom d'une plante! + La part du Revê	147
Guztira	678

Hona hemen programa garatzeko behar diren ekintzak

- Ecozine Kultur Elkartearekin koordinatzea, Sail Ofizialeko dokumentalak hautatzeko.
- Komunikazio Zerbitzuarekin koordinatzea, Ecozine Jaialdiaren berri emateko, bai udal-mupien bidez, bai jaialdiak berak dituen hedabideen bidez.
- Kudeaketa Golem Bayona Zinematokien kudeatzailearekin, aretoak erreserbatzeko, Zinemaldia bere baliabideen bidez zabaltzeko eta erabiltzaileei sarrerak emateko.
- Zinemaldiko proiektzioak aurreikusitako egunetan dinamizatzea eta logistikoki kudeatzea.

Zinemaldiaren Gazte Saila Bigarren Hezkuntzako ikasleei dago zuzendua, ikasleak ikus-entzunezko ekoizpenen bidez ingurumeneko kontuez sentsibilizatze-ko. Gure herrialdean ikusi ez diren film laburrak ematen dira jatorrizko bertsio azpidatzian, gure ohiturek ingurumenean dituzten ondorioen gainean, irtenbidea pertsonen eta erakundeen dagokiela ulertzeko. Honatx programa 2023an burutze-tik eratorritako ekintzak:

- Programa berariaz zabaltzea eta hedatu da ikastetxeetan.
- Ikus-entzunezko materiala aukeratu da, Ecozine elkartearekin koordinaturik, eta filmak ikusi aurretik garatu beharreko berariazko curriculum-jarduerak di-seinatu dira.
- Eskariak hartu eta curriculum-jarduerak ikastetxeetara bidali dira.
- Ikus-entzunezko saioak ikaste parte-hartzaileekin batera dinamizatu dira, Iturramako Civivoxean, Aste santuaren aurreko 3 egunez jarraian.

Taula honetan daude partaidetzari buruzko datuak bilduak:

Ikastetxeak	Ikasle kopurua	Irakasle kopurua
Plaza de la Cruz BHI	22	1
Berriozar BHI	88	4
Santa Luisa Marillac ikastetxea	183	7
Virgen del Camino BHI	11	1
Julio Caro Baroja BHI	70	4
Dominicas ikastetxea	60	3
Mendillorri BHI	35	2
Basoko BHI	127	5
Iñaki Ochoa de Olza	5	2
Jaso Ikastola	56	2
Iturrama BHI	113	5
Berriozar BHI	50	2
Salestarren ikastetxea	60	2
Donapea BHI	22	1
Amor de Dios ikastetxea	87	3
Padre Moret - Irubide ikastetxea	25	1
Guztira	1.014	45

Jasangarritasun-eskolaren programa

- Aurrekontua: 17.151,84 €
- Deskribapena: Jasangarritasun Eskola programa herritarrei zuzendua dago. Hiru-hilekoko programazioa eskaintzen du: udazkenekoa (urritik abendura), negukoa (urtarriletik martxora) eta udaberrikoa (apiriletik ekainera) Nagusiki, Ingurumen Hezkuntzako Museoan garatzen da, baina era berean udalaren beste baliabide batzuk eta hiriko espazio publikoak erabiltzen dira.

Jasangarritasun Eskola programan, honako jarduerak hauek antolatu dira 2023an zehar:

- Urteko hiru jasangarritasun eskolen programazioa egitea (jarduerak, datak, hizlariak, jardueraren beharrak, testuak, etab.), huraxe zabaltzeko liburuxkak diseinatzea eta Ingurumeneneko Hezkuntza Zerbitzuaren webguneko agenda eguneratzea.
- Hiruhilekoko jasangarritasun eskolaren berri ematea eta, astero, programa bakoitzaren jardueren berri ematea: asteko mailchimp-a, sare sozialak eguneratzea, prentsa-oharrak, etab.
- 010 zerbitzuarekin koordinatzea, aldez aurretik izena eman beharra dagoen jardueretarako.
- Programa bakoitzean programatutako jardueren jarraipena egitea: aurretiazko behar teknikoak, gauzatzea, ebaluazioa eta, ondoren, faktura egitea.

Jasangarritasun Eskolaren programan ehun bat ekintza antolatu dira eta, haietan, 3.203 pertsonak parte hartu dute.

Runa

- Aurrekontua: 15.288,48 €
- Deskribapena: Iruñeko Hiri Birnaturalizazio Proiektua 2025 Hiri Agenda 2030en eta Iruñeko Trantsizio eta Egokitzapen Estrategian dago sartua, eta erabiltzen ditu bai ibai-azpiegituraren gaineko esku-hartze zuzenak, bai komunikazio eta sentsibilizazio ekintzak.

Ingurumeneko Hezkuntza zerbitzuak bi ekintza ditu bere gain:

- “C.2. Ekintza: komunikazio eta sentsibilizazio plana”. Berariazko jarduketak eta zeharkakoak ditu bere baitan ingurumen arloko sentsibilizazio eta komunikazioan. Ekintza batera eta koordinaziopean burutuko da, Ingurumeneko Hezkuntza Zerbitzuaren eta Komunikazio Zerbitzuaren artean.
- B14 ekintzak, berriz, udal teknikarien eta gizarte enpleguaren inplikazioa dakar berekin Iruñeko udal barrutian diren ibaietako hiri hondakin solidoak garbitzeko; halaber, oro har herritarren inplikazioa dakar ingurumeneko boluntarioria jardunaldien bidez.

C2 ekintzaren barnean, honako jarduketak egin dira 2023an:

- Jasangarritasun Eskolaren Programa egitea 2023ko udazkenean, RUNA proiektuari eskainia. Jasangarritasun Eskolaren programa Iruñeko Udalak garatzen du duela 10 urtetik baino gehiagotik hona, eta herritarrei zuzenduta dago, ingurumenari buruzko hainbat gairen gainean informazioa emateko eta zabalkundea nahiz sentsibilizazioa egiteko. Ekintza hau gauzatzeko, honako fase hauek gauzatu dira:
 - Udazkeneko programaren jardueren programazioa: gaien itxiera, hizlariak, datak eta logistika.
 - Programaren dibulgazio liburuxka diseinatzea.
 - Hiruhileko programazioan zehar komunikazioa egitea, hainbat hedabideren bitartez:
 - Ingurumen hezkuntzako komunikazio programa: ingurumeneko hezkuntza zerbitzuaren webgunea, asteko mailchimp-a, sare sozialak eta aurrez aurreko komunikazioa.
 - Komunikazio instituzionala.
 - Programatutako jardueren kudeaketa eta jarraipena egitea.
- Iruñeko ibaien istorioak argazki erakusketa egitea. Ekintza hau gauzatzeko, honako kudeaketa hauek gauzatu dira:
 - Erakusketaren diseinua, prestaketa eta inprimaketa kontratatzea. Jarraipena egitea, kontratua gauzatzeko erakunde hautatuarekin batera.
 - Erakusketa muntatzea eta zabaltzea 2023ko udazkenean, Ingurumen Hezkuntzako Museoaren instalazioetan

B14 ekintzaren barnean, honako jarduketak egin dira 2023an:

- Udal-langileen artean zabaltzea: ibaiko lantaldeko gizarte enpleguako langileak prestatzea, ibaien ingurumen balioen eta haien arazoen inguruan informatzeko eta sentsibilizatzeko. Urtero, hondakinen identifikazioari eta prebentzioari buruzko 2 prestakuntza emanen dira.
- Ibaia garbitzeko jardunaldiak udal langileendako: Garbiketa jardunaldi horiek egin ondoren, komunikazio bat zabaltzeko da (bideo-albisteak), egindako lana eta haren ingurumen balioa nabarmentzeko.
- Arga ibaia herritarrekin oro har garbitzeko jardunaldiak 2024ko udazkenean; ht ekintza egin dira hondakinen identifikazioaren eta prebentzioaren inguruan sentsibilizatzeko.
- Komunikazioa hainbat komunikabidetan: ingurumeneko hezkuntza zerbitzuaren webgunea, mailchimp, sare sozialak eta aurrez aurreko komunikazioa, udal boluntarioen zerbitzua, bideo-abisteak, komunikazio instituzionala.

Klima-ekintzarako lantaldea

- Aurrekontua: 1.990,00 €
- Deskribapena: Ingurumen Hezkuntzako Zerbitzuaren bidez bultzatutako ekimen hau kultura klimatikoaren baitan dago eta energia-trantsiziorako udal-estrategiaren ondorioz datorren ekintzetako bat da.

Ekimen honen bidez, helduek osaturiko talde batekin lan egin nahi da, pertsona horiek ahalduntzeko, eta banakako zein taldekako proposamenen bidez klima-aldaketa duten eragina murriztu dezaten. Klima-ekintzarako taldeak 7 lantegitan aritzeko konpromisoa dauka, hilean behin, gehienbat urritik maiatzera bitarte. Lantegiak Ingurumen Hezkuntzako Zerbitzuak prestatzen eta dinamizatzen ditu.

2023an, honako kudeaketa hauek egin dira ekintza burutzeko:

- Komunikazio-kudeaketak, kartelak eginez eta etxez etxe zabalduz, ohiko komunikazio neurriez gain (prentsa-oharrak, mailchimp, sare sozialak, etab.).
- 30 laguneko taldea osatu da. Saioak egin eta dinamizatzea 2023ko urrian, azaroan eta abenduan klima-ekintzaren aldeko osatutako taldearekin.

Bisitak eta kontsulta partikularrak

- Aurrekontua: 0,00 €
- Deskribapena: Ingurumen Hezkuntzako Museoa udal ekipamendu publikoa da eta helburuen artean ditu bisitaria aurrez aurre eta telefonoz artatzea, dela kontsultak egiteko dela, museoko erakusketa iraunkorra bisitzeko. 2023an zehar, guztira 1.019 lagun artatu dira: haietariko 814k kontsulta bana egin nahi izan zuten, eta 205ek, Museoko erakusketa iraunkorra bisitatu. Bisiten eta kontsulta partikularren datuetan ageri da arreta kopurua antzekoa dela hiler, urtarok alde batera utzirik. Hilean, bana beste, 95 laguni eman zaie arreta.

Espazioen lagapena

- Aurrekontua: 0,00 €
- Deskribapena: Ingurumen Hezkuntzako Museoak hainbat baliabide ditu (aretoak, lantegi-gelak, etab.) eta jarduerak egin nahi dituzten Udaleko berezko zerbitzuei lagatzen zaizkie, bai eta talde eta/edo kolektibo antolatuei ere. Baldintza da jarduerak lotua egon behar duela Ingurumen Hezkuntzaren helburu orokorrekin edo berariazkoekin. Azken kasu horretan, lagapenari “Museoa zeureganatu” deritzo.

2023an, 60 espazio-lagapen egin ziren, eta horietan 1.123 lagunek hartu zuten parte.

Udal-administrazioari egindako lagapenen artean, honako zerbitzu hauek erabili dute espazioa: Agenda 21ek, Bulego Estrategikoak, Gizarte Enpleguak, Energia Agenteak, Gizarte Zerbitzuek, EISOLEk eta Mugikortasunak.

Museoko espazioak Museoa zeureganatu deritzon programaren baitan erabiltzea eskatu duten udalaz kanpoko talde eta erakundeak Arrotxapeko Energia Komunitatea, Gorosti Zientzia Elkartea, UPV, Arantzadi Zientzia Elkartea eta Emakume Enpresaburuen Taldea izan dira.

Ingurumen hezkuntzako museoaren kudeaketa

- Aurrekontua: 290,20 €
- Deskribapena: Ingurumen Hezkuntzako Zerbitzua Ingurumen Hezkuntzako Museoa kudeatzeaz arduratzen da. Helburuetako bat espazioa etengabe hobetzea da, bertan gertatzen diren gorabeheren erantzutea, eta espazioa egokitzea sortzen ari diren behar berrietara. 2023an zehar egin diren ekintzak:
 - Ekipamenduko berdeguneak mantentzeko lanak.
 - Espazioaren funtzionamendu egokirako beharrezkoak diren materialak birjartzea.
 - Berokuntza instalazioetan izaniko gorabeheren kudeaketa.
 - Internet instalazioan eta euskarrian izaniko gorabeheren kudeaketa.

Ingurumen hezkuntzako museoaren komunikazioa eta weba kudeatzea

- Aurrekontua: 10.836,71 €
- Deskribapena: Komunikazioan biltzen dira Ingurumen Hezkuntzako Zerbitzuak egindako lana kanpora proiektatzera bideratutako ekintza guztiak. Azken urteotan, gero eta komunikazio-tresna gehiago erabiltzen ari dira, eta etengabeko hobekuntza izan da, eta inbertsio garrantzitsua egin da bai denboran bai giza baliabideetan eginkizuna burutzeko. Ekintzak desberdinak dira eta egiten den ekintza motara eta, jakina, xede duten publiko motara, egokitze modukoak.

Komunikazio Zerbitzua

T. 948 420 100

www.pamplona.es

Ayuntamiento de
Pamplona

Iruñeko
Udala

